

MINISTERUL MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE AL
REPUBLICII MOLDOVA

India-UN Development
Partnership Fund

nidi

netherlands
interdisciplinary
demographic
institute

GGGS

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

RAPORTUL STUDIULUI GENERAȚII ȘI GEN Fii vocea generației tale!

Chișinău, 2021

Studiul „Generații și Gen” este primul și cel mai complex studiu demografic longitudinal care monitorizează schimbările demografice ce au loc în Republica Moldova. Acesta este un studiu global, desfășurat până în prezent în peste 24 de țări și este parte a programului internațional coordonat de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE) și Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI).

În Republica Moldova, GGS a fost realizat la solicitarea Guvernului Republicii Moldova, fiind parte a Programului global Generații și Gen (GGP) și este implementat de către Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Biroul Național de Statistică și Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda. Realizarea studiului a fost posibilă grație suportului financiar oferit de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Fondul Parteneriatului pentru Dezvoltare India-ONU și UNFPA Moldova.

Participanții studiului au fost peste 10,000 de persoane cu vârsta de 15-79 de ani din 153 de localități ale Republicii Moldova, cu excepția regiunii din stânga Nistrului. Fiind un studiu internațional longitudinal, urmează a fi realizat în trei valuri, participanții studiului vor fi vizitați în mod repetat peste 3 ani, pentru a înțelege schimbările demografice care au loc în timp.

Pentru referințe: *Republica Moldova – Studiul Generații și Gen (2020). Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Biroul Național de Statistică (eșantionul studiului), UNFPA, NIDI-GGP (partener și distribuitor).*

Acest document a fost elaborat cu suportul Fondului ONU pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova și al Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) și nu prezintă în mod necesar punctul de vedere al UNFPA, MMPS sau oricare dintre organizațiile afiliate.

DESCRIEREA CIP A CAMEREI CĂRȚII

© UNFPA, Fondul ONU pentru Populație

© Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Raportul Studiului Generații și Gen a fost elaborat pe parcursul anului 2021 de către o echipă mixtă de cercetători. Datele studiului au fost validate de către Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI) și un set de indicatori au fost co-validați de Biroul Național de Statistică.

Echipa de cercetători este compusă de:

Olga Gagauz, *Coordonatoare de echipă, Centrul de Cercetări Demografice, Institutul Național de Cercetări Economice*

Anastasia Oceretnîi, *conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova*

Adrian Lupușor, *Director Executiv, Centrul Independent „Expert-Grup”*

Inga Chistruga-Sînchevici, *Centrul de Cercetări Demografice, Institutul Național de Cercetări Economice*

Larisa Spinei, *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”*

Victoria Ciubotaru, *Coordonatoarea Programului Național pentru Sănătatea Sexuală și Reproductivă*

Valentina Bodrug-Lungu, *Directoare Executivă „Gender-Centru”*

Mariana Buciuceanu-Vrabie, *Centrul de Cercetări Demografice, Institutul Național de Cercetări Economice*

Alexei Buzu, *Director Executiv, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare*

Galina Obreja, *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”*

Rodica Bivol, *Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova*

Lilian Galer, *Biroul Național de Statistică*

Procesarea datelor a fost realizată de:

Tom Emery, *Director Executiv, Open Data Infrastructure for Social Science and Economic Innovation, Olanda*

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	18
PREFAȚĂ	19
INTRODUCERE	22
1. METODOLOGIA CERCETĂRII	
1.1. Design-ul eșantionului pentru Studiul Generații și Gen	26
1.1.1. Planul de sondaj	27
1.1.2. Acoperirea	28
1.1.3. Volumul eșantionului	28
1.1.4. Mărimea UPE (cluster)	29
1.1.5. Baza de sondaj	30
1.1.6. Procedurile de eșantionare	33
1.1.7. Determinarea probabilităților de eșantionare	33
1.2. Caracterizarea eșantionului și caracteristicile gospodăriilor și respondenților	35
1.2.1. Caracterizarea eșantionului	35
1.2.2. Structura eșantionului	36
2. RELAȚIILE DE PARTENERIAT	
2.1. Statutul marital al femeilor și bărbaților	41
2.2. Diferențe de vârstă a partenerilor căsătoriți sau aflați în concubinaj	58
2.3. Numărul mediu de parteneri pe parcursul vieții	65
2.4. Experiența de conviețuire cu partenerul/partenera în aceeași locuință	74
2.5. Intențiile de a se căsători în următorii 3 ani	78
2.6. Satisfacția de relația cu partenerul/a	82
2.7. Neînțelegerile în viața de cuplu	84
2.8. Atitudinile populației față de căsătorie, coabitare și divorț	100
2.9. Atitudini față de cuplurile homosexuale	109

3. COMPORTAMENTUL REPRODUCTIV AL POPULAȚIEI

3.1. Numărul mediu de copii născuți vii	113
3.2. Vârsta medie a femeilor la nașterea copiilor	115
3.3. Distribuția femeilor după numărul de copii născuți	118
3.4. Intervalul între nașteri ale copiilor de ranguri diferite	124
3.5. Nașterea copilului la vârsta adolescenței	128
3.6. Nașterea copiilor în afara căsătoriei	133
3.7. Numărul ideal de copii în familie și intențiile reproductive	138
3.7.1. Care este numărul ideal de copii în familie?	138
3.7.2. Numărul mediu de copii pe care respondenții intenționează să-i aibă în general	143
3.7.3. Preferința de gen a copilului	146
3.7.4. Intențiile reproductive	153

4. PLANIFICAREA FAMILIALĂ

4.1. Utilizarea curentă a metodelor de contracepție	161
4.2. Diferențe în utilizarea contraceptivelor conform caracteristicilor de bază studiate	165
4.2.1. Utilizarea curentă a metodelor de contracepție de către femeile de 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în concubinaj în funcție de caracteristicile studiate	165
4.2.2. Utilizarea curentă a contracepției de către femeile de 15-49 de ani, necăsătorite în funcție de caracteristicile studiate	168
4.2.3. Utilizarea curentă a contraceptivelor de către toate femeile de 15-49 de ani în funcție de caracteristicile studiate	170
4.3. Tendințe de utilizare a metodelor de contracepție	172
4.4. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție	174
4.4.1. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj	175
4.4.2. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre femeile necăsătorite	178
4.4.3. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre toate femeile de vârstă reproductivă	181

5. PĂRINȚI ȘI COPII

5.1. Numărul de copii, inclusiv biologici și vitregi, pe care îi au bărbații	185
5.2. Numărul de copii, inclusiv biologici și vitregi, pe care îi au femeile	191
5.3. Atitudinile populației față de parentalitate și copii	197
5.4. Atitudinile privind gradul de importanță pentru femei și bărbați a implicării în îngrijirea copilului	208
5.5. Divizarea sarcinilor legate de îngrijirea copiilor	213
5.6. Utilizarea serviciilor formale și informale de îngrijire a copiilor	222
5.7. Părinți și copii cu unele probleme de sănătate fizică sau mintală	224
5.8. Satisfacția de relația cu copiii în vârstă de 0-18 ani	225

6. RELAȚIILE INTERGENERAȚIONALE

6.1. Relațiile dintre părinți și copii	229
6.2. Comunicarea cu părinții	234
6.3. Particularitățile traiului cu părinții	238
6.4. Intențiile de scurtă durată privind traiul cu părinții	242
6.5. Ajutorul financiar și material oferit între generații	245
6.6. Ajutor la îngrijire personală	249
6.7. Ajutor practic în întreținerea gospodăriei	254
6.8. Ajutor oferit în îngrijirea copiilor	257
6.9. Atitudinile privind interacțiunea intergenerațională	260

7. SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

7.1. Autoaprecierea stării de sănătate	271
7.2. Luarea deciziilor privind sănătatea	277
7.3. Prezența bolilor cronice	279
7.4. Impactul pandemiei Covid-19 asupra accesului la serviciile de sănătate	281

8. BUNĂSTAREA

8.1. Percepția stării de fericire	286
8.2. Sentimentul de singurătate	288
8.3. Stările depresive	291
8.4. Comunicarea	293
8.5. Satisfacția de viață	302

9. DIFICULTĂȚI DE FUNCȚIONARE ȘI RESTRICȚII DE PARTICIPARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR COTIDIENE

9.1. Dificultăți de funcționare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite	306
9.2. Dificultăți locomotorii	314
9.3. Dificultăți de vedere	318
9.4. Dificultăți de auz	323
9.5. Dificultăți de memorie și/sau concentrare	327
9.6. Dificultăți de îngrijire proprie	331

10. ATITUDINILE PRIVIND ROLUL FEMEILOR ȘI BĂRBAȚILOR ÎN SOCIETATE

10.1. Liderismul politic	339
10.2. Importanța studiilor superioare pentru femei și bărbați	343
10.3. Atitudinile privind implicarea femeilor și bărbaților în câmpul muncii	347
10.4. Stereotipurile cu privire la rolul femeilor în societate	350
10.5. Încrederea în oameni și planificarea viitorului	353

11. MUNCA ȘI VIAȚA DE FAMILIE

11.1. Angajarea în câmpul muncii	362
11.2. Regimul și timpul de muncă	369
11.2.1. Aranjamentele de muncă cu ore fixe de început și sfârșit	369
11.2.2. Munca de noapte	371
11.2.3. Munca de weekend	375
11.2.4. Timpul de muncă	379
11.2.5. Programul flexibil de muncă	381
11.3. Timpul de deplasare către serviciu	386
11.4. Starea de oboseală și dificultățile în realizarea sarcinilor de muncă și ale celor familiale	387
11.5. Dificultăți de echilibrare a vieții de familie cu cea profesională a persoanelor implicate în câmpul muncii cu copii mici (0-10 ani)	394
11.6. Influența pandemiei Covid-19 asupra muncii	395
11.7. Deciziile legate de timpul dedicat muncii remunerate	397
11.8. Atitudinile privind implicarea părinților cu copii în câmpul muncii	400

12. LOCUINȚELE ȘI GOSPODĂRIILE CASNICE

12.1. Caracteristici privind locuința și satisfacția de locuință a populației	406
12.2. Schimbarea domiciliului/adresei și mișcarea migratorie	412
12.3. Accesul și utilizarea Internetului	420
12.4. Divizarea sarcinilor casnice	424
12.5. Acoperirea necesităților de bază	434
12.6. Gestiunea finanțelor în cadrul gospodăriei	437
12.7. Așteptări privind evoluția veniturilor în următorii 3 ani	446

TABELE

Tabelul 1.1. Privire generală asupra cadrului de eșantionare	26
Tabelul 1.1.2.1 Distribuția populației R. Moldova la data de 12.05.2014, mii persoane	28
Tabelul 1.1.3.1 Distribuția volumului eșantionului teoretic și estimat pe medii de reședință	29
Tabelul 1.1.5.1 Structura bazei de sondaj, fragment	30
Tabelul 1.1.5.2. Distribuția UPE în cadrul bazei de sondaj, pe straturi	31
Tabelul 1.1.5.3. Distribuția gospodăriilor în cadrul bazei de sondaj la cea de-a II treaptă de eșantionare, pe straturi	33
Tabelul 1.2.1. Distribuția unităților de eșantionare pe răspunsuri și componente a non-răspunsurilor	35
Tabelul 1.2.2. Distribuția respondenților după vârste și sexul respondentului	36
Tabelul 1.2.3. Distribuția respondenților după regiune și mediu de reședință	37
Tabelul 1.2.4. Distribuția respondenților după limba vorbită acasă și mediul de reședință	37
Tabelul 1.2.5. Distribuția respondenților după nivelul de studii și regiune	38
Tabelul 1.2.6. Distribuția respondenților în funcție de statutul economic	39
Tabelul 2.1. Repartizarea bărbaților și femeilor cu vârste cuprinse între 15 și 79 de ani după statutul marital actual (în %)	
Tabelul 2.1.1. Repartizarea bărbaților cu vârste cuprinse între 15 și 79 de ani după statutul marital actual (în %)	42
Tabelul 2.1.2. Repartizarea femeilor cu vârste cuprinse între 15 și 79 de ani, după statutul marital actual (în %)	45
Tabelul 2.1.3. Ponderea persoanelor căsătorite în funcție de mediul de reședință (în %)	47
Tabelul 2.1.4. Vârsta medie la prima căsătorie (în ani)	49
Tabelul 2.1.5. Ponderea persoanelor căsătorite sau aflate în relație cu o altă persoană, dar care nu locuiesc împreună (în %)	51
Tabelul 2.1.6. Ponderea persoanelor care au fost căsătorite sau au fost în coabitare înainte de vârsta de 18 ani (în %)	53
Tabelul 2.1.7. Vârsta medie la primul divorț (în ani)	55
Tabelul 2.1.8. Locația în care respondenții s-au întâlnit cu partenerul actual (în %)	57
Tabelul 2.2. Ponderea persoanelor care sunt căsătorite sau se află în coabitare și al cărui partener/ă este cu cel puțin 2 ani mai mare decât ele (în %)	
Tabelul 2.2.1. Ponderea persoanelor care sunt căsătorite sau se află în coabitare și al cărui partener/ă este cu cel puțin 2 ani mai mare decât ele (în %)	59
Tabelul 2.2.2. Ponderea persoanelor căsătorite sau care se află în coabitare cu parteneri cu o diferență de vârstă de (+/-) 2 ani (în %)	61
Tabelul 2.2.3. Ponderea persoanelor care sunt căsătorite sau se află în coabitare și ale/ai căror parteneri/e sunt cu cel puțin 2 ani mai tineri/e decât ele (în %)	63
Tabelul 2.3. Distribuția femeilor și bărbaților după numărul mediu de parteneri	
Tabelul 2.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților după numărul mediu de parteneri	65
Tabelul 2.3.2. Numărul mediu de parteneri pentru cei cu experiență de coabitare (căsătorii sau aflați în uniune)	67

Tabelul 2.3.3. Ponderea populației care nu are nici un partener pe parcursul vieții la momentul desfășurării studiului (în %)	69
Tabelul 2.3.4. Ponderea populației al căror număr de parteneri este 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului (în %)	71
Tabelul 2.3.5. Ponderea populației al cărei număr de parteneri este mai mare de 2 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului (în %)	73
Tabelul 2.4.1. Ponderea populației care are experiență de conviețuire (în %)	75
Tabelul 2.4.2. Distribuția bărbaților și femeilor care nu are experiență de conviețuire (în %)	77
Tabelul 2.5.1. Distribuția persoanelor care se află într-o relație și nu sunt căsătorite, dar care intenționează să se căsătorească în următorii 3 ani (în %)	79
Tabelul 2.5.2. Ponderea persoanelor necăsătorite care se află într-o relație și care intenționează să coabiteze în următorii 3 ani (în %)	81
Tabelul 2.6.1. Populația satisfăcută de relația cu partenerul/a (în %)	83
Tabelul 2.7.1. Distribuția respondenților care a avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni (în %)	85
Tabelul 2.7.2. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a în legătură cu treburile casnice în ultimele 12 luni (în %)	87
Tabelul 2.7.3 Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza banilor în ultimele 12 luni, în %	89
Tabelul 2.7.4. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza timpului liber în ultimele 12 luni, în %	91
Tabelul 2.7.5. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza relațiilor cu prietenii în ultimele 12 luni (în %)	93
Tabelul 2.7.6. Distribuția respondenților care au avut dezacorduri cu partenerul/a din cauza relațiilor cu părinții în ultimele 12 luni, în %	95
Tabelul 2.7.7. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza deciziei de a avea copii în ultimele 12 luni (în %)	97
Tabelul 2.7.9. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a privind creșterea copilului în ultimele 12 luni (în %)	99
Tabelul 2.8.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt parțial sau total de acord că „căsătoria este demodată”, în %	100
Tabelul 2.8.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că este normal ca doi oameni necăsătoriți să locuiască împreună, chiar dacă nu au de gând să se căsătorească, în %	102
Tabelul 2.8.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „căsătoria este o relație pe viață și nu trebuie să se întrerupă niciodată”, în %	105
Tabelul 2.8.4. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt „parțial” sau „total de acord” că „este normal ca un cuplu a cărui căsătorie este nefericită să divorțeze, chiar dacă au copii”, în %	107
Tabelul 2.9.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că cuplurile de LGBT+ trebuie să aibă aceleași drepturi ca și cuplurile de heterosexuali (formate din femei și bărbați), în %	109

Tabelul 3.1.1. Numărul mediu de copii vii născuți pe parcursul vieții de către femeile cu vârsta de 15- 49 de ani, total și pe medii de reședință	114
Tabelul 3.2.1. Vârsta medie a femeilor la nașterea primului copil, celui de-al doilea și al treilea copil, pe grupe de vârstă, total pe țară și pe medii de reședință	116
Tabelul 3.3.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după numărul de copii născuți, total pe țară, în%	119
Tabelul 3.3.2. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani din mediul urban după numărul de copii născuți, în %	121
Tabelul 3.3.3. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani din mediul rural după numărul de copii născuți, în %	123
Tabelul 3.4.1. Intervalul protogenetic	125
Tabelul 3.4.2. Intervalul între nașterea primului și a celui de-al doilea copil și între nașterea copiilor de rangul doi și trei, total pentru femei cu vârsta de 15-49 de ani și pe medii de reședință (în număr de luni)	127
Tabelul 3.5.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani, care au declarat că au născut un copil la vârsta adolescenței, total și pe medii de reședință, în %	129
Tabelul 3.5.2. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-79 de ani, care au declarat că au născut la vârsta de până la 18 ani, total și pe medii de reședință, în %	131
Tabelul 3.6.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani, care au declarat că au născut un copil/copii în afara căsătoriei, în %	133
Tabelul 3.6.2. Numărul mediu de copii născuți în afara căsătoriei per femeie, total pentru femei cu vârsta de 15-49 și pe medii de reședință	135
Tabelul 3.6.3. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după numărul de copii născuți pe parcursul vieții în afara căsătoriei, total pe țară și pe medii de reședință, în %	137
Tabelul 3.7.1.1. Distribuția bărbaților și femeilor în funcție de numărul ideal de copii în familie, în %	139
Tabelul 3.7.1.2. Distribuția populației după numărul ideal de copii în familie, pe medii de reședință, (%)	142
Tabelul 3.7.2.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-49 de ani după numărul mediu de copii, inclusiv biologici și adoptivi, pe care intenționează să aibă în general, pe sexe, total pe țară și pe medii de reședință	144
Tabelul 3.7.3.1. Distribuția bărbaților cu vârsta de 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, în %	147
Tabelul 3.7.3.2. Distribuția femeilor cu vârsta 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, în %	149
Tabelul 3.7.3.3. Distribuția populației cu vârsta 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, populația totală pe țară pe medii de reședință, în %	151
Tabelul 3.7.4.1. Distribuția bărbaților și femeilor cu vârsta de 15-49 de ani care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani în funcție de numărul de copii avuți, în %	153
Tabelul 3.7.4.1. Distribuția bărbaților și femeilor cu vârsta de 15-49 de ani care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani în funcție de numărul de copii avuți, în %	153
Tabelul 3.7.4.2. Distribuția populației cu vârsta de 15-49 de ani, care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani, populația totală și pe medii de reședință, în funcție de numărul de copii avuți, în %	156
Tabelul 3.7.4.3. Distribuția bărbaților și femeilor cu un copil, cu doi copii și mai mulți (2+), care intenționează să mai aibă copii, în %	158

Tabelul 4.1.1. Distribuția tuturor femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani) căsătorite sau aflate în concubinaj și a femeilor necăsătorite, conform metodei de contracepție utilizate în mod curent și pe vârste, în %	164
Tabelul 4.2.1.1. Distribuția femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani) căsătorite sau aflate în concubinaj, conform metodei de contracepție utilizate curent și caracteristicilor studiate, în %	167
Tabelul 4.2.2.1. Distribuția femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani) necăsătorite, conform metodei de contracepție utilizate curent și caracteristicilor studiate, în %	169
Tabelul 4.2.3.1. Distribuția tuturor femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani), conform metodei de contracepție utilizate curent și caracteristicilor studiate, în %	171
Tabelul 4.3.1. Distribuția tuturor femeilor căsătorite sau aflate în concubinaj și necăsătorite conform utilizării contracepției în perioadele pre-lockdown, post-lockdown și total, în %	173
Tabelul 4.4.1.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani căsătorite sau aflate în concubinaj, cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %	177
Tabelul 4.4.2.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani necăsătorite, cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %	179
Tabelul 4.4.3.1. Distribuția tuturor femeilor cu vârsta de 15-49 de ani cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %	182
Tabelul 5.1.1. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, total	
Tabelul 5.1.1. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, total	186
Tabelul 5.1.2. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul urban	188
Tabelul 5.1.3. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul rural	190
Tabelul 5.2.1. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, total	192
Tabelul 5.2.2. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul urban	194
Tabelul 5.2.3. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul rural	196
Tabelul 5.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru a crește fericit, copilul are nevoie de o familie cu mamă și tată, în %	198
Tabelul 5.3.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru ca viața unei femei să fie împlinită, ea trebuie să aibă copii, în %	201
Tabelul 5.3.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că femeia poate crește un copil de una singură, dacă nu vrea să aibă o relație stabilă cu un bărbat, în %	204
Tabelul 5.3.4. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru ca viața unui bărbat să fie împlinită, el trebuie să aibă copii, în %	207
Tabelul 5.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că pentru femei este mai important să aibă grijă de casă și copii comparativ cu bărbații, în %	209

Tabelul 5.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că femeile îngrijesc mai bine de copiii mici comparativ cu bărbații, în %	2011
Tabelul 5.5.1. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de îmbrăcarea copiilor sau „grija” de a fi îmbrăcați corespunzător, în %	213
Tabelul 5.5.2. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile în situația în care copilul este bolnav și este nevoie de a rămâne acasă cu acesta, în %	215
Tabelul 5.5.3. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de joaca cu copiii și/sau participarea la activități distractive împreună cu ei, în %	217
Tabelul 5.5.4. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de ajutorul copilului la teme de acasă, în %	218
Tabelul 5.5.5. Ponderea celor mulțumiți și nemulțumiți de modul în care are loc divizarea rolurilor și sarcinilor de îngrijire a copiilor în cadrul gospodăriei, în %	220
Tabelul 5.6.1. Utilizarea serviciilor formale și informale de îngrijire a copiilor, în %	222
Tabelul 5.7.1. Populația ai cărei copii au întâmpinat dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (mers, îngrijire, comunicare etc.), pe durata a cel puțin 6 luni, din cauza unor probleme de sănătate fizică sau mintală	224
Tabelul 5.8.1. Respondenții satisfăcuți de relația cu copiii lor în vârstă de 0-18 ani, în %	226
Tabelul 6.1.1. Ponderea populației de 15-79 de ani care este satisfăcută de relația avută cu mama (scorul 8 sau mai mult pe scala de la 1 la 10, unde 10 este cel mai satisfăcut), %	230
Tabelul 6.1.2. Ponderea populației de 15-79 de ani care este satisfăcută de relația avută cu tata (scorul 8 sau mai mult pe scala de la 1 la 10, unde 10 este cel mai satisfăcut), %	232
Tabelul 6.1.3. Ponderea populației de 15-79 de ani care nu este satisfăcută de relația avută cu mama și cu tata (de la 3 sau mai puțin pe o scală de la 1 la 10 unde 10 este cel mai satisfăcut), %	234
Tabelul 6.2.1. Ponderea populației de 15-79 de ani care comunică cel puțin săptămânal cu mama, %	234
Tabelul 6.2.2. Ponderea populației de 15-79 de ani care comunică cel puțin săptămânal cu tata, %	236
Tabelul 6.2.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care nu comunică cu mama sau cu tata, %	237
Tabelul 6.3.1. Ponderea populației de 15-79 de ani ai căror părinți biologici locuiesc împreună (%)	238
Tabelul 6.3.2. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care locuiește împreună cu părinții (cu ambii sau cu cel puțin un părinte), %	240
Tabelul 6.3.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care locuiește separat de părinți, %	241
Tabelul 6.4.1. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care intenționează în următorii 3 ani să locuiască separat de părinți (definitiv+probabil), %	242
Tabelul 6.4.2. Ponderea populației de 15-79 de ani care intenționează în următorii 3 ani să înceapă a locui cu părinții (definitiv+probabil), %	244
Tabelul 6.5.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a beneficiat de suport financiar (cel puțin 750 MDL) în ultimele 12 luni, %	247
Tabelul 6.6.1. Ponderea populației cu vârsta de 65 de ani și peste care a beneficiat în ultimele 12 luni de ajutor la îngrijirea personală, %	249

Tabelul 6.6.2. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în ultimele 12 luni la îngrijirea personală persoanelor sub vârsta de 75 ani, %	251
Tabelul 6.6.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în ultimele 12 luni la îngrijire personală persoanelor cu vârsta de 75 de ani și peste, %	253
Tabelul 6.7.1 Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat membrilor familiei în întreținerea gospodăriei în ultimele 12 luni, %	255
Tabelul 6.8.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în îngrijirea copiilor în ultimele 12 luni %	258
Tabel 6.9.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „bunicii trebuie să aibă grijă de nepoți dacă părinții nu pot face acest lucru”, în %	261
Tabel 6.9.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „dacă copiii lor adulți au dificultăți, părinții trebuie să-și adapteze propria viață pentru a-i putea ajuta”, în %	263
Tabel 6.9.3. Distribuția respondenților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, care „sunt parțial” sau „total de acord” că copiii ar trebui să ajute financiar părinții, dacă aceștia se confruntă cu dificultăți financiare, pe sexe și medii de reședință, în %	266
Tabel 6.9.4. Distribuția populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, care a indicat că este „parțial” sau „total de acord” că copiii ar trebui să ia părinții să locuiască la ei, când aceștia nu se pot îngriji singuri, pe sexe și medii de reședință, în %	268
<hr/>	
Tabelul 7.1.1. Percepția stării proprii de sănătate printre persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe	273
Tabelul 7.1.2. Percepția stării proprii de sănătate printre persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, după mediul de reședință	275
Tabelul 7.2.1. Ponderea persoanelor căsătorite sau aflate în concubinaj cu vârsta de 15-79 de ani care „întotdeauna iau decizii legate de sănătatea proprie în egală măsură cu partenerul”, pe sexe și medii de reședință	278
Tabelul 7.3.1. Prevalența afecțiunilor autodeclarate printre persoanele cu vârsta 15-79 de ani, pe sexe și medii de reședință	280
Tabelul 7.4.1. Proporția persoanelor cu vârsta de 15-64 de ani care consideră „că accesul lor la asistența medicală primară a fost afectat negativ de COVID”, pe sexe și medii de reședință	282
<hr/>	
Tabelul 8.1.1. Proporția persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani „care se consideră foarte fericite sau oarecum fericite”, pe sexe și medii de reședință, %	287
Tabelul 8.2.1. Sentimentul de singurătate raportat de persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe și medii de reședință, %	289
Tabelul 8.3.1. Ponderea stărilor depresive raportate de către persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe și medii de reședință, %	292
Tabelul 8.4.1. Ponderea persoanelor căsătorite sau în concubinaj cu vârsta de 15-79 de ani care „discută problemele personale importante cu partenerul”, pe sexe și medii de reședință, %	294
Tabelul 8.4.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani cu copii, care „discută problemele personale importante cu copiii”, pe sexe și medii de reședință, %	296
Tabelul 8.4.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care au părinți în viață și care „discută problemele personale importante cu părinții”, pe sexe și medii de reședință, %	298

Tabelul 8.4.4. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „discută probleme personale importante cu prietenii, cunoștințe, vecinii sau colegii”, pe sexe și medii de reședință, %	301
Tabelul 8.5.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani „satisfăcute de propria viață”, pe sexe și medii de reședință, %	303
Tabelul 9.1.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15 -79 de ani care „se confruntă cu careva dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mentale, pe sexe și medii de reședință, %	307
Tabelul 9.1.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani, care „se confruntă cu careva dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mentale, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	309
Tabelul 9.1.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu careva dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mentale, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	312
Tabelul 9.2.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți locomotorii în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	314
Tabelul 9.2.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani, care „se confruntă cu dificultăți locomotorii în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	316
Tabelul 9.3.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de vedere, chiar dacă poartă ochelari, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	319
Tabelul 9.3.2. Proporția persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de vedere, chiar dacă poartă ochelari, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	321
Tabelul 9.4.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	323
Tabelul 9.4.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	325
Tabelul 9.5.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de memorie și/sau concentrare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	328
Tabelul 9.5.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de memorie și/sau concentrare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	330
Tabelul 9.6.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de îngrijire proprie în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %	332
Tabelul 9.6.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de îngrijire proprie în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %	334
Tabelul 9.6.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care se confruntă cu „dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice din cauza unor probleme fizice sau mentale”, pe sexe și medii de reședință, %	336

Tabelul 10.1.1 Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că femeile sunt lideri politici mai buni (ATT20/ATT07a)	340
Tabelul 10.1.2. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că bărbații sunt lideri politici mai buni (ATT21/ATT07a)	342
Tabelul 10.2.1. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru femei comparativ cu bărbații (ATT22/ATT07b)	344
Tabelul 10.2.2. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru bărbați comparativ cu femeile (ATT23/ATT07b)	346
Tabelul 10.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt de acord că pentru bărbați este mai important un loc de muncă decât pentru femei, în %	348
Tabelul 10.4.1. Ponderea stereotipurilor „puternice” cu privire la rolul femeilor în societate (ATT30)	350
Tabelul 10.4.2. Ponderea stereotipurilor „moderate” cu privire la rolul femeilor în societate, în %	352
Tabelul 10.5.1. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că pot avea încredere în majoritatea oamenilor (ATT1/ATT01 opțiunea 1), în %	354
Tabelul 10.5.2. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii (ATT2/ATT01 opțiunea 2)	357
Tabelul 10.5.3. Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că își fac planuri de viitor cât de mult posibil (ATT3/ATT02 scala 0)	359
Tabelul 11.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în muncă pentru plată/salariu, în %	
Tabelul 11.1.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în muncă pentru plată/salariu, în %	363
Tabelul 11.1.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care cred că ar putea pierde locul de muncă în următoarele 12 luni, în %	365
Tabelul 11.1.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care sunt mulțumiți de statutul lor ocupațional, în %	367
Tabelul 11.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta de 15-64 de ani implicați în câmpul muncii după regimul de muncă (timpul începerii și terminării lucrului), în %	
Tabelul 11.2.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta de 15-64 de ani implicați în câmpul muncii după regimul de muncă (timpul începerii și terminării lucrului), în %	370
Tabelul 11.2.2.1. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani cu program de muncă nocturn, în %	372
Tabelul 11.2.2.2. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani ai/ale căror parteneri/e au program de muncă în orele de noapte, în %	374
Tabelul 11.2.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani care lucrează în weekend, în %	376
Tabelul 11.2.3.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani, ai căror parteneri au program de muncă în weekend, în %	378
Tabelul 11.2.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani cărora în ultimele 3 luni, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, le-a fost greu să facă treburi prin casă din cauză că petrec prea mult timp la serviciu, în %	380

Tabelul 11.2.5.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și ai căror angajatori acceptă posibilitatea de a activa cu program flexibil de muncă, în %	382
Tabelul 11.7.5. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care au menționat că angajatorul partenerilor/partenerelor lor acceptă programul de lucru flexibil, în %	384
Tabelul 11.3.1. Timpul alocat pentru deplasare de la domiciliu spre locul de muncă de bază	386
Tabelul 11.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și care au indicat că în ultimele 3 luni, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună au fost prea obosiți după muncă pentru a face treburi prin casă, în %	387
Tabelul 11.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și care au declarat că în ultimele 3 luni au ajuns la serviciu prea obosiți din cauza treburilor casnice ca să poată lucra, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în %	390
Tabelul 11.4.3. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani care, în ultimele 3 luni, au avut dificultăți de concentrare la muncă din cauza responsabilităților și problemelor familiale, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în %	392
Tabelul 11.5.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu copii de 0-10 ani și implicați în câmpul muncii care de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în ultimele 3 luni, s-au confruntat cu următoarele situații, în %	395
Tabelul 11.6.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și a căror muncă, inclusiv programul de muncă, a fost afectat negativ de pandemia Covid-19, în %	396
Tabelul 11.7.1. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” decid asupra timpului propriu și al partenerelor/partenerilor pentru munca plătită, în %	398
Tabelul 11.8.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că un copil cu vârsta de până la 3 ani poate să sufere dacă mama lui lucrează, în %	401
Tabelul 11.8.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „mama care lucrează poate asigura o relație caldă și sigură cu copilul său ca și o mamă care nu lucrează”, în %	403
Tabelul 12.1.1. Repartizarea populației după tipul de locuință în care locuiește, în %	407
Tabelul 12.1.2. Repartizarea răspunsurilor la întrebarea dacă gospodăria respondenților deține locuința, o închiriază sau o utilizează gratuit, în %	410
Tabelul 12.2.1. Populația care și-a schimbat domiciliul/adresa în ultimii 3 ani în interiorul țării, în %	412
Tabelul 12.2.2. Ponderea populației care intenționează să-și schimbe domiciliul/adresa în interiorul țării în următorii 3 ani, în %	414
Tabelul 12.2.3. Ponderea populației care a locuit în străinătate în ultimii 3 ani, în %	416
Tabelul 12.2.4. Ponderea populației care intenționează să se mute într-o altă țară în următorii 3 ani, în %	417
Tabelul 12.2.5. Ponderea populației care are parteneri născuți în străinătate, în %	419
Tabelul 12.2.6. Ponderea populației care până la vârsta de 15 ani a locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate, în %	420

Tabelul 12.3.1. Ponderea populației care a menționat că locuința are conexiune la rețea fixă de Internet, în %	421
Tabelul 12.3.2. Ponderea populației care folosește Internetul, în %	423
Tabelul 12.4.1. Distribuția respondenților în căsătorie sau în concubinaj în dependență de divizarea sarcinilor cum ar fi gătitul, curățenia sau spălarea rufelor în cadrul gospodăriei, în %	425
Tabelul 12.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților în căsătorie sau în coabitare care „întotdeauna” sau „de obicei” realizează sarcinile cum ar fi gătitul, curățenia, spălarea rufelor, în %	426
Tabelul 12.4.3. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” sunt responsabili de a realiza mici reparații în casă și în jurul casei, în %	428
Tabelul 12.4.4. Distribuția populației „mulțumite” de modul în care se împart sarcinile/muncile în cadrul gospodăriei, pe sexe și medii de reședință, în %	430
Tabelul 12.4.5. Ponderea celor care au beneficiat de ajutor și au oferit ajutor în mod regulat pentru realizarea treburilor casnice, în %	432
Tabelul 12.5.1. Distribuția populației după suficiența veniturilor pentru a acoperi necesitățile de bază, %	436
Tabelul 12.6.1. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în coabitare care „întotdeauna” sau „de obicei” sunt responsabili de plata facturilor și evidența banilor, în %	438
Tabelul 12.6.1. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” decid asupra cumpărăturilor în cadrul gospodăriei, în %	440
Tabelul 12.6.2. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj în dependență de modul în care decid cum sunt utilizați banii în cadrul gospodăriei, în %	442
Tabelul 12.6.3. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în concubinaj în dependență de modul în care decid cum sunt gestionate cheltuielile lunare pe care le au împreună, în %	444
Tabelul 12.7.1. Așteptări privind îmbunătățirea veniturilor în următorii 3 ani, în %	447

FIGURI

Figura 1.1.1. Sector de recensământ pentru colectare pe tableta operatorului de teren (stânga) și colectat în Dashboard (dreapta)	32
Figura 3.7.1. Ponderea bărbaților și femeilor care nu mai doresc să aibă copii în funcție de numărul de copii auți (biologici și adoptivi)	159
Figura 4.1.1. Utilizarea metodelor de contracepție de către femeile căsătorite și cele aflate în coabitare, în %	162
Figura 4.1.2. Prevalența contracepției printre femeile de 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în coabitare, pe grupe de vârstă, în %	163
Figura 4.3.1. Utilizarea contracepției printre femeile căsătorite și aflate în coabitare, în %	172

LISTA ABREVIERILOR

BNS	Biroul Național de Statistică
GGG	Studiul Generații și Gen / Gender & Generation (2020)
IÎA	Indicele Îmbătrânirii Active
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
NIDI	Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda
ODD	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONU	Organizația Națiunilor Unite
UNFPA	Fondul ONU pentru Populație
UPE	Unități Primare de Eșantionare

PREFAȚĂ

Schimbările demografice din Republica Moldova, caracterizate prin scăderea numărului copiilor născuți, rata mortalității înaltă și emigrarea în masă, necesită o analiză demografică profundă, iar Studiul Generații și Gen, fiind cel mai complex studiu demografic la nivel global, ne va oferi multe răspunsuri în procesul de gestionare a provocărilor demografice.

Aceste evoluții solicită Guvernului Republicii Moldova să intervină prompt și eficient la provocările demografice. În acest scop, Ministerul Muncii și Protecției Sociale în parteneriat cu Biroul Național de Statistică, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație și Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda a organizat Studiul Generații și Gen, care a studiat o varietate largă de aspecte socio-economice din cadrul familiei, în special relațiile dintre soți și cele intergeneraționale.

Conform datelor Studiului, Ministerul Muncii și Protecției Sociale în colaborare cu Fondul ONU pentru Populație a elaborat conceptul „Teoria Schimbării pentru Reziliența Demografică”, care reprezintă o analiză a contextului demografic din Republica Moldova și a avut drept scop setarea politicilor de reziliență demografică, care au fost integrate în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, dar urmează să fie integrate și în strategiile sectoriale relevante.

Rezultatele studiului vor constitui o bună infrastructură de cercetare științifică în domeniul populației, familiei, relațiilor dintre generații și schimbărilor referitoare la rolurile sociale dintre femei și bărbați, iar factorii de decizie vor dispune de date comparabile cu alte state, care vor permite o înțelegere mai bună a cauzelor și consecințelor acestor evoluții și elaborarea politicilor bazate pe evidențe și pe drepturile omului. Totodată, datele studiului vor fi utilizate pentru monitorizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și implementarea agendei Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare.

Studiul Generații și Gen ne oferă datele necesare care ne vor ghida în transformarea provocărilor demografice într-o oportunitate pentru Republica Moldova.

Marcel Spatari,

Ministrul Muncii
și Protecției Sociale

PREFAȚĂ

Acest raport analitic prezintă rezultatele celui mai complet studiu demografic care a fost realizat vreodată în Republica Moldova – Generații și Gen (GGS). Studiul reflectă vocea a 10,000 de femei și bărbați, intervievați din 153 de localități ale țării și furnizează date dezagregate despre viața de familie, aspecte demografice, sănătatea sexuală și reproductivă, egalitatea de gen, relațiile dintre generații, gospodărie, bunăstare și sănătate, muncă și venituri și reconcilierea vieții de familie cu cea profesională.

Raportul analizează schimbările sociale prin prisma dinamicii vieții oamenilor și a familiilor. Viața de familie reprezintă o reflecție a schimbărilor sociale și este analizată din perspectiva constrângerilor sociale și economice, care o influențează. Dacă vom înțelege, de exemplu, care sunt barierele în atingerea numărului dorit de copii, vom ști să promovăm politici care să răspundă nevoilor oamenilor. Astfel vor putea fi dezvoltate politici publice care să ia în considerare schimbările demografice și acțiunile necesare pentru a nu lăsa pe nimeni în urmă în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă de către Republica Moldova.

Raportul a fost elaborat de o echipă de experți naționali în domeniul demografic, economic, social, egalității de gen, sănătății sexuale și reproductive și politicilor publice. Toate datele din prezentul raport au fost validate la nivel internațional de către Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda. Raportul este adresat factorilor de decizie, cercetătorilor din mediul academic și societății civile, jurnaliștilor și tuturor celor interesați de date pentru înțelegerea rapidă și profundă a schimbărilor demografice.

Datele GGS sunt valoroase tocmai prin prisma faptului că ne oferă o imagine complexă a schimbărilor demografice care au loc pe parcursul anilor în cadrul aceleiași familii, în viața aceleiași persoane. Datele GGS vor sta la baza elaborării unor politici publice calitative, bazate pe dovezi și drepturile omului. În continuare, vom lucra cu Guvernul Republicii Moldova pentru valorificarea acestor date și transformarea lor în politici de consolidare a rezilienței demografice, astfel încât datele GGS să devină vocea generației tale. Pentru că fiecare contează!

Nigina Abaszada,
Reprezentantă Rezidentă
Fondul ONU pentru Populație
(UNFPA)

©UNFPAMoldova/EduardBîzgu

INTRODUCERE

Pe parcursul ultimelor decenii au avut loc transformări economice și sociale profunde, cu un impact important asupra vieții oamenilor. Schimbările demografice influențează puternic dezvoltarea economică și socială a țării, dinamica populației fiind un factor important în asigurarea creșterii economice și bunăstării populației. Totodată, în societatea contemporană, se formează tipuri fundamentale diferite de interacțiuni intra și intergeneraționale. Vârsta și componența generațională a familiilor se schimbă, ceea ce duce la o creștere a încărcăturii sociale a nucleului activ al familiilor și la o schimbare a formelor, volumelor și direcției fluxurilor de resurse între generații de copii, părinți și bunici. Totodată, se știe mult mai puțin despre mecanismele formării familiei, despre trăsăturile relațiilor economice și sociale dintre generații, părinți și copii, persoane apte de muncă și vârstnice din diverse tipuri de familii, despre rețelele de sprijin interfamilial și formele sale.

În acest context, Studiul Generații și Gen (GGS) are drept scop completarea acestor goluri. Fiind una dintre cele mai complexe cercetări socio-demografice la nivel global, GGS reprezintă o sursă analitico-informațională importantă pentru factorii de decizie, un instrument de implicare a oamenilor în elaborarea măsurilor de răspuns la provocările demografice cu care se confruntă actualmente Republica Moldova. GGS a monitorizat dinamica vieții oamenilor și a familiei în societate, la nivel individual. În cadrul studiului au fost colectate informații despre viața de familie, egalitatea de gen, relațiile dintre parteneri, numărul dorit de copii, planificarea familială, dialogul intergenerațional, echilibrul dintre muncă și familie, intenția de a emigra, bunăstarea economică și socială, aprecierea sănătății și alte aspecte importante din viața oamenilor. Cu toate acestea, potențialul analitic al studiului nu se limitează doar la probleme demografice, fiind puse în lumină multe aspecte legate de funcționarea pieței muncii, sistemul de pensii, consumul de servicii sociale, nivelul de bunăstare al gospodăriilor casnice în Republica Moldova etc.

S-a întâmplat ca în Republica Moldova GGS să se desfășoare înainte și în timpul pandemiei Covid-19, astfel oferind în același timp informații importante cu privire la impactul crizei pandemice asupra comportamentului demografic, inclusiv la modul în care au fost afectate relațiile de familie, veniturile și accesul la serviciile medicale și de primă necesitate. Experiența Republicii Moldova privind colectarea datelor pe timp de pandemie poate fi accesată [aici](#).

Astfel, rezultatele acestui studiu oferă un tablou complex cu privire la diferite aspecte ale vieții în Republica Moldova, servind drept bază pentru elaborarea unor politici demografice bazate pe drepturile și nevoile oamenilor.

Studiul Generații și Gen este unul global, desfășurat până în prezent în peste 24 de țări. În anul 2020, a început o nouă rundă de pregătiri pentru realizarea GGS în 17 țări inclusiv: Europa de Vest (Austria, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Olanda, Norvegia, Suedia, Marea Britanie), Europa de Est (Belarus, Croația, Estonia, Ungaria, Kazahstan, Moldova), în afara Europei (China și Uruguay). Valoarea și importanța studiului GGS pentru Republica Moldova se evidențiază prin următoarele:

Complexitatea studiului. În Republica Moldova, un studiu de această amploare s-a desfășurat pentru prima dată, completând unele goluri ce țin de informația referitoare la viață și nevoile oamenilor. Un singur chestionar de bază pentru toate țările acoperă o gamă largă de variabile obținute prin chestionar cu privire la principalele evenimente ale biografiei respondentului și caracteristicile funcționării gospodăriei casnice a acestuia (informații despre părinți și condițiile de socializare primară, biografia reproductivă, istoricul relațiilor de căsătorie și parteneriat, migrație și intențiile migraționale, forme de angajare, educație, condiții de locuință, surse de venit și nivelul de bunăstare, sănătate, repartizarea rolurilor și responsabilităților în familie, condițiile de creștere a copiilor, orientări valorice, satisfacție față de relațiile familiale și diverse aspecte ale vieții, planuri de formare a unei familii etc.

Caracterul longitudinal. Datorită faptului că acest studiu se desfășoară o dată la trei ani, timp de nouă ani, intervievând repetat același grup de persoane, este posibilă observarea în timp a unor aspecte importante cum ar fi realizarea intențiilor reproductive, impactul factorilor economici și sociali asupra comportamentului demografic, dinamica unor caracteristici ce țin de viața familială, trecerea la viața de adult etc. Astfel, autoritățile țării noastre vor putea monitoriza eficiența politicilor demografice și vor putea identifica măsurile necesare de răspuns la îmbătrânirea populației, fertilitatea joasă, migrația sporită, speranța de viață scăzută, în special în rândul bărbaților.

Oportunități extinse de analiză a datelor asigurate de structura și forma de înregistrare a variabilelor. Astfel, chestionarul GGS oferă o posibilitate unică de a urmări principalele evenimente din viața oamenilor, prin utilizarea celor mai moderne metode statistice și matematice de analiză a datelor.

Posibilitatea realizării unor cercetări comparative cu alte țări. Un singur chestionar pentru toate țările participante la proiect și adaptat la necesitățile naționale, oferă o oportunitate de cercetare comparativă a variabilelor principale.

Accesibilitatea. Baza de date GGS poate fi solicitată de cercetători pe pagina web <https://www.ggp-i.org/>.

Acest raport este doar prima etapă în analiza datelor GGS, prezentând principalele aspecte ale dezvoltării sociodemografice a Republicii Moldova la etapa actuală. Cu toate acestea, primele rezultate deschid oportunități vaste în înțelegerea unui șir de probleme care afectează dezvoltarea demografică și socială a țării.

Autorii raportului speră că această publicație va servi drept o sursă importantă pentru factorii de decizie în domeniul politicii demografice și sociale. Rezultatele cercetării contribuie la o înțelegere rapidă și profundă a interacțiunii generațiilor, a relațiilor de familie și de gen, a caracteristicilor fertilității și a planificării familiale, a combinației dintre rolurile profesionale și familiale, precum și a orientărilor valorice pe o gamă largă de probleme.

Multe dintre aspectele evidențiate în acest raport au fost puțin studiate anterior, astfel, sperăm că studiul GGS va servi drept punct de reper pentru cercetări ulterioare.

În Republica Moldova, **Programul Generații și Gen (GGP)** a fost lansat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) în anul 2018 cu scopul de a consolida disponibilitatea datelor statistice despre procesele demografice din Republica Moldova. Fondul Națiunilor Unite pentru

Populație (UNFPA) a devenit partener de bază al MMPS în cadrul acestui Program, având rolul de a capacita instituțiile locale în realizarea Studiului Generații și Gen, și de a oferi asistență tehnică Guvernului în elaborarea politicilor demografice bazate pe date și drepturile omului.

GGP este implementat în parteneriat cu cele mai competente instituții de la nivel național și internațional. Partenerii strategici ai programului sunt: **Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, Biroul Național de Statistică (BNS) și Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI).**

Biroul Național de Statistică a coordonat procesul de adaptare a metodologiei de cercetare la contextul național și de extragere a eșantionului studiului. Design-ul eșantionului GGS este complex, de tip probabilistic, în trei trepte, eșantionul de gospodării fiind extras din baza de sondaj obținută în urma procedurii de listare, realizată prin utilizarea tehnologiilor geospațiale și a softurilor digitale. Experiența Moldovei și lecțiile învățate cu privire la elaborarea cadrului de eșantionare pentru GGS pot fi accesate [aici](#). De asemenea, BNS a co-validat o serie de indicatori GGS, în baza datelor disponibile.

Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda a coordonat procesul de colectare a datelor în teritoriu, precum și validarea indicatorilor GGS analizați în cadrul acestui raport.

Rezultatele Studiului Generații și Gen vor fi utilizate la elaborarea politicilor demografice bazate pe date și drepturile omului și la sprijinirea implementării agendei Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare, precum și pentru monitorizarea progreselor înregistrate în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă stipulate în Cadrul de Parteneriat dintre Guvernul Republicii Moldova și ONU (ținta ODD 5.6.1 și 5.6.2, ce abordează barierele și dimensiunile bazate pe drepturile omului privind sănătatea sexuală și reproductivă și drepturile reproductive).

Realizarea Studiului Generații și Gen a fost susținută financiar de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Fondul Parteneriatului pentru Dezvoltare India-ONU și UNFPA Moldova.

©UNFPAMoldova/EduardBîzgu

1. METODOLOGIA CERCETĂRII

1.1. Design-ul eșantionului pentru Studiul Generații și Gen

TABELUL 1.1. Privire generală asupra cadrului de eșantionare

INFORMAȚIE GENERALĂ	
Anul lansării cercetării	2019
Frecvența	GGS – cercetare ad-hoc independentă în 3 valuri, valul 1
Perioada de colectare	1/29/2020 - 12/7/2020
Populația de referință	Persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani
Structura eșantionului	Eșantion panel
Acoperire	Național, exclusiv regiunea Transnistreană
Domenii de estimare	4 zone de dezvoltare: nord, centru, sud și mun. Chișinău; Medii de reședință
VOLUMUL EȘANTIONULUI	
Unități Primare de Eșantionare (UPE)	202
Gospodăriile (locuințe ocupate), treapta a II-a	19 948
Persoane, treapta a II-a ¹	19 948

EȘANTIONARE	
Design eșantion	Eșantionare în trei trepte: 1. la I treaptă – extragere sistematică cu probabilitate proporțională cu mărimea (PPS) a Unităților Primare de Eșantionare (clustere); 2. la treapta a II-a – extragere simplă aleatorie a gospodăriilor (locuințelor ocupate) în cadrul fiecărei UPE; 3. la treapta a III-a – selectarea unei persoane cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, din cadrul fiecărei gospodării incluse în eșantion, după principiul celei mai apropiate zile de naștere
Unitatea de eșantionare	I treaptă – unitatea primară de eșantionare; II treaptă – gospodăria (locuința ocupată); III treaptă – persoana
Unitatea de observare	Persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani
Baza de sondaj	1. Lista tuturor UPE de la I treaptă de eșantionare; 2. Lista tuturor gospodăriilor (locuințelor ocupate) din UPE selectate la I treaptă, obținute în urma operațiunii de listare în teren; 3. lista tuturor membrilor gospodăriei cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani

1.1.1. Planul de sondaj

Pentru Studiul Generații și Gen s-a utilizat un plan de sondaj complex, stratificat, de tip cluster, în trei trepte, care a presupus:

1. extragerea unui eșantion probabilistic de 202 Unități Primare de Eșantionare (UPE) la prima treaptă,
2. extragerea unui eșantion probabilistic de 19 948 de gospodării la cea de-a doua treaptă,
3. selectarea aleatorie a unei persoane cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani din cadrul gospodăriei după principiul următoarei zile de naștere, la cea de-a treia treaptă de eșantionare.

Inițial, în calitate de eșantion la I treaptă de eșantionare fusese înaintată ideea de a utiliza eșantionul de tip Master, utilizat de către BNS pentru desfășurarea cercetărilor din domeniul social în cadrul gospodăriilor casnice. Dat fiind faptul că volumul eșantionului GGS este unul destul de mare și ar fi condus la epuizarea gospodăriilor din baza de sondaj, s-a decis extragerea unui eșantion independent la I treaptă de eșantionare.

1.1.2. Acoperirea

Populația de referință pentru cercetarea GGS o reprezintă persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani cu reședință obișnuită în Republica Moldova, în clădiri rezidențiale. Nu au fost incluse în cercetare persoanele ce locuiau în spații colective de locuit (cămine studentești, orfelinate, case de bătrâni, cazărmi militare, închisori etc.).

De asemenea, nu au fost incluse în cercetare persoanele ce locuiesc permanent pe teritoriul Unităților Administrativ-Teritoriale din Stânga Nistrului (Transnistria), teritoriu ce nu este controlat de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova.

TABELUL 1.1.2.1. Distribuția populației R. Moldova la data de 12.05.2014, mii persoane

	Republica Moldova*	din care:	
		Urban	Rural
Total populație	2 804,8	951,0	1 853,8
▶ Femei	1 452,7	504,6	948,1
▶ Bărbați	1 352,1	446,4	905,7
<i>din care cu vârsta între 15-79 de ani:</i>			
Total populație	2 262,4	782,6	1 479,8
▶ Femei	1 177,2	419,4	757,8
▶ Bărbați	1 085,2	363,2	722,0

* Fără teritoriul din partea stângă a Nistrului.

Sursa: Biroul Național de Statistică, <https://recensamant.statistica.md/ro/dissemination/person>

Reprezentativitatea eșantionului. Eșantionul cercetării GGS este reprezentativ la nivelul domeniilor de estimare: național (cu excepția regiunii Transnistria), pe medii de reședință (urban, rural) și regiuni de dezvoltare (nord, centru, sud și mun. Chișinău).

1.1.3. Volumul eșantionului

Mărimea eșantionului unei cercetări prin sondaj este determinată de acuratețea dorită pentru indicatorii-cheie, pe de o parte, și de disponibilitatea resurselor umane și financiare, pe de altă parte. Acuratețea rezultatelor unui sondaj poate fi afectată atât de erori ce țin de eșantionare, cât și de erori ce nu țin de eșantionare. Mărimea erorilor de eșantionare este invers proporțională cu rădăcina pătrată a volumului eșantionului, în timp ce unele erori ce nu țin de eșantionare sunt direct legate de dimensiunea eșantionului. Respectiv, cu cât eșantionul este mai mare, cu atât erorile de eșantionare sunt mai mici, iar erorile ce nu țin de eșantionare sunt mai mari și viceversa. De aceea, este important ca dimensiunea eșantionului să fie echilibrată, astfel încât să asigure o marjă de eroare.

Totodată, asupra volumului eșantionului influențează și tipul sondajului ales, sondajul simplu aleatoriu oferind o eficiență maximă în raport cu precizia dorită, în același timp presupunând cheltuieli enorme pentru colectarea datelor și crearea unei baze de sondaj complete la nivelul întregii țări. Dat fiind faptul că la acel moment BNS nu dispunea de o bază de sondaj exhaustivă la nivelul întregii țări, precum și în scopul asigurării unor costuri și termene rezonabile de colectare a datelor în teren, s-a decis utilizarea unui plan complex de sondaj în trei trepte, care să ofere o precizie dorită la costuri acceptabile.

Reieșind din considerentele expuse mai sus, precum și din experiența anterioară în desfășurarea studiului în alte țări din regiune, reprezentanții NIDI au sugerat un volum teoretic al eșantionului de circa 10 mii de persoane, volum care ar permite obținerea unei marje de eroare maxim admisibilă de 5%. Pentru a realiza numărul de chestionare determinate teoretic, în cadrul oricărui studiu, este necesară ajustarea volumului eșantionului la rata de răspuns așteptată. Dat fiind faptul că cercetarea conține mai multe întrebări sensibile, a fost efectuată o analiză a ratelor de răspuns obținute în cadrul cercetărilor desfășurate de către BNS în cadrul gospodăriilor casnice, care conțin întrebări sensibile, pe parcursul anului 2019, aceasta situându-se în jur de 60%. De asemenea, în urma cercetării pilot desfășurate de către Magenta Consulting SRL, în perioada 9-12 ianuarie 2020, s-a estimat o rată de participare de circa 40%. Astfel, volumul eșantionului a fost ajustat la circa 20 de mii de persoane, considerând o rată medie de răspuns de circa 50%.

În ceea ce privește volumul eșantionului pentru prima treaptă de eșantionare, acesta a fost de 202 UPE, 102 fiind alocate mediului urban, iar 98 celui rural.

TABELUL 1.1.3.1. Distribuția volumului eșantionului teoretic și estimat pe medii de reședință

	Volumul teoretic al eșantionului			Volumul estimat al eșantionului colectat		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Eșantion UPE	202	104	98	202	104	98
Eșantion gospodării	19 948	8 510	11 438	10 000	4 000	6 000
Eșantion persoane	19 948	8 510	11 438	10 000	4 000	6 000

1.1.4. Mărimea UPE (cluster)

UPE-urile utilizate pentru GGS reprezintă arii geografice obținute în urma agregării sectoarelor de recensământ utilizate în cadrul Recensământului Populației și Locuințelor din 2014. Dimensiunea medie a unei UPE este de aproximativ 245 de gospodării în zonele rurale (variind de la 88 până la 432 de gospodării) și de aproximativ 165 de gospodării în zonele urbane (variind de la 79 până la 355 de gospodării). Mărimea UPE-urilor a fost determinată ținând cont de volumul total al eșantionului de gospodării necesar și numărul total de UPE-uri ce urmau să fie extrase la I treaptă de eșantionare, precum și de efortul necesar (atât din punctul de vedere al resurselor umane, cât și al celor financiare) pentru constituirea bazei de sondaj pentru a II-a treaptă de eșantionare (constituirea listelor de gospodării prin colectarea datelor în teren).

La a II-a treaptă de eșantionare, mărimea eșantionului extras din cadrul fiecărui UPE a variat în funcție de mărimea acestuia. Astfel, pentru UPE-urile cu mărimea mai mică de 300 de gospodării volumul eșantionului a reprezentat 50% din mărimea acestora, iar pentru UPE-urile mai mari de 300 de gospodării volumul eșantionului a reprezentat 40% din mărimea acestora.

1.1.5. Baza de sondaj

Baza de sondaj la I treaptă de eșantionare constă din totalitatea UPE-urilor din țară și a fost creată utilizând baza spațială a sectoarelor de recensământ de la RPL 2014, efectuat de către BNS. În mediul urban UPE-urile au fost create prin echivalarea cu un sector de recensământ sau agregarea a două sau mai multe sectoare de recensământ vecine din punct de vedere geografic, astfel încât mărimea acestora să se situeze între 100 și 200 de gospodării (în baza datelor RPL 2014). În mediul rural generarea UPE-urilor s-a realizat prin comasarea a două sau mai multe sectoare de recensământ, astfel încât mărimea UPE-urilor rezultate să se situeze între 200 și 400 de gospodării. Algoritmii utilizați la crearea acestora au fost următorii:

1. Sectoarele de recensământ trebuiau să fie vecine din punct de vedere geografic,
2. În măsura posibilităților, să fie situate în aceeași localitate,
3. În cazul în care condiția precedentă fizic nu putea fi îndeplinită, sectoarele ce urmau să fie agregate trebuiau să fie situate în cadrul aceleiași comune,
4. În situația în care nici condiția (3) nu putea fi îndeplinită, se adăugau la UPE și sectoare din altă comună învecinată,
5. Obligatoriu un UPE trebuia format doar din sectoare de recensământ omogene din punctul de vedere al mediului de reședință (adică doar din urban sau doar din rural),
6. Un UPE nu putea să fie compus din sectoare de recensământ situate în cadrul a două raioane diferite.

Astfel, numărul total de Unități Primare de Eșantionare rezultat în baza de sondaj de la I treaptă de eșantionare este de 5 405.

Fișierul cu baza de sondaj conține lista tuturor UPE-urilor (psu_code), mediul de reședință în care acestea sunt situate (urb_rur), raionul din care fac parte, regiunea de dezvoltare, stratul și mărimea acestora (size), exprimată în număr de gospodării. În Tabelul 1.1.5.1. e prezentată structura bazei de sondaj de la I treaptă.

TABELUL 1.1.5.1. Structura bazei de sondaj, fragment

psu_code	urb_rur (0 - rural, 1 - urban)	raion	Regiune (1-Nord, 2-Centru, 3-Sud, 4-mun. Chișinău)	strat	size
1030272	0	reg. Nord, mun. Bălți	1	10	201
1030273	0	reg. Nord, mun. Bălți	1	10	212
1030274	0	reg. Nord, mun. Bălți	1	10	250
1030275	0	reg. Nord, mun. Bălți	1	10	241

Pentru asigurarea reprezentativității eșantionului din punctul de vedere al domeniilor de estimare, baza de sondaj a fost stratificată în funcție de mediul de reședință (urban și rural) în combinație cu regiunea de dezvoltare (nord, centru, sud și mun. Chișinău). Astfel, au rezultat 8 straturi. Distribuția UPE-urilor pe straturi în cadrul bazei de sondaj e prezentată în următorul tabel:

TABELUL 1.1.5.2. Distribuția UPE în cadrul bazei de sondaj, pe straturi

Strat	UPE în baza sondaj	UPE în eșantion
Nord, rural (10)	805	21
Nord, urban (11)	661	22
Centru, rural (20)	936	38
Centru, urban (21)	366	14
Sud, rural (30)	495	32
Sud, urban (31)	392	20
Mun. Chișinău, rural (40)	84	7
Mun. Chișinău, urban (41)	1 666	48
Total	5 405	202

Dat fiind faptul că între data desfășurării RPL 2014 și perioada planificată pentru colectarea datelor în cadrul GGS s-a scurs destul de mult timp, perioadă în care fenomenele migraționale au fost destul de intense, pentru a reduce proporția erorilor bazei de sondaj, la cea de-a II-a treaptă de eșantionare, s-a decis efectuarea unui listing în teren. Scopul principal al acestei operațiuni a fost colectarea datelor referitoare la fiecare locuință, pentru a minimiza riscul de extragere în eșantion a unităților din afara scopului cercetării (locuințe transformate în spații nerezidențiale, locuințe goale etc.). Colectarea datelor în teren și formarea bazei de sondaj pentru cea de-a doua treaptă de eșantionare a fost coordonată și desfășurată de către BNS. Această activitate a presupus listarea tuturor clădirilor și locuințelor din cadrul UPE-urilor extrase la I treaptă de eșantionare, cu colectarea datelor referitoare la coordonatele geografice ale fiecărei clădiri, fapt ce a permis identificarea exactă a acestora în teren în localitățile din mediul rural unde nu există un plan de adrese.

Reieșind din constrângerile financiare și de timp, pentru colectarea datelor georeferențiate referitoare la clădiri, la nivel de punct de adresă, s-a decis alegerea aplicației dezvoltate de către compania italiană TeamDev, împreună cu Societatea Italiană de Geografie, pentru actualizarea hărților pentru Recensământul Populației și Locuințelor din Albania, precum și adaptarea acesteia la necesitățile BNS. Aplicația a permis utilizarea ultimelor tehnologii din domeniu în ceea ce privește colectarea și monitorizarea colectării datelor în timp real, asigurând un nivel înalt de calitate a bazei de sondaj. Întreg procesul de adaptare a aplicației, instruirea operatorilor de teren, precum și colectarea în teren a datelor s-a desfășurat pe parcursul perioadei iulie-decembrie 2019. În total, în procesul de colectare a datelor în teren au fost implicați 76 de operatori de teren, 9 supervizori și 2 coordonatori.

Fiecare dintre operatorii de teren primeau sarcinile de lucru pe tabletă, la rândul lor, fiecare dintre acestea cuprinzând un sector de recensământ, delimitat clar pe hartă, în cadrul căruia trebuia colectată informația referitoare la toate clădirile și locuințele din interiorul hotarelor sarcinii. Supervizorii monitorizau colectarea datelor în timp real, prin intermediul unui Dashboard, validând informația colectată în teren (vezi Figura 1).

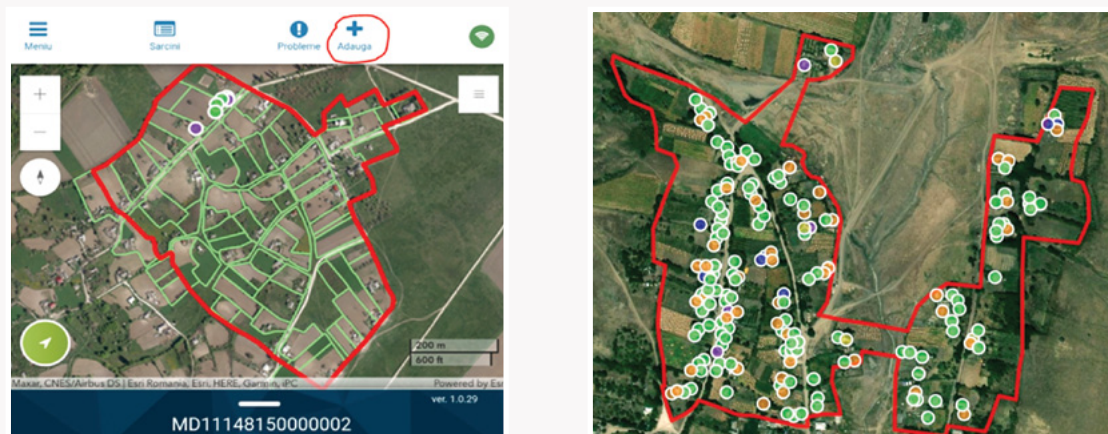

FIGURA 1. Sector de recensământ pentru colectare pe tableta operatorului de teren (stânga) și colectat în Dashboard (dreapta)

Dintre variabilele cele mai importante colectate în cadrul procedurii de listare, care sunt necesare pentru compilarea bazei de sondaj pentru cea de-a II-a treaptă de eșantionare, putem menționa tipul clădirii (rezidențială sau nu), starea exploatarei locuințelor (ocupată sau vacantă), adresa (în cazul în care aceasta există) și coordonatele geografice. Baza de sondaj a fost generată incluzând doar locuințele care la momentul colectării datelor erau locuite permanent. Astfel, a rezultat o bază de sondaj de peste 57 de mii de locuințe, a căror distribuție pe straturi e prezentată în tabelul următor:

TABELUL 1.1.5.3. Distribuția gospodăriilor în cadrul bazei de sondaj la cea de-a II-a treaptă de eșantionare, pe straturi

Strat	Gospodăriile în BS	Gospodăriile eșantion
Nord, rural (10)	9 052	2 286
Nord, urban (11)	4 834	1 864
Centru, rural (20)	14 049	4 505
Centru, urban (21)	2 769	1 093
Sud, rural (30)	11 088	3 809
Sud, urban (31)	3 716	1 419
Mun. Chișinău, rural (40)	2 145	838
Mun. Chișinău, urban (41)	10 189	4 134
Total	57 842	19 948

La a treia treaptă, baza de sondaj a reprezentat-o lista tuturor membrilor gospodăriilor, incluse în eșantionul de la treapta a II-a de eșantionare, cu vârstele cuprinse între 15 și 79 de ani.

1.1.6. Procedurile de eșantionare

● Eșantionarea la I treaptă

La prima treaptă de eșantionare, extragerea eșantionului de UPE-uri, din cadrul fiecărui strat, s-a efectuat utilizând procedura extragerii sistematice cu o probabilitate proporțională cu mărimea acestora (numărul de gospodării colectat în cadrul RPL 2014). Înainte de extragere, sectoarele de recensământ au fost sortate obligatoriu după strat și codul UPE, cod care conține informații despre raionul din care face parte UPE-ul, astfel obținând o stratificare suplimentară implicită indirectă pe baza criteriului geografic.

Procedura propriu-zisă de extragere a eșantionului la I treaptă de eșantionare a fost efectuată cu ajutorul pachetelor Sampling și PPS din softul statistic R.

● Eșantionarea la a II-a treaptă

La cea de-a doua treaptă de eșantionare, eșantionul de gospodării pentru fiecare UPE a fost extras din baza de sondaj compusă din lista de gospodării colectate în urma procedurii de listare, folosind o procedură simplă aleatorie de eșantionare. În mod practic, a fost generată o variabilă cu numere aleatorii de la 0 la 1, apoi gospodăriile au fost sortate după acest număr în ordine crescătoare în cadrul fiecărei UPE și selectate primele în gospodării din cadrul fiecărei UPE, în funcție de mărimea eșantionului.

● Eșantionarea la a III-a treaptă

La cea de-a treia treaptă de eșantionare, toate persoanele din cadrul unei gospodării cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani au fost trecute într-o listă împreună cu data nașterii, după care a fost aleasă următoarea persoană după principiul celei mai apropiate zile de naștere.

1.1.7. Determinarea probabilităților de eșantionare

● Probabilitățile la I treaptă de eșantionare

Ținând cont de faptul că la prima treaptă de eșantionare, în cadrul fiecărui strat a fost utilizată metoda de extragere a UPE-urilor cu probabilități proporționale cu mărimea, calculul probabilităților s-a efectuat utilizând următoarea relație:

$$p_{1hi} = \alpha_h \cdot \frac{M_{hi}}{M_h},$$

unde:

p_{1hi} reprezintă probabilitatea UPE-ului i de a fi extras din cadrul stratului h ,

α_h reprezintă numărul de UPE-uri extrase din cadrul stratului h ,

M_{hi} reprezintă numărul de gospodării din cadrul UPE-ului i din stratul h al bazei de sondaj

M_h reprezintă numărul total de gospodării în cadrul stratului h al bazei de sondaj.

● Probabilitățile de extragere a gospodăriilor la a II-a treaptă

Deoarece extragerea eșantionului de gospodării în cadrul fiecărei UPE s-a efectuat cu ajutorul unei proceduri de extragere simplă aleatorie, probabilitatea ca o gospodărie să fie selectată e egală pentru toate gospodăriile din cadrul acestui UPE și este invers proporțională cu mărimea acestuia. Relația de calcul a acesteia este următoarea:

$$p_{2hi} = \frac{m_{hi}}{M'_{hi}},$$

unde:

p_{2hi} reprezintă probabilitatea de selectare la a II treaptă de eșantionare a gospodăriilor din cadrul UPE-ului i al stratului h ,

m_{hi} reprezintă numărul de gospodării extrase din cadrul UPE-ului i al stratului h ,

M'_{hi} reprezintă numărul total de gospodării obținut în urma procedurii de listare în cadrul UPE-ului i al stratului h .

● Probabilitățile de extragere a persoanelor la a III-a treaptă

Ținând cont de faptul că din cadrul unei gospodării a fost selectată doar o singură persoană cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, probabilitatea de includere a acesteia în eșantion este egală cu inversul numărului de persoane cu vârstele între 15 și 79 de ani din gospodăria selectată și se determină după relația:

$$p_{3hij} = \frac{1}{n_{hij}^{15-79}},$$

unde:

n_{hij}^{15-79} reprezintă numărul persoanelor cu vârsta între 15 și 79 de ani din cadrul gospodăriei j din UPE-ul i al stratului h .

● Probabilitatea finală de includere în eșantion

Probabilitatea finală a unei persoane de a fi inclusă în cadrul eșantionului GGS este egală cu produsul probabilităților de eșantionare la toate trei trepte de eșantionare:

$$p_f = p_{1hi} \cdot p_{2hi} \cdot p_{3hij} = a_h \cdot \frac{M_{hi}}{M_h} \cdot \frac{m_{hi}}{M'_{hi}} \cdot \frac{1}{n_{hij}^{15-79}}$$

1.2. Caracterizarea eșantionului și caracteristicile gospodăriilor și respondenților

Caracterizarea eșantionului

Din cele 19948 de gospodării selectate în eșantion 16 908 gospodării s-au dovedit a fi parte a populației de referință a GGS, restul (3 022 de gospodării) fiind în afara scopului cercetării. Din cadrul gospodăriilor ce fac parte din populația de referință s-a reușit obținerea interviurilor de la 10 044 de persoane, înregistrând o rată de răspuns la nivel național de puțin peste 59%, care s-a dovedit a fi un pic peste așteptările de la etapa de eșantionare.

TABELUL 1.2.1. Distribuția unităților de eșantionare pe răspunsuri și componente a non-răspunsurilor

	Mediu de reședință		Regiune				Total
	Urban	Rural	Nord	Centru	Sud	Chișinău	
Intervievate	3 450	6 586	2 308	3 473	2 766	1 489	10 036
Refuz categoric	1 315	1 052	442	448	706	771	2 367
Refus mediu	550	674	154	315	292	463	1 224
Intervievate/invalid	96	154	74	85	51	40	250
Parțial	67	33	12	20	12	56	100
Programat	195	108	45	36	51	171	303
Ineligibil	1 143	1 879	795	715	904	608	3 022
Fără contacte	1 270	784	207	390	333	1 124	2 054
Fără contact al respondentului	284	145	77	60	97	195	429
Nevizitate	47	69	31	55	7	23	116
On-line	34	13	5	1	9	32	47
TOTAL	8 451	11 497	4 150	5 598	5 228	4 972	19 948

Conform scopului cercetării	7 261	9 549	3 324	4 828	4 317	4 341	16 810
În afara scopului cercetării	1 143	1 879	795	715	904	608	3 022
Nerezolvate	47	69	31	55	7	23	116
Estimate conform scopului cercetării	7 302	9 607	3 349	4 876	4 323	4 361	16 908
Estimate în afara scopului cercetării	1 149	1 890	801	722	905	611	3 040
GC rata de răspuns	47.2%	68.6%	68.9%	71.2%	64.0%	34.1%	59.4%

Rata de răspuns¹ a variat destul de mult în funcție de mediul de reședință al respondenților, de la 69% în mediul rural la doar 47% în mediul urban. Dacă analizăm rata de răspuns pe regiuni, putem constata o rată de răspuns foarte scăzută la respondenții din mun. Chișinău (doar 34%), comparativ cu celelalte regiuni.

¹ Rata de răspuns s-a determinat ca raport între numărul de interviuri efectuate la numărul gospodăriilor ce fac parte din populația de referință (estimated in-scope).

Structura eșantionului

În cadrul acestui paragraf este prezentată structura eșantionului colectat în funcție de distribuția respondenților după sex, vârstă, regiune, mediu de reședință, limba vorbită acasă etc.

Analizând distribuția eșantionului neponderat după vârstă și sex, se observă o subreprezentare a populației tinere (de sub 50 de ani) și, respectiv, o suprareprezentare a populației vârstnice (de peste 50 de ani). Această situație se atestă la ambele sexe. În același timp, bărbații sunt cu mult subreprezențați, în timp ce femeile sunt suprareprezentate. Acest lucru, cel mai probabil, se datorează dorinței mai mici de a participa în sondaj a populației mai tinere, comparativ cu cea mai în vârstă și a bărbaților față de femei. Compensarea acestor distorsiuni de reprezentativitate s-a efectuat cu ajutorul sistemului de ponderare determinat în baza structurii populației furnizate de către BNS.

TABELUL 1.2.2. Distribuția respondenților pe vârste și sexe

Vârstă	Bărbați		Femei		Total		Bărbați		Femei		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	neponderate						ponderate					
15-19	202	5%	208	3%	410	4%	318	7%	297	6%	615	6%
20-24	191	5%	277	4%	468	5%	374	8%	358	7%	732	7%
25-29	200	5%	360	6%	560	6%	510	11%	492	9%	1 001	10%
30-34	251	7%	522	8%	773	8%	644	13%	625	12%	1 270	13%
35-39	294	8%	513	8%	807	8%	549	11%	532	10%	1 081	11%
40-44	267	7%	418	7%	685	7%	454	9%	462	9%	916	9%
45-49	299	8%	403	6%	702	7%	384	8%	409	8%	793	8%
50-54	324	8%	435	7%	759	8%	334	7%	378	7%	712	7%
55-59	407	11%	599	10%	1 006	10%	394	8%	476	9%	870	9%
60-64	527	14%	756	12%	1 283	13%	340	7%	444	8%	784	8%
65-69	417	11%	849	14%	1 266	13%	285	6%	414	8%	699	7%
70-74	279	7%	540	9%	819	8%	125	3%	195	4%	320	3%
75-79	167	4%	331	5%	498	5%	82	2%	160	3%	242	2%
Total	3 825	100%	6 211	100%	10 036	100%	4 792	100%	5 244	100%	10 036	100%

Distribuția respondenților pe regiuni și medii de reședință este mult mai apropiată față de structura populației în comparație cu distribuțiile pe vârste și sexe.

TABELUL 1.2.3. Distribuția respondenților pe regiuni și medii de reședință

Regiune	Rural		Urban		Total		Rural		Urban		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	neponderate						ponderate					
Nord	1 369	21%	939	27%	2 308	23%	1 258	20%	924	25%	2 182	22%
Centru	2 858	43%	615	18%	3 473	35%	2 830	45%	660	18%	3 491	35%
Sud	2 062	31%	704	20%	2 766	28%	1 952	31%	722	20%	2 674	27%
Mun. Chișinău	297	5%	1 192	35%	1 489	15%	305	5%	1 385	38%	1 690	17%
Total	6,586	100%	3 450	100%	10 036	100%	6 345	100%	3 691	100%	10 036	100%

Distribuția respondenților în funcție de limba vorbită este prezentată în tabelul 10. Se observă că respondenții care au declarat că limba vorbită acasă e româna/moldoveneasca reprezintă 79% din eșantionul total (cu diferențe semnificative pe medii de reședință – 67% în urban vs. 87% în rural, date ponderate), urmați de cei care au declarat că vorbesc rusa acasă (14% în total, dar cu diferențe semnificative pe medii de reședință – 28% în urban vs. 6% în rural, date ponderate).

TABELUL 1.2.4. Distribuția respondenților după limba vorbită acasă și mediul de reședință

Limba vorbită acasă	Rural		Urban		Total		Rural		Urban		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	neponderate						ponderate					
Moldoveneasca	4 041	61%	990	29%	5 031	50%	3 638	57%	966	26%	4 604	46%
Româna	1 652	25%	1 230	36%	2 882	29%	1 858	29%	1 511	41%	3 368	34%
Ucraineana	82	1%	32	1%	114	1%	57	1%	25	1%	82	1%
Rusa	366	6%	1 025	30%	1,391	14%	365	6%	1 022	28%	1 387	14%
Găgăuza	416	6%	115	3%	531	5%	400	6%	107	3%	508	5%
Bulgara	14	0%	40	1%	54	1%	11	0%	38	1%	49	0%
Roma	10	0%	4	0%	14	0%	10	0%	5	0%	15	0%
Altele	1	0%	14	0%	15	0%	1	0%	17	0%	18	0%
Total	6 582	100%	3 450	100%	10 032	100%	6 341	100%	3 691	100%	10 032	100%

Din punctul de vedere al nivelului de educație, cei mai mulți respondenți au fost cei cu studii gimnaziale (28% în baza datelor ponderate), urmași de respondenții cu studii secundare profesionale (20% în baza datelor ponderate). Totodată, după cum era de așteptat, în mun. Chișinău predomină respondenții cu nivelul de educație superior universitar (circa 30% în baza datelor ponderate).

TABELUL 1.2.5. Distribuția respondenților după nivelul de studii și regiune

Nivel de studii	Regiune									
	Nord	Centru	Sud	Chișinău	Total	Nord	Centru	Sud	Chișinău	Total
	neponderate, pers.					ponderate, pers.				
Fără studii	29	14	14	2	59	29	14	13	2	57
Primar (clasele I-IV)	42	128	119	24	313	31	127	93	26	277
Gimnazial (clasele V-IX)	614	1065	868	210	2 757	610	1121	869	251	2 852
Mediu de cultură generală	281	704	490	220	1 695	262	677	484	266	1 690
Secundar profesional	535	723	516	234	2 008	510	706	511	251	1 979
Mediu de specialitate	505	507	454	245	1 711	430	494	403	232	1 559
Superior universitar	276	314	285	426	1 301	282	327	279	499	1 387
Masterat, inclusiv rezidențiat	22	17	15	107	161	26	24	17	144	211
Doctorat, postdoctorat	4	1	4	21	30	2	1	3	18	25
Total	2 308	3 473	2 765	1 489	10 035	2 182	3 491	2 672	1 690	10 035
	neponderate, % din total regiune					ponderate, % din total regiune				
Fără studii	1%	0%	1%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	1%
Primar (clasele I-IV)	2%	4%	4%	2%	3%	1%	4%	3%	2%	3%
Gimnazial (clasele V-VIII)	27%	31%	31%	14%	27%	28%	32%	33%	15%	28%
Mediu de cultură generală	12%	20%	18%	15%	17%	12%	19%	18%	16%	17%
Secundar profesional	23%	21%	19%	16%	20%	23%	20%	19%	15%	20%
Mediu de specialitate	22%	15%	16%	16%	17%	20%	14%	15%	14%	16%
Superior universitar	12%	9%	10%	29%	13%	13%	9%	10%	30%	14%
Masterat, inclusiv rezidențiat	1%	0%	1%	7%	2%	1%	1%	1%	9%	2%
Doctorat, postdoctorat	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Din punctul de vedere al statutului economic al respondenților, se observă că cei mai mulți sunt angajați, urmați de pensionari.

TABELUL 1.2.6. Distribuția respondenților în funcție de statutul economic

Statut economic	N	%	N	%
	neponderate		ponderate	
Studii	440	4%	673	7%
Angajat/ă	2 534	25%	3 145	31%
Angajat/ă pe cont propriu	301	3%	444	4%
Ajută membrii gospodăriei în ferma familială	139	1%	163	2%
Șomer/ă	950	9%	1 238	12%
Pensionar/ă	3 559	36%	1 925	19%
Serviciu militar	3	0%	5	0%
Casnic/ă	926	9%	1 097	11%
Concediu de maternitate/paternitate	276	3%	345	3%
Concediu de îngrijire a copilului	248	2%	303	3%
Bolnav/ă sau cu dizabilități pe o perioadă lungă	470	5%	442	4%
Altele	137	1%	187	2%
Angajator	42	0%	58	1%
Total	10 025	100%	10 025	100%

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

©UNFPAMoldova/DumitruGonccar

2. RELAȚIILE DE PARTENERIAT

2.1. Statutul marital al femeilor și bărbaților

În conformitate cu art. 14, alin. (1) al Codului Familiei nr. 1316/2000, vârsta matrimonială minimă este de 18 ani. Pentru motive temeinice, se poate încuviința încheierea căsătoriei cu reducerea vârstei matrimoniale, dar nu mai mult decât cu doi ani. Datele studiului GGS au evidențiat existența unei ponderi reduse de căsătorii în acest interval de vârstă.

Din totalul bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15-79 de ani 54% erau căsătoriți (*Tabelul 2.1.1.*). Până la vârsta de 24 de ani ponderea bărbaților căsătoriți este redusă. La următoarea categorie de vârstă, 25-29 de ani, deja aproape jumătate din aceștia au fost căsătoriți (46,7%), între 30-39 de ani ponderea celor căsătoriți depășește 60%. De la 40 de ani proporția bărbaților căsătoriți scade și se mărește proporția celor divorțați. După 70 de ani, cei căsătoriți sunt mai puțini și crește ponderea celor văduvi.

Ponderea bărbaților căsătoriți în mediul rural este mai mare decât a celor din mediul urban. În funcție de regiune, cei mai puțini bărbați căsătoriți (48,8%) s-au evidențiat în mun. Chișinău. Analiza în funcție de nivelul de instruire denotă că cei mai mulți bărbați au studii post-secundare vocaționale și superioare. Analiza în dependență de statutul ocupațional relevă că cei mai mulți bărbați căsătoriți sunt salariații, lucrătorii pe cont propriu și pensionarii. După nivelul de bunăstare, constatăm că cei mai puțini care au statutul de căsătoriți se evidențiază la populația din chintila I.

Potrivit datelor studiului, din totalul bărbaților 9% locuiesc în coabitare (*Tabelul 2.1.1.*). Analiza în funcție de grupele de vârstă relevă că cei mai mulți bărbați aflați în coabitare (17,4%) au vârsta de 20-24 de ani. Între 25-49 de ani, ponderea bărbaților în coabitare variază între 9-14%, iar după această vârstă proporția acestora se reduce. După mediul de reședință, nu s-au evidențiat diferențe semnificative. S-a observat că, în funcție de regiune, cele mai multe persoane care trăiesc în coabitare sunt din mun. Chișinău. După nivelul de studii, s-a constatat că traiul în coabitare este mai frecvent întâlnit la bărbații cu studii secundare vocaționale și gimnaziale.

În cadrul studiului, 6,6% din totalul bărbaților sunt divorțați/separați (*Tabelul 2.1.1.*). Cei mai mulți bărbați divorțați au vârsta cuprinsă între 40-64 de ani. În mediul rural, proporția bărbaților divorțați este mai redusă decât a celor din mediul urban. După statutul ocupațional cei mai mulți sunt șomeri (9,7%), iar după nivelul de bunăstare sunt din prima chintilă (14,4%).

Mai mult de un sfert din bărbați (27,2%) sunt singuri/celibatari (*Tabelul 2.1.1.*). Cele mai multe persoane singure sunt înregistrate în rândul celor cu vârsta de 15-19 ani, fiind de 98,3%. Odată cu creșterea vârstei, ponderea acestora se diminuează, fiind de 67,7% la categoria de vârstă de

20-24 de ani, la 25-29 de ani – deja 40%, la 30-34 de ani – 22,2%. La următoarele categorii de vârstă, de asemenea, ponderea bărbaților singuri/celibatari se reduce până la 9,4% în cadrul grupei de vârstă 65-69 de ani. La următoarele două grupe de vârstă (70-74 și 75-79 de ani) ponderea este mai mare decât la grupele de vârstă 55-69 de ani. În funcție de mediul de reședință, se atestă că ponderea persoanelor singure este mai mică în mediul rural decât în mediul urban. În dependență de nivelul de instruire se observă tendința clară că, odată cu creșterea nivelului de instruire, se reduce ponderea bărbaților cu statutul marital – singuri.

Din totalul bărbaților, 3,2% sunt văduvi (*Tabelul 2.1.1*). Văduvia în rândul bărbaților începe să se înregistreze începând cu vârsta de 35 de ani, ponderea acestora majorându-se treptat pe parcursul anilor. Din totalul bărbaților din mediul rural, 3,6% sunt văduvi, iar din mediul urban – 2,4%.

TABELUL 2.1.1. Repartizarea bărbaților cu vârste cuprinse între 15 și 79 de ani după statutul marital actual, în %

	Căsătoriți	În coabitare	Divorțați/ separați	Singuri/ celibatari	Văduvi
Total	54,0	9,0	6,6	27,2	3,2
Grupă de vârstă					
15-19	0	1,7	0	98,3	0
20-24	14,9	17,4	0	67,7	0
25-29	46,7	12,8	0,5	40	0
30-34	62,3	11,3	4,2	22,2	0
35-39	61,3	14,2	5,3	18,8	0,4
40-44	56,7	9,1	13,7	19,4	1,1
45-49	59	10,2	11,3	17	2,5
50-54	66,7	4,7	13,2	13,2	2,2
55-59	69,1	5,8	10,1	11,2	3,8
60-64	67,1	4,7	9,1	11,5	7,6
65-69	70,4	2,7	5,9	9,4	11,6
70-74	58,9	2,9	5,5	12	20,7
75-79	50,9	1,8	5,5	13,3	28,5
Mediu de reședință					
Rural	55,2	8,9	5,7	26,6	3,6
Urban	52,2	9,1	8,1	28,2	2,4

Regiune					
Chișinău	48,8	12,6	6,4	30,7	1,5
Nord	56,3	9,8	7,4	23,6	2,9
Centru	55,6	7,4	5,7	27,5	3,8
Sud	53,4	8,3	7,2	27,4	3,7
Nivel de studii					
Primar	42,4	5,6	8,3	38,1	5,6
Gimnazial	39,9	10	6,5	40,6	3
Secundar general	50,6	8,5	6,9	30,6	3,4
Secundar vocațional	58,8	10,7	7,1	18,9	4,5
Post-secundar vocațional	67,9	5,8	6,3	18	2
Superior	68,4	8,5	6	15,5	1,6
Statut ocupațional					
Salariat	66,7	11	5,4	16,1	0,8
Lucrător pe cont propriu	68	9,8	5,7	15,4	1,1
Pensionar	65,2	2,7	6,1	12	14
Șomer	44,6	11,7	9,7	32,7	1,3
Altă situație	32,9	7,6	6,8	50,4	2,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	30,7	9,7	14,4	39,5	5,7
Chintila II	49,3	9	6,8	30,7	4,2
Chintila III	61,2	8,1	4,7	24,1	1,9
Chintila IV	55,2	6,6	7,3	25,4	5,5
Chintila V	60,5	11,5	4,9	20,3	2,8

Din totalul femeilor cu vârsta de 15-79 de ani, 58,2% sunt căsătorite (*Tabloul 2.1.2.*). Din considerentul că femeile se căsătoresc la o vârstă mai fragedă, proporția femeilor căsătorite până la vârsta de 24 de ani este mai mare – de trei ori mai mult decât a bărbaților. În intervalul de vârstă 25-44 de ani, ponderea femeilor căsătorite este aproape de 2/3. După această vârstă, ponderea femeilor căsătorite se diminuează lent. Din cauza supramortalității în rândul bărbaților și a speranței de viață mai mare la naștere pentru femei, ponderea persoanelor de sex feminin căsătorite la vârste mai înaintate (după 55 de ani) este mai redusă decât a bărbaților.

Ponderea femeilor căsătorite în mediul rural era mai mare decât a celor din mediul urban. În funcție de regiune, cele mai puține femei căsătorite s-au evidențiat în mun. Chișinău, acest fapt fiind determinat de structura mai tânără a populației, respectiv proporția mai mare a tinerilor necăsătoriți.

Analiza în funcție de nivelul de instruire denotă că cele mai multe femei căsătorite au studii secundare vocaționale, post-secundare vocaționale și superioare.

Din totalul femeilor, 8,2% locuiesc în coabitare (*Tabelul 2.1.2.*). La categoria de vârstă 15-19 ani ponderea acestora este de 6,3%, iar la următoarea grupă de vârstă (20-24 de ani) se înregistrează cele mai multe femei (21,6%) care sunt în concubinaj.

Analiza în funcție de mediul de reședință a evidențiat că ponderea femeilor aflate în concubinaj este nesemnificativ mai mare la oraș decât la sat. Cele mai multe persoane care trăiesc în coabitare sunt din mun. Chișinău. După nivelul de studii, s-a constatat că traiul în coabitare este mai frecvent întâlnit la femeile cu studii gimnaziale.

În cadrul studiului s-a constatat că 6,1% din totalul femeilor sunt divorțate/separate (*Tabelul 2.1.2.*). Din cauză că femeile se căsătoresc la o vârstă mai tânără, și ponderea persoanelor divorțate la vârste mai mici (până la 35 de ani) în rândul femeilor este mai mare decât în rândul bărbaților. Cele mai multe femei divorțate (12,6%) au vârsta de 45-49 de ani. Ponderea femeilor divorțate în mediul urban este aproape dublă decât cea din mediul rural, fiind de 8,5% și, respectiv, 4,7%. În funcție de regiune, s-a evidențiat că cele mai multe femei divorțate sunt din Chișinău și nordul țării. În dependență de nivelul de instruire, se atestă că divorțul este răspândit la diferite categorii de femei, cu excepția celor cu studii primare. După statutul ocupațional, cele mai multe sunt șomere (10,9%), iar după nivelul de bunăstare sunt din prima chintilă (9,3%).

Din totalul femeilor, 17,1% au menționat la statutul marital că sunt singure (*Tabelul 2.1.2.*). Cele mai multe persoane singure sunt înregistrate în rândul celor cu vârsta de 15-19 ani, fiind de 86,8%. Odată cu creșterea vârstei, ponderea aceasta se diminuează, dar și discrepanța dintre bărbați și femei, constatându-se că ponderea bărbaților singuri este mai mare decât a femeilor aflate în asemenea situație.

În funcție de mediul de reședință, se atestă că ponderea femeilor singure este mai mică în mediul rural decât în mediul urban. După regiune, se evidențiază că cele mai puține femei singure sunt în centrul țării. În dependență de nivelul de instruire, se observă că la populația cu nivel de instruire mai redus ponderea celor singure este mai mare decât la femeile cu nivel de instruire mai înalt. Cele mai puține femei singure sunt salariate și cele care lucrează pe cont propriu. După nivelul de bunăstare, constatăm că, odată cu creșterea acestuia, se reduce numărul persoanelor singure.

Populația de sex feminin cu statutul marital de văduve este în proporție de 10,4% (*Tabelul 2.1.2.*). Văduvia în rândul femeilor se înregistrează ca și la bărbați, după 35 de ani, doar că valorile sunt mai mari. Din totalul femeilor de la sat, 11,9% sunt văduve, iar de la oraș – 7,7%. În funcție de regiune, cele mai puține văduve sunt din mun. Chișinău. Din cauză că vârstnicii au un nivel de instruire mai redus decât generațiile actuale și fiindcă văduvia cel mai adesea se înregistrează la vârste mai înaintate, se observă o proporție semnificativă cu asemenea statut marital cărora le este caracteristic un nivel de instruire primar (27,9%). Cele mai multe văduve sunt pensionare.

TABELUL 2.1.2. Repartizarea femeilor cu vârste cuprinse între 15 și 79 de ani, după statutul marital actual, în %

	Căsătorite	În coabitare	Divorțate/ separate	Singure/ celibatare	Văduve
Total	58,2	8,2	6,1	17,1	10,4
Grupă de vârstă					
15-19	6,9	6,3	0	86,8	0
20-24	46,1	21,6	0,9	31	0,4
25-29	74,6	12,1	4,1	9,2	0
30-34	74,5	12,2	5,6	7,7	0
35-39	72,6	11,5	5,5	9,2	1,2
40-44	72,3	8,5	7,8	9,7	1,7
45-49	67,8	7,2	12,6	8,5	3,9
50-54	65,6	7,1	8,7	10,8	7,8
55-59	58,7	5,6	7,4	14,6	13,7
60-64	52,7	2,8	7,4	15,2	21,9
65-69	38,9	1,9	4,4	18,6	36,2
70-74	30,4	1,3	6,5	23,7	38,1
75-79	18,4	0,6	3	31,1	46,9
Mediu de reședință					
Rural	60	7,6	4,7	15,8	11,9
Urban	55,1	9,3	8,5	19,4	7,7
Regiune					
Chișinău	54,4	9,9	7,8	22,3	5,6
Nord	56,4	7,2	7,8	18,6	10
Centru	62,6	7,9	4,6	14,3	10,6
Sud	56,1	8,4	5,5	16,2	13,8

Nivel de studii					
Primar	22,8	3,6	3,5	42,2	27,9
Gimnazial	49,9	12,7	5,7	19,7	12
Secundar general	57,7	6,5	6,4	18,9	10,5
Secundar vocațional	63,6	9	5,4	12	10
Post-secundar vocațional	62,8	4,7	6,6	14,7	11,2
Superior	68,3	5,8	7,1	13,8	5
Statut ocupațional					
Salariată	67,3	8,6	8	11,9	4,2
Lucrătoare pe cont propriu	74,5	8,9	3,1	8,6	4,9
Pensionară	41,6	2,5	5,7	19,4	30,8
Șomeră	54,3	12,3	10,9	18	4,5
Altă situație	62,8	10,9	4	19,6	2,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	35,9	9,6	9,3	28,7	16,5
Chintila II	46,2	5,4	7,6	22,1	18,7
Chintila III	66,3	7,7	5,5	14,9	5,6
Chintila IV	50,2	7,7	7,4	17,1	17,6
Chintila V	68,1	10,8	4,2	11,6	5,3

Pe medii de reședință, se constată că până la vârsta de 30 de ani proporția bărbaților căsătoriți în mediul rural este mai mare decât în mediul urban, între 30-34 de ani aproape că sunt egale, iar la grupa de vârstă 35-49 de ani tendințele sunt variabile, ulterior, după vârsta de 50 de ani, se atestă că ponderea bărbaților căsătoriți la sat este mai mare decât a celor de la oraș (Tabelul 2.1.3.). Proporția femeilor căsătorite din mediul rural este mai mare decât a celor din mediul urban la toate grupele de vârstă.

În funcție de regiune, se evidențiază că cei mai mulți bărbați căsătoriți sunt din nordul țării, iar femeile căsătorite – din centrul țării. Cea mai redusă pondere a bărbaților căsătoriți din mediul rural s-a înregistrat în regiunea de sud cu 50,1%, urmați de cei din mun. Chișinău și din nord cu câte aproximativ 53% și apoi de cei din centru cu 54,6%. Cele mai multe femei căsătorite din mediul rural sunt din regiunea centru a țării (61,1%), urmate de cele din Chișinău cu 58,3%, de cele din regiunea de nord cu 55,7% și de cele din sud cu 53,7%. În funcție de nivelul de instruire, observăm că, odată cu creșterea acestuia, se majorează și proporția bărbaților căsătoriți. O tendință aproape similară se înregistrează și în rândul femeilor căsătorite din mediul urban și

rural. Bărbaților căsătoriți din mediul rural în comparație cu cei din mediul urban după nivelul de instruire le este caracteristică o pondere semnificativă a celor cu studii primare, secundare generale, secundare vocaționale și post-secundare vocaționale. Atât în mediul urban, cât și în rural cei mai mulți bărbați căsătoriți sunt salariați, pensionari și cei care activează pe cont propriu, iar cele mai multe femei căsătorite de la oraș și sat sunt lucrătoare pe cont propriu și salariate. După nivelul de bunăstare, cei mai puțini cu statutul de căsătorit din mediul urban, atât femei cât și bărbați, sunt cei din chintilele I și II, iar din mediul rural – din chintila I.

TABELUL 2.1.3. Ponderea persoanelor căsătorite în funcție de mediul de reședință, în %

	Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Grupă de vârstă				
15-19	0	1,2	0	7,9
20-24	10,2	33,6	14,5	42,5
25-29	39,5	67,8	43,8	71,5
30-34	59,5	67,1	60,1	74,5
35-39	62,7	67,2	55,7	70,6
40-44	52,6	62,1	57,4	73,2
45-49	62	55,5	53,3	69,6
50-54	60,7	48,2	67	72
55-59	60,7	51,8	70	60,6
60-64	59,8	50,8	67,6	52,6
65-69	61,7	37,4	71,1	39,1
70-74	54,4	25,8	59,7	32,2
75-79	40	16,8	54,1	19,1
Regiune				
Chișinău	40,5	47,4	53	58,3
Nord	56,3	51,9	53,2	55,7
Centru	50,4	58	54,6	61,1
Sud	51,5	50,1	50,1	53,7

Nivel de studii				
Primar	9,3	21,6	49,6	21,4
Gimnazial	33,6	36	39,2	49,7
Secundar general	37	42,7	55,4	60
Secundar vocațional	48,3	55,3	58,7	63,7
Post-secundar vocațional	56	52,9	70,3	66,6
Superior	62,5	62,4	65,3	70,2
Statut ocupațional				
Salariat/ă	57	55,5	66	71,2
Lucrător/oare pe cont propriu	54	58,6	71	84,4
Pensionar/ă	57,1	38,4	66,7	42,4
Șomer/ă	44,3	50,5	42,4	51,3
Altă situație	22,8	52,9	34,5	60,5
Chintila de bunăstare				
Chintila I	34,7	24,5	28,4	37,3
Chintila II	36,1	35,4	51,8	48,4
Chintila III	53,5	58	61,6	66,9
Chintila IV	56,1	50,3	50,7	47,1
Chintila V	53,4	59,2	58	68,4

Datele studiului relevă că vârsta medie la prima căsătorie² pentru persoanele intervievate în cadrul cercetării a fost de 24,5 ani pentru bărbați și 21,8 ani pentru femei (Tabelul 2.1.4). În mediul urban, vârsta medie la prima căsătorie atât pentru bărbați, cât și pentru femei a fost mai mare decât în mediul rural, fiind de 25,3 ani pentru bărbați și 22,7 ani pentru femei și, respectiv, 24,2 ani și 21,3 ani. Pentru bărbații cu vârsta de 35-49 de ani, vârsta medie la prima căsătorie a fost în jur de 25 de ani, iar pentru cei cu vârsta mai mare de 50 de ani acest indicator se diminuează sub 25 de ani. Pentru femei, vârsta medie la prima căsătorie în mare parte este constantă la diferite categorii de vârstă. Atât pentru bărbați, cât și pentru femei, vârsta medie la prima căsătorie este mai mare în mun. Chișinău. Vârsta medie la prima căsătorie este mai mare la respondenții atât de sex masculin, cât și feminin cu studii superioare și salariați. Analiza în funcție de nivelul de bunăstare denotă că nu există diferențieri semnificative.

² Datele privind vârsta medie la căsătorie diferă de datele prezentate de BNS deoarece acest indicator a fost calculat pentru populația care provine din mai multe generații și care s-a căsătorit în mai mulți ani calendaristici.

TABELUL 2.1.4. Vârsta medie la prima căsătorie, în ani

	Total		Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	24,5	21,8	25,3	22,7	24,2	21,3
Grupă de vârstă						
15-19		17,3		17,1		17,3
20-24	21,0	20,0	21,7	20,2	20,6	19,9
25-29	23,9	21,4	24,1	22,2	23,8	20,9
30-34	24,9	22,5	25,5	23,0	24,3	22,0
35-39	25,8	22,9	26,2	24,2	25,5	22,0
40-44	25,4	21,8	26,3	23,3	25,0	21,1
45-49	25,0	21,3	25,9	22,9	24,5	20,6
50-54	24,5	20,9	24,6	22,1	24,4	20,4
55-59	24,7	21,3	25,6	21,9	24,3	21,1
60-64	24,2	21,7	24,7	22,3	24,0	21,5
65-69	23,9	22,1	24,9	22,8	23,6	21,8
70-74	23,8	21,8	24,6	22,5	23,4	21,5
75-79	24,9	21,7	26,2	21,9	24,4	21,6
Regiune						
Chișinău	25,8	23,5	26,2	23,6	24,4	23,0
Nord	24,5	21,1	25,1	21,7	24,0	20,6
Centru	24,1	21,6	24,4	22,7	24,0	21,4
Sud	24,6	21,7	25,1	22,6	24,4	21,4
Nivel de studii						
Primar	22,7	22,0	24,1	23,7	22,4	21,5
Gimnazial	24,2	21,2	24,6	21,8	24,1	21,0
Secundar general	24,6	21,3	25,0	21,9	24,4	21,1
Secundar vocațional	24,2	21,4	25,0	22,5	24,0	20,9
Post-secundar vocațional	24,6	22,0	25,1	22,3	24,3	21,8
Superior	25,8	23,3	26,3	23,7	25,1	22,6

Statut ocupațional						
Salariat/ă	25,3	22,1	25,9	22,8	24,8	21,5
Lucrător/oare pe cont propriu	24,4	21,8	26,2	23,3	23,6	20,7
Pensionar/ă	24,0	21,7	24,9	22,3	23,6	21,5
Șomer/ă	24,9	21,2	24,8	22,3	24,9	20,7
Altă situație	24,1	21,7	23,8	23,0	24,2	21,1
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	24,7	21,7	25,5	23,3	24,4	21,1
Chintila II	24,5	21,4	24,5	21,7	24,4	21,3
Chintila III	24,4	21,6	24,9	22,3	24,2	21,2
Chintila IV	24,5	22,0	26,2	23,0	23,7	21,5
Chintila V	24,4	22,0	25,4	23,1	23,7	21,3

Din totalul populației, doar 8,4% sunt căsătoriți sau se află într-o relație cu un/o partener/ă, dar nu locuiesc împreună (*Tabelul 2.1.5*). Una dintre cauzele ipotetice ar putea fi aflarea unuia dintre parteneri peste hotare. Ponderea celor din mediul urban care se află în astfel de situație este cu mult mai mare decât în rural, fiind de 11% și, respectiv, 6,9%. De asemenea, aceste caracteristici sunt mai specifice respondenților de sex feminin comparativ cu cei de sex masculin, fiind de 9% și, respectiv, 7,7%. Aflarea într-o căsătorie sau într-o relație fără a locui împreună este mai caracteristică persoanelor de vârste tinere – până la 30 de ani. În municipiul Chișinău locuiesc cei mai mulți respondenți care fie sunt căsătoriți, fie se află într-o relație și nu locuiesc împreună. În funcție de nivelul de instruire, cei mai puțini au studii primare. În dependență de statutul ocupațional, cei mai mulți bărbați care erau căsătoriți sau se aflau într-o relație cu o parteneră și nu locuiau împreună erau salariați, iar cele mai multe femei aflate în astfel de situație aveau un alt statut ocupațional decât cele menționate (salariați, lucrătoare pe cont propriu, pensionare și șomere). După nivelul de bunăstare, cei mai mulți respondenți căsătoriți sau aflați într-o relație cu un/o partener/ă fără să locuiască împreună sunt din chintila V.

TABELUL 2.1.5. Ponderea persoanelor căsătorite sau aflate în relație cu o altă persoană, dar care nu locuiesc împreună, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	7,7	9	11	6,9	8,4
Grupă de vârstă					
15-19	11,8	21,6	21	13,8	16,5
20-24	14,6	20,2	17,3	17,4	17,3
25-29	11	15,8	16,4	11,1	13,3
30-34	6	10,9	10,5	6,6	8,4
35-39	7,4	12,4	11	9	9,9
40-44	2,6	8,6	6,5	5,1	5,6
45-49	9,7	8,4	13,5	7,1	9
50-54	6,4	4,6	7,5	4,6	5,4
55-59	8,3	2,8	8,7	3,7	5,3
60-64	6,4	2,6	6,1	3,5	4,3
65-69	4,5	1,6	4,4	2,1	2,8
70-74	1,7	0,7	1,4	0,9	1,1
75-79	2,9	0,9	2	1,4	1,6
Regiune					
Chișinău	14,8	12,6	14,3	10,7	13,7
Nord	4,8	8,4	9,4	5	6,9
Centru	5,8	6,9	8,3	5,9	6,4
Sud	7,8	10,2	9,3	8,9	9
Nivel de studii					
Primar	2,8	6,1	9	3,1	4,4
Gimnazial	7	9,5	11,5	7,3	8,3
Secundar general	6,8	8,8	12,1	5,5	7,9
Secundar vocațional	7,9	9	11	7,3	8,4
Post-secundar vocațional	9,6	8,4	11	7,3	8,9
Superior	9,2	9,5	10,1	7,9	9,4

Statut ocupațional					
Salariat/ă	9,6	9,9	12,2	7,3	9,7
Lucrător/ oare pe cont propriu	7	5,5	8,9	5,4	6,7
Pensionar/ă	4,8	1,6	3,6	2,3	2,7
Șomer/ă	7,5	10,4	11,5	7,2	8,4
Altă situație	6,9	13,1	13,4	9,5	10,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	4	9,2	11,3	4,5	6,6
Chintila II	3,6	4,7	6,4	3,4	4,2
Chintila III	7	8	10,4	5,9	7,5
Chintila IV	7	8,5	8,7	7,4	7,8
Chintila V	10,5	10,8	11,7	9,8	10,7

Datele studiului au relevat că din totalul respondenților de sex masculin 2,9% s-au căsătorit sau au fost în coabitare până la vârsta de 18 ani, iar din totalul celor de sex feminin – 14,2% (Tabelul 2.1.6.). În mediul urban, ponderea bărbaților care s-au căsătorit sau au fost în coabitare până la 18 ani este puțin mai mare decât în mediul rural, iar pentru fete diferența este una considerabilă, procentul fetelor care s-au căsătorit sau au fost în coabitare până la 18 ani este mai mare cu 7 puncte procentuale în sate decât la oraș. Analiza datelor în funcție de vârstă denotă că tendințele sunt variabile, evidențiindu-se că respondenții cu vârsta între 55-64 de ani s-au căsătorit cel mai puțin sau au fost în coabitare până a împlini 18 ani. În funcție de regiune, constatăm că pentru bărbați datele variază între 2,6 și 3,8 pentru cele patru regiuni, în schimb la femei se atestă o discrepanță mai mare, înregistrându-se un procent de 8,3% pentru Chișinău, 14,8 pentru sud, 15,3 pentru centru și 16,4 pentru nord. În dependență de nivelul de instruire, se atestă tendința că atât respondenții bărbați, cât și femei cu studii superioare au înregistrat cele mai mici procente în ceea ce privește aflarea în căsătorie sau în coabitare înainte de vârsta de 18 ani. Privitor la statutul ocupațional și nivelul de bunăstare nu s-au înregistrat deosebiri esențiale.

TABELUL 2.1.6. Ponderea persoanelor care au fost căsătorite sau au fost în coabitare înainte de vârsta de 18 ani, în %

	Total		Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	2,9	14,2	3,3	9,6	2,7	16,9
Grupă de vârstă						
15-19	1,9	8,1	4,1	7,3	0,7	8,7
20-24	4,1	17,6	5,6	14,7	2,9	20
25-29	1,5	19,7	3,4	13	0	24,3
30-34	4,8	16,2	5,7	10,3	3,9	20,9
35-39	3	13,6	2,3	8,6	3,6	17,4
40-44	3,3	16,7	0	8,7	5,1	21,1
45-49	3,3	18,8	3,4	14,2	3,3	20,9
50-54	2,4	14,2	2,3	5,5	2,5	18,6
55-59	1,2	11	1,5	6,9	1	12,8
60-64	2,8	9,5	4,3	7,5	2,3	10,3
65-69	2,4	9,8	0	7,6	3,3	10,9
70-74	2,1	10,7	1,1	8	2,6	12
75-79	5,9	15,1	4,4	9,9	6,5	17,3
Regiune						
Chișinău	3	8,3	3,4	7,3	1,4	12,7
Nord	3,8	16,4	3,6	12,7	4	19,2
Centru	2,6	15,3	2,9	10,3	2,5	16,4
Sud	2,7	14,8	3,2	9,1	2,5	16,6
Nivel de studii						
Primar	2,4	14,3	1,5	20,1	2,6	12,6
Gimnazial	3,5	22,3	4,2	16	3,3	24,1
Secundar general	2,2	16	1,4	12,4	2,7	17,8
Secundar vocațional	2,8	13,9	3	12,3	2,6	14,6
Post-secundar vocațional	4,2	9	5,9	7,7	3	10
Superior	1,9	4,5	2,5	4,1	0,4	5,2

Statut ocupațional						
Salariat/ă	3,1	12,3	3,5	8,7	2,7	15,7
Lucrător/oare pe cont propriu	2,5	15,2	1,7	10,8	3	18,7
Pensionar/ă	3,5	11,4	1,1	8,7	4,4	12,6
Șomer/ă	3	17,7	4	13,6	2,7	19,6
Altă situație	2,5	16,7	4,1	10,4	1,9	19,8
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	1,6	14,7	1,1	13,5	1,8	15,3
Chintila II	3	14,6	3,8	10,3	2,7	16,2
Chintila III	2,6	15,9	2,9	12	2,5	18,1
Chintila IV	3,8	14,7	4,4	9,5	3,4	17,2
Chintila V	2,7	13,2	3	8,1	2,5	16,9

Vârsta medie la primul divorț³ pentru bărbați a fost de 37 de ani, iar pentru femei de 32,1 ani (Tabelul 2.1.7). Este necesar să subliniem că s-a calculat doar vârsta medie la primul divorț al persoanelor care au fost căsătorite oficial, nu și a celor care s-au aflat în coabitare. În mediul urban, vârsta medie la primul divorț este mai mare atât pentru bărbați, cât și pentru femei decât în mediul rural, fiind de 36,7 ani și 31,9 ani și, respectiv, 37,2 ani și 32,4 ani. Pentru ambele sexe, odată cu avansarea în vârstă se majorează și vârsta medie de desfacere a primei căsătorii. Regiunea de centru se evidențiază prin populația cu vârsta cea mai mare de desfacere a primei căsătorii. În funcție de nivelul de studii, constatăm că pentru bărbați, odată cu creșterea nivelului de instruire, se majorează și vârsta medie la primul divorț, iar în cazul femeilor datele sunt variabile. În funcție de statutul ocupațional, pensionarii se evidențiază prin cea mai mare vârstă la primul divorț, deoarece sunt deja persoane în etate. După nivelul de bunăstare nu s-au identificat particularități esențiale.

³ Datele privind vârsta medie la primul divorț diferă de datele prezentate de BNS deoarece acest indicator a fost calculat pentru populația care provine din mai multe generații și care a divorțat în mai mulți ani calendaristici.

TABELUL 2.1.7. Vârsta medie la primul divorț, în ani

	Total		Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	37,0	32,1	36,7	31,9	37,2	32,4
Grupă de vârstă						
15-19	24,0	21,2	24,0	21,6		20,7
20-24	25,0	23,9	26,2	24,1	24,6	23,8
25-29	27,0	26,8	26,6	27,6	27,5	26,0
30-34	30,4	29,8	30,1	29,8	30,6	29,7
35-39	34,4	31,0	33,6	31,4	35,4	30,5
40-44	35,9	32,0	35,5	31,9	36,2	32,0
45-49	37,7	34,0	38,4	33,0	37,5	34,9
50-54	38,7	35,2	38,1	32,3	39,1	37,6
55-59	40,0	36,2	41,0	36,3	39,1	36,1
60-64	41,6	33,3	41,6	33,8	41,7	32,9
65-69	40,2	34,6	38,2	35,5	41,6	33,7
70-74	41,3	39,5	43,6	45,4	37,2	36,3
75-79						
Regiune						
Chișinău	37,3	31,7	37,1	31,8	38,5	31,1
Nord	35,1	31,1	35,6	32,0	34,5	30,4
Centru	38,3	33,5	38,8	34,1	38,2	33,3
Sud	36,9	32,4	36,2	30,0	37,3	34,0
Nivel de studii						
Primar	35,5	38,0	33,3	48,1	37,2	35,1
Gimnazial	36,4	30,3	35,4	30,8	36,8	30,0
Secundar general	36,6	32,4	37,1	31,6	36,2	33,0
Secundar vocațional	36,2	31,8	35,4	30,7	36,7	32,6
Post-secundar vocațional	38,1	33,8	37,8	32,5	38,5	35,5
Superior	38,7	32,3	38,0	32,3	40,7	32,1

Statut ocupațional						
Salariat/ă	35,0	31,8	35,5	31,1	34,4	32,9
Lucrător/oare pe cont propriu	33,9	27,0	32,9	26,8	35,3	28,5
Pensionar/ă	40,2	34,9	40,5	35,2	39,8	34,6
Șomer/ă	37,1	32,4	35,4	33,1	37,8	31,9
Altă situație	37,3	29,2	37,1	29,1	37,4	29,2
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	40,6	33,5	39,5	32,2	41,0	34,4
Chintila II	35,6	32,1	36,0	31,4	35,4	32,4
Chintila III	34,9	32,1	35,6	32,4	34,2	31,7
Chintila IV	39,4	32,2	40,5	31,6	38,7	32,9
Chintila V	36,7	31,8	35,9	32,1	37,7	31,4

Potrivit datelor studiului (*Tabelul 2.1.8.*), cele mai multe persoane și-au întâlnit actualul partener prin intermediul prietenilor (22,4%). La petreceri private s-au cunoscut 20%, la locul de muncă –18,7%, iar în instituțiile educaționale – 16,1%. Destul de important este și numărul celor care s-au întâlnit în bar/club de noapte/club de dans – 11,6%. În mediul on-line s-au cunoscut 5,8% din populație. Ponderea celor care s-au cunoscut în călătoriile de vacanță sau de business, activități de organizare socială și biserică este destul de redusă, fiind de 2,6%, 1,9% și 0,8%. În dependență de vârstă, se observă tendința că persoanele de după 45 de ani s-au cunoscut la locul de muncă în măsură mai mare decât cele mai tinere. Persoanele tinere (15-29 de ani) își cunosc preponderent partenerul în cadrul instituțiilor educaționale și în mediul on-line. Cunoașterea prin intermediul prietenilor este o practică frecvent utilizată de toate categoriile de vârstă. În funcție de nivelul de studii, persoanele cu studii superioare și post-secundare vocaționale cel mai mult s-au întâlnit în instituțiile educaționale, la prieteni, petreceri private și la locul de muncă. Întâlnirea în bar/club de noapte/de dans este practică mai mult în rândul populației cu studii secundare vocaționale, iar cunoașterea în mediul on-line și în călătoriile de vacanță sau business – de populația cu studii superioare. Respondenții cu studii superioare cel mai mult își cunosc partenerii la petreceri private, iar cei cu studii gimnaziale – prin prieteni, la locul de muncă și la petreceri private. Persoanele aflate în coabitare s-au cunoscut on-line, prin prieteni și la locul de muncă în pondere mai mare decât cei căsătoriți. Șomerii, salariații și cei cu alt statut profesional cel mai adesea și-au cunoscut partenerii prin intermediul prietenilor, persoanele lucrătoare pe cont propriu la petreceri private, iar pensionarii – la locul de muncă. Analiza în funcție de nivelul de bunăstare nu evidențiază diferențieri clare.

TABELUL 2.1.8. Locul în care respondenții s-au întâlnit cu partenerul actual, în %

	La locul de muncă	În instituții educaționale	La biserică	On-line	Călătorie de vacanță sau de business	Bar, club de noapte, club de dans	Activități de organizare socială	Petrecere privată	Prieteni
Total	18,7	16,1	0,8	5,8	2,6	11,6	1,9	20,0	22,4
Grupă de vârstă									
15-19	5,2	24,3	0,0	14,8	3,1	9,8	2,2	15,2	25,4
20-24	10,3	21,9	0,9	20,5	1,1	7,7	3,1	17,8	16,6
25-29	11,7	17,7	0,5	16,2	3,6	9,4	1,1	18,5	21,4
30-34	15,0	15,5	1,0	9,3	2,8	9,3	3,3	19,8	24,0
35-39	16,8	14,4	1,3	3,7	4,0	11,9	1,8	22,2	23,9
40-44	18,7	13,6	0,8	2,6	2,2	11,5	1,3	23,7	25,4
45-49	19,2	15,6	1,0	1,4	1,9	11,7	1,2	20,0	28,2
50-54	24,6	17,2	0,3	0,5	2,1	12,9	1,5	20,5	20,4
55-59	22,0	15,0	0,7	0,7	2,6	16,9	2,1	18,6	21,3
60-64	27,0	15,2	0,3	0,1	2,3	13,5	1,1	21,7	18,8
65-69	29,8	15,1	0,6	0,4	1,6	14,0	2,0	16,6	19,9
70-74	30,9	16,8	3,4	0,6	0,8	12,3	1,0	17,8	16,5
75-79	32,5	12,6	0,7	0,0	2,7	11,3	2,6	19,2	18,5
Nivel de studii									
Primar	15,9	4,6	0,4	4,7	0,3	9,7	0,6	39,7	24,0
Gimnazial	22,1	10,6	0,8	5,9	1,7	12,8	1,4	21,6	23,1
Secundar general	18,8	15,0	0,5	5,0	1,9	12,0	2,4	19,3	25,1
Secundar vocațional	20,5	11,1	1,3	5,7	2,5	14,3	1,7	21,5	21,4
Post-secundar vocațional	17,6	21,4	0,5	2,9	2,9	11,4	1,9	18,7	22,6
Superior	13,3	26,4	1,1	9,4	4,5	7,0	2,5	16,0	19,9

Statut marital									
Căsătorit/ă	18,8	17,2	0,9	4,3	2,6	12,4	1,7	20,2	21,8
În coabitare	20,8	8,2	0,4	10,1	2,5	8,4	2,2	20,9	26,4
Statut ocupațional									
Salariat/ă	16,8	18,4	0,7	6,4	2,9	10,5	1,8	19,2	23,4
Lucrător/oare pe cont propriu	14,7	15,0	2,0	9,1	2,0	10,6	3,3	24,9	18,3
Pensionar/ă	29,6	14,8	0,8	0,3	1,8	13,0	1,4	19,2	19,0
Șomer/ă	18,3	10,5	1,1	4,8	3,8	13,8	1,4	22,2	24,0
Altă situație	16,8	16,1	0,7	7,7	2,3	11,8	2,2	19,6	22,8
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	21,4	12,3	0,3	5,7	2,7	12,8	2,1	18,9	23,8
Chintila II	23,2	15,1	0,9	2,9	1,6	14,5	1,5	20,4	20,0
Chintila III	17,4	15,3	1,4	6,2	2,9	12,8	2,4	22,6	19,0
Chintila IV	22,9	19,4	0,5	4,6	3,5	10,3	1,6	18,5	18,7
Chintila V	18,2	16,8	0,5	7,6	2,6	10,9	1,3	20,1	21,9

2.2. Diferențe de vârstă a partenerilor căsătoriți sau aflați în concubinaj

Din totalul respondenților căsătoriți sau care se află în coabitare, 35% sunt cu un/o partener/ă cu cel puțin 2 ani mai mare decât ei (*Tabelul 2.2.1.*). Femeilor le este mai caracteristică situația de aflare în căsătorie sau în coabitare cu persoane mai mari decât ele. Astfel, 58,9% femei sunt căsătorite sau se află într-o uniune în care partenerul este cu cel puțin doi ani mai mare decât ele. Din totalul bărbaților doar la 7,5% partenera era cu cel puțin doi ani mai mare decât ei. În mediul rural, proporția persoanelor căsătorite sau aflate în coabitare în care partenerii sunt cu cel puțin doi ani mai mari decât ele este de 36,5%, iar în mediul urban – 32,2%. În funcție de vârstă, se observă că la bărbați datele sunt variabile de la o categorie la alta, iar la femei, după vârsta de 50 de ani se înregistrează tendința de diminuare a ponderii căsătoriților sau celor care se află în uniune cu parteneri mai mari decât ele cu cel puțin doi ani. În dependență de regiune, constatăm că în centrul țării există cei mai puțini bărbați ale căror parteneri sunt cu cel puțin doi ani mai mari decât ei și respectiv cele mai multe femei căsătorite sau reunite cu parteneri cărora le corespunde această caracteristică. Atât bărbații, cât și femeile cu studii gimnaziale sunt căsătoriți/te sau se află în uniune cu parteneri/e cu cel puțin doi ani mai mari decât ei/ele. După statutul ocupațional, bărbații șomeri și femeile care lucrează pe cont propriu cel mai mult sunt căsătorite sau se află în coabitare cu parteneri/e cu cel puțin doi ani mai mari decât ei/ele. În funcție de nivelul de bunăstare, cei mai mulți bărbați și cele mai multe femei căsătorite cu parteneri/e cu cel puțin doi ani mai mari decât ei/ele sunt din prima chintilă.

TABELUL 2.2.1. Ponderea persoanelor care sunt căsătorite sau se află în coabitare și ai căror parteneri/re sunt cu cel puțin 2 ani mai mari decât ele, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	7,5	58,9	32,2	36,5	35
Grupă de vârstă					
15-19	0	63,6	35,9	50,7	43,8
20-24	5	76,1	46,1	52,1	49,3
25-29	6,3	64,8	37,8	40,8	39,6
30-34	7,5	57,1	29,7	37,4	33,9
35-39	9,7	57,4	30,7	37	34,3
40-44	9	61,4	33,9	40,2	38,1
45-49	10	63,1	28,2	42,6	38,3
50-54	7,3	60,8	32,5	37,2	36
55-59	9,8	56,4	28,9	35,4	33,5
60-64	4,2	44,1	27,9	23	24,3
65-69	5,5	39,5	22,2	20,2	20,8
70-74	4	49,7	25,6	24	24,5
75-79	7,9	55,5	28,7	27,2	27,6
Regiune					
Chișinău	7,9	53,3	31,9	32	31,9
Nord	8,4	58,4	34,4	37,5	36,2
Centru	5,8	61,7	32,1	37,5	36,5
Sud	8,8	59,2	30,3	35,2	33,9
Nivel de studii					
Primar	6,5	51,9	34,6	20,4	22,9
Gimnazial	10,9	64,2	37,3	42,5	41,4
Secundar general	4,1	59,9	30,6	39,1	36,3
Secundar vocațional	8,6	59	34,6	30,3	31,5
Post-secundar vocațional	6,6	55,9	31	34,3	33
Superior	5,6	53,5	30,2	35,6	32,1

Statut ocupațional					
Salariat/ă	8,1	55,3	26,9	32,7	29,9
Lucrător/oare pe cont propriu	3,1	70,1	18,9	15,4	16,6
Pensionar/ă	5,7	46,6	32,1	27,5	28,8
Șomer/ă	10,4	59,3	23,4	30,9	28,7
Altă situație	7,2	65,7	49,3	50,6	50,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	13	63,2	50,1	36,5	40,1
Chintila II	10,3	59,6	36,6	36,7	36,7
Chintila III	5,9	60,1	31,4	36,8	35
Chintila IV	9,6	58,3	32,4	37,2	35,5
Chintila V	6,7	57,4	31	38,2	35,1

Din totalul respondenților, 34,4% înregistrează o diferență de vârstă dintre ei și persoanele cu care sunt căsătoriți sau cu care se află în coabitare de +/- 2 ani (*Tabelul 2.2.2.*). Bărbaților le este caracteristică această situație în proporție mai mare comparativ cu femeile, proporția acestora fiind de 35,9% și, respectiv, 33%. În mediul urban, ponderea celor la care diferența de vârstă dintre ei și persoanele cu care sunt căsătoriți sau se află în coabitare este de +/- 2 ani constituie 37,4%, iar în mediul rural – 32,6%. Analiza în funcție de vârstă denotă că bărbaților cu vârsta de 15-24 de ani și femeilor cu vârsta de 60-69 de ani le este mai caracteristică căsătoria sau aflarea în coabitare cu parteneri/e cu o diferență de vârstă de +/- 2 ani. Cei mai mulți bărbați și femei căsătoriți/te sau aflați/te în coabitare în cazul cărora diferența de vârstă față de partener/ă este de +/- 2 ani se află în mun. Chișinău. Analiza în dependență de nivelul de studii evidențiază că există un decalaj semnificativ între bărbații și femeile cu studii primare, ponderea primilor fiind mai mare decât a femeilor în ceea ce privește aflarea în căsătorie sau în coabitare cu parteneri la care diferența de vârstă este de +/- 2 ani. Studiarea după nivelul de bunăstare scoate în evidență că atât femeile, cât și bărbații din prima chintilă sunt căsătoriți/te sau se află în coabitare cu parteneri/e cu o diferență de vârstă de +/- 2 ani.

TABELUL 2.2.2. Ponderea persoanelor căsătorite sau care se află în coabitare cu parteneri cu o diferență de vârstă de (+/-) 2 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	35,9	33	37,4	32,6	34,4
Grupă de vârstă					
15-19	81,4	34,8	54,1	45,1	49,3
20-24	52,5	22,3	32,6	34,5	33,7
25-29	33,8	30,3	34,3	30,1	31,8
30-34	44	36	42,9	37,2	39,8
35-39	31,5	31,4	35,4	28,5	31,5
40-44	29,3	28,8	29,4	28,8	29
45-49	25,7	27,6	33,3	23,9	26,7
50-54	34	30,6	36,9	30,5	32,2
55-59	33,6	36,2	39,8	32,9	34,9
60-64	32,9	46,3	40,1	39,5	39,7
65-69	39,2	47,5	45	42,1	42,9
70-74	38,3	36,9	39,7	36,8	37,7
75-79	29,5	30,1	31,6	29,1	29,8
Regiune					
Chișinău	40	36,9	38,6	37,4	38,4
Nord	37	32,6	38,1	32,1	34,6
Centru	36,3	32,2	38,6	33	34
Sud	32	32	33,1	31,6	32
Nivel de studii					
Primar	48,7	29,4	42,5	41,6	41,8
Gimnazial	33,4	27,8	35,1	28,9	30,2
Secundar general	39,6	33,3	39,3	34,3	36
Secundar vocațional	33,3	32,5	37	31,3	32,9
Post-secundar vocațional	37,8	36	40,7	34,2	36,9
Superior	35,8	38,2	36	39,3	37,1

Statut ocupațional					
Salariat/ă	34,9	36,1	38,8	32,6	35,5
Lucrător/oare pe cont propriu	40,8	21,5	36,6	37,1	36,9
Pensionar/ă	35,9	43,3	39,6	40,2	40,1
Șomer/ă	34,7	31,5	40,3	30,7	33,5
Altă situație	36,6	27,7	33,3	28,7	30,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	28,1	25,6	18,3	29,7	26,7
Chintila II	31,2	33,7	40,2	30,4	32,5
Chintila III	36,4	32,3	38,6	31,9	34,2
Chintila IV	35,5	32,5	39,4	30,9	33,9
Chintila V	36,3	35,2	36,5	35	35,7

Din totalul respondenților, 29,8% sunt căsătoriți sau se află în coabitare cu parteneri/e care sunt cu cel puțin doi ani mai tineri decât ei (*Tablelul 2.2.3.*). Bărbații în măsură mai mare decât femeile sunt căsătoriți sau se află în coabitare cu persoane mai tinere decât ei cu cel puțin doi ani, proporția fiind pentru ei de 55,5%, în timp ce pentru femei de 7,4%. Analiza în funcție de mediul de reședință denotă că nu există diferențe semnificative sub acest aspect, ponderea fiind pentru mediul urban de 29,3% și pentru mediul rural de 30,1%. Bărbaților le este mai caracteristică căsătoria sau aflarea în coabitare cu parteneri care sunt cu cel puțin doi ani mai tineri decât ei după vârsta de 25 de ani. Cele mai multe femei căsătorite sau aflate în coabitare cu parteneri care sunt cu cel puțin doi ani mai tineri decât ele sunt după 65 de ani. Cercetarea în funcție de regiune evidențiază că cei mai puțini bărbați căsătoriți sau aflați în coabitare cu parteneri cu cel puțin doi ani mai tineri decât ei sunt din mun. Chișinău și cele mai puține femei căsătorite sau aflate în coabitare cu parteneri cu cel puțin doi ani mai tineri decât ele sunt din zona centru a țării. Analiza după nivelul de studii relevă că cei mai puțini bărbați ale căror parteneri sunt cu cel puțin doi ani mai tineri decât ei și cele mai multe femei ai căror parteneri sunt cu cel puțin doi ani mai tineri decât ele au studii primare, iar în funcție de statutul ocupațional și nivelul de bunăstare nu s-au remarcat deosebiri esențiale.

TABELUL 2.2.3. Ponderea persoanelor care sunt căsătorite sau se află în coabitare și ale/ai căror parteneri/e sunt cu cel puțin 2 ani mai tineri/e decât ele, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	55,5	7,4	29,3	30,1	29,8
Grupă de vârstă					
15-19	14,8	0	7,4	2,1	4,6
20-24	41,2	1	20,5	12,4	16,1
25-29	57,4	4,7	26,9	27,8	27,4
30-34	47,3	6,3	25,9	25,1	25,4
35-39	56,8	10,6	32,9	33	33
40-44	61	9,1	35,6	30,5	32,2
45-49	63,8	8,2	36,6	33	34,1
50-54	58,1	7,5	29,2	31,7	31
55-59	56,5	7,2	31,1	31,6	31,4
60-64	62,5	9,5	31,8	37,2	35,7
65-69	54,5	12,8	32,6	37,1	35,8
70-74	56,9	12,1	33,7	38,2	36,9
75-79	62,5	14,2	39,5	43,5	42,5
Regiune					
Chișinău	50,3	9,1	28,3	29,3	28,5
Nord	54,1	8,4	27,2	29,7	28,7
Centru	57,2	5,8	28,6	29	28,9
Sud	57,6	7,8	34,5	32,2	32,8
Nivel de studii					
Primar	44,6	18,5	22,8	37,8	35,2
Gimnazial	54,6	7,3	26,5	27,8	27,5
Secundar general	55,6	5,9	28	26,5	27
Secundar vocațional	56,5	8,3	28,2	37,1	34,6
Post-secundar vocațional	55,4	7,5	27,8	31,1	29,8
Superior	56,9	7,7	32,3	24,6	29,7

Statut ocupațional					
Salariat/ă	55,6	7,7	33,1	33,8	33,5
Lucrător/oare pe cont propriu	55,1	6,9	41,8	47,4	45,4
Pensionar/ă	57,7	9,9	28	31,8	30,7
Șomer/ă	53,6	8,6	35,6	37,4	36,9
Altă situație	55,7	6,1	17	20,1	19,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	58,8	10,5	31,4	33,1	32,7
Chintila II	58,1	6,3	22,8	32,4	30,3
Chintila III	56,8	7,2	29,5	30,6	30,2
Chintila IV	54,1	8,4	26,2	31,8	29,8
Chintila V	56,1	7,1	32	26,1	28,7

2.3. Numărul mediu de parteneri pe parcursul vieții

Datele studiului au relevat că numărul mediu de parteneri pe parcursul vieții până la momentul efectuării studiului la un respondent de sex masculin era de 0,86, iar pentru unul de sex feminin de 0,89 (*Tablelul 2.3.1.*). În funcție de mediul de reședință nu s-au înregistrat deosebiri sub acest aspect. Analiza în funcție de vârstă evidențiază că la bărbați valoarea de 0,9 parteneri se înregistrează în intervalul de vârstă 30-34 de ani, pe când la femei – în intervalul 25-29 de ani. De asemenea, constatăm că generațiile feminine în etate (cu vârsta mai mare de 65 de ani) au avut un număr mai redus de parteneri decât generațiile mai tinere.

TABELUL 2.31. Distribuția femeilor și bărbaților după numărul mediu de parteneri⁴

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	0,86	0,89	0,88	0,88	0,88
Grupă de vârstă					
15-19	0,05	0,12	0,13	0,06	0,09
20-24	0,42	0,68	0,63	0,52	0,57
25-29	0,68	0,89	0,80	0,83	0,82
30-34	0,92	1,01	0,96	1,00	0,98
35-39	0,96	0,97	0,98	0,96	0,97
40-44	0,97	1,00	1,05	0,96	0,99
45-49	0,97	0,99	1,02	0,97	0,98
50-54	0,93	1,02	0,96	0,99	0,98
55-59	0,96	0,94	0,94	0,95	0,95
60-64	0,94	0,93	0,95	0,93	0,93
65-69	0,96	0,88	0,90	0,91	0,91
70-74	0,95	0,82	0,86	0,87	0,87
75-79	0,96	0,76	0,88	0,80	0,82
Regiune					
Chișinău	0,88	0,89	0,87	0,93	0,89
Nord	0,92	0,90	0,91	0,91	0,91
Centru	0,83	0,89	0,84	0,87	0,87
Sud	0,85	0,88	0,90	0,86	0,87
Nivel de studii					
Primar	0,73	0,71	0,70	0,72	0,72
Gimnazial	0,73	0,88	0,80	0,84	0,83
Secundar general	0,85	0,86	0,79	0,89	0,85
Secundar vocațional	0,94	0,96	0,98	0,94	0,95
Post-secundar vocațional	0,94	0,91	0,91	0,93	0,92
Superior	0,94	0,89	0,92	0,88	0,90

⁴ Pe parcursul vieții până la momentul studiului (în calcul sunt incluși și respondenții care au 0 parteneri).

Statut ocupațional					
Salariat/ă	0,95	0,95	0,94	0,96	0,95
Lucrător/oare pe cont propriu	0,97	1,05	1,11	0,92	0,99
Pensionar/ă	0,94	0,87	0,89	0,89	0,89
Șomer/ă	0,86	0,92	0,93	0,86	0,88
Altă situație	0,64	0,85	0,73	0,80	0,78
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	0,78	0,81	0,74	0,82	0,80
Chintila II	0,86	0,85	0,84	0,86	0,85
Chintila III	0,90	0,94	0,96	0,90	0,92
Chintila IV	0,86	0,88	0,91	0,86	0,88
Chintila V	0,93	0,93	0,91	0,94	0,93

Numărul mediu de parteneri pe parcursul vieții este pentru bărbații care au avut experiență de coabitare (căsătorii sau aflați în coabitare) de 1,12, iar pentru femei – 1,13 (*Tabelul 2.3.2.*). După mediul de reședință, nu se evidențiază diferențe, acest indicator având valoarea de 1,16 la orașe și 1,12 la sate. Numărul mediu de parteneri pentru femei este mai mare decât pentru bărbați la vârstele tinere (15-24 de ani), după care decalajul se reduce. Se constată că la generațiile cu vârsta mai mare de 55 de ani, numărul mediu de parteneri este puțin mai mic decât la generațiile mai tinere (20-49 de ani). Analiza în funcție de regiune, nivelul de studii, statutul ocupațional și nivelul de bunăstare nu evidențiază discrepanțe semnificative sub acest aspect.

TABELUL 2.3.2. Numărul mediu de parteneri pentru cei cu experiență de coabitare (căsătoriți sau aflați în uniune)

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	1,12	1,13	1,16	1,10	1,12
Grupă de vârstă					
15-19	1,00	1,67	1,19	1,07	1,13
20-24	1,14	1,34	1,27	1,13	1,19
25-29	1,13	1,10	1,14	1,11	1,12
30-34	1,16	1,17	1,18	1,16	1,17
35-39	1,16	1,17	1,19	1,14	1,16
40-44	1,14	1,15	1,23	1,10	1,15
45-49	1,13	1,18	1,22	1,12	1,15
50-54	1,14	1,09	1,17	1,10	1,12
55-59	1,11	1,11	1,17	1,09	1,11
60-64	1,11	1,11	1,13	1,10	1,11
65-69	1,08	1,08	1,11	1,07	1,08
70-74	1,08	1,09	1,10	1,07	1,08
75-79	1,10	1,13	1,15	1,10	1,11
Regiune					
Chișinău	1,18	1,23	1,21	1,16	1,20
Nord	1,17	1,15	1,15	1,17	1,16
Centru	1,08	1,08	1,10	1,07	1,08
Sud	1,10	1,12	1,17	1,09	1,11
Nivel de studii					
Primar	1,07	1,08	1,10	1,07	1,07
Gimnazial	1,15	1,13	1,22	1,13	1,15
Secundar general	1,10	1,12	1,16	1,09	1,11
Secundar vocațional	1,13	1,13	1,21	1,10	1,13
Post-secundar vocațional	1,11	1,13	1,14	1,11	1,12
Superior	1,09	1,13	1,13	1,06	1,11

Statut ocupațional					
Salariat/ă	1,13	1,15	1,17	1,11	1,13
Lucrător/oare pe cont propriu	1,19	1,13	1,33	1,04	1,15
Pensionar/ă	1,09	1,09	1,12	1,08	1,09
Șomer/ă	1,16	1,18	1,24	1,14	1,17
Altă situație	1,14	1,13	1,17	1,13	1,14
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	1,14	1,14	1,17	1,13	1,14
Chintila II	1,12	1,15	1,16	1,12	1,13
Chintila III	1,12	1,13	1,20	1,09	1,13
Chintila IV	1,11	1,11	1,15	1,09	1,11
Chintila V	1,11	1,13	1,15	1,10	1,12

Din totalul populației, 28,1% bărbați și 21,7% femei nu au avut parteneri pe parcursul vieții până în momentul desfășurării studiului (*Tabelul 2.3.3.*). În funcție de vârstă, se observă până la vârsta de 34 de ani un decalaj semnificativ între persoanele de sex masculin și feminin, în sensul că ponderea bărbaților care nu au parteneri este mai mare decât a femeilor. După vârsta de 55 de ani, proporția femeilor care nu au parteneri este mai mare decât a bărbaților aflați în astfel de situație. Mun. Chișinău se evidențiază prin cei mai mulți bărbați și femei care nu au parteneri. În funcție de nivelul de studii, constatăm că, odată cu creșterea acestuia, se reduce proporția respondenților care nu au parteneri. În cazul respondenților șomeri și cu o altă situație ocupațională s-au înregistrat cele mai mari ponderi ale persoanelor care nu au parteneri. Studiul după nivelul de bunăstare relevă că, odată cu creșterea acestuia, se reduce ponderea bărbaților care nu au parteneri. Cu unele variații, această tendință se înregistrează și în rândul femeilor.

TABELUL 2.3.3. Ponderea populației care nu a avut nici un partener pe parcursul vieții la momentul desfășurării studiului, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	28,1	21,7	26,9	23,5	24,8
Grupă de vârstă					
15-19	96,5	86,5	87,9	93,9	91,7
20-24	68,5	40,7	52,4	57	54,9
25-29	38,0	20,8	31,1	28,4	29,5
30-34	21,2	13,4	19,9	15,1	17,3
35-39	17,6	16,1	17	16,8	16,9
40-44	15,7	12,2	14,6	13,6	13,9
45-49	18,0	12,4	16,2	14,6	15,1
50-54	14,8	10,8	18,1	10,3	12,6
55-59	13,7	15,5	18,8	12,8	14,7
60-64	15,5	16,1	15,5	16	15,8
65-69	10,7	18,3	18,8	13,8	15,2
70-74	12,5	23,7	21,5	18,3	19,3
75-79	15,5	31,4	23,9	26,9	26
Regiune					
Chișinău	32,1	25,5	30,1	21,8	28,6
Nord	23,2	23,4	23,1	23,5	23,3
Centru	28	18,1	27	21,8	22,8
Sud	29,2	22,7	25,5	26,3	26,1
Nivel de studii					
Primar	36,5	43,8	47,8	37,9	40
Gimnazial	40,1	24,6	39,4	29,8	32
Secundar general	29,7	24,7	36,4	21,5	26,9
Secundar vocațional	20,5	16	20,9	17,5	18,5
Post-secundar vocațional	21,1	19	22,6	17,8	19,9
Superior	19,1	18,4	18,6	18,9	18,7

Statut ocupațional					
Salariat/ă	19,5	16,3	20,7	15,3	18
Lucrător/oare pe cont propriu	15,5	11,5	18,3	12,6	14,8
Pensionar/ă	14,2	19,6	19,7	17	17,8
Șomer/ă	31,3	21,2	26,4	28,6	27,9
Altă situație	49	27,8	42,3	33	35,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	35,6	30,4	39,9	30	33
Chintila II	29,4	23,7	30,2	24,7	26,2
Chintila III	25,2	18,5	22,6	21,3	21,7
Chintila IV	25,8	21	23,1	23,2	23,2
Chintila V	23,5	18,3	24,1	18	20,7

O proporție de 63,4% din totalul populației de sex masculin și 68,7% din totalul celei de sex feminin au avut 1 partener pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului (*Tabelul 2.3.4.*). În mediul rural, ponderea celor cu numărul de parteneri 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului este mai mare decât în mediul urban, raportul fiind de 68,7% la 61,9%. Până la vârsta de 34 de ani, ponderea femeilor la care numărul de parteneri este 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului este mai mare decât al bărbaților, ulterior ponderile variază. După vârsta de 55 de ani, ponderea femeilor al căror număr de parteneri este 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului este mai mic decât la bărbați. Mun. Chișinău se evidențiază prin cel mai redus număr de respondenți de sex masculin și feminin cu numărul de parteneri 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului. În funcție de nivelul de studii, odată cu majorarea acestuia crește numărul de respondenți de sex masculin și feminin cu numărul de parteneri 1.

TABELUL 2.3.4. Ponderea populației al cărei număr de parteneri este 1 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	63,4	68,7	61,9	68,7	66,2
Grupă de vârstă					
15-19	1,9	12	9,4	5,2	6,8
20-24	26,1	51,6	39,9	37,5	38,6
25-29	55,5	69,4	59,9	64	62,3
30-34	68,2	74,7	68,3	74,1	71,4
35-39	71,4	70,9	68,8	72,9	71,2
40-44	74,5	76,5	69	79	75,5
45-49	69,9	76,9	68,2	75,8	73,5
50-54	77,7	77	70,1	80,4	77,3
55-59	76,1	75,2	67,2	79,6	75,6
60-64	76	75	74,4	75,8	75,4
65-69	82	75	72,5	80,1	77,8
70-74	80,6	70,1	70,5	76	74,2
75-79	73	62,8	65,7	66,5	66,3
Regiune					
Chișinău	54,7	62,5	57,3	65,6	58,8
Nord	66,5	63,9	66	64,4	65
Centru	66,6	75,2	66,6	72,2	71,1
Sud	62,2	68,4	61	66,8	65,2
Nivel de studii					
Primar	58,5	53,2	46,3	58,6	56
Gimnazial	53,5	63,5	49,9	61,3	58,7
Secundar general	61,9	66,9	53,8	70,9	64,7
Secundar vocațional	69,1	73,5	63,2	74,4	71,1
Post-secundar vocațional	70	72,1	67	74,4	71,1
Superior	70,5	73,9	70,7	75,8	72,4

Statut ocupațional					
Salariat/ă	70,9	73,7	67,9	76,5	72,3
Lucrător/oare pe cont propriu	74,6	72,6	60,2	82,8	74,2
Pensionar/ă	78,3	72,8	70,8	76,2	74,6
Șomer/ă	58,7	66,3	58,6	62,4	61,2
Altă situație	44,6	62,7	48,9	58,9	55,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	56	58,4	50,2	60,2	57,2
Chintila II	61,1	66,6	57,9	66,4	64,2
Chintila III	66,2	71,2	63,6	71,7	68,8
Chintila IV	68,1	70	67,6	70	69,2
Chintila V	67,5	72,7	65,5	74,1	70,3

Pentru 9,1% din femei și pentru 8% din bărbați numărul de parteneri pe care i-au avut este mai mare de 2 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului (*Tabelul 2.3.5.*). Aceste persoane nu au în prezent mai mult de 2 parteneri de-a lungul vieții, motivele fiind multiple – văduvia, divorțul partenerilor, despărțirea etc. În mediul urban, respondenții cu numărul de parteneri mai mult de 2 pe parcursul vieții este mai mare decât în mediul rural, constituind 10,4% și, respectiv, 7,5%. Cei mai mulți bărbați cu numărul partenerilor mai mare de 2 pe parcursul vieții se înregistrează la grupa de vârstă 30-49 de ani, iar cele mai multe femei aflate în aceeași situație sunt între 30-54 de ani. Centrul și sudul țării se evidențiază prin cele mai reduse ponderi ale respondenților cu numărul de parteneri mai mare de 2.

TABELUL 2.3.5. Ponderea populației al cărei număr de parteneri este mai mare de 2 pe parcursul vieții până la momentul desfășurării studiului, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	8	9,1	10,4	7,5	8,6
Grupă de vârstă					
15-19	0,9	0	0,6	0,4	0,5
20-24	4,7	7,5	7,6	4,8	6,1
25-29	6	9,1	7,6	7,5	7,5
30-34	10,4	11,6	11,6	10,5	11
35-39	9,8	12,4	13	9,6	11,1
40-44	9,3	11	15,4	7,3	10,2
45-49	11,7	10,6	14,9	9,5	11,1
50-54	7,1	11,4	10,4	9	9,4
55-59	9,3	9	12,9	7,4	9,1
60-64	8,1	8,7	9,3	8,1	8,4
65-69	6,9	6,3	8,3	5,8	6,6
70-74	6,8	5,9	7,5	5,6	6,2
75-79	11,3	5,7	10,3	6,5	7,6
Regiune					
Chișinău	12,6	11,4	12,1	11,8	12
Nord	10,1	12,3	10,5	12	11,4
Centru	5,2	6,4	6,3	5,7	5,8
Sud	7,2	8,2	10,7	6,6	7,7
Nivel de studii					
Primar	4,9	2,9	5,8	3,4	3,9
Gimnazial	6,1	11,7	10,4	8,6	9,1
Secundar general	7,7	7,6	8,8	6,9	7,6
Secundar vocațional	10,2	10	15,3	7,9	10,1
Post-secundar vocațional	7,9	8,5	9	7,6	8,3
Superior	9,6	7	9,8	5	8,2

Statut ocupațional					
Salariat/ă	9	9,5	10,6	7,9	9,2
Lucrător/oare pe cont propriu	9,6	14,8	21,1	4,2	10,6
Pensionar/ă	7,2	7,4	9,1	6,6	7,3
Șomer/ă	9,2	11,8	13,2	8,7	10,1
Altă situație	5,9	9	7,8	7,8	7,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	8	10,2	9,7	8,9	9,1
Chintila II	9	9,5	11,5	8,5	9,3
Chintila III	8,3	10	13,4	6,9	9,2
Chintila IV	6	8,6	9	6,6	7,4
Chintila V	8,8	8,8	10,1	7,8	8,8

2.4. Experiența de conviețuire cu partenerul/partenera în aceeași locuință

Din totalul bărbaților 71,6 și 78% din totalul femeilor au experiență de conviețuire (Tabelul 2.4.1.). La acest capitol este vizată populația care locuiește în prezent în aceeași locuință cu partenerul și cea care a locuit împreună cu alți parteneri/e în relațiile anterioare. La calcularea ponderii populației care are experiență de conviețuire și care nu are experiență de conviețuire s-au prelucrat cumulativ răspunsurile la întrebările: „Când ați început să locuiți împreună ca și cuplu?” și „În afară de relația actuală, cu câți parteneri ați mai locuit împreună?”

Atât bărbații, cât și femeile au experiență mai mare de conviețuire din mediul rural decât în urban. Femeile comparativ cu bărbații au experiență mai mare de conviețuire la vârstele fragede, după 35 de ani diferența scade. După vârsta de 55 de ani deja bărbații sunt cei care au mai multă experiență de conviețuire. În funcție de regiune, se evidențiază că atât bărbații, cât și femeile din mun. Chișinău au cea mai puțină experiență de conviețuire. După nivelul de studii, constatăm că persoanele cu nivelul de instruire redus (primar, gimnazial, secundar general) s-au evidențiat prin proporțiile cele mai mici în ceea ce privește experiența de conviețuire. În funcție de statutul ocupațional, respondenții cu statut de șomeri și altă situație ocupațională se remarcă prin cele mai reduse valori în ceea ce privește experiența de conviețuire. Analiza în dependență de nivelul de bunăstare relevă că persoanele din chintilele I și II înregistrează cea mai puțină experiență de conviețuire.

TABELUL 2.4.1. Ponderea populației care are experiență de conviețuire, în %

	Total		Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	71,6	78	70,4	74,6	72,3	80
Grupă de vârstă						
15-19	2,9	12	6,8	13,4	0,7	11,1
20-24	30,8	59,2	36,3	59,8	26,2	58,7
25-29	62	78,8	61,6	76	62,2	80,8
30-34	78,7	86,5	76,8	83,5	80,4	89
35-39	81,6	83,8	83,7	80,4	80	86,3
40-44	84,2	87,7	84,9	85,8	83,9	88,8
45-49	81,9	87,5	85	82,5	80,6	89,8
50-54	84,8	88,7	77,3	82,7	87,5	91,7
55-59	85,5	84,4	83,8	77,5	86,2	87,6
60-64	84,4	83,8	87,5	82,3	83,3	84,5
65-69	88,9	81,3	83,4	79,3	91	82,2
70-74	87,4	76,1	88,8	71,2	86,7	78,4
75-79	84,4	68,5	91,1	69,3	81,9	68,2
Regiune						
Chișinău	67,6	74,2	65,9	72,8	75,8	80
Nord	76,7	76,4	80,6	73,7	73,9	78,4
Centru	71,9	81,7	64,6	80,2	73,5	82,1
Sud	70	76,9	72,3	73,8	69	77,9
Nivel de studii						
Primar	63,4	56,1	44,3	60,2	68,3	55
Gimnazial	59,6	75,3	55,4	65,2	61	78,3
Secundar general	70,1	74,7	61	64,7	76,3	79,7
Secundar vocațional	79,4	83,7	77,8	80	80	85,4
Post-secundar vocațional	78,4	80,9	75,9	77,6	80,3	83,6
Superior	80,4	81,2	79,9	81,5	81,4	80,7

Statut ocupațional						
Salariat/ă	80,4	83,5	78,4	79,9	82,4	86,9
Lucrător/oare pe cont propriu	84,4	88,4	81,2	83,2	86,2	92,7
Pensionar/ă	85,6	80,2	84,5	77,9	86	81,2
Șomer/ă	68,1	78,2	70,5	75,5	67,1	79,4
Altă situație	50,5	72	39,8	66,1	54,8	74,9
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	64,1	69	62,5	57,8	64,7	74,5
Chintila II	70,4	76,1	66,2	71,6	71,7	77,8
Chintila III	74,6	81,3	76,2	77,9	73,8	83,3
Chintila IV	74,1	79	75	78,5	73,6	79,1
Chintila V	76,4	81,6	73,3	78,1	79,1	84,1

Studiul relevă că 28,3% bărbați și 21,9% femei nu au experiență de conviețuire (*Tabelul 2.4.2.*). Aici este cuprinsă populația care nu locuiește la acest moment în aceeași locuință cu partenerul și cea care nu a locuit împreună cu alți parteneri în relațiile anterioare. Ponderea femeilor și a bărbaților din mediul urban care nu au experiență de conviețuire este mai redusă decât a celor din mediul rural. Până la vârsta de 35 de ani proporția bărbaților care nu au experiență de conviețuire depășește semnificativ proporția femeilor care nu au astfel de experiență. După 35 de ani, aceste diferențe se reduc, iar după vârsta de 55 de ani, deja femeile în proporție mai mare decât bărbații nu au experiență de conviețuire. Mun. Chișinău se evidențiază prin cei mai mulți respondenți care nu au experiență de conviețuire. În funcție de nivelul de studii, se constată că cele mai reduse valori ale respondenților fără experiență de conviețuire se înregistrează la respondenții cu studii vocaționale, post-vocaționale și superioare. Analiza în dependență de statutul ocupațional relevă că șomerii și respondenții cu un alt statut profesional au cea mai puțină experiență de conviețuire. Studiul în funcție de nivelul de bunăstare scoate în evidență că, odată cu creșterea acestuia, se diminuează proporția respondenților fără experiență de conviețuire.

TABELUL 2.4.2. Distribuția bărbaților și femeilor care nu are experiență de conviețuire, în %

	Total		Urban		Rural	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	28,3	21,9	29,5	25,3	27,7	19,9
Grupă de vârstă						
15-19	97	87,9	93,1	86,5	99,2	88,8
20-24	69,1	40,7	63,6	40,1	73,7	41,2
25-29	38	21,1	38,3	23,9	37,7	19,1
30-34	21,2	13,4	23,1	16,4	19,5	11
35-39	18,3	16,1	16,2	19,5	20	13,6
40-44	15,7	12,2	15	14,1	16	11,1
45-49	18	12,4	14,9	17,4	19,3	10,1
50-54	15,1	11,2	22,6	17,2	12,5	8,2
55-59	14,5	15,5	16,1	22,4	13,7	12,3
60-64	15,5	16,1	12,4	17,7	16,6	15,4
65-69	11	18,6	16,5	20,6	8,9	17,7
70-74	12,5	23,8	11,1	28,7	13,2	21,5
75-79	15,5	31,4	8,8	30,6	18	31,7
Regiune						
Chișinău	32,3	25,7	34	27,1	24,1	19,9
Nord	23,2	23,5	19,3	26,2	26	21,5
Centru	28	18,2	35,3	19,7	26,4	17,8
Sud	29,9	23	27,6	26,1	30,9	22
Nivel de studii						
Primar	36,5	43,8	55,6	39,7	31,6	44,9
Gimnazial	40,3	24,6	44,5	34,8	38,9	21,7
Secundar general	29,8	25,2	38,9	35,2	23,6	20,3
Secundar vocațional	20,6	16,2	22,2	19,9	19,9	14,5
Post-secundar vocațional	21,5	19	24	22,3	19,6	16,3
Superior	19,5	18,7	20	18,4	18,5	19,2

Statut ocupațional						
Salariat/ă	19,5	16,4	21,5	20,1	17,5	13
Lucrător/oare pe cont propriu	15,5	11,5	18,7	16,7	13,7	7,3
Pensionar/ă	14,4	19,7	15,4	22	13,9	18,7
Șomer/ă	31,8	21,7	29,5	24,4	32,8	20,5
Altă situație	49,4	27,9	60,1	33,8	45,1	25
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	35,8	30,9	37,4	42,1	35,2	25,4
Chintila II	29,5	23,8	33,7	28,3	28,2	22,1
Chintila III	25,3	18,6	23,7	22	26,1	16,6
Chintila IV	25,8	21	24,9	21,4	26,3	20,8
Chintila V	23,5	18,3	26,6	21,8	20,8	15,8

2.5. Intențiile de a se căsători în următorii 3 ani

Datele GGS relevă că 51,1% din totalul respondenților bărbați care se află într-o relație și nu sunt căsătoriți și 52,4% femeile intenționează în următorii trei ani să se căsătorească (*Tabelul 2.5.1*). Ponderea celor din mediul urban care intenționează să se căsătorească este mai mare decât a celor din mediul rural. Analiza în funcție de vârstă relevă că această intenție este mai caracteristică persoanelor cu vârsta de 20-34 de ani. În funcție de regiune, se evidențiază că cel mai frecvent această intenție o au bărbații din mun. Chișinău și femeile din regiunea de nord a țării. Analiza după nivelul de studii denotă că asemenea intenție au mai puțin bărbații cu studii gimnaziale și secundare generale și femeile cu studii primare și gimnaziale. Studiul în dependență de statutul ocupațional evidențiază că mai puțin cu asemenea intenție sunt bărbații pensionari și femeile care activează pe cont propriu și cele pensionare. Datele după nivelul de bunăstare variază considerabil de la o categorie la alta și nu ne permit identificarea unei tendințe clare.

TABELUL 2.5.1. Distribuția persoanelor care se află într-o relație și nu sunt căsătorite, dar care intenționează să se căsătorească în următorii 3 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	51,1	52,4	53,3	50,4	51,8
Grupă de vârstă					
15-19	37,5	45,4	43,6	41,3	42,4
20-24	60,7	72,2	59,3	73,5	67,1
25-29	77,2	72,9	77,1	72,5	74,9
30-34	86,6	48	65,1	59,5	62,8
35-39	50	50	58	42,8	50
40-44	42,8	48,4	44,4	48,9	47,1
45-49	37,0	39,2	42	34,9	38
50-54	52,6	38,8	40,8	51,2	46,5
55-59	24,2	25	22,7	26,3	24,4
60-64	15,6	10	18,1	10,3	13,5
65-69	16,6	35,7	25,8	21,3	23,4
70-74					
75-79					
Regiune					
Chișinău	60	49	54,1	58,8	54,7
Nord	41,8	63,1	64,5	45,6	56,2
Centru	41,8	47,6	45,5	44,9	45
Sud	53,2	52,6	45,1	55,9	52,9
Nivel de studii					
Primar	0	46	24,2	35,1	30,4
Gimnazial	42,3	42,9	43,2	42,4	42,7
Secundar general	45	57,6	52,4	52,7	52,5
Secundar vocațional	61,3	55,5	50,8	63,7	58,7
Post-secundar vocațional	59,7	53,4	61,1	51,4	56,6
Superior	50,3	62,4	59,5	50,4	57

Statut ocupațional					
Salariat/ă	63,4	57,5	59	63,6	60,7
Lucrător/oare pe cont propriu	48,2	16,3	42,3	44	43,1
Pensionar/ă	8,9	14,5	14,5	9,1	11,2
Șomer/ă	46,3	48,8	59,3	39,5	47,4
Altă situație	45,2	54,4	50,4	53,1	52,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	16	56,3	42,3	48,4	45,1
Chintila II	47,6	37,4	33,4	46,3	41,3
Chintila III	33	51,6	50	36,1	42,9
Chintila IV	29,2	42,2	25	43,6	36,8
Chintila V	68,4	60,6	63,8	64,6	64,2

În cadrul studiului respondenții au răspuns la întrebarea: "În următorii 3 ani, intenționați să începeți să locuiți cu un partener/cu partenerul Dvs.?" Din totalul populației necăsătorite care se află într-o relație, aproape aceeași pondere de bărbați și femei intenționează în următorii trei ani să coabiteze (*Tabelul 2.5.2.*). Proporția celor din urban care au astfel de intenție este mai mare decât a celor din mediul rural. Intenția de a coabita cel mai mult se înregistrează la bărbații cu vârsta de 25-34 de ani și la femeile cu vârsta de 20-29 de ani. În funcție de regiune, cei mai mulți bărbați cu asemenea intenție sunt din mun. Chișinău și cele mai multe femei cu astfel de intenție sunt din Chișinău și nordul țării. După nivelul de studii, valorile variază la bărbați de la o categorie la alta, iar la femei se evidențiază tendința că, odată cu creșterea nivelului acestuia, se majorează și proporția femeilor cu intenția de a coabita în următorii trei ani. Din motivul vârstei înaintate, cei cu statut de pensionari prezintă cea mai redusă pondere sub acest aspect. Analiza în dependență de nivelul de bunăstare nu a evidențiat particularități notabile.

TABELUL 2.5.2. Ponderea persoanelor necăsătorite care se află într-o relație și care intenționează să înceapă să locuiască împreună cu un partener/ă în următorii 3 ani, în %

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Total	70,8	70,7	73,5	68,2	70,8
Grupă de vârstă					
15-19	66,6	65,9	72,8	59,9	66,1
20-24	71,4	83,9	80,6	76,8	78,5
25-29	90,9	84,9	92,1	82,3	87,5
30-34	86,6	75,4	80	78,7	79,4
35-39	66,6	67,1	71,2	62,9	66,9
40-44	71,4	67,6	60,6	74,4	68,5
45-49	72,4	66,6	71,5	68,2	69,6
50-54	61,9	55	59,1	58,6	58,8
55-59	55,8	35,2	42,1	58,2	49,8
60-64	48,4	30	43,4	40,9	41,9
65-69	55,5	57,1	63,4	49,5	56,1
70-74					
75-79					
Regiune					
Chișinău	82,9	73,8	77,1	86,5	78,5
Nord	77,2	74,1	77,9	71	75
Centru	57,2	64,6	56,5	62,9	61,3
Sud	67,1	71,4	71,1	68,8	69,5

Nivel de studii					
Primar	0	28,4	24,2	14,6	18,8
Gimnazial	65,1	65,5	67,8	64,2	65,3
Secundar general	71,9	71,2	77,3	64,3	71,5
Secundar vocațional	68,7	73,3	71,6	70,4	70,9
Post-secundar vocațional	85	76,7	81,1	80,1	80,7
Superior	71,9	76	74,1	74,5	74,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	79,9	70,4	76	74,5	75,4
Lucrător/oare pe cont propriu	65	61,4	71,4	57,4	64,4
Pensionar/ă	49,7	33,9	49,6	38,9	43,1
Șomer/ă	67,6	69,9	65,6	70,5	68,5
Altă situație	64,5	74,4	75,9	69,3	71,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	34,4	76,3	70,3	55,8	63,6
Chintila II	77,1	64,9	68,5	70,1	69,5
Chintila III	68,2	75,7	70,2	74,3	72,3
Chintila IV	61,4	69,2	66,5	65,8	66
Chintila V	79,6	67,4	79,4	66,8	73

2.6. Satisfacția de relația cu partenerul/a

La întrebările ce țin de evaluarea nivelului de satisfacție de relația cu partenerul/a a fost utilizată scala de la 0 la 10, unde 0 înseamnă „deloc mulțumit(ă)” și 10 înseamnă „foarte mulțumit(ă)”, iar 5 înseamnă „nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)”. Persoanele mulțumite au fost considerate cele care au ales valori între 10-8.

Din totalul populației, 91,4% au declarat că sunt satisfăcuți de relația cu partenerul/a lor (*Tabelul 2.6.1*). Bărbații în măsură mai mare decât femeile sunt mulțumiți de relația cu partenera de viață, proporțiile fiind de 94,8% și, respectiv, 88,4%. Diferențele dintre populația din mediul urban și rural sub acest aspect sunt neesențiale. În funcție de vârstă, observăm că ponderile bărbaților satisfăcuți de relația lor cu partenera de viață sunt în mare parte constante la toate categoriile

de vârstă, pe când la femei se observă că proporția celor satisfăcute se diminuează după vârsta de 35 de ani.

Datele studiului în funcție de regiunea țării denotă că nu există discrepanțe semnificative sub acest aspect. Atât bărbații, cât și femeile cu studii superioare sunt cei/cele mai satisfăcuți/te de relația cu partenerul/a lor. La femei s-a mai evidențiat faptul că cele doar cu studii primare înregistrează cea mai redusă pondere a celor satisfăcute de relația cu partenerul. În dependență de statutul ocupațional, s-a constatat că pensionarii/ele au cea mai mică proporție a celor satisfăcuți/te de relația cu partenerul/a lor. Analiza după nivelul de bunăstare distinge tendința clară că odată cu creșterea acestuia se majorează și ponderea respondenților/telor satisfăcuți/te de relația cu partenerul/a lor.

TABELUL 2.6.1. Populația satisfăcută de relația cu partenerul/a, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	94,8	88,4	92,1	91	91,4
Grupă de vârstă					
15-19	96,3	98,4	100	95,9	97,8
20-24	97,5	94	92,5	97,7	95,3
25-29	96	92,6	93,5	94,4	94,1
30-34	98,3	92	94,7	95,2	95
35-39	95,5	89,3	93,4	91,5	92,3
40-44	96,6	87	92,7	90,6	91,3
45-49	93,8	85,5	89,9	89,1	89,3
50-54	92,6	85,4	85,3	90	88,8
55-59	91,1	82,1	86,5	86,5	86,5
60-64	90,6	82,1	87,9	85,8	86,4
65-69	93,4	84,5	93,3	87,9	89,4
70-74	92,4	83,8	87	89,2	88,5
75-79	95,4	85,7	92,1	91,1	91,4
Regiune					
Chișinău	95	87,8	91,2	91,3	91,2
Nord	96,4	89,7	93,7	91,9	92,7
Centru	94,5	87,4	92,9	90,1	90,6
Sud	94	88,9	90,9	91,7	91,4

Nivel de studii					
Primar	93,4	77,6	76,7	90	87,7
Gimnazial	94,8	87	87,6	91,1	90,3
Secundar general	92,1	87,7	90,4	89,1	89,5
Secundar vocațional	94,1	88	92,2	91	91,3
Post-secundar vocațional	95,5	87,5	91	91,3	91,2
Superior	97,9	92,6	95,6	93,9	95
Statut ocupațional					
Salariat/ă	96,1	88,4	92,5	92,6	92,6
Lucrător/oare pe cont propriu	98,3	86,1	94,1	96,8	95,8
Pensionar/ă	92	82,7	87,1	86,6	86,7
Șomer/ă	93,7	92,3	93	93,2	93,1
Altă situație	92,8	89,8	92,5	89,8	90,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	92,4	81,4	82,5	87,9	86,5
Chintila II	93,6	82,1	85,6	88	87,4
Chintila III	93,9	87,1	90,6	90	90,2
Chintila IV	96,8	90,4	94,1	93	93,4
Chintila V	96	91,5	94	93,2	93,5

2.7. Neînțelegerile în viața de cuplu

Din totalul populației, 78,5% au avut neînțelegeri⁵ cu partenerul/a în ultimele 12 luni (*Tablelul 2.7.1.*). Mai multe femei au avut neînțelegeri cu partenerul decât bărbații cu partenera lor, proporțiile fiind de 80,3% și, respectiv, 76,4%. Populația de la sate în măsură mai mare decât cea de la oraș are neînțelegeri cu partenerul de viață, ponderea fiind de 79,6% și, respectiv, 76,4%. Analiza după vârstă ne relevă că doar în grupa 15-19 ani se evidențiază cei mai puțini respondenți care au avut neînțelegeri cu partenerul în ultimele 12 luni. În funcție de regiune, centrul țării se remarcă prin cele mai puține persoane care au avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni. Datele, în dependență de nivelul de studii, variază de la o categorie la alta fără a ne permite generarea unor concluzii. Atât la femei, cât și la bărbați, pensionarii și salariații se disting prin faptul că cel mai puțin au avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni. De asemenea, populația din chintile IV și V se remarcă prin ponderi mai mici ale celor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni.

⁵ La întrebările ce țin de neînțelegeri respondenții au ales răspunsul din scala formată din variantele niciodată, rareori, uneori, deseori, foarte des, aproape întotdeauna. Respectiv, sub acest aspect nu au fost selectați doar respondenții care au ales varianta de răspuns niciodată.

TABELUL 2.7.1. Distribuția respondenților care a avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	76,4	80,3	76,4	79,6	78,5
Grupă de vârstă					
15-19	53,8	60,6	61,9	55,6	58,5
20-24	69,6	76,1	68,3	78,2	73,7
25-29	77,7	79,2	76,6	80	78,6
30-34	77,9	83,9	80,7	81,4	81,1
35-39	83,9	82,7	81,8	84,4	83,3
40-44	78,5	81,6	79,3	80,6	80,2
45-49	72,8	85,8	77,3	80,7	79,7
50-54	76,1	78,5	69,3	80,3	77,4
55-59	77,1	79,7	77,5	78,8	78,4
60-64	75,7	76,9	71,5	78,1	76,3
65-69	71,2	81,3	72,7	76,9	75,7
70-74	74,4	79	71,8	78,4	76,4
75-79	59	69,8	57,8	65,4	63,5
Regiune					
Chișinău	78,9	83,8	82,1	78,8	81,5
Nord	78,8	81,2	78,6	81,2	80,1
Centru	72,8	78,4	61,1	79,2	75,8
Sud	77,5	80	77,1	79,3	78,7
Nivel de studii					
Primar	83,9	80	73,6	84,3	82,5
Gimnazial	77	81,1	76,9	80	79,4
Secundar general	79,5	83,2	74,1	85,3	81,6
Secundar vocațional	76	81	77,5	78,6	78,3
Post-secundar vocațional	71	75,4	73,2	73,5	73,4
Superior	77,2	80	78,5	79,3	78,8

Statut ocupațional					
Salariat/ă	74,1	78,8	75,1	77,4	76,3
Lucrător/oare pe cont propriu	81,6	83,2	84,4	80,5	81,9
Pensionar/ă	71,7	78,6	71,3	77,2	75,6
Șomer/ă	80,3	88,8	78,6	85,6	83,5
Altă situație	79,5	80,3	79,2	80,5	80,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	85,2	89,68	85,81	88,26	87,62
Chintila II	81,6	83,21	78,60	83,58	82,48
Chintila III	78,9	83,26	81,93	80,90	81,26
Chintila IV	73,7	78,25	76,37	76,03	76,15
Chintila V	71,4	76,43	70,99	76,66	74,22

Din totalul populației, 63,8% au avut neînțelegeri, în ultimele 12 luni, cu partenerul/a în legătură cu treburile casnice (*Tabelul 2.7.2.*). Femeile în proporție mai mare decât bărbații au recunoscut că au avut neînțelegeri cu partenerul de viață, ponderea fiind de 65,8% și respectiv 61,5%. Interviewații din mediul rural mai mult decât cei din mediul urban au avut neînțelegeri cu partenerul de viață în ultimele 12 luni în legătură cu treburile casnice, primii fiind în proporție de 66% și ceilalți – 59,9%. Analiza după vârstă relevă că doar în grupa de vârstă 15-19 ani se evidențiază cei mai puțini respondenți care au avut neînțelegeri în legătură cu treburile casnice cu partenerul în ultimele 12 luni. Cercetarea în funcție de regiune, nivelul de studii și nivelul ocupațional nu relevă particularități. Analiza în dependență de nivelul de bunăstare reliefează că atât femeile, cât și bărbații din chintilele IV și V cel mai puțin au avut neînțelegeri cu partenerul/a în legătură cu treburile casnice în ultimele 12 luni.

TABELUL 2.7.2. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni în legătură cu treburile casnice, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	61,5	65,8	59,9	66	63,8
Grupe de vârstă					
15-19	15,3	25,7	14,5	29,4	22,6
20-24	48,1	57,2	51	56,2	53,8
25-29	59,5	62,6	55,4	65,3	61,2
30-34	63,4	69,3	66,1	66,9	66,6
35-39	68,7	68,1	67,1	69,4	68,4
40-44	64,4	66,7	61,9	67,5	65,7
45-49	56,6	71,9	60,1	66,7	64,8
50-54	64	65,6	59,1	66,9	64,9
55-59	63,7	69,3	63,4	67,9	66,5
60-64	62,1	67,3	59	66,9	64,7
65-69	61,7	71,3	58,1	69,1	66
70-74	65,1	69,7	57,5	71,3	67,1
75-79	51,1	57,1	49,9	54,8	53,6
Regiune					
Chișinău	61,7	66	63,9	64,5	64
Nord	63,9	68,8	65	67,8	66,6
Centru	58,4	65,5	42,9	66,8	62,3
Sud	63,6	63,3	61,9	64	63,4
Nivel de studii					
Primar	75,4	61,8	53,3	74,2	70,6
Gimnazial	59,7	65,4	55,2	65	63
Secundar general	63,7	67,3	53,5	71,9	65,8
Secundar vocațional	62,4	68,3	66,4	64,5	65,1
Post-secundar vocațional	57,4	61,2	57,8	60,5	59,4
Superior	62,9	66,5	63	68,4	64,9

Statut ocupațional					
Salariat/ă	58,6	65,5	60,6	62,8	61,8
Lucrător/oare pe cont propriu	68	74,3	66,5	70,8	69,3
Pensionar/ă	60,4	68,1	58,3	67,2	64,7
Șomer/ă	69,2	74,1	60,8	75,4	71,1
Altă situație	60,1	63,2	58	64,23	62,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	74,8	76	68,5	77,9	75,4
Chintila II	63,6	69,7	59	69,1	66,9
Chintila III	65	70,2	64,6	69,5	67,8
Chintila IV	56,9	64,1	55,6	63,6	60,7
Chintila V	56,8	59,1	56,2	59,5	58,1

Din totalul populației, 56,3% au avut neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza banilor (*Tabelul 2.7.3.*). Femeile mai mult decât bărbații au avut neînțelegeri cu partenerul/a, proporția fiind de 59,6% și, respectiv, 52,5%. Sătenii mai mult decât orășenii au avut neînțelegeri din cauza banilor, ponderea lor fiind de 59,4% și respectiv 50,7%. Până la vârsta de 24 de ani, proporția femeilor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza banilor este cu mult mai mare decât a bărbaților care au avut astfel de neînțelegeri, ulterior femeile continuă să se confrunte cu astfel de probleme mai mult decât bărbații, dar decalajul nu mai este atât de semnificativ. Proporția bărbaților care au avut neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza banilor scade abia după vârsta de 65 de ani, iar la femei – după 70 de ani. Municipiul Chișinău se remarcă prin cei mai puțini respondenți care au avut astfel de neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni. Analiza în funcție de nivelul de studii și statutul ocupațional nu constată diferențe. În funcție de nivelul de bunăstare, odată cu creșterea acestuia, se diminuează ponderea respondenților care au neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza banilor.

TABELUL 2.7.3 Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza banilor, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	52,5	59,6	50,7	59,4	56,3
Grupă de vârstă					
15-19	7,6	24,2	14	23,6	19,2
20-24	26,5	49,2	35,6	45,1	40,8
25-29	44,4	59,4	48,2	56,2	53
30-34	55,9	60,7	52,6	63,2	58,5
35-39	63,3	63,9	59	67,1	63,6
40-44	53,6	62	52,8	60,9	58,2
45-49	56,1	69,6	57,1	65,9	63,3
50-54	62,7	65,3	56,8	66,7	64,1
55-59	54,5	58,4	54,5	57,3	56,5
60-64	57,3	56,1	48,8	59,7	56,7
65-69	43,7	60,4	48	52,5	51,2
70-74	43	50,5	43,5	47,6	46,4
75-79	35,2	49,2	36,7	42,4	41
Regiune					
Chișinău	40,7	53,4	47	49	47,4
Nord	58,4	63,8	60,1	62,3	61,4
Centru	50,7	61	43,1	59,4	56,3
Sud	57,6	57,8	53,2	59,3	57,7
Nivel de studii					
Primar	29,3	62,7	40,2	41,3	41,1
Gimnazial	58,7	63,1	51,8	63,7	61,2
Secundar general	59,2	64,4	48,5	69	62,2
Secundar vocațional	53,4	59,6	54,4	56,9	56,2
Post-secundar vocațional	50,3	57,4	53,2	54,8	54,1
Superior	42,3	51,8	48,3	46,1	47,5

Statut ocupațional					
Salariat/ă	49,6	59,2	50,4	57,3	54
Lucrător/oare pe cont propriu	39,5	62,4	44,4	43,9	44,1
Pensionar/ă	45,8	57	47,1	54	52,1
Șomer/ă	67,3	69,1	56,8	72,6	68
Altă situație	60,9	59	52,8	62,2	59,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	74,7	71,8	61,3	77,3	73,1
Chintila II	66,1	66,3	56	69,1	66,2
Chintila III	54,7	64,5	60,3	59,7	59,9
Chintila IV	45,6	59,1	46,6	56,1	52,7
Chintila V	43,9	52,1	43,5	52,2	48,5

Din totalul populației, 43,6% din respondenți au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza timpului liber (*Tabelul 2.7.4.*). Femeile în măsură mai mare decât bărbații au menționat că au avut neînțelegeri cu partenerul din cauza timpului liber, ponderea constituind 45,9% și, respectiv, 40,9%. Diferențele dintre populația din mediul urban și rural sunt reduse. În rândul persoanelor cu vârsta de 15-19 ani ponderea bărbaților care au avut astfel de neînțelegeri este mai mare decât a femeilor, ulterior la celelalte vârste relația se inversează. De asemenea, se remarcă faptul că la bărbații cu vârsta mai mare de 60 de ani se diminuează ponderile celor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a în ultimele 12 luni din cauza timpului liber, iar la femei rămân înalte chiar și la vârstele înaintate. Analiza în dependență de regiune evidențiază că în zona de centru a țării se înregistrează cea mai redusă pondere a bărbaților care au avut astfel de neînțelegeri, iar pentru femei – zona de nord și centru. Datele după nivelul de studii nu scot în evidență particularități distincte, iar în funcție de statutul ocupațional accentuează că respondenții cu statut de șomeri și alt statut ocupațional au înregistrat cele mai mari ponderi ale celor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza timpului liber. Analiza după nivelul de bunăstare demonstrează că, odată cu creșterea acestuia, se diminuează ponderea femeilor care au neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza timpului liber, pentru bărbați această tendință este mai puțin evidentă.

TABELUL 2.7.4. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza timpului liber, în %

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Total	40,9	45,9	43,7	43,5	43,6
Grupă de vârstă					
15-19	42,3	36,3	40,7	35,9	38,1
20-24	41,7	46,7	44,8	44,9	44,9
25-29	40,4	49,5	48,5	43,6	45,6
30-34	41,4	47,3	41	47,4	44,5
35-39	44,6	45,8	45,4	45,1	45,2
40-44	44,	44,8	42,8	45,2	44,4
45-49	40	50,5	46,9	45	45,6
50-54	39,3	48,5	43,4	44,6	44,3
55-59	44,4	42,6	47,5	41,8	43,5
60-64	38,6	40,2	40	39,2	39,4
65-69	35,9	44,4	36,5	40,9	39,7
70-74	29	43	34,3	35,7	35,3
75-79	28,4	38,1	34,1	31,8	32,4
Regiune					
Chișinău	43,6	48,6	46,3	45,9	46,2
Nord	45,5	42,3	42,5	44,6	43,7
Centru	31,8	43,7	35,6	39	38,3
Sud	47,3	50,9	48,2	49,4	49,1
Nivel de studii					
Primar	25,6	59,5	55,7	33,8	37,6
Gimnazial	45,5	49,6	44,2	48,9	47,9
Secundar general	47,6	50,4	43,3	52,1	49,2
Secundar vocațional	34,9	39,5	41,3	35,3	37
Post-secundar vocațional	39,6	41,5	43,7	38,4	40,6
Superior	41,1	45,5	44,7	41,3	43,5

Statut ocupațional					
Salariat/ă	39,6	44,1	43,2	40,3	41,7
Lucrător/oare pe cont propriu	38,6	42,2	47,6	34,8	39,3
Pensionar/ă	35,9	42	37,8	40	39,4
Șomer/ă	46,1	55	49,1	49,6	49,4
Altă situație	45,3	47,3	45,1	47,5	46,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	60,9	59,5	65,4	58,2	60,1
Chintila II	46,8	49,7	49,4	48,1	48,4
Chintila III	38,2	49,1	45,8	43,1	44
Chintila IV	43	46	43,7	45,1	44,6
Chintila V	37,3	39,1	38	38,6	38,3

Din totalul populației, 36,8% au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu prietenii (Tabelul 2.7.5.). Procentul femeilor care au subliniat că au avut neînțelegeri cu partenerul din cauza relațiilor cu prietenii este mai mare decât al bărbaților, anume 38,3% și, respectiv, 35,1%. Diferența dintre respondenții din mediul urban și rural nu este semnificativă. Analiza după vârstă relevă că în intervalul de vârstă 15-19 ani proporția femeilor care au avut neînțelegeri cu partenerul din cauza relațiilor cu prietenii este aproape dublă decât a bărbaților. După nivelul de studii, la femei se atestă tendința că, odată cu creșterea nivelului de studii, se diminuează ponderea celor cu astfel de neînțelegeri, la bărbați această tendință nu este atât de evidentă. Analiza în funcție de statutul ocupațional accentuează că respondenții cu statut de șomer și alt statut ocupațional au înregistrat cele mai mari ponderi ale celor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a din cauza prietenilor.

TABELUL 2.7.5. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu prietenii, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	35,1	38,3	36,1	37,3	36,8
Grupă de vârstă					
15-19	23	42,4	40,3	33,3	36,5
20-24	34,1	40,8	38,1	38,5	38,3
25-29	34,1	41,2	38,2	38,1	38,1
30-34	37,6	40,3	38,7	39,2	39
35-39	39,7	37,6	35,5	41	38,6
40-44	32,7	39,4	32,7	38,2	36,4
45-49	34,7	42,2	35,4	40,1	38,7
50-54	37,2	35,9	36,2	36,6	36,5
55-59	36,9	34,2	32,9	36,6	35,5
60-64	34,4	33,8	34,1	34,1	34,1
65-69	31,7	29,5	31,6	30,3	30,7
70-74	23,2	36	30,9	28,1	28,9
75-79	26,1	42,8	36,7	31,8	33
Regiune					
Chișinău	35,3	32,3	35,9	24,5	33,7
Nord	39,3	39,4	38,7	39,8	39,4
Centru	26,3	37,8	23,1	34,8	32,6
Sud	42,9	42,3	45,5	41,6	42,6
Nivel de studii					
Primar	16,9	58,2	39,8	29,8	31,5
Gimnazial	40	42,3	39,1	42	41,3
Secundar general	42,7	40,6	35,9	44,3	41,5
Secundar vocațional	31,5	36,7	38,5	32,1	33,9
Post-secundar vocațional	33,7	34,3	35	33,3	34
Superior	31,2	34,1	34	30,5	32,8

Statut ocupațional					
Salariat/ă	31,1	36,3	34,4	32,6	33,5
Lucrător/oare pe cont propriu	34,1	33,5	40	30,6	33,9
Pensionar/ă	32,1	32	33,8	31,3	32
Șomer/ă	43,7	48,5	40,9	47,3	45,4
Altă situație	40,3	40,7	37,5	41,9	40,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	54,4	52,4	57	52	53,3
Chintila II	38,8	41,4	36,1	41,4	40,2
Chintila III	33,5	42,5	38,5	38,2	38,3
Chintila IV	36,4	37,9	34,6	38,7	37,2
Chintila V	31,3	30,6	30,6	31,1	30,9

Aproape un sfert din totalul populației (25,4%) au avut neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu părinții (Tabelul 2.7.6.). Proporția femeilor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu părinții este cu 2,5% mai mare decât a bărbaților, constituind 26,6% comparativ cu 24,1%. Ponderea persoanelor de la oraș care au avut neînțelegeri din cauza părinților în ultimele 12 luni este puțin mai mare decât la cei de la sat, anume 26,4% și, respectiv, 24,8%. Chiar de la cele mai tinere vârste nu există diferențe majore dintre ponderea bărbaților și femeilor care au astfel de neînțelegeri, așa cum s-au înregistrat la celelalte aspecte (neînțelegeri cu privire la bani, prieteni, timp liber). De asemenea, s-a observat că ponderea celor care au astfel de neînțelegeri se diminuează de la vârsta de 40 de ani. Ponderea persoanelor în etate care au neînțelegeri cu partenerul/a din cauza relațiilor cu părinții se explică prin faptul că unele persoane au răspuns din punct de vedere retrospectiv. Analiza în funcție de regiune, nivelul de studii și statutul ocupațional nu indică tendințe clare, iar după nivelul de bunăstare, aceasta evidențiază persoanele din chintila V cu cele mai puține neînțelegeri avute cu partenerul/a de viață în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu părinții.

TABELUL 2.7.6. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera în ultimele 12 luni din cauza relațiilor cu părinții, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	24,1	26,6	26,4	24,8	25,4
Grupă de vârstă					
15-19	19,2	19,7	16,8	21,8	19,5
20-24	29,1	29,8	24,8	33,6	29,5
25-29	29,3	31,9	30,7	30,9	30,8
30-34	30,6	32,6	31,5	31,8	31,6
35-39	30,3	33	32,2	31,3	31,7
40-44	22,6	27,6	25,1	25,4	25,3
45-49	21,4	27	25	24,1	24,4
50-54	21,2	18,9	22,7	19	19,9
55-59	20,5	18,1	21	18,6	19,3
60-64	14,9	18,3	19,2	15,6	16,6
65-69	16	15,7	14,7	16,3	15,9
70-74	12,7	22	12,4	18,8	16,9
75-79	18,1	20,6	23,6	17,7	19,2
Regiune					
Chișinău	24,8	24,2	26,7	15,2	24,5
Nord	26,5	28,4	25,6	28,9	27,6
Centru	20,8	27,2	19	25,5	24,3
Sud	25,9	25,7	34,2	22,7	25,8
Nivel de studii					
Primar	37,9	37,7	21,5	41,3	37,8
Gimnazial	27	29,9	30,8	28	28,6
Secundar general	24,3	28,4	21,8	29,1	26,7
Secundar vocațional	20,2	24,7	26,4	20,6	22,2
Post-secundar vocațional	23,6	21,7	25,9	20,3	22,6
Superior	24,6	25,4	27,1	21,1	25

Statut ocupațional					
Salariat/ă	23,9	24,6	25,8	22,8	24,2
Lucrător/oare pe cont propriu	27,7	24,3	33,1	23,7	27
Pensionar/ă	15,8	17,7	17,1	16,8	16,9
Șomer/ă	26	35,7	29,8	29,5	29,6
Altă situație	27,8	29,9	29,5	29,3	29,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	42,6	36,7	38,6	39,7	39,4
Chintila II	23,5	27,1	25,3	25,5	25,5
Chintila III	25,1	32,4	28,2	29,4	29
Chintila IV	24,6	30,7	26,9	28,4	27,9
Chintila V	19,2	17,5	21,7	15,6	18,2

Apropare fiecare al cincilea respondent (19,3%) a declarat că a avut neînțelegeri cu partenerul/partenera din cauza deciziei de a avea copii în ultimele 12 luni (*Tabelul 2.7.7*). Diferența dintre bărbați și femei privind acest aspect nu este semnificativă, anume 20,7% pentru femei și 17,6% pentru bărbați. Proporția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera din cauza deciziei de a avea copii în ultimele 12 luni din mediul rural este mai mare, fiind de 21,8% și respectiv în mediul urban 15,5%. Municipiul Chișinău se evidențiază prin cele mai reduse ponderi ale celor care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera, în ultimele 12 luni, privind decizia de a avea copii. De asemenea, persoanele cu studii superioare și cele din chintila V au înregistrat cele mai reduse proporții ale celor cu astfel de neînțelegeri.

TABELUL 2.7.7. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera, în ultimele 12, privind decizia de a avea copii, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	17,6	20,7	15,5	21,8	19,3
Grupă de vârstă					
15-19	11,1	16,7	20,8	11,4	15,2
20-24	13,9	22,8	17,3	21,2	19,5
25-29	15,6	19,7	16,6	18,9	18,0
30-34	16,9	21,8	15,5	22,7	19,5
35-39	22,3	19,1	14,1	25,5	20,6
40-44	14,2	19,4	12,9	19,0	17,0
45-49	20,3	23,9	16,6	24,5	22,2
Regiune					
Chișinău	9,2	12,7	11,7	8,0	11,0
Nord	27,0	24,9	20,1	30,5	25,8
Centru	16,6	18,5	12,2	19,0	17,6
Sud	18,7	27,1	21,6	23,8	23,2
Nivel de studii					
Primar	-	-	-	-	-
Gimnazial	21,6	25,9	22,1	24,6	24,1
Secundar general	18,3	23,7	19,9	22,5	21,5
Secundar vocațional	18,6	21,7	16,6	21,7	20,1
Post-secundar vocațional	19,1	15,3	14,7	18,8	17,0
Superior	10,0	13,5	11,0	14,4	12,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	14,7	17,8	14,7	17,4	16,1
Lucrător/oare pe cont propriu	14,3	18,8	22,2	11,1	15,1
Pensionar/ă	10,0	0,0	0,0	12,0	7,0
Șomer/ă	19,8	34,8	15,5	30,4	25,7
Altă situație	27,5	20,5	15,7	24,8	21,9

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	45,4	37,1	23,7	47,4	40,7
Chintila II	20,3	20,2	18,8	20,7	20,2
Chintila III	19,1	23,7	22,2	21,3	21,7
Chintila IV	20,9	23,9	13,6	28,2	22,6
Chintila V	11,5	17,2	9,7	19,2	14,8
Covid					
Pre-Covid	24,2	23,4	19,2	28,1	23,8
Post-Covid	14,9	19,7	13,5	19,8	17,6

Un sfert din totalul populației au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera, în ultimele 12 luni, privind creșterea copilului (*Tabelul 2.7.8.*). La această întrebare respondenții au ales răspunsul din scala formată din variantele niciodată, rareori, uneori, deseori, foarte des, aproape întotdeauna. Respectiv, sub acest aspect nu au fost selectați doar respondenții care au ales varianta de răspuns niciodată.

Proporția persoanelor de sex feminin care au avut astfel de neînțelegeri este mai mare decât a celor de sex masculin cu 5,6%, anume 27,8% pentru femei și 22,2% pentru bărbați. Diferența dintre opiniile populației din mediul urban și rural este de 1,3%, adică 24,4% pentru orășeni și 25,7% pentru săteni. Până la vârsta de 44 de ani, discrepanța dintre ponderea femeilor și bărbaților care au astfel de neînțelegeri este esențială, în sensul că proporția femeilor este mai mare decât a bărbaților. Ulterior, acest decalaj se reduce. Municipiul Chișinău se evidențiază prin cea mai redusă pondere a bărbaților cu astfel de neînțelegeri, iar regiunea centru prin cea mai redusă proporție a femeilor care au avut neînțelegeri cu partenerul/a privind creșterea copilului, în ultimele 12 luni. Analiza după nivelul de studii nu a arătat tendințe clare la acest aspect. Șomerii și cei cu un alt statut ocupațional s-au evidențiat prin ponderi ridicate în ceea ce privește neînțelegerile cu partenerul/partenera în problema creșterii copilului. Persoanele din chintila V au înregistrat cele mai reduse proporții a celor cu astfel de neînțelegeri.

TABELUL 2.7.8. Distribuția respondenților care au avut neînțelegeri cu partenerul/partenera, în ultimele 12 luni, privind creșterea copilului, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	22,2	27,8	24,4	25,7	25,2
Grupă de vârstă					
15-19	3,8	12,1	2,5	15,6	9,6
20-24	12,6	20,9	12,2	22,5	17,8
25-29	19,8	32,9	24,4	29,2	27,3
30-34	25,8	36,5	33,3	30	31,5
35-39	27,2	35,5	31,4	31,6	31,5
40-44	25,4	30,5	27,2	28,7	28,2
45-49	24,2	26	22,3	26,4	25,2
Regiune					
Chișinău	18	30,7	24,7	24,8	24,7
Nord	29,6	31,2	29,2	31,4	30,5
Centru	19,9	23,9	16,2	23,4	22,1
Sud	22,3	28,7	25,5	25,5	25,5
Nivel de studii					
Primar	23,4	44,6	34,7	30,1	30,9
Gimnazial	29,7	30,3	25,8	31,1	30
Secundar general	18,6	24,7	17,9	24,2	22,1
Secundar vocațional	20,8	25,1	22,1	23,1	22,8
Post-secundar vocațional	20,3	25,9	24,3	22,7	23,3
Superior	18,7	30,6	27,4	21,2	25,3
Statut ocupațional					
Salariat/ă	19,5	26,5	22,9	22,6	22,7
Lucrător/oare pe cont propriu	22,2	28,1	27,3	21,3	23,4
Pensionar/ă	17,7	19,2	18,1	18,7	18,6
Șomer/ă	28,9	36,7	25,2	34,5	31,8
Altă situație	27,4	30,5	29,6	29,7	29,6

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	37,9	36	24	41,5	36,9
Chintila II	24,1	25,4	19,7	26,2	24,8
Chintila III	26,4	32,4	31,7	28,5	29,6
Chintila IV	24,4	34,1	31,5	28,6	29,6
Chintila V	16,6	22,4	19,1	20,4	19,8

2.8. Atitudinile populației față de căsătorie, coabitare și divorț

În cadrul studiului GGS, respondenții au fost întrebați în ce măsură sunt de acord sau nu cu afirmația „căsătoria este ceva demodat”. Astfel, 23,6% din totalul populației este „parțial” sau „total de acord” că căsătoria este demodată, printre bărbați – 25,0%, printre femei - 22,3% (Tabel 2.8.1). Persoanele din mediul rural susțin această idee într-o proporție mai mare comparativ cu cei din mediul urban, în special, generațiile tinere. Acest fapt se explică parțial prin răspândirea mai mare a concubinajului în rândul tinerilor.

Totodată, 76,4% din persoanele chestionate nu sunt de acord cu afirmația că căsătoria este demodată.

TABELUL 2.8.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt parțial sau total de acord că „căsătoria este demodată”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	25,0	22,3	20,9	25,1	23,6
Grupă de vârstă					
15-19	23,9	20,5	19,5	23,8	22,2
20-24	26,1	24,2	21,8	27,9	25,1
25-29	25,9	22,0	19,7	27,1	24,0
30-34	26,2	22,1	22,2	25,9	24,2
35-39	23,4	24,7	22,0	25,6	24,0
40-44	24,7	19,7	20,5	23,0	22,2
45-49	25,9	21,2	18,5	25,6	23,5
50-54	23,6	23,5	21,6	24,4	23,5
55-59	25,4	22,0	21,8	24,3	23,5
60-64	26,9	21,6	21,5	24,8	23,9

65-69	23,0	20,9	21,6	21,8	21,7
70-74	21,8	23,6	16,9	25,7	22,9
75-79	24,1	28,2	16,2	31,2	26,8
Regiune					
Chișinău	21,1	16,1	18,9	16,4	18,4
Nord	36,9	29,4	18,3	43,3	32,6
Centru	24,6	21,9	26,5	22,4	23,2
Sud	19,7	20,5	22,9	19,1	20,1
Nivel de studii					
Primar	16,8	27,4	18,5	22,7	21,8
Gimnazial	29,8	28,0	28,1	29,1	28,9
Secundar general	22,7	18,4	19,9	20,5	20,3
Secundar vocațional	25,8	21,5	21,3	24,9	23,8
Post-secundar vocațional	25,2	21,5	20,7	25,0	23,1
Superior	18,2	17,7	17,1	19,4	17,9
Statut marital					
Căsătorit/ă	21,3	18,9	16,5	21,9	20,0
În coabitare	32,8	34,7	26,4	38,4	33,8
Divorțat /ă /separat/ă	29,4	28,3	29,0	28,7	28,8
Singur/ă	28,2	26,2	26,0	28,3	27,4
Văduv/ă	24,6	21,8	15,6	24,9	22,4
Statut ocupațional					
Salariat/ă	23,1	20,1	20,4	22,9	21,7
Lucrător/oare pe cont propriu	20,9	14,1	18,2	20,4	19,6
Pensionar/ă	24,3	22,9	20,4	24,6	23,4
Șomer/ă	29,1	30,6	28,7	30,0	29,6
Altă situație	26,8	22,3	19,7	26,0	24,0

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	34,4	30,8	30,4	33,6	32,6
Chintila II	26,5	22,9	17,4	27,0	24,5
Chintila III	24,1	23,0	17,8	26,6	23,5
Chintila IV	23,3	24,9	23,1	24,7	24,1
Chintila V	22,3	17,9	22,2	18,1	19,9

O prevalență a persoanelor care sunt de acord parțial sau total că căsătoria este demodată este specifică femeilor și bărbaților cu nivel de educație gimnazială, atât în mediul rural, cât și în cel urban, care sunt în relații de concubinaj, precum și din chintila de bunăstare cea mai joasă (I).

După statutul ocupațional, prevalează persoanele șomere: și bărbați, și femei, cu precădere în zonele rurale. Se constată descreșterea numărului de persoane care împărtășesc această poziție odată cu creșterea nivelului de bunăstare, cu numărul mai mare al celor din mediul rural (în chintilele I-IV).

În cadrul studiului GGS, a mai fost solicitată opinia respondenților și „dacă este normal ca două persoane necăsătorite să locuiască împreună, chiar dacă nu au de gând să se căsătorească”. Conform datelor obținute, 56,3% din totalul populației este parțial sau total de acord că este normal ca două persoane necăsătorite **să locuiască împreună, chiar dacă nu au de gând să se căsătorească**, cu o prevalență în mediul urban și printre bărbați (Tabelul 2.8.2.). La acest capitol constatăm diferențe semnificative de gen în dependență de vârstă, bărbații în număr mai mare împărtășind această poziție comparativ cu femeile. Totodată, cota persoanelor care sunt de acord cu această idee este semnificativ mai mare printre cei din zonele urbane comparativ cu zonele rurale, care se micșorează odată cu avansarea în vârstă. În raport cu vârsta, se constată micșorarea numărului persoanelor odată cu avansarea în vârstă: de la 72,2% la 40,7% printre bărbați și de la 60,6% la 39,7% printre femei.

TABELUL 2.8.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că este normal ca două persoane necăsătorite să locuiască împreună, chiar dacă nu au de gând să se căsătorească, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	59,7	53,3	59,2	54,6	56,3
Grupă de vârstă					
15-19	72,2	60,6	71,4	63,7	66,6
20-24	65,4	62,3	63,2	64,4	63,9
25-29	67,4	60,7	67,9	61,3	64,1
30-34	69,0	58,9	65,1	63,0	64,0

35-39	59,5	59,3	65,0	55,2	59,4
40-44	62,2	55,3	57,3	59,5	58,7
45-49	59,0	56,5	59,2	57,0	57,7
50-54	50,3	50,4	51,7	49,7	50,3
55-59	53,1	47,8	51,8	49,5	50,2
60-64	49,6	43,9	49,2	45,3	46,4
65-69	46,0	42,0	42,7	44,0	43,6
70-74	42,1	36,4	34,1	40,8	38,6
75-79	40,7	39,7	41,0	39,6	40,0
Regiune					
Chișinău	67,2	58,5	65,1	51,8	62,7
Nord	57,8	53,1	54,9	55,3	55,1
Centru	61,9	55,2	54,1	59,4	58,4
Sud	53,7	47,2	58,1	47,8	50,5
Nivel de studii					
Primar	76,2	56,2	59,2	68,9	66,9
Gimnazial	61,3	54,1	60,4	56,7	57,6
Secundar general	58,4	49,8	59,7	50,2	53,6
Secundar vocațional	57,6	52,5	54,7	55,6	55,3
Post-secundar vocațional	56,5	50,5	56,8	50,3	53,1
Superior	60,5	57,9	62,3	52,8	59,1
Statut marital					
Căsătorit/ă	53,2	50,8	52,6	51,5	51,9
În coabitare	77,1	75,2	76,2	76,0	76,1
Divorțat/ă/separat/ă	60,8	57,2	63,0	55,4	59,0
Singur/ă	67,0	51,2	65,9	57,2	60,6
Văduv/ă	42,9	43,3	40,4	44,3	43,2

Statut ocupațional					
Salariat/ă	59,7	56,6	58,7	57,8	58,2
Lucrător/oare pe cont propriu	67,4	58,7	69,6	63,5	65,8
Pensionar/ă	45,1	42,2	42,9	43,2	43,1
Șomer/ă	61,8	59,4	64,4	59,6	61,0
Altă situație	63,4	56,4	65,3	56,3	59,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	60,5	53,0	58,9	55,9	56,8
Chintila II	56,7	47,2	51,2	51,3	51,3
Chintila III	61,3	56,0	57,0	59,5	58,6
Chintila IV	59,0	56,1	60,6	55,8	57,4
Chintila V	56,7	53,0	58,3	51,9	54,7

Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor care susțin această idee în mun. Chișinău, atât printre bărbați cât și printre femei. Persoanele care coabitează în proporție mai mare sunt „parțial” sau „total de acord” că este normal ca doi oameni necăsătoriți să locuiască împreună, chiar dacă nu au de gând să se căsătorească. Astfel, în rândul bărbaților ponderea constituie 77,1%, iar în rândul femeilor – 75,2%. În rândul persoanelor căsătorite această idee o susțin puțin peste 50%.

În raport cu nivelul de studii, cel mai înalt procent îl înregistrează populația cu studii primare, cu precădere subiecții din zonele rurale. Constatăm diferențe de gen la acest capitol, cu prevalența bărbaților cu studii primare (76,2%) și a femeilor cu studii superioare (57,9%).

Totodată, căsătoria este abordată ca valoare foarte importantă, ca o relație pentru toată viața. Astfel, 81,7% din totalul populației este de acord parțial sau total că căsătoria este o relație pe viață și nu trebuie să se întrerupă niciodată, ponderea persoanelor printre cei de la țară fiind mai mare comparativ cu cei de la oraș (cu 9.8 p.p.), fără diferențe semnificative în profilul de gen (Tabelul 2.8.3.).

În raport cu vârsta, se constată anumite diferențe, ponderea fiind în creștere odată cu majorarea vârstei.

TABELUL 2.8.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „căsătoria este o relație pe viață și nu trebuie să se întrerupă niciodată”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	83,0	80,5	75,5	85,3	81,7
Grupă de vârstă					
15-19	82,8	75,5	69,1	85,4	79,3
20-24	78,7	78,3	72,0	83,9	78,5
25-29	79,9	77,0	72,1	83,0	78,5
30-34	84,1	78,5	79,8	82,6	81,3
35-39	82,3	74,5	73,0	82,6	78,5
40-44	78,6	75,9	68,2	82,1	77,2
45-49	81,1	80,2	71,4	84,7	80,6
50-54	83,6	78,8	73,0	84,5	81,1
55-59	83,9	86,2	78,4	88,3	85,2
60-64	87,1	86,9	82,0	88,9	87,0
65-69	91,6	88,4	85,9	91,3	89,7
70-74	91,4	86,8	86,8	89,4	88,6
75-79	87,8	89,1	90,2	88,0	88,7
Regiune					
Chișinău	71,8	67,4	68,4	74,8	69,5
Nord	85,5	80,0	78,5	85,2	82,4
Centru	80,1	80,1	75,0	81,3	80,1
Sud	91,5	90,5	86,0	92,8	91,0
Nivel de studii					
Primar	82,5	84,7	83,6	83,5	83,6
Gimnazial	83,8	83,1	77,4	85,3	83,4
Secundar general	84,0	84,6	78,6	87,6	84,3
Secundar vocațional	86,4	82,1	80,6	86,1	84,4
Post-secundar vocațional	79,5	78,9	73,8	83,4	79,2
Superior	78,9	71,6	70,5	83,1	74,8

Statut marital					
Căsătorit/ă	85,7	82,4	79,3	86,3	83,9
În coabitare	81,3	76,3	71,2	83,5	78,8
Divorțat/ă/ separat/ă	82,4	70,8	69,9	82,5	76,5
Singur/ă	79,0	77,0	71,3	82,6	78,2
Văduv/ă	89,8	88,9	83,5	91,2	89,1
Statut ocupațional					
Salariat/ă	79,5	76,9	74,3	82,0	78,2
Lucrător/oare pe cont propriu	82,5	62,0	63,5	87,7	78,6
Pensionar/ă	88,8	87,8	84,3	89,7	88,1
Șomer/ă	85,6	77,4	80,4	83,9	82,9
Altă situație	83,4	80,1	72,7	85,3	81,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	88,4	82,5	85,0	85,7	85,5
Chintila II	82,3	83,1	80,2	83,6	82,8
Chintila III	81,4	78,3	74,5	82,7	79,8
Chintila IV	85,6	82,1	77,6	86,7	83,7
Chintila V	82,3	81,2	74,9	87,2	81,7

O pondere mai mare a persoanelor care împărtășesc acest deziderat este specifică bărbaților și femeilor din sudul țării, văduvi/văduve și pensionari, cu nivelul de bunăstare inferior (chintilele I-II).

În raport cu nivelul de studii al respondenților, prevalează numeric cei cu studii secundare generale și secundare vocaționale, cu o pondere mai înaltă în zonele rurale. Bărbații cu studii secundare vocaționale și femeile cu studii primare și secundare generale se evidențiază printr-un indicator mai înalt.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această poziție a scăzut printre bărbați și locuitorii de la oraș, femeile și locuitorii de la țară practic menținându-și pozițiile.

Conform datelor GGS, 68,8% din populație este „parțial” sau „total de acord” că „este normal ca un cuplu a cărui căsătorie este nefericită să divorțeze, chiar dacă au copii” (Tabelul 2.8.4.), cu o prevalență printre femei (71,6%) și persoanele din mediul urban (74,4%).

Repartizarea pe grupe de vârstă evidențiază o rată mai înaltă în grupa 15-19 ani, atât printre bărbați, cât și printre femei, numărul acestora fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă, cu o pondere mai înaltă în localitățile urbane.

O proporție mai mare a celor care susțin această idee a fost declarată de bărbații și femeile din Chișinău, cu studii superioare.

După statutul marital, observăm ponderea mai mare printre persoanele divorțate și în coabitare, inclusiv printre bărbații în relație de coabitare și femeile divorțate.

Bărbații și femeile lucrători pe cont propriu se evidențiază cu un indicator mai înalt la acest capitol, precum și cele din chintila de bunăstare mai înaltă (V).

TABELUL 2.8.4. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt „parțial” sau „total de acord” că „este normal ca un cuplu a cărui căsătorie este nefericită să divorțeze, chiar dacă are copii”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	65,8	71,6	74,4	65,6	68,8
Grupă de vârstă					
15-19	68,5	81,2	73,8	75,1	74,6
20-24	72,0	75,8	73,2	74,5	73,9
25-29	71,9	75,6	79,0	69,9	73,7
30-34	67,9	79,2	77,7	70,2	73,6
35-39	69,0	76,1	75,9	69,9	72,5
40-44	64,6	71,6	73,3	65,5	68,2
45-49	66,4	75,3	80,6	66,9	71,0
50-54	63,9	71,4	78,2	63,4	67,9
55-59	60,4	63,7	68,2	59,4	62,2
60-64	61,0	67,2	71,9	61,6	64,5
65-69	58,8	60,0	65,2	57,2	59,5
70-74	56,4	60,1	67,0	54,7	58,6
75-79	47,9	57,0	58,6	52,0	53,9
Regiune					
Chișinău	66,8	80,5	76,4	63,3	74,0
Nord	66,6	70,6	74,4	64,8	68,9
Centru	68,6	72,4	78,1	68,8	70,6
Sud	61,2	65,3	67,0	61,8	63,2

Nivel de studii					
Primar	71,7	67,2	56,4	73,1	69,6
Gimnazial	61,9	66,0	66,3	63,4	64,0
Secundar general	68,6	70,7	73,7	67,6	69,8
Secundar vocațional	61,1	70,9	69,5	63,9	65,5
Post-secundar vocațional	67,3	73,8	77,8	65,5	70,9
Superior	75,2	80,8	81,3	72,7	78,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	66,2	71,8	74,3	66,6	69,2
În coabitare	67,9	71,9	74,0	67,5	69,9
Divorțat/ă /separat/ă	62,5	78,8	78,9	63,5	70,8
Singur/ă	66,0	71,9	72,8	65,6	68,4
Văduv/ă	57,8	59,2	66,8	56,1	58,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	68,5	77,1	75,8	69,5	72,6
Lucrător/oare pe cont propriu	72,6	78,5	75,6	72,6	73,7
Pensionar/ă	57,7	62,0	67,0	57,9	60,6
Șomer/ă	63,0	68,7	76,1	60,1	64,9
Altă situație	66,0	73,9	75,4	68,9	70,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	59,3	57,7	62,6	56,8	58,5
Chintila II	64,3	62,7	65,8	62,5	63,4
Chintila III	67,2	72,2	72,3	68,5	69,8
Chintila IV	64,6	71,5	76,7	64,2	68,4
Chintila V	68,2	79,0	78,8	70,3	74,1

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această poziție s-a majorat și printre bărbați și printre femei, locuitori în urbe și la țară.

2.9. Atitudini față de cuplurile homosexuale

Studiul a surprins și relațiile cu parteneri de același sex, înregistrându-se o proporție de 0,55%, în date absolute fiind 55 de persoane, dintre care 31 de respondenți erau bărbați și 24 femei. În funcție de mediul de reședință, 38 erau din mediul rural și 17 din mediul urban.

Problema cuplurilor homosexuale este una sensibilă pentru societatea din Republica Moldova, fiind atacată de mai multe grupe ale populației. Conform studiului GGS, 11,4% din numărul total al respondenților sunt total sau parțial de acord cu afirmația că cuplurile de LGBT+ trebuie să aibă aceleași drepturi ca și cuplurile de heterosexuali (formate din femei și bărbați), cu o prevalență printre locuitorii din mediul urban (Tabelul 2.9.1).

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai înaltă a persoanelor de 15-19 ani, mai cu seamă în mediul urban, numărul acestora fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în mun. Chișinău.

O pondere mai înaltă a persoanelor care împărtășesc egalitatea de drepturi în acest sens este specifică celor cu studii superioare, cu precădere în mediul urban, iar după statutul ocupațional – în rândul persoanelor lucrătoare pe cont propriu, dar și al celor angajate în câmpul muncii.

Printre bărbații care susțin această idee (10,3%), în număr mai mare sunt cei din grupa de vârstă 15-19 ani, din Chișinău, cu studii superioare, singuri și în coabitare, angajați, dar și lucrători pe cont propriu, din chintila V. Printre femei, situația este aproape similară, cu prevalarea mai înaltă a celor din grupa de vârstă de 20-24 de ani, din Chișinău, cu studii primare și superioare, singure în plan familial, lucrătoare pe cont propriu, din chintila V.

TABELUL 2.9.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că cuplurile de LGBT+ trebuie să aibă aceleași drepturi ca și cuplurile de heterosexuali (formate din femei și bărbați), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	10,3	12,5	17,0	8,3	11,4
Grupă de vârstă					
15-19	19,2	38,1	43,8	19,1	28,3
20-24	17,8	25,0	28,9	14,8	21,3
25-29	15,0	15,1	22,3	9,8	15,0
30-34	10,9	12,7	13,6	10,3	11,8
35-39	10,8	13,0	18,6	6,8	11,9
40-44	6,7	8,1	11,8	5,1	7,4
45-49	8,6	7,7	11,8	6,6	8,2
50-54	7,1	9,3	12,6	6,3	8,2

55-59	6,3	7,7	9,5	6,0	7,1
60-64	4,6	7,9	7,5	6,1	6,5
65-69	5,3	6,1	6,9	5,4	5,8
70-74	9,1	6,0	9,0	6,3	7,2
75-79	5,5	10,4	9,3	8,6	8,8
Regiune					
Chișinău	20,1	25,3	24,5	14,5	22,8
Nord	10,6	11,8	14,8	8,8	11,3
Centru	5,4	8,4	7,6	6,8	6,9
Sud	10,4	10,2	13,5	9,2	10,3
Nivel de studii					
Primar	5,5	20,2	26,9	8,4	12,2
Gimnazial	8,3	11,1	14,9	8,2	9,7
Secundar general	11,2	12,9	18,4	8,5	12,2
Secundar vocațional	8,8	8,0	10,1	7,7	8,4
Post-secundar vocațional	7,1	10,1	12,3	5,9	8,7
Superior	20,4	19,7	23,6	13,2	20,0
Statut marital					
Căsătorit/ă	8,6	10,1	13,6	7,2	9,4
În coabitare	13,9	13,3	19,5	9,9	13,6
Divorțat/ă / separat/ă	7,0	8,1	12,6	3,2	7,6
Singur/ă	13,2	20,9	23,3	11,9	16,3
Văduv/ă	6,3	7,5	7,9	6,9	7,2
Statutul ocupațional					
Salariat/ă	11,0	13,1	15,7	8,3	12,0
Lucrător/oare pe cont propriu	11,1	15,9	23,3	5,4	12,0
Pensionar/ă	7,2	7,5	8,4	7,0	7,4
Șomer/ă	7,9	9,0	13,4	6,2	8,3
Altă situație	12,2	15,8	23,7	10,3	14,4

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	5,2	11,7	12,1	6,8	8,4
Chintila II	6,1	7,5	9,7	5,9	6,9
Chintila III	9,8	12,1	15,5	8,5	11,0
Chintila IV	8,0	10,7	14,8	6,8	9,5
Chintila V	14,3	16,3	20,6	11,0	15,4
Covid					
Pre-lockdown	8,9	11,1	14,2	6,4	10,0
Post-lockdown	10,9	13,1	18,6	8,9	12,0

©UNFPAMoldova/EduardBîzgu

3. COMPORTAMENTUL REPRODUCTIV AL POPULAȚIEI

3.1. Numărul mediu de copii născuți vii

Un interes deosebit prezintă datele cu privire la fertilitate, obținute în cadrul GGS, oferind o percepție mai vastă privind comportamentul reproductiv al femeilor și numărul mediu de copii născuți per femeie. Datele cercetării demonstrează (*Tabela 3.1.1.*) un nivel destul de ridicat al fertilității. Astfel, numărul mediu de copii născuți vii pe parcursul vieții per femeie cu vârsta de la 15 la 49 de ani constituie 1,74, pentru mediul urban – 1,47 și cel rural – 1,92⁶. Pentru femeile din grupele de vârstă 35-39, 40-44 și 45-49 de ani, acestea din urmă apropiindu-se de sfârșitul perioadei reproductive, indicatorul fertilității este mai mare de 2,1 copii per femeie, fiind în corespundere cu nivelul fertilității necesar pentru înlocuirea generațiilor. Chiar și în grupa de vârstă a femeilor tinere, cum ar fi cele cu vârsta de 25-29 de ani, numărul mediu de copii per femeie născuți până la această vârstă ajunge la 1,63. Totodată, se observă o diferență semnificativă în nivelul fertilității pe medii de reședință, reproducerea generațiilor fiind asigurată doar de femeile din mediul rural, chiar și în rândul generațiilor care încă nu și-au încheiat perioada de reproducere, pe când nivelul fertilității în mediul urban este sub acest nivel.

În plan regional, observăm că cel mai mic număr de copii născuți vii revine femeilor din mun. Chișinău, în special din mediul urban – 1,29 copii. Regiunile centru și sud nu înregistrează diferențe semnificative la nivel total, indicatorii având valori apropiate – 1,89 și 1,84 copii per femeie, însă pe medii de reședință, regiunea centru se evidențiază cu o fertilitate mai scăzută în mediul urban. Femeile de la nordul țării au dat naștere în medie unui număr mai mic al copiilor născuți vii (1,73), în mediul urban valorile acestui indicator fiind similare cu cele din regiunea de centru.

O diferențiere a ratei fertilității se observă în funcție de nivelul de studii al femeilor, celor cu studii superioare revenindu-le cel mai mic număr de copii născuți vii atât în mediul urban (1,5), cât și în cel rural (1,69). După statutul marital, observăm că femeile căsătorite se evidențiază cu o valoare mai înaltă a acestui indicator (2,04), în special în mediul urban, comparativ cu cele în coabitare. Femeilor divorțate/separate le revine un număr mediu de copii născuți vii mai scăzut decât celor căsătorite (1,83), dar diferența nu este pronunțată.

Analiza datelor în plan ocupațional arată că cel mai scăzut număr mediu de copii născuți vii le revine femeilor șomere din mediul urban (1,54). După chintilele de bunăstare, se evidențiază femeile din grupul înstărit (chintila V) cu cel mai scăzut indicator – 1,46.

⁶ Acest indicator nu este similar cu rata totală de fertilitate, dat fiind faptul că reprezintă numărul mediu de copii născuți vii pe parcursul vieții de diferite grupe de vârstă (generații) până la momentul desfășurării GGS.

TABELUL 3.1.1. Numărul mediu de copii vii născuți pe parcursul vieții de către femeile cu vârsta de 15- 49 de ani, total și pe medii de reședință

	Urban	Rural	Total
Total	1,47	1,92	1,74
Grupă de vârstă			
15-19	0,04	0,11	0,08
20-24	0,52	0,95	0,76
25-29	1,23	1,90	1,63
30-34	1,63	2,23	1,96
35-39	1,97	2,27	2,14
40-44	1,97	2,28	2,17
45-49	1,85	2,23	2,11
Regiune			
Chișinău	1,29	1,74	1,37
Nord	1,54	1,90	1,73
Centru	1,56	1,98	1,89
Sud	1,77	1,86	1,84
Nivel de studii			
Gimnazial	1,55	2,07	1,95
Secundar general	1,25	1,86	1,61
Secundar vocațional	1,61	2,02	1,89
Post-secundar vocațional	1,49	1,74	1,62
Superior	1,50	1,69	1,56
Statut marital			
Căsătorită	1,82	2,17	2,04
Concubinaj	1,24	2,23	1,84
Divorțată/separată	1,68	2,00	1,83
Singură	0,52	0,69	0,61
Văduvă ⁷	1,63	2,33	2,14

⁷ Număr foarte mic de observări.

Statut ocupațional			
Salariată	1,52	1,94	1,73
Lucrătoare pe cont propriu	1,92	1,91	1,91
Șomeră	1,54	1,91	1,80
Altă situație	1,39	1,90	1,73
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,57	1,90	1,78
Chintila II	1,61	1,82	1,76
Chintila III	1,51	1,93	1,77
Chintila IV	1,54	1,89	1,77
Chintila V	1,46	2,05	1,79
Grad de dizabilitate			
Severă	1,68	1,67	1,67
Medie	1,57	2,05	1,86
Fără dizabilitate	1,42	1,88	1,70

3.2. Vârsta medie a femeilor la nașterea copiilor

Vârsta medie a femeilor⁸ la prima naștere (R1) reprezintă un indicator important, care demonstrează schimbările în comportamentul reproductiv. Creșterea treptată a vârstei mamei la prima naștere, de regulă, se asociază cu scăderea fertilității. Fiind prezentat ca media pentru femeile în vârstă de 15-49 de ani (*Tablelul 3.2.1.*), acest indicator constituie 22,6 ani. În mediul rural femeile nasc cu circa 2 ani mai devreme decât cele din mediul urban, respectiv, vârsta medie a femeilor la prima naștere este mai scăzută – 21,8 ani, comparativ cu 23,8 ani la oraș.

În plan regional, observăm că cea mai mică vârstă medie la naștere a primului copil este caracteristică femeilor din regiunea de sud – 21,8 ani, iar cea mai mare – celor din mun. Chișinău – 24,5 ani. Nivelul de studii al femeilor diferențiază cel mai mult acest indicator. Astfel, femeile cu studii superioare nasc primul copil la aproape 25 de ani, decalajul pe medii de reședință fiind mai puțin pronunțat. Femeile cu studii superioare din mediul rural, de asemenea, încep procrearea mai târziu decât alte categorii de femei, vârsta medie depășind 24 de ani.

Vârsta medie la nașterea primului copil este mai înaintată la femeile singure (22,9) și mai scăzută la cele care locuiesc în concubinaj (22,0 de ani). Totuși, femeile din mediul urban, atât în căsătorie, cât și în concubinaj nasc primul copil mai târziu, respectiv, după 24 și 23 de ani.

⁸ Acest indicator nu este similar cu cel calculat de BNS pentru anii calendaristici. Vârsta medie a femeilor la nașterea copiilor a fost calculată conform datelor declarate de respondente, care au născut în ani diferiți până la desfășurarea studiului GGS.

Corelarea statutului ocupațional cu vârsta medie la prima naștere arată că femeile angajate în câmpul muncii nasc după 23 de ani, acest indicator fiind mai înalt comparativ cu alte categorii, cum ar fi cele șomere, lucrătoarele pe cont propriu etc. Nivelul scăzut de bunăstare al femeilor se asociază cu vârsta mai mică la nașterea primului copil.

Gradul de dizabilitate al femeilor nu prezintă un indicator de diferențiere pronunțată a vârstei femeii la nașterea primului copil.

Vârsta medie a femeilor la nașterea de rangul 2 (R2), calculată pentru femeile cu vârsta de 15-49 de ani, constituie 26,4 ani, pentru femeile din mediul rural – 25,4 ani și pentru cele din mediul urban – 28,3 ani. Cel mai important factor care diferențiază acest indicator reprezintă nivelul de studii al femeilor. Nașterea mai târzie a primului copil determină și o vârstă mai mare la nașterea celui de-al doilea copil, în special, pentru femeile din mediul urban (30 de ani). Deși se observă unele diferențe în vârsta mamei la nașterea de rangul doi după statutul marital (căsătorite și în coabitare), acestea nu sunt semnificative.

Vârsta medie a femeilor la nașterea de rangul 3 (R3) total pe eșantion este de 29,6 ani. Pe medii de reședință, diferența se menține aproximativ la același nivel ca și în cazul nașterilor de ranguri mai mici (circa 2 ani). Astfel, femeile din mediul urban aduc pe lume pe cel de-al treilea copil la vârsta de 31,3 ani, iar cele din mediul rural – la 29,1 ani.

Ca și în cazul nașterilor de rangul unu, femeile din chintilele mai înstărite nasc copii de ranguri mai mari mai târziu, dat fiind faptul că începerea mai târzie a ciclului de reproducere duce la deplasarea nașterilor de ranguri mai mari spre vârstele mai înaintate. Aceeași corelație este specifică pentru femeile cu studii superioare și cele din mun. Chișinău.

TABELUL 3.2.1. Vârsta medie a femeilor la nașterea primului copil, a celui de-al doilea și al treilea copil, pe grupe de vârstă, total pe țară și pe medii de reședință

	Total			Urban			Rural		
	R 1 ²	R 2	R 3	R 1	R 2	R 3	R 1	R 2	R 3
Total	22,6	26,4	29,6	23,9	28,3	31,3	21,8	25,4	29,1
Grupă de vârstă									
15-19	17,2*	18,4*	-	15,6	-	-	17,5	18,4	-
20-24	19,7	21,4	23,2*	19,8	20,3	21,8	19,7	21,7	23,4
25-29	21,8	23,9	24,8*	22,9	25,1	24,6	21,1	23,5	24,8
30-34	22,8	26,4	28,5	23,9	27,4	29,7	22,1	25,8	28,2
35-39	23,5	27,8	30,8	24,8	29,3	31,9	22,6	26,7	30,3
40-44	23,1	27,0	31,7	25,0	30,1	33,1	22,1	25,6	31,3
45-49	22,4	26,1	29,8	23,4	28,3	32,4	22,0	25,4	29,2

Regiune									
Chișinău	24,5	28,9	31,0	24,7	29,3	31,4	23,8	27,8	30,1
Nord	22,4	26,5	29,9	23,2	28,1	32,8	21,8	25,3	28,4
Centru	22,2	26,0	29,5	23,9	28,0	30,2	21,8	25,6	29,4
Sud	21,8	25,2	29,0	22,9	27,0	29,9	21,5	24,7	28,8
Nivel de studii									
Gimnazial	21,3	25,0	28,9	21,9	26,5	30,2	21,1	24,7	28,7
Secundar general	21,9	25,8	29,4	22,8	27,2	31,5	21,5	25,2	28,9
Secundar vocațional	22,2	25,8	29,4	23,7	27,4	30,8	21,6	25,3	29,1
Post-secundar vocațional	22,9	27,1	31,1	23,3	28,4	32,3	22,6	26,3	30,3
Superior	24,9	29,2	31,6	25,3	30,0	32,0	24,2	27,9	31,3
Statut marital									
Căsătorită	22,6	26,5	29,9	24,0	28,4	31,6	21,9	25,7	29,4
Concubinaj	22,0	25,1	29,1	23,2	28,0	30,8	21,5	24,2	28,8
Divorțată/ separată	22,2	25,9	28,3	22,9	27,1	29,5	21,4	24,9	27,6
Singură	22,9	26,6	29,2	23,4	28,5	33,2	22,6	25,5	28,5
Văduvă ³	22,5	26,2	32,1	24,8	30,8	37,9	21,7	25,0	31,3
Statut ocupațional									
Salariată	23,1	27,0	29,3	24,0	28,4	30,5	22,4	26,1	28,8
Lucrătoare pe cont propriu	22,2	25,5	32,7	23,2	26,1	33,3	21,4	25,2	31,9
Șomeră	21,8	25,5	29,5	22,3	27,6	31,4	21,6	24,8	29,2
Altă situație	22,3	26,1	29,7	24,0	28,3	31,7	21,6	25,2	29,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	22,0	25,4	28,4	22,5	27,3	27,4	21,7	24,5	28,6
Chintila II	22,2	26,0	29,6	23,0	27,5	30,6	21,9	25,4	29,3
Chintila III	22,5	26,3	29,0	23,4	28,0	30,5	21,9	25,5	28,6
Chintila IV	22,7	26,7	30,2	23,9	28,4	32,2	22,1	26,1	29,7
Chintila V	22,7	26,3	29,7	24,3	28,5	31,9	21,6	25,2	29,0
Grad de dizabilitate									
Severă	22,8	26,7	29,8	23,5	26,1	29,3	22,2	27,0	30,3
Medie	22,6	26,3	29,4	23,7	28,4	32,6	21,9	25,3	28,3
Fără dizabilitate	22,6	26,4	29,7	23,9	28,3	30,9	21,8	25,4	29,4

3.3. Distribuția femeilor după numărul de copii născuți

Repartizarea femeilor după numărul de copii născuți permite observarea schimbărilor structurale în numărul de nașteri pentru diferite grupe de vârstă ale femeilor și stabilirea proporției femeilor care n-au născut nici un copil pe parcursul perioadei reproductive și sunt la vârsta de finalizare a procreării. Reieșind din datele GGS (*Tabelul 3.3.1.*), constatăm că în grupele de vârstă de după 35 de ani repartizarea femeilor după numărul de copii născuți nu diferă semnificativ, acest fapt demonstrând că majoritatea femeilor își realizează intențiile reproductive până la 35 de ani. Proporția celor care n-au născut nici un copil este destul de scăzută 5,5-7,4%. Cea mai mare pondere revine femeilor care au născut 2 copii (peste 40%), totodată, destul de ridicată este proporția femeilor care au dat naștere la 3 copii – 23,6% în grupa de vârstă 35-39 de ani și 24,5% în grupa de vârstă 40-44 de ani. Femeile care au născut 3 copii din grupa 45-49 de ani constituie 19,9. Totodată, în rândul acestora o proporție mai mare a femeilor au declarat că au născut 5 și mai mulți copii (4,5%). Proporția femeilor cu vârsta de 45-49 de ani care au născut doar un copil este relativ scăzută.

În grupa celor mai tinere femei (15-19 ani) peste 6% din respondente au născut un copil. În rândul femeilor cu vârsta de 20-24 de ani circa 50% încă n-au născut nici un copil, pe când o treime au dat naștere la cel puțin un copil, 13,4% – la doi copii și circa 5% – la trei copii. Femeile din grupele de vârstă 25-29 de ani și 30-34 de ani sunt în cea mai activă vârstă de procreare, proporția celor care n-au născut nici un copil este scăzută, iar o bună parte a acestora deja au născut doi copii.

Pe regiuni, observăm că cea mai mare proporție a femeilor care au născut 3 și mai mulți copii este specifică pentru zonele centru și sud. În mun. Chișinău se înregistrează cea mai mare proporție a femeilor care n-au născut nici un copil (peste 30%). Acest fapt este determinat de o structură a populației mai tinere, respectiv o proporție mai mare a femeilor care încă n-au început procrearea.

Analiza indicatorului în funcție de nivelul de studii arată că în rândul femeilor cu studii superioare se înregistrează o proporție mai mare a celor care au născut doar un copil (29%). După statutul marital, observăm că proporția femeilor care n-au născut nici un copil este mai mare în cadrul celor care locuiesc în concubinaj (22,4%). Totodată, femeile salariate și din cele mai înstărite chintile (IV și V) se evidențiază cu o rată mai scăzută a nașterilor de ranguri înalte (4 și 5+).

TABELUL 3.3.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după numărul de copii născuți, total pe țară, în %

	Număr de copii						
	0	1	2	3	4	5+	Total
Total	21,5	21	35	16,1	4,42	2,18	100
Grupă de vârstă							
15-19	92,8	6,3	1,0	0,0	0,0	0,0	100
20-24	50,9	29,6	13,4	5,1	0,7	0,4	100
25-29	14,2	31,9	37,2	11,1	4,7	0,8	100
30-34	9,4	22,0	41,6	19,3	5,2	2,5	100
35-39	7,0	16,8	43,3	23,6	6,4	2,9	100
40-44	7,4	14,4	44,4	24,5	6,2	3,1	100
45-49	5,5	20,8	44,7	19,9	4,7	4,5	100
Regiune							
Chișinău	31,0	25,6	29,3	11,2	2,6	0,3	100
Nord	19,7	23,6	35,2	14,9	3,9	2,7	100
Centru	17,8	17,7	38,8	18,0	4,6	3,0	100
Sud	20,3	18,7	34,0	18,9	6,1	2,0	100
Nivel de studii							
Gimnazial	21,7	15,5	30,8	20,9	7,1	4,0	100
Secundar general	27,7	18,5	34,0	14,6	3,2	2,1	100
Secundar vocațional	13,2	21,1	42,5	16,3	4,8	2,1	100
Post-secundar vocațional	19,7	25,0	37,6	14,8	2,2	0,7	100
Superior	18,6	29,0	37,3	12,1	2,6	0,5	100
Statut marital							
Căsătorită	5,0	22,3	47,0	19,5	4,2	2,1	100
Concubinaj	22,4	24,9	22,0	17,5	7,4	5,6	100
Divorțată/separată	6,3	35,6	38,1	11,8	6,0	2,2	100
Singură	72,6	11,4	8,3	5,0	2,2	0,4	100
Văduvă ⁹	3,3	21,3	38,0	34,0	3,3	0,0	100

⁹ Număr mic de observări.

Statut ocupațional							
Salariată	18,0	21,2	41,4	14,7	3,2	1,5	100
Lucrătoare pe cont propriu	11,9	21,3	46,4	12,0	5,0	3,4	100
Șomeră	17,9	25,2	32,5	17,1	3,5	3,9	100
Altă situație	24,7	19,7	30,8	17,1	5,4	2,3	100
Chintilă de bunăstare							
Chintila I	27,4	17,1	25,0	22,0	3,8	4,7	100
Chintila II	19,6	22,1	37,9	11,7	6,1	2,6	100
Chintila III	20,0	20,0	37,7	16,2	4,0	2,2	100
Chintila IV	19,9	22,1	33,4	16,9	5,7	2,0	100
Chintila V	18,6	21,0	37,1	17,1	4,2	2,0	100
Grad de dizabilitate							
Severă	25,2	22,0	29,8	15,3	3,9	3,7	100
Medie	19,6	17,2	38,2	16,1	6,1	2,8	100
Fără dizabilitate	21,8	22,0	34,2	16,3	3,9	1,9	100

Analiza datelor privind numărul de copii născuți pentru mediul urban (*Tabelul 3.3.2.*) demonstrează proporția scăzută a nașterilor de ranguri înalte, în special cele de rangul 4 și 5+, deși proporția femeilor care au născut 3 copii este relativ ridicată, constituind în jur de 20% în grupele de vârstă 35-39 și 40-44 de ani. Femeile care au născut 2 copii reprezintă cea mai mare proporție, ceea ce demonstrează tendința familiilor de a avea cel puțin 2 copii. Către vârsta de 35 de ani, majoritatea femeilor au născut cel puțin un copil, proporția celor care nu au născut nici un copil fiind scăzută.

Din punct de vedere regional, constatăm cea mai înaltă proporție a femeilor din mediul urban care au născut mai mult de trei copii în regiunea de sud, respondentele care au născut 3 copii și mai mult constituind peste 20%, pe când în mun. Chișinău – doar 12,4%. Femeile cu studii gimnaziale se caracterizează prin cea mai înaltă rată a nașterilor de ranguri înalte (3 și mai mult). Statutul marital este cel mai important indicator care diferențiază femeile după numărul de copii născuți vii, femeilor căsătorite revenindu-le cel mai mare procent al nașterilor atât de rangul 2, cât și de rangul 3 și mai mari, acest fapt semnalând că femeile din mediul urban consideră căsătoria un mediu mai favorabil și sigur pentru nașterea copiilor, decât cel asociat concubinajului.

În rândul respondentelor salariate se constată un procent mai ridicat al femeilor care n-au născut nici un copil sau au născut doar un copil, acest fapt fiind determinat de structura acestui contingent, în special prin ponderea mai înaltă a celor cu studii superioare, respectiv, se constată o asociere mai înaltă cu intențiile reproductive mai scăzute.

Tabelul 3.3.2. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani din mediul urban după numărul de copii născuți, în %

	Număr de copii						
	0	1	2	3	4	5+	Total
Total	27	25,5	32,4	11,2	2,7	1,3	100
Grupă de vârstă							
15-19	96,3	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100
20-24	63,9	25,4	7,4	1,6	0,8	0,8	100
25-29	21,2	43,2	28,1	6,2	1,4	0,0	100
30-34	14,3	28,1	42,4	11,7	2,2	1,3	100
35-39	8,2	20,9	45,5	18,2	5,5	1,8	100
40-44	11,5	18,2	41,9	20,9	5,4	2,0	100
45-49	7,1	30,2	42,1	15,1	2,4	3,2	100
Regiune							
Chișinău	33,2	26,7	27,6	9,3	2,7	0,4	100
Nord	22,5	28,5	33,1	12,6	1,7	1,6	100
Centru	23,0	24,4	37,6	11,0	2,3	1,8	100
Sud	21,5	18,0	38,1	14,5	5,2	2,7	100
Nivel de studii							
Gimnazial	34,7	15,3	29,2	14,1	4,3	2,4	100
Secundar general	40,8	19,4	28,4	7,2	2,1	2,1	100
Secundar vocațional	18,3	30,3	34,7	12,5	2,1	2,0	100
Post-secundar vocațional	23,8	29,0	30,8	13,5	2,3	0,5	100
Superior	19,4	31,0	36,4	10,3	2,7	0,2	100
Statut marital							
Căsătorită	6,9	30,1	44,7	14,7	2,5	1,1	100
Concubinaj	39,8	25,8	19,1	9,4	4,3	1,7	100
Divorțată/separată	8,1	41,8	34,5	8,1	6,3	1,2	100
Singură	74,5	11,4	11,2	1,5	0,5	1,0	100
Văduvă ¹⁰	12,3	24,9	50,5	12,3	0,0	0,0	100

¹⁰ Număr mic de observări.

Statut ocupațional							
Salariată	24,3	24,3	36,8	10,9	2,6	1,1	100
Lucrătoare pe cont propriu	4,3	35,7	32,4	23,7	0,0	3,9	100
Șomeră	19,6	34,7	29,7	9,2	5,6	1,1	100
Altă situație	32,0	24,6	28,3	11,3	2,5	1,4	100
Chintilă de bunăstare							
Chintila I	32,9	17,7	30,3	10,7	4,1	4,4	100
Chintila II	27,0	17,8	38,2	10,9	3,1	3,0	100
Chintila III	24,2	26,4	34,9	10,6	2,4	1,5	100
Chintila IV	23,3	31,8	24,9	13,4	4,9	1,6	100
Chintila V	25,2	26,4	34,5	11,3	2,1	0,5	100
Grad de dizabilitate							
Severă	25,1	27,8	23,9	12,6	4,3	6,2	100
Medie	27,3	20,1	33,6	13,3	4,8	0,9	100
Fără dizabilitate	26,7	27,4	32,5	10,4	1,8	1,2	100

Analiza datelor privind numărul de copii născuți în mediul rural (Tabelul 3.3.3.) explică fertilitatea mai înaltă a femeilor de la sate prin proporția semnificativ mai ridicată a celor care au născut 3 și mai mulți copii, precum și prin ponderea foarte scăzută a celor care n-au născut nici un copil. Peste 90% din numărul total de respondente cu vârsta de 25-29 de ani deja au dat naștere unui copil și mai mult. Cele cu un copil constituie circa un sfert (24,3%), cu doi copii – 43,5%, cu trei – 14,5%, cu patru și mai mulți – 8,4%. Această repartizare confirmă faptul că și generațiile tinere de femei din mediul rural păstrează comportamentul reproductiv tradițional care se manifestă prin nașterea copiilor la vârstele tinere (15-19 ani) și proporția înaltă a celor de ranguri înalte. Chiar dacă se observă unele diferențe în cadrul grupelor de vârstă de peste 30 de ani, acestea nu sunt pronunțate.

Repartizarea nașterilor pentru populația feminină rurală pe regiuni urmărește tendința generală de prevalență a proporției femeilor care au născut mai mult de trei copii în zonele de centru și sud.

Nivelul mai înalt de educație al femeilor și în zonele rurale se asociază cu o rată mai scăzută a celor care au dat naștere la 3 și mai mulți copii. Totuși, aproape fiecare a cincea femeie cu studii superioare de la sate a declarat că a născut 3 copii și mai mult, pe când în mediul urban doar fiecare a șaptea. Totodată, circa o pătrime din acestea au născut doar un singur copil.

Pentru mediul rural este specifică proporția înaltă a femeilor care au născut în coabitare copii de ranguri înalte. Astfel, peste 40% din respondente în coabitare au născut trei și mai mulți copii, comparativ cu 30% cu statut de „căsătorită”. Acest fapt semnalează despre existența unor

anumite categorii de femei, deseori din categorii social vulnerabile, care nasc copii în afara căsătoriei și de la parteneri diferiți. Femeilor șomere și celor din chintilele de bunăstare scăzută, de asemenea, le revine un procent mai ridicat al celor cu 5 copii și mai mulți.

TABELUL 3.3.3. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani din mediul rural după numărul de copii născuți, în %

	Număr de copii						
	0	1	2	3	4	5+	
Grupă de vârstă	18	17,6	36,8	19,5	5,6	2,8	100
15-19	90,5	7,9	1,6	0,0	0,0	0,0	100
20-24	40,6	32,9	18,1	7,7	0,6	0,0	100
25-29	9,3	24,3	43,5	14,5	7,0	1,4	100
30-34	5,5	17,2	40,9	25,4	7,6	3,4	100
35-39	6,1	13,7	41,6	27,6	7,2	3,8	100
40-44	5,2	12,3	45,7	26,4	6,7	3,7	100
45-49	4,7	16,6	45,8	22,0	5,8	5,1	100
Regiune							
Chișinău	19,5	20,0	37,7	20,7	2,1	0,0	100
Nord	17,3	19,3	37,0	16,8	5,9	3,6	100
Centru	16,4	15,9	39,1	19,9	5,3	3,4	100
Sud	19,9	18,9	32,7	20,3	6,5	1,8	100
Nivel de studii							
Gimnazial	17,7	15,5	31,3	23,0	8,0	4,5	100
Secundar general	18,5	17,8	37,9	19,8	3,9	2,1	100
Secundar vocațional	11,0	17,2	45,8	17,9	6,0	2,1	100
Post-secundar vocațional	15,9	21,3	43,9	15,9	2,1	0,9	100
Superior	17,0	24,9	39,1	15,6	2,4	1,0	100
Statut marital							
Căsătorită	3,9	17,6	48,3	22,4	5,2	2,6	100
Concubinaj	11,1	24,4	24,0	22,8	9,5	8,2	100
Divorțată/separată	4,2	28,1	42,5	16,3	5,6	3,4	100
Singură	71,3	11,4	6,2	7,6	3,5	0,0	100
Văduvă ¹¹	0,0	19,9	33,4	42,1	4,6	0,0	100

¹¹ Număr mic de observări.

Statut ocupațional							
Salariată	11,6	18,1	46,1	18,6	3,7	1,9	100
Lucrătoare pe cont propriu	17,8	10,1	57,3	2,9	8,9	3,0	100
Șomeră	17,2	20,8	33,7	20,7	2,5	5,1	100
Altă situație	20,9	17,1	32,2	20,1	7,0	2,7	100
Chintilă de bunăstare							
Chintila I	24,2	16,7	21,9	28,7	3,7	4,9	100
Chintila II	16,6	23,9	37,7	12,1	7,2	2,5	100
Chintila III	17,3	15,9	39,5	19,7	4,9	2,7	100
Chintila IV	18,0	16,9	38,0	18,8	6,1	2,2	100
Chintila V	13,2	16,5	39,3	21,8	6,0	3,2	100
Grad de dizabilitate							
Severă	14,0	15,2	41,5	18,1	7,0	4,2	100
Medie	18,7	18,5	35,2	20,1	5,2	2,3	100
Fără dizabilitate	18,7	18,5	35,2	20,1	5,2	2,3	100

3.4. Intervalul între nașteri ale copiilor de ranguri diferite

Intervalul de timp dintre căsătorie și nașterea primului copil se numește intervalul protogenetic. De regulă, acesta constituie cel puțin 9 luni. O perioadă mai mică de 9 luni indică fie concepția premaritală, fie nașterea prematură. La calcularea intervalului protogenetic contează ce dată s-a luat în considerare: cea a căsătoriei de facto sau data înregistrării de jure a căsătoriei. În cadrul GGS, intervalul protogenetic s-a calculat ca fiind intervalul de timp dintre data de înregistrare a căsătoriei și data nașterii primului copil indicate de respondente.

Conform rezultatelor GGS, intervalul protogenetic mediu (*Tabelul 3.4.1.*) pentru femeile în vârstă de 15-49 de ani constituie 9,8 luni, fiind mai mare pentru femeile din mediul urban (12,2 luni) și mai mic pentru cele din mediul rural (8,4 luni). Cel mai scurt interval protogenetic este caracteristic femeilor care au născut între 15 și 19 ani, constituind 2,7 luni pentru totalul respondentelor și 2,56 pentru respondentele din mediul rural și 4,0 pentru cele din mediul urban, ceea ce semnaleză că înregistrarea căsătoriei a avut loc după apariția sarcinii. Intervalul protogenetic mai mic de 9 luni s-a înregistrat, de asemenea, pentru grupa de vârstă 20-24 de ani (5,34 luni), fără diferențe semnificative pe medii de reședință. Pentru grupele de vârstă mai mari (25-29 de ani și 30-34 de ani), observăm situații diferite pentru femeile de la oraș și cele de la sat, primele având un interval protogenetic mai mare de 9 luni, iar ultimele mai scurt decât al celor de la oraș. În grupele de vârstă 35+ intervalul protogenetic este mai mare de 9 luni atât la femeile de la oraș, cât și la cele de la sat.

TABELUL 3.4.1. Intervalul protogenetic

	Urban	Rural	Total
	Număr de luni	Număr de luni	Număr de luni
Total	12,17	8,40	9,83
Grupă de vârstă			
15-19	4,00*	2,56*	2,70*
20-24	5,03	5,51	5,34
25-29	10,92	4,29	6,76
30-34	12,85	5,40	8,64
35-39	10,25	9,30	9,72
40-44	17,61	10,20	12,75
45-49	10,96	11,48	11,32
Regiune			
Chișinău	16,16	7,13	14,28
Nord	10,81	11,06	10,94
Centru	13,07	8,43	9,34
Sud	4,63	6,84	6,24
Nivel de studii			
Gimnazial	2,86	3,99	3,77
Secundar general	8,22	9,95	9,39
Secundar vocațional	12,67	11,01	11,49
Post-secundar vocațional	11,35	9,14	10,14
Superior	16,75	12,98	15,55
Statut marital			
Căsătorită	12,10	7,26	9,03
Concubinaj	8,00	24,51	18,14
Divorțată/separată	8,79	14,59	11,74
Singură	-	-	-
Văduvă ¹²	19,50	9,74	11,76

¹² Număr mic de observări.

Statut ocupațional			
Salariată	11,87	11,90	11,89
Lucrătoare pe cont propriu	18,33	11,67	13,96
Șomeră	11,97	10,91	11,25
Altă situație	11,57	4,05	6,34
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	17,52	16,31	16,71
Chintila II	8,96	10,63	10,22
Chintila III	10,54	9,81	10,08
Chintila IV	13,29	6,52	8,96
Chintila V	12,82	8,36	10,31
Grad de dizabilitate			
Severă	25,15	4,74	14,23
Medie	8,11	9,14	8,75
Fără dizabilitate	12,98	8,27	10,02

Sănătatea, vârsta mamei și intervalul între nașteri succesive au un impact important asupra sănătății mamei și copilului. Este cunoscut faptul că un interval foarte scurt între ultima naștere și următoarea naștere este legat de un risc sporit de naștere prematură, iar copiii născuți în urma acestor sarcini înregistrează o greutate corporală mult mai mică decât valoarea normală. Totodată, amânarea nașterilor spre vârstele mai mari – o tendință care se observă în ultimii ani – reduce intervalul posibil de procreare, respectiv, poate contribui la micșorarea intervalelor între nașteri.

Conform datelor GGS, intervalul mediu între prima naștere și cea de-a doua (*Tabelul 3.4.2.*) pentru femeile cu vârsta de 15-49 de ani este de 54,2 luni, fiind mai mic pentru respondentele din mediul rural – 50,3 luni comparativ cu 62,4 luni pentru cele din mediul urban. Femeile care au născut doi copii până la 29 de ani se evidențiază cu cel mai mic interval între prima și cea de-a doua naștere, acesta constituind 43,5 luni pentru femeile din mediul urban și 37,1 pentru cele din mediul rural.

Intervalul între nașterea copiilor de rangul doi și trei constituie 62,3 luni, pentru femeile din mediul urban – 64,7, iar pentru cele din mediul rural – 62,4.

TABELUL 3.4.2. Intervalul între nașterea primului și a celui de-al doilea copil și între nașterea copiilor de rangurile doi și trei, total pentru femei cu vârsta de 15-49 de ani și pe medii de reședință, în număr de luni

	Urban		Rural		Total	
	1-2	2-3	1-2	2-3	1-2	2-3
Total	62,4	64,7	50,3	62,4	54,2	62,3
Grupă de vârstă						
15-19	-	-	-	-	-	-
20-24	-	-	-	-	-	-
25-29	43,5	29,7	37,1	39,6	38,7	38,2
30-34	55,4	49,9	49,8	49,5	51,8	49,6
35-39	60,7	61,7	54,1	63,9	56,7	63,3
40-44	77,4	77,7	51,7	75,1	59,8	75,7
45-49	69,3	79,3	54,2	69,7	58,0	71,7
Regiune						
Chișinău	62,7	59,4	59,9	59,9	62,0	59,5
Nord	67,6	76,9	51,9	62,1	58,6	67,4
Centru	57,4	64,2	50,4	62,9	51,7	63,1
Sud	60,3	55,0	47,3	62,0	50,4	60,9
Nivel de studii						
Gimnazial	63,3	66,8	48,6	62,9	51,3	63,5
Secundar general	58,2	63,8	53,3	65,9	54,8	65,5
Secundar vocațional	64,5	69,1	49,8	60,1	53,3	61,7
Post-secundar vocațional	66,8	68,4	49,7	65,0	56,6	66,3
Superior	61,4	59,3	57,1	58,6	59,9	59,0
Statut marital						
Căsătorită	61,7	65,2	51,1	62,6	54,5	63,2
Concubinaj	60,6	56,1	48,1	66,1	51,3	64,3
Divorțată/separată	66,1	58,1	47,8	55,2	55,8	56,3
Singură	79,8	61,3	46,1	60,7	57,4	60,8
Văduvă ¹³	72,8	-	53,1		56,2	-

¹³ Număr mic de observări.

Statut ocupațional						
Salariată	62,6	63,3	51,7	63,3	56,2	63,3
Lucrătoare pe cont propriu	55,3	96,3	46,3	68,8	49,3	79,5
Șomeră	59,2	56,8	49,0	64,9	51,5	63,6
Altă situație	63,4	62,0	49,8	60,9	53,3	61,1
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	56,2	61,5	47,1	57,7	49,5	58,2
Chintila II	62,9	60,1	47,8	67,7	51,4	66,3
Chintila III	63,6	54,8	49,3	52,7	53,9	53,2
Chintila IV	62,3	65,5	55,8	70,9	57,7	69,7
Chintila V	61,1	72,3	49,8	65,6	53,9	67,4

3.5. Nașterea copilului la vârsta adolescenței

Pe parcursul ultimelor decenii, Republica Moldova se caracterizează printr-o rată înaltă a nașterilor la vârsta adolescenței, în special în mediul rural. Nașterea la vârsta adolescenței reprezintă un rezultat al comportamentului sexual riscant, o sarcină nedorită, precum și o reflecție a nivelului scăzut de educație sexuală a adolescenților și al accesului la serviciile de planificare familială.

Rezultatele cercetării GGS (*Tabelul 3.5.1.*) demonstrează că sarcina la vârsta adolescenței (15-19 ani) rămâne la un nivel similar în diferite grupe de vârstă, atât în cele mai tinere, cât și cele mai mature, rata nașterilor oscilând de la 13% la 16,4% pentru femeile cu vârsta de la 20 la 49 de ani¹⁴. Doar în prima grupă de vârstă (15-19 ani) ponderea femeilor care au născut un copil este de 5,3%. Mediul de reședință evoluează în calitate de factor de diferențiere, în mediul rural, proporția femeilor care au declarat că au născut la vârsta adolescenței fiind de câteva ori mai mare în toate grupele de vârstă, decât în mediul urban. Acest indicator înregistrează cele mai înalte valori pentru grupele de vârstă tinere din mediul rural (20-24 de ani și 25-29 de ani), aproape fiecare a patra femeie din aceste grupe de vârstă declarând că a născut la vârsta de 15-19 ani.

Regiunile economico-geografice de sud și centru se evidențiază cu cele mai înalte rate ale nașterilor la vârsta adolescentină în mediul urban, dar mai ales în mediul rural, pe când cel mai scăzut indicator se constată în mun. Chișinău.

Nivelul de studii și statutul marital, de asemenea, prezintă factori de diferențiere accentuată a răspândirii nașterilor la această vârstă. Astfel, aproape fiecare a patra femeie cu studii gimnaziale și în coabitare a născut la vârsta adolescenței. În mediul rural, o treime din femei aflate în concubinaj se încadrează la această categorie, pe când în mediul urban doar 10,8%. După nive-

¹⁴ Acest indicator nu este similar cu cel calculat de BNS pentru anii calendaristici. Rata nașterilor la vârsta adolescenței a fost calculată conform datelor declarate de respondente, care au născut în ani diferiți până la desfășurarea studiului GGS.

lul de bunăstare, există diferențe marcante între femeile din mediul urban și cele din categoriile inferioare (chintila I și II), acestea din urmă înregistrând o rată mai înaltă a nașterilor la vârsta adolescenței.

TABELUL 3.5.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani, care au declarat că au născut un copil la vârsta adolescenței, total și pe medii de reședință, în %

	Urban	Rural	Total
Total	6,9	18,6	13,9
Grupă de vârstă			
15-19	1,2	7,9	5,3
20-24	7,4	23,2	16,2
25-29	6,2	23,4	16,4
30-34	7,8	17,2	13,0
35-39	8,2	17,7	13,6
40-44	4,7	21,2	15,3
45-49	11,1	17,0	15,1
Regiune			
Chișinău	5,4	8,8	6,0
Nord	6,9	18,9	13,3
Centru	9,1	17,3	15,6
Sud	8,2	22,2	18,8
Nivel de studii			
Gimnazial	13,1	26,7	23,5
Secundar general	8,8	19,1	14,8
Secundar vocațional	13,0	15,2	14,5
Post-secundar vocațional	3,6	8,8	6,3
Superior	2,0	7,6	3,8
Statut marital			
Căsătorită	6,7	19,0	14,4
Concubinaj	10,8	32,4	23,9
Divorțată/separată	12,7	29,1	20,1
Singură	3,0	6,3	4,9
Văduvă	-	-	-

Statut ocupațional			
Salariată	5,7	15,9	10,7
Lucrătoare pe cont propriu	3,9	5,6	4,9
Șomeră	11,5	23,4	19,7
Altă situație	7,5	19,5	15,3
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	12,7	15,7	14,6
Chintila II	11,5	21,0	18,3
Chintila III	8,1	17,6	13,9
Chintila IV	6,9	18,8	14,7
Chintila V	5,8	19,9	13,5

Prevenirea sarcinilor la fete care încă n-au ajuns la vârsta majoratului reprezintă un subiect important pentru politicile publice în domeniul sănătății reproductive, având implicații importante atât la nivel individual, cât și social. Datele GGS (*Tabelul 3.5.2.*) demonstrează că și în rândul celor mai tinere generații, în special din mediul rural, nașterea copilului la o vârstă fragedă este destul de răspândită. Astfel, aproape 13% din respondentele din mediul rural din grupa de vârstă de 20-24 de ani și circa 10% din cele cu vârsta de 25-29 de ani au declarat că au născut un copil la vârsta de până la 18 ani, acest indicator fiind semnificativ mai mare decât pentru generațiile cu vârsta de 60+. În mediul urban, acest indicator este de câteva ori mai mic, tendința fiind de reducere a nașterilor la vârsta adolescenței în cazul generațiilor tinere comparativ cu cele mai în vârstă.

Repartizarea procentuală a respondentelor care au declarat că au născut la vârsta de până la 18 ani, pe regiuni, este destul de uniformă, doar mun. Chișinău se evidențiază cu un indicator mai scăzut. În rândul respondentelor aflate în concubinaj rata nașterilor de până la 18 ani este cea mai ridicată, în special în mediul rural, indicatorul fiind de două ori mai mare decât în mediul urban. Nivelul de studii scăzut reprezintă o caracteristică specifică a femeilor din această categorie.

Este remarcabil faptul că pe eșantionul total femeile care au început procesul de procreare la o vârstă fragedă au adus pe lume mai mulți copii, ponderea celor care au născut 3, 4, 5+ copii în rândul acestora fiind mai ridicată. În tabel sunt prezentate datele privind numărul total de copii, inclusiv biologici și vitregi. Dat fiind faptul că numărul mediu de copii vitregi este foarte mic, putem face această concluzie.

TABELUL 3.5.2. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-79 de ani care au declarat că au născut la vârsta de până la 18 ani, total și pe medii de reședință, în %

	Urban	Rural	Total
Total	3,6	7,1	5,9
Grupă de vârstă			
15-19	-	-	-
20-24	3,3	12,9	8,7
25-29	1,4	9,8	6,4
30-34	5,2	7,9	6,7
35-39	5,0	5,5	5,3
40-44	2,0	12,6	8,9
45-49	7,1	9,0	8,4
50-54	3,4	6,6	5,5
55-59	0,5	3,2	2,3
60-64	4,4	4,0	4,1
65-69	1,5	2,7	2,4
70-74	3,4	5,7	5,0
75-79	8,9	7,0	7,6
Regiune			
Chișinău	2,6	6,3	3,3
Nord	4,8	8,1	6,7
Centru	4,8	6,5	6,1
Sud	2,9	7,6	6,4
Nivel de studii			
Gimnazial	7,7	11,9	11,0
Secundar general	3,8	7,0	6,0
Secundar vocațional	5,3	4,1	4,5
Post-secundar vocațional	2,1	2,4	2,3
Superior	1,5	2,8	2,0

Statut marital			
Căsătorită	2,7	6,4	5,1
Concubinaj	8,4	16,7	13,4
Divorțată/separată	5,2	6,9	6,1
Singură	2,7	5,7	4,5
Văduvă ¹⁵	4,5	4,8	4,7
Statut ocupațional			
Salariată	3,0	6,2	4,7
Lucrătoare pe cont propriu	0,0	3,7	2,0
Șomeră	3,4	12,7	9,8
Altă situație	4,6	8,9	7,5
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	3,7	6,3	5,5
Chintila II	6,0	7,4	7,0
Chintila III	4,9	7,7	6,7
Chintila IV	2,8	5,1	4,3
Chintila V	2,5	6,8	5,0
Număr de copii avuți			
0	0,0	0,0	0,0
1	1,9	5,3	3,6
2	4,0	6,0	5,2
3	6,4	10,0	9,2
4	10,7	8,7	9,2
5+ ¹⁶	14,8	16,8	16,3

¹⁵ Număr mic de observări.

¹⁶ Număr mic de observări.

3.6. Nașterea copiilor în afara căsătoriei

În Republica Moldova, nașterea copiilor în afara căsătoriei este un fenomen răspândit, constituind rezultatul proliferării parteneriatelor în toate grupele de vârstă. Contribuția nașterilor în afara căsătoriei la rata totală de fertilitate este destul de semnificativă. Conform studiului GGS, fiecare a patra femeie cu vârsta de 15-49 de ani a declarat nașterea copilului în afara căsătoriei (26,0%), cu o prevalență în mediul rural – 28,9% (Tabelul 3.6.1). În mediul urban, aproximativ fiecare a cincea femeie (21,5%) a născut în afara căsătoriei. Repartizarea pe regiuni evidențiază o proporție mai mare a femeilor care au născut un copil/copii în afara căsătoriei în zona de sud, iar cea mai scăzută – în mun. Chișinău. O proporție mai înaltă a nașterilor extraconjugale a fost declarată de respondentele din grupele de vârstă 35-39 și 40-44 de ani, ceea ce se explică prin intrarea acestor generații în vârsta reproductivă în anii '90 ai secolului trecut-începutul anilor 2000, când accesul la serviciile de planificare familială era redus. Se constată o prevalență a nașterilor în afara căsătoriei pentru adolescentele din mediul rural (4,5%).

În același timp, prevalența nașterilor în afara căsătoriei este specifică și femeilor cu un nivel de studii scăzut atât în mediul rural, cât și în cel urban, precum și femeilor care locuiesc în concubinaj. După statutul ocupațional al respondentelor, femeilor lipsite de statut ocupațional precum și celor din chintila I (celor mai sărace) le revine o pondere mai ridicată. Statistic, nu se constată diferențe semnificative între femeile cu dizabilitate medie și cele fără dizabilitate, pe când printre femeile cu dizabilitate severă aproape fiecare a treia a născut în afara căsătoriei indiferent de mediul de reședință.

TABELUL 3.6.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani care au declarat că au născut un copil/copii în afara căsătoriei, în %

	Urban	Rural	Total
Total	21,5	28,9	26,0
Grupă de vârstă			
15-19	1,2	4,8	3,4
20-24	13,9	32,9	24,5
25-29	22,6	36,9	31,1
30-34	21,6	30,9	26,8
35-39	30,0	34,8	32,7
40-44	27,0	30,9	29,5
45-49	25,4	22,4	23,3
Regiune			
Chișinău	16,3	27,6	18,2
Nord	23,1	30,5	27,0
Centru	23,4	26,1	25,6
Sud	31,7	32,6	32,4

Nivel de studii			
Primar	31,6	15,8	19,8
Gimnazial	30,8	38,6	36,8
Secundar general	19,7	21,7	20,9
Secundar vocațional	31,8	29,6	30,2
Post-secundar vocațional	21,1	18,6	19,8
Superior	14,0	17,0	15,0
Statut marital			
Căsătorită	14,8	19,4	17,7
Concubinaj	41,2	77,7	63,3
Divorțată/separată	29,4	29,3	29,3
Singură	25,5	28,7	27,4
Văduvă	-	-	-
Statut ocupațional			
Salariată	20,4	23,5	21,9
Lucrătoare pe cont propriu	30,5	5,7	16,5
Șomeră	26,5	33,8	31,5
Altă situație	21,2	31,3	27,8
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	39,2	36,5	37,5
Chintila II	30,1	29,8	29,9
Chintila III	21,1	26,6	24,5
Chintila IV	23,7	31,3	28,7
Chintila V	20,5	30,1	25,8
Grad de dizabilitate			
Severă	29,3	29,5	31,2
Medie	22,7	28,5	26,7
Fără dizabilitate	20,7	22,9	25,5

Numărul mediu de copii născuți în afara căsătoriei în cazul femeilor cu vârsta de 15-49 de ani constituie 0,43 (Tabelul 3.6.2.). În mediul rural, acest indicator este mai ridicat – 0,49 copii per femeie comparativ cu cel din mediul urban – 0,34 copii per femeie. Pe grupe de vârstă, observăm un număr mediu de copii născuți în afara căsătoriei mai înalt în cazul respondentelor cu vârsta de 35-39 și 45-49 de ani. În zona de sud, numărul mediu de copii născuți în afara căsătoriei este cel mai înalt (0,57 copii per femeie), fără diferențe statistice semnificative pe medii de reședință, iar cel mai scăzut se atestă în mun. Chișinău (0,27 copii per femeie). După statutul marital, observăm că cel mai mare număr mediu de copii extraconjugali le revine femeilor care locuiesc în concubinaj – 1,29 copii per femeie, fiind semnificativ mai înalt în mediul rural – 1,63, contra 0,76 în mediul urban. Femeile cu studii superioare, cele angajate în câmpul muncii, precum și cele din chintila de bunăstare mai înaltă (V) se evidențiază cu un indicator mai scăzut. Femeilor cu dizabilitate medie le revine un număr mediu de copii născuți în afara căsătoriei mai înalt, decât celor fără dizabilitate.

TABELUL 3.6.2. Numărul mediu de copii născuți în afara căsătoriei per femeie, total pentru femei cu vârsta de 15-49 de ani și pe medii de reședință

	Urban	Rural	Total
Total	0,34	0,49	0,43
Grupă de vârstă			
15-19	0,01	0,05	0,03
20-24	0,18	0,46	0,34
25-29	0,26	0,58	0,45
30-34	0,32	0,60	0,48
35-39	0,53	0,63	0,59
40-44	0,43	0,51	0,48
45-49	0,35	0,38	0,37
Regiune			
Chișinău	0,23	0,45	0,27
Nord	0,34	0,51	0,43
Centru	0,38	0,44	0,43
Sud	0,56	0,57	0,57
Nivel de studii			
Primar	0,42	0,35	0,37
Gimnazial	0,59	0,72	0,69
Secundar general	0,33	0,31	0,32
Secundar vocațional	0,48	0,44	0,45
Post-secundar vocațional	0,28	0,28	0,28
Superior	0,19	0,24	0,21

Statut marital			
Căsătorită	0,19	0,24	0,22
Concubinaj	0,76	1,63	1,29
Divorțată/separată	0,43	0,41	0,42
Singură	0,49	0,65	0,58
Văduvă ¹⁷	0,38	0,57	0,52
Statut ocupațional			
Salariată	0,30	0,36	0,33
Lucrătoare pe cont propriu	0,44	0,13	0,26
Șomeră	0,36	0,59	0,51
Altă situație	0,36	0,56	0,49
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	0,73	0,68	0,70
Chintila II	0,51	0,49	0,50
Chintila III	0,32	0,45	0,40
Chintila IV	0,32	0,51	0,45
Chintila V	0,31	0,51	0,42
Grad de dizabilitate			
Severă	0,39	0,52	0,46
Medie	0,35	0,53	0,46
Fără dizabilitate	0,33	0,48	0,42

17

Repartizarea femeilor după numărul de copii născuți (*Tabelul 3.6.3*) demonstrează că din numărul total al femeilor cu vârsta de 15-49 de ani 15,6% au născut un copil în afara căsătoriei, doi copii – 6,3% și trei copii – 2,9%. Cel mai înalt procent al femeilor ce au născut un copil în afara căsătoriei se înregistrează în rândul femeilor tinere cu cele mai active vârste reproductive: 20-24 și 24-29 de ani. În mun. Chișinău se înregistrează cea mai mică proporție a femeilor care au născut doi și trei copii în afara căsătoriei. Femeile cu un nivel scăzut de educație și cele care locuiesc în concubinaj se evidențiază printr-o prevalență a nașterilor extraconjugale de rangul doi și trei.

Între femeile cu dizabilitate medie și cele fără dizabilități nu se constată diferențe semnificative privind nașterea copiilor în afara căsătoriei în funcție de numărul de copii. Printre femeile cu dizabilitate severă se observă o proporție mai mare a celor care au născut doar un copil.

Analiza repartizării femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după numărul de copii născuți în afara căsătoriei și pe medii de reședință (*Tabelul 3.6.3*) relevă o pondere mai mare a femeilor din mediul rural care au născut în afara căsătoriei doi (6,7%) sau trei copii (3,9%). Acestea fiind preponderent în relații de coabitare sau divorțate, cu un nivel de studii scăzut (primar sau gimnazial), neocupate în câmpul muncii, având un nivel scăzut de bunăstare (chintila I), uneori și dizabilitate.

¹⁷ Număr mic de observări.

În mediul urban, sunt mai răspândite nașterile în afara căsătoriei de rangul unu, pe când cele de rangul doi și trei au o pondere scăzută, în special în mun. Chișinău. Odată cu înaintarea în vârstă, crește proporția femeilor care au declarat că au născut în afara căsătoriei mai mult de un copil. O bună parte a acestora au un nivel de educație scăzut (nu mai înalt decât cel gimnazial) și sunt în coabitare. Proporția femeilor divorțate care au declarat nașterea extraconjugală este de asemenea ridicată.

TABELUL 3.6.3. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după numărul de copii născuți pe parcursul vieții în afara căsătoriei, total pe țară și pe medii de reședință, în %

	Urban			Rural			Total		
	Număr de copii			Număr de copii			Număr de copii		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Total	13,7	5,8	1,6	16,8	6,7	3,9	15,6	6,3	2,9
Grupă de vârstă									
15-19	1,2	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	3,4	0,0	0,0
20-24	10,7	2,5	0,8	23,9	5,2	3,9	18,1	4,0	2,5
25-29	19,2	3,4	0,0	23,4	7,9	3,7	21,7	6,1	2,2
30-34	13,4	6,1	1,7	15,5	6,9	5,5	14,6	6,5	3,8
35-39	15,0	9,5	3,6	17,4	9,6	5,8	16,4	9,6	4,9
40-44	14,9	8,8	2,7	19,0	6,7	3,3	17,5	7,4	3,1
45-49	16,7	7,9	0,8	11,6	7,2	2,9	13,2	7,4	2,2
Regiune									
Chișinău	11,4	4,0	0,8	17,2	5,2	5,3	12,4	4,2	1,6
Nord	17,2	3,6	1,4	17,7	8,6	2,4	17,5	6,2	1,9
Centru	12,2	9,4	0,9	15,5	5,9	3,1	14,8	6,6	2,7
Sud	15,9	10,2	5,0	18,3	6,9	5,8	17,7	7,7	5,6
Nivel de studii									
Primar	23,1	8,5	0,0	5,7	5,2	5,0	10,1	6,0	3,7
Gimnazial	12,9	12,1	4,9	19,5	9,9	6,1	17,9	10,4	5,8
Secundar general	12,2	4,9	2,0	15,3	4,1	1,9	14,0	4,4	2,0
Secundar vocațional	22,4	6,6	1,5	19,6	6,3	2,8	20,4	6,4	2,4
Post-secundar vocațional	16,1	4,5	0,0	12,5	3,9	2,2	14,2	4,2	1,2
Superior	10,2	3,3	0,5	13,1	2,4	0,9	11,2	3,0	0,6

Statut marital									
Căsătorită	12,0	2,3	0,4	15,3	3,0	0,8	14,1	2,8	0,6
Concubinaj	20,8	12,9	5,0	30,0	22,6	18,6	26,4	18,8	13,2
Divorțată/separată	19,8	5,9	3,7	17,8	11,5	0,0	18,9	8,4	2,0
Singură	12,4	11,2	1,0	11,8	7,7	6,5	12,1	9,1	4,2
Văduvă	12,3	13,4	0,0	20,0	4,7	9,3	17,9	7,0	6,8
Statut ocupațional									
Salariată	13,3	6,1	0,6	15,1	5,4	2,6	14,2	5,8	1,6
Lucrătoare pe cont propriu	19,5	11,0	0,0	2,8	0,0	2,9	10,1	4,8	1,6
Șomeră	18,6	6,8	1,1	17,6	10,6	3,4	17,9	9,4	2,7
Altă situație	12,8	5,0	2,7	17,9	6,8	4,6	16,1	6,1	3,9
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	14,8	17,9	6,5	17,1	10,4	6,3	16,3	13,1	6,4
Chintila II	18,0	7,1	3,0	19,7	5,1	1,6	19,2	5,7	2,0
Chintila III	14,8	4,2	1,5	16,1	5,4	3,7	15,6	5,0	2,8
Chintila IV	16,8	5,2	1,7	18,3	7,6	5,4	17,8	6,7	4,1
Chintila V	13,5	5,2	1,3	16,8	7,7	4,1	15,3	6,6	2,8
Grad de dizabilitate									
Severă	22,0	5,2	2,1	15,3	8,3	3,8	21,3	6,2	3,7
Medie	14,2	6,4	1,5	17,2	6,1	3,8	14,8	7,5	2,9
Fără dizabilitate	13,0	5,7	1,6	14,2	5,4	2,4	15,5	5,9	2,9

3.7. Numărul ideal de copii în familie și intențiile reproductive

3.7.1. Care este numărul ideal de copii în familie?

Așteptările, preferințele și intențiile reproductive au o importanță deosebită în cercetarea comportamentului reproductiv și a fertilității. Prin acestea, se caută răspunsul în ce măsură oamenii își controlează procesul de reproducere și este oare posibil în baza acestor preferințe de a prognoza natalitatea. Este cunoscut faptul că în societatea modernă rolul intențiilor reproductive crește, dat fiind faptul că scade presiunea normelor sociale, iar libertatea individuală a devenit mai importantă decât respectarea tradițiilor.

În cadrul studiului, respondenții au răspuns la întrebarea: „În general, câți copii credeți că ar trebui să aibă o familie în mod ideal?” Este remarcabil faptul că ponderea bărbaților și femeilor

care consideră că numărul ideal de copii în familie este 0 este foarte mic – 0,4% (Tabelul 3.7.1.1.), ceea ce confirmă că fenomenul refuzului benevol de a avea copii (*childlessness*) nu este specific pentru Republica Moldova.

Doar 3,0% din numărul total de bărbați cu vârsta de la 15 până la 49 de ani și 1,9% femei de aceeași vârstă sunt de părerea că numărul ideal de copii este unu. Peste 40% din bărbați și femei consideră că numărul ideal de copii este doi (bărbați – 44,0%, femei – 40,2%). Cea mai mare parte a populației susține ideea că numărul ideal de copii este trei și mai mulți (bărbați – 52,6%, femei – 57,5%).

În zona de nord s-a înregistrat cea mai mare pondere a populației care consideră că numărul ideal de copii este unu (5,2%), pe când zona de sud se evidențiază cu cel mai ridicat număr al bărbaților și femeilor, pentru care trei copii și mai mulți reprezintă un număr ideal.

Deși se constată unele diferențe între bărbați și femei cu un nivel de studii diferit, totuși, cei cu studii superioare aproape în jumătate sunt de părerea că numărul ideal de copii în familie este 3+, iar proporția celor care au ales opțiunile 1 și 0 este nesemnificativă.

Trebuie să menționăm că în rândul bărbaților care nu au copii, mai mult de jumătate (53,8%) susțin ideea că numărul ideal de copii în familie este doi și 40,5% – trei și mai mult. Femeile se evidențiază cu un procent mai ridicat al celor care consideră că trei copii și mai mulți este numărul ideal în familie (48,5%), pe când cele care susțin că doi copii este numărul ideal sunt mai puține (45,7%). Femeile și bărbații pentru care numărul ideal de copii în familie este unu sunt în minoritate.

Bărbații și femeile care au 2, 3, 4, 5+ copii susțin într-o proporție mai mare ideea că numărul ideal de copii în familie este 3+.

TABELUL 3.7.1.1. Distribuția bărbaților și femeilor în funcție de numărul ideal de copii în familie, în %

	Bărbați				Femei			
	Număr de copii				Număr de copii			
	0	1	2	3+	0	1	2	3+
Total	0,4	3	44	52,6	0,4	1,9	40,2	57,5
Grupă de vârstă								
15-19	2,1	3	51	43,9	1,4	4,5	43,3	50,8
20-24	0	5	61,3	33,7	1,1	2,6	43,9	52,4
25-29	0,5	2,6	51	45,9	0,2	0,9	45,5	53,4
30-34	0	3,3	41,7	55	0	1	36,2	62,8
35-39	0	2,5	36,1	61,4	0,4	1,8	38,4	59,4
40-44	0,4	1,5	36,3	61,8	0	1,5	40,7	57,8
45-49	0,7	3,8	36,4	59,1	0,2	2,6	36,5	60,7

Regiune								
Chișinău	0,5	3,2	47,8	48,5	0,6	2,7	47,2	49,5
Nord	1,2	5,2	49,3	44,3	0,6	2,6	45	51,8
Centru	0	3,5	45,3	51,2	0,2	1,5	40,7	57,6
Sud	0,2	0,7	35,4	63,7	0,3	1,1	28,9	69,7
Nivel de studii								
Gimnazial	0,6	3,4	41,2	54,8	0,4	1,6	34,3	63,7
Secundar general	0,1	5,1	50,1	44,7	0,3	3,6	39,2	56,9
Secundar vocațional	0,4	1,1	38,5	60	0,2	0,7	39,2	59,9
Post-secundar vocațional	0	1,6	51,8	46,6	0,3	2,3	45,8	51,6
Superior	0,6	3,4	43,9	52,1	0,4	1,8	48,1	49,7
Statut marital								
Căsătorit/ă		1,5	38,3	60,2	0	1,2	38,6	60,2
Concubinaj	0,7	1,2	41,5	56,6	1,2	1,5	40,4	56,9
Divorțat/ă/separat/ă	0,9	4,6	43,7	50,8		1,3	53,3	45,4
Singur/ă	0,9	4,9	51,9	42,3	1,6	4,2	44,5	49,7
Văduv/ă ¹⁸		10,6	22,4	67	0,1	3,3	34,6	62
Statut ocupațional								
Salariat/ă	0	2,9	45,5	51,6	0,6	1,9	44,1	53,4
Lucrător/oare pe cont propriu	0	1,8	47,5	50,7	0,1	0	47,7	52,2
Șomer/ă	0,7	2,7	40,7	55,9	0,7	3,5	41,9	53,9
Altă situație	1	4	43	52	0,4	1,6	37,1	60,9
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	0,8	3,9	41,7	53,6	1,6	6,6	34,4	57,4
Chintila II	0,6	6,1	48,7	44,6	0	2,5	48,5	49
Chintila III	0,4	2,4	48,6	48,6	0,4	0,9	42,7	56
Chintila IV	0	4,8	44,8	50,4	0,6	1,9	42,2	55,3
Chintila V	0,2	2,1	37,7	60	0,1	1,5	36,8	61,6

¹⁸ Număr mic de observări

Grad de dizabilitate								
Severă	2,7	10,4	42,7	44,2	1,3	2	45,9	50,8
Medie	0,6	4,2	37,5	57,7	0,4	2,2	34,8	62,6
Fără dizabilitate	0,3	2,5	45,6	51,6	0,4	1,7	41,9	56
Număr de copii avuți								
0	0,8	4,9	53,8	40,5	1,8	4	45,7	48,5
1	0	3,5	53,4	43,1	0	3,7	56,9	39,4
2	0,1	0,9	39,2	59,8	0	0,6	44,1	55,3
3	0	0,5	8,3	91,2	0,2	0,4	13,8	85,6
4	0	0	7,6	92,4	0	0	19,4	80,6
5+ ¹⁹	0	4,8	15,6	79,6	0	0	8,7	91,3

Analiza datelor privind numărul ideal de copii în familie în rândul populației în vârstă de 15-49 de ani, pe medii de reședință (*Tabelul 3.7.1.2.*) evidențiază unele diferențe importante. Astfel, în mediul rural proporția populației care consideră că numărul ideal de copii în familie este 3+ este semnificativ mai mare (60,6%) comparativ cu mediul urban (46,7%). Cei care s-au pronunțat pentru doi copii în mediul rural sunt în proporție de 37%, în mediul urban – 49,7%. Și în orașe, și la sate, cei care au fost pentru opțiunile un copil sau fără copii sunt în minoritate.

Pe grupe de vârstă, observăm că generațiile celor cu vârsta în jur de 30 de ani se evidențiază printr-o proporție mai mare a celor care au ales ca număr ideal 3+, deși diferențele pe medii de reședință se păstrează.

În regiunea de sud se înregistrează cea mai înaltă proporție a populației care consideră că numărul ideal de copii în familie este 3+. În mediul urban aceștia constituie 53,3%, iar mediul rural – 72%.

În funcție de nivelul de studii, observăm că la orașe și la sate nu se înregistrează diferențe statistice semnificative între proporțiile celor care consideră că numărul ideal de copii în familie este 0 sau 1, aceștia fiind în minoritate. Totodată, 61% din persoanele cu studii superioare din mediul rural sunt de părere că 3+ este numărul ideal de copii în familie, pe când în rândul celor din mediul urban doar 45,5% consideră la fel.

Este de menționat, de asemenea, că în rândul persoanelor care la momentul desfășurării studiului nu au avut nici un copil reprezentările populației privind numărul ideal de copii în familie din mediul urban și rural sunt mai apropiate. Deși proporția celor care au ales opțiunea 3+ copii este mai mare în mediul rural (46,7%) decât în cel urban (39%), cei care consideră că numărul ideal de copii în familie sunt mai mulți – 54,5% la orașe și 48,2% la sate. Populația care consideră că numărul ideal de copii în familie este unu nu depășește 5%.

¹⁹ Număr mic de observări.

TABELUL 3.7.1.2. Distribuția populației după numărul ideal de copii în familie, pe medii de reședință, în %

	Urban				Rural			
	Număr de copii				Număr de copii			
	0	1	2	3+	0	1	2	3+
Total	0,5	3,1	49,7	46,7	0,4	2	37	60,6
Grupă de vârstă								
15-19	2,7	6,6	48,3	42,4	1,2	2	46,7	50,1
20-24	0,8	3,7	53,8	41,7	0,4	3,9	51,7	44
25-29	0,4	1,9	62,6	35,1	0,4	1,6	38,1	59,9
30-34	0	2,5	47,4	50,1	0,1	1,9	31,7	66,3
35-39	0,3	2,8	42,2	54,7	0,3	1,6	33,4	64,7
40-44	0,5	2	44	53,5	0	1,2	35,6	63,2
45-49	0	4,6	50,4	45	0,7	2,6	30,4	66,3
Regiune								
Chișinău	0,7	3,3	49,4	46,6	0	1,2	37,6	61,2
Nord	0,5	4,2	51,7	43,6	1,1	3,5	43,3	52,1
Centru	0,1	3,4	52,3	44,2	0,2	2,2	40,5	57,1
Sud	0,6	0,9	45,2	53,3	0,1	0,9	27	72
Nivel de studii								
Gimnazial	0,9	3,5	47,8	47,8	0,3	2,3	34,7	62,7
Secundar general	0,3	4,2	52,2	43,3	0	4,5	38,3	57,2
Secundar vocațional	0	0,4	47,1	52,5	0,4	1,2	35,1	63,3
Post-secundar vocațional	0,4	3,2	54	42,4	0	0,7	43,8	55,5
Superior	0,5	3,3	49,7	46,5	0,4	0,5	38,1	61
Statut marital								
Căsătorit/ă	0	2,2	47,3	50,5	0	0,8	32,8	66,4
Concubinaj	1,1	2,3	50,7	45,9	0,9	0,7	34,7	63,7
Divorțat/ă/separat/ă	0	0	56,8	43,2	0,9	5,8	40,4	52,9
Singur/ă	1,5	4,7	54	39,8	0,9	4,6	46,6	47,9
Văduv/ă ²⁰	0	10,2	68,5	21,3	0	4,7	20	75,3

²⁰Număr mic de observări.

Statut ocupațional								
Salariat/ă	0,3	3,4	49,9	46,4	0	1,5	39,3	59,2
Lucrător/oare pe cont propriu	0	3,8	43,2	53	0	0	50,4	49,6
Șomer/ă	0,6	2,6	49,1	47,7	0,7	3,1	37,6	58,6
Altă situație	0,8	2,8	50,8	45,6	0,5	2,3	33,4	63,8
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	1,3	4,5	47,8	46,4	1,1	5,4	34	59,5
Chintila II	0	6,6	55,9	37,5	0,5	3,4	45,9	50,2
Chintila III	0,8	2,3	52,1	44,8	0,1	1,2	41,7	57
Chintila IV	0	2,5	50,8	46,7	0,4	3,9	39,2	56,5
Chintila V	0,2	2,8	46,7	50,3	0,1	0,8	28,3	70,8
Grad de dizabilitate								
Severă	0	4	52,3	43,7	4,1	8	36	51,9
Medie	0,7	3,5	45,5	50,3	0,2	2,7	28,9	68,2
Fără dizabilitate	0,5	2,9	50,9	45,7	0,3	1,6	39,3	58,8
Număr de copii avuți								
0	1,3	5,2	54,5	39	1,1	4	48,2	46,7
1	0	4,4	59,5	36,1	0	2,9	51,6	45,5
2	0	0,4	48	51,6	0,1	0,9	38,4	60,6
3	0,5	1	20,8	77,7	0	0,2	8,3	91,5
4	0	0	25,5	74,5	0	0	10,8	89,2
5+ ²¹	0	0	16,3	83,7	0	2,1	9,6	88,3

În cadrul cercetării, respondenții au fost întrebați și despre numărul ideal de copii pentru propria familie. Este remarcabil faptul că „numărul ideal de copii în familie” și „numărul ideal de copii în familia proprie” practic coincid, diferențele fiind statistic ne semnificative.

3.7.2. Numărul mediu de copii pe care respondenții intenționează să-i aibă în general

În cadrul studiului, respondenții au fost întrebați „Câți copii, inclusiv biologici și adoptivi, intenționați să aveți în general?” Rezultatele demonstrează că numărul mediu de copii pe care bărbații și femeile (total) cu vârsta de 15-49 de ani intenționează să-i aibă în general constituie 2,42 per persoană (*Tabelul 3.7.2.1*). Pentru bărbați, acest indicator este de 2,38 copii per bărbat, iar pentru femei, puțin mai mic – 2,29 copii per femeie.

Populația din mediul rural se evidențiază cu un număr mediu mai mare de copii pe care intenționează să-i aibă – 2,51 copii per persoană decât cea din mediul urban – 2,29 copii per persoană. Pe grupe de vârstă, observăm că cel mai mare număr de copii revine bărbaților cu vârsta între 20 și 44 de ani, iar femeilor – între 20 și 39 de ani.

²¹Număr mic de observări.

Populația din regiunea de sud, în special din mediul rural, înregistrează cea mai înaltă valoare a indicatorului număr de copii pe care intenționează să-i aibă în general, acesta constituind 2,73 de copii per persoană. Este remarcabil faptul că acest indicator pentru populația din regiunea de nord este cel mai scăzut – 2,18 copii per persoană, în special în mediul rural – 2,12 copii per persoană.

Persoanele căsătorite intenționează să aibă un număr mai mare de copii decât cele care locuiesc în concubinaj. Astfel, pentru populația totală acest indicator este de 2,55 de copii per persoană, iar pentru mediul rural fiind puțin mai înalt – 2,62.

Analizând rezultatele prezentate, concluzionăm că numărul mediu de copii pe care respondenții intenționează să-i aibă în general (biologici și adoptivi) este destul de înalt, fiind în corelație cu numărul de copii avuți la momentul desfășurării studiului GGS.

TABELUL 3.7.2.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-49 de ani după numărul mediu de copii, inclusiv biologici și adoptivi, pe care intenționează să-i aibă în general, pe sexe, total pe țară și pe medii de reședință

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Total	2,38	2,45	2,29	2,51	2,42
Grupă de vârstă					
15-19	2,18	2,09	2,09	2,36	2,26
20-24	2,29	2,39	2,39	2,48	2,44
25-29	2,41	2,27	2,27	2,60	2,46
30-34	2,43	2,38	2,38	2,70	2,55
35-39	2,59	2,48	2,48	2,55	2,52
40-44	2,42	2,17	2,17	2,48	2,36
45-49	2,22	1,79	1,79	2,14	2,04
Regiune					
Chișinău	2,29	2,32	2,32	2,65	2,37
Nord	2,17	2,24	2,24	2,12	2,18
Centru	2,37	2,15	2,15	2,48	2,41
Sud	2,61	2,47	2,47	2,73	2,66
Nivel de studii					
Gimnazial	2,36	2,28	2,28	2,52	2,46
Secundar general	2,31	2,26	2,26	2,45	2,37
Secundar vocațional	2,50	2,31	2,31	2,59	2,50
Post-secundar vocațional	2,30	2,19	2,19	2,44	2,33
Superior	2,45	2,36	2,36	2,53	2,40

Statut marital					
Căsătorit/ă	2,60	2,43	2,43	2,62	2,55
Concubinaj	2,37	2,19	2,19	2,53	2,38
Divorțat/ă/ separat/ă	2,25	2,39	2,39	2,16	2,28
Singur/ă	2,17	2,11	2,11	2,29	2,22
Văduv/ă	-	-	-	-	-
Statut ocupațional					
Salariat/ă	2,34	2,26	2,26	2,38	2,31
Lucrător/oare pe cont propriu	2,49	2,30	2,30	2,63	2,50
Șomer/ă	2,41	2,24	2,24	2,31	2,29
Altă situație	2,36	2,36	2,36	2,62	2,53
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	2,27	2,38	2,38	2,16	2,23
Chintila II	2,23	2,11	2,11	2,22	2,19
Chintila III	2,35	2,27	2,27	2,50	2,41
Chintila IV	2,28	2,33	2,33	2,38	2,36
Chintila V	2,52	2,31	2,31	2,83	2,58
Grad de dizabilitate					
Severă	2,05	2,16	2,16	1,91	2,05
Medie	2,39	2,36	2,36	2,49	2,43
Fără dizabilitate	2,39	2,28	2,28	2,52	2,43
Număr de copii avuți					
0	2,19	2,16	2,16	2,31	2,24
1	2,07	2,05	2,05	2,08	2,07
2	2,52	2,47	2,47	2,46	2,46
3	3,23	2,93	2,93	3,20	3,13
4	3,62	3,31	3,31	3,71	3,60
5+ ^{*22}	4,23	2,75	2,75	3,79	3,57

²²Număr mic de observări.

3.7.3. Preferința de gen a copilului

Planificând nașterea copilului, bărbații și femeile pot avea unele preferințe referitoare la genul copilului, care pot fi influențate de tradițiile sociale, genul copilului pe care îl au, experiența personală cum ar fi existența fraților și surorilor etc. Modelul familial cu doi copii, specific pentru regiunea europeană, inclusiv pentru Republica Moldova, este frecvent asociat cu dorința cuplurilor de a avea un băiat și o fată. Uneori, când părinții au doi copii de același gen (doi băieți sau două fete), ei decid să aibă încă un copil, sperând să nască un copil de alt gen.

În cadrul GGS a fost pusă întrebarea „Ați prefera ca primul/următorul Dvs. copil să fie băiat sau fată?” Analizând răspunsurile bărbaților cu vârsta de 15-49 de ani (*Tabelul 3.7.3.1.*), observăm că peste o jumătate din aceștia (52,7%) consideră că genul copilului nu contează și doar aproximativ fiecare al treilea și-a exprimat preferința de a avea un băiat. Cea mai mare proporție a bărbaților care ar prefera ca primul/următorul copil să fie băiat se înregistrează în grupele de vârstă tinere: 15-19 ani (44,1%) și 20-24 de ani (35,2%). Presupunem că este vorba de preferința privind primul copil, ceea ce ne confirmă repartizarea răspunsurilor în funcție de numărul de copii avuți (fiecare al treilea bărbat fără copii ar prefera să aibă primul copil un băiat). Pe măsura înaintării în vârstă, crește proporția bărbaților care susțin că genul copilului nu contează.

Chiar dacă sunt observate unele diferențe pe regiuni, acestea sunt determinate într-o anumită măsură de structura pe vârste a populației. În mun. Chișinău și regiunea de centru, care se evidențiază printr-o pondere mai înaltă a populației tinere în comparație cu nordul și sudul, s-a înregistrat o proporție mai mare a bărbaților care și-au exprimat preferința de a avea primul/următorul copil băiat.

În rândul bărbaților cu studii superioare se înregistrează cea mai înaltă proporție a celor pentru care genul primului/următorului copil nu contează (56,8%). Totodată, bărbații cu un nivel de studii mediu mai des își exprimă preferința genului masculin al copilului (circa 30%).

Bărbații căsătoriți exprimă mai des o opinie neutră decât cei necăsătoriți. Bărbații care locuiesc în concubinaj s-au evidențiat prin cea mai înaltă proporție a celor care ar dori ca primul/următorul lor copil să fie fată (29,1%).

TABELUL 3.7.3.1. Distribuția bărbaților cu vârsta de 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, în %

	Băiat	Fată	Nu contează
Total	29,3	18,0	52,7
Grupă de vârstă			
15-19	44,1	7,0	48,9
20-24	35,2	18,7	46,2
25-29	28,9	22,5	48,7
30-34	25,7	20,3	54,0
35-39	22,8	17,0	60,2
40-44	23,2	15,9	60,9
45-49	24,4	23,2	52,4
Regiune			
Chișinău	30,0	20,8	49,2
Nord	25,2	17,4	57,5
Centru	32,6	20,7	46,7
Sud	27,2	12,4	60,4
Nivel de studii			
Gimnazial	29,3	18,7	52,0
Secundar general	31,2	16,6	52,2
Secundar vocațional	29,1	14,7	56,2
Post-secundar vocațional	25,7	24,0	50,4
Superior	25,6	17,6	56,8
Statut marital			
Căsătorit	23,6	19,0	57,5
Concubinaj	29,5	29,1	41,4
Divorțat/separat	29,7	18,0	52,4
Singur	33,5	13,3	53,2
Văduv ²³	12,3	34,3	53,4
Statut ocupațional			
Salariat	29,7	20,3	50,1
Lucrător pe cont propriu	23,0	18,3	58,7
Șomer	28,3	22,4	49,3
Altă situație	31,7	12,1	56,2

²³ Număr mic de observări.

Chintilă de bunăstare			
Chintila I	28,5	25,0	46,5
Chintila II	32,1	10,2	57,7
Chintila III	29,3	18,4	52,4
Chintila IV	32,0	22,1	45,8
Chintila V	25,8	22,2	52,0
Grad de dizabilitate			
Severă	17,9	25,8	56,3
Medie	35,0	16,5	48,5
Fără dizabilitate	28,8	17,9	53,3
Număr de copii avuți			
0	33,3	13,5	53,2
1	28,0	26,6	45,4
2	26,8	17,1	56,0
3	17,1	22,3	60,5
4	12,7	35,7	51,6
5+ ²⁴	0,0	51,4	48,6

Preferințele femeilor privind genul copilului nu diferă semnificativ comparativ cu cele ale bărbaților, deși se observă totuși o tendință în favoarea fetei. Din numărul total de femei cu vârsta de 15-49 de ani (*Tabelul 3.7.3.2.*) aproape jumătate consideră că genul copilului nu contează, 27,5% ar prefera să aibă un băiat și 24,0% – o fată. Ca și în cazul bărbaților, observăm că cea mai mare proporție a femeilor care doresc ca primul/următorul copil să fie băiat s-a înregistrat în grupele de vârstă tânără: 15-19 ani (37,8%), 20-24 de ani (31,7%) și 25-29 de ani (30%). Procentul mai înalt al femeilor care doresc ca primul/următorul copil să fie fată s-a constatat în grupele de vârstă 20-24 de ani (26%), 25-29 de ani (25,3%), 30-34 de ani (27,2%) și 35-39 de ani (28,2%). Opțiunea în favoarea primului copil de genul masculin este evidentă. Cea mai mare proporție a femeilor care doresc ca primul copil să fie băiat s-a înregistrat în cazul celor cu 0 copii.

În funcție de nivelul de educație a femeilor, observăm că cele cu studii superioare își exprimă mai des dorința de a avea o fată (25,9%) decât un băiat (23,9%). În funcție de statutul marital, observăm că femeile care locuiesc în concubinaj și-au exprimat într-o proporție mai mare opinia neutră (52,7%) decât cele căsătorite (48,0%). Totodată, femeile necăsătorite ar opta pentru nașterea primului copil de sex masculin (35,5%).

²⁴Număr mic de observări.

TABELUL 3.7.3.2. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, în %

	Băiat	Fată	Nu contează
Total	27,5	24,0	48,5
Grupă de vârstă			
15-19	37,8	16,8	45,4
20-24	31,7	26,0	42,3
25-29	30,0	25,3	44,7
30-34	24,9	27,2	47,9
35-39	19,1	28,2	52,7
40-44	16,5	13,6	69,9
45-49	7,1	16,7	76,2
Regiune			
Chișinău	31,8	26,9	41,3
Nord	30,4	26,5	43,1
Centru	22,0	22,5	55,5
Sud	29,3	21,6	49,1
Nivel de studii			
Gimnazial	28,2	26,9	44,9
Secundar general	28,8	21,4	49,8
Secundar vocațional	26,3	24,1	49,6
Post-secundar vocațional	28,7	18,5	52,8
Superior	23,9	25,9	50,2
Statut marital			
Căsătorită	25,1	26,9	48,0
Concubinaj	22,6	24,6	52,7
Divorțată/separată	23,4	31,9	44,7
Singură	35,5	16,3	48,2
Văduvă	0,0	27,8	72,2

Statut ocupațional			
Salariată	20,7	26,7	52,6
Lucrătoare pe cont propriu	33,9	25,1	40,9
Șomeră	24,8	19,1	56,1
Altă situație	31,1	23,2	45,6
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	37,2	23,3	39,5
Chintila II	29,2	25,5	45,4
Chintila III	27,5	20,6	51,9
Chintila IV	28,4	22,5	49,1
Chintila V	23,9	28,4	47,8
Grad de dizabilitate			
Severă	36,9	18,8	44,4
Medie	31,6	23,4	45,0
Fără dizabilitate	26,2	24,3	49,5
Număr de copii avuți			
0	33,0	18,3	48,6
1	29,2	32,2	38,5
2	22,3	22,7	55,0
3	21,9	27,1	51,0
4	17,1	21,0	61,9
5+ ²⁵	23,7	11,5	64,9

Analiza preferințelor populației privind genul primului/următorului copil pe medii de reședință (Tabelul 3.7.3.3.) relevă faptul că acestea sunt destul de apropiate. Peste jumătate din populația totală cu vârsta de 15-49 de ani (50,9%) și-a exprimat opinia că genul copilului nu contează, 28,5% ar prefera să aibă primul/următorul copil un băiat și 20,6% – o fată. Totodată, persoanele cu studii superioare din mediul urban și-au exprimat opinia într-o proporție mai mare că genul primului/următorului copil nu contează (55,1%), iar preferințele de a avea băiat sau fată s-au împărțit practic egal: 22,0% și 22,8%. Pe când în rândul persoanelor cu studii superioare din mediul rural, proporția celor pentru care genul copilului nu contează este de 49,8%, cei care ar prefera să aibă un băiat – 32%, și fată – doar 18,2%.

²⁵Număr mic de observări.

În funcție de statutul marital, totuși, observăm că în rândurile persoanelor necăsătorite preferința ca primul copil să fie băiat este relativ accentuată atât în mediul urban (35,9%), cât și în cel rural (32,8%). Persoanele căsătorite se evidențiază prin preferințe mai echilibrate, peste jumătate din acestea susținând opinia că genul copilului nu contează (52,6%), iar restul își exprimă preferințele în proporție aproximativ egală pentru băiat sau fată, fără diferențe statistic semnificative pe medii de reședință.

TABELUL 3.7.3.3. Distribuția populației cu vârsta de 15-49 de ani după preferințele privind genul copilului, populația totală pe țară, pe medii de reședință, în %

	Urban			Rural			Total		
	Băiat	Fată	Nu contează	Băiat	Fată	Nu contează	Băiat	Fată	Nu contează
Total	28,3	22,3	49,3	28,6	19,3	52,1	28,5	20,6	50,9
Gupă de vârstă									
15-19	44,6	13,2	42,2	38,8	11,0	50,2	40,8	11,8	47,3
20-24	34,1	24,0	41,9	33,1	20,7	46,3	33,5	22,1	44,3
25-29	27,1	23,6	49,2	31,1	23,8	45,1	29,4	23,7	46,9
30-34	24,4	23,9	51,7	26,3	22,9	50,8	25,4	23,4	51,2
35-39	24,4	23,3	52,3	19,1	20,0	60,9	21,3	21,4	57,2
40-44	18,9	20,6	60,5	22,2	12,0	65,8	21,0	15,2	63,8
45-49	13,8	26,4	59,8	22,0	18,9	59,1	19,4	21,3	59,3
Regiune									
Chișinău	30,3	22,7	47,0	33,6	27,8	38,6	30,8	23,5	45,7
Nord	27,1	20,4	52,5	27,7	22,2	50,1	27,4	21,3	51,3
Centru	23,9	27,7	48,4	29,0	19,8	51,2	27,8	21,6	50,7
Sud	29,6	17,7	52,7	27,5	15,6	56,9	28,1	16,2	55,7
Nivel de studii									
Primar	38,0	26,5	35,6	46,3	14,9	38,8	44,7	17,2	38,2
Gimnazial	36,0	24,4	39,6	26,3	21,2	52,5	28,8	22,0	49,2
Secundar general	32,2	19,5	48,3	28,1	18,1	53,8	30,1	18,8	51,1
Secundar vocațional	26,5	17,8	55,7	28,6	19,1	52,3	27,9	18,7	53,4
Post-secundar vocațional	28,1	26,4	45,5	26,0	16,2	57,7	27,1	21,4	51,5
Superior	22,0	22,8	55,1	32,0	18,2	49,8	24,8	21,6	53,7

Statut marital									
Căsătorit/ă	23,6	23,4	52,9	24,9	22,7	52,4	24,4	23,0	52,6
Concubinaj	24,8	29,1	46,1	27,7	25,5	46,9	26,4	27,1	46,5
Divorțat/ă/ separat/ă	24,8	27,4	47,8	29,4	20,1	50,5	27,0	24,0	49,1
Singur/ă	35,9	18,1	46,0	32,8	11,6	55,6	34,0	14,2	51,8
Văduv/ă	0,0	62,6	37,4	8,5	26,0	65,5	7,2	31,6	61,2
Statut ocupațional									
Salariat/ă	24,5	24,0	51,5	29,0	20,7	50,3	26,4	22,6	51,0
Lucrător/ oare pe cont propriu	22,5	15,5	62,0	25,0	21,3	53,7	24,0	18,9	57,2
Șomer/ă	23,6	26,5	49,9	29,0	19,4	51,6	27,4	21,5	51,1
Altă situație	35,9	20,1	44,1	28,9	18,2	52,9	31,3	18,9	49,8
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	34,3	24,1	41,5	30,4	24,5	45,2	31,7	24,4	43,9
Chintila II	33,5	21,8	44,8	29,8	14,4	55,8	30,9	16,6	52,5
Chintila III	30,8	22,8	46,4	26,9	17,0	56,1	28,4	19,4	52,2
Chintila IV	32,7	23,3	44,0	28,9	21,6	49,5	30,5	22,3	47,2
Chintila V	23,4	25,7	50,9	26,3	24,7	49,0	24,9	25,2	49,9
Grad de dizabilitate									
Severă	22,2	23,7	54,1	29,9	22,2	47,9	25,1	23,1	51,8
Medie	31,6	19,4	49,0	34,7	20,8	44,5	33,2	20,1	46,6
Fără dizabilitate	28,0	23,0	49,0	27,5	18,9	53,6	27,6	20,6	51,8
Număr de copii avuți									
0	32,6	17,6	49,9	33,8	12,8	53,4	33,1	15,1	51,8
1	25,1	30,8	44,2	32,0	28,3	39,7	28,7	29,5	41,8
2	25,2	21,6	53,2	24,1	19,0	56,9	24,5	20,0	55,5
3	23,1	25,6	51,3	18,6	24,8	56,6	19,8	25,0	55,2
4	10,2	31,1	58,8	16,3	28,1	55,6	14,7	28,9	56,4
5+ ²⁶	0,0	59,5	40,5	13,7	27,0	59,3	11,9	31,4	56,8

²⁶Număr mic de observări.

3.7.4 Intențiile reproductive

Intențiile reproductive reprezintă o informație importantă referitoare la nașterea copiilor. În cadrul GGS, respondenții au răspuns la întrebarea dacă intenționează să aibă copii în următorii 3 ani²⁷. Pentru calcularea procentului bărbaților și femeilor care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani s-au luat în considerare cei care au răspuns la această întrebare „probabil da” și „cu siguranță da”.

Rezultatele demonstrează că cea mai înaltă pondere a femeilor și bărbaților care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani se observă în rândul celor care nu au nici un copil în cazul grupelor de vârstă tânără – până la 30 de ani pentru bărbați și până la 25 de ani pentru femei (*Tabelul 3.7.4.1*).

Ponderea bărbaților care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani în rândul celor cu un copil este scăzută. Doar aproximativ fiecare al zecelea între vârsta de 25 și 39 de ani și-a exprimat această intenție și 1 din 20 în rândul celor de 40-49 de ani. Este remarcabil faptul că bărbații cu 2+ copii își manifestă mai mult intențiile reproductive. Astfel, în grupele de vârstă 25-29 și 35-39 de ani fiecare al cincilea bărbat intenționează să aibă copii în următorii 3 ani, iar în grupa de vârstă 30-34 de ani – aproape fiecare al patrulea. În rândul femeilor fără copii, aproximativ fiecare a cincea din grupele de vârstă 15-19 și 20-24 de ani intenționează să aibă copii în următorii 3 ani.

Cea mai mare pondere a bărbaților și femeilor care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani se înregistrează în regiunea de centru și sud, iar cea mai mică – în mun. Chișinău. După statutul marital – în rândul bărbaților necăsătoriți (singuri) și fără copii (40,8%) și în rândul femeilor necăsătorite (singure) și fără copii (26,2%). Totodată, proporția bărbaților care locuiesc în concubinaj și nu au copii, dar intenționează să aibă în următorii 3 ani, este aproximativ de două ori mai mare decât cea a femeilor, respectiv: 14,1% și 6,5%.

După nivelul de studii observăm o proporție mai mică a bărbaților cu studii superioare și fără copii, care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani (14,8%). Pentru femei fără copii nivelul de studii nu diferențiază intențiile reproductive.

²⁷ Întrebarea din chestionar „Intenționați să (mai) nașteți/concepeți un copil în următorii 3 ani? Luați în considerare doar copii biologici și nu includeți nici o sarcină actuală”.

TABELUL 3.7.4.1. Distribuția bărbaților și femeilor cu vârsta de 15-49 de ani care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani în funcție de numărul de copii avuți, în %

	Bărbați			Femei		
	Număr de copii			Număr de copii		
	0	1	2+	0	1	2+
Total	18,1	7,4	14,6	7,5	8,7	16,6
Grupă de vârstă						
15-19	26,2	0,0	0,0	21,6	1,9	0,5
20-24	37,7	4,7	2,6	23,1	14,1	8,7
25-29	30,0	11,5	19,3	6,9	16,4	24,7
30-34	15,3	9,2	24,5	4,4	10,7	25,1
35-39	9,9	9,9	21,7	2,9	7,8	24,4
40-44	8,6	6,4		2,9	4,3	15,1
45-49	4,3	5,7	15,1	0,5	3,0	4,5
Regiune						
Chișinău	18,1	6,5	7,7	10,4	8,7	9,7
Nord	20,5	10,8	14,0	7,5	11,1	12,3
Centru	18,7	8,8	16,2	6,4	8,2	21,6
Sud	15,7	4,0	18,4	6,9	7,4	19,2
Nivel de studii						
Gimnazial	19,2	6,8	13,3	6,7	6,7	19,6
Secundar general	22,5	8,8	15,5	11,1	7,6	15,4
Secundar vocațional	17,5	5,5	16,8	4,1	9,4	18,6
Post secundar vocațional	18,1	9,6	14,0	8,8	11,2	13,2
Superior	14,8	6,1	15,3	7,7	11,0	14,8

Statut marital						
Căsătorit/ă	2,2	9,5	25,3	2,0	9,4	21,2
Concubinaj	14,1	10,6	16,0	6,5	9,7	16,5
Divorțat/ă/separat/ă	4,9	22,1	18,0	2,8	13,2	17,4
Singur/ă	40,8	2,5	1,2	26,2	5,8	4,0
Văduv/ă	-	-	-	-	-	-
Statut ocupațional						
Salariat/ă	15,6	7,4	14,6	7,5	8,0	15,4
Lucrător/oare pe cont propriu	11,0	14,8	21,5	7,8	9,1	5,1
Șomer/ă	18,5	6,7	20,0	4,7	12,9	11,9
Altă situație	24,5	5,4	8,6	8,1	8,5	18,8
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	24,2	7,6	16,4	8,7	7,2	12,1
Chintila II	24,0	6,9	12,7	8,2	10,6	13,5
Chintila III	16,7	11,2	13,6	8,2	9,6	18,0
Chintila IV	18,6	8,5	16,1	6,8	8,7	18,8
Chintila V	15,7	5,7	15,5	5,8	7,9	18,7
Grad de dizabilitate						
Severă	19,7	9,5	4,6	5,4	4,1	9,7
Medie	13,3	6,9	14,6	6,6	7,0	13,2
Fără dizabilitate	19,1	7,5	15,0	8,0	9,6	18,3

În mediul rural, în grupele de la 25 până la 44 de ani procentul populației cu 2+ copii care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani este semnificativ mai mare decât în aceleași grupe din mediul urban (*Tabelul 3.7.4.2.*).

După statutul marital, observăm că proporția persoanelor din mediul urban care coabitează și nu au copii, dar intenționează să aibă copii în următorii 3 ani este de circa două ori mai mare decât în mediul rural.

TABELUL 3.7.4.2. Distribuția populației cu vârsta de 15-49 de ani care intenționează să aibă copii în următorii 3 ani, populația totală și pe medii de reședință, în funcție de numărul de copii avuți, în %

	Urban			Rural			Total		
	Număr de copii			Număr de copii			Număr de copii		
	0	1	2+	0	1	2+	0	1	2+
Total	14,3	8,7	12,7	11,9	7,7	17,6	12,9	8,1	15,6
Grupă de vârstă									
15-19	23,3	0,0	0,0	24,5	1,5	0,4	24,1	0,9	0,2
20-24	29,5	7,7	2,6	31,4	10,6	8,1	30,6	9,3	5,6
25-29	22,2	14,3	11,1	16,2	13,6	21,2	18,7	13,9	17,0
30-34	12,7	11,1	17,9	7,5	9,0	25,9	9,9	10,0	22,2
35-39	5,3	9,0	20,5	7,3	8,7	27,5	6,4	8,8	24,4
40-44	6,6	7,3	16,2	5,2	4,2	19,6	5,7	5,3	18,4
45-49	3,0	3,7	9,7	2,1	4,5	9,5	2,4	4,3	9,6
Regiune									
Chișinău	14,8	8,2	7,6	12,1	4,4	14,5	14,3	7,6	8,7
Nord	14,7	13,2	14,1	12,7	9,1	12,2	13,6	10,9	13,1
Centru	15,0	8,0	16,8	11,8	8,6	19,5	12,5	8,5	18,9
Sud	12,1	4,6	19,1	11,4	6,0	18,7	11,6	5,6	18,8
Nivel de studii									
Gimnazial	17,3	6,7	13,0	11,9	6,8	17,4	13,3	6,8	16,3
Secundar general	21,6	7,5	9,7	12,6	8,7	20,1	16,6	8,2	15,5
Secundar vocațional	9,1	7,7	14,6	12,4	7,2	19,0	11,3	7,3	17,6
Post-secundar vocațional	14,6	11,4	10,2	12,1	9,5	16,8	13,3	10,5	13,6
Superior	11,2	9,4	15,1	10,0	7,4	14,9	10,8	8,8	15,0
Statut marital									
Căsătorit/ă	2,7	10,9	19,8	1,7	8,5	25,0	2,1	9,4	23,0
Concubinaj	14,0	7,5	10,9	8,0	11,8	19,7	10,4	10,1	16,2
Divorțat/ă/ separat/ă	4,7	21,7	13,0	2,9	13,2	22,6	3,8	17,6	17,7
Singur/ă	38,6	2,7	2,0	34,4	4,1	2,2	36,1	3,6	2,1
Văduv/ă	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Statut ocupațional									
Salariat/ă	14,2	8,3	13,3	9,3	6,9	16,7	11,9	7,7	14,9
Lucrător/oare pe cont propriu	10,6	11,0	17,4	10,4	15,7	19,8	10,5	13,8	18,8
Șomer/ă	12,0	10,9	12,7	14,8	7,7	19,4	14,0	8,7	17,3
Altă situație	16,1	8,0	11,3	12,8	7,1	17,2	13,9	7,4	15,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	10,7	3,0	14,2	20,2	9,5	14,6	17,2	7,4	14,4
Chintila II	20,5	9,4	10,8	14,6	8,4	13,9	16,2	8,7	13,1
Chintila III	13,9	10,0	15,6	11,5	10,6	16,0	12,4	10,4	15,8
Chintila IV	12,7	11,7	14,1	12,7	6,7	19,5	12,7	8,6	17,5
Chintila V	12,3	7,9	11,2	8,5	5,9	22,8	10,4	6,9	17,2
Grad de dizabilitate									
Severă	15,0	6,1	6,6	9,1	7,2	7,9	12,1	6,7	7,3
Medie	10,9	6,4	11,7	8,1	7,3	15,3	9,3	6,9	13,8
Fără dizabilitate	15,2	9,5	13,3	13,1	7,8	18,6	13,9	8,5	16,5

În cadrul GGS a fost pusă întrebarea dacă respondenții intenționează să mai aibă copii. Aceasta a fost formulată în felul următor: „Admitem că în următorii 3 ani nu veți avea copii, dar în general, intenționați să mai aveți copii vreodată?” Pentru a determina ponderea femeilor și bărbaților care intenționează să mai aibă copii s-au luat în calcul variantele de răspuns „probabil da” și „cu siguranță da” (Tabelul 3.7.4.3.).

Rezultatele cercetării demonstrează că din numărul total de bărbați în vârstă de 15-49 de ani, care au deja un copil, doar 6,7% au răspuns că intenționează să mai aibă copii. Ponderea femeilor de aceeași vârstă cu un copil și care intenționează să mai aibă copii de asemenea este scăzută – 7,1%. Totodată, 15,4% bărbații și 17,8% femei cu 2 și mai mulți copii intenționează să mai aibă copii.

În rândul bărbaților cu doar un copil o pondere mai ridicată a celor care intenționează să mai aibă copii s-a înregistrat în grupele de vârstă 25-29 de ani (10,5%), 30-34 de ani (8,8%) și 35-39 de ani (8,2%). În rândul femeilor cu un copil, aproximativ fiecare a zecea cu vârsta de la 20 la 34 de ani intenționează să mai aibă copii.

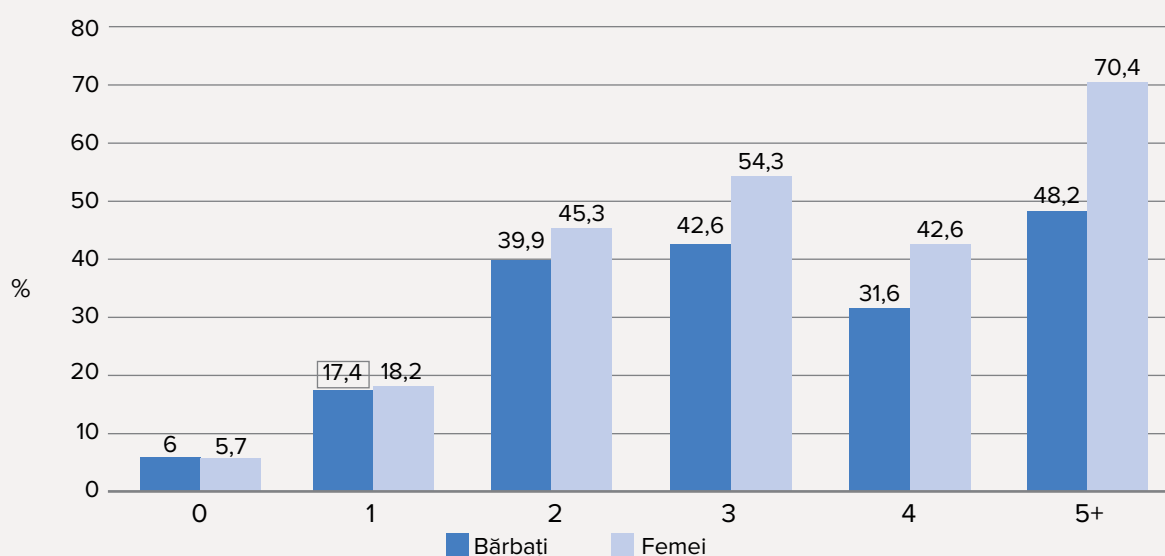
TABELUL 3.7.4.3. Distribuția bărbaților și femeilor cu un copil, cu doi copii și mai mulți (2+), care intenționează să mai aibă copii, în %

	Bărbați		Femei	
	Număr de copii avuți		Număr de copii avuți	
	1	2+	1	2+
Total	6,7	15,4	7,1	17,8
Grupă de vârstă				
15-19	0,0	0,0	2,4	0,5
20-24	3,7	2,6	10,8	8,3
25-29	10,5	11,5	10,8	27,2
30-34	8,8	20,1	10,3	28,5
35-39	8,2	25,9	6,6	24,4
40-44	6,0	24,3	3,6	14,4
45-49	5,0	12,4	2,0	6,2
Regiune				
Chișinău	5,3	8,1	5,3	11,5
Nord	10,4	15,4	10,0	13,1
Centru	7,1	15,8	7,1	23,0
Sud	4,5	20,4	5,7	19,6
Nivel de studii				
Gimnazial	5,6	15,3	5,6	20,0
Secundar general	9,3	12,7	6,2	18,4
Secundar vocațional	4,2	17,7	8,6	21,6
Post secundar vocațional	7,5	13,7	9,1	13,6
Superior	8,0	16,7	7,7	14,8
Statut marital				
Căsătorit/ă	8,7	26,3	7,0	23,2
În coabitare	8,9	19,3	10,2	15,3
Divorțat/ă/separat/ă	20,9	17,9	10,5	14,4
Singur/ă	1,9	1,5	5,8	4,1
Văduv/ă	18,7	30,4	0,0	16,8
Statut ocupațional				
Salariat/ă	7,5	16,2	7,0	16,1
Lucrător/oare pe cont propriu	6,5	18,5	6,7	6,9
Șomer/ă	7,5	19,4	10,5	11,6
Altă situație	5,1	10,3	6,4	20,5

Chintilă de bunăstare				
Chintila I	9,1	14,7	6,5	10,9
Chintila II	6,4	12,7	11,2	15,0
Chintila III	9,8	16,5	7,9	18,3
Chintila IV	7,5	14,9	5,7	17,6
Chintila V	4,9	15,5	5,0	20,6
Grad de dizabilitate				
Severă	12,2	6,3	5,6	5,4
Medie	6,1	13,6	5,5	14,1
Fără dizabilitate	6,6	15,8	7,7	19,8

În cadrul cercetării, respondenții au răspuns la întrebarea dacă mai doresc sau nu să aibă copii. Repartizarea răspunsurilor bărbaților și femeilor (*Figura 3.71.*) care nu mai doresc să aibă copii demonstrează că doar o mică parte – 6% bărbați și 5,7% femei – nu au copii și nici nu doresc să aibă. O proporție destul de apropiată a bărbaților și femeilor care au doar un copil (respectiv 17,4% și 18,2%) nu doresc să aibă mai mulți copii. Circa 40% bărbați și 45,3% femei, având doi copii, nu mai doresc să aibă copii. Aceste rezultate corespund într-o anumită măsură structurii femeilor după numărul de copii născuți către sfârșitul perioadei reproductive, ceea ce confirmă planificarea riguroasă a nașterilor în cadrul căsătoriilor/parteneriatelor. Printre respondenții care au trei copii doar 42,6% bărbați și 54,3% femei nu mai doresc să aibă copii. În rândul respondenților cu patru copii proporția celor care nu mai doresc să aibă copii este mai mică decât în rândul celor cu doi și trei copii. Doar la respondenți cu 5 copii și mai mulți crește considerabil proporția celor care nu mai doresc copii, în special în rândul femeilor (dar numărul lor a fost mic în eșantion, astfel că rezultatul poate fi prea puțin relevant).

FIGURA 3.71. Ponderea bărbaților și femeilor care nu mai doresc să aibă copii în funcție de numărul de copii avuți (biologici și adoptivi)

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

4. PLANIFICAREA FAMILIALĂ

4.1. Utilizarea curentă a metodelor de contracepție

Ponderea utilizării contracepției și a nevoii nesatisfăcute de planificare familială sunt indicatori-cheie pentru măsurarea îmbunătățirii accesului la servicii de îngrijire a sănătății sexuale și reproductive, după cum este menționat în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Obiectivul 3.7. „Până în 2030, asigurarea accesului universal la serviciile de îngrijire a sănătății sexuale și reproductive, inclusiv pentru planificarea familială, informare și educație, precum și integrarea sănătății reproductive în strategiile și programele naționale”²⁸.

Ponderea utilizării contracepției este definită ca procent al femeilor de vârstă reproductivă care utilizează sau ale căror parteneri utilizează o metodă de contracepție, indiferent care ar fi aceasta, într-un anumit interval de timp. De regulă, contracepția este raportată la femeile căsătorite sau aflate în coabitare cu vârsta cuprinsă între 15 și 49 de ani, dar poate fi calculată și pentru alte grupe de femei, de exemplu, pentru femeile necăsătorite și pentru toate femeile de vârstă reproductivă.²⁹

Utilizarea contracepției este influențată de dorințele reproductive ale populației, disponibilitatea de produse și servicii de înaltă calitate, normele și valorile sociale, nivelul de educație și alți factori, cum ar fi modelele de căsătorie și practicile tradiționale de spațiere a nașterilor. Este un indicator al populației și al sănătății, în special evidențiind accesul femeilor la serviciile de sănătate a reproducerii care sunt esențiale pentru atingerea multor obiective de sănătate, precum obiectivele legate de mortalitatea copiilor, sănătatea maternă, ITS/HIV și egalitatea de gen. Nivelul de utilizare a contraceptivelor influențează direct și semnificativ asupra ratei totale a fertilității și, prin intermediul acesteia, asupra ratei de creștere a populației.

Studiul GGS furnizează date cu privire la metodele de control ale fertilității/natalității în Republica Moldova, oferind posibilitatea de a evidenția diferențele existente în comportamentul contraceptiv între generații și între diferite grupe social-demografice de populație. În capitolul Planificarea familială din chestionarul GGS, respondenților care aveau partener sexual la momentul interviului li s-a propus o listă cu metode de contracepție moderne și tradiționale, dintre care ei au ales metodele pe care le-au utilizat cu scopul de a preveni o sarcină. Întrebarea a fost adresată femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani). În cazul alegerii câtorva metode, a fost selectată doar una cu eficiența cea mai înaltă. Din numărul respondenților au fost excluse femeile gravide la momentul interviului și femeile infertile, conform metodologiei.

²⁸ <https://www.un.org/development/desa/pd/data/world-contraceptive-use>

²⁹ <https://www.who.int/data/gho/indicator-metadata-registry/imr-details/5>

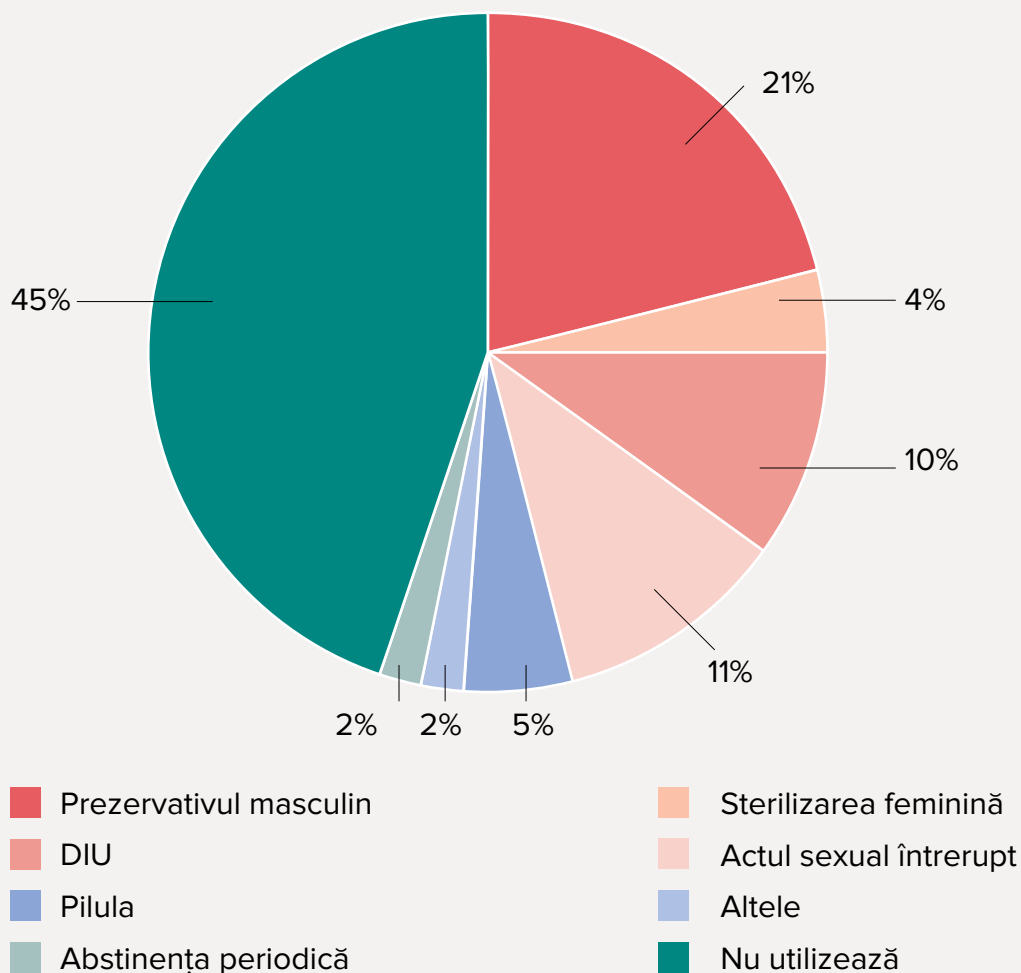
Rata utilizării contraceptivelor printre femeile căsătorite și aflate în coabitare = nr. femei de 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în concubinaj care utilizează curent orice metodă de contracepție/nr. total de femei de 15-49 de ani căsătorite sau aflate în concubinaj.

În GGS, rata utilizării contracepției a fost estimată și analizată pentru toate femeile de vârstă reproductivă (15-49 de ani), inclusiv pentru cele căsătorite sau aflate în coabitare.

Mai mult de jumătate dintre femeile căsătorite sau aflate în coabitare (55,1%) din Republica Moldova utilizează metode de contracepție (Tabelul 4.1.1). Metodele moderne sunt mai frecvent utilizate (42,4%) decât cele tradiționale (12,7%). Utilizarea contraceptivelor este mai mică în rândul femeilor necăsătorite (36,0%), conform așteptărilor, deoarece este raportată la femeile necăsătorite sexual active și sexual inactive (conform metodologiei),³⁰ deci acestea din urmă nu au nevoie la acest moment de planificare familială.

Cea mai populară metodă de contracepție este prezervativul masculin, fiind utilizat de circa 21 la sută din femeile căsătorite sau aflate în coabitare (Figura 4.1.1).

FIGURA 4.1.1. Utilizarea metodelor de contracepție de către femeile căsătorite și cele aflate în coabitare, în %

Prezervativul este plasat pe locul întâi în topul celor mai frecvente metode de contracepție moderne utilizate de către toate femeile, cele căsătorite sau aflate în concubinaj și cele necăsătorite, indiferent de grupa de vârstă.

³⁰ Rata utilizării contracepției printre femeile necăsătorite = nr. femei de 15-49 de ani, necăsătorite care utilizează orice metodă de contracepție/nr. total de femei de 15-49 de ani necăsătorite sexual active și sexual inactive.

O altă metodă modernă de contracepție care se bucură de popularitate este DIU, fiind utilizată de 10 la sută femei căsătorite sau aflate în concubinaj. Femeile necăsătorite, după cum era de așteptat, utilizează mai rar DIU (3,7%).

Circa 5% femei căsătorite și aflate în concubinaj folosesc pilula contraceptivă, mai frecvent cele cu vârsta între 20-24 (6,4%) și 25-29 de ani (6,8%).

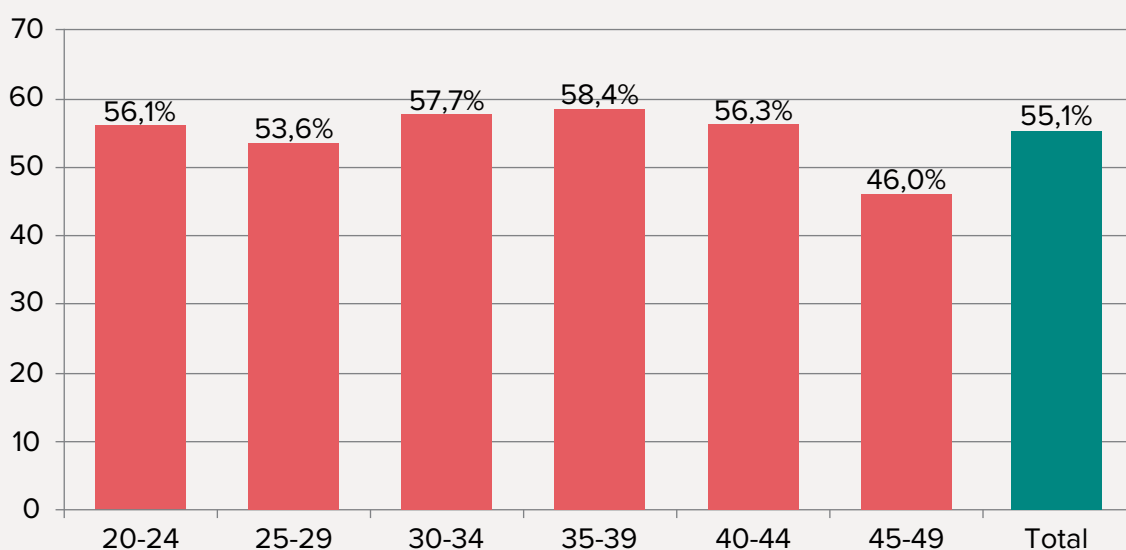
Cu scop de limitare a nașterilor, femeile căsătorite sau aflate în concubinaj utilizează metode de contracepție de lungă durată, precum DIU sau permanente – sterilizarea chirurgicală feminină (4,3%). Odată cu înaintarea în vârstă a femeilor, crește utilizarea sterilizării chirurgicale, atingând 10 la sută printre femeile de 45-49 de ani.

Pe când unele femei acordă preferință metodelor de contracepție moderne, inclusiv celor de lungă durată sau permanente, altele rămân fidele metodelor tradiționale, deși, cele din urmă au o eficiență mult mai mică. Circa 13 la sută dintre femeile căsătorite și aflate în concubinaj utilizează metodele de contracepție tradiționale. Una dintre cele mai solicitate metode tradiționale este actul sexual întrerupt, folosit de către 11,2% femei căsătorite sau aflate în coabitare, rămânând a fi pe locul doi în clasamentul metodelor de contracepție utilizate.

Un număr nesemnificativ de femei utilizează abstinerea periodică (mai puțin de 2%), metode vaginale, cum ar fi diafragma/spumă/gel (mai puțin de 1%), injectabile (mai puțin de 1%). Sterilizarea masculină deocamdată nu se bucură de popularitate printre bărbații din Republica Moldova, iar implantul hormonal nu a ajuns până la acest moment pe piața autohtonă.

Se observă o tendință lentă de creștere a utilizării metodelor de contracepție odată cu înaintarea în vârstă de la 56,1% printre femeile mai tinere (20-24 de ani), căsătorite sau aflate în concubinaj, atingând 58,4% la 35-39 de ani și micșorându-se (46,0%) către sfârșitul perioadei fertile (Figura 4.1.2.).

FIGURA 4.1.2. Prevalența contracepției printre femeile de 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în coabitare, pe grupe de vârstă, în %

4.2. Diferențe în utilizarea contraceptivelor conform caracteristicilor de bază studiate

În cadrul studiului GGS a fost analizată utilizarea contracepției de către toate femeile de vârstă reproductivă (15-49 de ani), de către femeile căsătorite sau aflate în concubinaj și de către femeile necăsătorite, pentru a identifica similaritățile și diferențele existente între aceste grupe. Utilizarea contracepției a fost evaluată în funcție de mai multe caracteristici socio-demografice, cum ar fi regiunea, mediul de reședință, nivelul de studii, statutul ocupațional, statutul de bunăstare etc.

Analiza comparativă a grupelor de femei (toate femeile de vârstă reproductivă, femeile căsătorite sau aflate în concubinaj și femeile necăsătorite) în baza caracteristicilor de bază studiate a permis scoaterea în evidență a unor tendințe similare în utilizarea contracepției, dar totodată și a unor diferențe. S-a constatat, după cum era de așteptat, că mai frecvent utilizează contracepția femeile căsătorite și aflate în concubinaj (55,1%) comparativ cu toate femeile (48,8%) și cele necăsătorite (36,0%). Aceeași tendință fiind valabilă și pentru metodele moderne de contracepție (42,4; 38,1 și, respectiv, 28,6%).

Regiunea și mediul de trai influențează rata contracepției cu unele diferențe între grupele de femei evaluate. Femeile din mediul urban, în mod special din Chișinău, sunt cele care utilizează mai frecvent metode de contracepție indiferent de grupa din care fac parte, constatare valabilă și pentru metodele moderne.

Statutul ocupațional exercită o influență asupra utilizării contraceptivelor, observându-se cea mai înaltă rată de utilizare a acestora la femeile salariate. Această legitate fiind caracteristică pentru toate trei grupe de femei.

Nivelul de studii influențează în măsură egală rata utilizării contracepției în toate grupele de femei de vârstă reproductivă analizate în studiu și anume: odată cu creșterea nivelului de studii, crește și ponderea contracepției, inclusiv pentru metodele moderne.

Statutul de bunăstare a femeii nu se răsfrânge prea mult asupra utilizării contracepției. Femeile din chintila I căsătorite sau aflate în concubinaj utilizează mai puțin contracepția (45,2%) comparativ cu femeile din celelalte chintile (54,2 – 60,2%). O situație similară se atestă printre toate femeile și cele necăsătorite.

4.2.1. Utilizarea curentă a metodelor de contracepție de către femeile de 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în concubinaj în funcție de caracteristicile studiate

Mai mult de jumătate din femeile din grupa de vârstă 15-49 de ani, căsătorite sau aflate în concubinaj (55,1%), utilizează anumite metode de contracepție (Tabelul 4.2.1.1). Metodele moderne (42,4%) sunt utilizate mai frecvent decât cele tradiționale (12,7%).

Femeile căsătorite sau aflate în coabitare din centrul țării utilizează mai frecvent metode de contracepție (57,1%), mai ales cele din Chișinău (62,6%), în mod special metodele moderne. În nordul țării se utilizează mai frecvent DIU (12,6%) și pilula (6,5%). Cu referire la utilizarea metodelor tradiționale, observăm o situație inversă, și anume: 17,1% femei din sudul țării folosesc aceste metode, îndeosebi pe cea a actului sexual întrerupt (15,9%).

Mediul de trai influențează decizia indivizilor în materie de contracepție. Femeile de la oraș utilizează mai frecvent metodele moderne de contracepție (59,9%) decât cele din localitățile rurale (52,13%), alegând să folosească mai ales prezervativele masculine (25,8%) și pilulele (5,9%). Dispozitivul intrauterin se bucură de popularitate în egală măsură printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj (9,7%), atât din mediul urban cât și rural. Actul sexual întrerupt rămâne a fi o metodă tradițională aleasă de 11 la sută femei din ambele medii.

Există o interdependență între nivelul de studii și utilizarea contracepției și anume: pe măsura creșterii nivelului de studii al femeilor, crește gradual și ponderea contracepției, atingând valoarea maximă la femeile cu studii superioare (64,3%). Prezervativul masculin (29,2%), DIU (11,5%) și pilula (7,2%) sunt mai frecvent utilizate de către femeile cu studii superioare, iar actul sexual întrerupt de către femeile cu studii gimnaziale (14,1%).

Statutul ocupațional joacă un rol decisiv în utilizarea contracepției. Această realitate este confirmată de faptul că rata cea mai înaltă de prevalență a contracepției se constată printre femeile salariate (58,0%) comparativ cu femeile șomere (48,2%). Femeile salariate mai frecvent aleg o metodă modernă de contracepție (45,3%) spre deosebire de cele șomere (37,0%). Metodele tradiționale sunt mai frecvent utilizate de către femeile care au o altă ocupație (13,1%).

Statutul de bunăstare nu influențează direct proporțional ponderea contracepției la femeile din chintilele de bunăstare II-V, totodată, înregistrând cea mai mică valoare (45,2%) la femeile din chintila de bunăstare I. În același timp, doar 29,2% femei din chintila I utilizează metode moderne de contracepție și 14 la sută practică actul sexual întrerupt.

Metodele moderne de contracepție sunt utilizate mai frecvent de către femeile căsătorite sau aflate în coabitare din Chișinău (62,6%), cu studii superioare (64,3%) și salariate (58,0%). Deși metodele tradiționale sunt puțin eficiente în prevenirea unei sarcini, ele rămân a fi utilizate mai frecvent de către femeile din sudul țării (17,1%), cu studii gimnaziale (15,8%), din chintila I de bunăstare.

4.2.2. Utilizarea curentă a contracepției de către femeile de 15-49 de ani, necăsătorite în funcție de caracteristicile studiate

După cum era de așteptat, ponderea contracepției printre femeile necăsătorite (36,0%) este mai mică (*Tabelul 4.2.2.1.*) comparativ cu femeile căsătorite sau aflate în concubinaj (55,1%).

În conformitate cu *Tabelul 4.1.1.*, în dependență de vârsta femeilor, constatăm că cea mai înaltă rată a contracepției (51,4%) se atestă printre femeile cu vârsta între 30-34 de ani, fiind urmate de cele din grupele 35-39 de ani (44,8%) și 20-24 de ani (40,1%). Odată cu înaintarea în vârstă, se observă o diminuare a ratei de utilizare a contracepției, atingând 31,2% la femeile de 45-49 de ani. Metodele moderne de contracepție sunt utilizate mai frecvent în grupa de vârstă 30-34 de ani (51,0%), iar cele tradiționale, mai frecvent, de către femeile de 35-39 de ani (12,7%). Prezervativul masculin este mai frecvent utilizat în grupa de vârstă 20-24 de ani (22,4%), DIU – de femeile de 35-39 de ani (8,2%) și pilula (6,3%) – femeile necăsătorite de 30-34 de ani.

La femeile necăsătorite se constată o situație similară cu femeile căsătorite sau aflate în concubinaj în ceea ce privește statutul ocupațional. La femeile salariate, rata de utilizare a contracepției are cel mai înal nivel, constituind 43 la sută. Totodată, femeile salariate utilizează mai frecvent metodele moderne (35,5%) comparativ cu alte categorii, de exemplu, femeile șomere (23,9%). Metodele tradiționale sunt utilizate mai frecvent de către femeile șomere (9,3%).

Analizând utilizarea contracepției în dependență de regiune și mediul de trai, constatăm că femeile necăsătorite din nordul țării (25,5%), din mediul rural (33,2%), înregistrează o rată mai mică de utilizare a contracepției, totodată este de menționat că femeile din Chișinău utilizează mult mai frecvent metodele moderne (41,0%) comparativ cu femeile din alte regiuni (19,5%-29,9%).

La femeile necăsătorite nu există o relație direct proporțională între nivelul de studii și rata utilizării contracepției, totodată este de remarcat că cele cu studii post-secundare vocaționale (44,5%) și superioare (42,9%) utilizează mai frecvent metode de contracepție în comparație cu cele care au studii secundare generale (33,3%). Aceeași legitate este valabilă și pentru utilizarea metodelor moderne de contracepție. Mai frecvent folosesc prezervativul (26,8%) și pilula femeile necăsătorite cu studii superioare (7,6%), iar în rândul femeilor cu studii gimnaziale prevalează actul sexual întrerupt (8,5%).

Statutul de bunăstare a femeilor necăsătorite nu influențează semnificativ ponderea contracepției. În același timp, se constată că femeile din chintila I de bunăstare utilizează mai rar contracepția modernă (21,6%), alegând mai frecvent metoda permanentă de contracepție-sterilizarea chirurgicală feminină (4,3%) și metoda tradițională actul sexual întrerupt (14,1%).

În baza caracteristicilor studiate, constatăm că metodele moderne de contracepție se bucură de o mai mare popularitate printre femeile necăsătorite din Chișinău (47,0%), salariate (43,0%) și care au studii post-secundare vocaționale (45,5%). Metodele tradiționale, deși nu au o eficiență înaltă, mai rămân a fi solicitate de către femeile din sudul țării (11,5%), șomere (9,3%), cu studii gimnaziale (10,3%), din chintila I de bunăstare (14,1%).

TABELUL 4.2.2.1. Distribuția femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani) necăsătorite, conform metodei de contracepție utilizate curent și caracteristicilor studiate, în %

Caracteristici studiate	Orice metodă	Metode moderne													Metode tradiționale			
		Orice metodă modernă	Sterilizare feminină	Sterilizare masculină	DIU	Implant	Injectabile	Pilule	Contracepția de urgență	Prezervativ masculin	Prezervativ feminin	Diafragma spumă/gel	MAL	Alte metode moderne	Orice metodă tradițională	Abstinența periodică (Ritm)	Act sex întrerupt	Alte metode tradiționale
Regiune																		
Chișinău	47,0	41,0	1,9	0,0	2,4	0,0	0,5	6,7	0,6	27,4	0,0	0,0	0,0	1,6	6,4	0,0	6,4	0,0
Nord	25,5	19,5	3,8	0,0	3,9	0,0	0,0	2,5	0,0	8,6	0,0	0,0	0,7	0,0	6,0	1,1	4,9	0,0
Centru	36,6	29,9	3,4	0,0	5,6	0,0	0,4	2,7	0,0	15,5	0,0	0,6	1,7	0,0	5,7	2,5	3,2	0,0
Sud	36,2	24,3	3,0	0,4	2,3	0,4	0,0	3,0	0,0	13,9	0,4	0,0	0,0	0,9	11,9	0,4	11,5	0,0
Mediu de reședință																		
Urban	39,8	33,4	3,3	0,0	2,0	0,0	0,2	4,0	0,3	22,5	0,0	0,4	0,3	0,4	6,4	1,8	4,6	0,0
Rural	33,2	25,1	2,9	0,2	5,0	0,2	0,2	3,3	0,0	11,6	0,2	0,2	1,0	0,3	8,1	0,6	7,5	0,0
Nivel de studii																		
Primar	(14,9)	(12,3)	(8,7)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(3,6)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(2,6)	(0,0)	(2,6)	(0,0)
Gimnazial	33,8	23,5	3,3	0,3	5,8	0,3	0,0	2,7	0,0	8,9	0,3	0,0	1,2	0,7	10,3	1,8	8,5	0,0
Secundar general	33,3	29,0	1,3	0,0	3,5	0,0	0,6	1,3	0,8	20,9	0,0	0,6	0,0	0,0	4,3	0,7	3,6	0,0
Secundar vocațional	37,3	27,8	2,9	0,0	2,6	0,0	0,8	4,2	0,0	16,6	0,0	0,7	0,0	0,0	9,5	1,4	8,1	0,0
Post-secundar vocațional	44,5	37,9	4,9	0,0	4,0	0,0	0,0	5,1	0,0	23,9	0,0	0,0	0,0	0,0	6,6	1,2	5,4	0,0
Superior	42,9	39,5	2,1	0,0	1,2	0,0	0,0	7,6	0,0	26,8	0,0	0,0	0,8	1,0	3,4	0,0	3,4	0,0
Statut ocupațional																		
Salariată	43,0	35,5	2,8	0,0	3,6	0,0	0,3	6,2	0,0	21,9	0,0	0,3	0,4	0,0	7,5	0,7	6,8	0,0
Lucrătoare pe cont propriu	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Pensionară	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Șomeră	42,2	33,0	6,9	0,9	9,3	0,9	0,0	1,9	0,0	11,1	0,9	0,0	1,1	0,0	9,3	1,0	8,3	0,0
Altă situație	30,8	23,9	2,2	0,0	2,7	0,0	0,2	2,4	0,2	14,5	0,0	0,2	0,8	0,7	6,9	1,4	5,5	0,0
Chintilă de bunăstare																		
Chintila I	(35,7)	(21,6)	(4,5)	(0,0)	(3,0)	(0,0)	(0,0)	(1,5)	(1,7)	(7,0)	(0,0)	(0,0)	(2,0)	(1,9)	(14,1)	(0,0)	(14,1)	(0,0)
Chintila II	39,5	31,6	2,3	0,0	5,4	0,0	0,8	1,7	0,0	19,8	0,0	0,0	0,0	1,6	7,9	0,7	7,2	0,0
Chintila III	38,9	31,9	3,3	0,4	5,5	0,4	0,0	5,9	0,0	14,5	0,4	0,0	1,5	0,0	7,0	0,9	6,1	0,0
Chintila IV	38,9	31,8	2,6	0,0	4,1	0,0	0,0	2,7	0,0	22,4	0,0	0,0	0,0	0	7,1	1,8	5,3	0,0
Chintila V	37,6	30,4	2,9	0,0	2,3	0,0	0,4	3,8	0,0	18,7	0,0	0,8	0,5	1,0	7,2	1,7	5,5	0,0
Total																		
	36,0	28,6	3,1	0,1	3,7	0,1	0,2	3,6	0,1	16,3	0,1	0,2	0,5	0,3	7,4	1,1	6,3	0,0

Notă: Dacă sunt utilizate mai multe metode, doar cea mai eficientă este luată în considerație în acest tabel.

MAL – metoda amenoreei de lactație

DIU - dispozitiv intrauterin

Categoria alte metode moderne include: inelul vaginal, buretele vaginal și pastilele combinate.

* indică o cifră care are la bază mai puțin de 25 de cazuri și a fost suprimată.

Cifrele dintre paranteze au la bază mai puțin de 100 de cazuri.

Din cauza rotunjirii cifrelor, totalul pentru metodele moderne de contracepție nu coincide întotdeauna.

4.2.3. Utilizarea curentă a contraceptivelor de către toate femeile de 15-49 de ani în funcție de caracteristicile studiate

Dintre femeile cu vârsta de 15-49 de ani din Republica Moldova, 48,8% recurg la metode de contracepție cu scop de spațiere a intervalului între nașteri sau limitarea numărului de copii.

Regiunea și mediul de reședință influențează utilizarea contracepției de către femei. După cum datele incluse în *Tabelul 4.2.3.1.*, femeile din mediul urban sunt cele care utilizează mai frecvent metode de contracepție (53,7%), în mod special cele din Chișinău (57,1%). Este de menționat că femeile de la oraș utilizează mai frecvent metodele moderne de contracepție în comparație cu femeile din mediul rural (43,3 și, respectiv, 35,8 %), în mod deosebit pilula contraceptivă (5,5%) și prezervativul masculin (24,1%). S-a constatat că femeile din centrul țării utilizează de circa 2 ori mai frecvent sterilizarea chirurgicală decât femeile din celelalte regiuni. Totodată, este de remarcat faptul că nu există diferențe în utilizarea metodelor tradiționale de contracepție între mediile urban și rural (10,4 și, respectiv, 10,9%).

Concomitent cu creșterea nivelului de instruire, crește și rata de utilizare a contracepției, atingând cota maximă la femeile cu studii superioare – 59,2% comparativ cu, de exemplu, 45,9 % femei cu studii secundare vocaționale. Femeile cu studii superioare mai frecvent decât femeile cu alt nivel de instruire utilizează prezervativul masculin (28,0%), pilula contraceptivă (7,5%) și dispozitivul intrauterin (9,6%), pe când femeile cu studii gimnaziale și secundare preferă actul sexual întrerupt (11,8 și, respectiv, 10,7%).

Statutul ocupațional marchează alegerea unei metode de contracepție. Din toate femeile de vârstă reproductivă, cele salariate (53,3%) mai frecvent utilizează metode de contracepție, preferându-le în mod special pe cele moderne (42,6%), cum ar fi prezervativul masculin (19,6%), DIU (9,9%) și pilula (6,4%).

Statutul de bunăstare a femeii nu se răsfrânge prea mult asupra utilizării contracepției, totuși, este de remarcat că femeile din chintila I de bunăstare (39,5%) utilizează mai puțin contracepția comparativ cu femeile din celelalte chintile (48,8-52,4%).

TABELUL 4.2.3.1. Distribuția tuturor femeilor de vârstă reproductivă 15-49 de ani), conform metodei de contracepție utilizate curent și caracteristicilor studiate, în %

Caracteristici studiate	Orice metodă	Metode moderne													Metode tradiționale			
		Orice metodă modernă	Sterilizare feminină	Sterilizare masculină	DIU	Implant	Injectabile	Pilule	Contracepția de urgență	Prezervativ masculin	Prezervativ feminin	Diafragma spumă/gel	MAL	Alte metode moderne	Orice metodă tradițională	Abstinența periodică (Ritm)	Act sexual întrerupt	Alte metode tradiționale
Regiune																		
Chișinău	57,1	47,7	2,3	0,0	6,1	0,0	0,2	5,7	0,2	30,8	0,2	0,0	1,1	1,1	9,4	0,0	9,4	0,0
Nord	44,5	34,1	3,8	0,0	10,2	0,0	0,2	5,4	0,0	13,1	0,2	0,2	0,8	0,2	10,3	1,1	9,2	0,0
Centru	51,5	42,4	5,4	0,1	10,1	0,1	0,2	4,0	0,3	20,2	0,1	0,4	0,8	0,7	9,1	2,2	6,9	0,0
Sud	43,1	28,1	2,7	0,2	4,4	0,2	0,3	4,6	0,0	14,5	0,2	0,0	0,0	1,0	15,0	0,9	14,1	0,0
Mediu de reședință																		
Urban	53,7	43,3	3,4	0,0	7,6	0,0	0,2	5,5	0,1	24,0	0,1	0,8	0,3	1,3	10,4	1,3	9,1	0,0
Rural	46,7	35,8	4,1	0,1	8,4	0,1	0,2	4,3	0,2	16,5	0,2	0,7	0,6	0,4	10,9	1,2	9,7	0,0
Nivel de studii																		
Primar	(23,0)	(18,4)	(8,4)	(0,0)	(2,3)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(7,7)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(4,6)	(0,0)	(4,6)	(0,0)
Gimnazial	44,8	31,6	5,2	0,1	8,9	0,1	0,1	3,9	0,1	11,4	0,3	0,0	0,6	0,9	13,2	1,4	11,8	0,0
Secundar general	48,9	39,9	2,5	0,0	6,6	0,2	0,7	4,3	0,3	24,2	0,0	0,6	0,0	0,5	9,0	1,2	7,8	0,0
Secundar vocațional	45,9	35,9	4,6	0,3	7,7	0,0	0,2	4,7	0,2	17,2	0,0	0,5	0,3	0,5	10,0	1,1	8,9	0,0
Post-secundar vocațional	50,1	38,1	3,1	0,0	6,9	0,0	0,0	3,8	0,3	22,1	0,3	0,0	1,0	0,6	12,0	1,3	10,7	0,0
Superior	59,2	50,2	2,7	0,0	9,6	0,0	0,2	7,5	0,0	28,0	0,2	0,0	1,2	0,8	9,0	1,3	7,7	0,0
Statut ocupațional																		
Salariată	53,7	42,8	3,8	0,0	9,9	0,1	0,4	6,4	0,2	20,6	0,0	0,1	0,4	0,9	10,9	1,2	9,7	0,0
Lucrătoare pe cont propriu	(50,0)	(39,3)	(5,5)	(0,0)	(3,4)	(0,0)	(0,0)	(7,1)	(0,0)	(21,4)	(0,0)	(1,9)	(0,0)	(0,0)	(10,7)	(0,0)	(10,7)	(0,0)
Pensionară	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Șomeră	46,0	36,2	6,0	0,9	9,2	0,4	0,0	4,4	0,0	14,0	0,4	0,0	0,5	0,8	9,8	0,4	9,4	0,0
Altă situație	46,6	35,7	3,3	0,0	6,8	0,0	0,1	3,7	0,2	19,6	0,2	0,2	1,0	0,6	10,9	1,5	9,4	0,0
Chintilă de bunăstare																		
Chintila I	39,5	26,8	3,7	0,0	5,4	0,0	0,0	1,7	1,1	12,8	0,0	0,0	1,1	1,4	12,7	1,1	11,6	0,0
Chintila II	48,8	41,8	4,2	0,4	7,4	0,3	0,6	5,8	0,0	22,1	0,0	0,0	0,7	0,3	7,0	0,3	6,7	0,0
Chintila III	52,4	42,5	3,1	0,1	9,2	0,1	0,1	5,3	0,3	22,4	0,4	0,1	0,9	0,9	9,9	0,4	9,5	0,0
Chintila IV	49,9	36,7	3,1	0,0	7,3	0,0	0,3	3,8	0,3	20,5	0,0	0,0	0,7	0,7	13,2	1,2	12,0	0,0
Chintila V	50,3	37,8	5,0	0,0	8,3	0,0	0,2	5,2	0,0	17,8	0,1	0,5	0,4	0,3	12,5	2,0	10,5	0,0
Total																		
	48,8	38,1	3,9	0,1	8,1	0,1	0,2	4,8	0,2	19,4	0,2	0,2	0,5	0,5	10,7	1,3	9,4	0,0

Notă: Dacă sunt utilizate mai multe metode, doar cea mai eficientă este luată în considerație în acest tabel.

MAL – metoda amenoreei de lactație

DIU – dispozitiv intrauterin

Categoria alte metode moderne include: inelul vaginal, buretele vaginal și pastilele combinate.

*indică o cifră care are la bază mai puțin de 25 de cazuri și a fost suprimate.

Cifrele dintre paranteze au la bază mai puțin de 100 de cazuri.

Din cauza rotunjirii cifrelor, totalul pentru metodele moderne de contracepție nu întotdeauna coincide.

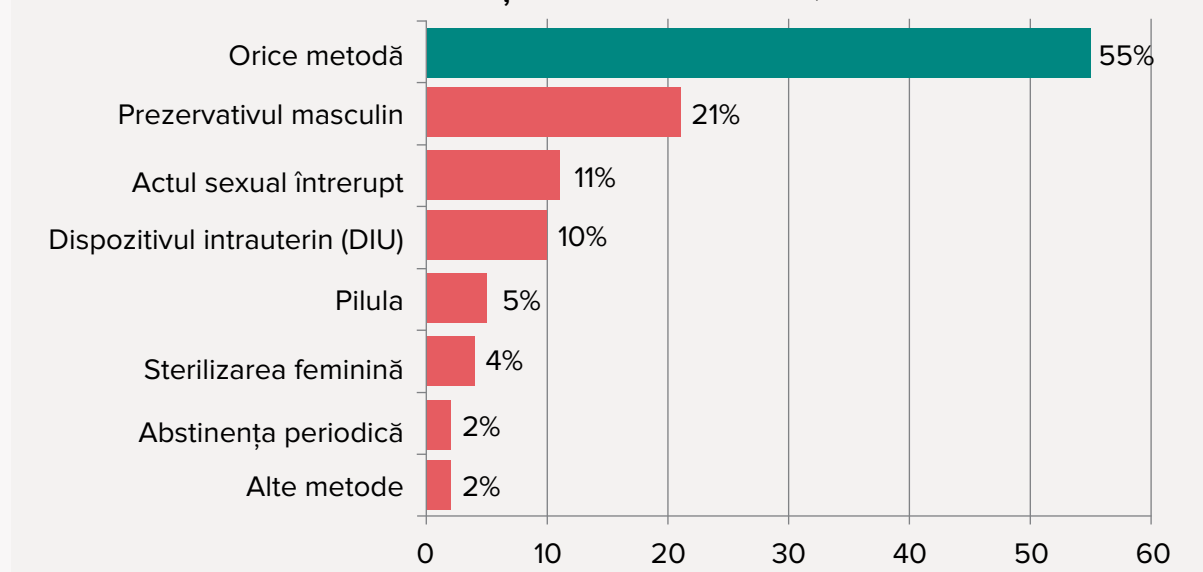
4.3. Tendințe de utilizare a metodelor de contracepție

Utilizarea contraceptivelor a scăzut din anul 2012 (MICS) de la 59,5 la 55,1% printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj cu vârsta de 15-49 de ani. În același timp, proporția femeilor care recurg la metode moderne de contracepție a rămas la același nivel (41,7 și, respectiv, 42,4 %). Utilizarea DIU a scăzut de 2 ori, de la 19,8% în 2012 printre femeile căsătorite sau aflate în coabitare cu vârsta cuprinsă între 15-49 de ani la 9,7% în 2020. Acest declin a fost compensat de o creștere marcantă, de circa 2 ori, în utilizarea prezervativului, de la 11,9 la 21,0%. Utilizarea pilulelor contraceptive a rămas constantă (5,3 și, respectiv, 5,3%).

Utilizarea metodelor tradiționale a scăzut cu 5 la sută. Abstinerea periodică a fost utilizată de 2 ori mai rar în anul 2020 comparativ cu anul 2012, iar ponderea actului sexual întrerupt a scăzut de la 13,4% la 11,2% printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj.

În acest context, structura utilizării contraceptivelor a suportat modificări în timp. În anul 2020 (GGS), este prezentat următorul clasament în ordinea utilizării metodelor de contracepție de către femeile căsătorite sau aflate în concubinaj din Republica Moldova: pe primul loc s-a plasat prezervativul masculin (21%), pe locul doi – actul sexual întrerupt (11%), pe locul trei – DIU (10%), pe locul patru – pilula contraceptivă (5%) și locul cinci (4%) i-a revenit sterilizării chirurgicale feminine (Figura 4.3.1).

FIGURA 4.3.1. Utilizarea contracepției printre femeile căsătorite și aflate în coabitare, în %

Comparând noua structură cu cea existentă în anul 2012 (MICS), observăm că DIU de pe locul unu s-a plasat pe trei, iar prezervativul viceversa, celelalte metode au rămas pe locurile care le-au revenit în perioada anterioară.

În comparație cu alte țări din Europa de Est și Eurasia, utilizarea contracepției de către femeile căsătorite sau aflate în coabitare cu vârsta de 15-49 de ani în Republica Moldova (55,1%) este mai mică decât în România (69,8%, 2005, GGS), în Ucraina (65,4%, 2012, MICS), Uzbekistan (64,9%, 2006, MICS), Armenia (57,1%, 2015, DHS) și mai mare decât în Azerbaidjan (54,9%, 2011, DHS), Georgia (40,6%, 2018, MICS), Kazahstan (53,0%, 2018, GGS), Kirghizstan (39,4%, 2018,

MICS) și Turkmenistan (30,5%, 2019, MICS)³¹. Este de menționat că datele cu privire la utilizarea contracepției în țările menționate sunt parțial învechite și deci ar putea să nu reflecte situația reală pentru anul 2020.

Totodată este important de menționat, că situația în planificarea familială a fost diferită în perioada pre-lockdown în comparație cu perioada post-lockdown. Pandemia Covid ar putea afecta comportamentul și intențiile reproductive ale indivizilor în mai multe feluri. Restricțiile privind furnizarea de servicii pot reduce accesul la serviciile de planificare familială și pot crește fertilitatea pe termen scurt. Pe de altă parte, incertitudinea economică generată de pandemie și impactul acesteia asupra sănătății mintale și bunăstării poate reduce fertilitatea.

În cadrul studiului Generații și Gen a devenit posibilă evaluarea impactului pandemiei Covid asupra intențiilor și comportamentului reproductiv în Republica Moldova. Intervievarea respondenților a fost realizată parțial înainte și după lockdown, permițând evidențierea diferențelor în utilizarea contracepției. Rezultatele indică faptul pandemia Covid-19 a redus semnificativ accesul la serviciile de planificare familială și contracepție (Tabelul 4.3.1).

TABELUL 4.3.1. Distribuția tuturilor femeilor căsătorite sau aflate în concubinaj și necăsătorite conform utilizării contracepției în perioadele pre-lockdown, post-lockdown și total, în %

	Pre-lockdown	Post-lockdown	Total
Femei căsătorite sau aflate în concubinaj			
Orice metodă de contracepție	66,7	51,0	55,1
Orice metodă modernă	44,5	41,7	42,4
Orice metodă tradițională	22,2	9,3	12,7
Femei necăsătorite			
Orice metodă de contracepție	46,2	32,4	36,0
Orice metodă modernă	31,6	27,5	28,6
Orice metodă tradițională	14,6	4,9	7,4
Toate femeile			
Orice metodă de contracepție	60,0	44,9	48,8
Orice metodă modernă	40,8	37,1	38,1
Orice metodă tradițională	19,2	7,8	10,7

Prin urmare, indicatorii sugerează că, pe termen mediu, intențiile de fertilitate ar putea să nu fie afectate de pandemie, dar accesul la serviciile de planificare familială și amânarea încercărilor de a concepe pot schimba decizia persoanelor de a avea copii și cea privind timpul planificării unei sarcini.³²

³¹ <https://www.un.org/development/desa/pd/data/family-planning-indicators>

³² Emery, Tom & Koops, Judith C., 2021. "The Impact of COVID-19 on Fertility behaviour and Intentions in the Republic of Moldova", SocArXiv fcqd9, Center for Open Science.

4.4. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție

În cadrul GGS au fost analizată necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și necesitatea satisfăcută de planificare familială ale femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani). Necesitatea satisfăcută de planificare familială mai este denumită și cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție.

Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială se referă la femeile de vârstă reproductivă (15-49 de ani), care nu folosesc nici o metodă de contracepție, dar care, totodată, doresc să amâne sarcina următoare (spațiere), sau care doresc să renunțe la sarcină (limitare). În GGS a fost identificată prin utilizarea unui set de întrebări, referitoare la utilizarea curentă a contracepției și estimată în baza definiției revăzute în 2012 (Bradley, Croft, Fishel, and Westoff, 2012. Revising Unmet Need for Family Planning).³³

În conformitate cu această definiție, necesitatea nesatisfăcută de spațiere este proporția femeilor care nu utilizează nici o metodă de contracepție (nu sunt însărcinate și nu au născut, nu se află în perioada amenoreei postnatale, sunt fertile și spun că vor să aștepte doi sau mai mulți ani până la următoarea naștere sau nu sunt însărcinate, nu se află în perioada amenoreei postnatale, sunt fertile și sunt sigure că doresc un alt copil sau sunt gravide și spun că sarcina a fost neașteptată: ar fi vrut să aștepte sau se află în perioada amenoreei postnatale și spun că nașterea a fost neașteptată: ar fi vrut să aștepte).

Necesitatea nesatisfăcută de limitare este definită ca procentul de femei care nu utilizează nici o metodă de contracepție (nu sunt însărcinate, nu se află în perioada amenoreei postnatale, sunt fertile și spun că nu mai vor copii sau sunt însărcinate și spun că nu mai vor copii sau se află în perioada amenoreei postnatale și spun că nu mai vor copii).

Concomitent cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială a fost estimată și cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție, adică ponderea femeilor de vârstă reproductivă (15-49 de ani) care doresc fie să nu mai aibă copii, fie să amâne nașterea următorului copil și care utilizează în prezent o metodă modernă de contracepție.

Cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție se regăsește și pe lista indicatorilor Agendei 2030 de Dezvoltare Durabilă (Obiectivului 3, ținta 3.7., indicatorul 3.7.1. „Proporția femeilor de vârstă reproductivă (15-49 ani) care au necesitatea satisfăcută pentru planificarea familială cu metode moderne de contracepție”)³⁴.

Accesul și utilizarea unui mijloc eficient de prevenire a sarcinii le ajută femeilor și partenerilor lor să-și exercite drepturile de a decide în mod liber și responsabil numărul copiilor și intervalul între nașteri. Satisfacerea cererii de planificare familială cu metode moderne contribuie, de asemenea, la sănătatea mamei și a copilului grație prevenirii sarcinilor nedorite și inoportune, care prezintă un risc sporit de complicații obstetrice și nu doar. Nivelurile de cerere pentru

33 https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/dataset/contraception/wcu2014/Metadata/WCU2014_UNMET_NEED_metadata.pdf

Source: Based on Bradley, S.E.K., et al. (2012). Revising Unmet Need for Family Planning. DHS Analytical Studies No. 25, Calverton, Maryland: ICF International.

34 https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202021%20refinement_Eng.pdf Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development; SDG Indicator 3.7.1: Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods.

planificarea familială satisfăcută prin utilizarea metodelor moderne de 75% sau mai mult sunt considerate în general ridicate, iar valorile de 50% sau mai puțin sunt considerate scăzute.

Totalul cererii satisfăcute de planificare familială cu metode moderne reprezintă suma cererii satisfăcute pentru spațiere și pentru limitare. Cererea satisfăcută pentru limitare se bazează pe numărul femeilor de vârstă reproductivă căsătorite sau aflate în concubinaj care utilizează (sau ai căror parteneri utilizează) metode de contracepție modernă, inclusiv sterilizarea feminină sau masculină, și care nu mai vor copii, sau afirmă că nu sunt fertile. Cererea satisfăcută pentru spațiere are la bază numărul femeilor care utilizează (sau ai căror parteneri utilizează) metode de contracepție modernă și care doresc să mai aibă copii sau nu sunt sigure³⁵.

4.4.1 Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj

Din datele prezentate în *Tabelul 4.4.1.1*, rezultă că puțin peste o cincime (21,9%) dintre femeile de vârstă reproductivă căsătorite sau aflate în concubinaj care necesită contracepție, au raportat necesitate nesatisfăcută.

Comparând datele acestui studiu cu datele din Studiul MICS (2012), se constată o creștere de circa două ori a necesității nesatisfăcute de contracepție (21,9% și, respectiv, 9,5%) pentru femeile căsătorite și aflate în coabitare. Numeroase rapoarte demonstrează că, pe durata pandemiei Covid-19, au existat bariere în accesarea serviciilor medicale esențiale, inclusiv de planificare familială, din motivul limitării sau chiar sistării pentru o perioadă a serviciilor, concomitent cu restricțiile de mobilitate a populației impuse de autorități.³⁶

Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială este mai accentuată în mediul rural (26,0%), comparativ cu cel urban (15,3%), urmărind aceeași tendință pentru limitare (17,7% și, respectiv, 10,7%).

Necesitatea nesatisfăcută este mai frecventă printre femeile tinere. Pe măsura înaintării în vârstă, poate fi urmărită o tendință de scădere a necesității nesatisfăcute de contracepție pentru spațiere de la 6,4% la grupa de vârstă 20-24 de ani până la 3,1% la grupa de vârstă 45-49 de ani și de creștere a celei pentru limitare (5,7-21,2%).

Nivelul de studii al respondentelor influențează necesitatea nesatisfăcută de planificare familială, aceasta fiind de circa două ori mai mică la femeile cu studii superioare comparativ cu femeile cu studii gimnaziale (13,5% și, respectiv, 26,2%).

Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială diferă în dependență de statutul ocupațional al femeilor, înregistrând 29,4% la femeile lucrătoare pe cont propriu, comparativ cu 20,6% la femeile salariate, această diferență având și o legătură cu mediul de reședință și nivelul de studii al respondentelor.

³⁵ <https://www.who.int/data/gho/indicator-metadata-registry/imr-details/4988>

The percentage of women of reproductive age (15-49 years) who desire either to have no (additional) children or to postpone the next child and who are currently using a modern method of contraception. The numerator is the percentage of women of reproductive age (15-49 years old) who are currently using, or whose partner is currently using, at least one modern contraceptive method. The denominator is the total demand for family planning (the sum of contraceptive prevalence (any method) and the unmet need for family planning).

³⁶ Emery, Tom & Koops, Judith C., 2021. „The Impact of COVID-19 on Fertility behaviour and Intentions in the Republic of Moldova,” SocArXiv fcdq9, Center for Open Science.

Nu se constată diferențe semnificative a necesității nesatisfăcute de planificare familială în dependență de nivelul de bunăstare a femeilor, de exemplu, între femeile cu chintila I (20,5%) și V (22,7%).

Paralel cu necesitatea nesatisfăcută a fost analizată și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre femeile căsătorite sau aflate în concubinaj în raport cu caracteristicile studiate. În sudul țării se înregistrează un nivel mai scăzut (55,5%) comparativ cu nordul (62,1%) și centrul (61,3%). Cel mai înalt nivel al indicatorului este înregistrat la Chișinău (61,8%).

Mai frecvent, menționează că au cererea de planificare familială satisfăcută cu metodele moderne de contracepție femeile din mediul urban (64,0%) comparativ cu cel rural (58,0%). Cererea satisfăcută pentru spațiere urmărește aceeași tendință, iar pentru limitare situația este inversă (28,0% și, respectiv, 32,9%).

După cum era de așteptat, odată cu înaintarea în vârstă, se înregistrează o creștere graduală a cererii de planificare familială satisfăcută, inclusiv pentru limitare, de la 9,6% printre femeile de 20-24 de ani la 67,2% pentru cele de 45-49 de ani, și viceversa, în cazul spațierii (48,4 și, respectiv, 5,4%).

Nivelul indicatorului crește odată cu creșterea nivelului de instruire de la 56,7% femei cu studii gimnaziale la 66,1% femei cu studii superioare. Statutul ocupațional influențează mai puțin nivelul acestui indicator, înregistrând o valoare maximă (63,6%) la femei salariate.

Nu se constată diferențe semnificative în grupele de femei din chintilele II-IV (62,1-64,8%), totodată este de menționat că la femeile din chintila I indicatorul are cea mai mică valoare (56,0%).

TABELUL 4.4.1.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani căsătorite sau aflate în concubinaj, cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %

Caracteristici studiate	Cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție			Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială			Numărul femeilor în prezent căsătorite sau aflate în concubinaj	Numărul femeilor în prezent căsătorite sau aflate în concubinaj care necesită contracepție
	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total		
Regiune								
Chișinău	36,1	25,7	61,8	5,6	10,0	15,6	344	257
Nord	25,7	36,4	62,2	4,5	18,4	24,9	414	300
Centru	30,7	30,6	61,3	7,2	16,1	23,2	748	574
Sud	24,4	31,1	55,5	9,7	14,4	24,1	424	297
Mediu de reședință								
Urban	36,0	28,0	64,0	4,6	10,7	15,3	716	521
Rural	25,2	32,9	58,0	8,3	17,7	26,0	1214	907
Grupă de vârstă								
15-19	*	*	*	*	*	*	22	15
20-24	48,4	9,6	58,0	6,4	5,7	12,1	157	101
25-29	44,3	10,4	54,7	10,0	8,0	18,0	293	194
30-34	35,6	22,9	58,4	7,4	13,0	20,3	433	321
35-39	25,8	34,6	60,4	5,7	17,7	23,3	411	327
40-44	12,5	49,7	62,2	6,6	24,4	31,0	323	276
45-49	5,4	67,2	72,5	3,1	21,2	24,2	291	194
Nivel de studii								
Primar	*	*	*	*	*	*	15	11
Gimnazial	24,7	32,1	56,7	9,3	17,0	26,2	565	422
Secundar general	32,2	30,7	62,9	5,5	14,5	20,0	300	221
Secundar vocațional	26,9	30,5	57,3	8,5	17,4	25,9	339	249
Post-secundar vocațional	28,1	31,8	59,9	7,1	17,2	24,3	260	192
Superior	35,9	30,2	66,1	3,2	10,3	13,5	447	331

Statut ocupațional								
Salariată	28,1	35,5	63,6	5,0	15,5	20,6	715	544
Lucrătoare pe cont propriu	(22,6)	(39,0)	(61,6)	(4,1)	(25,4)	(29,4)	48	40
Șomeră	*	*	*	*	*	*	6	3
Pensionară	26,6	27,4	54,0	4,0	23,4	27,4	180	136
Altă situație	30,8	28,2	59,0	8,8	12,9	21,7	980	704
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	(18,4)	(37,7)	(56,0)	(0,0)	(20,5)	(20,5)	59	36
Chintila II	28,7	34,6	63,3	2,8	24,1	26,8	229	180
Chintila III	31,9	32,9	64,8	5,7	14,2	19,8	590	444
Chintila IV	32,1	30,0	62,1	7,6	13,5	21,1	236	179
Chintila V	28,3	29,1	57,4	9,0	13,7	22,7	624	461
Total	29,3	31,04	60,3	6,9	15,1	21,9	1930	1428

Notă: *indică o cifră care are la bază mai puțin de 25 de cazuri și a fost suprimată.

Cifrele dintre paranteze au la bază mai puțin de 100 de cazuri.

Din cauza rotunjirii cifrelor, totalul nu coincide întotdeauna.

În scopul prezentării unui tablou amplu privind necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție au fost analizate și datele pentru grupa de femei necăsătorite și pentru toate femeile de vârstă reproductivă.

4.4.2. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre femeile necăsătorite

În grupa femeilor de vârstă reproductivă necăsătorite, circa 9 la sută au menționat că necesitatea lor de planificare familială este nesatisfăcută (Tabelul 4.4.2.1). Nivelurile mai înalte ale acestui indicator au fost înregistrate la femeile cu vârsta de 25-29 de ani (13,7%), cu studii gimnaziale (12,5%), lucrătoare pe cont propriu (21,3%) și din chintila I (14,8%). Concomitent, a fost analizată și cererea de planificare familială satisfăcută cu utilizarea metodele moderne de contracepție, constatându-se că nivelul indicatorului nu diferă prea mult de la o regiune la alta, înregistrând valori între 40,1 și 46,1%, cu excepția municipiului Chișinău (52,4%).

Cererea de planificare familială satisfăcută cu utilizarea metodelor moderne de contracepție pentru spațiere este mai înaltă de circa 2 ori printre femeile necăsătorite din mediul urban (33,4%) comparativ cu cele din mediul rural (19,8%), iar cea pentru limitare fiind inversă (15,4% și 22,1%).

După cum era de așteptat, femeile din grupele de vârstă mai mare au valoarea indicatorului pentru limitare mai înalt (65,9% la vârsta de 45-49 de ani), deoarece majoritatea au născut deja

numărul dorit de copii. Totodată, la femeile mai tinere se constată un nivel mai înalt al indicatorului pentru spațiere (41,0 % – 20-24 de ani) comparativ cu cele care sunt mai aproape de sfârșitul perioadei de reproducere (3,2 % – 45-49 de ani).

Nivelul de studii al respondentelor determină gradul de satisfacere a cererii de planificare familială cu metode moderne de contracepție printre femeile necăsătorite. Astfel, la femeile cu studii post-secundare vocaționale valoarea indicatorului (55,8%) este de circa 2 ori mai mare comparativ cu femeile cu studii primare (26,6%). Totodată, se atestă valori mai mari în rândul femeilor salariate (54,1%) decât la cele care au o altă situație (39,8%). Este important să menționăm că nu există diferențe semnificative în funcție de nivelul de bunăstare a femeilor necăsătorite.

TABELUL 4.4.2.1. Distribuția femeilor cu vârsta de 15-49 de ani necăsătorite, cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %

Caracteristici studiate	Cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție			Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială			Numărul femeilor necăsătorite	Numărul femeilor necăsătorite care necesită contracepție
	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total		
Regiune								
Chișinău	37,4	14,9	52,4	2,4	3,5	5,9	246	137
Nord	(18,9)	(23,5)	(42,4)	(2,2)	(5,3)	(7,5)	227	85
Centru	22,7	17,4	40,1	3,8	5,2	8,9	316	142
Sud	24,3	21,7	46,0	5,3	7,6	12,9	262	128
Mediu de reședință								
Urban	33,4	15,4	48,8	3,9	4,2	8,1	469	240
Rural	19,8	22,1	41,8	3,2	6,3	9,5	582	252
Grupă de vârstă								
15-19	(22,0)	(3,7)	(25,7)	(1,6)	(0,5)	(2,1)	197	46
20-24	(41,0)	(8,4)	(49,4)	(3,0)	(3,6)	(6,6)	170	86
25-29	(32,4)	(7,8)	(40,2)	(7,8)	(5,9)	(13,7)	108	55
30-34	(35,6)	(13,7)	(49,3)	(6,2)	(6,9)	(13,1)	150	88
35-39	(24,8)	(22,9)	(47,8)	(1,9)	(9,6)	(11,5)	158	90
40-44	(13,4)	(36,2)	(49,6)	(3,1)	(8,7)	(11,8)	128	68
45-49	(3,2)	(65,9)	(69,1)	(2,4)	(7,2)	(9,60)	140	59

Nivel de studii								
Primar	*	*	*	*	*	*	35	10
Gimnazial	(20,3)	(20,8)	(41,1)	(4,5)	(8,0)	(12,5)	390	185
Secundar general	(31,5)	(14,5)	(46,0)	(3,5)	(3,8)	(7,3)	175	80
Secundar vocațional	(26,0)	(22,4)	(48,4)	(4,4)	(4,0)	(8,3)	151	68
Post-secundar vocațional	(32,4)	(23,5)	(55,8)	(2,8)	(3,3)	(6,1)	114	61
Superior	(31,9)	(15,0)	(46,9)	(1,8)	(4,6)	(6,4)	175	84
Statut ocupațional								
Salariată	28,6	25,5	54,1	3,6	3,1	6,6	349	178
Lucrătoare pe cont propriu	*	*	*	*	*	*	14	7
Șomeră	*	*	*	*	*	*	1	1
Pensionară	(21,8)	(22,9)	(44,8)	(1,60)	(10,3)	(11,9)	126	64
Altă situație	25,1	14,7	39,8	3,9	5,3	9,2	560	242
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	(16,8)	(29,2)	(46,0)	(0,0)	(14,8)	(14,8)	79	38
Chintila II	(26,8)	(24,3)	(51,2)	(1,5)	(3,8)	(5,3)	139	63
Chintila III	28,1	17,4	45,4	1,5	3,7	5,2	283	132
Chintila IV	(26,4)	(20,8)	(47,2)	(3,9)	(5,3)	(9,2)	132	64
Chintila V	29,1	16,7	45,8	6,4	6,2	12,6	272	143
Total	25,8	19,1	44,9	3,5	5,4	8,9	1051	492

Notă: *indică o cifră care are la bază mai puțin de 25 de cazuri și a fost suprimată.

Cifrele dintre paranteze au la bază mai puțin de 100 de cazuri.

Din cauza rotunjirii cifrelor, totalul pentru metodele moderne de contracepție nu coincide întotdeauna.

4.4.3. Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre toate femeile de vârstă reproductivă

Din totalul femeilor de vârstă reproductivă, 16,9% au necesitatea nesatisfăcută de planificare familială (Tabelul 4.4.3.1). Nu se atestă diferențe semnificative între regiuni (de la 17,4 la 19,5%), cu excepția municipiului Chișinău (11 la sută). La femeile din mediul rural valoarea indicatorului este de circa 2 ori mai mare decât a celor din mediul urban (11,9 și 20,2%).

Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială crește odată cu înaintarea în vârstă, de la 3,5% la 15-19 ani până la 19,1% la 45-49 de ani, înregistrând cel mai înal nivel (26,2%) la femeile de 40-44 de ani. Nu se constată o relație direct proporțională între nivelul de studii și necesitatea nesatisfăcută de contracepție, totodată este de remarcat că aceasta este mai mică la femeile cu studii superioare (11,4%).

Analizând indicatorul în dependență de statutul ocupațional, observăm că la femeile cu studii superioare necesitatea nesatisfăcută de planificare familială este mai mică (16,2%) comparativ cu cea a celorlalte femei. Nivelul de bunăstare a femeilor, practic, nu influențează nivelul necesității nesatisfăcute de contracepție, având valori cuprinse între 15,0-19,0%, fără a înregistra o creștere a indicatorului odată cu creșterea nivelului de bunăstare.

Cu referire la cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție printre toate femeile de vârstă reproductivă, constatăm că diferențe semnificative în raport cu regiunea și mediul de reședință nu se evidențiază. Totodată, menționăm o creștere graduală a indicatorului odată cu înaintarea în vârstă de la 28,2% în gupa femeilor de 15-19 ani până la la 71,6 % la cele din grupa de vârstă 45-49 de ani.

Nivelul de studii influențează valoarea indicatorului, afirmație valabilă pentru toate femeile de vârstă reproductivă care au nevoie de contracepție. Femeile cu studii superioare au cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne cu 10 la sută mai mult decât femeile cu studii gimnaziale (50,0 și, respectiv, 60,1%).

În funcție de statutul ocupațional, observăm o tendință similară. De exemplu, la femeile salariate acest indicator constituie 60,5% spre deosebire de femeile pensionare (50,7%). Nivelul de bunăstare al femeilor nu influențează semnificativ cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, ponderea acesteia variind între 50,3 și 58,0%.

TABELUL 4.4.3.1. Distribuția tuturor femeilor cu vârsta de 15-49 de ani cu necesitatea nesatisfăcută de planificare familială și cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție, în %

Caracteristici studiate	Cererea de planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție			Necesitatea nesatisfăcută de planificare familială			Numărul tuturor femeilor	Numărul tuturor femeilor care necesită contracepție
	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total	Pentru spațiere	Pentru limitare	Total		
Regiune								
Chișinău	35,7	22,2	57,9	4,3	6,9	11,2	534	356
Nord	23,2	31,4	54,6	4,0	13,4	17,4	590	353
Centru	27,9	27,0	54,9	5,6	12,6	18,2	963	645
Sud	23,7	27,6	51,3	7,7	11,8	19,5	613	371
Mediu de reședință								
Urban	33,8	24,2	58,1	4,1	7,9	11,9	1075	682
Rural	23,3	29,0	52,3	6,4	13,8	20,2	1625	1043
Grupă de vârstă								
15-19	(24,8)	(3,5)	(28,2)	(2,0)	(1,5)	(3,5)	208	56
20-24	44,0	8,4	52,4	4,8	4,0	8,8	277	155
25-29	41,6	10,0	51,6	9,1	6,8	16,0	360	221
30-34	35,1	20,7	55,8	7,0	11,2	18,2	522	361
35-39	25,2	31,9	57,1	4,9	14,4	19,3	513	373
40-44	12,8	45,3	58,1	5,3	20,8	26,2	417	321
45-49	4,4	67,2	71,6	2,5	16,6	19,1	403	238
Nivel de studii								
Primar	*	*	*	*	*	*	46	18
Gimnazial	22,5	27,6	50,0	6,7	12,7	19,4	815	506
Secundar general	31,9	24,7	56,6	4,6	9,7	14,3	445	281
Secundar vocațional	24,9	28,2	53,1	7,2	13,8	21,1	441	284
Post-secundar vocațional	28,	29,9	58,1	6,1	13,4	19,5	356	240
Superioare	34,2	26,9	61,1	2,8	8,6	11,4	585	391

Statut ocupațional								
Salariată	27,4	33,1	60,5	4,5	11,7	16,2	978	666
Lucrătoare pe cont propriu	(22,2)	(36,0)	(58,2)	(3,4)	(22,8)	(26,2)	57	43
Șomeră	*	*	*	*	*	*	6	3
Pensionară	24,46	26,3	50,7	3,4	17,8	21,2	272	177
Altă situație	28,4	23,0	51,4	6,6	9,6	16,2	1385	835
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	(18,1)	(32,3)	(50,3)	(0,0)	(17,1)	(17,1)	122	64
Chintila II	28,0	29,9	57,9	1,9	16,8	18,7	333	218
Chintila III	29,9	28,1	58,0	4,5	10,6	15,1	804	527
Chintila IV	28,1	27,3	55,4	6,3	9,5	15,8	330	212
Chintila V	28,2	26,1	54,2	7,8	11,2	19,0	799	540
Total	27,5	27,1	54,6	5,5	11,4	16,9	2700	1725

Notă: *indică o cifră care are la bază mai puțin de 25 de cazuri și a fost suprimată.

Cifrele dintre paranteze au la bază mai puțin de 100 de cazuri.

Din cauza rotunjirii cifrelor, totalul nu coincide întotdeauna.

Comparând necesitatea nesatisfăcută de planificare familială în grupele de femei constatăm că cel mai înal nivel al acesteia este atins de către femeile căsătorite sau aflate în concubinaj (21,9%), fiind urmate de toate femeile de vârstă reproductivă (16,9%) și, în final, după cum este de așteptat, se plasează femeile necăsătorite (8,9%).

5. PĂRINȚI ȘI COPII

5.1. Numărul de copii, inclusiv biologici și vitregi, pe care îi au bărbații

În societatea modernă, familiile mixte – cele în care există copii din căsătoriile anterioare ale partenerilor – au devenit destul de răspândite, o bună parte din persoanele care se recăsătoresc deja au copii. Astfel, mulți bărbați și femei cresc și educă nu doar copii biologici, dar și copii vitregi. Menționăm că informațiile privind numărul mediu de copii biologici și vitregi per bărbat și per femeie au fost colectate pentru prima dată în cadrul GGS.

Conform rezultatelor cercetării (*Tabelul 5.1.1*), numărul mediu de copii care revine unui bărbat cu vârsta de la 20 până la 79 de ani constituie 1,8, respectiv 1,69 – copii biologici și 0,11 – copii vitregi (*Tabelul 4.9.1.1*). În grupele celor mai tineri respondenți (20-24 și 25-29 de ani) numărul de copii care revine unui bărbat este mai mic de unu, dar deja în grupa de vârstă 30-34 de ani numărul mediu de copii biologici este de 1,2, iar a copiilor vitregi – 0,11. Generațiilor masculine mai în vârstă (60 de ani și mai mult) le revin în medie peste doi copii, ajungând la 2,59 copii per bărbat cu vârsta de 75-79 de ani. Această diferență între generațiile tinere și cele mai în vârstă este determinată de un număr mediu mai mare al copiilor biologici per bărbat din generațiile mai în vârstă, pe când numărul mediu al copiilor vitregi, cu unele oscilații nu depășește 0,11 copii. Cel mai mare număr mediu de copii vitregi a fost declarat de respondenții din grupul de vârstă 35-39 de ani.

Cel mai mic număr mediu de copii per bărbat s-a înregistrat pentru mun. Chișinău, fiind de 1,35, respectiv 1,23 – copii biologici și 0,11 – copii vitregi. Acest fapt este determinat și de structura populației municipiului, care este mai tânără comparativ cu alte regiuni. Pentru sud, centru și nord diferențele nu sunt atât de pronunțate.

În funcție de starea civilă – căsătorie sau concubinaj – cel mai mult se diferențiază numărul mediu de copii vitregi. Astfel, bărbaților care coabitează le revine în mediu 0,55 copii per bărbat, pe când celor în căsătorie – doar 0,06.

TABELUL 5.1.1. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, total

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	1,69	0,11	1,80
Grupă de vârstă			
15-19	0,00	0,00	0,00
20-24	0,17	0,04	0,20
25-29	0,60	0,06	0,66
30-34	1,20	0,11	1,32
35-39	1,45	0,18	1,63
40-44	1,65	0,12	1,77
45-49	1,76	0,16	1,92
50-54	1,86	0,13	1,99
55-59	1,98	0,15	2,13
60-64	2,19	0,08	2,27
65-69	2,36	0,11	2,47
70-74	2,37	0,11	2,47
75-79	2,49	0,10	2,59
Regiune			
Chișinău	1,23	0,11	1,35
Nord	1,65	0,15	1,81
Centru	1,76	0,08	1,84
Sud	1,85	0,11	1,96
Nivel de studii			
Primar	1,49	0,06	1,55
Gimnazial	1,54	0,11	1,64
Secundar general	1,57	0,09	1,66
Secundar vocațional	1,91	0,14	2,05
Post-secundar vocațional	1,86	0,12	1,98
Superior	1,58	0,08	1,66

Statut marital			
Căsătorit	2,16	0,06	2,22
Concubinaj	1,42	0,55	1,97
Divorțat/separat	1,80	0,18	1,98
Singur	0,51	0,03	0,54
Văduv	2,35	0,06	2,40
Statut ocupațional			
Salariat	1,53	0,12	1,64
Lucrător pe cont propriu	1,66	0,11	1,77
Pensionar	2,34	0,10	2,44
Șomer	1,43	0,16	1,59
Altă situație	1,28	0,08	1,36
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,66	0,18	1,84
Chintila II	1,82	0,10	1,93
Chintila III	1,69	0,10	1,79
Chintila IV	1,76	0,13	1,89
Chintila V	1,77	0,10	1,86
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	1,97	0,08	2,06
Severă	2,10	0,10	2,19
Medie	1,96	0,13	2,09
Fără dizabilitate	1,39	0,09	1,49

Analiza datelor pe medii de reședință (Tabelele 5.1.2. și 5.1.3.) arată că numărul mediu de copii care revine unui bărbat cu vârsta de la 20 până la 79³⁷ de ani din mediul urban constituie 1,47, iar în mediul rural –1,97. Totodată, diferența mai mare se referă la numărul mediu de copii biologici, care este semnificativ mai mare pentru bărbații de la sate – 1,85, comparativ cu cei din orașe –1,37, pe când numărul mediu de copii vitregi diferă foarte puțin – 0,11 per bărbat din mediul rural și 0,10 per bărbat din mediul urban.

În mediul urban, mai mult de doi copii biologici au doar bărbații din generațiile cele mai în vârstă, de 70 de ani și peste, iar în mediul rural – celor cu vârstă de 55 de ani și peste. Numărul mediu de copii vitregi cu unele oscilații nu depășește 0,21 copii per bărbat atât în rândul orășenilor, cât și în rândul sătenilor.

³⁷ Pentru prima grupă de vârstă (15-19 ani) numărul de copii este 0.

Bărbații care locuiesc în concubinaj au declarat cel mai mare număr de copii vitregi, acesta fiind de 0,48 copii per bărbat de la oraș și 0,59 pentru cei de la sat.

TABELUL 5.1.2. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul urban

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	1,37	0,10	1,47
Grupă de vârstă			
15-19	0,00	0,00	0,00
20-24	0,11	0,03	0,15
25-29	0,47	0,02	0,49
30-34	0,97	0,05	1,02
35-39	1,35	0,16	1,50
40-44	1,49	0,09	1,58
45-49	1,72	0,21	1,93
50-54	1,67	0,05	1,71
55-59	1,72	0,15	1,87
60-64	1,88	0,12	1,99
65-69	1,83	0,11	1,95
70-74	2,16	0,09	2,24
75-79	2,11	0,20	2,31
Regiune			
Chișinău	1,10	0,10	1,20
Nord	1,49	0,14	1,62
Centru	1,42	0,04	1,46
Sud	1,59	0,10	1,69
Nivel de studii			
Primar	1,12	0,04	1,16
Gimnazial	1,26	0,06	1,32
Secundar general	1,09	0,08	1,17
Secundar vocațional	1,59	0,13	1,72
Post-secundar vocațional	1,51	0,13	1,65
Superior	1,38	0,09	1,47

Statut marital			
Căsătorit	1,81	0,05	1,86
Concubinaj	1,00	0,48	1,48
Divorțat/separat	1,62	0,14	1,75
Singur	0,37	0,03	0,40
Văduv	2,21	0,02	2,22
Statut ocupațional			
Salariat	1,27	0,08	1,35
Lucrător pe cont propriu	1,41	0,13	1,54
Pensionar	1,99	0,13	2,12
Șomer	1,30	0,15	1,45
Altă situație	0,80	0,05	0,85
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,53	0,16	1,69
Chintila II	1,45	0,11	1,56
Chintila III	1,46	0,15	1,61
Chintila IV	1,41	0,10	1,51
Chintila V	1,39	0,07	1,45
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	1,20	0,10	1,30
Severă	1,55	0,13	1,68
Medie	1,68	0,13	1,81
Fără dizabilitate	1,12	0,07	1,19

TABELUL 5.1.3. Numărul mediu de copii per bărbat, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul rural

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	1,85	0,11	1,97
Grupă de vârstă			
15-19	0,00	0,00	0,00
20-24	0,21	0,04	0,25
25-29	0,69	0,09	0,78
30-34	1,43	0,17	1,60
35-39	1,52	0,21	1,73
40-44	1,74	0,13	1,87
45-49	1,78	0,14	1,92
50-54	1,93	0,15	2,08
55-59	2,10	0,15	2,25
60-64	2,30	0,06	2,36
65-69	2,57	0,11	2,68
70-74	2,47	0,12	2,58
75-79	2,63	0,06	2,69
Regiune			
Chișinău	1,78	0,15	1,93
Nord	1,75	0,17	1,92
Centru	1,83	0,09	1,91
Sud	1,96	0,11	2,07
Nivel de studii			
Primar	1,60	0,07	1,66
Gimnazial	1,62	0,12	1,74
Secundar general	1,84	0,09	1,93
Secundar vocațional	2,02	0,14	2,16
Post-secundar vocațional	2,10	0,11	2,21
Superior	1,91	0,06	1,96

Statut marital			
Căsătorit	2,31	0,07	2,38
În coabitare	1,64	0,59	2,23
Divorțat/separat	1,93	0,22	2,16
Singur	0,58	0,03	0,61
Văduv	2,40	0,08	2,48
Statut ocupațional			
Salariat	1,75	0,14	1,90
Lucrător pe cont propriu	1,80	0,10	1,89
Pensionar	2,49	0,09	2,57
Șomer	1,47	0,16	1,64
Altă situație	1,45	0,09	1,54
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,71	0,19	1,89
Chintila II	1,93	0,10	2,04
Chintila III	1,80	0,08	1,87
Chintila IV	1,93	0,14	2,07
Chintila V	2,05	0,11	2,16
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	2,27	0,08	2,35
Severă	2,35	0,08	2,43
Medie	2,09	0,13	2,22
Fără dizabilitate	1,54	0,11	1,65

5.2. Numărul de copii, inclusiv biologici și vitregi, pe care îi au femeile

Numărul mediu de copii per femeie (biologici³⁸ și vitregi) cu vârsta de la 15 la 79 de ani este mai mare decât pentru bărbați, constituind 2,09 copii, inclusiv numărul mediu mai mare al copiilor biologici (1,98), pe când numărul de copii vitregi înregistrează o valoare similară – 0,11 (Tabelul 5.2.1). Începând cu grupa de vârstă 35-39 de ani, numărul mediu de copii per femeie este mai mare de doi, inclusiv 2,04 copii biologici și 0,10 copii vitregi. Cel mai mare număr mediu de copii vitregi revine femeilor din grupa de vârstă 50-54 de ani (0,18). Generațiilor mai în vârstă (60+) le revin 0,12-0,15 copii vitregi per femeie.

³⁸ În comparație cu indicatorul număr mediu de copii născuți vii, acest indicator arată numărul mediu de copii biologici la momentul desfășurării studiului.

Respondentele din mun. Chișinău au declarat în mediu 1,45 copii biologici și 0,15 copii vitregi per femeie, ultimul indicator fiind mai înalt în comparație cu zonele nord, centru, sud. Ca și în cazul bărbaților, cel mai mare număr mediu de copii vitregi revine femeilor care locuiesc în concubinaj (0,55).

În funcție de nivelul de studii al femeilor, numărul mediu de copii vitregi nu diferă semnificativ.

TABELUL 5.2.1. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, total

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	1,98	0,11	2,09
Grupă de vârstă			
15-19	0,08	0,00	0,08
20-24	0,69	0,04	0,73
25-29	1,56	0,06	1,62
30-34	1,89	0,08	1,97
35-39	2,04	0,10	2,15
40-44	2,04	0,13	2,17
45-49	2,00	0,10	2,10
50-54	2,17	0,18	2,35
55-59	2,11	0,13	2,23
60-64	2,24	0,12	2,37
65-69	2,31	0,12	2,43
70-74	2,22	0,12	2,33
75-79	2,30	0,15	2,45
Regiune			
Chișinău	1,45	0,15	1,61
Nord	1,89	0,13	2,02
Centru	2,12	0,09	2,21
Sud	2,18	0,10	2,27

Nivel de studii			
Primar	2,19	0,07	2,25
Gimnazial	2,18	0,11	2,29
Secundar general	1,98	0,09	2,07
Secundar vocațional	2,05	0,14	2,18
Post-secundar vocațional	1,84	0,12	1,96
Superior	1,63	0,11	1,74
Statut marital			
Căsătorită	2,17	0,07	2,24
Concubinaj	1,71	0,55	2,26
Divorțată/separată	1,88	0,14	2,01
Singură	1,26	0,03	1,28
Văduvă	2,47	0,11	2,58
Statut ocupațional			
Salariat	1,74	0,12	1,85
Lucrătoare pe cont propriu	1,94	0,17	2,10
Pensionară	2,29	0,12	2,41
Șomeră	1,82	0,13	1,95
Altă situație	1,77	0,08	1,85
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,98	0,09	2,06
Chintila II	2,11	0,11	2,22
Chintila III	1,92	0,11	2,03
Chintila IV	2,06	0,10	2,16
Chintila V	1,97	0,13	2,09
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	1,94	0,00	1,94
Severă	2,16	0,14	2,31
Medie	2,09	0,14	2,22
Fără dizabilitate	1,80	0,07	1,87

Analiza datelor pe medii de reședință confirmă diferențele semnificative între femeile de la sate și de la orașe. Este evident faptul că numărul mediu de copii pentru femeile în vârstă de la 15 la 79 de ani din mediul rural (*Tabelul 5.2.2.*) este semnificativ mai mare, constituind 2,28 copii per femeie, inclusiv 2,19 copii biologici și 0,10 copii vitregi. În mediul urban (*Tabelul 5.2.2.*), femeile le revin în medie 1,73 copii per femeie, respectiv 1,59 copii biologici și 0,14 copii vitregi. Totodată, cel mai mare număr mediu de copii vitregi se înregistrează la grupele de vârstă 50-54 de ani (0,23). Nu se înregistrează o diferență semnificativă privind numărul de copii vitregi între generațiile cu vârsta de 40-59 de ani și cele de 60+.

Dat fiind faptul că viața în concubinaj este mai răspândită în mediul rural, numărul de copii vitregi per femeie în coabitare este mai mare (0,59) decât în mediul urban (0,48). Femeilor căsătorite le revine un număr mediu semnificativ mai mic de copii vitregi – 0,1 pentru cele de la orașe și 0,05 pentru cele de la sate.

TABELUL 5.2.2. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul urban

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	1,59	0,14	1,73
Grupă de vârstă			
15-19	0,04	0,00	0,04
20-24	0,43	0,03	0,46
25-29	1,16	0,06	1,22
30-34	1,56	0,06	1,63
35-39	1,86	0,10	1,97
40-44	1,75	0,21	1,96
45-49	1,68	0,15	1,83
50-54	1,72	0,23	1,95
55-59	1,84	0,17	2,01
60-64	1,82	0,20	2,02
65-69	1,91	0,18	2,09
70-74	1,74	0,09	1,82
75-79	1,71	0,25	1,96
Regiune			
Chișinău	1,34	0,17	1,50
Nord	1,68	0,15	1,83
Centru	1,66	0,09	1,75
Sud	1,87	0,11	1,98

Nivel de studii			
Primar	1,59	0,12	1,71
Gimnazial	1,70	0,12	1,81
Secundar general	1,56	0,12	1,67
Secundar vocațional	1,71	0,20	1,91
Post-secundar vocațional	1,58	0,13	1,71
Superior	1,48	0,13	1,61
Statut marital			
Căsătorită	1,85	0,10	1,96
Concubinaj	1,28	0,48	1,76
Divorțată/separată	1,67	0,21	1,88
Singură	1,00	0,03	1,02
Văduvă	1,91	0,11	2,01
Statut ocupațional			
Salariată	1,47	0,15	1,62
Lucrătoare pe cont propriu	1,65	0,30	1,95
Pensionară	1,85	0,17	2,02
Șomeră	1,42	0,18	1,60
Altă situație	1,42	0,06	1,48
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	1,66	0,08	1,74
Chintila II	1,75	0,12	1,86
Chintila III	1,62	0,16	1,79
Chintila IV	1,58	0,14	1,72
Chintila V	1,55	0,16	1,71
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	1,75	0,00	1,75
Severă	1,78	0,21	1,99
Medie	1,68	0,17	1,85
Fără dizabilitate	1,45	0,09	1,53

TABELUL 5.2.3. Numărul mediu de copii per femeie, inclusiv biologici și vitregi, în grupele de vârstă 15-79 de ani, mediul rural

	Copii biologici	Copii vitregi	Copii total
Total	2,19	0,10	2,29
Grupă de vârstă			
15-19	0,11	0,00	0,11
20-24	0,90	0,05	0,94
25-29	1,84	0,06	1,90
30-34	2,14	0,10	2,24
35-39	2,18	0,10	2,28
40-44	2,19	0,09	2,28
45-49	2,14	0,08	2,22
50-54	2,40	0,15	2,54
55-59	2,23	0,11	2,34
60-64	2,42	0,09	2,52
65-69	2,49	0,09	2,58
70-74	2,44	0,13	2,57
75-79	2,56	0,10	2,66
Regiune			
Chișinău	1,91	0,10	2,02
Nord	2,04	0,12	2,17
Centru	2,23	0,08	2,31
Sud	2,27	0,09	2,37
Nivel de studii			
Primar	2,34	0,05	2,39
Gimnazial	2,31	0,11	2,42
Secundar general	2,17	0,07	2,24
Secundar vocațional	2,21	0,10	2,32
Post secundar vocațional	2,05	0,11	2,16
Superior	1,87	0,08	1,95

Statut marital			
Căsătorită	2,32	0,05	2,37
Concubinaj	2,00	0,59	2,59
Divorțată/separată	2,07	0,07	2,14
Singură	1,42	0,03	1,44
Văduvă	2,69	0,11	2,80
Statut ocupațional			
Salariată	1,98	0,09	2,07
Lucrătoare pe cont propriu	2,17	0,06	2,23
Pensionară	2,48	0,10	2,58
Șomeră	2,00	0,11	2,12
Altă situație	1,93	0,09	2,02
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	2,12	0,09	2,21
Chintila II	2,24	0,11	2,35
Chintila III	2,09	0,09	2,17
Chintila IV	2,27	0,09	2,35
Chintila V	2,26	0,10	2,36
Grad de dizabilitate			
Foarte severă	2,13	0,00	2,13
Severă	2,35	0,12	2,47
Medie	2,28	0,12	2,40
Fără dizabilitate	2,01	0,06	2,07

5.3. Atitudinile populației față de parentalitate și copii

Tradițional, prezența copiilor este considerată în calitate de indicator valoros al unei familii „adevărate”, care conferă sens funcționalității acesteia, dar și existenței umane în general. Abordarea tradițională a familiei presupune prezența ambilor părinți, în special din perspectiva intereselor copilului, dar și realizarea adulților.

Conform studiului GGS, 95,0% din numărul total al respondenților sunt parțial sau total de acord că, pentru a crește fericit, copilul are nevoie de o familie cu mamă și tată, cu prevalență în mediul rural comparativ cu cel urban (4,5%) (Tabelul 5.3.1).

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai mică a persoanelor de 15-19 ani, mai cu seamă în mediul urban, numărul acestora fiind în creștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a populației în zona de centru și sud, iar cea mai scăzută în mun. Chișinău.

Diferențele de gen fiind în general ne semnificative, se manifestă ușor în raport cu unele variabile specifice. Printre bărbații care susțin această idee, prevalează numeric cei din grupul de vârstă 65-69 de ani, regiunile centru/sud, cu studii primare, divorțați, dar și căsătoriți, pensionari/lucrători pe cont propriu, din chintila II și V. Printre femeile care susțin această idee, prevalează cele din grupele de vârstă 65-69 și 60-64 de ani, regiunile centru/sud, cu studii primare, văduve, pensionare, din chintila V. Astfel, și la bărbați, și la femei constatăm relația directă dintre acceptarea necesității tatălui și mamei pentru copil și bunăstarea economică, dar o relație inversă cu nivelul de studii (diminuarea pozițiilor odată cu creșterea nivelului de studii).

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această poziție a crescut ușor printre locuitorii din mediul rural și locuitorii din mediul urban, în rândul bărbaților și femeilor.

TABELUL 5.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru a crește fericit, copilul are nevoie de o familie cu mamă și tată, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	95,1	94,9	92,1	96,7	95,0
Grupă de vârstă					
15-19	93,5	92,2	86,8	96,4	92,9
20-24	93,7	94,6	91,3	96,4	94,1
25-29	96,5	94,7	92,0	98,2	95,6
30-34	95,1	93,9	92,5	96,3	94,5
35-39	92,5	93,8	89,8	95,7	93,1
40-44	95,1	94,7	91,4	96,8	94,9
45-49	96,7	94,5	93,5	96,5	95,6
50-54	96,0	96,1	94,4	96,8	96,0
55-59	95,6	96,2	94,5	96,5	95,9
60-64	95,1	95,5	93,3	96,1	95,3
65-69	97,6	96,7	94,6	98,1	97,1
70-74	95,7	96,3	94,7	96,7	96,1
75-79	95,8	95,4	92,4	96,9	95,5

Regiune					
Chișinău	90,7	89,6	89,1	94,4	90,1
Nord	94,6	95,1	93,3	96,0	94,9
Centru	96,9	96,5	96,9	96,6	96,7
Sud	96,0	96,1	91,8	97,6	96,1
Nivel de studii					
Primar	98,2	97,4	99,2	97,4	97,8
Gimnazial	95,6	93,5	89,9	95,9	94,5
Secundar general	95,8	96,2	93,1	97,7	96,1
Secundar vocațional	95,9	96,0	92,7	97,3	96,0
Post-secundar vocațional	95,3	96,1	94,9	96,5	95,8
Superior	91,9	93,1	90,6	96,5	92,6
Statut marital					
Căsătorit/ă	96,1	96,1	93,6	97,4	96,1
Concubinaj	93,7	95,0	89,8	97,1	94,3
Divorțat/ă /separat/ă	96,7	91,7	92,6	95,6	94,2
Singur/ă	93,5	92,4	89,7	95,1	93,0
Văduv/ă	95,2	97,1	92,7	98,2	96,7
Statut ocupațional					
Salariat/ă	94,9	94,9	92,5	97,3	94,9
Lucrător pe cont propriu	95,5	92,1	88,4	98,7	94,9
Pensionar/ă	95,9	95,8	93,2	97,0	95,9
Șomer/ă	95,0	94,6	93,5	95,4	94,8
Altă situație	95,1	94,5	91,0	96,4	94,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	94,1	94,5	93,0	94,8	94,3
Chintila II	96,2	95,0	92,7	96,5	95,5
Chintila III	94,9	94,3	90,9	96,6	94,6
Chintila IV	94,0	94,1	91,1	95,6	94,1
Chintila V	96,0	96,2	94,5	97,3	96,1

Tradițional, în Republica Moldova, prezența copiilor este considerată drept un indicator important pentru femei, care conferă sens existenței, fericire și împlinire acestora.

Conform studiului GGS, 91,4% din numărul populației parțial sau total sunt de acord cu afirmația: pentru ca viața unei femei să fie împlinită, ea trebuie să aibă copii (*Tabelul 5.3.2*). Persoanele din mediul rural (94,3%) sunt în număr mai mare comparativ cu cele din mediul urban (86,5%), confirmând prezența mai puternică a stereotipurilor tradiționale la țară.

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai joasă a numărului populației cu vârsta de 15-19 ani, în special în urbe, numărul acestora fiind în creștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în zona de centru, iar cea mai scăzută – în mun. Chișinău.

O prevalență a numărului populației care împărtășește ideea menționată se atestă în rândul persoanelor cu un nivel de studii scăzut, cu precădere în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere odată cu avansarea în studii. După statutul ocupațional al persoanelor, pensionarilor le revine un procent mai ridicat, pe când celor angajate în câmpul muncii – un procent mai mic.

În general, diferența de gen la acest capitol este de 2,6%, femeile depășind numeric bărbații. Printre persoanele, care împărtășesc această idee, prevalează bărbații și femeile din regiunea de centru a țării, cu nivel de studii primar și mediu profesional, văduvi, pensionari, din chintila de bunăstare joasă (II).

Astfel, gradul de stereotipie crește odată cu vârsta, cu prevalență în mediul rural, fiind în descreștere odată cu avansarea nivelului de educație.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această poziție a crescut nesemnificativ printre locuitorii din mediul rural și printre bărbați, fiind în descreștere ușoară printre locuitorii din mediul urban.

TABELUL 5.3.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru ca viața unei femei să fie împlinită, ea trebuie să aibă copii, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	90,1	92,7	86,5	94,3	91,5
Grupă de vârstă					
15-19	81,4	83,8	71,5	89,0	82,6
20-24	83,3	89,4	76,8	94,2	86,3
25-29	83,9	89,6	82,0	90,1	86,7
30-34	89,3	91,7	85,8	94,5	90,5
35-39	89,8	92,2	86,3	94,4	90,9
40-44	91,3	94,0	90,5	93,8	92,6
45-49	93,3	94,8	91,5	95,2	94,1
50-54	93,5	93,8	91,2	94,7	93,6
55-59	94,1	95,0	91,6	96,0	94,6
60-64	94,9	96,2	92,7	96,7	95,6
65-69	95,7	95,0	92,2	96,6	95,3
70-74	96,8	95,9	96,3	96,2	96,2
75-79	95,1	93,6	92,4	94,8	94,1
Regiune					
Chișinău	75,6	81,9	77,3	85,8	78,9
Nord	90,7	93,6	92,0	92,5	92,3
Centru	95,0	95,9	96,5	95,2	95,5
Sud	92,1	94,7	87,7	95,5	93,4

Nivel de studii					
Primar	95,0	93,5	86,0	96,5	94,3
Gimnazial	90,8	92,9	87,2	93,3	91,9
Secundar general	89,3	93,3	85,7	94,8	91,5
Secundar vocațional	93,7	94,9	92,0	95,2	94,3
Post-secundar vocațional	92,3	93,7	90,4	95,2	93,1
Superior	81,5	88,8	81,2	94,1	85,6
Statut marital					
Căsătorit/ă	93,0	94,0	89,0	95,9	93,6
Concubinaj	85,4	90,4	80,8	92,2	87,9
Divorțat/ă /separat/ă	93,4	95,0	94,3	94,1	94,2
Singur/ă	85,5	88,3	80,2	90,7	86,6
Văduv/ă	94,8	95,6	91,1	97,0	95,4
Statut ocupațional					
Salariat/ă	87,3	92,7	85,4	94,2	89,8
Lucrător/oare pe cont propriu	94,3	88,4	86,1	97,4	93,2
Pensionar/ă	95,2	95,4	92,6	96,5	95,4
Șomer/ă	91,8	90,6	89,7	92,1	91,4
Altă situație	88,5	91,6	83,6	93,5	90,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	90,8	90,7	90,8	90,8	90,8
Chintila II	93,6	94,5	90,7	95,4	94,2
Chintila III	90,2	92,9	87,5	93,8	91,6
Chintila IV	89,8	91,9	83,9	94,5	90,9
Chintila V	89,1	94,1	88,0	94,9	91,8
Covid					
Pre-lockdown	89,0	92,8	88,2	93,4	91,0
Post-lockdown	90,5	92,7	85,5	94,6	91,7

Maternitate singură. Conform studiului GGS, 83,4% din numărul total al respondenților sunt de acord parțial sau total cu faptul că femeia poate crește un copil de una singură, dacă nu vrea să aibă o relație stabilă cu un bărbat (maternitatea singură), cu prevalență în localitățile rurale (*Tabelul 5.3.3.*).

Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor care susțin acest deziderat în zona de centru, iar cea mai scăzută – în mun. Chișinău. O pondere mai înaltă este specifică persoanelor cu un nivel de studii secundar vocațional și post-secundar vocațional. Totodată, în mediul rural se atestă un număr mai mare al persoanelor cu un nivel de studii scăzut.

La general, statutul ocupațional al persoanelor nu are semnificație statistică, dar prezintă interes din perspectiva de gen: un procent mai ridicat revenind femeilor angajate în câmpul muncii și bărbaților șomeri.

Printre femei, această valoare este mai mare (86,0%) comparativ cu bărbații (80,6%). Printre bărbații care susțin această idee, prevalează cei din grupa de vârstă 55-59 de ani, regiunea centru, cu studii primare, care se află într-o relație de coabitare, șomeri/lucrători pe cont propriu, din chintila V. Printre femeile care susțin această idee, prevalează cele din grupa de vârstă de 30-34 de ani, regiunea sud și Chișinău, cu studii superioare, divorțate și care se află în relații de coabitare, angajate în câmpul muncii, din chintila V. Astfel, la femei constatăm relația directă dintre acceptarea maternității singure și nivelul de studii, statutul marital, angajarea în câmpul muncii și bunăstarea economică.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această poziție a crescut ușor, printre locuitorii din mediul rural și printre bărbați, fiind în descreștere ușoară printre femei și locuitorii din urbe.

TABELUL 5.3.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că femeia poate crește un copil de una singură, dacă nu vrea să aibă o relație stabilă cu un bărbat, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	80,6	86,0	81,1	84,9	83,5
Grupă de vârstă					
15-19	79,4	86,8	77,7	86,2	83,0
20-24	81,5	83,8	79,3	85,4	82,7
25-29	78,4	85,6	77,7	85,0	81,9
30-34	79,5	88,3	79,8	87,5	83,9
35-39	79,6	87,0	81,8	84,4	83,2
40-44	80,2	84,6	81,6	82,9	82,5
45-49	86,4	86,1	85,8	86,4	86,2
50-54	82,0	88,0	87,5	84,2	85,2
55-59	82,8	84,8	83,6	84,0	83,9
60-64	81,7	86,9	83,1	85,3	84,6
65-69	79,7	84,9	79,5	84,1	82,8
70-74	77,3	84,9	79,2	83,3	82,0
75-79	75,0	83,5	79,2	81,3	80,7
Regiune					
Chișinău	74,1	86,0	79,5	84,5	80,4
Nord	80,1	87,3	83,2	85,0	84,2
Centru	85,1	85,0	87,7	84,4	85,1
Sud	79,3	86,2	75,3	85,4	82,7

Nivel de studii					
Primar	86,3	84,4	71,3	89,2	85,4
Gimnazial	80,3	84,6	77,2	84,1	82,5
Secundar general	78,3	83,9	79,4	82,6	81,5
Secundar vocațional	84,6	86,9	83,7	86,4	85,6
Post-secundar vocațional	82,3	87,9	85,2	85,5	85,4
Superior	75,4	88,4	80,9	86,2	82,7
Statut marital					
Căsătorit/ă	81,8	85,3	80,6	85,3	83,7
Concubinaj	81,9	89,0	79,1	89,5	85,5
Divorțat/ă/ separat/ă	78,9	90,1	85,2	84,2	84,6
Singur/ă	78,1	84,8	79,9	81,4	80,8
Văduv/ă	78,7	85,0	82,2	84,2	83,6
Statut ocupațional					
Salariat/ă	80,9	87,0	81,6	85,9	83,8
Lucrător pe cont propriu	82,8	85,2	72,4	89,8	83,2
Pensionar/ă	79,8	85,5	80,9	84,7	83,6
Șomer/ă	82,8	84,7	83,5	83,5	83,5
Altă situație	78,5	86,0	80,9	84,2	83,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	83,2	80,1	82,2	81,4	81,6
Chintila II	82,1	82,8	78,5	83,9	82,5
Chintila III	77,2	83,1	77,7	81,7	80,3
Chintila IV	79,6	89,7	82,3	86,5	85,1
Chintila V	85,0	91,2	86,4	89,9	88,4
Covid					
Pre-lockdown	78,8	86,4	81,9	83,5	82,7
Post-lockdown	81,4	85,9	80,6	85,3	83,8

Nașterea și educarea copiilor în viziunea populației este foarte importantă și pentru împlinirea unui bărbat. Peste 90% din numărul respondenților sunt „parțial” sau „total de acord” cu afirmația că „pentru ca viața unui bărbat să fie împlinită, el trebuie să aibă copii” (Tabelul 5.3.4.), cu prevalență în localitățile rurale.

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai scăzută a persoanelor de 15-19 ani, mai cu seamă în mediul urban, numărul acestora fiind în creștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în zona de sud, iar cea mai scăzută în mun. Chișinău.

O pondere mai mare a numărului populației care împărtășește această opinie este specifică persoanelor cu un nivel de studii profesionale medii, cu precădere în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere odată cu avansarea în studii superioare. După statutul ocupațional, persoanelor pensionare le revine un procent mai ridicat, pe când celor angajate în câmpul muncii – un procent mai mic.

92,1% bărbați împărtășesc această opinie, comparativ cu femeile care constituie 90,2%. Printre bărbații care susțin această idee prevalează cei din grupa cu studii medii profesionale, văduvi, dar și căsătoriți, pensionari, lucrătorii pe cont propriu, din chintilele IV și II. Cu referire la femei, situația este aproape similară, cu prevalarea celor din grupa cu studii profesionale, văduve, dar și căsătorite, pensionare, din chintila II. Astfel, constatăm impactul variabilei de vârstă, statut marital, statut ocupațional, dar și a bunăstării economice asupra abordării împlinirii bărbaților prin prisma existenței copiilor.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această opinie este în descreștere atât printre locuitorii din mediul rural, cât și printre locuitorii din mediul urban, în rândul bărbaților și femeilor.

TABELUL 5.3.4. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că, pentru ca viața unui bărbat să fie împlinită, el trebuie să aibă copii, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	92,2	90,3	86,6	93,8	91,2
Grupă de vârstă					
15-19	86,4	85,1	76,1	91,6	85,8
20-24	88,9	88,2	80,4	95,1	88,5
25-29	87,9	87,6	82,7	91,3	87,8
30-34	93,0	87,9	89,0	91,8	90,5
35-39	92,5	86,4	82,6	94,8	89,5
40-44	92,1	88,8	89,8	90,8	90,5
45-49	94,3	92,4	90,2	94,7	93,3
50-54	92,6	92,8	89,8	93,9	92,7
55-59	95,3	93,5	92,0	95,4	94,3
60-64	93,7	94,6	88,6	96,4	94,2
65-69	95,9	93,6	91,6	95,8	94,6
70-74	95,7	93,8	94,4	94,6	94,5
75-79	95,2	92,1	91,7	93,7	93,1
Regiune					
Chișinău	81,6	76,0	76,6	88,4	78,7
Nord	94,5	91,5	93,4	92,4	92,8
Centru	94,3	93,5	94,9	93,7	93,9
Sud	94,2	93,9	89,7	95,7	94,1
Nivel de studii					
Primar	94,5	90,5	86,1	94,4	92,6
Gimnazial	93,1	91,1	87,6	93,4	92,1
Secundar general	91,5	92,1	86,5	94,9	91,8
Secundar vocațional	95,5	90,8	90,2	94,8	93,4
Post-secundar vocațional	91,4	92,0	90,3	92,8	91,7
Superior	86,3	84,9	82,0	92,3	85,5

Statut marital					
Căsătorit/ă	94,1	91,6	89,0	94,7	92,7
Concubinaj	91,6	89,4	85,3	93,8	90,5
Divorțat/ă / separat/ă	92,3	85,7	89,7	88,4	89,0
Singur/ă	89,2	87,1	81,7	92,5	88,4
Văduv/ă	94,3	94,6	92,9	95,1	94,5
Statut ocupațional					
Salariat/ă	90,1	89,2	86,2	93,1	89,7
Lucrător/oare pe cont propriu	94,1	88,4	86,4	97,0	93,0
Pensionar/ă	95,1	93,8	90,7	95,7	94,2
Șomer/ă	93,6	90,0	91,5	92,8	92,4
Altă situație	91,8	88,8	83,2	93,0	90,0
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	91,4	90,2	90,0	91,2	90,8
Chintila II	93,8	92,6	89,5	94,4	93,1
Chintila III	92,2	90,1	88,0	92,9	91,1
Chintila IV	93,9	88,4	85,7	93,5	90,9
Chintila V	90,5	90,7	86,5	93,9	90,6
Covid					
Pre-lockdown	93,2	91,9	90,1	94,6	92,5
Post-lockdown	91,7	89,6	84,6	93,5	90,6

5.4. Atitudinile privind gradul de importanță pentru femei și bărbați a implicării în îngrijirea copilului

Îngrijirea copiilor reprezintă una dintre funcțiile de bază ale familiei. Tradițional, realizarea acestei sarcini era pusă pe umerii femeilor, determinată nu numai de funcția reproductivă a acestora, dar și de modelele, normele de gen patriarhale.

În cadrul studiului GGS, respondenții au fost întrebați pentru cine este mai important să aibă grijă de casă și copii, pentru bărbați sau pentru femei?

Datele studiului GGS arată că 29,7% dintre respondenți sunt de acord că pentru femei este mai important să aibă grijă de casă și copii comparativ cu bărbații (Tabelul 5.4.1).

O prevalență a persoanelor care acceptă această idee este specifică persoanelor cu un nivel jos de studii, ponderea fiind în descreștere odată cu avansarea în studii. După statutul ocupațional, persoanelor angajate în câmpul muncii le revine un procent mai ridicat, pe când lucrătorilor pe cont propriu – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor în coabitare, iar cel mai mic număr – printre persoanele căsătorite. În raport cu bunăstarea, indicatorul este mai înalt printre persoanele cu nivel de bunăstare joasă (chintila II).

Femeile susțin acest deziderat mai activ comparativ cu bărbații, diferența de gen constituind 4,9%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Printre bărbații care împărtășesc această idee, majoritatea fac parte din grupa de vârstă 20-24 de ani, sunt din centru, cu studii primare, dintre cei ce coabitează, angajați în câmpul muncii, din chintila II. Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea fac parte din grupa de vârstă 75-79 de ani, sunt de la sud, cu studii primare, dintre cele divorțate/separate, șomere, din chintila II. Astfel, ponderea bărbaților și femeilor la acest capitol descrește odată cu creșterea nivelului de educație.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care sunt de acord cu această idee nu s-a schimbat în linii generale, atestând descreștere printre femei (cu 1,6%) și la nivel urban (cu 4,2%), dar și o ușoară creștere printre bărbați și la nivel rural.

Totodată, doar 3,2% dintre respondenți sunt de acord că pentru bărbați este mai importantă grija de casă și copii decât pentru femei.

TABELUL 5.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că pentru femei este mai important să aibă grijă de casă și copii comparativ cu bărbații, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	27,1	32,0	27,8	30,8	29,7
Grupă de vârstă					
15-19	27,4	32,5	30,1	29,7	29,9
20-24	35,3	33,0	32,0	35,9	34,2
25-29	30,5	35,3	32,4	33,2	32,8
30-34	26,8	29,9	22,8	33,2	28,4
35-39	25,6	32,9	26,8	31,0	29,2
40-44	26,2	32,0	26,5	30,5	29,1
45-49	27,1	35,2	30,9	31,5	31,3
50-54	26,9	32,9	27,1	31,3	30,1
55-59	23,4	31,2	24,4	29,2	27,7
60-64	25,1	29,1	26,6	27,7	27,4
65-69	26,4	27,7	27,2	27,2	27,2
70-74	19,7	28,6	25,8	24,8	25,1
75-79	24,1	40,4	39,9	32,8	34,9

Regiune					
Chișinău	27,4	30,6	28,9	29,9	29,1
Nord	23,4	32,2	34,9	23,6	28,4
Centru	33,6	36,3	24,3	37,5	35,0
Sud	21,4	26,8	19,5	25,7	24,1
Nivel de studii					
Primar	32,6	37,3	42,6	32,7	34,8
Gimnazial	27,8	33,3	25,9	32,1	30,7
Secundar general	29,1	35,0	26,5	35,7	32,4
Secundar vocațional	28,4	33,9	33,9	29,6	30,9
Post-secundar vocațional	26,3	28,9	27,6	27,8	27,7
Superior	20,9	27,4	25,6	22,4	24,6
Statut marital					
Căsătorit/ă	24,5	31,1	25,3	29,5	28,1
În coabitare	32,0	33,7	31,5	33,7	32,9
Divorțat/ă/ separat/ă	28,4	35,3	31,8	32,0	31,9
Singur/ă	29,9	32,3	29,0	32,1	30,9
Văduv/ă	26,4	30,5	34,8	27,7	29,6
Statut ocupațional					
Salariat/ă	29,8	30,4	27,6	32,6	30,1
Lucrător/ oare pe cont propriu	23,1	28,2	21,7	25,6	24,1
Pensionar/ă	24,9	30,5	29,8	28,1	28,6
Șomer/ă	23,2	34,7	23,1	28,8	27,1
Altă situație	28,6	33,9	30,0	32,7	31,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	16,9	28,0	23,1	22,1	22,4
Chintila II	34,2	34,7	32,9	35,0	34,5
Chintila III	30,7	33,5	31,8	32,4	32,2
Chintila IV	21,3	33,8	22,7	31,0	28,2
Chintila V	23,2	27,8	24,7	26,6	25,7

În cadrul studiului GGS, respondenții au fost întrebați cine îngrijește mai bine de copiii mici, bărbații sau femeile, fiindu-le oferite mai multe opțiuni de răspuns.

Conform datelor obținute, 75,6% din totalul respondenților sunt de acord că femeile îngrijesc mai bine de copiii mici comparativ cu bărbații, majoritatea fiind din zonele rurale (Tabelul 5.4.2.).

În raport cu vârsta, observăm că cel mai mare număr le revine celor din grupa de vârstă 15-19 ani, indicatorul fiind în descreștere ușoară odată cu înaintarea în vârstă. O prevalență a persoanelor care acceptă această afirmație este specifică celor cu un nivel de studii primare, ponderea fiind în descreștere odată cu avansarea în studii. După statutul ocupațional, șomerilor le revine un procent mai ridicat, pe când lucrătorilor pe cont propriu – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor în coabitare, iar cel mai mic număr – printre persoanele divorțate/separate. În raport cu bunăstarea, indicatorul este mai înalt printre persoanele cu nivel de bunăstare joasă și medie (chintila II și III).

Bărbații susțin această opinie mai activ comparativ cu femeile, diferența de gen constituind 1,4% și manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Printre bărbații care împărtășesc această idee majoritatea fac parte din grupa de vârstă de 15-19 ani (ponderea fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă), sunt din centru, cu studii primare, dintre cei ce coabitează, pensionari, din chintila II. Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea fac parte din grupa de vârstă 45-49 de ani, sunt de la sud, cu studii primare, dintre cele divorțate/separate, șomere, din chintila II.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care sunt de acord cu această idee a crescut printre femei și bărbați, în zonele rurale, atestând o descreștere la nivel urban (cu 2 p.p.).

TABELUL 5.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că femeile îngrijesc mai bine de copiii mici comparativ cu bărbații, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	76,4	74,9	71,7	77,9	75,6
Grupă de vârstă					
15-19	86,6	76,2	78,2	83,6	81,6
20-24	78,4	74,6	70,2	81,6	76,5
25-29	77,5	71,2	68,9	78,3	74,4
30-34	71,4	71,2	64,9	76,9	71,3
35-39	76,5	76,3	72,9	79,1	76,4
40-44	75,3	78,1	71,8	79,4	76,7
45-49	74,8	78,2	73,5	77,9	76,6
50-54	74,4	76,1	70,2	77,5	75,3
55-59	73,3	76,1	71,9	76,2	74,8

60-64	78,9	73,8	78,2	75,2	76,0
65-69	80,1	74,4	77,8	76,3	76,7
70-74	75,2	74,8	76,0	74,5	75,0
75-79	75,3	75,8	74,5	76,1	75,6
Regiune					
Chișinău	68,1	70,3	67,8	75,6	69,2
Nord	75,4	72,7	76,6	71,8	73,9
Centru	80,2	79,5	70,7	81,9	79,8
Sud	77,4	73,9	73,8	76,4	75,7
Nivel de studii					
Primar	88,5	82,2	80,3	86,9	85,5
Gimnazial	78,8	75,8	74,1	78,2	77,3
Secundar general	76,2	78,7	73,3	80,1	77,6
Secundar vocațional	77,6	77,2	78,0	77,2	77,5
Post-secundar vocațional	77,0	76,2	74,0	78,6	76,6
Superior	67,6	65,3	63,7	71,5	66,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	76,3	74,4	69,4	78,3	75,2
Concubinaj	80,5	74,8	74,0	79,9	77,7
Divorțat/ă/separat/ă	70,3	77,6	72,2	75,6	74,0
Singur/ă	77,6	76,1	74,2	78,7	77,0
Văduv/ă	76,4	73,5	76,4	73,3	74,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	75,5	72,4	69,0	79,1	74,1
Lucrător/oare pe cont propriu	74,0	70,3	64,9	78,3	73,3
Pensionar/ă	78,2	74,8	77,3	75,4	76,0
Șomer/ă	76,9	78,2	75,7	78,0	77,3
Altă situație	77,4	76,4	72,5	78,8	76,8

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	76,1	74,0	72,1	76,3	75,1
Chintila II	80,2	79,6	81,6	79,2	79,8
Chintila III	80,0	75,8	73,6	80,1	77,8
Chintila IV	70,6	71,8	64,6	74,7	71,3
Chintila V	71,3	72,2	66,8	75,8	71,8
Covid					
Pre-lockdown	72,8	72,7	73,0	72,6	72,7
Post-lockdown	77,9	75,8	70,9	79,6	76,8

5.5. Divizarea sarcinilor legate de îngrijirea copiilor

Responsabilitățile de îngrijire a copilului, la fel ca și cele legate de îngrijirea gospodăriei, sunt în mare parte definite de rolurile de gen. Spre exemplu, îmbrăcarea copiilor este o sarcină primordială a femeilor în 57,3% din gospodării, în 41,3% din acestea sarcina este una comună pentru ambii părinți și în 1,3% este o sarcină primordială a bărbaților (*Tabelul 5.5.1*). Datele relevă că în perioada de pandemie divizarea de gen legată de îmbrăcarea copiilor s-a acutizat puțin – ponderea gospodăriilor în care femeile sunt responsabile de acest lucru a crescut de la 55,0% la 58,3%, iar ponderea gospodăriilor în care aceasta este o responsabilitate comună a scăzut de la 43,5% la 40,5%.

Analiza datelor în dependență de nivelul de educație, venit sau statutul ocupațional nu demonstrează că acestea ar influența în mod pozitiv sau negativ distribuția de gen a responsabilității de îngrijire a copilului.

TABELUL 5.5.1. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de îmbrăcarea copiilor sau „grija” de a fi îmbrăcați corespunzător, în %

	Îmbrăcarea copiilor		
	Responsabile femei	Responsabili bărbați	Împreună
Grupă de vârstă			
20-24	60,9	2,7	36,4
25-29	57,6	0,0	42,4
30-34	57,3	1,2	41,5
35-39	56,5	1,1	42,4
40-44	60,4	2,1	37,5
45-49	52,2	2,6	45,2
50-54	49,0	4,1	46,9

Regiune			
Chișinău	59,7	0,5	39,8
Nord	54,7	1,4	43,9
Centru	60,4	1,1	38,5
Sud	52,9	2,3	44,8
Nivel de studii			
Primar	66,6	0,0	33,4
Gimnazial	58,0	2,8	39,2
Secundar general	55,8	0,6	43,6
Secundar vocațional	58,7	1,0	40,3
Post-secundar vocațional	59,0	1,3	39,7
Superior	55,3	0,4	44,3
Statut marital			
Căsătorit/ă	56,4	1,5	42,1
Concubinaj	63,7	0,0	36,3
Statut ocupațional			
Salariat/ă	55,7	1,4	42,9
Lucrător/oare pe cont propriu	55,6	1,3	43,1
Pensionar/ă	63,0	2,6	34,5
Șomer/ă	53,5	1,6	44,9
Altă situație	60,4	1,2	38,4
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	45,9	0,0	54,1
Chintila II	61,5	2,1	36,4
Chintila III	61,6	0,9	37,5
Chintila IV	52,1	1,4	46,5
Chintila V	52,4	2,1	45,6
Număr de copii avuți			
1	53,2	1,5	45,3
2	58,7	1,1	40,2
3+	58,7	1,6	39,7
Covid			
Pre-Covid	55,0	1,6	43,5
Post-Covid	58,3	1,3	40,5
Total	57,3	1,3	41,3

În situația în care copilul este bolnav, în 67,6% din gospodăria femeia este cea care de cele mai multe ori va fi responsabilă să stea cu el, doar în cazul a 29,7% din gospodăria aceasta este o responsabilitate comună și în cazul a 2,7% din gospodăria ar fi responsabilitatea bărbaților (Tabelul 5.5.2.). Această divizare de gen este mai acută cu cât persoanele din gospodărie sunt mai tinere și devine relativ mai echitabilă în gospodăriile cu membri de vârstă mai înaintată. Putem presupune că bărbații tind să se implice mai mult în cazul în care vârsta copilului bolnav este mai mare și deci copilul este mai independent față de implicarea părinților.

Și în acest caz, pandemia a acutizat divizarea de gen a rolului de îngrijire a copilului bolnav. Responsabilitatea primară a femeilor de a avea grijă de copilul bolnav a crescut în pandemie de la 64,13% la 69,0%, iar responsabilitatea comună a scăzut de la 32,4% la 28,5%.

TABELUL 5.5.2. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile în situația în care copilul este bolnav și este nevoie de a rămâne acasă cu acesta, în %

	Statul acasă când copiii sunt bolnavi		
	Responsabile femei	Responsabili bărbați	Împreună
Grupă de vârstă			
20-24	73,9	1,5	24,6
25-29	68,6	2,3	29,1
30-34	72,1	1,6	26,3
35-39	63,6	3,5	32,9
40-44	65,4	3,9	30,8
45-49	62,1	4,0	33,9
50-54	59,8	7,0	33,2
Regiune			
Chișinău	70,7	2,0	27,3
Nord	62,0	2,6	35,5
Centru	72,3	2,1	25,7
Sud	62,6	4,3	33,1
Nivel de studii			
Primar	61,1	0,0	38,9
Gimnazial	66,4	3,6	30,0
Secundar general	68,3	2,3	29,4
Secundar vocațional	70,9	2,1	27,0
Post-secundar vocațional	67,8	2,4	29,8
Superior	67,0	2,6	30,4

Statut marital			
Căsătorit/ă	67,7	2,9	29,4
Concubinaj	67,1	1,1	31,8
Statut ocupațional			
Salariat/ă	65,8	2,9	31,3
Lucrător/oare pe cont propriu	64,4	3,0	32,6
Pensionar/ă	77,4	2,6	20,0
Șomer/ă	58,8	2,6	38,6
Altă situație	73,2	2,4	24,4
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	54,2	2,9	42,9
Chintila II	74,0	4,9	21,1
Chintila III	70,6	2,0	27,4
Chintila IV	61,2	3,2	35,6
Chintila V	65,8	2,7	31,5
Număr de copii avuți			
1	66,1	2,4	31,5
2	68,3	3,0	28,7
3+	67,9	2,5	29,6
Covid			
Pre-Covid	64,1	3,5	32,4
Post-Covid	69,0	2,3	28,6
Total	67,7	2,7	29,7

Joaca cu copiii este considerată a fi o responsabilitate comună în 72,2% din gospodării, în 25,9% din acestea joaca cu copiii este responsabilitatea primară a femeilor și în 2,9% – responsabilitatea bărbaților (*Tabelul 5.5.3.*). Nivelul înalt de implicare a ambilor părinți comparativ cu alte sarcini de îngrijire a copilului este explicat prin natura responsabilității în cauză. În cazul responsabilităților de joacă, ambii părinți, în special tații/bărbații au o mai mare flexibilitate a timpului disponibil ca oră, durată și frecvență. Cu toate acestea, și în acest caz, pandemia a redus ponderea gospodăriilor în care ambii părinți sunt preocupați în comun de această sarcină de la 75,8% la 70,7%.

TABELUL 5.5.3. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de joaca cu copiii și/sau participarea la activități distractive împreună cu ei, în %

Grupă de vârstă	Responsabile femei	Responsabili bărbați	Împreună
20-24	24,5	1,5	74,0
25-29	22,1	2,3	75,6
30-34	26,9	2,6	70,5
35-39	24,7	2,7	72,6
40-44	26,7	4,7	68,7
45-49	21,3	4,7	74,0
50-54	21,8	6,4	71,8
Regiune			
Chișinău	17,5	4,3	78,2
Nord	20,1	3,6	76,3
Centru	31,5	1,7	66,9
Sud	23,9	3,4	72,7
Nivel de studii			
Primar	16,1	0,0	83,9
Gimnazial	29,7	3,8	66,4
Secundar general	21,5	1,5	77,0
Secundar vocațional	27,8	2,3	70,0
Post-secundar vocațional	28,2	3,0	68,9
Superior	17,9	3,5	78,6
Statut marital			
Căsătorit/ă	23,9	2,8	73,3
Concubinaj	31,6	3,6	64,8
Statut ocupațional			
Salariat/ă	23,7	3,3	73,0
Lucrător/oare pe cont propriu	10,9	3,8	85,3
Pensionar/ă	28,5	9,6	62,0
Șomer/ă	28,6	3,5	67,9
Altă situație	27,9	2,1	70,0

Chintilă de bunăstare			
Chintila I	29,1	4,6	66,4
Chintila II	35,6	2,3	62,2
Chintila III	25,8	1,2	73,0
Chintila IV	18,9	4,5	76,7
Chintila V	25,6	4,2	70,2
Număr de copii avuți			
1	18,9	1,3	79,8
2	27,5	3,6	68,9
3+	25,9	3,2	70,9
Covid			
Pre-Covid	20,2	3,9	75,9
Post-Covid	26,7	2,6	70,8
Total	24,9	2,9	72,2

În 51,0% din gospodării femeile sunt cele care se implică de cele mai multe ori în a ajuta copiii la teme pentru acasă, în 45,3% din gospodării aceasta este o responsabilitate comună (Tabelul 5.5.4.). Implicarea primordială a bărbaților este caracteristică pentru 3,7%, deși acestea tind să crească odată cu vârsta respondenților studiului. Spre exemplu, pentru grupele de vârstă 25-29 și 30-34 de ani ponderea gospodăriilor în care bărbații sunt responsabili de a ajuta copiii la teme de acasă este de 3,0% și 2,7%, pentru grupele de vârstă 40-44 și 45-49 de ani ponderea este de 5,6% și 6,7%.

TABELUL 5.5.4. Modul în care sunt distribuite responsabilitățile legate de ajutorul copilului la teme de acasă, în %

	Responsabile femei	Responsabili bărbați	Împreună
Grupă de vârstă			
20-24	54,0	0,0	46,0
25-29	54,7	3,0	42,3
30-34	49,2	2,7	48,1
35-39	50,3	6,2	43,5
40-44	45,1	5,6	49,3
45-49	48,2	6,7	45,1
50-54	41,9	4,7	53,5

Regiune			
Chișinău	50,4	5,1	44,4
Nord	58,5	2,2	39,3
Centru	44,6	4,3	51,2
Sud	36,5	0,0	63,5
Nivel de studii			
Primar	52,4	5,0	42,6
Gimnazial	44,4	0,9	54,7
Secundar general	57,8	3,0	39,2
Secundar vocațional	55,0	3,4	41,7
Post-secundar vocațional	45,3	4,5	50,2
Superior	50,0	3,6	46,3
Statut marital			
Căsătorit/ă	57,6	3,9	38,5
Concubinaj	51,6	3,3	45,1
Statut ocupațional			
Salariat/ă	42,4	3,9	53,7
Lucrător/oare pe cont propriu	50,9	6,1	43,0
Pensionar/ă	40,2	4,7	55,1
Șomer/ă	56,8	3,6	39,6
Altă situație	32,5	6,5	61,1
Chintilă de bunăstare			
Chintila I	60,8	3,7	35,5
Chintila II	49,8	4,0	46,2
Chintila III	47,8	0,8	51,4
Chintila IV	53,8	4,4	41,8
Chintila V	46,6	3,1	50,4
Număr de copii avuți			
2	49,0	3,9	47,1
3+	54,8	3,5	41,7
Covid			
Pre-Covid	50,6	5,8	43,6
Post-Covid	51,2	2,8	46,1
Total	51,0	3,7	45,3

Majoritatea bărbaților și femeilor sunt mulțumiți de modul în care sunt divizate rolurile și responsabilitățile legate de creșterea și îngrijirea copiilor (Tabelul 5.5.5). Totodată, putem observa că există o clară divizare de gen a ponderilor de femei mulțumite (67,2%) comparativ cu bărbații (84,7%). Ponderea femeilor nemulțumite este practic de două ori mai mare comparativ cu cea a bărbaților 32,6 în cazul femeilor și 15,2% în cazul bărbaților.

Mai mult, ponderea femeilor nemulțumite de modul în care sunt divizate responsabilitățile de îngrijire a copiilor tinde să crească odată cu înaintarea în vârstă a respondentelor de la 28,1% pentru grupa de vârstă 20-24 de ani la 45,5% pentru grupa de vârstă 50-54 de ani. Pentru aceste gospodării numărul de copii este mai mare și ponderea femeilor nemulțumite este la fel mai mare. O altă explicație în plus a acestui fenomen este că unele gospodării din această grupă de vârstă se află în coabitare unde există probabilitatea ca partenerii să nu fie părinții copiilor din gospodărie și deci să aibă un nivel de implicare mult mai redus.

Pandemia a redus ponderea părinților mulțumiți de modul în care sunt distribuite rolurile de îngrijire a copiilor, în special pentru femei. Ponderea femeilor mulțumite a scăzut de la 73,6% înainte de pandemie la 64,9% în timpul pandemiei. La fel, ponderea femeilor nemulțumite înainte de pandemie era de 26,1%, iar în timpul pandemiei aceasta a crescut la 34,9%.

TABELUL 5.5.5. Ponderea celor mulțumiți și nemulțumiți de modul în care are loc divizarea rolurilor și sarcinilor de îngrijire a copiilor în cadrul gospodăriei, în %

	Mulțumiți(te) de modul în care se împart sarcinile legate de îngrijirea copilului		Nemulțumiți(te) de modul în care se împart sarcinile legate de îngrijirea copilului	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Grupă de vârstă				
20-24	81,6	71,9	18,4	28,1
25-29	87,7	70,6	12,3	29,4
30-34	87,4	67,5	12,6	32,5
35-39	82,8	67,7	17,2	32,3
40-44	75,0	60,8	23,5	38,6
45-49	86,7	60,6	13,3	39,4
50-54	66,7	45,5	33,3	45,5
Regiune				
Chișinău	81,3	60,9	18,7	39,2
Nord	87,7	74,7	12,3	25,1
Centru	80,9	60,6	18,8	39,1
Sud	90,0	77,7	10,1	22,0

Nivel de studii				
Primar	95,3	63,5	4,7	36,5
Gimnazial	82,7	64,5	17,3	34,8
Secundar general	83,7	63,2	16,3	36,8
Secundar vocațional	80,9	72,6	19,1	27,4
Post-secundar vocațional	88,5	71,4	10,7	28,6
Superior	87,4	67,6	12,6	32,4
Statut marital				
Căsătorit/ă	85,6	68,3	14,3	31,5
Concubinaj	78,1	59,8	21,9	40,3
Statut ocupațional				
Salariat	84,2	69,9	15,8	29,5
Lucrător/oare pe cont propriu	89,2	71,7	10,1	28,3
Pensionar/ă	91,9	37,8	8,1	54,0
Șomer/ă	84,2	67,7	15,8	32,3
Altă situație	81,8	65,7	18,2	34,4
Chintilă de bunăstare				
Chintila I	86,8	73,0	13,2	27,0
Chintila II	86,8	63,2	12,3	36,8
Chintila III	88,1	63,5	12,0	36,5
Chintila IV	83,8	65,6	16,3	33,9
Chintila V	80,8	69,6	19,2	30,1
Număr de copii				
1	87,1	71,9	12,9	28,1
2	83,1	68,7	16,6	31,3
3+	85,0	61,5	15,0	37,8
Covid				
Pre-Covid-19	87,8	73,6	11,9	26,2
Post-lockdown	83,3	64,9	16,7	34,9
Total	84,7	67,2	15,2	32,6

5.6. Utilizarea serviciilor formale și informale de îngrijire a copiilor

Majoritatea părinților nu beneficiază de ajutor formal sau informal în procesul de îngrijire a copiilor. Doar 14,4% din ei beneficiază de suportul sistematic din partea părinților, 34,5% beneficiază de ajutor instituțional regulat pentru copii cu vârsta cuprinsă între 0-6 ani. Serviciile individuale de îngrijire a copilului (bonă) sunt foarte rare, iar serviciile de după școală sunt accesibile pentru 9,1% din părinți, în special cei din chintila V. Părinții cu studiile superioare mai des utilizează ajutor instituțional de îngrijire a copiilor (40,1%), precum și cele pentru îngrijirea copiilor de la un centru de îngrijire după școală (12,6%). Părinții cu doi (37,7%), trei copii și mai mulți (37%) mai des apelează la serviciile instituționale de îngrijire a copilului, decât cei cu doar un copil (26,3%).

Pandemia a întrerupt destul de semnificativ suportul instituțional de îngrijire a copiilor. Ponderele părinților care au primit ajutor instituțional regulat în îngrijirea copiilor a scăzut de la 50,3% în perioada pre-Covid-19 până la 28,2% în perioada post-lockdown.

TABELUL 5.6.1. Utilizarea serviciilor formale și informale de îngrijire a copiilor, în %

	Părinți ajutați de bunici	Părinți cu copii 0-6 ani care au primit ajutor instituțional regulat în îngrijirea copiilor	Părinți care au utilizat serviciile unei bone	Părinți care au primit ajutor regulat pentru îngrijirea copiilor de la o creșă/instituție preșcolară	Părinți care au primit ajutor regulat pentru îngrijirea copiilor de la un centru de îngrijire după școală
Total	14,4	34,5	0,7	24,2	9,1
Grupă de vârstă					
20-24	18.4	22.3	1.2	21.1	0.0
25-29	18.1	31.7	0.7	26.8	3.3
30-34	17.1	38.6	0.7	30.2	8.4
35-39	14.1	39.2	0.9	24.2	14.7
40-44	7.3	33.7	0.9	17.9	11.7
45-49	6.1	28.5	0.5	13.6	11.3
50-54	1.7	30.5	0.0	11.4	15.7
Regiune					
Chișinău	25.6	45.8	2.4	28.9	19.8
Nord	20.0	33.9	0.5	25.5	8.4
Centru	10.1	25.3	0.1	16.6	6.5
Sud	8.1	40.9	0.7	31.1	5.9
Nivel de studii					
Primar	15.2	14.4	2.2	12.2	0.0
Gimnazial	12.4	29.7	0.6	20.3	9.2
Secundar general	9.4	38.1	0.9	27.2	7.8
Secundar vocațional	12.3	37.5	0.6	27.5	8.2

Post-secundar vocațional	13.0	30.9	0.3	20.6	6.8
Superior	22.2	40.1	1.1	27.8	12.6
Statut marital					
Căsătorit/ă	14.8	35.0	0.6	24.9	9.0
Concubinaj	11.3	30.3	1.5	20.9	7.5
Statut ocupațional					
Salariat/ă	15.4	39.2	0.7	27.2	11.2
Lucrător/oare pe cont propriu	22.5	25.4	0.8	18.9	9.9
Pensionar/ă	0.0	14.6	0.0	5.5	3.2
Șomer/ă	10.6	40.2	0.2	29.1	7.8
Altă situație	13.3	30.4	0.9	21.0	7.5
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	4.3	35.5	1.1	27.5	2.8
Chintila II	8.5	23.5	0.0	16.8	2.9
Chintila III	15.2	34.0	0.4	25.9	6.0
Chintila IV	15.0	37.9	0.9	25.0	13.3
Chintila V	17.9	36.1	1.2	21.9	14.4
Număr de copii avuți în îngrijire					
1	17.5	26.3	0.4	19.7	3.9
2	13.9	37.7	0.7	25.4	10.2
3+	12.5	37.0	1.1	26.3	12.1
Covid					
Pre-Covid-19	15.6	50.3	0.4	36.7	11.4
Post-lockdown	13.9	28.2	0.9	19.1	8.2

5.7. Părinți și copii cu unele probleme de sănătate fizică sau mintală

Din totalul populației, la 4% din respondenți copiii au întâmpinat dificultăți care durează cel puțin 6 luni în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (mers, îngrijire, comunicare etc.) din cauza unor probleme de sănătate fizică sau mintală (Tabelul 5.7.1.), dintre care populația de sex feminin reprezintă 4,6% și cea masculină 3,2%. În funcție de mediul de reședință, diferența este foarte mică, adică 4,3% în mediul urban și de 3,9% în mediul rural. Asemenea limitări au fost raportate cel mai mult de către bărbații cu vârsta de 25-44 de ani și de către femeile de 20-44 de ani. Regiunea de nord a țării s-a evidențiat prin cei mai mulți bărbați cu copii cu astfel de limitări, iar Chișinăul prin cele mai multe femei cu copii cu limitări în activități din cauza unei dificultăți care durează cel puțin 6 luni în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (mers, îngrijire, comunicare etc.) din cauza unor probleme de sănătate fizică sau mintală. În dependență de nivelul de studii, cei mai mulți bărbați cu copii cu astfel de limitări au studii primare, iar cele mai multe femei – gimnaziale și superioare. După statutul ocupațional, proporțiile bărbaților cu copii și cu limitări în activități din cauza unei probleme de sănătate sunt egale în diferitele categorii ocupaționale, iar la femei se remarcă femeile lucrătoare pe cont propriu. Analiza după nivelul de bunăstare nu scoate în evidență tendințe sub acest aspect.

TABELUL 5.7.1. Populația ai cărei copii au întâmpinat dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (mers, îngrijire, comunicare etc.), pe durata a cel puțin 6 luni, din cauza unor probleme de sănătate fizică sau mintală

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	3,2	4,6	4,3	3,9	4
Grupă de vârstă					
15-19	3,5	0	0	0	0
20-24	1,1	5,1	5,9	4,2	4,8
25-29	5,2	5,8	4,1	4,3	4,2
30-34	4,3	7,8	6,5	6,8	6,7
35-39	5,6	5,8	5,7	4,7	5,1
40-44	3,8	6,9	5,6	6,7	6,3
45-49	1	2,8	4,3	2,8	3,3
50-54	1,9	2,6	1,8	1,9	1,9
55-59	2	3,4	2,5	2,8	2,7
60-64	2,8	4,2	3,9	3,1	3,3
65-69	1,5	1,5	1,8	2,2	2
70-74	1,2	2,7	1,5	2,5	2,2
75-79	0	2	0,7	2,2	1,8

Regiune					
Chișinău	2,6	7	5,4	4,6	5,2
Nord	4,5	4,3	3,3	5,1	4,3
Centru	2,5	3,8	4,6	3	3,3
Sud	3,5	4,5	3,5	4,2	4,1
Nivel de studii					
Primar	6,6	3,9	12,8	3,6	5,3
Gimnazial	3,1	5,2	3,7	4,5	4,4
Secundar general	3,1	4,4	4,7	3,6	3,9
Secundar vocațional	3,5	4,5	4,3	3,9	4
Post-secundar vocațional	2,5	3,1	3,2	2,6	2,8
Superior	3,3	5,3	4,6	4,3	4,5
Statut ocupațional					
Salariat/ă	3,3	4,6	4,4	3,6	4
Lurător/oare pe cont propriu	3,4	9,5	5,5	4,2	4,7
Pensionar/ă	3	3,1	2,5	3,3	3,1
Șomer/ă	3,3	4,8	4	3,8	3,9
Altă situație	2,8	5,4	5,4	4,4	4,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	2,6	8,4	6	5,7	5,8
Chintila II	2,1	3,9	2	3,6	3,2
Chintila III	2,5	3,9	3	3,4	3,3
Chintila IV	2,2	4,1	4,2	2,9	3,3
Chintila V	4,3	5,4	5,8	4,4	4,9

5.8. Satisfacția de relația cu copiii în vârstă de 0-18 ani

La întrebările ce țin evaluarea nivelului de satisfacție a fost utilizată scala de la 0 la 10, unde 0 înseamnă „deloc mulțumit(ă)” și 10 înseamnă „foarte mulțumit(ă)”, iar 5 înseamnă „nici mulțumit, nici nemulțumit(ă)”. Persoanele mulțumite au constituit cele care au ales valori între 10-8.

Din totalul populației, 89,2% sunt mulțumiți de relația lor cu copiii în vârstă de 0-18 ani (*Tablelul 5.8.1.*). Diferențele dintre sexe sub acest aspect sunt neesențiale, ponderea fiind de 88,6% pentru bărbați și 89,7% pentru femei. Interviewații mulțumiți de relația cu copiii lor de vârstă de 0-18 ani din mediul rural sunt în proporție de 90,1%, iar cei din mediul urban de 87,5%. Analiza în funcție de vârstă evidențiază că ponderile celor satisfăcuți de relația lor cu copiii de vârstă de

0-18 ani se diminuează atât la bărbați, cât și la femei după 35 de ani. Tendința de reducere este lentă, dar sigură. Municipiul Chișinău se evidențiază prin cele mai reduse ponderi ale părinților mulțumiți de relația lor cu copiii de vârstă de 0-18 ani. Analiza în dependență de nivelul de studii și de bunăstare variază de la o categorie la alta și, respectiv, nu scoate în evidență tendințe clare. Studiul după statutul ocupațional reliefează că bărbații salariați și auto-ocupați, dar și femeile cu un alt statut profesional se remarcă prin cele mai mari ponderi ale respondenților mulțumiți de relația cu copiii lor de vârstă de 0-18 ani.

TABELUL 5.8.1. Respondenții satisfăcuți de relația cu copiii lor în vârstă de 0-18 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	88,6	89,7	87,5	90,1	89,2
Grupă de vârstă					
15-19	85,7	92,8	66,6	100	92,8
20-24	96,4	95,5	88,1	95,7	93,2
25-29	93,5	94,8	95,3	95,3	95,3
30-34	93	93,6	91,9	94,9	93,6
35-39	88,3	89,5	88,8	92,9	91,1
40-44	82,7	88,3	87,9	88,5	88,3
45-49	85,6	85,3	81,3	85,3	84,1
50-54	86,9	89,3	86,2	88,2	87,6
55-59	87	88,4	86,2	88,4	87,7
60-64	86,1	89	86,2	88,9	88,1
65-69	87,3	88	82	89,3	87,2
70-74	79,1	86,1	85,8	86,9	86,5
75-79		83,2	74,2	84,9	81,7
Regiune					
Chișinău	85,2	84,7	83,2	91,1	84,9
Nord	88,1	92,5	90,6	90,9	90,7
Centru	88,2	86,9	89,1	87,1	87,
Sud	91	93,8	89	93,8	92,5

Nivel de studii					
Primar	89,6	81,6	81,8	86,6	85,7
Gimnazial	86,8	89,9	86	89,3	88,6
Secundar general	87,8	87,1	85,9	88	87,4
Secundar vocațional	87,6	90,1	83,7	90,8	88,8
Post-secundar vocațional	90,3	91,4	89,4	92,1	91
Superior	91,9	90,2	90,1	92,1	90,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	92,1	88,9	89	91,6	90,4
Lucrător/oare pe cont propriu	93,3	87,5	83,4	96,9	92,1
Pensionar/ă	86,2	87,5	83,2	88,6	87,1
Șomer/ă	83	86,8	83,7	84,8	84,5
Altă situație	86,6	92,7	91,3	90,8	91
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	80,8	87,7	87,9	83,3	84,6
Chintila II	89,4	89,1	84,1	90,9	89,2
Chintila III	89,1	87,9	88,7	88,3	88,5
Chintila IV	83,5	87,8	84	87,1	86,1
Chintila V	91,8	92,5	89,9	93,7	92,2

©UNFPAMoldova/DanGuțu

6. RELAȚIILE INTERGENERAȚIONALE

6.1. Relațiile dintre părinți și copii

De-a lungul vieții, relația cu părinții rămâne unul dintre cele mai importante contacte ale unui adult. Intensitatea acestor relații, sprijinul reciproc, se vor schimba în funcție de etapa vieții pe care o trăiește individul, de componența familiei (proprie și a părinților săi), de relațiile de familie din timpul copilăriei, de atitudinile personale cu privire la sprijinul intergenerațional, de situația socioeconomică personală și cea a părinților săi. În același timp, aceste relații sunt influențate de nivelul dezvoltării socioeconomice a țării, de urbanizare, de politica socială și serviciile dezvoltate etc. În Republica Moldova, relațiile dintre părinți și copii au o încărcătură tradițională și emoțională puternică și se atestă a fi, în general, satisfăcătoare.

Conform datelor GGS, persoanele ai căror părinți sunt în viață au apreciat pe o scală de la 1 la 10 (unde 10 este cel mai satisfăcut) gradul de satisfacție a relației pe care o au cu părinții lor. Astfel, cei care au răspuns cu 8 sau mai mult prezintă un nivel înalt de satisfacție și constituie obiectul analizei în *Tabelul 6.1.1.* și *Tabelul 6.1.2.* Evaluarea separată a relației cu fiecare părinte arată că ponderea persoanelor satisfăcute de relația pe care o au cu mama este mai mare comparativ cu cei satisfăcuți de relația avută cu tata.

TABELUL 6.1.1. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani satisfăcută de relația avută cu mama (scorul 8 sau mai mult pe scala de la 1 la 10, unde 10 este cel mai satisfăcut), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	94,3	91,9	91,3	94,4	93,1
Grupă de vârstă					
15-19	97,0	93,1	92,8	96,5	95,1
20-24	93,8	91,2	91,7	93,2	92,5
25-29	92,2	91,5	90,2	93,0	91,8
30-34	94,3	91,4	90,5	95,0	92,8
35-39	93,9	92,8	92,6	94,0	93,4
40-44	92,9	90,9	89,7	93,2	91,9
45-49	98,1	92,5	95,3	95,4	95,3
50-54	97,5	91,5	89,5	96,5	93,9
55-59	93,0	91,3	89,2	94,3	92,1
60-64	92,9	97,3	93,7	96,3	95,3
Regiune					
Chișinău	90,3	85,7	87,7	90,2	88,0
Nord	95,3	93,4	94,8	93,9	94,3
Centru	94,6	93,9	93,0	94,6	94,3
Sud	96,7	93,1	94,1	95,3	95,0
Nivel de studii					
Gimnazial	94,0	90,3	89,6	93,2	92,2
Secundar general	92,7	92,6	90,2	94,6	92,6
Secundar vocațional	96,0	90,7	92,5	93,9	93,4
Post-secundar vocațional	95,8	91,9	90,9	96,2	93,7
Superior	93,8	93,8	92,5	97,0	93,8

Statut marital					
Căsătorit/ă	94,3	93,4	91,7	95,2	93,8
Concubinaj	91,9	86,5	86,6	91,5	89,3
Divorțat/ă/separat/ă	95,3	89,7	92,5	92,3	92,4
Singur/ă	94,1	88,6	91,2	92,9	92,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	94,4	92,5	91,9	95,5	93,5
Lucrător/oare pe cont propriu	96,5	84,1	89,6	97,8	94,4
Pensionar/ă	95,9	94,0	89,4	97,3	94,6
Șomer/ă	93,8	91,7	91,5	93,9	93,1
Altă situație	93,6	91,7	90,7	93,2	92,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	95,5	92,3	92,6	94,6	93,9
Chintila II	92,3	89,8	88,9	91,9	91,1
Chintila III	94,8	91,7	90,8	94,7	93,2
Chintila IV	96,8	91,7	89,5	97,5	94,3
Chintila V	91,7	92,3	90,9	93,3	92,0
Număr de copii					
0	94,8	93,2	93,8	94,7	94,3
1	94,4	91,4	90,0	95,4	92,8
2	93,0	91,9	89,5	94,3	92,4
3+	95,5	91,0	90,2	93,4	92,5
Covid					
Pre-Covid-19	94,2	92,3	92,5	94,0	93,2
Post-lockdown	94,4	91,7	90,7	94,5	93,1

*Numitorul include persoanele care au mama în viață.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Din totalul respondenților, 93,1% sunt satisfăcuți de relația pe care o au cu mama (*Tabelul 6.1.1*) și 83,1% de relația actuală cu tata (*Tabelul 6.1.2*). Pe caracteristici sociodemografice, diferențele sunt statistic ne semnificative în cazul ambilor părinți. Menționăm că, pentru municipiul Chișinău, ponderea populației satisfăcute de relația cu părinții este mai mică comparativ cu valorile înregistrate pentru alte regiuni, fiind sub media generală cu 6-7 p.p. Observăm mici discrepanțe raportate la relația cu tatăl – ponderea celor satisfăcuți este mai mică în rândul populației din mediul urban (77,2% comparativ cu circa 85% înregistrate în rândul celor din sate), în rândul populației celibatate și a celor care coabitează (circa 78%), dar și în rândul femeilor (80,2% comparativ cu 83,4% înregistrate printre bărbați) (*Tabelul 6.2*).

TABELUL 6.1.2. Ponderea populației de 15-79 de ani satisfăcută de relația avută cu tatăl (scorul 8 sau mai mult pe scala de la 1 la 10, unde 10 este cel mai satisfăcut), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	85,5	80,7	81,2	84,6	83,1
Grupă de vârstă					
15-19	83,4	80,2	77,2	84,8	81,9
20-24	80,1	78,7	78,2	80,4	79,4
25-29	84,9	75,5	79,9	80,4	80,2
30-34	87,7	81,3	82,4	86,5	84,5
35-39	85,7	81,7	81,0	86,3	83,8
40-44	89,3	85,8	88,3	86,9	87,5
45-49	88,2	86,5	82,9	89,8	87,3
Regiune					
Chișinău	80,6	74,5	76,5	82,8	77,4
Nord	83,4	78,2	82,5	79,1	80,8
Centru	88,3	84,9	89,8	85,7	86,6
Sud	87,6	82,9	82,4	86,7	85,5
Nivel de studii					
Gimnazial	81,3	76,7	73,8	81,2	79,2
Secundar general	82,1	80,9	80,0	82,7	81,5
Secundar vocațional	88,3	79,5	81,7	85,5	84,2
Post-secundar vocațional	86,5	81,9	83,2	85,0	84,1
Superior	89,6	85,0	84,6	93,0	87,1

Statut marital					
Căsătorit/ă	90,4	83,8	86,4	87,0	86,8
Concubinaj	82,6	71,5	75,4	79,4	77,3
Divorțat/ă /separat/ă	89,8	79,9	78,9	93,3	85,0
Singur/ă	80,2	77,5	75,5	81,8	79,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	87,4	84,3	84,8	87,6	86,0
Lucrător/oare pe cont propriu	88,3	79,7	77,4	93,4	87,0
Șomer/ă	79,6	73,8	77,4	77,6	77,5
Altă situație	85,1	79,5	77,9	83,5	81,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	72,8	76,2	80,4	71,2	74,7
Chintila II	81,5	71,7	70,3	79,3	76,7
Chintila III	87,2	79,7	81,0	85,1	83,5
Chintila IV	84,8	80,5	77,9	85,9	82,7
Chintila V	86,6	83,9	84,0	86,4	85,1
Numărul de copii					
0	81,3	76,5	77,5	81,5	79,6
1	88,5	82,1	84,5	85,5	85,0
2	91,8	83,3	84,9	88,3	87,0
3+	84,5	80,5	79,0	83,1	82,0
Covid					
Pre-Covid-19	85,3	76,4	82,4	79,2	81,0
Post-lockdown	85,6	82,1	80,6	86,0	83,9

*Numitorul include persoanele care au tatăl în viață.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Atitudinile negative față de relația avută cu părinții nu sunt răspândite în rândul populației (*Tabela 6.1.3*). Potrivit rezultatelor, indiferent de caracteristicile sociodemografice, mai puțin de 1% din populație și-a apreciat ca fiind nesatisfăcătoare relația cu mama (de la 3 sau mai puțin pe o scală de la 1 la 10 unde 10 este cel mai satisfăcut) și circa 2% – în privința relației cu tatăl.

TABELUL 6.1.3. Ponderea populației de 15-79 de ani nesatisfăcută de relația avută cu mama și cu tatăl (de la 3 sau mai puțin pe o scală de la 1 la 10, unde 10 este cel mai satisfăcut), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Nu sunt satisfăcuți de relația avută cu mama	0.3	0.8	0.7	0.4	0.5
Nu sunt satisfăcuți de relația avută cu tatăl	1.2	3.1	3.1	1.4	2.1

6.2. Comunicarea cu părinții

Marea majoritate a populației susține că cel puțin săptămânal comunică cu părinții, fie față în față, la telefon, prin poștă, e-mail sau prin orice alt mijloc de comunicare. Deși în cazul ambilor părinți, raportat separat, nu se atestă discrepanțe semnificative în dezagregarea rezultatelor pe caracteristici sociodemografice, totuși se observă că săptămânal cu mama comunică peste 94% din populație, pe când cu tatăl mai puțini – 82,4% din populație (Tabelul 6.2.1. și Tabelul 6.2.2.).

TABELUL 6.2.1. Ponderea populației de 15-79 de ani care comunică cel puțin săptămânal cu mama, %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	93,8	94,3	94,8	93,5	94,1
Grupă de vârstă					
15-19	93,2	91,4	92,9	91,8	92,3
20-24	94,5	94,8	97,7	91,7	94,7
25-29	94,4	93,4	94,3	93,6	93,9
30-34	95,5	97,2	94,5	98,2	96,4
35-39	93,5	94,6	96,3	92,1	94,1
40-44	92,6	94,6	93,7	93,6	93,6
45-49	94,7	90,6	96,6	90,4	92,5
50-54	91,5	92,4	94,0	91,0	92,0
55-59	86,4	95,7	90,5	92,0	91,3
Regiune					
Chișinău	93,3	93,9	93,0	97,8	93,6
Nord	91,2	93,8	96,4	89,1	92,6
Centru	94,3	94,3	97,5	93,4	94,3
Sud	96,1	95,2	94,4	96,1	95,6

Nivel de studii					
Gimnazial	90,5	92,4	93,0	90,9	91,4
Secundar general	97,8	96,8	97,2	97,4	97,3
Secundar vocațional	94,7	93,6	93,2	94,6	94,2
Post-secundar vocațional	91,9	94,2	93,9	92,4	93,1
Superior	94,7	95,9	95,6	94,7	95,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	94,6	95,8	96,4	94,5	95,3
Concubinaj	92,7	89,2	90,4	91,6	91,1
Divorțat/ă/separat/ă	89,5	93,2	90,7	92,6	91,5
Singur/ă	92,4	89,5	93,6	89,6	91,4
Statut ocupațional					
Salariat/ă	94,1	94,9	95,2	93,5	94,4
Lucrător/oare pe cont propriu	96,1	98,3	92,8	98,9	96,5
Pensionar/ă	91,6	90,0	84,1	93,6	90,5
Șomer/ă	91,9	93,2	95,1	90,9	92,3
Altă situație	93,8	94,2	95,0	93,5	94,0
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	92,3	94,9	93,6	93,6	93,6
Chintila II	93,2	95,1	94,0	94,3	94,2
Chintila III	94,6	93,8	95,0	93,7	94,2
Chintila IV	93,8	92,2	95,7	90,8	93,0
Chintila V	93,3	95,2	95,2	93,3	94,3
Număr de copii avuți					
0	94,0	93,5	95,5	91,5	93,8
1	93,8	95,5	93,8	95,5	94,7
2	93,8	94,1	95,2	93,2	94,0
3+	93,5	94,1	93,5	94,1	93,9
Covid					
Pre-Covid-19	93,2	94,1	95,0	92,2	93,7
Post-lockdown	94,0	94,4	94,7	93,9	94,2

*Numitorul include persoanele care au mama în viață.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

TABELUL 6.2.2. Ponderea populației de 15-79 de ani care comunică cel puțin săptămânal cu tatăl, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	84,4	80,5	80,9	83,7	82,4
Grupă de vârstă					
15-19	73,3	69,0	67,9	74,8	71,2
20-24	81,3	77,3	77,6	80,7	79,2
25-29	82,5	75,5	78,1	79,5	78,9
30-34	92,1	83,8	87,9	87,8	87,8
35-39	80,3	82,6	81,1	81,8	81,5
40-44	93,2	86,5	88,4	90,5	89,6
45-49	82,0	90,8	85,9	87,5	86,9
Regiune					
Chișinău	82,2	74,3	77,4	82,7	78,1
Nord	77,9	79,4	80,5	76,7	78,6
Centru	89,1	82,7	87,1	85,2	85,7
Sud	86,4	85,4	85,0	86,3	85,9
Nivel de studii					
Gimnazial	79,3	76,4	69,9	80,9	77,8
Secundar general	85,7	81,1	81,6	84,7	83,3
Secundar vocațional	85,4	80,6	78,5	85,4	83,0
Post-secundar vocațional	80,9	85,3	84,4	82,1	83,3
Superior	88,3	81,5	84,5	84,7	84,5
Statut marital					
Căsătorit/ă	88,9	84,9	86,6	86,6	86,6
Concubinaj	80,0	71,9	68,9	83,8	76,1
Singur/ă	75,8	71,8	73,4	75,0	74,2

Statut ocupațional					
Salariat/ă	85,1	84,3	83,8	86,0	84,7
Lucrător/oare pe cont propriu	90,6	89,1	85,1	93,8	90,4
Șomer/ă	79,9	73,7	75,6	78,3	77,4
Altă situație	82,5	79,1	77,5	81,9	80,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila II	82,2	75,1	71,6	81,4	78,4
Chintila III	87,8	79,5	80,1	85,9	83,5
Chintila IV	80,4	79,5	76,4	83,0	80,0
Chintila V	84,3	82,6	83,2	83,6	83,4
Număr de copii avuți					
0	78,8	70,3	75,9	75,3	75,7
1	87,3	82,5	83,2	86,2	84,7
2	90,9	84,6	87,2	87,3	87,2
3+	82,6	81,9	76,8	84,1	82,1
Covid					
Pre-Covid-19	81,2	76,0	78,6	78,4	78,5
Post-lockdown	85,5	82,0	81,9	85,0	83,7

*Numitorul include persoanele care au tatăl în viață.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Printre subiecții analizei, deși au părinții în viață (cel puțin unul), la momentul interviului – 2,1% au indicat că nu comunică în niciun fel cu mama și circa 5% din populație nu au o legătură comunicativă cu tatăl (Tabelul 6.2.3). Rezultatele nu prezintă diferențe statistice semnificative pe diverse caracteristici sociodemografice aplicate.

TABELUL 6.2.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care nu comunică cu mama sau cu tatăl, în %

	Bărbai	Femei	Urban	Rural	Total
Nu comunică cu mama	2,2	2,0	1,8	2,3	2,1
Nu comunică cu tatăl	4,7	5,1	5,2	4,6	4,9

6.3. Particularitățile traiului cu părinții

Particularitățile de trai ale generațiilor de părinți și copii sunt evaluate în cadrul studiului raportându-ne la populația celor care au părinții biologici în viață. Astfel, potrivit rezultatelor, la 8 din 10 persoane părinții locuiesc împreună (Tabelul 6.3.1). Nu se evidențiază diferențe semnificative pe sexe. Pe medii de reședință, totuși, traiul în comun al părinților cuprinde o cotă mai mare pentru populația din mediul rural (83,3%) comparativ cu cea din orașe (circa 76%). Totodată, pentru grupele de vârstă mai tânără (15-29 de ani) ponderea celor ai căror părinți locuiesc împreună este sub media generală (oscilând între 73% și 76%), iar pentru vârstele următoare este mai mare. Am putea presupune aici influența migrației externe asupra familiilor populației tinere, ca un catalizator în creșterea cazurilor de separare și divorț al părinților.

Mici discrepanțe se remarcă după statutul marital: în rândul persoanelor căsătorite la peste 85% din respondenți părinții biologici locuiesc împreună, iar pentru cei care coabitează – cota este mai mică (71,4%).

TABELUL 6.3.1. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani ai cărei părinți biologici locuiesc împreună, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	80,7	78,9	75,5	83,3	79,8
Grupă de vârstă					
15-19	78,9	72,1	62,9	83,5	75,7
20-24	75,3	70,4	69,3	75,8	72,9
25-29	74,1	74,8	73,9	74,9	74,5
30-34	84,7	82,1	78,9	87,7	83,4
35-39	82,1	83,2	76,7	88,1	82,6
40-44	90,2	90,0	89,7	90,4	90,1
45-49	90,4	93,4	91,6	92,3	92,0
Regiune					
Chișinău	76,3	72,0	72,5	84,1	74,1
Nord	76,2	73,5	73,1	76,6	74,9
Centru	87,7	85,5	86,0	86,7	86,6
Sud	78,2	81,3	75,0	81,6	79,7

Nivel de studii					
Gimnazial	73,2	74,7	60,7	79,0	73,9
Secundar general	84,4	77,6	74,7	86,0	80,9
Secundar vocațional	85,4	81,1	81,3	84,3	83,4
Post-secundar vocațional	79,5	84,3	80,4	83,4	82,0
Superior	82,0	80,9	79,7	85,6	81,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	87,0	83,8	82,8	86,9	85,2
Concubinaj	68,8	74,7	66,7	77,0	71,4
Singur/ă	76,6	71,7	68,9	78,8	74,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	82,6	82,7	80,0	86,0	82,6
Lucrător/oare pe cont propriu	85,3	76,8	76,9	89,1	84,2
Șomer/ă	72,9	73,1	70,5	74,3	73,0
Altă situație	80,0	77,7	70,4	83,2	78,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila II	84,3	77,7	74,2	83,9	81,1
Chintila III	83,6	78,7	76,7	83,9	81,2
Chintila IV	75,2	80,1	70,3	82,2	77,4
Chintila V	82,3	81,2	80,1	83,7	81,8
Număr de copii avuți					
0	75,6	70,4	67,7	79,5	73,7
1	87,0	77,9	80,2	83,9	82,1
2	86,6	85,6	84,3	87,2	86,0
3+	80,7	81,9	75,9	83,8	81,5
Covid					
Pre-Covid-19	75,0	70,4	73,1	72,4	72,8
Post-lockdown	82,7	81,7	76,5	86,1	82,2

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Din rezultatele studiului se atestă că circa 12% din populație locuiește împreună cu părinții și respectiv 88% locuiește separat (*Tabelele 6.3.2. și 6.3.3.*). Se observă o mică deferență pe sexe, printre bărbați întâlnindu-se mai des situația de a locui împreună cu părinții (peste 14% comparativ cu circa 10% în cazul femeilor), fapt explicat de durata mai lungă a perioadei de a fi celibatar și respectiv vârsta mai mare la momentul căsătoriei.

În funcție de vârstă, desigur se evidențiază că în grupele mai tinere ponderea persoanelor care locuiesc cu părinții este mult mai mare, astfel: la 15-19 ani – fiecare al doilea, la 20-24 de ani – fiecare al patrulea și la 24-29 de ani – fiecare al șaselea. Pe măsura înaintării în vârstă, tot mai puțini se înscriu în categoria persoanelor care locuiesc cu părinții. După vârsta de 50-54 de ani, ponderea acestora este de sub 5%.

TABELUL 6.3.2. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care locuiește împreună cu părinții (cu ambii sau cu cel puțin un părinte), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	14,1	9,6	10,5	12,4	11,7
Grupă de vârstă					
15-19	55,0	53,8	43,6	61,0	54,4
20-24	27,2	18,8	16,9	28,1	23,1
25-29	20,5	11,9	12,4	19,1	16,3
30-34	13,7	10,5	10,2	13,7	12,1
35-39	17,0	8,6	9,3	15,6	12,9
40-44	9,7	7,0	8,7	8,1	8,3
45-49	10,0	5,5	5,9	8,5	7,7
50-54	4,6	5,3	7,3	4,0	5,0
55-59	1,7	3,5	3,1	2,5	2,7
60-64	1,7	1,7	2,2	1,5	1,7
65-69	0,5	0,7	1,3	0,3	0,6
70-74	0,0	0,6	0,7	0,2	0,3
75-79	0,0	0,3	0,0	0,3	0,2
Regiune					
Chișinău	11,4	10,6	10,3	13,9	11,0
Nord	12,1	9,3	9,2	11,5	10,5
Centru	16,2	9,9	10,2	13,5	12,9
Sud	14,4	8,7	12,8	11,2	11,6

Pentru vârsta adolescenței (15-19 ani), trecerea prin etapele tranziției la viața de adult – de la școală la studii vocaționale/profesionale și apoi la muncă și, respectiv, viața independentă – explică durata mai lungă a traiului împreună cu părinții (Tabelul 6.3.2). Se atestă că, după vârsta de 30-34 de ani, practic 9 din 10 persoane deja locuiau separat de părinți la momentul interviului (Tabelul 6.3.3).

Alte dezagregări detaliate pe caracteristici socio-demografice statistice nu arată diferențe semnificative în raport cu media generală înregistrată pe eșantion.

TABELUL 6.3.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care locuiește separat de părinți, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	85,9	90,4	89,5	87,6	88,3
Grupă de vârstă					
15-19	45,0	46,2	56,4	39,0	45,6
20-24	72,8	81,2	83,1	71,9	76,9
25-29	79,5	88,1	87,6	80,9	83,7
30-34	86,3	89,5	89,8	86,3	87,9
35-39	83,0	91,4	90,7	84,4	87,1
40-44	90,3	93,0	91,3	91,9	91,7
45-49	90,0	94,5	94,1	91,5	92,3
50-54	95,4	94,7	92,7	96,0	95,0
55-59	98,3	96,5	96,9	97,5	97,3
60-64	98,3	98,3	97,8	98,5	98,3
65-69	99,5	99,3	98,7	99,7	99,4
70-74	100,0	99,4	99,3	99,8	99,7
75-79	100,0	99,7	100,0	99,7	99,8
Regiune					
Chișinău	88,6	89,4	89,7	86,1	89,0
Nord	87,9	90,7	90,8	88,5	89,5
Centru	83,8	90,1	89,8	86,5	87,1
Sud	85,6	91,3	87,2	88,8	88,4

6.4. Intențiile de scurtă durată privind traiul cu părinții

Pentru a estima planurile de scurtă durată (pentru următorii 3 ani) privind schimbările traiului separat sau cu părinții, în algoritmul analizei au fost incluse doar persoanele care la momentul interviului aveau cel puțin un părinte în viață și care fie locuiau, fie nu cu aceștia. Astfel, potrivit rezultatelor, din totalul populației cu vârsta de 15-79 de ani care la momentul interviului aveau coreședință cu cel puțin unul dintre părinți, circa 42% intenționează să trăiască separat în următorii trei ani (Tabelul 6.4.1). Totuși, cele mai reprezentative la acest capitol sunt grupele de vârstă tânără 15-19/20-24 de ani, în care mai mult de jumătate planifică prospectiv să locuiască separat de părinți. Menționăm că subcategoriile dezagregate care au acumulat un număr mic de cazuri au fost excluse din analiză.

TABELUL 6.4.1. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care intenționează în următorii 3 ani să locuiască separat de părinți (definitiv+probabil), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	40,5	44,2	50,8	37,8	42,1
Grupă de vârstă					
15-19	47,2	53,7	52,3	49,4	50,3
20-24	63,5	63,5	69,8	60,3	63,5
Regiune					
Chișinău	58,2	50,7	55,6	50,3	54,4
Nord	38,7	38,4	52,0	30,5	38,6
Centru	38,3	40,2	42,3	38,5	39,1
Sud	36,2	50,9	48,1	38,7	41,5
Nivel de studii					
Gimnazial	32,7	36,4	45,1	30,2	34,1
Secundar general	50,2	49,8	58,8	42,8	50,1
Secundar vocațional	43,7	40,2	57,2	36,6	42,4
Post-secundar vocațional	53,1	50,8	53,1	50,2	51,8
Statut marital					
Căsătorit/ă	21,6	41,8	40,8	28,0	31,8
Singur/ă	40,7	44,6	54,8	36,1	42,1

Statut ocupațional					
Salariat/ă	40,6	42,4	46,2	37,6	41,3
Altă situație	41,9	47,1	52,9	41,4	44,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila II	29,8	33,1	29,0	31,9	31,2
Chintila III	35,3	39,6	42,4	34,8	37,2
Chintila IV	41,8	52,1	64,6	41,2	46,6
Chintila V	54,9	48,7	60,3	45,5	52,0
Număr de copii avuți					
0	46,7	56,6	57,2	46,9	50,2
1	44,7	35,6	47,6	35,0	39,7
2	20,6	34,8	41,1	20,9	27,8
Covid					
Pre-Covid-19	34,8	36,2	38,1	33,2	35,4
Post-lockdown	43,1	48,3	61,0	39,4	45,3

*Numitorul include persoanele care au cel puțin un părinte în viață și care locuiau cu părinții lor în momentul interviului.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Pe de altă parte, printre persoanele care nu locuiau cu părinții la momentul interviului circa 9% și-au exprimat intenția că în următorii 3 ani vor locui cu ei (*Tabelul 6.4.2*). Pentru grupa de vârstă 15-19 de ani, practic fiecare al doilea respondent a enunțat această intenție, iar după vârsta de 30 de ani – mai puțin de 5%, ponderea fiind în descreștere pe măsura înaintării în vârstă. De asemenea, planifică de a locui împreună cu părinții circa 1/3 dintre persoanele necăsătorite și 1/4 dintre cei care nu aveau copii la momentul interviului. Presupunem că aceste subcategorii se raportează de asemenea la populația tânără care urmează fie să revină de la studii, fie se află la o anumită etapă de integrare în viața adultă.

TABELUL 6.4.2. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care intenționează în următorii 3 ani să înceapă să locuiască cu părinții (definitiv+probabil), în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	10,8	6,9	8,4	9,2	8,8
Grupă de vârstă					
15-19	47,9	47,2	39,1	54,7	47,5
20-24	12,2	6,6	8,6	9,9	9,3
25-29	11,4	6,3	4,6	12,2	8,8
30-34	6,4	2,9	6,2	3,3	4,7
35-39	5,1	2,1	4,3	2,8	3,5
40-44	8,1	0,9	6,1	3,3	4,5
Regiune					
Chișinău	10,3	7,0	7,6	15,1	8,7
Nord	12,9	10,2	10,3	12,9	11,5
Centru	9,2	2,4	2,4	6,8	5,7
Sud	12,4	12,0	18,4	9,9	12,2
Nivel de studii					
Gimnazial	17,6	10,4	20,5	11,9	13,8
Secundar general	18,2	8,1	13,2	12,8	13,0
Secundar vocațional	10,7	4,0	9,7	6,2	7,3
Post-secundar vocațional	3,0	6,1	5,3	4,0	4,7
Superior	3,8	4,1	2,8	7,0	3,9
Statut marital					
Căsătorit/ă	2,4	2,6	3,0	2,2	2,5
Concubinaj	7,4	10,3	12,4	5,2	8,8
Singur/ă	35,3	26,5	22,2	41,5	32,1

Statut ocupațional					
Salariat/ă	6,1	4,4	5,5	5,2	5,4
Șomer/ă	15,6	7,4	11,1	13,1	12,4
Altă situație	24,5	8,9	14,1	13,1	13,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila II	11,8	7,7	3,5	12,2	9,7
Chintila III	10,0	5,1	8,6	6,8	7,5
Chintila IV	14,1	1,8	8,0	8,4	8,3
Chintila V	8,3	7,9	5,9	10,8	8,1
Număr de copii avuți					
0	23,8	23,0	13,9	37,5	23,5
1	4,0	6,6	6,6	4,1	5,3
2	3,5	3,0	5,0	2,0	3,2
3+	5,1	1,0	4,8	1,6	2,4
Covid					
Pre-Covid-19	14,3	8,3	14,8	6,4	11,2
Post-lockdown	9,8	6,6	5,9	9,7	8,1

*Numitorul include persoanele care au cel puțin un părinte în viață și care nu sunt corezidente cu nici unul dintre părinții lor în momentul interviului.

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

6.5. Ajutorul financiar și material oferit între generații

Relațiile intergeneraționale care decurg din sprijinul reciproc se pot prezenta în rezultatele studiului prin transferuri materiale private între părinți-copii, copii-părinți, prieteni ș.a. Astfel, se delimitează patru tipuri de transferuri: ajutor financiar; ajutor la autoîngrijire (de exemplu, în efectuarea procedurilor de igienă); asistență în asigurarea îngrijirii copiilor; ajutor practic în gospodărie (pentru a face treburile casnice, gătit, curățenie, spălătorie, reparații minore etc.).

Rezultatele studiului arată că peste 14% din populația cu vârsta de 15-79 de ani a beneficiat, pe parcursul ultimului an (12 luni premergătoare studiului), de suport material sau financiar (în sumă de cel puțin 750 de lei) fie de la cineva din familie, fie din afara ei (Tabelul 6.5.1).

Ponderea persoanelor care au primit suport practic nu se diferențiază între bărbați și femei, însă pe medii de reședință aceasta este mai mare în orașe –19,1% comparativ cu populația din sate – circa 12%. Intensitatea ajutorului financiar primit oscilează în funcție de vârstă. În rândul adolescenților (15-19 ani) și a populației tinere de 20-24 de ani, beneficiari de ajutor sunt cei

mai mulți – peste un sfert. Dependența financiară de părinți se explică prin traversarea etapelor de tranziție de la studii la muncă și la viața de adult. Se evidențiază că printre tinerii din mediul urban, beneficiari de suport material și financiar sunt mai mult de 1/3, pe când în mediul rural – aproape una din patru persoane aflate la vârsta adolescenței (15-19 ani) și mai puțin, circa 17%, la vârsta de 20-24 de ani.

După vârsta de 25 de ani, ponderea beneficiarilor de ajutor financiar descrește, fapt raportat în mare parte la integrarea în câmpul muncii, părăsirea căminului familial al părinților, întemeierea propriei familii. Cei mai puțini recipienți de suport material sau financiar se înregistrează pentru populația de 40-59 de ani – în medie 9%.

În rândul populației în vârstă de 65 de ani și peste, ponderea beneficiarilor de suport material sau financiar (în sumă de cel puțin 750 de lei) este, din nou, în creștere, oscilând între aproximativ 13% și 15% pentru vârstele 65-69/70-74/75-79 de ani. Remarcăm că, odată cu pensionarea, situația financiară și materială a populației în vârstă devine precară, veniturile scad ca urmare a pensiei modeste, iar acoperirea cheltuielilor pe utilități și asigurarea unui nivel de trai decent devine o problemă. Astfel, unii vârstnici primesc suport de la copiii lor adulți, rude, și/sau de la stat prin ajutor social oferit în funcție de anumite criterii. Ponderea vârstnicilor care au primit sprijin este mai mare în orașe – aproximativ 17% și în rândul femeilor – 15,1%, dar mai mică în sate – 12,5% și în rândul bărbaților – aproximativ 12%. O explicație a acestor discrepanțe ar putea fi longevitatea mai mare a femeilor și respectiv traiul în singurătate mai îndelungat, dar și veniturile mai mici ale acestora comparativ cu bărbații, ceea ce le face mai dependente de suportul rudelor sau din exterior pentru a acoperi nevoile financiare și materiale.

Diferențiat pe regiuni, în municipiul Chișinău se înregistrează cele mai înalte valori – 28,3% din populația de 15-79 de ani fiind beneficiari de ajutor material sau financiar în ultimile 12 luni. Totodată, printre alte caracteristici ce se evidențiază, menționăm că ponderea persoanelor care au primit ajutor financiar sau material este mai mare în rândul celor cu studii înalte (23,1%), precum și în rândul persoanelor care nu au copii (20%), ultimii fiind, mai degrabă, din rândul populației tinere de 15-19/20-24 de ani.

TABELUL 6.5.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a beneficiat de suport financiar (cel puțin 750 MDL) în ultimele 12 luni, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	14,0	14,8	19,1	11,7	14,4
Grupă de vârstă					
15-19	28,5	27,0	36,3	22,7	27,8
20-24	27,1	24,3	36,4	16,9	25,7
25-29	15,6	18,4	20,4	14,5	17,0
30-34	16,9	18,6	22,3	13,8	17,8
35-39	11,9	13,8	16,2	10,3	12,9
40-44	9,7	7,9	13,4	6,3	8,8
45-49	6,0	9,5	9,0	7,3	7,8
50-54	8,6	11,0	9,5	10,1	9,9
55-59	9,1	10,2	11,1	9,1	9,7
60-64	10,2	11,0	12,4	10,0	10,7
65-69	11,5	15,0	17,1	12,1	13,6
70-74	12,2	17,4	17,1	14,5	15,4
75-79	12,6	12,7	15,8	11,4	12,7
Regiune					
Chișinău	29,9	26,9	30,7	17,6	28,3
Nord	18,1	17,1	17,2	17,8	17,5
Centru	9,3	11,0	8,2	10,6	10,2
Sud	7,5	9,9	9,1	8,5	8,7
Nivel de studii					
Primare	4,9	10,9	13,9	6,1	7,8
Gimnazial	12,9	13,8	18,0	12,0	13,3
Secundar general	13,4	13,5	21,3	9,0	13,4
Secundar vocațional	11,7	12,1	11,6	12,1	11,9
Post-secundar vocațional	10,6	15,0	14,5	11,9	13,1
Superior	25,7	21,1	25,7	18,1	23,1

Statut marital					
Căsătorit/ă	12,7	13,1	17,1	10,8	13,0
Concubinaj	15,9	15,4	21,8	11,8	15,7
Divorțat/ă / separat/ă	7,3	15,1	13,7	9,1	11,3
Singur/ă	15,6	16,3	20,1	13,2	15,9
Văduv/ă	11,2	14,2	16,3	12,6	13,6
Statut ocupațional					
Salariat/ă	14,2	12,4	17,0	9,9	13,4
Lucrător/oare pe cont propriu	16,4	18,5	21,2	14,2	16,8
Pensionar/ă	11,6	12,9	15,1	11,4	12,5
Șomer/ă	9,3	15,4	16,2	9,2	11,3
Altă situație	17,4	17,6	25,3	14,0	17,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	6,5	12,6	13,5	7,9	9,6
Chintila II	9,8	13,2	15,4	10,5	11,8
Chintila III	15,5	15,3	19,9	12,9	15,4
Chintila IV	12,6	12,2	16,4	10,4	12,4
Chintila V	18,2	17,3	22,8	13,7	17,7
Număr de copii avuți					
0	19,1	21,7	25,4	15,5	20,0
1	11,7	14,6	17,0	10,1	13,3
2	11,3	12,5	15,4	10,1	12,0
3+	12,1	14,2	18,2	11,9	13,4
Covid					
Pre-Covid-19	15,5	17,4	17,3	15,7	16,5
Post-lockdown	13,3	13,8	20,1	10,5	13,6

6.6. Ajutor la îngrijire personală

Actorii rețelelor sociale intergeneraționale preiau roluri diferite în schimbul de ajutor privat (transferuri): fie ca beneficiari/destinatari (cei care primesc ajutorul), fie ca donatori (cei care asigură/ofere ajutorul), fie ambele (atât cei care primesc, cât și cei care acordă ajutor).

În general, în cadrul populației de 15-79 de ani, potrivit studiului, se atestă un număr mic al celor care primesc ajutor la autoîngrijire, estimându-se până la 1%. Valorile mai mari de această medie se raportează la populația cu vârsta de 65 de ani și peste. În marea majoritate, acest ajutor este oferit de către membrii familiei (partener/ă sau copii). Potrivit autoaprecierilor, circa 4% din populația de 65 de ani și peste, a primit, în ultimile 12 luni premergătoare studiului, ajutor pentru îngrijire personală obișnuită precum îmbrăcatul, spălatul sau folosirea toaletei, ridicatul din pat, mâncatul etc. (Tabelul 6.6.1). Discrepanțele pe sexe, medii, nivel de studii, statut marital și alte caracteristici sunt ne semnificative, valorile oscilând în jurul mediei. Beneficiari ai îngrijirii personale sunt, de regulă, mai mulți respondenți de vârste înaintate (75-79 de ani) – 8%. Pe regiuni, se înregistrează că la nord și în centru ponderea vârstnicilor de 65 de ani și peste, care au primit ajutor la autoîngrijire este de 5%, iar în mun. Chișinău, mai puțin – 2,2%.

TABELUL 6.6.1. Ponderea populației cu vârsta de 65 de ani și mai mult care a beneficiat în ultimele 12 luni de ajutor la îngrijirea personală, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total 65 +	4,5	3,9	3,9	4,2	4,1
Grupă de vârstă					
65-69	4,3	2,2	2,9	3,2	3,1
70-74	2,5	4,1	2,9	3,7	3,5
75-79	8,4	7,9	8,2	8,0	8,0
Regiune					
Chișinău	1,5	2,6	1,8	3,6	2,2
Nord	5,9	4,2	5,3	4,5	4,8
Centru	5,8	4,7	6,8	4,9	5,2
Sud	3,1	3,1	2,6	3,3	3,1
Nivel de studii					
Primare	8,2	6,4	3,0	7,7	6,8
Gimnazial	4,9	5,0	6,6	4,6	5,0
Secundar general	3,7	4,0	3,4	4,0	3,9
Secundar vocațional	4,6	3,2	3,5	4,2	4,0
Post-secundar vocațional	4,4	2,2	4,1	2,3	3,1
Superior	4,1	1,4	1,8	3,2	2,5

Statut marital					
Căsătorit/ă	4,0	2,9	2,3	4,0	3,5
Divorțat/ă/separat/ă	9,2	3,7	7,1	5,2	6,1
Singur/ă	5,4	5,6	5,3	5,7	5,6
Văduv/ă	4,9	3,7	3,9	4,0	4,0
Statut ocupațional					
Pensionar/ă	0,0	3,8	3,5	0,0	3,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	2,9	7,0	8,4	4,6	5,7
Chintila II	8,3	5,4	5,4	6,7	6,4
Chintila III	1,9	3,8	3,3	2,6	2,8
Chintila IV	3,1	2,3	3,5	2,2	2,6
Chintila V	3,6	1,7	1,9	3,0	2,6
Număr de copii avuți					
0	4,1	4,9	5,3	4,3	4,6
1	1,3	5,3	5,9	2,5	4,0
2	4,6	3,0	2,8	4,1	3,6
3+	5,4	3,9	3,8	4,7	4,5
Covid					
Pre-Covid-19	5,7	4,8	4,9	5,4	5,2
Post-lockdown	3,9	3,4	3,0	3,8	3,6

Notă: subcategoriile dezagregate care au înregistrat un număr mic de cazuri sunt excluse din analiză și din tabel.

Din datele studiului se constată că în ultimele 12 luni premergătoare cercetării circa 9% din populație, în mod sistematic, cel puțin o dată în lună, au oferit ajutor pentru îngrijirea personală³⁹ altor persoane cu vârsta de până la 75 de ani, fie din interiorul sau din afara gospodăriei. Această cotă rămâne neschimbată atât pentru bărbați/femei, cât și pentru oraș/sat, dar depășește media în rândul tinerilor de 15-19 ani (aproximativ 13%) și practic se înjumătățește la vârstele înaintate (Tabelul 6.6.2). Totodată, ponderea celor care oferă acest ajutor este mai mare printre persoanele divorțate/separate și cele care au cel mult un copil.

³⁹ precum îmbrăcatul, spălatul sau folosirea toaletei, ridicatul din pat, mâncatul etc.

TABELUL 6.6.2. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în ultimele 12 luni la îngrijirea personală persoanelor sub vârsta de 75 de ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	8,9	8,8	9,0	8,7	8,8
Grupă de vârstă					
15-19	13,6	12,1	12,5	13,1	12,9
20-24	10,1	7,6	9,1	8,7	8,9
25-29	5,0	8,1	4,8	7,8	6,5
30-34	7,7	8,4	9,3	7,0	8,1
35-39	10,5	10,6	10,4	10,7	10,6
40-44	8,6	8,9	9,2	8,5	8,8
45-49	13,1	12,7	11,2	13,7	12,9
50-54	11,7	10,6	11,7	10,9	11,1
55-59	8,6	8,2	9,1	8,1	8,4
60-64	6,1	8,3	10,1	6,3	7,4
65-69	5,1	6,4	5,9	5,8	5,8
70-74	8,6	4,4	6,4	5,9	6,1
75-79	4,2	3,0	4,8	2,9	3,4
Regiune					
Chișinău	10,4	9,4	10,2	8,1	9,9
Nord	10,6	10,8	8,6	12,3	10,7
Centru	5,3	6,9	7,4	5,8	6,1
Sud	11,2	9,2	8,8	10,7	10,2
Nivel de studii					
Primare	8,9	7,3	12,7	6,9	8,1
Gimnazial	9,2	7,9	9,3	8,3	8,6
Secundar general	11,5	9,1	9,4	10,6	10,1
Secundar vocațional	7,1	8,2	8,2	7,3	7,6
Post-secundar vocațional	9,2	9,9	9,4	9,7	9,6
Superior	8,2	9,7	8,6	9,9	9,0

Statut marital					
Căsătorit/ă	8,9	8,3	8,3	8,7	8,6
Concubinaj	10,0	10,7	13,3	8,4	10,3
Divorțat/ă/separat/ă	11,3	11,9	10,4	12,7	11,6
Singur/ă	8,3	8,4	8,2	8,4	8,3
Văduv/ă	5,2	6,1	6,9	5,6	5,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	8,7	10,5	9,2	9,8	9,5
Lucrător/oare pe cont propriu	7,6	6,8	9,5	6,2	7,5
Pensionar/ă	5,5	6,7	7,7	5,7	6,3
Șomer/ă	13,1	12,6	9,7	14,2	12,9
Altă situație	8,7	8,1	9,2	7,9	8,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	13,7	11,0	12,7	12,2	12,4
Chintila II	8,1	9,1	8,9	8,6	8,7
Chintila III	8,5	8,9	8,7	8,7	8,7
Chintila IV	7,4	6,9	8,8	6,2	7,1
Chintila V	8,5	8,8	10,2	7,5	8,7
Număr de copii avuți					
0	9,6	10,3	9,2	10,4	9,9
1	10,1	8,7	8,3	10,2	9,3
2	8,4	8,2	8,5	8,2	8,3
3+	7,5	8,8	10,8	7,5	8,3
Covid					
Pre-Covid-19	8,0	10,6	9,2	9,4	9,3
Post-lockdown	9,3	8,1	9,0	8,5	8,7

Aproape 7% din populație oferă sistematic ajutor la autoîngrijire vârstnicilor de 75 de ani și de peste această vârstă (Tabelul 6.6.3). Și în acest caz, nu se înregistrează diferențe evidente pe caracteristici sociodemografice, însă se observă o cotă practic dublă în grupele de vârstă 45-

49/50-54 de ani. Totodată, potrivit studiului, se atestă că și printre persoanele cu vârsta de 60 de ani și mai mult, ponderea celor implicați în a oferi ajutor altor vârstnici se menține în jurul mediei, oscilând între 8%-4%, în descreștere pe măsura înaintării în vârstă.

TABELUL 6.6.3. Ponderea populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în ultimele 12 luni la îngrijirea personală persoanelor cu vârsta de 75 de ani și mai mult, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	5,8	7,2	6,6	6,5	6,6
Grupă de vârstă					
15-19	7,5	8,2	8,0	7,8	7,9
20-24	5,3	3,6	3,4	5,4	4,5
25-29	3,0	5,3	2,5	5,3	4,1
30-34	2,4	4,0	4,0	2,5	3,2
35-39	6,5	6,8	7,0	6,3	6,6
40-44	4,5	6,0	5,6	5,1	5,3
45-49	10,1	11,2	9,0	11,4	10,7
50-54	10,5	12,9	12,5	11,4	11,8
55-59	9,6	10,2	11,9	9,0	9,9
60-64	6,5	8,6	12,1	6,0	7,7
65-69	2,4	6,8	5,7	4,7	5,0
70-74	4,7	4,6	5,9	4,0	4,7
75-79	3,6	4,8	4,8	4,3	4,4
Regiune					
Chișinău	6,8	6,1	7,1	3,2	6,4
Nord	9,3	10,4	7,5	11,7	9,9
Centru	3,0	5,7	3,8	4,5	4,4
Sud	6,3	7,2	7,1	6,7	6,8
Nivel de studii					
Primare	1,4	5,1	2,7	3,3	3,2
Gimnazial	5,2	6,1	6,0	5,6	5,7
Secundar general	7,7	7,2	7,5	7,4	7,4
Secundar vocațional	5,3	7,1	6,4	6,0	6,1
Post-secundar vocațional	8,0	9,5	7,7	9,7	8,8
Superior	4,7	7,6	6,0	7,0	6,4

Statut marital					
Căsătorit/ă	5,9	6,7	6,4	6,3	6,3
Concubinaj	5,4	8,9	6,3	7,7	7,2
Divorțat/ă /separat/ă	6,7	8,0	6,7	8,0	7,4
Singur/ă	6,0	7,1	6,8	6,2	6,4
Văduv/ă	2,5	7,9	8,0	6,2	6,7
Statut ocupațional					
Salariat/ă	5,3	7,7	6,4	6,6	6,5
Lucrător/oare pe cont propriu	5,4	6,8	6,4	5,2	5,6
Pensionar/ă	4,1	7,0	7,6	5,4	6,0
Șomer/ă	8,3	10,4	8,4	9,3	9,0
Altă situație	6,0	6,3	5,9	6,4	6,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	8,7	8,6	9,9	8,1	8,6
Chintila II	5,9	7,8	6,2	7,2	7,0
Chintila III	5,8	6,8	6,0	6,5	6,3
Chintila IV	6,0	5,3	7,5	4,6	5,6
Chintila V	6,0	7,0	7,5	5,8	6,6
Număr de copii					
0	6,2	7,2	5,9	7,1	6,6
1	6,5	7,4	6,9	7,0	7,0
2	5,7	7,0	6,4	6,4	6,4
3+	5,0	7,5	7,9	6,1	6,5
Covid					
Pre-Covid-19	7,1	9,1	6,9	9,2	8,1
Post-lockdown	5,3	6,5	6,4	5,7	5,9

6.7. Ajutor practic în întreținerea gospodăriei

O altă formă de relaționare între generații este implicarea prin ajutorul oferit la îngrijirea gospodăriei. Aici, în contextul analizei, ne raportăm la populația care a oferit ajutor persoanelor din afara propriei sale gospodării și în afara orelor de lucru dacă activitatea sa se raportează la domeniul îngrijire. Astfel, se atestă că ponderea donatorilor de ajutor la îngrijirea gospodăriei este de două ori mai mare în raport cu cele două forme de ajutor menționate mai sus – peste 18% din populația cu vârsta de 15-79 de ani a confirmat că, în ultimele 12 luni, a ajutat în mod regulat (cel puțin o dată pe lună) alte persoane în treburile casnice (Tabelul 6.7.1). De menționat că din rezultatele studiului se atestă că recipienți ai acestui ajutor sunt în mare parte membrii apropiați

ai familiei: propriii părinți (circa 48%) și părinții partenerului/partenerei (10%); fiica/fiul (11%); sora/fratele (circa 12%); bunicii (circa 8%) și alte rude (14%). Totodată, circa 33% au menționat că au oferit acest tip de ajutor prietenilor, vecinilor, cunoscuților/colegilor.

Potrivit rezultatelor studiului, bărbații și persoanele din mediul urban (*Tabelul 6.7.1*) sunt implicați într-o pondere mai mare în ajutorul oferit altor persoane la întreținerea gospodăriei – peste 20-23%. De asemenea, această situație se atestă și în rândul populației mai tinere – circa 1/4 dintre adolescenți (15-19 ani). În funcție de regiune, în municipiul Chișinău se înregistrează cea mai mare cotă – practic 1/3 din populație se implică prin diverse activități la îngrijirea gospodăriei altor persoane.

TABELUL 6.7.1 Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat membrilor familiei în întreținerea gospodăriei în ultimele 12 luni, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	20,4	16,0	23,2	15,2	18,1
Grupă de vârstă					
15-19	28,4	19,1	34,3	17,8	23,9
20-24	23,0	18,5	26,4	16,1	20,8
25-29	25,6	16,9	27,1	17,2	21,4
30-34	22,4	14,8	25,3	12,9	18,6
35-39	22,5	17,8	23,6	17,6	20,2
40-44	16,9	15,1	16,2	15,9	16,0
45-49	17,5	16,4	21,8	14,8	16,9
50-54	21,4	19,5	27,5	17,4	20,4
55-59	18,5	16,6	20,6	16,0	17,4
60-64	18,1	16,7	20,4	16,1	17,3
65-69	11,1	13,3	15,4	11,1	12,4
70-74	12,5	9,4	13,3	9,4	10,6
75-79	7,2	6,1	7,6	6,0	6,4
Regiune					
Chișinău	35,9	26,3	32,7	22,7	30,9
Nord	22,4	17,9	16,0	22,7	19,8
Centru	12,6	11,1	13,0	11,5	11,8
Sud	19,4	14,3	23,6	14,5	16,9

Nivel de studii					
Primare	13,2	5,8	17,0	7,8	9,7
Gimnazial	19,3	13,9	20,7	15,2	16,5
Secundar general	20,3	15,7	25,3	13,4	17,7
Secundar vocațional	19,2	13,2	20,5	14,8	16,5
Post-secundar vocațional	21,6	18,0	21,6	18,0	19,6
Superior	24,5	22,2	26,3	17,2	23,2
Statut marital					
Căsătorit/ă	18,5	15,3	21,1	14,5	16,8
Concubinaj	25,0	18,7	28,7	17,6	21,8
Divorțat/ă/separat/ă	19,0	19,9	22,1	17,1	19,5
Singur/ă	21,1	14,8	23,6	15,4	18,6
Văduv/ă	10,9	13,7	14,4	12,6	13,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	23,6	19,6	26,9	16,6	21,7
Lucrător/oare pe cont propriu	24,3	20,5	29,8	19,9	23,6
Pensionar/ă	11,5	12,9	14,7	11,5	12,4
Șomer/ă	21,3	19,0	24,6	18,8	20,5
Altă situație	19,0	14,6	20,5	14,4	16,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	18,8	16,8	23,0	15,6	17,8
Chintila II	15,7	14,0	13,2	15,3	14,7
Chintila III	22,2	14,6	22,1	16,1	18,2
Chintila IV	19,0	14,8	28,6	10,7	16,7
Chintila V	23,8	19,5	29,4	15,0	21,4
Număr de copii avuți					
0	24,2	20,6	28,2	18,6	22,9
1	21,7	16,0	23,3	14,3	18,5
2	17,7	14,9	20,1	13,9	16,1
3+	17,5	15,0	20,3	14,7	16,0

	Covid				
Pre-lockdown	24,0	20,0	21,3	22,5	22,0
Post-lockdown	18,9	14,5	24,3	12,8	16,5

6.8. Ajutor oferit în îngrijirea copiilor

Subiecții prezentei analize constituie populația care în ultimele 12 luni a oferit ajutor altei persoane la îngrijirea copilului, nefiind angajată în domeniul de îngrijire sau oferind ajutorul în afara orelor de muncă.

Astfel, potrivit rezultatelor studiului, aproximativ 18% din populația cu vârsta de 15-79 de ani, ajută alte persoane în îngrijirea copilului/copiilor minori (*Tabelul 6.8.1*). Printre femei și persoanele din mediul urban ponderea celor care oferă ajutor în îngrijirea copiilor este mai mare și depășește 20%, și respectiv 23%. Pe grupe de vârstă, această cotă oscilează de la 21,7% în rândul tinerilor de 15-19 ani, de regulă implicați în îngrijirea fraților mai mici (în mediul urban aceștia constituie circa 32%), până la 23% în rândul persoanelor de 55-59/60-64 de ani, de regulă deja bunici, care îngrijesc de proprii nepoți.

Ponderea persoanelor care oferă ajutor în îngrijirea copiilor minori este de aproape 30% în municipiul Chișinău, semnificativ mai mult comparativ cu media generală și cu valoarea înregistrată în alte regiuni.

Pentru alte caracteristici nu se observă diferențe semnificative în portretul celor care oferă ajutor în îngrijirea copiilor.

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

TABELUL 6.8.1. Distribuția populației cu vârsta de 15-79 de ani care a oferit ajutor regulat în îngrijirea copiilor în ultimele 12 luni, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	15,2	20,2	23,5	14,6	17,8
Grupă de vârstă					
15-19	17,8	26,0	31,5	15,9	21,7
20-24	16,4	24,4	28,7	13,4	20,3
25-29	15,0	20,3	23,4	13,5	17,6
30-34	16,1	17,1	22,4	11,6	16,6
35-39	14,7	13,3	16,2	12,4	14,0
40-44	13,2	12,3	15,9	11,0	12,7
45-49	14,1	19,9	21,7	15,1	17,1
50-54	15,7	25,3	27,6	17,9	20,8
55-59	16,5	28,3	30,0	19,7	22,9
60-64	15,2	25,8	28,5	18,4	21,2
65-69	17,7	22,4	30,1	16,5	20,5
70-74	11,1	17,6	20,7	12,4	15,1
75-79	4,2	5,4	4,8	5,1	5,0
Regiune					
Chișinău	28,0	31,4	32,3	18,5	29,8
Nord	14,7	20,6	18,6	17,7	18,1
Centru	9,5	14,9	13,0	12,2	12,3
Sud	15,1	19,7	22,7	15,4	17,3
Nivel de studii					
Primare	8,8	12,6	20,2	8,0	10,6
Gimnazial	12,4	16,6	20,1	13,0	14,6
Secundar general	16,1	20,4	24,2	15,2	18,5
Secundar vocațional	16,1	21,8	25,0	16,0	18,7
Post-secundar vocațional	16,0	23,0	24,0	16,6	19,9
Superior	18,8	22,9	24,2	15,2	21,1

Statut marital					
Căsătorit/ă	16,1	18,7	21,9	15,2	17,5
Concubinaj	19,4	18,9	26,8	14,4	19,1
Divorțat/ă/separat/ă	15,5	28,3	24,1	20,0	21,9
Singur/ă	11,9	21,1	22,5	11,4	15,7
Văduv/ă	10,0	20,5	22,6	16,6	18,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	16,5	21,3	22,3	15,3	18,8
Lucrător/oare pe cont propriu	15,4	29,4	29,3	11,4	18,1
Pensionar/ă	13,3	20,7	24,3	15,7	18,2
Șomer/ă	17,2	21,7	24,7	16,2	18,7
Altă situație	13,2	18,4	23,7	13,1	16,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	11,8	20,2	20,2	14,2	16,0
Chintila II	15,5	18,1	18,9	16,3	17,0
Chintila III	15,2	21,2	24,1	15,1	18,3
Chintila IV	12,1	16,3	21,9	10,6	14,4
Chintila V	18,0	22,8	27,2	15,3	20,6
Număr de copii avuți					
0	14,7	27,1	26,3	13,0	19,0
1	16,4	17,2	21,7	12,7	16,9
2	15,5	19,1	22,0	15,0	17,5
3+	14,8	19,8	24,2	16,0	17,9
Covid					
Pre-lockdown	18,2	23,7	22,4	19,8	21,0
Post-lockdown	14,0	18,9	24,2	12,9	16,6

Din rezultatele studiului, se constată că o bună parte din cei care au ajutat la îngrijirea copiilor au oferit acest ajutor persoanelor apropiate: fiicei/fiului sau nepoților (48%), surorii/fratelui sau altor rude (circa 33%). În jur de 22% au ajutat în acest sens pe cineva din prieteni, cunoștințe, vecini sau colegi.

6.9. Atitudinile privind interacțiunea intergenerațională

În Republica Moldova, tradițional, bunicilor le revenea rolul de suport al familiilor tinere și de îngrijire a nepoților. Datele studiului confirmă acest lucru. Astfel, conform studiului GGS, 88,6% din numărul total al respondenților sunt de acord parțial sau total cu afirmația că bunicii trebuie să aibă grijă de nepoți dacă părinții nu pot face acest lucru (*Tabel 6.9.1.*), cu prevalența semnificativă a celor din mediul rural.

Atitudinea persoanelor în raport cu vârsta denotă mai multe variații. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în zona de sud, iar cea mai scăzută rată – în mun. Chișinău.

O prevalență a persoanelor care împărtășesc această idee este specifică persoanelor cu un nivel de studii scăzut, cu precădere în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere neuniformă odată cu avansarea în studii. În raport cu statutul marital, persoanele văduve demonstrează un indicator mai mare, pe când persoanele divorțate/separate – un indicator mai mic.

După statutul ocupațional, persoanelor pensionare le revine un procent mai ridicat, pe când celor angajate în câmpul muncii – un procent mai mic.

În general, diferențele de gen sunt nesemnificative, acestea manifestându-se ușor în raport cu vârsta, statutul marital, statutul ocupațional. Printre persoanele care susțin această idee, prevalență bărbății și femeile din grupele de vârstă 70-74/75-79 de ani, numărul fiind în descreștere graduală până la vârsta de 20-24 de ani, apoi fiind din nou în creștere în grupa de vârstă 15-19 ani. Se observă abordarea pozitivă a rolului bunicilor în special printre femeile și bărbății în etate, pensionari, cu precădere de la țară, la fel printre văduvi, din chintila II (indicatorii corelând între ei). La fel, aceste idei sunt împărtășite preponderent de bărbății din regiunea de sud și femeile de la nord și sud. Odată cu creșterea nivelului de educație, scade numărul părtașilor ideii, în special printre bărbăți.

TABELUL 6.9.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „bunicii trebuie să aibă grijă de nepoți, dacă părinții nu pot face acest lucru”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	88,5	88,7	82,1	92,4	88,6
Grupă de vârstă					
15-19	90,9	90,2	85,9	93,3	90,6
20-24	84,0	85,2	76,5	91,3	84,6
25-29	80,0	84,6	75,9	86,8	82,3
30-34	88,8	84,8	80,7	92,1	86,8
35-39	87,3	82,3	76,8	91,0	84,9
40-44	86,1	86,0	79,4	89,7	86,1
45-49	88,5	90,3	85,9	91,0	89,4
50-54	90,1	92,6	84,0	94,6	91,5
55-59	92,8	92,6	89,0	94,5	92,7
60-64	92,8	93,9	89,4	95,0	93,4
65-69	94,5	93,1	89,7	95,3	93,6
70-74	94,6	93,7	90,0	96,0	94,0
75-79	93,3	94,2	89,6	95,7	93,9
Regiune					
Chișinău	79,2	79,2	77,2	88,2	79,2
Nord	89,1	91,2	86,2	93,3	90,3
Centru	89,3	90,0	77,6	92,5	89,7
Sud	92,5	91,1	90,5	92,3	91,8
Nivel de studii					
Primar	95,7	90,8	87,4	94,9	93,4
Gimnazial	91,0	91,1	84,2	93,0	91,0
Secundar general	88,8	88,6	84,9	90,9	88,7
Secundar vocațional	92,4	90,9	88,6	93,0	91,7
Post-secundar vocațional	84,5	89,6	80,9	92,4	87,3
Superior	79,5	81,7	76,2	89,5	80,7

Statut marital					
Căsătorit/ă	88,5	88,5	81,9	92,0	88,5
Concubinaj	88,2	89,5	79,0	94,8	88,8
Divorțat/ă /separat/ă	88,5	84,3	78,9	93,1	86,4
Singur/ă	87,4	88,7	81,6	91,9	87,9
Văduv/ă	92,9	93,4	90,3	94,4	93,3
Statut ocupațional					
Salariat/ă	84,8	86,3	78,6	92,3	85,5
Lucrător/oare pe cont propriu	89,3	91,7	82,1	94,4	89,8
Pensionar/ă	94,3	93,6	90,0	95,4	93,8
Șomer/ă	89,2	89,2	84,9	91,1	89,2
Altă situație	89,5	87,2	82,0	90,8	88,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	90,5	90,6	88,4	91,5	90,6
Chintila II	92,8	92,6	87,2	94,6	92,7
Chintila III	92,1	89,8	84,1	94,7	90,9
Chintila IV	86,6	88,4	81,2	90,8	87,6
Chintila V	82,4	85,4	77,5	89,3	84,0

De-a lungul istoriei, în societatea moldovenească, suportul din partea părinților copiilor adulți era abordat ca element de coeziune a familiei.

Conform datelor studiului GGS, 85,0% din populație este parțial sau total de acord că dacă copiii lor adulți au dificultăți, părinții trebuie să-și adapteze propria viață pentru a-i putea ajuta, cu diferențe semnificative urban-rural, cu 18,1% p.p. mai mult a celor din mediul rural (*Tabelul 6.9.2.*).

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai mică a persoanelor de 20-24 de ani, mai cu seamă în mediul rural, numărul acestora fiind în creștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în zona de sud, iar cea mai scăzută rată – în mun. Chișinău.

O prevalență a numărului de respondenți care împărtășesc această idee este specifică persoanelor cu un nivel de studii scăzut, cu precădere în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere odată cu avansarea în studii. După statutul ocupațional, pensionarilor le revine un procent mai ridicat, pe când celor angajați în câmpul muncii – un procent mai mic. După statutul marital, observăm că cel mai mare număr de persoane partașe a opiniei enunțate le revine persoanelor văduve, iar cel mai mic număr – persoanelor singure.

Persoanele din chintila de bunăstare mai mare (V) se evidențiază cu un indicator mai scăzut, pe când cei din chintila de bunăstare mai mică (I) – cu un indicator mai înalt.

Diferențele de gen fiind în general statistic ne semnificative, se manifestă ușor în raport cu vârsta, regiunea, statutul marital și ocupațional, nivelul de studii. Printre persoanele care susțin această idee, prevalează bărbații și femeile din grupa de vârstă 40-44 de ani și mai mult, în special de vârstă pensionară. Se observă abordarea pozitivă a ajutorului părinților în special printre femeile și bărbații cu studii primare, cei din sud și mai puțin cei din Chișinău. În favoarea adaptării vieții părinților pentru a-i ajuta pe copiii adulți s-au pronunțat persoanele văduve, cu precădere femeile, persoanele în etate, pensionari, cu precădere de la țară, din chintila I și II (indicatorii corelând între ei). Odată cu creșterea nivelului de educație, scade numărul părtașilor acestei idei, atât printre bărbați cât și printre femei.

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această opinie este în descreștere, în special printre femeile și bărbații locuitori ai urbei, menținându-se cu o mică creștere la nivel rural.

TABELUL 6.9.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „dacă copiii lor adulți au dificultăți, părinții trebuie să-și adapteze propria viață pentru a-i putea ajuta”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	85,5	84,7	73,5	91,7	85,1
Grupă de vârstă					
15-19	84,9	83,7	72,9	91,2	84,3
20-24	77,0	74,2	60,3	88,1	75,6
25-29	78,9	77,9	66,2	87,1	78,4
30-34	82,2	81,7	75,1	87,8	82,0
35-39	84,2	79,8	68,5	92,3	82,1
40-44	87,2	83,1	72,2	92,0	85,1
45-49	86,9	88,1	77,3	91,9	87,5
50-54	89,5	90,3	78,1	95,0	89,9
55-59	90,4	88,9	79,6	94,2	89,6
60-64	90,7	90,2	80,9	94,1	90,4
65-69	91,4	90,1	83,8	93,5	90,6
70-74	92,5	90,5	84,5	94,6	91,3
75-79	91,4	91,8	86,8	93,7	91,7

Regiune					
Chișinău	65,9	66,9	63,9	77,4	66,4
Nord	86,6	85,1	79,1	90,6	85,7
Centru	89,7	88,8	74,9	92,6	89,2
Sud	91,1	90,7	83,8	93,5	90,9
Nivel de studii					
Primar	93,9	91,8	82,6	95,7	92,9
Gimnazial	88,9	88,6	78,1	91,9	88,7
Secundar general	86,1	86,9	76,8	92,1	86,5
Secundar vocațional	87,2	87,5	76,7	91,8	87,4
Post-secundar vocațional	85,1	83,9	74,7	92,1	84,5
Superior	73,9	73,0	66,0	87,7	73,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	87,9	85,6	75,3	92,5	86,7
Concubinaj	83,3	82,5	68,2	91,8	82,9
Divorțat/ă /separat/ă	86,0	85,0	76,7	93,3	85,5
Singur/ă	82,3	82,6	70,2	90,1	82,4
Văduv/ă	88,9	90,3	80,4	93,5	90,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	80,1	80,9	69,4	91,2	80,5
Lucrător/oare pe cont propriu	89,3	88,8	77,9	96,0	89,2
Pensionar/ă	91,2	90,3	82,2	94,0	90,6
Șomer/ă	89,1	87,1	79,5	92,3	88,5
Altă situație	85,9	83,2	71,9	89,8	84,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	90,5	88,1	84,2	91,5	89,3
Chintila II	90,2	88,1	79,1	92,4	89,0
Chintila III	88,1	84,4	75,5	92,0	86,2
Chintila IV	84,3	85,4	71,2	91,9	84,9
Chintila V	80,4	83,1	71,2	90,5	81,9

Susținerea și îngrijirea părinților în etate. Problema ajutorului, inclusiv financiar, din partea copiilor pentru părinți în caz de necesitate poartă caracter intergenerațional, încadrându-se în contextul Codului Familiei al Republicii Moldova, care prevede obligația copiilor majori de a-și întreține părinții (art. 80).

Datele studiului GGS demonstrează că 92,9% din totalul populației este de acord parțial sau total că copiii ar trebui să ajute financiar părinții, dacă aceștia se confruntă cu dificultăți financiare, cu prevalența celor din localitățile rurale (*Tabelul 6.9.3.*).

În raport cu vârsta, se atestă o rată mai joasă a persoanelor de 15-19 ani, mai cu seamă în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor în zona de sud, iar cea mai scăzută rată – în mun. Chișinău și zona de nord.

O prevalență a numărului de respondenți care împărtășesc această poziție, este specifică persoanelor cu un nivel de studii scăzut, cu precădere în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere neuniformă odată cu avansarea în studii. După statutul ocupațional, lucrătorilor pe cont propriu le revine un procent mai ridicat, pe când celor angajați în câmpul muncii – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor singure/în coabitare, iar cel mai mic număr – printre persoanele divorțate.

Persoanele din chintila de bunăstare mai mare (V) se evidențiază cu un indicator mai scăzut, pe când cei din chintila de bunăstare mică și medie (II-IV) – cu un indicator mai înalt.

Totodată, constatăm un nivel înalt de acceptare parțială sau totală că copiii ar trebui să ajute financiar părinții, dacă aceștia se confruntă cu dificultăți financiare, de către bărbați și femei, diferențele de gen fiind în general statistic ne semnificative, acestea manifestându-se ușor în raport cu vârsta, regiunea, statutul marital și ocupațional, nivelul de studii.

TABELUL 6.9.3. Distribuția respondenților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, care „sunt parțial” sau „total de acord” că copiii ar trebui să-și ajute financiar părinții, dacă aceștia se confruntă cu dificultăți financiare, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	92,5	93,3	89,8	94,7	92,9
Grupă de vârstă					
15-19	95,0	98,5	95,3	97,6	96,7
20-24	93,6	91,5	87,6	96,7	92,6
25-29	91,5	92,8	88,9	94,4	92,1
30-34	95,5	93,9	93,9	95,4	94,7
35-39	94,9	92,8	91,4	95,7	93,8
40-44	86,9	91,6	84,4	91,8	89,2
45-49	91,3	94,0	88,2	94,7	92,7
50-54	91,1	92,2	87,4	93,4	91,6
55-59	91,6	94,0	90,5	94,0	92,9
60-64	90,7	92,7	85,9	94,2	91,8
65-69	93,7	94,3	92,0	95,0	94,1
70-74	92,1	92,6	87,9	94,5	92,4
75-79	92,8	92,7	86,8	95,2	92,7
Regiune					
Chișinău	89,7	92,2	90,7	92,6	91,0
Nord	92,0	90,5	90,7	91,5	91,1
Centru	90,6	93,8	81,7	94,7	92,2
Sud	96,6	96,1	94,6	97,0	96,4
Nivel de studii					
Primar	96,4	94,1	88,2	97,2	95,3
Gimnazial	94,7	93,4	90,8	95,0	94,0
Secundar general	91,4	93,6	91,0	93,6	92,7
Secundar vocațional	92,3	94,5	91,0	94,2	93,3
Post-secundar vocațional	88,4	91,1	85,0	93,9	89,9
Superior	92,7	93,7	91,3	97,1	93,3

Statut marital					
Căsătorit/ă	91,9	93,5	89,2	94,7	92,8
Concubinaj	93,0	93,4	90,6	94,8	93,2
Divorțat/ă /separat/ă	91,1	89,6	87,2	93,1	90,3
Singur/ă	93,1	93,4	91,3	94,5	93,2
Văduv/ă	93,2	92,9	85,2	95,8	93,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	91,1	92,1	88,5	94,6	91,5
Lucrător/oare pe cont propriu	96,0	96,3	95,3	96,6	96,1
Pensionar/ă	92,1	93,9	89,1	95,0	93,3
Șomer/ă	92,6	92,7	91,9	92,9	92,6
Altă situație	93,2	93,8	90,5	95,0	93,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	91,0	93,3	91,3	92,6	92,2
Chintila II	93,8	93,1	89,7	94,7	93,4
Chintila III	94,1	93,4	92,8	94,3	93,7
Chintila IV	92,5	94,5	90,7	95,1	93,6
Chintila V	88,8	92,7	86,3	94,6	90,9

Tradițional, coeziunea familiei se bazează pe relațiile de suport și încredere între membrii familiei. Datele studiului GGS demonstrează că 91,5% din totalul populației este de acord parțial sau total că copiii ar trebui să-și ia părinții să locuiască la ei, când aceștia nu se pot îngriji singuri (Tabelul 6.9.4.), diferențele în funcție de gen fiind statistic ne semnificative.

În mediul rural acest indicator este mai ridicat cu 6,9 p.p. comparativ cu cel din mediul urban. În mun. Chișinău proporția persoanelor care consideră că copiii ar trebui să-și ia părinții să locuiască la ei, când aceștia nu se pot îngriji singuri este mai scăzută, decât în alte regiuni.

O proporție mai scăzută a populației care acceptă această situație este specifică persoanelor cu studii superioare (88,2%) și celor angajate în câmpul muncii, în special în mediul urban (84,5%).

Urmare a impactului Covid-19 (pre-lockdown și post-lockdown), numărul persoanelor care sunt de acord parțial sau total că copiii ar trebui să-și ia părinții să locuiască la ei, când aceștia nu se pot îngriji singuri este în descreștere în rândul bărbaților și femeilor locuitori ai urbei, atestând o creștere ușoară în mediul rural.

TABELUL 6.9.4. Distribuția populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani, care a indicat că este „parțial” sau „total de acord” că copiii ar trebui să-și ia părinții să locuiască la ei, când aceștia nu se pot îngriji singuri, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	92,0	91,2	87,1	94,1	91,5
Grupă de vârstă					
15-19	96,0	96,6	96,1	96,4	96,3
20-24	90,4	91,5	83,0	97,5	91,0
25-29	90,5	90,0	83,3	95,2	90,2
30-34	95,1	92,5	92,7	94,8	93,8
35-39	92,9	89,2	88,3	93,2	91,1
40-44	89,1	90,3	81,9	94,0	89,7
45-49	90,9	90,5	84,2	93,6	90,7
50-54	90,9	90,8	88,4	91,9	90,8
55-59	92,5	91,0	86,1	94,2	91,7
60-64	90,5	92,8	86,3	94,0	91,8
65-69	91,8	90,8	87,7	92,6	91,2
70-74	91,7	89,6	86,0	92,6	90,4
75-79	90,3	89,1	83,5	92,0	89,5
Regiune					
Mun, Chișinău	85,2	88,9	86,3	90,9	87,1
Nord	93,4	90,6	89,6	93,4	91,8
Centru	90,0	90,2	77,3	93,1	90,1
Sud	97,4	94,7	94,7	96,5	96,1
Nivel de studii					
Primar	97,0	93,1	89,9	96,6	95,2
Gimnazial	93,8	92,8	88,9	94,6	93,3
Secundar general	91,5	92,2	89,2	93,4	91,9
Secundar vocațional	92,8	93,9	90,9	94,3	93,3
Post-secundar vocațional	89,2	88,1	83,7	92,5	88,6
Superior	89,4	87,4	85,0	94,5	88,2

Statut marital					
Căsătorit/ă	91,2	90,9	86,2	93,5	91,0
Concubinaj	92,6	92,6	86,7	96,3	92,6
Divorțat/ă /separat/ă	92,5	90,7	86,5	96,3	91,6
Singur/ă	92,7	91,4	88,6	94,5	92,2
Văduv/ă	92,6	90,4	84,5	93,2	90,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	89,8	89,5	84,5	94,7	89,7
Lucrător/oare pe cont propriu	95,1	91,5	90,7	96,6	94,4
Pensionar/ă	91,4	91,4	86,8	93,4	91,4
Șomer/ă	92,0	92,0	90,8	92,5	92,0
Altă situație	94,0	92,0	89,3	94,4	92,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	91,1	91,1	90,0	91,6	91,1
Chintila II	93,8	90,7	86,2	94,1	92,1
Chintila III	93,6	93,5	91,3	94,8	93,6
Chintila IV	92,2	91,8	88,6	93,7	92,0
Chintila V	87,4	89,0	82,0	93,3	88,3

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

7. SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

7.1. Autoaprecierea stării de sănătate

Starea de sănătate autoevaluată este un indicator important al stării generale de sănătate. În cadrul GGS, mai mult de jumătate din populație (52,3%) a declarat că are o stare de sănătate „bună sau foarte bună”, 38,2% - „satisfăcătoare”, iar 9,5% consideră că are o stare de sănătate „rea sau foarte rea” (Tabelul 7.1.1). Proporția bărbaților care consideră că au o stare de sănătate „bună sau foarte bună” (56,2%) este semnificativ mai mare în comparație cu cea a femeilor (48,8%). Populația din mediul urban declară semnificativ mai frecvent o stare de sănătate „bună sau foarte bună” (57,1%) în comparație cu populația din mediul rural (49,6%) (Tabelul 7.1.2). În același timp, populația din mediul rural declară mai frecvent o stare de sănătate „rea sau foarte rea” (10,6%) în comparație cu populația din mediul urban (7,8%).

Odată cu înaintarea în vârstă, ponderea persoanelor care consideră că starea lor de sănătate este „bună sau foarte bună” scade, iar cea a persoanelor care se declară cu o stare de sănătate „rea sau foarte rea” crește. Astfel, majoritatea absolută a persoanelor tinere consideră că au o stare de sănătate „bună sau foarte bună”, în timp ce doar una din cinci persoane din grupa de vârstă 60-64 de ani (21,2%) și una din zece persoane din grupa de vârstă 75-79 de ani declară că starea lor de sănătate este „bună sau foarte bună”. Proporția persoanelor care percep starea lor de sănătate ca fiind „rea sau foarte rea” crește până la o pătrime în grupa de vârstă 65-69 de ani (26,4%) și mai mult de o treime (37,6%) în grupa de vârstă 75-79 de ani. Percepția stării de sănătate ca fiind „rea sau foarte rea” se asociază cu prezența bolilor cronice și degenerative, al căror risc se accentuează odată cu avansarea în vârstă, ceea ce implică creșterea solicitărilor de asistență medicală și socială și, respectiv, a costurilor.

Conform distribuției geografice, populația din mun. Chișinău consideră semnificativ mai frecvent că starea sa de sănătate este „bună sau foarte bună” (62,4%), în timp ce în regiunea de nord, unde populația este mai îmbătrânită în comparație cu celelalte regiuni, ponderea persoanelor care își percep starea de sănătate ca fiind „bună sau foarte bună” este mult mai mică (44,7%). Populația din regiunea de nord (11,5%) și cea de sud (10,7%) consideră mai frecvent că are o stare de sănătate „rea sau foarte rea” în comparație cu populația din regiunea de centru (8,8%) și mun. Chișinău (6,7%). Aceste diferențe sunt determinate de structura pe vârste a populației și pe regiuni. Populația din regiunea de nord este cea mai îmbătrânită, iar cea din mun. Chișinău este cea mai tânără.

O discrepanță semnificativă se atestă și în funcție de nivelul de studii. Șase din zece persoane cu studii superioare (62,7%) se percep într-o stare de sănătate „bună sau foarte bună” în comparație cu mai puțin de una din cinci persoane cu studii primare (48,1%) sau studii secundare profesionale (47,5%). Ponderea persoanelor care își apreciază starea de sănătate ca fiind

„rea sau foarte rea” este de circa 4,5 ori mai mare printre persoanele cu studii primare (16,1%) în comparație cu persoanele cu studii superioare (3,6%).

Persoanele care locuiesc în concubinaj (58,5%) și persoanele necăsătorite (58,4%) au declarat mai frecvent că au o stare de sănătate „bună sau foarte bună”, în timp ce persoanele văduve, în cea mai mare parte vârstnice, declară mult mai rar (17,7%) că starea lor de sănătate este „bună sau foarte bună”. Trei din zece persoane văduve (29,2%) și una din șase divorțate (15,6%) au raportat că starea lor de sănătate este „rea sau foarte rea”.

Persoanele angajate în câmpul muncii declară mai frecvent o stare de sănătate „bună sau foarte bună” (63,9% salariați și 61,0 lucrători pe cont propriu). Nivelul de venit este un factor important în percepția stării de sănătate. Aproape două treimi dintre persoanele cele mai înstărite (63,6% din chintila V) consideră că starea lor de sănătate este „bună sau foarte bună” în comparație cu doar o treime dintre persoanele cele mai sărace (33,4% din chintila I). Persoanele cu cel mai mic nivel de venit (20,0% în chintila I) declară de circa 4 ori mai frecvent că starea lor de sănătate este „rea sau foarte rea” în comparație cu persoanele cele mai înstărite (5,2% în chintila V).

Circa o pătrime dintre persoanele care au declarat că „întâmpină dificultăți majore în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” (25,6%) au raportat o stare de sănătate „bună sau foarte bună”, cu o proporție mai mare de femei și de populație din mediul urban. Una din zece persoane care au raportat că „întâmpină dificultăți moderate în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” și o treime dintre persoanele care au raportat „dificultăți ușoare” au declarat o stare de sănătate „bună sau foarte bună”, fără diferențe semnificative statistice în funcție de sex, dar cu o proporție semnificativ mai mare de populație urbană.

Una din două persoane care au raportat că „întâmpină dificultăți majore în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” au declarat o stare de sănătate „rea sau foarte rea” cu o proporție mai mare de bărbați și de populație rurală.⁴⁰ Jumătate dintre persoanele care au declarat că „întâmpină dificultăți moderate în desfășurarea activităților zilnice cotidiene” au raportat o stare de sănătate „rea sau foarte rea”, fără diferențe semnificative în funcție de sex, dar cu o proporție semnificativ mai mare de populație din mediul rural. Una din opt persoane care au raportat că „întâmpină dificultăți ușoare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” a declarat o stare de sănătate „rea sau foarte rea”, fără diferențe în funcție de gen, însă cu o proporție relativ mai mare de populație rurală.

Situația pandemică a influențat, probabil, percepția populației cu privire la starea de sănătate. O proporție semnificativ mai mare de populație și-a declarat o stare de sănătate „bună și foarte bună” în perioada de după lockdown (55,5%) în comparație cu perioada de până la lockdown (44,5%). Percepția asupra stării de sănătate s-a îmbunătățit în ambele medii de reședință, atât printre femei, cât și printre bărbați, deși persistă diferențele semnificative în funcție de sex și mediul de reședință.

⁴⁰ Datele trebuie abordate cu precauție din cauza numărului mic de respondenți cu aceste caracteristici.

TABELUL 7.1.1. Autoevaluarea stării de sănătate printre persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe, în %

	Bărbați			Femei			Total		
	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea
Grupă de vârstă									
15-19	92,1	7,9	0,0	84,5	13,1	2,4	88,4	10,4	1,2
20-24	82,5	17,0	0,5	82,3	16,6	1,1	82,4	16,8	0,8
25-29	75,0	23,0	1,5	76,9	21,4	1,7	76,0	22,4	1,6
30-34	69,4	28,2	2,4	71,1	27,2	1,7	70,2	27,7	2,1
35-39	65,7	29,9	4,4	63,7	33,8	2,5	64,7	31,8	3,5
40-44	60,3	32,2	7,5	56,4	39,8	3,8	58,3	36,0	5,7
45-49	54,7	38,6	6,7	42,9	48,9	8,2	48,6	43,9	7,5
50-54	39,0	48,6	12,4	33,0	51,1	15,9	35,8	49,9	14,3
55-59	29,6	54,8	15,6	22,5	60,8	16,7	25,7	58,1	16,2
60-64	23,0	59,3	17,7	19,7	62,3	18,0	21,2	60,9	17,9
65-69	21,6	54,4	24,0	15,1	56,9	28,0	17,7	55,9	26,4
70-74	16,6	41,4	24,8	9,5	57,7	32,8	12,2	58,1	29,7
75-79	13,8	54,5	31,7	8,5	50,9	40,6	10,3	52,1	37,6
Regiune									
Chișinău	67,8	26,2	6,0	57,5	35,2	7,3	62,4	30,9	6,7
Nord	51,2	38,3	10,5	39,7	48,0	12,3	44,7	43,8	11,5
Centru	58,0	34,6	7,4	53,7	36,3	10,0	55,7	35,5	8,8
Sud	50,6	40,2	9,2	44,6	43,1	12,3	47,7	41,6	10,7
Nivel de studii									
Primar	55,8	37,7	6,5	39,4	33,7	26,9	48,1	35,8	16,1
Gimnazial	58,7	32,6	8,7	49,0	37,5	13,5	53,7	35,1	11,2
Mediu general	55,8	36,2	8,0	48,0	40,7	11,3	51,5	38,6	9,9
Secundar profesional	47,9	41,2	10,9	46,9	41,7	11,4	47,5	41,4	11,1
Mediu de specialitate	56,0	36,6	7,4	41,2	49,2	9,6	47,7	43,7	8,6
Superior	66,2	29,7	4,1	60,0	36,8	3,2	62,7	33,7	3,6

Statut marital									
Căsătorit/ă	53,1	39,5	7,4	51,8	40,4	7,8	52,4	40,0	7,6
Concubinaj	59,8	34,2	6,0	57,1	35,9	7,0	58,5	35,0	6,5
Divorțat/ă/ separat/ă	43,7	38,1	18,2	43,4	43,6	13,0	43,5	40,9	15,6
Necăsătorit/ă	64,2	28,8	7,0	50,1	37,3	12,6	58,4	32,4	9,2
Văduv/ă	23,4	45,6	31,0	16,2	55,2	28,6	17,7	53,1	29,2
Statut ocupațional									
Salariat/ă	69,5	28,4	2,1	57,5	38,7	3,8	63,9	33,2	2,9
Lucrător/oare pe cont propriu	63,3	34,5	2,2	51,5	45,6	2,9	61,0	36,7	2,3
Pensionar/ă	20,5	57,3	22,2	15,2	58,5	26,3	17,0	58,1	24,9
Șomer/ă	51,6	42,8	5,6	43,8	48,6	7,6	49,0	44,7	6,3
Altele	57,3	29,5	13,2	64,8	71,5	6,7	61,9	28,9	9,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	34,9	46,1	19,0	31,8	47,2	21,0	33,4	46,6	20,0
Chintila II	42,3	41,7	16,0	31,5	47,5	21,0	36,3	44,9	18,8
Chintila III	57,1	36,9	6,0	52,9	40,9	6,2	54,9	39,0	6,1
Chintila IV	57,5	33,7	8,8	44,6	45	10,4	50,5	39,8	9,7
Chintila V	67,1	28,5	4,4	60,7	33,4	5,9	63,6	31,2	5,2
Covid									
Dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (SSHD)									
Grave	21,5	23,3	55,2	31,7	29,7	38,6	25,6	26,0	48,4
Moderate	11,0	38,7	50,3	8,0	41,0	51,0	9,2	40,1	50,7
Ușoare	34,6	53,3	12,1	30,9	56,3	12,8	32,4	55,1	12,5
Fără dificultăți	71,6	26,9	1,5	69,9	28,3	1,8	70,8	27,6	1,6
Până la lockdown	50,1	39,4	10,5	39,2	47,7	13,1	44,5	43,7	11,8
După lockdown	58,7	33,9	7,4	52,5	37,8	9,7	55,5	35,9	8,6
Total	56,2	35,5	8,3	48,8	40,5	10,7	52,3	38,2	9,5

TABELUL 7.1.2. Autoevaluarea stării de sănătate printre persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, după mediul de reședință, în %

	Urban			Rural			Total		
	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea	Foarte bună sau bună	Satisfăcătoare	Rea sau foarte rea
Grupă de vârstă									
15-19	85,8	12,9	1,3	90,0	8,9	1,1	88,4	10,4	1,2
20-24	82,9	16,7	0,4	82,9	15,9	1,2	82,4	16,8	0,8
25-29	80,1	18,8	0,6	73,0	24,7	2,3	76,0	22,4	1,6
30-34	67,2	30,7	2,1	72,8	25,2	2,0	70,2	27,7	2,1
35-39	65,1	30,9	4,0	64,3	32,5	3,2	64,7	31,8	3,5
40-44	63,3	30,0	6,7	55,6	39,3	5,1	58,3	36,0	5,7
45-49	49,6	41,3	9,1	48,2	45,0	6,8	48,6	43,9	7,5
50-54	43,5	44,3	12,2	32,5	52,4	15,1	35,8	49,9	14,3
55-59	25,8	58,7	15,5	25,7	57,8	16,5	25,7	58,1	16,2
60-64	23,6	61,7	14,7	20,2	60,7	19,1	21,2	60,9	17,9
65-69	19,0	56,0	25,0	17,2	55,9	26,9	17,7	55,9	26,4
70-74	11,0	66,2	22,8	12,9	54,2	32,9	12,2	58,1	29,7
75-79	8,3	50,4	41,3	11,1	52,8	36,1	10,3	52,1	37,6
Regiune									
Chișinău	64,1	29,8	6,1	54,4	36,4	9,2	62,4	30,9	6,7
Nord	48,8	40,6	10,6	41,7	46,1	12,2	44,7	43,8	11,5
Centru	64,1	31,6	4,3	53,8	36,4	9,8	55,7	35,5	8,8
Sud	47,4	42,2	10,4	47,7	41,5	10,8	47,7	41,6	10,7

Nivel de studii									
Primar	46,5	32,5	21,0	48,5	36,7	14,8	48,1	35,8	16,1
Gimnazial	58,9	29,4	11,7	52,1	36,9	11,0	53,7	35,1	11,2
Mediu general	58,9	34,4	6,7	47,2	41,2	11,6	51,5	38,6	9,9
Secundar profesional	45,4	43,3	11,3	48,4	40,6	11,0	47,5	41,4	11,1
Mediu de specialitate	51,1	40,0	8,9	45,1	46,5	8,4	47,7	43,7	8,6
Superior	65,6	31,9	2,5	57,1	37,1	5,8	62,7	33,7	3,6
Statut marital									
Căsătorit/ă	58,7	35,5	5,8	49,1	42,3	8,6	52,4	40,0	7,6
Concubinaj	60,0	33,7	6,3	57,5	35,9	6,6	58,5	35,0	6,5
Divorțat/ă/separat/ă	46,0	39,4	14,6	41,3	42,2	16,5	43,5	40,9	15,6
Necăsătorit/ă	60,4	32,1	7,5	57,2	32,5	10,3	58,4	32,4	9,2
Văduv/ă	17,8	53,8	28,4	17,7	52,9	29,4	17,7	53,1	29,2
Statut ocupațional									
Salariat/ă	65,6	32,1	2,3	62,2	34,3	3,5	63,9	33,2	2,9
Lucrător/oare pe cont propriu	64,0	34,0	2,0	59,2	38,3	2,5	61,0	36,7	2,3
Pensionar/ă	16,9	59,9	23,2	17,0	57,4	25,6	17,0	58,1	24,9
Șomer/ă	52,4	40,1	7,5	47,6	46,6	5,8	49,0	44,7	6,3
Altele	66,4	24,7	8,9	59,9	30,8	9,3	61,9	28,9	9,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	38,3	42,4	19,3	31,2	48,5	20,3	33,4	46,6	20,0
Chintila II	37,3	43,7	19,0	35,9	45,3	18,8	36,3	44,9	18,8
Chintila III	59,3	35,6	5,1	52,5	40,8	6,7	54,9	39,0	6,1
Chintila IV	58,0	33,5	8,5	46,6	43,1	10,3	50,5	39,8	9,7
Chintila V	66,2	29,8	4,0	61,6	32,2	6,2	63,6	31,2	5,2

Covid									
Dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (SSHD)									
Grave	37,9	36,8	25,3	14,6	16,1	69,3	25,6	26,0	48,4
Moderate	12,0	43,3	44,7	7,7	38,3	54,0	9,2	40,1	50,7
Ușoare	39,6	49,9	10,5	28,6	57,8	13,6	32,4	55,1	12,5
Fără dificultăți	72,8	26	1,2	69,5	28,6	1,9	70,8	27,6	1,6
Până la lockdown	47,2	42,5	10,3	42,1	44,7	13,2	44,5	43,7	11,8
După lockdown	62,9	30,8	6,3	51,9	38,4	9,7	55,5	35,9	8,6
Total	57,1	35,1	7,8	49,6	39,8	10,6	52,3	38,2	9,5

7.2. Luarea deciziilor privind sănătatea

Modul în care sunt luate deciziile, și în funcție de cine le ia, poate avea un impact considerabil asupra stării de sănătate și efectelor asupra sănătății. Luarea deciziilor în comun în cadrul unui cuplu poate reflecta egalitatea și cooperarea în creștere dintre bărbați și femei.

Studiul GGS a relevat că circa șase din zece persoane căsătorite sau care locuiesc în concubinaj (63,1%) declară că „iau decizii întotdeauna în egală măsură cu partenerul” cu privire la starea de sănătate proprie (*Tabelul 7.2.1*). Proporția femeilor care au declarat că iau decizii în comun (64,6%) este relativ mai mare în comparație cu cea a bărbaților (61,2%). Se atestă o discrepanță semnificativă între cele două medii de reședință, cuplurile din mediul urban luând mai frecvent decizii în comun (69,6%) în comparație cu cele din mediul rural (59,0%). Persoanele din grupele de vârstă aptă de muncă (între 20 și 64 de ani) declară mai frecvent (mai mult de 60 la sută) că „iau decizii întotdeauna în egală măsură cu partenerul” cu privire la îngrijirea sănătății proprii în comparație cu doar jumătate dintre adolescenți (52,1% în grupul de vârstă 15-19 ani) și vârstnici (65-79 de ani).

Persoanele din mun. Chișinău (68,0%) și cele din regiunea de nord (66,3%) declară mai frecvent că „iau decizii întotdeauna în mod egal” cu privire la îngrijirile de sănătate în comparație cu cele din regiunea de sud (60,0%).

În funcție de nivelul de bunăstare, persoanele cu cele mai mari venituri raportează mai frecvent (72,0% în chintila V) despre luarea „întotdeauna în mod egal” a deciziilor cu privire la îngrijirea sănătății, în timp ce doar puțin peste jumătate dintre cei cu venituri mici (54,7% în chintila II) declară același lucru.

TABELUL 7.2.1. Ponderea persoanelor căsătorite sau aflate în concubinaj cu vârsta de 15-79 de ani care „întotdeauna iau decizii legate de sănătatea proprie în egală măsură cu partenerul”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	40,0	57,9	57,6	46,8	52,1
20-24	64,8	67,5	70,2	62,8	66,4
25-29	69,8	62,2	60,7	68,6	65,1
30-34	61,8	68,1	71,5	59,5	65,2
35-39	64,7	68,1	73,3	60,9	66,6
40-44	62,8	63,6	71,6	58,5	63,3
45-49	66,4	60,3	72,45	58,4	62,8
50-54	54,1	65,6	78,3	53,7	60,7
55-59	60,6	64,3	68,3	59,7	62,6
60-64	55,0	66,0	72,9	56,1	61,1
65-69	52,1	59,5	66,5	51,7	55,8
70-74	50,5	58,1	52,2	55,1	54,2
75-79	47,7	60,0	61,5	50,0	53,5
Regiune					
Chișinău	64,7	70,5	69,4	61,2	68,0
Nord	60,1	70,3	63,5	68,8	66,3
Centru	64,3	58,9	76,2	57,2	61,1
Sud	56,4	63,4	71,6	55,6	60,0
Nivel de studii					
Primar	84,4	47,2	28,1	82,1	72,3
Gimnazial	56,0	63,3	68,5	58,0	60,5
Mediu general	64,4	63,3	73,5	58,1	63,8
Secundar profesional	56,3	61,8	68,4	54,9	59,0
Mediu de specialitate	58,9	63,4	69,3	55,1	61,4
Superior	69,3	71,1	69,8	71,4	70,4

Statut marital					
Căsătorit/ă	61,2	63,3	69,9	58,0	62,4
Concubinaj	59,6	69,6	70,1	61,1	64,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	60,7	69,0	70,5	59,4	64,9
Lucrător/oare pe cont propriu	74,8	74,8	76,6	73,7	74,8
Pensionar/ă	51,9	61,0	68,0	53,4	57,5
Șomer/ă	68,2	52,6	75,4	54,9	62,0
Altele	53,6	64,1	65,3	59,9	61,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	56,4	64,5	72,8	56,4	61,0
Chintila II	52,4	56,5	63,5	51,9	54,7
Chintila III	56,9	58,3	61,2	55,5	57,6
Chintila IV	64,7	65,9	68,6	63,4	65,4
Chintila V	69,3	73,7	79,5	65,3	72,0
Covid					
Până la lockdown	64,7	77,4	71,7	71,8	71,8
După lockdown	59,7	59,3	68,3	54,6	59,5
Total	61,2	64,6	69,6	59,0	63,1

7.3. Prezența bolilor cronice

La întrebarea referitoare la prezența unei afecțiuni (boli) cronice, 47,2% dintre persoane au răspuns că suferă de cel puțin o boală cronică (Tabelul 7.3.1). Ponderea femeilor care suferă de cel puțin o boală cronică (53,6%) este semnificativ mai mare în comparație cu cea a bărbaților (40,0%), total, și în aproape toate grupele de vârstă. De asemenea, mai multe persoane din mediul rural (48,0%) declară că suferă de cel puțin o boală în comparație cu cele din mediul urban (45,7%). Cota persoanelor afectate de boli cronice crește odată cu vârsta, fiind determinată de creșterea riscului de apariție a acestora. Rata bolilor cronice/afecțiunilor autodeclarate este îngrijorătoare, mai ales în grupe de vârstă aptă de muncă, unde crește de la 19,0% în grupa de vârstă de 20-24 de ani până la 78,0% în grupa de vârstă de 60-64 de ani.

Populația din regiunea de nord, mai îmbătrânită, declară mai frecvent că suferă de boli cronice (54,5%) în comparație cu celelalte regiuni. Persoanele neangajate în câmpul muncii au raportat mai frecvent prezența unei afecțiuni cronice (44,1%) în comparație cu persoanele angajate în câmpul muncii. Studiul a relevat că ponderea afecțiunilor autodeclarate crește pe măsura

scăderii nivelului de venit, de la 38,2% în chintila V până la 62,6% în chintila II și 60,8% în chintila I. Astfel, gradientul social este un factor determinant al prevalenței bolilor autodeclarate în populație.

TABELUL 7.3.1. Ponderea afecțiunilor autodeclarate printre persoanele cu vârsta 15-79 de ani, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	12,2	20,9	22,1	12,8	16,3
20-24	17,7	20,2	22,1	16,4	18,9
25-29	24,9	22,1	21,0	25,3	23,5
30-34	26,4	27,7	32,0	22,9	27,0
35-39	28,9	36,4	36,0	29,9	32,6
40-44	30,6	46,2	42,4	36,4	38,5
45-49	39,6	60,3	57,3	47,3	50,3
50-54	53,7	69,0	59,6	62,8	61,9
55-59	65,0	80,0	71,0	74,3	73,3
60-64	69,1	84,7	77,1	78,3	78,0
65-69	75,1	90,3	85,9	83,4	84,1
70-74	84,9	92,0	92,0	88,0	89,2
75-79	85,9	93,9	93,8	90,1	91,2
Regiune					
Chișinău	37,8	49,2	43,8	43,8	43,8
Nord	46,2	61,0	50,1	57,7	54,5
Centru	35,7	50,3	35,8	45,2	43,4
Sud	42,5	54,2	53,0	46,6	48,3
Nivel de studii					
Primar	30,3	59,6	63,2	39,1	44,2
Gimnazial	37,5	51,3	44,2	44,9	44,7
Mediu general	38,7	55,2	39,9	52,2	47,9
Secundar profesional	46,4	54,6	51,6	49,5	50,1
Mediu de specialitate	40,3	61,4	54,5	50,3	52,2
Superior	37,0	45,9	40,1	45,8	42,0

Statut marital					
Căsătorit/ă	42,2	50,6	44,6	47,9	46,8
Concubinaj	32,3	41,4	39,5	35,4	36,9
Divorțat/ă/separat/ă	54,0	64,2	59,6	58,8	59,2
Necăsătorit/ă	33,0	52,3	41,1	40,8	40,9
Văduv/ă	77,2	85,8	88,8	82,2	83,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	28,7	46,9	36,9	37,6	37,3
Lucrător/oare pe cont propriu	31,2	37,8	34,7	31,1	32,5
Pensionar/ă	76,7	88,5	86,7	83,7	84,6
Șomer/ă	38,8	54,5	41,7	45,1	44,1
Altele	39,7	36,0	38,9	36,8	37,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	52,9	68,9	59,8	61,3	60,8
Chintila II	51,1	71,5	62,9	62,5	62,6
Chintila III	37,4	51,7	43,4	45,7	44,9
Chintila IV	46,3	53,5	49,8	50,4	50,2
Chintila V	33,0	42,5	40,2	36,6	38,2
Covid					
Până la lockdown	48,2	60,1	52,6	56,0	54,4
După lockdown	36,7	51,1	41,7	45,5	44,3
Total	40,0	53,6	45,7	48,0	47,2

7.4. Impactul pandemiei Covid-19 asupra accesului la serviciile de sănătate

La întrebarea „Cum a afectat Covid accesul la asistența medicală primară?” circa o treime din populație a răspuns că pandemia Covid-19 „a înrăutățit accesul la asistența medicală primară” (*Tabelul 7.4.1.*), cu o diferență semnificativă între cele două medii de reședință. Aproape patru din zece persoane din mediul urban (38,5%) au menționat „înrăutățirea accesului la servicii de asistență medicală primară” în comparație cu trei din zece persoane din mediul rural (27,8%). Se cunoaște faptul că, în condiții obișnuite, populația din mediul rural este mai dezavantajată în ceea ce privește accesul la asistența medicală primară în comparație cu populația din mediul urban, dată fiind lipsa medicilor de familie în multe localități rurale.

Femeile au declarat mai frecvent despre „înrautățirea accesului la asistența medicală primară” (33,3%) în comparație cu bărbații (29,2%), femeile apelând în general mai mult la serviciile de sănătate decât bărbații.

Populația din regiunea de nord a declarat semnificativ mai frecvent (38,0%) „înrautățirea accesului la asistența medicală primară” în comparație cu celelalte trei regiuni. Persoanele cu studii medii generale și cele cu studii superioare au declarat mult mai frecvent despre „înrautățirea accesului la servicii de asistență medicală primară” (37,9% și 34,1%, respectiv) în comparație cu persoanele cu studii primare și cele cu studii secundare profesionale (23,2% și, respectiv, 24,7%).

În funcție de venit, aproximativ patru din zece persoane din grupele cele mai sărace (44,5%, în chintila I) au raportat „înrautățirea accesului la servicii de asistență medicală primară”, în comparație cu trei din zece persoane din celelalte chintile de bunăstare. Discrepanța cu privire la perceperea accesului la servicii de asistență medicală primară în perioada pandemică în funcție de nivelul de studii și de venit poate fi consecință a subutilizării serviciilor medicale în situația obișnuită de către populația mai defavorizată, dată fiind povara mai mare a cheltuielilor din buzunar a acestora. Persoanele care au un copil în întreținere au declarat cel mai frecvent (35,2%) „înrautățirea accesului la serviciile de asistență medicală primară”, iar cele cu trei și mai mulți copii în grijă au declarat acest lucru mult mai rar (27,4%).

TABELUL 7.4.1. Proporția persoanelor cu vârsta de 15-64 de ani care consideră „că accesul lor la asistența medicală primară a fost afectat negativ de Covid”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	24,5	28,4	25,4	26,8	26,4
20-24	26,1	35,3	37,6	25,4	30,4
25-29	33,1	37,5	43,7	29,8	35,3
30-34	30,5	31,8	35,4	28,0	31,2
35-39	28,9	33,4	38,2	26,8	31,2
40-44	29,9	32,3	37,4	28,6	31,2
45-49	26,8	34,8	44,2	26,5	31,0
50-54	31,3	38,0	39,1	33,5	34,9
55-59	26,9	32,3	40,4	26,1	29,9
60-64	32,0	29,0	43,3	26,6	30,3

Regiune					
Chișinău	24,7	33,3	30,2	25,0	29,1
Nord	34,9	40,8	45,9	32,0	38,0
Centru	29,2	32,0	57,7	26,5	30,7
Sud	30,0	30,6	37,0	28,9	30,3
Nivel de studii					
Primar	27,7	13,4	7,3	25,7	23,2
Gimnazial	29,6	29,9	38,1	27,9	29,7
Mediu general	37,9	37,9	38,8	37,5	37,9
Secundar profesional	22,7	27,0	31,8	22,4	24,7
Mediu de specialitate	30,5	36,1	46,9	24,6	33,6
Superior	28,3	38,4	37,8	26,5	34,1
Statut marital					
Căsătorit/ă	31,9	33,3	41,3	29,0	32,7
Concubinaj	28,7	31,4	35,0	27,3	30,0
Divorțat/ă/separat/ă	21,0	33,0	33,2	21,8	27,1
Necăsătorit/ă	29,7	37,0	37,6	29,8	32,5
Văduv/ă	32,2	25,7	44,4	23,2	27,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	28,5	34,2	40,0	24,1	31,2
Lucrător/oare pe cont propriu	24,0	21,5	22,1	24,4	23,6
Pensionar/ă	26,3	27,9	40,0	23,7	27,5
Șomer/ă	38,6	46,8	42,8	41,1	41,5
Altele	26,6	31,7	37,0	27,2	29,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	53,2	36,6	37,4	47,5	44,5
Chintila II	30,9	33,0	27,8	33,1	32,0
Chintila III	29,8	35,0	40,1	29,4	32,5
Chintila IV	28,3	33,3	37,6	27,9	31,1
Chintila V	26,3	31,6	43,0	19,6	29,2

Număr de copii în îngrijire					
0	30,0	32,6	36,6	27,1	30,9
1	29,7	39,8	41,3	30,6	35,2
2	30,6	33,1	39,3	28,8	32,0
3+	24,3	29,3	35,9	25,5	27,5
Total	29,2	33,3	38,5	27,8	31,3

©UNFPAMoldova2021/NataliaGirbu

8. BUNĂSTAREA

8.1. Percepția stării de fericire

Bunăstarea este strâns legată de fericire și satisfacția de viață. Fericirea este o măsură a calității vieții și reprezintă o stare subiectivă de bine și de mulțumire. Fericirea și bunăstarea oamenilor sunt importante pentru ei înșiși, dar și pentru dezvoltarea socio-economică a unei societăți și trebuie luate în considerare de către guvern la elaborarea politicilor publice.

Aproape jumătate din populație (47,2%) se consideră „foarte fericită sau oarecum fericită”⁴¹, fără diferențe în funcție de sex (47,3% femei vs. 47,1% bărbați) (Tabelul 8.1.1). Deși se constată o anumită diferență referitoare la percepția fericirii între cele două medii de reședință (49,1% urban vs. 46,1% rural), aceasta nu este statistic semnificativă. Cota persoanelor „foarte fericite sau oarecum fericite” scade odată cu înaintarea în vârstă, de la 74,0% în grupa de vârstă a celor mai tineri (15-19 ani) până la 24,0% în grupa celor mai vârstnici (75-79 de ani). Această scădere graduală este caracteristică atât pentru femei, cât și pentru bărbați, indiferent de mediul de reședință.

Cele mai fericite sunt persoanele din mun. Chișinău (51,6%), în timp ce în regiunea de centru se atestă cea mai mică cotă a persoanelor „foarte fericite sau oarecum fericite” (43,2%). Starea pozitivă de fericire este percepută mult mai frecvent de către persoanele cu studii superioare (58,3%) în comparație cu persoanele cu niveluri de studii mai joase. Proporția persoanelor „foarte fericite sau oarecum fericite” este de circa două ori mai mare printre persoanele căsătorite (53,1%) sau aflate în concubinaj (54,7%) în comparație cu persoanele divorțate (24,3%) sau văduve (26,2%). Statutul ocupațional, de asemenea, influențează starea de fericire. Astfel, mai mult de jumătate dintre persoanele angajate în câmpul muncii (59,0% lucrători pe cont propriu și 51,4% salariați) consideră că sunt „foarte fericite sau oarecum fericite”, în timp ce mai puțin de o treime dintre pensionari (31,1%) declară același lucru. Circa șase din zece persoane cu cele mai mari venituri (57,2% în chintila V) consideră că sunt „foarte fericite sau oarecum fericite” în comparație cu trei din zece persoane din grupele cu cele mai mici venituri (33,7% în chintila I și 33,3% în chintila II).

⁴¹ 9-10 puncte pe o scală de la 0 la 10.

TABELUL 8.1.1. Propoția persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani „care se consideră foarte fericite sau oarecum fericite”, pe sexe și pe medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	76,7	71,0	65,3	79,3	74,0
20-24	55,9	65,8	63,8	58,3	60,8
25-29	57,8	60,8	59,3	59,3	59,3
30-34	55,1	59,9	59,9	55,3	57,5
35-39	52,7	54,3	55,9	51,7	53,5
40-44	43,7	47,5	44,6	46,2	45,6
45-49	39,4	44,4	40,1	42,8	42,0
50-54	37,1	36,1	35,5	37,0	36,6
55-59	35,6	34,7	34,6	35,4	35,1
60-64	30,3	34,6	33,8	32,3	32,7
65-69	30,8	29,8	27,9	31,2	30,2
70-74	32,0	26,8	31,8	27,5	28,8
75-79	26,4	22,8	17,4	26,8	24,0
Regiune					
Chișinău	52,5	50,8	52,2	49,1	51,6
Nord	53,9	46,2	49,9	49,3	49,5
Centru	43,5	42,9	47,7	42,2	43,2
Sud	43,6	52,2	43,6	49,4	47,8
Nivel de studii					
Primar	55,3	41,7	41,3	50,8	48,8
Gimnazial	46,3	44,9	47,6	45,0	45,6
Mediu general	43,4	47,0	51,2	42,1	45,4
Secundar profesional	44,1	47,1	43,3	46,4	45,4
Mediu de specialitate	44,4	42,3	41,3	44,8	43,2
Superior	59,0	57,7	57,7	59,4	58,3

Statut marital					
Căsătorit/ă	52,8	53,4	57,8	50,6	53,1
Concubinaj	56,1	53,2	55,2	54,3	54,7
Divorțat/ă/separat/ă	20,2	28,3	25,2	23,4	24,3
Necăsătorit/ă	41,8	41,7	40,7	42,4	41,7
Văduv/ă	20,3	27,8	28,6	25,3	26,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	52,2	50,4	53,0	49,7	51,4
Lucrător/oare pe cont propriu	61,0	50,5	59,4	58,7	59,0
Pensionar/ă	31,1	31,1	30,6	31,3	31,1
Neangajat/ă în câmpul muncii	43,0	49,0	41,5	46,5	45,0
Altele	46,8	54,9	54,4	50,6	51,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	32,4	34,2	35,7	32,2	33,3
Chintila II	34,4	33,1	34,3	33,5	33,7
Chintila III	48,9	47,4	51,9	46,0	48,1
Chintila IV	46,7	46,1	49,5	44,7	46,4
Chintila V	55,3	58,8	52,5	61,0	57,2
Covid					
Până la lockdown	49,3	47,5	47,4	49,3	48,4
După lockdown	46,2	47,2	50,2	45,1	46,7
Total	47,1	47,3	49,1	46,1	47,2

8.2. Sentimentul de singurătate

Singurătatea se referă la evaluarea subiectivă a situației în care sunt implicate persoanele, caracterizată fie printr-un număr mai mic de relații cu prietenii și colegii decât cel dorit (singurătatea socială), fie prin situații în care intimitatea în relațiile de încredere dorite nu s-a realizat (singurătate emoțională). Măsurarea sentimentului de singurătate este importantă, deoarece singurătatea se asociază cu izolarea socială, deprinderi sociale și comportamentale proaste/nesănătoase și depresie, influențând negativ starea de sănătate fizică și mentală.

În cadrul GGS, scala de singurătate a fost folosită pentru măsurarea sentimentului singurătății, iar punctajul a derivat din 6 afirmații. Respondenții au fost rugați să spună în ce măsură au avut anumite experiențe/stări în ultimul timp în baza afirmațiilor date. Răspunsul la fiecare întrebare (afirmație) a fost codificat pe o scală de trei puncte în funcție de gradul de singurătate, 3 însemnând un grad de singurătate mare, 2 – mic, iar 1 – lipsa simțământului de singurătate sau un grad foarte mic de singurătate. Punctajul cu răspunsurile la toate cele 6 întrebări a fost însumat pe o scală de la 6 la 18. Persoanele care au acumulat între 12 și 14 puncte au fost considerate cu un grad moderat de singurătate, iar cele care au acumulat între 15 și 18 puncte – cu un grad sever de singurătate.

Circa 3,1% din populație a declarat un grad sever de singurătate, fără diferențe semnificative în funcție de sex și mediul de reședință. Gradul sever de singurătate raportat în cadrul cercetării crește odată cu înaintarea în vârstă, afectând circa una din zece persoane în grupa celor mai vârstnici.

Sentimentul singurătății de grad moderat a fost declarat de circa una din șapte persoane, oscilând între 7,1% și 19,6% în diverse grupe de vârstă, fără diferențe statistic semnificative în funcție de sex, mediul de reședință și regiune (Tabelul 8.2.1). Persoanele cu studii primare și cele cu studii gimnaziale au raportat cel mai frecvent singurătatea de grad sever (6,1% și 4,1%, respectiv) sau moderat (18,4% și 19,7%, respectiv) în comparație cu persoanele cu niveluri de educație mai înalte. Sentimentul singurătății de grad moderat sau sever este perceput relativ mai frecvent de către persoanele din grupele cele mai sărace (22,4% și 8,1%, respectiv, în chintila I) în comparație cu celelalte grupe de populație în funcție de venit, precum și printre pensionari (18,6% și 4,6%, respectiv) și persoanele neangajate în câmpul muncii (17,4% și 3,1%, respectiv).

TABELUL 8.2.1. Sentimentul de singurătate raportat de persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe și pe medii de reședință, în %

	Bărbați		Femei		Urban		Rural		Total	
	Moderat	Sever	Moderat	Sever	Moderat	Sever	Moderat	Sever	Moderat	Sever
Grupă de vârstă										
15-19	7,1	0,5	9,2	2,6	9,4	1,3	7,3	1,6	8,1	1,5
20-24	15,5	0,0	13,0	1,5	16,6	0,8	12,4	0,7	14,3	0,8
25-29	12,4	1,6	12,4	2,3	10,4	2,3	13,8	1,6	12,4	1,9
30-34	8,9	2,6	14,3	2,8	9,4	3,4	13,5	2,0	11,6	2,7
35-39	15,5	1,1	16,5	2,8	15,9	1,3	16,0	2,4	16,0	1,9
40-44	15,5	2,8	15,9	2,3	14,7	2,6	16,2	2,5	15,7	2,5
45-49	16,7	4,5	17,4	4,4	11,7	5,2	19,3	4,1	17,1	4,4
50-54	15,2	3,8	15,3	3,5	18,6	5,4	13,9	2,9	15,3	3,6

55-59	17,5	1,5	15,0	5,1	14,0	2,8	17,0	3,8	16,1	3,5
60-64	14,4	5,2	17,2	2,9	16,2	3,9	15,9	3,9	16,0	3,9
65-69	16,5	3,2	19,1	4,4	16,3	4,3	18,8	3,8	18,1	3,9
70-74	12,9	4,8	18,8	6,2	13,2	6,9	18,1	5,0	16,6	5,6
75-79	19,6	10,4	24,4	11,6	25,5	13,1	21,7	10,4	22,8	11,2
Regiune										
Chișinău	15,0	3,1	14,2	4,0	12,0	3,4	26,1	4,2	14,6	3,6
Nord	12,1	3,8	14,6	5,0	13,6	3,9	13,5	4,9	13,5	4,5
Centru	14,4	1,6	15,9	2,4	13,5	2,2	15,6	2,0	15,2	2,0
Sud	14,1	2,6	17,2	3,4	17,5	2,6	15,0	3,1	15,6	3,0
Nivel de studii										
Primar	13,8	3,8	23,5	8,7	17,9	4,8	18,5	6,5	18,4	6,1
Gimnazial	18,1	3,4	21,1	4,8	18,9	4,8	19,9	4,0	19,7	4,1
Mediu general	14,7	1,6	15,5	3,1	16,0	3,6	14,7	1,9	15,2	2,5
Secundar profesional	13,8	2,8	14,4	3,1	15,0	4,1	13,7	2,4	14,1	2,9
Mediu de specialitate	13,0	1,7	12,0	3,0	13,5	3,3	11,6	1,7	12,4	2,4
Superior	6,7	1,7	9,5	1,6	8,6	1,1	8,0	2,7	8,4	1,6
Statut marital										
Căsătorit/ă	10,4	0,7	13,2	1,4	9,8	0,9	13,0	1,1	11,9	1,1
Concubinaj	15,6	1,6	20,2	4,5	19,8	3,4	16,8	2,9	17,9	3,1
Divorțat/ă / separat/ă	23,4	10,0	21,0	9,1	20,2	8,7	24,0	10,3	22,2	9,5
Necăsătorit/ă	17,5	4,5	17,0	6,6	16,9	6,0	17,6	4,9	17,3	5,4
Văduv/ă	27,1	8,8	21,6	6,4	22,5	7,0	22,9	6,9	22,8	6,9
Statut ocupațional										
Salariat/ă	10,7	1,9	12,8	2,1	11,0	1,9	12,4	2,0	11,7	2,0
Lucrător/oare pe cont propriu	11,2	0,9	8,7	3,3	16,5	2,0	7,3	1,0	10,8	1,4
Pensionar/ă	17,2	4,0	19,4	4,9	18,4	5,1	18,8	4,4	18,7	4,6
Șomer/ă	16,6	2,5	19,0	4,3	12,6	3,9	19,4	2,8	17,4	3,1
Altele	15,7	3,2	14,9	3,6	15,0	3,9	15,3	3,2	15,2	3,4

Chintilă de bunăstare										
Chintila I	21,1	7,7	23,8	8,6	21,4	7,6	22,9	8,3	22,4	8,1
Chintila II	17,0	3,4	20,3	6,3	25,4	6,8	16,6	4,4	18,9	5,1
Chintila III	13,5	2,0	15,2	3,0	10,4	2,6	16,5	2,5	14,4	2,5
Chintila IV	12,9	2,8	15,8	2,6	13,9	3,1	14,8	2,5	14,5	2,7
Chintila V	12,3	1,8	11,5	1,3	11,4	1,5	12,2	1,5	11,9	1,5
Covid										
Până la lockdown	12,9	3,1	14,3	4,4	14,5	3,7	12,9	3,8	13,6	3,8
După lockdown	14,4	2,3	16,1	3,2	13,3	2,8	16,3	2,8	15,3	2,8
Total	14,0	2,6	15,6	3,5	13,7	3,2	15,5	3,0	14,8	3,1

8.3. Stările depresive

Stările depresive afectează negativ modul în care o persoană gândește, simte, se comportă și își gestionează activitățile zilnice, cum ar fi somnul, mâncarea sau munca. Depresia se asociază cu scăderea funcționării fizice, cognitive și sociale și cu o mai mare neglijare de sine, toate acestea contribuind la scăderea semnificativă a calității vieții.

În cadrul studiului GGS cinci stări depresive „prin care au trecut respondenții în ultima săptămână” au fost chestionate pentru autoevaluarea depresiei. Răspunsurile la fiecare întrebare (stare) au fost notate pe o scală de la 1 la 4, unde 4 înseamnă depresie severă, iar 1 – depresie minimă. În tabel este prezentată suma scorurilor pentru cele cinci întrebări. Persoanele care au acumulat între 11 și 20 de puncte au fost considerate cu stări depresive.

Fiecare a opta persoană (11,9%) a raportat că a trecut prin stări depresive în ultima săptămână, cu o discrepanță nesemnificativă între cele două medii de reședință (11,4% în mediul urban vs 12,2% în mediul rural) (Tabelul 8.3.1). Proporția femeilor care „au trecut prin stări depresive în ultima săptămână” (14,9%) este semnificativ mai mare în comparație cu cea a bărbaților (8,7%). Discrepanța în funcție de sexe este caracteristică pentru toate grupele de vârstă, într-o proporție mai mare la femei în comparație cu bărbații. Prezența semnelor depresive autoevaluate crește gradual odată cu înaintarea în vârstă. Populația din regiunea de nord a declarat mult mai frecvent (15,5%) prezența stărilor depresive în comparație cu populația din regiunea de sud (9,0%). Se atestă o relație inversă între nivelul de studii și ponderea stărilor depresive. Astfel, pe măsură ce nivelul de studii scade, ponderea stărilor depresive crește, de la 6,9% printre persoanele cu studii superioare până la 17,5% printre cele cu studii primare. În funcție de statutul marital, stările depresive au fost declarate semnificativ mai frecvent de către persoanele necăsătorite (16,2%), cele divorțate (24,7%) și văduve (24,6%), pe când persoanele căsătorite și cele aflate în concubinaj au declarat mult mai rar prezența acestor stări (7,6% și, respectiv, 10,9%). Persoanele angajate în câmpul muncii au declarat mai rar prezența semnelor depresive, fapt ce denotă că statutul ocupațional reduce depresia. Inegalitățile de venit sunt vizibile în ceea ce privește depresia. Astfel, stările depresive au fost raportate de două ori mai frecvent de către persoanele cele mai sărace (20,1% în chintila I) în comparație cu cele mai bogate (9,4% în chintila V). Asistența medicală și socială adecvată ar putea reduce riscul depresiei.

TABELUL 8.3.1. Ponderea stărilor depresive raportate de către persoanele cu vârsta de 15-79 de ani, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	2,0	11,2	10,0	4,2	6,4
20-24	9,1	10,9	10,6	9,5	10,0
25-29	3,0	12,3	4,6	9,7	7,6
30-34	7,4	9,2	9,7	7,1	8,3
35-39	5,1	11,3	8,1	8,2	8,2
40-44	11,4	15,6	15,3	12,6	13,5
45-49	12,5	16,4	16,7	13,6	14,6
50-54	13,0	15,6	10,8	15,9	14,4
55-59	8,4	18,0	11,8	14,6	13,7
60-64	11,9	16,6	12,7	15,3	14,6
65-69	12,7	20,3	17,8	17,0	17,2
70-74	13,0	24,6	20,2	20,1	20,1
75-79	19,2	24,5	26,9	20,9	22,7
Regiune					
Chișinău	8,4	14,2	11,0	13,2	11,4
Nord	10,8	19,1	12,5	17,8	15,5
Centru	9,4	14,7	12,9	12,0	12,1
Sud	6,5	11,6	9,5	8,8	9,0
Nivel de studii					
Primar	9,4	26,3	22,2	16,2	17,5
Gimnazial	10,6	17,6	15,7	13,8	14,2
Mediu general	10,0	16,2	12,6	13,9	13,4
Secundar profesional	8,6	16,1	13,0	11,5	12,0
Mediu de specialitate	5,8	12,1	10,7	8,2	9,3
Superior	5,2	8,2	7,1	6,4	6,9

Statut marital					
Căsătorit /ă	4,5	10,2	7,4	7,7	7,6
Concubinaj	6,2	15,4	10,7	11,0	10,9
Divorțat/ă /separat/ă	26,3	23,2	22,3	26,9	24,7
Necăsătorit/ă	12,6	21,4	15,4	16,6	16,2
Văduv/ă	23,6	24,9	23,1	25,2	24,6
Statut ocupațional					
Salariat/ă	5,1	11,4	8,6	7,6	8,1
Lucrător/oare pe cont propriu	5,9	10,9	6,2	7,2	6,9
Pensionar/ă	13,1	20,0	17,9	17,6	17,7
Șomer/ă	10,8	20,3	13,8	14,0	14,0
Altele	10,7	13,2	12,4	12,2	12,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	16,4	23,9	20,7	19,9	20,1
Chintila II	11,8	20,1	19,1	15,6	16,5
Chintila III	7,5	12,8	9,7	10,6	10,3
Chintila IV	10,9	17,5	13,6	15,0	14,5
Chintila V	7,3	11,3	9,7	9,2	9,4
Covid					
Până la lockdown	9,7	18,3	13,1	15,0	14,1
După lockdown	8,2	13,5	10,5	11,3	11,0
Total	8,7	14,9	11,4	12,2	11,9

8.4. Comunicarea

O bună comunicare este o parte importantă a tuturor relațiilor și o parte esențială a oricărui parteneriat sănătos. Aproape nouă din zece persoane dintre cele căsătorite sau aflate în concubinaj (86,1%) declară că „discută despre problemele personale importante cu partenerul” (Tabelul 8.4.1.). Ponderea bărbaților care au declarat că discută chestiunile personale cu partenera (91,4%) este semnificativ mai mare în comparație cu cea a femeilor (81,5%). Cea mai scăzută pondere a persoanelor care „discută despre problemele personale importante cu partenerul” s-a înregistrat în grupa celor mai tineri (15-19 ani), ceea ce se explică prin faptul că mulți dintre acești respondenți sunt la etapa de formare a relațiilor cu partenerul. În celelalte grupe de vârstă, la femei după 20 de ani și la bărbați după 25 de ani, majoritatea persoanelor au declarat că discută chestiunile personale cu partenerii lor.

Deși se observă unele diferențe pe regiuni, acestea sunt determinate de structura pe vârste diferite. În funcție de nivelul de studii și de statutul ocupațional, nu se atestă o diferență semnificativă între persoanele cu diferite niveluri de studii și, respectiv, statut ocupațional.

Ponderea persoanelor care „discută problemele personale importante cu partenerul” nu s-a modificat semnificativ în perioada de după lockdown în comparație cu perioada de până la lockdown.

TABELUL 8.4.1. Ponderea persoanelor căsătorite sau aflate în concubinaj cu vârsta de 15-79 de ani care „discută problemele personale importante cu partenerul”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	40,7	63,6	72,1	43,0	56,5
20-24	78,8	82,1	78,6	82,8	80,8
25-29	84,3	83,7	83,2	84,5	83,9
30-34	92,5	86,4	87,7	90,5	89,2
35-39	94,2	81,7	86,3	88,9	87,8
40-44	96,6	83,5	89,7	89,2	89,2
45-49	93,3	78,3	81,4	86,9	85,3
50-54	96,6	80,1	79,4	90,7	87,8
55-59	92,8	78,8	82,0	87,2	85,7
60-64	93,4	78,6	79,6	88,3	85,9
65-69	92,8	81,1	83,9	89,0	87,6
70-74	93,6	82,1	88,3	88,5	88,4
75-79	94,3	81,0	84,3	90,3	88,8
Regiune					
Chișinău	87,3	77,1	82,2	80,7	81,9
Nord	92,9	78,8	85,5	84,8	85,1
Centru	95,5	87,4	87,8	91,8	91,0
Sud	87,8	78,0	82,0	83,3	82,9

Nivel de studii					
Primar	95,0	73,2	70,8	90,5	87,2
Gimnazial	90,8	80,0	83,1	85,1	84,6
Mediu general	91,6	84,1	81,4	90,2	87,3
Secundar profesional	92,6	81,2	82,9	89,2	87,4
Mediu de specialitate	88,9	81,9	81,2	87,9	85,2
Superior	92,6	82,1	88,3	83,9	86,8
Statut marital					
Căsătorit/ă	95,6	84,0	87,5	90,2	89,3
Concubinaj	87,3	78,1	79,3	84,8	82,7
Statut ocupațional					
Salariat/ă	91,3	80,2	85,7	86,6	86,2
Lucrător/oare pe cont propriu	93,1	77,7	85,5	92,5	90,0
Pensionar	93,8	79,9	81,5	87,6	85,9
Șomer/ă	90,6	81,6	79,8	90,4	87,3
Altele	89,2	83,2	82,8	85,7	84,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	87,3	74,5	76,1	81,9	80,4
Chintila II	90,9	82,3	82,1	87,4	86,3
Chintila III	94,7	84,3	86,7	90,4	89,1
Chintila IV	91,9	77,9	81,5	86,1	84,4
Chintila V	91,6	80,0	84,6	85,6	85,1
Covid					
Până la lockdown	90,4	77,1	82,4	84,6	83,6
După lockdown	91,9	83,2	84,9	88,2	87,2
Total	91,4	81,5	84,0	87,3	86,1

Comunicarea și discutarea problemelor personale cu copiii reprezintă un aspect important al relațiilor cu copiii și al ajutorului reciproc între generații. Rezultatele cercetării au demonstrat că odată cu înaintarea în vârstă crește ponderea populației care „discută problemele personale cu copiii” (Tabelul 8.4.2.). Astfel, dacă în rândul celor cu vârsta de 40-44 de ani 27% bărbați și 38,1% femei „discută problemele personale cu copiii”, atunci printre cei cu vârsta de 75-79 de ani aproape 60% bărbați și 82% femei au raportat acest lucru.

Diferențele pe medii de reședință și de regiuni geografice sunt determinate de structura populației pe vârste. Ponderea mai înaltă a persoanelor din mediul rural care „discută problemele personale cu copiii” depinde de rata de îmbătrânire și, respectiv, proporția vârstnicilor este mai înaltă.

TABELUL 8.4.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „discută problemele personale importante cu copiii lor”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	1,2	0,7	1,7	0,0	0,6
25-29	2,9	2,3	1,7	2,0	1,9
30-34	4,8	7,2	3,6	6,6	5,3
35-39	12,5	15,3	9,9	10,8	10,4
40-44	27,0	38,1	16,1	31,6	26,3
45-49	40,8	59,3	33,0	49,1	44,3
50-54	47,9	67,6	50,9	57,4	55,5
55-59	49,4	70,7	55,0	62,9	60,5
60-64	49,7	72,1	60,0	63,4	62,5
65-69	55,0	74,3	57,8	66,9	64,3
70-74	62,5	77,9	65,4	70,3	68,7
75-79	59,9	82,0	72,0	76,4	75,1
Regiune					
Chișinău	14,5	29,3	22,6	26,0	23,3
Nord	31,6	51,9	38,4	47,8	43,9
Centru	32,3	46,6	28,8	42,9	40,5
Sud	21,0	39,1	24,8	32,9	30,8

Nivel de studii					
Primar	20,1	63,6	36,7	42,2	41,2
Gimnazial	21,8	42,9	29,0	35,8	34,5
Mediu general	27,2	51,0	30,5	46,6	41,9
Secundar profesional	32,5	45,3	32,4	41,2	38,7
Mediu de specialitate	30,2	48,2	35,0	45,0	40,8
Superior	19,0	27,5	20,4	30,8	24,2
Statut marital					
Căsătorit/ă	25,2	34,5	21,2	34,8	30,3
Concubinaj/ă	10,0	25,0	14,2	19,8	18,0
Divorțat/ă /separat/ă	26,8	58,5	36,6	48,4	42,9
Necăsătorit/ă	38,8	65,0	54,8	57,4	56,5
Văduv/ă	68,6	83,0	76,6	81,2	80,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	17,9	38,3	22,7	33,0	28,4
Lucrător/oare pe cont propriu	15,3	39,1	11,6	25,3	20,4
Pensionar/ă	52,9	75,4	62,0	70,3	67,9
Șomer/ă	19,7	41,4	20,2	31,5	28,0
Altele	29,8	23,7	18,4	28,1	25,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	27,1	47,8	34,6	39,9	38,4
Chintila II	38,0	58,9	47,2	52,0	50,9
Chintila III	26,4	41,2	29,1	37,5	34,7
Chintila IV	25,6	50,3	30,7	44,8	40,2
Chintila V	23,9	33,9	20,8	35,9	29,8
Covid					
Până la lockdown	27,1	45,0	30,1	42,5	37,0
După lockdown	26,1	42,8	27,6	39,3	35,8
Total	26,4	43,4	28,6	40,1	36,2

În cadrul studiului GGS, persoanele care au cel puțin un părinte în viață au răspuns la întrebarea dacă „discută problemele personale cu părinții”. Cota persoanelor care „discută problemele personale cu părinții” este mai mare printre adolescenți și tineri și scade gradual odată cu înaintarea în vârstă (Tabelul 8.4.3.). În grupa celor mai tineri respondenți (15-19 ani) aproape trei persoane din patru „discută problemele personale importante cu părinții”, ceea ce denotă un grad înalt de apropiere și încredere între părinți și copii. În pofida faptului că proporția persoanelor scade cu înaintarea în vârstă, totuși, și în rândul celor de 50-54 de ani, care au cel puțin un părinte în viață, fiecare a patra persoană „discută problemele personale importante cu părinții”, iar în rândul celor de 55-59 de ani – fiecare a cincea persoană.

Cota femeilor care discută chestiuni importante de ordin personal cu părinții este semnificativ mai mare (46,1%) în comparație cu cea a bărbaților (40,4%). Populația din mediul rural discută semnificativ mai frecvent problemele personale cu părinții (44,6%) în comparație cu cea din mediul urban (41,5%).

Persoanele cu studii superioare abordează cel mai rar problemele personale în discuții cu părinții (39,3%) în comparație cu persoanele cu un nivel mai jos de studii. Cea mai înaltă pondere a persoanelor care abordează chestiunile de ordin personal în discuții cu părinții se înregistrează printre persoanele divorțate și cele necăsătorite.

TABELUL 8.4.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care au părinți în viață și care „discută problemele personale importante cu părinții”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	75,9	71,8	66,3	78,6	73,9
20-24	51,1	60,1	53,4	57,2	55,5
25-29	49,7	52,3	45,0	55,3	51,0
30-34	32,6	47,9	39,8	40,7	40,3
35-39	31,1	39,1	30,4	38,8	35,0
40-44	31,2	37,3	35,6	33,6	34,4
45-49	26,7	32,2	38,7	25,0	29,5
50-54	25,7	23,4	26,9	23,0	24,4
55-59	20,2	21,4	22,7	19,6	20,8
60-64	19,0	32,1	30,7	24,0	26,5
65-69	11,1	22,2	16,7	18,1	17,7
70-74	0,0	12,5	0,0	20,0	10,8
75-79	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Regiune					
Chișinău	35,2	42,7	40,0	33,1	39,0
Nord	49,4	52,0	49,1	52,2	50,8
Centru	43,5	50,5	44,4	47,8	47,0
Sud	33,1	36,7	31,2	36,2	34,8
Nivel de studii					
Primar	46,6	64,2	71,9	47,5	52,6
Gimnazial	46,4	46,4	42,3	47,8	46,4
Mediu general	43,8	45,5	46,5	43,3	44,7
Secundar profesional	36,9	46,3	36,6	43,6	41,3
Mediu de specialitate	36,3	46,0	41,7	41,3	41,5
Superior	32,5	44,6	39,6	38,6	39,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	23,5	39,3	31,7	33,0	32,4
Concubinaj	27,7	42,9	33,7	36,4	35,2
Divorțat/ă /separat/ă	60,1	50,9	54,3	56,6	55,4
Necăsătorit/ă	66,0	66,3	58,1	71,7	66,1
Văduv/ă	27,9	33,8	23,8	35,3	32,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	32,2	43,5	38,1	36,5	37,3
Lucrător/oare pe cont propriu	30,1	30,6	28,3	31,5	30,2
Pensionar/ă	16,5	24,3	26,8	19,1	21,6
Șomer/ă	39,5	39,1	34,7	41,7	39,4
Altele	58,3	51,1	52,3	54,3	53,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	30,6	45,5	39,6	37,8	38,4
Chintila II	47,8	51,2	51,7	48,7	49,5
Chintila III	42,6	47,7	43,4	46,4	45,2
Chintila IV	37,3	47,1	36,7	45,7	42,1
Chintila V	35,6	43,1	39,3	39,9	39,6

Covid					
Până la lockdown	40,2	44,5	41,5	43,3	42,4
După lockdown	40,5	46,7	41,5	44,9	43,6
Total	40,4	46,1	41,5	44,6	43,3

Discutarea problemelor personale importante cu cineva dintre prieteni, cunoștințe, vecini sau colegi este mai puțin caracteristică populației din Republica Moldova. Totuși, pentru o parte din persoanele tinere acest lucru este important (*Tabelul 8.4.4.*). Proporția adolescenților (19,6%) și a adulților tineri (18,0%) care „discută problemele personale cu prietenii, vecinii sau colegii” este relativ mai mare în comparație cu proporțiile celorlalte grupe de vârstă. Totodată, se observă că adolescenții și tinerii din mediul urban discută mai des problemele personale importante cu cineva dintre prieteni, cunoștințe, vecini sau colegi decât cei din mediul rural.

Este remarcabil faptul că în rândul persoanelor vârstnice (65+) crește proporția celor care discută problemele personale importante cu cineva dintre prieteni, cunoștințe, vecini sau colegi, în special în rândul femeilor. Puțin peste o cincime dintre persoanele divorțate sau separate (23,2%) și cele necăsătorite (21,8%) discută problemele personale cu prietenii, vecinii sau colegii. În același timp, proporția persoanelor căsătorite sau care trăiesc în concubinaj și declară că „discută chestiunile personale cu prietenii, vecinii sau colegii” este de circa 7 la sută.

Proporția persoanelor care „discută problemele personale cu prietenii, cunoștințe, vecinii sau colegii” a crescut semnificativ în perioada de după lockdown în comparație cu cea de până la lockdown, favorizată probabil de restricțiile impuse de autorități, inclusiv suspendarea locurilor de muncă.

TABELUL 8.4.4. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „discută probleme personale importante cu prieteni, cunoștințe, vecini sau colegi”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	21,3	17,8	27,2	15,0	19,6
20-24	24,1	11,6	23,0	13,8	18,0
25-29	14,5	13,1	19,5	9,7	13,8
30-34	15,3	13,4	16,7	12,3	14,4
35-39	9,5	11,1	12,3	8,8	10,3
40-44	8,6	9,8	12,7	7,4	9,2
45-49	9,7	11,9	14,8	9,1	10,8
50-54	10,8	10,1	13,2	9,3	10,4
55-59	11,6	10,5	13,0	10,1	11,0
60-64	6,6	10,3	8,6	8,8	8,7
65-69	9,1	15,2	13,9	12,2	12,7
70-74	10,8	12,8	15,1	10,5	11,9
75-79	9,0	15,7	14,4	13,1	13,4
Regiune					
Chișinău	18,6	20,7	21,3	12,2	19,7
Nord	11,6	10,3	19,0	4,8	10,9
Centru	14,7	12,6	9,2	14,6	13,6
Sud	7,7	8,0	8,1	7,7	7,8
Nivel de studii					
Primar	10,9	9,4	19,9	7,6	10,2
Gimnazial	12,2	8,7	13,3	9,5	10,4
Mediu general	16,5	13,4	15,5	14,4	14,8
Secundar profesional	11,4	11,3	15,2	9,7	11,3
Mediu de specialitate	13,3%	13,2	15,8	11,2	13,2
Superior	11,8	17,4	18,3	8,5	15,0

Statut marital					
Căsătorit/ă	5,6	8,7	8,2	6,9	7,3
Concubinaj	7,3	6,1	10,9	4,0	6,7
Divorțat/ă/separat/ă	25,7	20,8	29,1	17,9	23,2
Necăsătorit/ă	23,3	19,6	27,2	18,4	21,8
Văduv/ă	17,5	17,6	19,8	16,8	17,5
Statut ocupațional					
Salariat/ă	12,6	14,2	15,8	10,9	13,4
Lucrător/ă pe cont propriu	13,4	7,0	20,5	7,6%	12,5
Pensionar/ă	8,7	12,9	13,0	10,9	11,5
Neangajat în câmpul muncii	10,3	12,4	16,2	8,8	11,0
Altele	16,4	10,7	17,1	10,9	12,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	11,3	11,8	13,2	10,8	11,5
Chintila II	13,9	13,7	13,0	14,0	13,8
Chintila III	13,7	14,2	18,1	11,6	13,9
Chintila IV	10,1	9,5	12,9	8,1	9,8
Chintila V	13,3	12,3	17,1	9,2	12,7
Covid					
Până la lockdown	8,6	10,0	11,8	7,1	9,3
După lockdown	14,4	13,2	18,5	11,5	13,8
Total	12,7	12,3	16,0	10,4	12,5

8.5. Satisfacția de viață

Două treimi (66,4%) din populație se declară „satisfăcută de propria viață” (8-10 puncte pe o scală de la 1 la 10 puncte) fără diferențe pe sexe (*Tabelul 8.5.1.*). Populația urbană declară mai frecvent că este „satisfăcută de propria viață” (68,5%) în comparație cu populația rurală (65,2%). Ponderea persoanelor satisfăcute de propria viață descrește odată cu înaintarea în vârstă, înjumătățindu-se în grupa de vârstă de 75-79 de ani (46,3%) în comparație cu grupa de vârstă de 15-19 ani (88,1%). În funcție de regiunile de dezvoltare, cele mai satisfăcute sunt persoanele din regiunea de centru (70,8%), cele cu un nivel mai înalt de studii (75,8%), persoanele căsătorite (72,0%) și persoanele angajate în câmpul muncii (salariați – 71,9% și lucrători pe cont propriu – 73,8%). Cele mai înstărite persoane (73,6% în chintila V) sunt mai satisfăcute de propria

viață în comparație cu celelalte categorii de populație. Proporția persoanelor „satisfăcute de propria viață” a crescut ușor în perioada de după lockdown în comparație perioada de până la lockdown, probabil sub influența restricțiilor impuse de pandemie.

TABELUL 8.5.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani „satisfăcute de propria viață”, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	91,0	86,4	85,0	91,1	88,8
20-24	77,1	77,1	74,4	79,3	77,1
25-29	74,4	77,1	76,6	75,1	75,7
30-34	75,3	74,1	75,4	74,2	74,7
35-39	65,4	72,7	68,6	69,4	69,0
40-44	65,3	67,6	67,3	66,0	66,4
45-49	54,7	60,6	60,1	56,7	57,7
50-54	56,1	62,0	63,9	57,3	59,3
55-59	56,7	57,6	58,4	56,7	57,2
60-64	57,6	59,0	62,2	56,9	58,4
65-69	56,9	53,0	57,0	53,6	54,6
70-74	56,1	47,6	53,3	49,8	50,9
75-79	45,1	46,9	44,5	47,1	46,3
Regiune					
Chișinău	67,8	68,4	69,7	60,9	68,1
Nord	71,0	64,1	68,5	66,1	67,1
Centru	71,4	70,2	75,8	69,6	70,8
Sud	56,2	61,7	59,3	58,7	58,9
Nivel de studii					
Primar	79,3	57,0	63,3	70,1	68,7
Gimnazial	65,9	64,3	64,6	65,2	65,1
Mediu general	65,0	67,5	66,5	66,3	66,4
Secundar profesional	61,5	63,2	63,4	61,7	62,2
Mediu de specialitate	66,2	63,9	65,3	64,5	64,9
Superior	75,2	76,1	77,1	73,1	75,8

Statut marital					
Căsătorit/ă	71,6	72,3	75,3	70,3	72,0
Concubinaj	67,6	67,4	69,6	66,1	67,5
Divorțat/ă/separat/ă	45,2	54,9	53,2	47,3	50,1
Necăsătorit/ă	63,8	57,9	62,6	60,6	61,4
Văduv/ă	41,9	50,9	54,3	47,0	48,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	72,9	70,7	74,7	69,1	71,9
Lucrător/oare pe cont propriu	75,0	68,8	68,3	77,0	73,8
Pensionar/ă	57,2	53,9	56,0	54,6	55,0
Șomer/ă	61,9	65,7	58,4	65,2	63,2
Altele	62,6	71,2	69,8	67,1	67,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	44,8	47,3	49,3	44,6	46,0
Chintila II	53,2	53,4	53,5	53,3	53,3
Chintila III	70,7	68,6	68,5	70,2	69,6
Chintila IV	73,8	67,2	71,6	69,5	70,2
Chintila V	71,3	75,7	76,6	71,3	73,6
Covid					
Până la lockdown	65,3	62,7	64,2	63,8	64,0
După lockdown	66,9	67,8	71,0	65,6	67,4
Total	66,4	66,4	68,5	65,2	66,4

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

9. DIFICULTĂȚI DE FUNCȚIONARE ȘI RESTRICȚII DE PARTICIPARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR COTIDIENE

9.1. Dificultăți de funcționare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite

În cadrul studiului GGS, gravitatea dizabilității – a dificultăților de funcționare, a fost determinată în baza evaluării dificultăților în desfășurarea activităților zilnice obișnuite din cauza unor probleme fizice sau mintale. Activități zilnice obișnuite au fost considerate următoarele domenii funcționale de bază: mersul, îngrijirile personale, vederea, auzul și memoria. În prezentul studiu GGS, pentru a defini gravitatea dizabilității au fost utilizați Indicatorii Grupului de la Washington privind Statisticile în Domeniul Dizabilității. Astfel, opțiunile de răspuns [fără dificultăți (no difficulty), dificultăți minore (some difficulty), dificultăți majore (a lot of difficulty) și nu pot face deloc (can not do at all)] au fost utilizate pentru a defini, corespunzător, nivelurile de gravitate: lipsa dificultăților, dificultăți ușoare (middle), dificultăți moderate (moderate difficulty) și dificultăți grave (severe difficulty). Pentru a asigura raportarea la nivel internațional și comparabilitatea trans-națională, Grupul de la Washington privind Statisticile în Domeniul Dizabilității a stabilit că persoane cu dizabilități sunt considerate persoanele care întâmpină dificultăți majore sau care nu pot face deloc cel puțin una dintre activitățile incluse în domeniile de activitate (5), regăsite în chestionar.⁴²

În cadrul GGS, la întrebarea dacă „întâmpină dificultăți, care durează cel puțin 6 luni, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite (mers, îngrijire proprie, vedere, auz, memorie) din cauza unor probleme fizice sau mintale”, 43,3% din populație au răspuns afirmativ (*Tabelul 9.1.1*). Populația din mediul rural a răspuns mai frecvent că „întâmpină dificultăți” (44,5%) în comparație cu populația din mediul urban (41,3%). O proporție semnificativ mai mare de femei (49,0%) a declarat că „se confruntă cu dificultăți în realizarea activităților zilnice obișnuite” în comparație cu bărbații (37,1%). Această inegalitate în funcție de sex este vizibilă în aproape toate grupele de vârstă. După cum era de așteptat, proporția persoanelor care au declarat că „se confruntă cu careva dificultăți în realizarea activităților zilnice obișnuite” crește odată cu înaintarea în vârstă de la 16,6% în grupa de vârstă de 15-19 ani până la 94,0% în grupa celor mai vârstnici (75-79 de ani).

Cea mai înaltă prevalență a „dificultăților în desfășurarea activităților zilnice” se atestă în regiunea de Nord (50,5%), unde rata populației vârstnice este mai mare în comparație cu celelalte regiuni, iar cea mai mică rată de dificultăți se înregistrează în regiunea de centru (36,8%).

⁴² <http://www.washingtongroup-disability.com/>

În funcție de nivelul de educație, persoanele cu studii primare (46,7%) și cele cu studii secundare profesionale (47,7%) declară mai frecvent că „întâmpină dificultăți în realizarea activităților cotidiene obișnuite”. Aproximativ patru din 10 persoane căsătorite (41,6%), cele care locuiesc în concubinaj (36,9%) și persoanele necăsătorite (38,7%) au declarat „prezența cărorva dificultăți în desfășurarea activităților cotidiene obișnuite”.

Prevalența dificultăților în realizarea activităților zilnice obișnuite ajunge la 81,0% printre persoanele văduve, care, în parte, sunt persoane vârstnice. Circa două treimi dintre persoanele ce înregistrează cele mai mici venituri (62,8% în chintila I) declară „prezența dificultăților în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, ceea ce este aproape de două ori mai mult în comparație cu persoanele cele mai înstărite (37,1% în chintila V).

TABELUL 9.1.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15 -79 de ani care „se confruntă cu dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mintale, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	11,4	22,2	23,7	12,3	16,6
20-24	11,7	21,3	20,0	13,5	16,4
25-29	12,5	24,8	22,9	15,4	18,5
30-34	16,6	24,1	21,3	19,5	20,3
35-39	25,5	28,3	31,2	23,5	26,9
40-44	26,6	33,1	29,2	30,2	29,9
45-49	42,8	54,5	54,4	46,4	48,8
50-54	58,3	65,8	65,4	60,9	62,3
55-59	63,6	74,1	69,2	69,5	69,4
60-64	73,1	79,2	73,1	77,9	76,6
65-69	78,9	83,2	78,4	82,8	81,5
70-74	81,4	91,3	88,5	86,9	87,5
75-79	92,2	94,9	92,5	94,6	94,0
Regiune					
Chișinău	35,4	49,9	43,2	42,3	43,0
Nord	42,7	56,6	43,4	55,8	50,5
Centru	31,5	41,7	28,4	38,8	36,8
Sud	40,8	51,6	46,9	45,7	46,1

Nivel de studii					
Primar	33,0	61,6	52,5	45,1	46,7
Gimnazial	33,2	48,1	40,0	41,2	40,9
Mediu general	33,5	49,6	37,7	45,2	42,5
Secundar profesional	45,6	50,4	51,5	46,1	47,7
Mediu de specialitate	38,8	54,2	45,8	48,6	47,4
Superior	32,8	41,3	35,3	42,0	37,6
Statut marital					
Căsătorit/ă	39,0	43,8	38,8	43,1	41,6
Concubinaj	32,5	41,3	36,0	37,5	36,9
Divorțat/ă /separat/ă	53,1	56,3	53,2	56,0	54,7
Necăsătorit/ă	28,6	53,2	39,0	38,5	38,7
Văduv/ă	81,5	80,8	81,5	80,7	81,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	26,5	39,8	32,8	32,6	32,7
Lucrător/oare pe cont propriu	24,5	45,6	33,3	25,7	28,6
Pensionar/ă	78,1	83,4	80,7	82,0	81,7
Șomer/ă	35,7	47,6	38,9	39,9	39,6
Altele	35,1	34,2	35,1	34,3	34,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	59,0	66,7	64,0	62,3	62,8
Chintila II	48,1	65,9	58,5	58,0	58,1
Chintila III	33,2	44,4	40,0	38,5	39,0
Chintila IV	37,1	49,3	40,7	45,4	43,8
Chintila V	33,4	40,3	35,6	38,4	37,1
Covid					
Până la lockdown	42,4	56,2	45,2	53,3	49,5
După lockdown	34,8	46,2	39,0	41,7	40,8
Total	37,1	49,0	41,3	44,5	43,3

Puțin peste unu la sută (1,6%) din populație declară că „se confruntă cu dificultăți grave în desfășurarea activităților cotidiene”, manifestate prin imposibilitatea (nu pot efectua deloc) de a realiza cel puțin unul dintre cele cinci tipuri de activitate (de vedere, chiar dacă poartă ochelari, de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv, locomotorii, de memorie și/sau de concentrare și de îngrijire proprie) (Tabelul 9.1.2., Tabelul 9.1.3.). Proporția persoanelor care se confruntă cu dificultăți grave în realizarea activităților zilnice obișnuite este mai mare printre persoanele vârstnice (7,6% și 15,5%, respectiv, în grupele de vârstă de 70-74 de ani și 75-79 de ani).

Alte circa una din 12 persoane (8,1%) declară că „se confruntă cu dificultăți mari în realizarea a cel puțin unuia din cele cinci tipuri de activități”, dar încă le pot realiza (dificultăți moderate), fără diferențe semnificative în funcție de mediul de reședință, rural (8,3%) sau urban (7,8%). Rata dificultăților moderate în desfășurarea activităților zilnice crește odată cu avansarea în vârstă de la 1,9% în grupa de vârstă cea mai tânără până la o pătrime (27,1%) și o treime (34,5%) în grupele celor mai vârstnici (70-74 de ani și, respectiv, 75-79 de ani). Proporția femeilor care au declarat că „se confruntă cu dificultăți grave, moderate și ușoare în desfășurarea activităților zilnice” este mai mare în toate grupele de vârstă în comparație cu proporția bărbaților.

Printre cele mai afectate grupe de către dificultățile moderate în desfășurarea activităților zilnice obișnuite sunt persoanele din regiunea de nord (10,6%), unde îmbătrânirea populației este mai pronunțată, persoanele cu studii primare (14,0%), persoanele divorțate sau separate (14,0%). Persoanele cu un nivel redus de bunăstare (14,9% – chintila II, 14,7% – chintila I) declară de circa trei ori mai frecvent „dificultăți moderate în realizarea activităților cotidiene” în comparație cu persoanele din grupa persoanelor celor mai înstărite (5,3% în chintila V).

Circa patru din zece persoane raportează că „se confruntă cu dificultăți ușoare în desfășurarea activităților zilnice” (40,9%), manifestate prin anumite dificultăți în cel puțin unul din cele cinci tipuri de activitate menționate mai sus, cu o proporție semnificativ mai mare de femei (46,5%) în comparație cu bărbații (34,7%).

Populația din mediul rural (42,3%) declară mai frecvent că „întâmpină dificultăți ușoare în realizarea activităților cotidiene obișnuite” în comparație cu populația urbană (38,4%). Rata dificultăților ușoare este mai mare în regiunea de nord (47,6%) în comparație cu celelalte regiuni, printre persoanele cu studii primare (44,4%), studii secundare profesionale (45,1%) și studii medii de specialitate (44,9%) în comparație cu celelalte categorii. Circa o treime din persoanele angajate în câmpul muncii (31,1% salariați și 27,7% lucrători pe cont propriu) declară că „se confruntă cu dificultăți ușoare în realizarea activităților obișnuite cotidiene”. Persoanele cu cel mai scăzut nivel de venit (59,1% în chintila I) au declarat aproape de două ori mai frecvent prezența dificultăților ușoare în realizarea activităților cotidiene în comparație cu respondenții cei mai înstăriți (34,9% în chintila V). Circa opt din zece pensionari (77,5%) și persoane văduve (76,0%) și jumătate din persoanele divorțate (50,8%) declară că sunt afectate de dificultăți ușoare. Proporția persoanelor care au raportat dificultăți ușoare în realizarea activităților zilnice s-a redus semnificativ în perioada de după lockdown în comparație cu perioada de până la lockdown.

Deși nu sunt considerate cu dizabilități, persoanele cu dificultăți ușoare ar trebui luate în considerare în cadrul politicilor destinate să îmbunătățească situația persoanelor cu dizabilități, în cadrul oricăror măsuri decise, pentru a face mediul fizic și social mai prietenos persoanelor cu dizabilități.

TABELUL 9.1.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mintale, pe sexe și după gravitatea dificultăților, în %

	Bărbați			Femei			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	1,5	9,4	0,0	2,4	20,3	0,0	1,9	14,7
20-24	0,5	1,6	10,1	0,0	2,2	20,6	0,3	1,9	15,3
25-29	0,0	2,5	11,5	0,0	1,4	23,1	0,0	2,0	17,2
30-34	0,0	2,4	15,4	0,2	2,7	22,0	0,1	2,6	18,7
35-39	0,7	2,7	24,8	0,4	2,9	27,1	0,5	2,8	26,0
40-44	0,4	4,5	25,1	0,0	4,8	29,7	0,2	4,7	27,4
45-49	1,7	6,4	39,5	0,0	8,2	51,0	0,8	7,3	45,4
50-54	0,9	10,8	54,3	1,6	8,7	63,7	1,3	9,7	59,3
55-59	2,5	11,6	60,4	1,8	12,9	71,3	2,1	12,3	66,4
60-64	3,2	15,0	68,7	3,0	14,3	75,9	3,1	14,6	72,8
65-69	5,3	20,4	74,1	4,5	21,0	80,2	4,8	20,8	77,7
70-74	6,1	22,6	77,1	8,5	30,0	85,7	7,6	27,1	82,4
75-79	13,8	32,3	86,2	16,3	35,7	91,5	15,5	34,5	89,7
Regiune									
Chișinău	1,7	7,1	32,7	0,8	8,0	47,2	1,2	7,8	40,3
Nord	1,6	10,4	39,4	1,9	10,7	53,9	1,8	10,6	47,6
Centru	1,4	5,5	30,0	2,1	7,7	39,5	1,8	6,7	35,0
Sud	1,4	7,0	38,3	1,9	9,5	49,0	1,6	8,2	43,5

Nivel de studii									
Primar	2,7	6,4	33,0	6,4	22,1	56,8	4,5	14,0	44,4
Gimnazial	1,5	6,1	31,2	2,5	10,9	45,6	2,0	8,6	38,7
Mediu general	1,6	6,4	31,0	1,8	8,7	47,4	1,8	7,7	40,1
Secundar profesional	1,6	9,3	42,7	1,4	8,4	48,1	1,5	8,9	45,1
Mediu de specialitate	1,3	7,0	35,7	1,4	7,8	52,2	1,3	7,5	44,9
Superior	1,2	6,8	30,6	0,5	5,6	38,2	0,8	6,1	34,9
Statut marital									
Căsătorit/ă	1,0	6,3	36,9	1,1	6,2	42,1	1,0	6,3	39,7
Concubinaj	1,2	6,3	30,2	0,7	7,6	38,3	0,9	6,9	34,3
Divorțat/ă/separat/ă	3,4	16,6	48,9	0,9	11,4	52,7	2,1	14,0	50,8
Necăsătorit/ă	1,4	5,7	26,1	3,3	11,6	50,4	2,2	8,1	36,0
Văduv/ă	8,7	24,1	76,3	5,4	22,9	75,8	6,2	23,2	76,0
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,2	2,3	25,3	0,1	3,8	37,6	0,1	3,0	31,0
Lucrător/oare pe cont propriu	0,6	3,2	23,6	0,0	5,6	44,8	0,5	3,6	27,7
Pensionar/ă	5,2	20,4	72,6	5,9	20,8	80,0	5,7	20,7	77,5
Șomer/ă	0,1	4,7	33,7	0,8	5,9	45,2	0,3	5,1	37,5
Altele	2,5	10,0	32,1	0,7	6,0	32,0	1,4	7,5	32,0
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	1,3	16,0	55,0	3,5	13,3	63,1	2,4	14,7	59,1
Chintila II	3,5	12,9	45,6	3,3	16,6	62,6	3,4	14,9	55,2
Chintila III	1,4	5,7	30,6	1,5	6,2	42,5	1,4	6,0	36,8
Chintila IV	1,9	6,5	35,6	2,3	8,2	46,9	2,1	7,4	41,8
Chintila V	0,6	4,6	31,3	0,5	5,8	37,9	0,5	5,3	34,9
Covid									
Până la lockdown	1,6	9,0	39,3	2,1	11,5	52,7	1,9	10,3	46,2
După lockdown	1,4	6,5	32,7	1,7	8,0	44,1	1,6	7,3	38,7
Total	1,5	7,2	34,7	1,8	9,0	46,5	1,6	8,1	40,9

TABELUL 9.1.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți în desfășurarea activităților zilnice obișnuite” din cauza unor probleme fizice sau mintale, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, în %

	Urban			Rural			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	3,2	19,8	0,0	1,2	11,5	0,0	1,9	14,7
20-24	0,6	2,0	18,8	0,0	1,8	12,4	0,3	1,9	15,3
25-29	0,0	1,6	21,3	0,0	2,2	14,3	0,0	2,0	17,2
30-34	0,0	2,8	19,2	0,2	2,4	18,2	0,1	2,6	18,7
35-39	1,0	4,8	29,8	0,2	1,3	23,0	0,5	2,8	26,0
40-44	0,5	6,0	27,0	0,0	3,9	27,7	0,2	4,7	27,4
45-49	1,1	11,7	47,7	0,7	5,4	44,4	0,8	7,3	45,4
50-54	1,4	9,3	61,9	1,3	9,9	58,2	1,3	9,7	59,3
55-59	1,0	13,7	65,1	2,6	11,6	67,0	2,1	12,3	66,4
60-64	3,1	12,2	70,2	3,1	15,5	73,8	3,1	14,6	72,8
65-69	3,1	21,8	74,3	5,5	20,3	79,1	4,8	20,8	77,7
70-74	5,3	27,8	82,4	8,6	26,8	82,3	7,6	27,1	82,4
75-79	16,4	33,5	85,6	15,1	34,9	91,5	15,5	34,5	89,7
Regiune									
Chișinău	1,4	8,0	40,5	0,6	7,0	39,6	1,2	7,8	40,3
Nord	1,1	8,8	40,3	2,3	11,9	52,9	1,8	10,6	47,6
Centru	1,1	3,9	26,3	1,9	7,3	37,0	1,8	6,7	35,0
Sud	1,5	9,8	43,1	1,7	7,7	43,7	1,6	8,2	43,5

Nivel de studii									
Primar	3,3	19,2	50,6	4,8	12,5	42,7	4,5	14,0	44,4
Gimnazial	1,6	8,2	37,2	2,1	8,7	39,1	2,0	8,6	38,7
Mediu general	1,0	6,7	35,1	2,2	8,2	43,0	1,8	7,7	40,1
Secundar profesional	1,5	11,4	47,8	1,5	7,9	44,0	1,5	8,9	45,1
Mediu de specialitate	1,8	8,3	42,8	1,0	6,8	46,6	1,3	7,5	44,9
Superior	0,7	5,5	32,6	1,0	7,3	39,5	0,8	6,1	34,9
Statut marital									
Căsătorit /ă	0,5	5,7	36,6	1,3	6,6	41,4	1,0	6,3	39,7
Concubinaj	0,5	8,5	31,7	1,2	6,0	35,9	0,9	6,9	34,3
Divorțat/ă/separate/ă	2,8	13,2	49,8	1,6	14,7	51,8	2,1	14,0	50,8
Necăsătorit/ă	2,0	8,9	36,1	2,3	7,6	36,0	2,2	8,1	36,0
Văduv/ă	5,1	22,7	74,5	6,5	23,3	76,5	6,2	23,2	76,0
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,2	3,0	31,0	0,1	3,0	31,1	0,1	3,0	31,0
Lucrător/oare pe cont propriu	1,3	4,9	30,9	0,0	2,9	25,7	0,5	3,6	27,7
Pensionar/ă	4,5	21,3	76,0	6,1	20,5	78,0	5,7	20,7	77,5
Șomer/ă	0,0	6,7	36,9	0,5	4,4	37,8	0,3	5,1	37,5
Altele	1,5	8,9	31,0	1,3	6,9	32,5	1,4	7,5	32,0
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	2,6	16,4	61,2	2,3	13,9	58,1	2,4	14,7	59,1
Chintila II	3,1	15,4	54,1	3,5	14,8	55,6	3,4	14,9	55,2
Chintila III	1,3	6,2	37,3	1,5	5,9	36,5	1,4	6,0	36,8
Chintila IV	1,4	8,5	37,3	2,5	6,9	44,1	2,1	7,4	41,8
Chintila V	0,5	6,0	32,6	0,6	4,7	36,8	0,5	5,3	34,9
Covid									
Până la lockdown	1,5	10,2	41,5	2,2	10,3	50,3	1,9	10,3	46,2
După lockdown	1,2	6,5	36,6	1,7	7,7	39,8	1,6	7,3	38,7
Total	1,3	7,8	38,4	1,9	8,3	42,3	1,6	8,1	40,9

9.2. Dificultăți locomotorii

Dificultățile locomotorii grave au fost raportate de către 0,2% din populație, cele moderate – de către 3,9%, iar 13,9% declară dificultăți locomotorii ușoare (Tabelele 9.2.1., 9.2.2.). Frecvența dificultăților locomotorii moderate crește odată cu înaintarea în vârstă de la 0,5% în grupa de vârstă a celor mai tineri (15-19 ani) până la 18,9% în grupa de vârstă a celor mai bătrâni (75-79 de ani). În grupa vârstei apte de muncă, rata de dificultăți locomotorii moderate crește de la 1,0% în grupa de vârstă de 25-29 de ani până la 6,7% în grupa de vârstă de 60-64 de ani. Ponderea dificultăților locomotorii moderate este de circa două ori mai mare printre persoanele cu studii primare (6,8%) în comparație cu persoanele cu studii superioare (2,3%). Persoanele cu un nivel scăzut de venit au raportat de circa trei ori mai frecvent (5,9% în chintila I și 7,8% în chintila II) dificultăți de mișcare moderate în comparație cu cei mai înstăriți (2,1% în chintila V).

Circa 14 la sută din populație (13,9%) declară dificultăți locomotorii ușoare cu o pondere mai mare printre femei (16,9%) în comparație cu bărbații (10,7%) și în mediul rural (15,7%) în comparație cu mediul urban (10,9%). Deși, precum și era de așteptat, ponderea dizabilității moderate crește odată cu vârsta, de la 1,0% în grupa celor mai tineri (15-19 ani) până la 52,2% în grupa celor mai vârstnici (75-79 de ani), dificultăți locomotorii ușoare raportează și populația aflată la o vârstă aptă de muncă: o cincime (19,4%) în grupa de vârstă de 50-54 de ani; o pătrime (25,2%) în grupa de vârstă de 55-59 de ani și aproape trei din zece persoane (28,9%) în grupa de vârstă de 60-64 de ani. Cele mai dezavantajate sunt persoanele cu studii primare (22,0%), dar și persoanele din chintilele de bunăstare cele mai de jos (24,7% în chintila I și 23,3% în chintila II) în comparație cu 9,1% în chintila V.

TABELUL 9.2.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți locomotorii în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, în %

	Bărbați			Femei			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	0,5	1,0	0,0	0,5	1,0	0,0	0,5	1,0
20-24	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	1,7
25-29	0,0	1,5	1,0	0,3	0,6	2,5	0,1	1,0	1,7
30-34	0,0	1,6	2,4	0,4	0,0	3,7	0,2	0,8	3,0
35-39	0,0	0,7	6,5	0,0	0,4	6,2	0,0	0,5	6,4
40-44	0,4	1,9	4,9	0,0	1,9	7,0	0,2	1,9	5,9
45-49	0,3	2,3	10,4	0,0	3,2	14,9	0,2	2,8	12,7
50-54	0,3	5,6	15,1	0,0	3,9	23,2	0,1	4,7	19,4

55-59	0,3	5,7	20,4	0,0	7,2	29,1	0,1	6,5	25,2
60-64	1,1	6,8	23,2	0,0	6,6	33,3	0,5	6,7	28,9
65-69	1,2	10,6	31,7	0,6	11,5	41,1	0,8	11,1	37,3
70-74	0,4	11,1	35,8	0,2	20,7	42,4	0,3	17,0	39,9
75-79	0,6	15,6	49,1	0,9	20,5	53,8	0,8	18,9	52,2
Regiune									
Chișinău	0,0	3,7	5,9	0,1	3,3	12,1	0,1	3,5	9,1
Nord	0,6	5,2	12,5	0,2	4,7	20,4	0,4	4,9	17,0
Centru	0,3	2,6	10,9	0,1	4,2	15,1	0,2	3,4	13,1
Sud	0,2	2,9	12,1	0,2	4,9	19,2	0,2	3,9	15,6
Nivel de studii									
Primar	0,0	2,0	14,5	0,0	12,0	30,2	0,0	6,8	22,0
Gimnazial	0,4	2,9	9,9	0,2	5,5	18,0	0,3	4,2	14,1
Mediu de general	0,0	2,6	9,8	0,1	4,1	17,3	0,1	3,4	14,0
Secundar profesional	0,5	4,9	13,5	0,0	4,0	17,1	0,3	4,5	15,1
Mediu de specialitate	0,1	3,0	11,3	0,1	4,3	18,0	0,1	3,7	15,0
Superior	0,0	3,0	7,6	0,3	1,7	10,8	0,2	2,3	9,4
Statut marital									
Căsătorit/ă	0,2	3,0	11,6	0,1	2,9	14,4	0,2	2,9	13,1
Concubinaj	0,0	2,8	11,1	0,0	3,1	10,0	0,0	2,9	10,6
Divorțat/ă/separat/ă	0,2	10,5	14,3	0,0	4,2	19,1	0,1	7,4	16,7
Necăsătorit/ă	0,3	2,1	6,8	0,4	5,5	18,9	0,3	3,4	11,8
Văduv/ă	1,9	11,8	33,4	0,4	13,0	37,8	0,7	12,7	36,9
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,0	0,6	4,4	0,1	1,0	8,6	0,1	0,8	6,3
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	1,5	5,3	0,0	2,6	9,9	0,0	1,8	6,2
Pensionar/ă	0,5	10,3	32,1	0,3	11,8	40,1	0,4	11,3	37,4
Șomer/ă	0,0	1,7	8,6	0,0	2,0	13,0	0,0	1,8	10,1
Altele	0,8	5,2	11,4	0,1	2,6	9,2	0,4	3,6	10,1

Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	7,3	19,0	0,5	5,9	30,3	0,2	6,6	24,7
Chintila II	0,7	6,0	18,1	0,1	9,2	27,3	0,4	7,8	23,3
Chintila III	0,3	2,6	10,0	0,1	3,1	13,5	0,2	2,8	11,8
Chintila IV	0,1	3,4	11,2	0,2	3,9	19,2	0,2	3,6	15,6
Chintila V	0,2	1,9	7,2	0,0	2,3	10,6	0,1	2,1	9,1
Covid									
Până la lockdown	0,5	4,5	12,7	0,3	5,6	20,0	0,4	5,0	16,4
După lockdown	0,2	2,9	9,9	0,1	3,9	15,7	0,2	3,4	12,9
Total	0,3	3,4	10,7	0,2	4,4	16,9	0,2	3,9	13,9

TABELUL 9.2.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți locomotorii în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, în %

	Urban			Rural			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	0,7	1,9	0,0	0,4	0,4	0,0	0,5	1,0
20-24	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,7
25-29	0,3	0,7	1,9	0,0	1,3	1,6	0,1	1,0	1,7
30-34	0,4	0,9	1,9	0,0	0,8	4,0	0,2	0,8	3,0
35-39	0,0	0,6	6,2	0,0	0,5	6,4	0,0	0,5	6,4
40-44	0,0	2,5	4,5	0,3	1,6	6,7	0,2	1,9	5,9
45-49	0,5	5,2	10,1	0,0	1,8	13,9	0,2	2,8	12,7
50-54	0,0	3,9	18,1	0,2	5,0	20,0	0,1	4,7	19,4
55-59	0,4	7,5	19,1	0,0	6,0	27,9	0,1	6,5	25,2
60-64	0,0	5,9	29,0	0,7	7,0	28,9	0,5	6,7	28,9
65-69	0,5	12,0	34,1	1,0	10,8	38,6	0,8	11,1	37,3
70-74	0,0	17,2	39,0	0,4	16,9	40,2	0,3	17,0	39,9
75-79	0,7	17,8	51,4	0,9	19,3	52,5	0,8	18,9	52,2

Regiune									
Chișinău	0,1	3,6	8,3	0,0	3,0	12,9	0,1	3,5	9,1
Nord	0,2	3,7	11,6	0,5	5,8	20,9	0,4	4,9	17,0
Centru	0,4	1,6	9,1	0,2	3,8	14,1	0,2	3,4	13,1
Sud	0,3	4,8	16,7	0,2	3,6	15,1	0,2	3,9	15,6
Nivel de studii									
Primar	0,0	11,6	19,7	0,0	5,5	22,6	0,0	6,8	22,0
Gimnazial	0,3	3,9	12,2	0,3	4,3	14,7	0,3	4,2	14,1
Mediu general	0,1	2,8	8,9	0,1	3,8	16,9	0,1	3,4	14,0
Secundar profesional	0,2	4,6	14,8	0,3	4,5	15,2	0,3	4,5	15,1
Mediu de specialitate	0,1	4,2	13,7	0,1	3,3	16,1	0,1	3,7	15,0
Superior	0,2	2,2	6,9	0,0	2,4	14,3	0,2	2,3	9,4
Statut marital									
Căsătorit/ă	0,2	2,5	10,0	0,1	3,2	14,7	0,2	2,9	13,1
Concubinaj	0,0	2,7	8,0	0,0	3,1	12,2	0,0	2,9	10,6
Divorțat/ă/separat/ă	0,0	8,3	13,0	0,2	6,5	20,1	0,1	7,4	16,7
Necăsătorit/ă	0,2	3,3	9,5	0,5	3,5	13,2	0,3	3,4	11,8
Văduv/ă	1,1	12,3	38,7	0,6	12,9	36,1	0,7	12,7	36,9
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,1	0,6	5,4	0,0	1,0	7,3	0,1	0,8	6,3
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	2,9	5,2	0,0	1,0	6,7	0,0	1,8	6,2
Pensionar/ă	0,2	11,4	36,1	0,4	11,3	37,9	0,4	11,3	37,4
Șomer/ă	0,0	2,2	7,9	0,0	1,6	11,0	0,0	1,8	10,1
Altele	0,5	4,4	7,6	0,4	3,3	11,2	0,4	3,6	10,1
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,3	8,3	26,1	0,2	5,9	24,0	0,2	6,6	24,7
Chintila II	0,0	7,8	22,0	0,5	7,8	23,7	0,4	7,8	23,3
Chintila III	0,1	2,9	9,8	0,2	2,8	13,0	0,2	2,8	11,8
Chintila IV	0,3	3,8	11,9	0,1	3,6	17,5	0,2	3,6	15,6
Chintila V	0,3	1,8	6,8	0,0	2,3	10,9	0,1	2,1	9,1

Covid									
Până la lockdown	0,3	4,6	13,8	0,4	5,4	18,7	0,4	5,0	16,4
După lockdown	0,1	2,9	9,2	0,2	3,7	14,7	0,2	3,4	12,9
Total	0,2	3,5	10,9	0,2	4,1	15,7	0,2	3,9	13,9

9.3. Dificultăți de vedere

Circa 0,1% din populație a raportat dificultăți grave de vedere, chiar dacă poartă ochelari, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite, iar aproximativ patru la sută (3,7%) – dificultăți moderate de vedere, fără diferențe semnificative în funcție de mediul de reședință (3,8 urban vs 3,7% rural) (*Tabelele 9.3.1., 9.3.2.*). Ponderea dificultăților moderate de vedere se înregistrează odată cu înaintarea în vârstă, de la 1,2 în grupa de vârstă 15-19 ani până la 17,7% în grupa de vârstă 75-79 de ani. Ca și în cazul dificultăților locomotorii moderate, persoanele cu studii primare constituie cele mai dezavantajate grupe, rata dificultăților moderate de vedere fiind de circa două ori mai mare (6,3%) în comparație cu persoanele cu niveluri de studii mai înalte, ceea ce denotă afectarea dreptului la educație. De asemenea, ponderea dificultăților moderate de vedere este de două ori mai mare printre persoanele cu cel mai mic venit (7,1% în chintila I, 6,9% în chintila II) în comparație cu cei mai înstăriți (2,8% în chintila V).

Circa trei din zece persoane (29,1%) declară dificultăți de vedere ușoare în realizarea activităților zilnice obișnuite cu o proporție semnificativ mai mare la femei (33,9%) în comparație cu bărbații (23,9%) și la persoane din mediul rural (30,8%) în comparație cu mediul urban (26,4%). Circa una din zece persoane declară dificultăți de vedere ușoare în grupele de vârstă între 15 și 34 de ani. Ponderea dificultăților de vedere ușoare crește gradual odată cu înaintarea în vârstă, afectând aproape jumătate sau mai mult dintre persoanele cu vârsta de 50-54 de ani și mai mult. Persoanele cu studii secundare profesionale (32,9%) și cele cu studii medii de specialitate (34,5%) declară mai frecvent dificultăți de vedere ușoare în comparație cu persoanele cu alte niveluri de studii. Ca și în cazul dificultăților locomotorii, cele mai dezavantajate sunt persoanele cu cele mai mici venituri (38,0% în chintila I, 37,6% în chintila II) în comparație cu cele mai înstărite (26,0% în chintila V).

TABELUL 9.3.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de vedere, chiar dacă poartă ochelari, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, în %

	Bărbați			Femei			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	1,0	6,4	0,0	1,5	13,5	0,0	1,2	9,9
20-24	0,0	1,1	4,8	0,0	1,1	11,2	0,0	1,1	8,0
25-29	0,0	0,0	7,5	0,3	0,6	13,9	0,1	0,3	10,7
30-34	0,0	0,0	5,7	0,0	1,7	13,4	0,0	0,9	9,5
35-39	0,0	1,4	16,0	0,0	2,1	14,0	0,0	1,8	15,0
40-44	0,0	2,3	13,5	0,0	1,9	21,3	0,0	2,1	17,4
45-49	0,0	3,3	30,1	0,0	2,7	40,3	0,0	3,0	35,4
50-54	0,3	4,9	43,5	0,2	4,1	50,3	0,3	4,5	47,1
55-59	0,5	4,7	48,7	0,2	6,0	59,3	0,3	5,4	54,5
60-64	0,4	7,6	49,7	0,0	6,2	60,1	0,2	6,8	55,6
65-69	0,7	10,8	51,6	0,1	9,1	61,4	0,4	9,8	57,4
70-74	0,0	10,8	52,7	0,6	13,3	60,4	0,3	12,3	57,4
75-79	1,2	16,8	55,1	0,3	18,1	60,4	0,6	17,7	58,6
Regiune									
Chișinău	0,3	3,4	21,7	0,2	4,0	32,0	0,2	3,7	27,1
Nord	0,2	4,0	25,6	0,1	4,7	39,5	0,2	4,4	33,4
Centru	0,1	2,7	22,2	0,1	3,4	30,0	0,1	3,1	26,3
Sud	0,1	3,4	26,1	0,1	4,7	35,5	0,1	4,1	30,6
Nivel de studii									
Primar	0,0	1,7	18,6	0,0	11,3	38,7	0,0	6,3	28,2
Gimnazial	0,2	2,4	19,5	0,1	4,7	31,9	0,2	3,6	26,0
Mediu general	0,1	3,1	22,5	0,2	4,1	34,9	0,2	3,7	29,4
Secundar profesional	0,1	4,0	31,0	0,0	3,8	35,3	0,0	3,9	32,9
Mediu de specialitate	0,3	4,3	26,9	0,1	3,5	40,5	0,2	3,9	34,5
Superior	0,1	3,0	20,3	0,0	3,1	27,6	0,0	3,1	24,4

Statut marital									
Căsătorit/ă	0,1	3,2	26,7	0,0	2,8	31,3	0,1	3,0	29,2
Concubinaj	0,0	2,8	16,9	0,0	3,5	25,4	0,0	3,2	21,1
Divorțat/ă/separat/ă	0,7	5,1	31,2	0,3	5,3	40,0	0,5	5,2	35,6
Necăsătorit/ă	0,1	2,3	17,1	0,2	5,3	36,4	0,1	3,5	25,0
Văduv/ă	0,9	13,2	53,0	0,1	11,5	54,9	0,3	11,9	54,5
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,0	1,3	18,6	0,0	1,8	28,5	0,0	1,5	23,2
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	1,2	16,2	0,8	1,7	34,5	0,2	1,3	19,7
Pensionar/ă	0,3	10,4	50,0	0,2	9,6	59,8	0,2	9,9	56,5
Șomer/ă	0,0	2,1	22,3	0,0	3,6	33,4	0,0	2,6	26,0
Altele	0,4	3,7	21,2	0,1	2,7	21,3	0,2	3,1	21,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	7,8	29,7	0,0	6,3	45,6	0,0	7,1	37,6
Chintila II	0,3	5,8	29,2	0,2	7,8	44,9	0,2	6,9	38,0
Chintila III	0,2	2,3	22,4	0,1	2,6	31,2	0,1	2,5	27,0
Chintila IV	0,1	2,8	25,5	0,1	3,7	35,0	0,1	3,3	30,7
Chintila V	0,1	2,5	22,9	0,1	3,1	28,6	0,1	2,8	26,0
Covid									
Până la lockdown	0,2	4,1	24,6	0,1	4,9	37,2	0,1	4,5	31,0
După lockdown	0,2	2,9	23,6	0,1	3,9	32,7	0,1	3,4	28,4
Total	0,2	3,3	23,9	0,1	4,2	33,9	0,1	3,7	29,1

TABELUL 9.3.2. Proporția persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de vedere, chiar dacă poartă ochelari, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților

	Urban			Rural			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	2,5	12,8	0,0	0,4	8,1	0,0	1,2	9,9
20-24	0,0	1,6	8,9	0,0	0,7	7,2	0,0	1,1	8,0
25-29	0,3	0,0	11,7	0,0	0,5	9,9	0,1	0,3	10,7
30-34	0,0	1,0	10,3	0,0	0,7	8,8	0,0	0,9	9,5
35-39	0,0	3,0	16,1	0,0	0,8	14,2	0,0	1,8	15,0
40-44	0,0	2,8	15,8	0,0	1,7	18,3	0,0	2,1	17,4
45-49	0,0	4,9	39,2	0,0	2,2	33,7	0,0	3,0	35,4
50-54	0,5	5,4	49,7	0,2	4,2	46,1	0,3	4,5	47,1
55-59	0,3	6,2	55,2	0,3	5,1	54,1	0,3	5,4	54,5
60-64	0,0	5,6	54,2	0,2	7,3	56,1	0,2	6,8	55,6
65-69	0,7	10,8	51,9	0,2	9,4	59,7	0,4	9,8	57,4
70-74	0,4	11,8	54,9	0,3	12,6	58,6	0,3	12,3	57,4
75-79	0,7	15,7	58,2	0,6	18,5	58,8	0,6	17,7	58,6
Regiune									
Chișinău	0,3	4,0	26,8	0,0	2,5	28,4	0,2	3,7	27,1
Nord	0,1	4,1	29,8	0,2	4,6	36,1	0,2	4,4	33,4
Centru	0,0	2,0	19,9	0,1	3,3	27,8	0,1	3,1	26,3
Sud	0,1	4,4	27,0	0,1	3,9	32,0	0,1	4,1	30,6

Nivel de studii									
Primar	0,0	5,4	30,4	0,0	6,5	27,6	0,0	6,3	28,2
Gimnazial	0,1	3,7	23,1	0,2	3,6	26,8	0,2	3,6	26,0
Mediu general	0,2	3,7	24,2	0,1	3,7	32,4	0,2	3,7	29,4
Secundar profesional	0,0	4,9	34,0	0,1	3,5	32,4	0,0	3,9	32,9
Mediu de specialitate	0,5	4,4	32,5	0,0	3,4	36,0	0,2	3,9	34,5
Superior	0,0	2,8	21,4	0,1	3,7	30,3	0,0	3,1	24,4
Statut marital									
Căsătorit/ă	0,2	2,7	25,8	0,0	3,1	30,9	0,1	3,0	29,2
Concubinaj	0,0	4,6	18,0	0,0	2,2	23,1	0,0	3,2	21,1
Divorțat/ă /separat/ă	0,4	4,5	35,4	0,6	5,8	35,8	0,5	5,2	35,6
Necăsătorit/ă	0,0	4,9	23,7	0,2	2,7	25,8	0,1	3,5	25,0
Văduv/ă	0,0	10,9	53,3	0,4	12,3	54,9	0,3	11,9	54,5
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,0	1,7	21,8	0,0	1,3	24,6	0,0	1,5	23,2
Lucrător/oare pe cont propriu	0,4	1,0	21,6	0,0	1,4	18,6	0,2	1,3	19,7
Pensionar/ă	0,3	10,2	54,7	0,2	9,7	57,3	0,2	9,9	56,5
Șomer/ă	0,0	3,0	25,3	0,0	2,4	26,3	0,0	2,6	26,0
Altele	0,2	4,1	18,9	0,2	2,6	22,3	0,2	3,1	21,2
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	7,7	35,9	0,0	6,8	38,3	0,0	7,1	37,6
Chintila II	0,1	6,7	39,3	0,3	7,0	37,6	0,2	6,9	38,0
Chintila III	0,0	2,7	26,5	0,2	2,4	27,4	0,1	2,5	27,0
Chintila IV	0,3	4,3	23,0	0,0	2,8	34,7	0,1	3,3	30,7
Chintila V	0,2	3,6	22,5	0,0	2,2	28,8	0,1	2,8	26,0
Covid									
Până la lockdown	0,2	4,7	26,7	0,1	4,4	34,9	0,1	4,5	31,0
După lockdown	0,1	3,2	26,2	0,1	3,5	29,4	0,1	3,4	28,4
Total	0,2	3,8	26,4	0,1	3,7	30,8	0,1	3,7	29,1

9.4. Dificultăți de auz

O pondere mică din populație raportează dificultăți grave (0,1%) sau moderate (1,0%) de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv (Tabelul 9.4.1., Tabelul 9.4.2.). Ponderea dificultății moderate de auz se remarcă gradual odată cu înaintarea în vârstă, de la 0,3% în grupa de vârstă 20-24 de ani până la 7,3% în grupa de vârstă 75-79 de ani. O pondere de circa 4 ori mai mare a dificultăților moderate de auz a fost raportată de către persoanele cele mai sărace (2,0 în chintila I) în comparație cu persoanele cele mai bogate (0,5% în chintila V).

Aproape una din zece persoane (8,6%) raportează dificultăți ușoare de auz, fără diferențe semnificative în funcție de sex. Populația din mediul rural raportează mai frecvent dificultăți de auz ușoare (9,8%) în comparație cu cea din mediul urban (6,4%). Ca și celelalte tipuri de dificultăți de funcționare, ponderea persoanelor care au declarat că suferă de dificultăți ușoare de auz crește odată cu înaintarea în vârstă de la mai puțin de unu la sută în grupa celor mai tineri până la trei din zece persoane în grupa vârstnicilor de 70-74 de ani (30,5%) și patru din zece persoane din grupa de vârstă 75-79 de ani (41,9%). Ponderea dificultății ușoare de auz este de aproape două ori mai mare în regiunea de sud (10,3%) și cea de nord (9,6%) în comparație cu mun. Chișinău (5,7%). Dificultatea ușoară de auz este de circa trei ori mai frecventă printre persoanele cu studii primare (14,9%) în comparație cu cele cu studii superioare (4,8%) și printre persoanele cu nivel de venit scăzut (17,5% în chintila I, 13,8% în chintila II) în comparație cu cele mai înstărite (4,7% în chintila V).

TABELUL 9.4.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, în %

	Bărbați			Femei			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
20-24	0,0	0,5	2,1	0,0	0,0	1,8	0,0	0,3	2,0
25-29	0,0	0,5	1,5	0,0	0,3	2,2	0,0	0,4	1,9
30-34	0,4	0,0	3,6	0,0	0,6	2,7	0,2	0,3	3,2
35-39	0,3	0,0	2,7	0,0	0,2	3,9	0,2	0,1	3,3
40-44	0,0	0,4	4,9	0,0	0,2	3,6	0,0	0,3	4,2
45-49	0,0	0,3	5,4	0,3	1,0	6,2	0,1	0,7	5,8
50-54	0,0	0,9	7,4	0,0	0,9	8,1	0,0	0,9	7,8
55-59	0,0	1,5	14,3	0,2	0,3	12,5	0,1	0,9	13,3

60-64	0,0	2,5	19,1	0,4	1,5	14,6	0,2	1,9	16,5
65-69	0,0	2,9	24,0	0,2	2,2	22,6	0,1	2,5	23,2
70-74	0,0	5,4	31,2	0,0	3,0	30,0	0,0	3,9	30,5
75-79	0,0	7,8	44,0	0,0	7,0	40,9	0,0	7,3	41,9
Regiune									
Chișinău	0,5	0,9	5,2	0,5	0,7	6,1	0,5	0,8	5,7
Nord	0,0	1,3	9,6	0,0	0,8	9,6	0,0	1,1	9,6
Centru	0,0	0,8	7,2	0,1	0,8	8,7	0,1	0,8	8,0
Sud	0,1	1,0	9,8	0,0	1,3	10,8	0,1	1,2	10,3
Nivel de studii									
Primar	0,0	1,3	10,4	0,0	4,4	19,8	0,0	2,8	14,9
Gimnazial	0,3	0,8	7,8	0,3	1,4	10,8	0,3	1,1	9,3
Mediu general	0,0	1,0	7,4	0,1	0,7	9,1	0,0	0,9	8,3
Secundar profesional	0,2	1,1	9,8	0,1	0,7	8,7	0,2	0,9	9,3
Mediu de specialitate	0,0	1,3	8,7	0,0	0,9	8,2	0,0	1,1	8,4
Superior	0,0	0,7	4,9	0,0	0,2	4,8	0,0	0,4	4,8
Statut marital									
Căsătorit /ă	0,0	0,9	8,7	0,1	0,5	6,7	0,0	0,7	7,6
Concubinaj	0,5	0,4	5,6	0,0	0,8	7,3	0,2	0,6	6,4
Divorțat/ă /separat/ă	0,0	2,4	8,1	0,0	1,3	10,3	0,0	1,8	9,2
Necăsătorit/ă	0,3	0,8	5,9	0,3	1,4	10,5	0,3	1,0	7,8
Văduv/ă	0,0	4,0	29,9	0,1	3,1	23,1	0,1	3,3	24,6
Statut ocupațional									
Salariat	0,3	0,2	3,5	0,1	0,4	4,1	0,2	0,3	3,8
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	0,0	4,1	0,0	1,3	5,1	0,0	0,2	4,3
Pensionar	0,0	4,2	24,3	0,2	2,3	22,2	0,1	3,0	22,9
Șomer/ă	0,0	0,9	6,7	0,0	0,4	6,7	0,0	0,8	6,8
Altele	0,2	0,6	7,9	0,1	0,5	4,8	0,1	0,6	6,0

Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	2,5	18,3	0,3	1,4	16,7	0,1	2,0	17,5
Chintila II	0,0	1,8	11,7	0,2	1,7	15,3	0,1	1,7	13,8
Chintila III	0,5	0,8	7,2	0,3	0,5	7,7	0,4	0,6	7,5
Chintila IV	0,0	1,1	9,8	0,0	0,7	10,1	0,0	0,9	9,9
Chintila V	0,0	0,3	5,4	0,0	0,6	4,1	0,0	0,5	4,7
Covid									
Până la lockdown	0,0	1,7	10,4	0,1	1,4	10,5	0,1	1,6	10,4
După lockdown	0,2	0,7	7,2	0,1	0,7	8,4	0,1	0,7	7,8
Total	0,13	1,0	8,1	0,1	0,9	9,0	0,1	1,0	8,6

TABELUL 9.4.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de auz, chiar dacă poartă aparat auditiv, în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, în %

	Urban			Rural			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	1,3	0,0	0,7	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,5
20-24	0,0	0,0	2,0	0,0	0,5	2,0	0,0	0,3	2,0
25-29	0,0	0,9	1,6	0,0	0,0	2,1	0,0	0,4	1,9
30-34	0,4	0,0	1,7	0,0	0,5	4,4	0,2	0,3	3,2
35-39	0,4	0,2	2,3	0,0	0,0	4,1	0,2	0,1	3,3
40-44	0,0	0,0	5,8	0,0	0,5	3,4	0,0	0,3	4,2
45-49	0,4	1,4	4,2	0,0	0,4	6,5	0,1	0,7	5,8
50-54	0,0	1,4	5,6	0,0	0,7	8,7	0,0	0,9	7,8
55-59	0,3	0,6	9,8	0,0	1,0	14,9	0,1	0,9	13,3
60-64	0,5	2,0	14,9	0,1	1,9	17,1	0,2	1,9	16,5
65-69	0,5	1,3	21,3	0,0	3,0	24,0	0,1	2,5	23,2
70-74	0,0	4,0	26,6	0,0	3,9	32,3	0,0	3,9	30,5
75-79	0,0	7,6	41,4	0,0	7,1	42,2	0,0	7,3	41,9

Regiune									
Chișinău	0,6	0,8	5,4	0,0	0,8	6,9	0,5	0,8	5,7
Nord	0,0	0,9	6,1	0,0	1,2	12,1	0,0	1,1	9,6
Centru	0,2	0,2	6,0	0,0	0,9	8,5	0,1	0,8	8,0
Sud	0,3	1,2	9,2	0,0	1,1	10,7	0,1	1,2	10,3
Nivel de studii									
Primar	0,0	4,7	16,2	0,0	2,3	14,5	0,0	2,8	14,9
Gimnazial	1,2	0,9	7,4	0,0	1,1	9,9	0,3	1,1	9,3
Mediu general	0,1	0,7	6,1	0,0	1,0	9,6	0,0	0,9	8,3
Secundar profesional	0,5	1,4	8,6	0,0	0,7	9,5	0,2	0,9	9,3
Mediu de specialitate	0,0	1,1	7,3	0,0	1,1	9,3	0,0	1,1	8,4
Superior	0,0	0,1	3,8	0,0	1,1	6,9	0,0	0,4	4,8
Statut marital									
Căsătorit /ă	0,1	0,4	5,7	0,0	0,8	8,6	0,0	0,7	7,6
Concubinaj	0,6	0,7	5,7	0,0	0,6	6,9	0,2	0,6	6,4
Divorțat/ă/separat/ă	0,0	2,5	8,1	0,0	1,2	10,2	0,0	1,8	9,2
Necăsătorit/ă	0,8	1,0	5,1	0,0	1,1	9,5	0,3	1,0	7,8
Văduv/ă	0,0	2,4	22,2	0,1	3,6	25,4	0,1	3,3	24,6
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,3	0,1	3,6	0,0	0,5	4,0	0,2	0,3	3,8
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	0,0	3,0	0,0	0,4	5,0	0,0	0,2	4,3
Pensionar/ă	0,4	2,7	20,8	0,0	3,0	23,7	0,1	3,0	22,9
Șomer/ă	0,0	1,4	4,4	0,0	0,5	7,9	0,0	0,8	6,8
Altele	0,4	0,8	4,2	0,0	0,5	6,8	0,1	0,6	6,0
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,4	1,6	11,7	0,0	2,2	19,9	0,1	2,0	17,5
Chintila II	0,2	2,3	12,8	0,1	1,6	14,1	0,1	1,7	13,8
Chintila III	1,0	0,4	6,3	0,0	0,8	8,1	0,4	0,6	7,5
Chintila IV	0,0	0,3	7,9	0,0	1,2	11,0	0,0	0,9	9,9
Chintila V	0,0	0,5	3,5	0,0	0,5	5,6	0,0	0,5	4,7

Covid									
Până la lockdown	0,1	1,4	7,3	0,0	1,7	13,2	0,1	1,6	10,4
După lockdown	0,4	0,5	5,9	0,0	0,8	8,7	0,1	0,7	7,8
Total	0,3	0,8	6,4	0,0	1,0	9,8	0,1	1,0	8,6

9.5. Dificultăți de memorie și/sau concentrare

Ponderea dificultăților de memorie și/sau concentrare moderate constituie 1,2%, fără diferențe semnificative în funcție de sex și mediul de reședință (*Tabelele 9.5.1 și 9.5.2*). Alți circa 15,9% din populație au raportat dificultăți ușoare de memorie și/sau de concentrare cu o proporție semnificativ mai mare de femei (18,7%) în comparație cu bărbații (12,9%) și o diferență mai puțin pronunțată între cele două medii de reședință (16,3% în rural vs 15,2% în urban).

Deși ponderea dificultăților ușoare de memorie și/sau de concentrare crește odată cu înaintarea în vârstă, trebuie menționat faptul că în grupele de vârstă aptă de muncă cota persoanelor afectate crește de la 7,5% în grupa de vârstă de 20-24 de ani până la 26,0% în grupa de vârstă de 60-64 de ani. Persoanele vârstnice sunt afectate de dificultățile ușoare de memorie și/sau concentrare în proporție de circa o treime (grupele de vârstă 65-74 de ani) și o doime (grupa de vârstă 75-79 de ani). O pondere mai mare (cca 17,0%-18,0%) a fost înregistrată în regiunile de nord, și de sud și mun. Chișinău în comparație cu regiunea de centru (12,6%).

Rata dificultăților ușoare de memorie și/sau de concentrare este invers proporțională cu nivelul de studii și nivelul de venit. Astfel, dificultățile ușoare de memorie și/sau concentrare au fost raportate de una din cinci persoane printre cei cu studii primare (20,6%) în comparație cu una din zece persoane printre cele cu studii superioare (11,5%) și mai mult de o pătrime din persoanele cele mai sărace (25,1% în chintila II, 26,9% în chintila I) în comparație cu cele mai înstărite (11,5% în chintila V).

TABELUL 9.5.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de memorie și/sau concentrare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %

	Bărbați		Femei		Total	
	Moderate	Ușoare	Moderate	Ușoare	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă						
15-19	0,0	4,0	0,0	9,2	0,0	6,5
20-24	0,0	4,2	1,1	10,8	0,5	7,5
25-29	0,5	5,0	0,3	10,9	0,4	7,9
30-34	0,8	7,7	0,4	9,8	0,6	8,7
35-39	1,0	10,2	0,6	13,9	0,8	12,0
40-44	0,8	9,7	0,7	11,3	0,7	10,5
45-49	1,0	12,7	2,0	14,9	1,5	13,8
50-54	1,9	12,0	0,9	22,1	1,4	17,4
55-59	1,0	20,4	1,8	24,4	1,5	22,6
60-64	1,7	24,5	2,1	27,1	1,9	26,0
65-69	2,2	29,3	3,2	33,3	2,8	31,7
70-74	2,2	35,8	2,8	36,1	2,5	36,1
75-79	4,8	41,3	4,8	51,1	4,8	47,8
Regiune						
Chișinău	1,3	13,1	1,4	20,7	1,4	17,1
Nord	1,4	14,4	1,8	20,7	1,7	17,9
Centru	0,8	9,5	1,1	15,4	1,0	12,6
Sud	0,9	15,9	1,1	20,0	1,0	17,9
Nivel de studii						
Primar	1,5	10,1	3,6	32,0	2,5	20,6
Gimnazial	1,0	14,6	2,0	19,8	1,5	17,3
Mediu general	0,7	10,9	1,3	20,3	1,0	16,1
Secundar profesional	1,3	15,8	1,0	19,4	1,2	17,4
Mediu de specialitate	1,0	10,8	0,8	17,5	0,9	14,5
Studii superioare	1,0	9,8	0,8	12,8	0,9	11,5

Statut marital						
Căsătorit /ă	0,6	12,7	0,9	15,7	0,8	14,3
Concubinaj	1,3	11,2	1,1	17,9	1,2	14,6
Divorțat/ă/separat/ă	3,0	20,2	2,4	16,8	2,7	18,5
Necăsătorit/ă	1,3	11,2	2,3	23,6	1,7	16,3
Văduv/ă	2,4	32,9	2,0	31,5	2,1	31,8
Statut ocupațional						
Salariat/ă	0,4	8,5	0,6	11,3	0,5	9,8
Lucrător/oare pe cont propriu	0,5	7,2	1,9	16,1	0,8	8,9
Pensionar/ă	2,0	29,4	2,9	33,6	2,6	32,2
Șomer/ă	0,9	11,2	0,5	20,9	0,8	14,5
Altele	1,7	13,5	1,1	14,1	1,3	13,9
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	2,2	24,7	3,3	29,1	2,8	26,9
Chintila II	2,7	19,6	2,2	29,3	2,4	25,1
Chintila III	1,0	10,9	0,9	16,1	0,9	13,6
Chintila IV	0,4	12,9	1,3	19,2	0,9	16,4
Chintila V	0,3	10,3	0,6	12,5	0,4	11,5
Covid						
Până la lockdown	1,1	17,5	2,0	23,7	1,6	20,7
După lockdown	1,0	11,0	1,1	16,7	1,0	14,0
Total	1,0	12,9	1,3	18,7	1,2	15,9

TABELUL 9.5.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de memorie și/sau concentrare în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %

	Urban		Rural		Total	
	Moderate	Ușoare	Moderate	Ușoare	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă						
15-19	0,0	9,6	0,0	4,6	0,0	6,5
20-24	0,4	11,2	0,7	4,4	0,5	7,5
25-29	0,0	11,2	0,7	5,5	0,4	7,9
30-34	0,9	10,0	0,4	7,6	0,6	8,7
35-39	1,9	14,1	0,0	10,4	0,8	12,0
40-44	1,2	11,8	0,5	9,8	0,7	10,5
45-49	2,8	11,6	1,0	14,8	1,5	13,8
50-54	1,9	16,5	1,1	17,8	1,4	17,4
55-59	1,8	18,6	1,3	24,4	1,5	22,6
60-64	2,4	23,4	1,7	27,0	1,9	26,0
65-69	2,7	27,3	2,8	33,5	2,8	31,7
70-74	2,7	36,0	2,5	36,0	2,5	36,1
75-79	2,1	45,2	6,0	48,9	4,8	47,8
Regiune						
Chișinău	1,5	17,6	0,7	14,9	1,4	17,1
Nord	1,6	12,6	1,7	21,9	1,7	17,9
Centru	0,5	8,9	1,1	13,5	1,0	12,6
Sud	1,4	19,8	0,8	17,2	1,0	17,9
Nivel de studii						
Primar	5,5	22,8	1,7	20,0	2,5	20,6
Gimnazial	1,3	17,6	1,6	17,2	1,5	17,3
Mediu general	1,4	14,6	0,8	16,9	1,0	16,1
Secundar profesional	2,1	20,0	0,8	16,3	1,2	17,4
Mediu de specialitate	1,1	13,7	0,7	15,2	0,9	14,5
Superior	0,9	12,0	0,8	10,5	0,9	11,5

Statut marital						
Căsătorit/ă	0,9	13,4	0,7	14,8	0,8	14,3
Concubinaj	2,0	14,5	0,6	14,6	1,2	14,6
Divorțat/ă/separat/ă	2,9	19,1	2,5	18,0	2,7	18,5
Necăsătorit/ă	1,7	16,6	1,7	16,0	1,7	16,3
Văduv/ă	1,8	26,3	2,2	33,8	2,1	31,8
Statut ocupațional						
Salariat/ă	0,7	11,4	0,3	8,3	0,5	9,8
Lucrător/oare pe cont propriu	1,6	12,2	0,3	6,9	0,8	8,9
Pensionar/ă	2,6	28,6	2,6	33,7	2,6	32,2
Șomer/ă	1,2	12,7	0,6	15,2	0,8	14,5
Altele	1,7	15,2	1,1	13,3	1,3	13,9
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	2,9	25,7	2,7	27,4	2,8	26,9
Chintila II	3,2	22,4	2,2	26,0	2,4	25,1
Chintila III	1,5	13,8	0,6	13,4	0,9	13,6
Chintila IV	1,3	16,6	0,7	16,3	0,9	16,4
Chintila V	0,7	12,9	0,3	10,4	0,4	11,5
Covid						
Până la lockdown	1,7	18,4	1,5	22,7	1,6	20,7
După lockdown	1,1	13,3	1,1	14,3	1,0	14,0
Total	1,4	15,2	1,1	16,3	1,2	15,9

9.6. Dificultăți de îngrijire proprie

Ponderea dificultăților grave de îngrijire personală (în a se îmbrăca, a se spăla singur) constituie 0,13%, iar a celor moderate 0,7% (Tabelele 9.6.1., 9.6.2.). Circa patru la sută (4,1%) din populație declară dificultăți ușoare de îngrijire personală, cu o frecvență relativ mai mare printre femei (4,7%) în comparație cu bărbații (3,4%) și printre populația din mediul rural (4,6%) în comparație cu cea din mediul urban (3,2%).

Cele mai dezavantajate grupuri sunt persoanele vârstnice, printre care se atestă cea mai mare rată a dificultăților ușoare de îngrijire personale (27,9% în grupa de vârstă de 75-79 de ani). O pondere mai înaltă a dificultăților ușoare de îngrijire personală a fost raportată în regiunea de nord (5,8%), unde populația este mai îmbătrânită. Rata dificultăților ușoare în îngrijirile personale este invers proporțională cu nivelul de educație (11,1% printre cei cu studii primare vs 1,4% printre cei cu studii superioare) și nivelul de bunăstare (9,3% în chintila I vs 1,6% în chintila V).

TABELUL 9.6.1. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de îngrijire proprie în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, pe sexe și după gravitatea dificultăților, %

	Bărbați			Femei			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,2	0,0
20-24	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,8
25-29	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,8	0,0	0,3	0,7
30-34	0,0	0,4	1,2	0,2	0,0	0,4	0,1	0,2	0,8
35-39	0,0	0,3	1,7	0,0	0,0	1,8	0,0	0,2	1,7
40-44	0,0	0,4	1,9	0,0	0,7	1,0	0,0	0,6	1,4
45-49	0,0	1,3	2,7	0,0	0,7	2,5	0,0	1,0	2,6
50-54	0,0	1,2	3,1	0,0	0,5	4,4	0,0	0,8	3,8
55-59	0,3	1,5	5,7	0,3	0,5	5,3	0,3	0,9	5,5
60-64	0,6	1,9	6,6	0,1	0,9	7,4	0,3	1,4	7,1
65-69	1,0	1,9	12,0	0,4	1,4	13,0	0,6	1,6	12,6
70-74	0,4	1,8	11,1	0,2	3,0	18,0	0,3	2,5	15,3
75-79	1,8	3,0	24,6	0,3	3,6	29,6	0,8	3,4	27,9
Regiune									
Chișinău	0,1	1,1	2,3	0,1	0,5	2,8	0,1	0,8	2,6
Nord	0,1	1,6	5,1	0,1	1,1	6,3	0,1	1,3	5,8
Centru	0,3	0,7	3,1	0,1	0,5	4,4	0,2	0,6	3,8
Sud	0,1	0,3	3,4	0,0	0,5	4,8	0,1	0,4	4,1

Nivel de studii									
Primar	0,0	0,7	5,4	0,0	1,6	17,4	0,0	1,1	11,1
Gimnazial	0,2	0,7	3,3	0,2	0,9	6,2	0,2	0,8	4,8
Mediu general	0,2	1,0	3,6	0,1	0,6	5,0	0,2	0,8	4,4
Secundar profesional	0,2	1,3	4,0	0,1	0,7	4,3	0,2	1,0	4,1
Mediu de specialitate	0,1	0,4	3,1	0,1	0,4	3,9	0,1	0,4	3,6
Superior	0,1	0,5	1,7	0,0	0,2	1,1	0,0	0,3	1,4
Statut marital									
Căsătorit /ă	0,1	0,4	2,8	0,1	0,5	2,9	0,1	0,4	2,9
Concubinaj	0,2	1,0	2,2	0,0	0,0	2,5	0,1	0,5	2,3
Divorțat/ă /separat/ă	0,2	3,0	6,1	0,0	1,1	4,5	0,1	2,0	5,3
Necăsătorit/ă	0,0	1,2	3,4	0,3	0,9	7,7	0,1	1,0	5,1
Văduv/ă	2,4	2,0	14,5	0,3	1,7	12,9	0,8	1,7	13,3
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,0	0,1	0,5	0,0	0,2	0,7	0,0	0,2	0,6
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	0,5	1,0	0,0	0,0	3,8	0,0	0,4	1,6
Pensionar/ă	0,5	1,8	12,1	0,2	1,5	13,3	0,3	1,6	12,9
Șomer/ă	0,0	0,1	1,2	0,2	0,5	3,2	0,1	0,2	1,9
Altele	0,3	2,0	5,1	0,1	0,4	2,5	0,2	1,0	3,5
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	0,6	8,7	0,2	0,6	10,0	0,1	0,6	9,3
Chintila II	0,4	1,8	7,0	0,2	1,2	9,0	0,3	1,5	8,1
Chintila III	0,2	1,0	2,7	0,0	0,5	3,2	0,1	0,7	3,0
Chintila IV	0,2	0,7	3,3	0,4	0,6	5,7	0,3	0,7	4,6
Chintila V	0,0	0,7	1,5	0,1	0,4	1,7	0,1	0,5	1,6
Covid									
Până la lockdown	0,1	1,3	3,6	0,1	1,0	4,8	0,1	1,2	4,2
După lockdown	0,2	0,6	3,4	0,1	0,5	4,7	0,2	0,6	4,0
Total	0,2	0,8	3,4	0,1	0,6	4,7	0,1	0,7	4,1

TABELUL 9.6.2. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care „se confruntă cu dificultăți de îngrijire proprie în desfășurarea activităților zilnice obișnuite”, după mediul de reședință și gravitatea dificultăților, %

	Urban			Rural			Total		
	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare	Grave	Moderate	Ușoare
Grupă de vârstă									
15-19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,2	0,0
20-24	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,8
25-29	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	1,1	0,0	0,3	0,7
30-34	0,2	0,0	0,0	0,0	0,4	1,5	0,1	0,2	0,8
35-39	0,0	0,4	1,7	0,0	0,0	1,8	0,0	0,2	1,7
40-44	0,0	0,5	1,1	0,0	0,6	1,6	0,0	0,6	1,4
45-49	0,0	1,9	2,9	0,0	0,7	2,4	0,0	1,0	2,6
50-54	0,0	0,5	3,2	0,0	1,0	4,0	0,0	0,8	3,8
55-59	0,0	1,4	4,8	0,4	0,7	5,8	0,3	0,9	5,5
60-64	0,0	0,9	7,7	0,5	1,5	6,8	0,3	1,4	7,1
65-69	0,2	2,2	12,4	0,8	1,4	12,7	0,6	1,6	12,6
70-74	0,0	2,6	13,8	0,4	2,5	16,0	0,3	2,5	15,3
75-79	0,7	4,8	29,4	0,9	2,8	27,3	0,8	3,4	27,9
Regiune									
Chișinău	0,1	0,8	2,3	0,0	1,0	3,9	0,1	0,8	2,6
Nord	0,0	0,7	4,5	0,2	1,8	6,7	0,1	1,3	5,8
Centru	0,0	0,5	2,5	0,3	0,6	4,1	0,2	0,6	3,8
Sud	0,1	0,7	4,1	0,1	0,3	4,1	0,1	0,4	4,1
Nivel de studii									
Primar	0,0	0,8	15,0	0,0	1,2	10,1	0,0	1,1	11,1
Gimnazial	0,2	0,7	3,9	0,2	0,9	5,0	0,2	0,8	4,8
Mediu general	0,1	0,3	3,4	0,2	1,0	4,9	0,2	0,8	4,4
Secundar profesional	0,0	1,7	4,1	0,2	0,7	4,1	0,2	1,0	4,1
Mediu de specialitate	0,1	0,7	3,9	0,1	0,1	3,4	0,1	0,4	3,6
Superior	0,0	0,3	1,1	0,1	0,2	2,0	0,0	0,3	1,4

Statut marital									
Căsătorit/ă	0,0	0,5	2,0	0,1	0,4	3,4	0,1	0,4	2,9
Concubinaj	0,0	0,5	1,5	0,2	0,5	2,9	0,1	0,5	2,3
Divorțat/ă /separat/ă	0,0	1,5	4,9	0,2	2,5	5,6	0,1	2,0	5,3
Necăsătorit/ă	0,2	1,0	3,6	0,1	1,1	6,1	0,1	1,0	5,1
Văduv/ă	0,6	1,6	16,3	0,8	1,8	12,2	0,8	1,7	13,3
Statut ocupațional									
Salariat/ă	0,0	0,2	0,4	0,0	0,1	0,8	0,0	0,2	0,6
Lucrător/oare pe cont propriu	0,0	1,0	1,3	0,0	0,0	1,7	0,0	0,4	1,6
Pensionar/ă	0,2	1,8	13,1	0,4	1,6	12,8	0,3	1,6	12,9
Șomer/ă	0,0	0,0	1,0	0,1	0,3	2,3	0,1	0,2	1,9
Altele	0,1	1,1	3,3	0,2	1,0	3,6	0,2	1,0	3,5
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	0,0	0,5	11,1	0,1	0,6	8,6	0,1	0,6	9,3
Chintila II	0,0	1,6	8,7	0,4	1,4	7,9	0,3	1,5	8,1
Chintila III	0,0	0,7	2,4	0,2	0,7	3,3	0,1	0,7	3,0
Chintila IV	0,3	1,1	3,3	0,3	0,5	5,3	0,3	0,7	4,6
Chintila V	0,0	0,5	1,0	0,1	0,5	2,1	0,1	0,5	1,6
Covid									
Până la lockdown	0,0	1,2	3,6	0,1	1,2	4,8	0,1	1,2	4,2
După lockdown	0,1	0,4	3,0	0,2	0,6	4,5	0,2	0,6	4,0
Total	0,1	0,7	3,2	0,2	0,8	4,6	0,1	0,7	4,1

Una din cinci persoane (22,0%) a raportat că se confruntă cu dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice (2 sau mai multe tipuri de dificultăți, de orice gravitate, inclusiv ușoare) (Tabelul 9.6.3.). Ponderea femeilor care au raportat dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice (25,4%) este semnificativ mai mare în comparație cu cea a bărbaților (18,2%). Situația dată poate fi explicată prin faptul că femeile au o durată a vieții mai mare în comparație cu bărbații, iar această durată mai mare este afectată de prezența bolilor cronice care contribuie la apariția dificultăților în realizarea activităților zilnice obișnuite. Populația din mediul rural, care este mai îmbătrânită, a raportat semnificativ mai frecvent dificultăți multiple în desfășurarea activităților de zi cu zi (24,0%) în comparație cu populația din mediul urban (18,5%). Ponderea dificultăților multiple crește odată cu înaintarea în vârstă, de la 2,6% în grupa de vârstă 15-19 ani până la 78,7% în grupa de vârstă 75-79 de ani.

Populația din regiunea de nord (26,5%) și cea de sud (24,4%) a raportat semnificativ mai frecvent că se confruntă cu dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice în comparație cu populația din regiunea centru (19,4%) și mun. Chișinău (17,9%), unde populația este mai tânără. Persoanele cu studii primare au raportat semnificativ mai frecvent (31,6%) că se confruntă cu dificultăți multiple în comparație cu persoanele cu niveluri mai înalte de studii. Persoanele neangajate în câmpul muncii au raportat semnificativ mai frecvent (16,5%) că se confruntă cu dificultăți multiple în comparație cu persoanele angajate în câmpul muncii (10,6% salariați și 11,4% lucrători pe cont propriu). Populația din grupele cu cele mai mici venituri a raportat de 2-3 ori mai frecvent (40,8% în chintila I și 35,8% în chintila II) că se confruntă cu dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice în comparație cu populația cea mai înstărită (14,7% în chintila V).

TABELUL 9.6.3. Ponderea persoanelor cu vârsta de 15-79 de ani care se confruntă cu „dificultăți multiple în desfășurarea activităților zilnice din cauza unor probleme fizice sau mentale”, pe sexe și medii de reședință, %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	1,5	3,9	4,5	1,5	2,6
20-24	1,6	5,4	5,1	2,1	3,5
25-29	3,5	5,3	4,7	4,1	4,4
30-34	5,7	6,5	5,7	6,4	6,1
35-39	9,9	9,0	10,0	9,0	9,4
40-44	9,4	10,8	9,4	10,5	10,1
45-49	17,1	23,1	19,5	20,5	20,2
50-54	25,6	31,0	26,3	29,4	28,5
55-59	34,9	43,1	34,6	41,6	39,4
60-64	40,8	46,6	42,0	44,9	44,1
65-69	52,3	60,7	55,0	58,2	57,3
70-74	58,4	68,3	62,7	65,3	64,5
75-79	74,3	81,0	77,4	79,2	78,7
Regiune					
Chișinău	14,0	21,4	17,5	19,8	17,9
Nord	22,6	29,5	19,0	32,0	26,5
Centru	16,1	22,4	13,0	20,9	19,4
Sud	20,2	28,7	24,9	24,2	24,4

Nivel de studii					
Primar	17,5	47,1	37,7	30,0	31,6
Gimnazial	16,5	28,2	20,3	23,2	22,6
Mediu general	16,5	27,0	16,9	25,5	22,4
Secundar profesional	24,3	25,5	26,7	24,1	24,8
Mediu de specialitate	18,9	25,9	21,1	24,2	22,8
Superior	12,2	14,8	11,1	18,7	13,7
Statut marital					
Căsătorit/ă	19,0	20,0	15,6	21,6	19,6
Concubinaj	13,9	19,5	15,5	17,4	16,7
Divorțat/ă/separat/ă	27,4	30,0	26,4	30,8	28,7
Necăsătorit/ă	13,4	30,8	18,0	22,2	20,6
Văduv/ă	56,7	56,9	56,7	57,0	56,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	8,8	12,5	9,7	11,4	10,6
Lucrător/oare pe cont propriu	8,3	24,6	11,3	11,5	11,4
Pensionar/ă	51,7	58,1	54,6	56,5	56,0
Șomer/ă	13,7	22,3	12,9	18,1	16,5
Altele	19,9	14,7	15,4	17,3	16,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	37,6	44,0	38,7	41,7	40,8
Chintila II	28,2	41,7	34,0	36,4	35,8
Chintila III	16,5	20,4	17,3	19,2	18,5
Chintila IV	18,6	28,1	19,7	25,9	23,8
Chintila V	13,2	15,9	13,2	15,9	14,7
Covid					
Până la lockdown	23,2	31,1	23,0	31,0	27,2
După lockdown	16,2	23,2	15,9	21,8	19,9
Total	18,2	25,4	18,5	24,0	22,0

©UNFPAMoldova/UNWomenMoldova/EU4GenderProject

10. ATITUDINILE PRIVIND ROLUL FEMEILOR ȘI BĂRBAȚILOR ÎN SOCIETATE

10.1. Liderismul politic

Importanța liderismului politic al femeilor este pe larg discutată atât la nivel internațional cât și național. Persistența stereotipurilor de gen reprezintă bariere semnificative în promovarea femeilor în calitate de lideri politici.

În cadrul studiului GGS, respondenții au fost întrebați cine ar fi lideri politici mai buni, bărbații sau femeile, fiindu-le oferite mai multe opțiuni de răspuns.

Respectiv, 12,5% din totalul respondenților sunt de acord că femeile sunt lideri politici mai buni (*Tabelul 10.1.1*).

O pondere mai înaltă a persoanelor care acceptă această situație este specifică persoanelor cu un nivel de studii gimnazial și secundar generale, cu precădere în mediul rural. După statutul ocupațional, lucrătorilor pe cont propriu le revine un procent mai ridicat, pe când șomerilor – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor divorțate/separate, iar cel mai mic număr – printre persoanele căsătorite.

Femeile susțin această idee mai activ comparativ cu bărbații, diferența de gen constituind peste 7%. Totodată, numărul femeilor descrește odată cu înaintarea în vârstă, pe când numărul bărbaților crește odată cu înaintarea în vârstă, dar neuniform. Printre persoanele care împărtășesc această idee, prevalează bărbații și femeile din regiunea de centru, cu nivel de studii gimnazial și secundar general (fetele), divorțați/separați, lucrători pe cont propriu. Și la bărbați, și la femei constatăm relația directă dintre acceptarea liderismului politic la femeilor și bunăstarea economică (cu cât nivelul de bunăstare e mai înalt, crește și numărul celor care împărtășesc această concepție).

Urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care sunt de acord cu această idee este în ușoară descreștere, preponderent în rândul bărbaților, locuitorilor din zonele rurale, atestând o creștere ușoară printre femei și la nivel urban.

TABELUL 10.1.1 Procentul femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că femeile sunt lideri politici mai buni (ATT20/ATT07a)

	Bărbați total	Femei total	Urban Total	Rural Total	Total	
	%	%	%	%	%	Nr. de respondenți
Grupă de vârstă						
15-19	7,1	17,2	13,0	11,4	12,0	400
20-24	6,5	17,8	9,7	13,9	12,0	455
25-29	8,0	16,5	7,8	15,3	12,2	550
30-34	6,8	13,7	7,5	12,7	10,3	746
35-39	10,7	18,1	9,8	17,7	14,3	794
40-44	8,5	15,5	11,2	12,5	12,0	674
45-49	9,7	18,3	12,2	15,0	14,1	683
50-54	10,1	14,7	11,1	13,1	12,5	740
55-59	9,3	17,5	12,0	14,7	13,8	991
60-64	9,2	14,4	13,3	11,7	12,1	1266
65-69	10,2	14,4	11,8	13,1	12,7	1253
70-74	13,4	13,6	13,1	13,7	13,5	807
75-79	10,4	11,4	14,6	9,6	11,0	489
Regiune						
Chișinău	9,7	15,1	11,4	18,0	12,6	1441
Nord	8,9	12,9	9,0	12,8	11,1	2263
Centru	10,4	20,1	14,5	15,7	15,5	3435
Sud	6,3	13,2	6,7	10,8	9,7	2709
Nivel de studii						
Primar	3,2	13,2	6,6	8,3	7,9	304
Gimnazial	10,7	16,5	9,9	14,8	13,7	2712
Secundar general	8,2	17,0	10,9	14,4	13,1	1664
Secundar vocațional	8,7	15,3	10,6	12,0	11,6	1974
Post-secundar vocațional	9,1	14,7	11,0	13,2	12,2	1677
Superior	7,1	15,6	10,3	14,9	11,9	1458

Statut marital						
Căsătorit /ă	9,0	14,5	9,6	13,2	12,0	5248
Concubinaj	6,9	18,8	9,6	14,8	12,9	631
Divorțat/ă/separat/ă	12,6	20,8	13,8	19,4	16,8	632
Singur/ă	8,8	17,0	10,7	13,0	12,1	1780
Văduv/ă	4,7	14,9	11,1	13,2	12,7	1182
Statut ocupațional						
Salariat/ă	8,4	16,5	10,3	14,2	12,2	2482
Lucrător/oare pe cont propriu	11,2	23,0	8,2	16,5	13,4	333
Pensionar/ă	10,1	14,3	12,9	12,8	12,9	3509
Șomer/ă	8,6	15,3	7,2	12,5	10,9	930
Altă situație	8,1	16,2	11,0	14,0	13,1	2584
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	8,2	17,3	14,7	11,9	12,7	614
Chintila II	7,4	14,3	8,0	12,4	11,2	2115
Chintila III	6,4	12,8	8,3	10,5	9,7	2501
Chintila IV	10,1	20,4	12,1	17,6	15,8	1400
Chintila V	11,9	19,3	13,3	18,0	15,9	2280
Covid						
Pre-lockdown	10,4	15,6	10,1	15,7	13,1	2943
Post-lockdown	8,2	16,0	10,6	13,1	12,3	6905
Total	8,8	15,9	10,4	13,7	12,5	9848

În același timp, 33,7% din totalul respondenților sunt de acord că bărbații sunt mai buni lideri politici comparativ cu femeile, cu o diferență ușoară la nivelul mediului de reședință: urban – rural (*Tabelul 10.1.2.*).

O pondere mai înaltă a persoanelor care acceptă această situație este specifică celor cu un nivel de studii inferioare. După statutul ocupațional, șomerilor le revine un procent mai ridicat, pe când pensionarilor – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor divorțate/separate, iar cel mai mic număr – printre persoanele căsătorite.

Bărbații susțin această ipoteză mai activ comparativ cu femeile, diferența de gen constituind peste 15%. Totodată, numărul bărbaților descrește odată cu înaintarea în vârstă, pe când numărul femeilor crește odată cu înaintarea în vârstă. Printre persoanele care împărtășesc această

idee, prevalează bărbații și femeile din regiunea de sud, cu nivel de studii primar la bărbați și profesional post-secundar la femei, bărbații fiind majoritatea dintre cei divorțați/separați, iar femeile – văduve, bărbații – șomeri, iar femeile – pensionare. Și la bărbați, și la femei constatăm relația indirectă dintre acceptarea liderismului politic al bărbaților și bunăstarea economică (cu cât nivelul de bunăstare e mai înalt, descrește numărul celor care împărtășesc această idee).

TABELUL 10.1.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că bărbații sunt lideri politici mai buni, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	42,1	26,3	34,9	33,1	33,8
Grupă de vârstă					
15-19	54,3	18,2	33,7	38,8	36,9
20-24	50,5	20,8	32,8	38,7	36,0
25-29	40,7	24,5	31,9	33,5	32,8
30-34	37,5	21,1	29,0	29,4	29,2
35-39	44,3	25,3	39,3	31,7	35,0
40-44	40,8	27,5	34,9	33,6	34,0
45-49	43,8	27,0	35,2	35,0	35,1
50-54	41,0	27,4	33,1	34,1	33,8
55-59	37,1	29,8	37,4	31,1	33,1
60-64	39,3	29,6	39,3	31,7	33,8
65-69	43,9	30,1	43,9	32,3	35,7
70-74	32,6	32,6	37,6	30,2	32,6
75-79	30,5	36,3	38,2	32,7	34,3
Regiune					
Chișinău	34,1	25,7	28,6	35,0	29,7
Nord	37,7	25,2	34,0	28,0	30,6
Centru	39,5	20,6	26,3	30,4	29,6
Sud	52,9	35,7	56,9	40,0	44,5

Nivel de studii					
Primar	70,2	24,6	48,5	48,7	48,7
Gimnazial	44,0	25,4	38,0	33,1	34,3
Secundar general	44,7	27,2	34,9	34,9	34,9
Secundar vocațional	40,1	26,7	38,0	32,4	34,1
Post-secundar vocațional	38,0	28,6	34,7	31,3	32,8
Superior	36,4	23,9	30,5	27,2	29,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	39,4	25,7	32,5	31,7	32,0
Concubinaj	40,9	24,1	37,6	29,4	32,5
Divorțat /ă/separat /ă	48,9	27,9	42,0	35,0	38,3
Singur/ă	45,6	24,2	35,4	37,9	36,9
Văduv/ă	39,1	33,5	43,6	31,4	34,7
Statut ocupațional					
Salariat/ă	39,5	28,0	33,9	34,2	34,1
Lucrător/oare pe cont propriu	44,2	16,0	34,9	41,2	38,9
Pensionar/ă	40,1	30,2	40,6	30,6	33,5
Șomer/ă	47,7	29,2	45,7	39,7	41,5
Altă situație	42,2	22,3	29,3	30,2	29,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	46,5	26,2	45,6	32,5	36,4
Chintila II	44,0	29,4	40,2	34,3	35,8
Chintila III	45,5	27,1	37,3	35,1	35,9
Chintila IV	38,5	22,2	32,9	27,9	29,6
Chintila V	33,1	22,9	24,5	30,0	27,6

10.2. Importanța studiilor superioare pentru femei și bărbați

În cadrul studiului GGS, respondenții au fost întrebați pentru cine sunt mai importante studiile superioare, pentru bărbați sau pentru femei?, fiindu-le oferite mai multe opțiuni de răspuns.

Datele arată că doar 6,7% dintre respondenți, preponderent bărbați și femei din Chișinău, sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru femei comparativ cu bărbații (Tabelul 10.2.1).

O pondere mai înaltă a respondenților care sunt de acord cu această afirmație este specifică persoanelor cu un nivel de studii gimnazial și secundar general. După statutul ocupațional, șomerilor le revine un procent mai ridicat, pe când pensionarilor – un procent mai mic. După statutul marital observăm ponderea mai mare a persoanelor divorțate/separate, iar cel mai mic număr – printre persoanele căsătorite.

Femeile susțin această idee mai activ comparativ cu bărbații, diferența de gen la general constituind doar 1,5%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Astfel, ponderea femeilor și bărbaților la acest capitol descrește odată cu înaintarea în vârstă și avansarea nivelului de studii. Printre bărbații care împărtășesc această idee majoritatea sunt cu studii gimnaziale, dintre cei aflați în concubinaj, lucrători pe cont propriu, din chintila de bunăstare cea mai joasă (I). Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea sunt cu studii primare, dintre cele divorțate/separate, șomere, dar și din chintila de bunăstare mai înaltă (V).

TABELUL 10.2.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru femei comparativ cu bărbații, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	6,0	7,3	6,8	6,6	6,7
Grupă de vârstă					
15-19	7,0	14,6	12,9	9,4	10,7
20-24	11,6	9,8	12,8	9,0	10,8
25-29	5,0	10,6	6,8	8,5	7,8
30-34	5,3	6,5	4,0	7,5	5,9
35-39	5,8	6,3	5,2	6,7	6,0
40-44	6,4	5,6	7,4	5,2	6,0
45-49	6,4	8,0	6,3	7,6	7,2
50-54	4,9	6,0	5,9	5,3	5,5
55-59	5,0	7,2	6,3	6,2	6,2
60-64	5,3	5,2	6,9	4,6	5,3
65-69	4,8	4,3	5,1	4,2	4,5
70-74	5,0	5,6	4,6	5,8	5,4
75-79	1,8	5,8	4,8	4,3	4,5

Regiune					
Chișinău	7,3	8,6	7,3	11,1	8,0
Nord	7,2	6,2	6,0	7,1	6,6
Centru	3,9	6,6	4,8	5,4	5,3
Sud	7,0	8,4	8,9	7,2	7,7
Nivel de studii					
Primar	2,3	9,8	13,4	3,8	5,8
Gimnazial	9,2	6,7	7,3	8,1	7,9
Secundar general	5,5	8,6	8,3	6,6	7,2
Secundar vocațional	5,8	6,1	5,2	6,2	5,9
Post-secundar vocațional	5,2	7,9	8,6	5,2	6,7
Superior	2,1	7,0	5,0	4,6	4,9
Statut marital					
Căsătorit/ă	4,2	6,5	6,2	5,1	5,5
Concubinaj	8,7	6,8	8,5	7,2	7,7
Divorțat/ă/separat/ă	7,6	10,2	7,1	10,5	8,9
Singur/ă	7,3	7,6	5,9	8,3	7,4
Văduv/ă	5,9	5,5	3,2	6,4	5,6
Statut ocupațional					
Salariat/ă	5,5	7,5	6,8	6,0	6,4
Lucrător/oare pe cont propriu	7,6	4,1	6,6	7,1	6,9
Pensionar/ă	4,6	5,2	5,7	4,8	5,0
Șomer/ă	7,0	8,6	4,4	8,9	7,5
Altă situație	6,3	8,4	8,5	7,1	7,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	6,7	5,4	8,4	5,1	6,1
Chintila II	5,4	5,1	4,0	5,6	5,2
Chintila III	6,0	6,7	6,8	6,1	6,4
Chintila IV	4,7	8,7	6,3	7,2	6,9
Chintila V	5,9	8,8	7,3	7,6	7,5

În același timp, conform studiului GGS, doar 6,5% dintre respondenți sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru bărbați comparativ cu femeile (Tabelul 10.2.2.).

Bărbații susțin această idee mai activ comparativ cu femeile, diferența de gen la general constituind 3,2%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Astfel, ponderea femeilor la acest capitol crește odată cu înaintarea în vârstă, pe când ponderea bărbaților scade. Printre bărbații care împărtășesc această idee, majoritatea sunt cu studii primare, dintre cei divorțați/separați, lucrători pe cont propriu, din chintila de bunăstare joasă (II). Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea sunt cu studii primare, dintre cele văduve, șomere, la fel din chintila II. Astfel, ponderea femeilor și bărbaților care împărtășesc această ipoteză descrește odată cu creșterea nivelului de studii și nivelului de bunăstare.

TABELUL 10.2.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt de acord că studiile superioare sunt mai importante pentru bărbați comparativ cu femeile, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	8,2	4,9	6,7	6,3	6,5
Grupă de vârstă					
15-19	11,5	2,9	12,2	4,5	7,4
20-24	13,2	4,0	7,5	9,7	8,7
25-29	4,0	2,8	3,8	3,2	3,4
30-34	8,2	3,3	4,4	6,9	5,7
35-39	7,2	5,5	7,2	5,7	6,4
40-44	7,9	3,4	5,5	5,7	5,6
45-49	9,1	4,5	6,1	7,0	6,7
50-54	7,1	6,5	5,3	7,4	6,8
55-59	7,9	5,0	7,5	5,8	6,3
60-64	8,6	6,4	7,2	7,4	7,3
65-69	8,9	7,2	10,7	6,7	7,9
70-74	6,5	6,9	8,5	5,9	6,7
75-79	5,5	10,1	12,4	6,9	8,5
Regiune					
Chișinău	7,9	3,6	5,8	5,1	5,6
Nord	5,2	4,1	6,1	3,5	4,6
Centru	8,5	5,0	6,0	6,9	6,7
Sud	9,9	6,3	10,1	7,5	8,2

Nivel de studii					
Primar	9,1	9,1	13,5	7,9	9,1
Gimnazial	8,7	5,5	9,8	6,2	7,0
Secundar general	8,8	6,3	6,8	7,7	7,4
Secundar vocațional	8,7	4,3	8,0	6,2	6,7
Post-secundar vocațional	8,4	4,9	6,6	6,3	6,5
Superior	4,9	2,3	3,6	3,1	3,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	6,5	4,3	4,2	5,9	5,3
Concubinaj	7,7	5,7	8,0	5,9	6,7
Divorțat/ă/separate/ă	11,9	5,2	11,7	5,7	8,5
Singur/ă	9,9	5,3	9,2	7,3	8,0
Văduv/ă	7,9	6,8	9,1	6,2	7,0
Statut ocupațional					
Salariat/ă	7,9	3,9	5,2	6,8	6,0
Lucrător/oare pe cont propriu	9,6	1,3	10,0	6,8	8,0
Pensionar/ă	7,2	7,0	8,9	6,3	7,0
Șomer/ă	7,6	4,8	6,7	6,6	6,7
Altă situație	9,1	4,5	7,4	5,8	6,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	7,3	6,3	11,8	4,7	6,8
Chintila II	12,6	6,8	12,0	8,4	9,4
Chintila III	9,0	4,9	7,5	6,5	6,9
Chintila IV	5,5	4,8	4,6	5,4	5,1
Chintila V	4,5	3,0	3,8	3,6	3,7

10.3. Atitudinile privind implicarea femeilor și bărbaților în câmpul muncii

În cadrul GGS, respondenții au fost întrebați: pentru cine este mai important un loc de muncă, pentru bărbați sau pentru femei? Rezultatele cercetării au demonstrat că 21,3% din totalul populației este de acord că un loc de muncă este mai important pentru bărbați decât femei (Tabelul 10.3.1.)

O pondere mai înaltă a persoanelor care acceptă această afirmație este specifică persoanelor cu un nivel de studii gimnazial și profesional post-secundar. După statutul ocupațional, lucrătorilor pe cont propriu le revine un procent mai ridicat, pe când pensionarilor – un procent mai mic. După statutul marital, observăm ponderea mai mare a persoanelor divorțate/separate, iar cel mai mic număr – printre persoanele căsătorite.

Bărbații susțin acest deziderat mai activ comparativ cu femeile, diferența de gen constituind 8,3%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Astfel, ponderea bărbaților la acest capitol descrește odată cu înaintarea în vârstă, pe când cea a femeilor crește (neuniform). Printre bărbații care împărtășesc această idee, majoritatea sunt din Chișinău, cu studii secundare generale, dintre cei divorțați/separați, șomeri, din chintila de bunăstare joasă (II). Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea sunt de la sud, cu studii profesional post-secundare, dintre cele divorțate/separate, pensionare, la fel din chintila II.

TABELUL 10.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt de acord că pentru bărbați este mai important un loc de muncă decât pentru femei, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	25,7	17,4	23,6	20,1	21,3
Grupă de vârstă					
15-19	36,3	18,0	34,8	23,1	27,5
20-24	32,3	16,1	23,4	25,2	24,3
25-29	26,1	15,9	25,1	18,2	21,1
30-34	27,1	17,5	20,4	24,0	22,3
35-39	25,5	18,8	24,7	20,2	22,2
40-44	24,1	16,4	20,9	19,8	20,2
45-49	23,2	19,9	24,7	20,1	21,5
50-54	23,8	17,1	17,1	21,5	20,2
55-59	20,2	14,6	19,5	16,0	17,1
60-64	23,7	18,1	24,0	19,2	20,5
65-69	25,2	19,2	29,4	18,4	21,7
70-74	19,4	15,0	22,1	14,2	16,7
75-79	17,6	20,6	24,1	17,7	19,6

Regiune					
Chișinău	28,9	17,0	23,2	20,1	22,7
Nord	21,9	16,3	21,8	16,5	18,7
Centru	19,2	13,0	11,1	17,1	16,0
Sud	34,4	24,7	38,0	26,6	29,7
Nivel de studii					
Primar	16,5	18,6	36,8	12,4	17,5
Gimnazial	27,5	18,6	27,1	21,6	22,8
Secundar general	28,4	18,0	25,7	20,9	22,6
Secundar vocațional	26,1	16,5	26,4	19,9	21,8
Post-secundar vocațional	26,2	19,0	23,4	21,3	22,2
Superior	20,2	13,6	17,8	13,8	16,5
Statut marital					
Căsătorit/ă	22,4	16,4	19,8	18,8	19,1
Concubinaj	27,1	18,5	25,4	21,2	22,8
Divorțat/ă/separate/ă	30,9	20,7	27,8	24,0	25,8
Singur/ă	28,2	16,3	27,6	20,7	23,4
Văduv/ă	19,9	20,1	26,0	17,9	20,1
Statut ocupațional					
Salariat/ă	25,7	16,4	21,5	21,2	21,3
Lucrător/oare pe cont propriu	26,5	16,5	31,1	20,7	24,6
Pensionar/ă	22,2	18,0	26,2	16,6	19,4
Șomer/ă	27,1	17,3	27,5	22,3	23,8
Altă situație	26,2	17,7	22,4	20,4	21,0
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	25,4	19,2	24,8	21,3	22,3
Chintila II	28,6	19,2	22,8	23,5	23,3
Chintila III	24,7	17,2	23,0	19,6	20,8
Chintila IV	20,1	15,2	19,5	16,4	17,4
Chintila V	20,2	14,6	18,8	15,8	17,1

10.4. Stereotipurile cu privire la rolul femeilor în societate

În cadrul GGS au fost calculate viziuni stereotipice „puternice” și „moderate” cu referire la rolurile femeilor în societate⁴³.

Conform datelor GGS, 10,5% din populație are o viziune stereotipă „puternică” cu privire la rolul femeilor în societate cu prevalență printre bărbați și în mediul urban (Tabelul 10.4.1). Astfel, bărbații sunt mai puternic marcați de stereotipuri.

Bărbații susțin acest deziderat mai activ comparativ cu femeile, diferența de gen constituind 3,4%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Printre bărbații care împărtășesc această idee, majoritatea fac parte din grupul de vârstă de 15-19 ani (ponderea fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă), sunt din zona de sud, cu studii primare (ponderea fiind în descreștere odată cu avansarea în studii), dintre cei divorțați/separați, angajați în câmpul muncii, din chintila de bunăstare medie (III). Printre femeile care împărtășesc această ipoteză, majoritatea fac parte din grupul de vârstă de 75-79 de ani, sunt de la sud, cu studii gimnaziale, dintre cele divorțate/separate, pensionare, din chintila II.

TABELUL 10.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților care susțin stereotipurile „puternice” cu privire la rolul femeilor în societate, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	12,2	8,8	11,4	9,9	10,5
Grupă de vârstă					
15-19	15,7	7,4	13,8	10,5	11,7
20-24	14,5	7,4	6,5	14,8	11,1
25-29	10,6	6,3	8,0	8,8	8,5
30-34	12,3	7,6	9,7	10,2	10,0
35-39	11,7	8,8	12,4	8,6	10,3
40-44	12,3	9,9	14,1	9,5	11,1
45-49	12,4	10,2	13,0	10,5	11,3
50-54	11,7	8,8	8,8	10,7	10,1
55-59	10,9	8,7	11,5	8,8	9,7
60-64	11,3	9,7	13,9	9,0	10,4
65-69	15,4	9,1	16,0	9,9	11,7
70-74	8,3	11,3	14,9	7,9	10,2
75-79	8,5	15,1	15,2	11,9	12,9

⁴³ Aceste două variabile sunt stabilite pornind de la variabilele egalității de gen (att07) și calculând un scor pentru fiecare individ, dacă vede femeile îndeplinind sau nu roluri tradiționale. Există 5 variabile și fiecare are un scor de la 1 (stereotip puternic) la 5 (nu este stereotip). ATT30 înregistrează persoanele care au un scor între 0-10. ATT31 îi reflectă pe cei care au un scor cuprins între 11-13.

Regiune					
Chișinău	9,7	6,2	8,2	6,4	7,9
Nord	8,7	7,2	10,9	5,6	7,8
Centru	10,6	6,7	4,7	9,5	8,6
Sud	18,2	15,1	24,6	13,8	16,7
Nivel de studii					
Primar	23,9	9,1	26,4	14,4	16,9
Gimnazial	11,5	10,2	11,3	10,6	10,8
Secundar general	13,3	8,7	12,0	10,1	10,8
Secundar vocațional	12,1	9,5	14,6	9,4	10,9
Post-secundar vocațional	13,6	7,8	11,5	9,4	10,4
Superior	8,3	6,5	7,9	6,2	7,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	10,5	8,2	9,7	9,0	9,3
Concubinaj	12,4	9,0	11,2	10,3	10,7
Divorțat/ă/separate/ă	19,1	11,8	20,1	11,2	15,5
Singur/ă	13,4	8,7	11,7	11,4	11,5
Văduv/ă	12,1	10,5	15,4	9,1	10,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	12,3	7,6	10,0	10,1	10,1
Lucrător pe cont propriu	11,8	5,3	9,1	11,4	10,6
Pensionar/ă	12,1	10,3	16,0	8,8	10,9
Șomer/ă	11,0	7,7	14,5	7,9	9,9
Altă situație	13,4	9,1	10,2	11,0	10,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	7,6	8,3	13,1	5,8	8,0
Chintila II	14,3	10,0	12,4	11,7	11,9
Chintila III	15,0	8,6	14,3	10,2	11,6
Chintila IV	7,5	6,7	7,4	6,9	7,1
Chintila V	7,4	7,0	6,6	7,7	7,2

În același timp, 47,6% din totalul populației a demonstrat o viziune stereotipă „moderată” cu privire la rolul femeilor, cu prevalență în mediul rural (Tabelul 10.4.2.). Bărbații în proporție mai mare comparativ cu femeile au o viziune stereotipă „moderată” cu privire la rolul femeilor, diferența de gen constituind 6,1%, manifestându-se în mod diferit în raport cu alte variabile. Printre bărbații, care împărtășesc această poziție, majoritatea fac parte din grupul de vârstă de 15-19 ani (pondera fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă), sunt din centru, cu studii primare, dintre celibatari, lucrători pe cont propriu, din chintila III. Printre femeile care împărtășesc această idee, majoritatea fac parte din grupul de vârstă de 15-19 și 75-79 de ani, sunt din centru, cu studii primare, dintre cele divorțate/separate, șomere, din chintila II.

TABELUL 10.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților care susțin stereotipurile „moderate” cu privire la rolul femeilor în societate, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	50,8	44,7	46,9	48,0	47,6
Grupă de vârstă					
15-19	56,9	45,3	45,3	54,8	51,3
20-24	52,7	38,3	45,1	46,1	45,7
25-29	54,3	47,9	52,0	50,6	51,2
30-34	52,8	43,4	46,7	49,3	48,1
35-39	51,2	46,5	49,1	48,8	48,9
40-44	50,0	43,7	43,3	48,7	46,8
45-49	49,7	44,3	42,7	48,6	46,9
50-54	48,6	48,2	48,9	48,2	48,4
55-59	45,7	45,2	43,7	46,3	45,4
60-64	48,7	43,2	46,7	45,1	45,6
65-69	48,8	46,3	50,2	46,1	47,3
70-74	45,3	41,6	42,7	43,3	43,1
75-79	47,6	45,9	52,1	44,1	46,4
Regiune					
Chișinău	45,8	43,5	43,8	48,7	44,6
Nord	49,5	44,6	53,3	41,8	46,7
Centru	53,7	46,5	46,6	50,7	49,9
Sud	51,1	43,2	45,1	48,0	47,3

Nivel de studii					
Primar	60,9	53,8	43,3	61,3	57,6
Gimnazial	53,4	42,9	51,7	46,8	47,9
Secundar general	52,1	47,0	45,4	51,4	49,2
Secundar vocațional	48,7	46,0	49,2	46,8	47,5
Post-secundar vocațional	48,0	47,5	46,6	48,6	47,7
Superior	49,7	40,4	44,3	44,9	44,5
Statut marital					
Căsătorit/ă	51,2	45,3	46,4	48,8	48,0
Concubinaj	51,4	45,9	50,3	47,6	48,6
Divorțat/ă/separat/ă	44,1	46,2	42,1	48,0	45,2
Singur/ă	51,9	39,8	46,5	47,3	47,0
Văduv/ă	49,7	46,1	55,7	43,7	46,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	52,2	44,2	47,5	49,3	48,5
Lucrător/oare pe cont propriu	52,3	44,1	48,3	52,2	50,8
Pensionar/ă	48,3	44,3	47,1	45,0	45,6
Șomer/ă	50,7	48,4	49,3	50,2	49,9
Altă situație	50,0	44,7	44,7	47,6	46,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	48,4	41,1	43,5	45,4	44,8
Chintila II	51,7	47,5	54,0	47,7	49,3
Chintila III	52,3	47,0	46,4	51,3	49,5
Chintila IV	50,7	44,6	46,6	47,7	47,3
Chintila V	49,7	41,3	44,3	45,8	45,2

10.5. Încrederea în oameni și planificarea viitorului

Încrederea reprezintă sentimentul de siguranță față de cinstea, buna-credință sau sinceritatea cuiva. Încrederea față de oameni este o condiție importantă de relaționare eficientă atât în cadrul familiei, cât și în societate. Totodată, precauția în relațiile cu alți oameni vizează securitatea umană a persoanei.

Astfel, respondenții au fost întrebați dacă pot avea încredere în majoritatea oamenilor, fiindu-le oferite două opțiuni de răspuns: pot avea încredere în majoritatea oamenilor sau e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii. Respectiv, 7,8% din totalul respondenților au indicat că pot avea încredere în majoritatea oamenilor, iar 92,2% din totalul respondenților consideră că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii.

Printre persoanele care au ales opțiunea că pot avea încredere în majoritatea oamenilor, se observă o prevalență mai mare a bărbaților și a persoanelor din mediul rural (*Tabelul 10.5.1*).

TABELUL 10.5.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că pot avea încredere în majoritatea oamenilor, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	8,5	7,2	7,2	8,2	7,8
Grupă de vârstă					
15-19	12,0	9,3	10,6	10,7	10,7
20-24	8,0	5,9	5,9	7,9	7,0
25-29	6,1	5,4	8,3	3,9	5,7
30-34	6,1	4,7	4,7	6,0	5,4
35-39	6,2	6,9	6,9	6,2	6,5
40-44	9,0	6,8	7,3	8,3	7,9
45-49	8,5	9,2	4,7	10,7	8,9
50-54	9,4	6,3	7,9	7,6	7,7
55-59	10,1	7,7	8,4	9,0	8,8
60-64	9,1	8,4	7,9	9,1	8,7
65-69	12,6	8,4	9,9	10,2	10,1
70-74	11,2	8,5	5,8	11,3	9,6
75-79	11,5	11,6	11,8	11,5	11,6
Regiune					
Chișinău	10,3	9,2	10,2	7,6	9,7
Nord	7,1	5,0	6,7	5,3	5,9
Centru	10,2	9,7	3,6	11,4	9,9
Sud	6,4	4,5	5,5	5,5	5,5

Nivel de studii					
Primar	16,6	10,1	5,2	15,8	13,6
Gimnazial	9,2	6,7	7,5	8,0	7,9
Secundar general	8,6	8,0	7,7	8,6	8,3
Secundar vocațional	8,6	6,9	6,0	8,6	7,8
Post-secundar vocațional	7,6	6,3	7,6	6,3	6,9
Superior	6,3	8,1	7,4	7,1	7,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	7,7	6,7	6,2	7,6	7,1
Concubinaj	9,1	8,9	9,0	9,0	9,0
Divorțat/ă/separate/ă	7,3	6,0	4,5	8,6	6,6
Singur/ă	9,2	7,8	9,5	8,1	8,6
Văduv/ă	15,8	10,0	7,6	12,6	11,3
Statut ocupațional					
Salariat/ă	7,5	6,8	7,2	7,2	7,2
Lucrător/oare pe cont propriu	13,3	6,5	16,8	9,1	12,0
Pensionar/ă	11,4	8,6	8,0	10,2	9,6
Șomer/ă	7,3	8,2	5,2	8,6	7,6
Altă situație	7,7	6,4	5,8	7,4	6,9
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	6,0	7,3	4,3	7,6	6,7
Chintila II	9,6	5,3	6,9	7,3	7,2
Chintila III	9,5	6,5	8,0	7,9	8,0
Chintila IV	9,7	10,9	9,7	10,7	10,3
Chintila V	7,3	8,8	7,4	8,8	8,2

Se constată unele diferențe de gen. Astfel, bărbații demonstrează un mai mare scor la acest capitol comparativ cu femeile, discrepanța variind între 4,1% (în grupa de vârstă 65-69 de ani) și 2,7% (în grupa de vârstă 15-19 ani). O prevalență mai mare a femeilor comparativ cu bărbații se atestă în grupele de vârstă de 45-49 și 50-54 de ani. În general, numărul bărbaților și femeilor, care împărtășesc această poziție este în creștere odată cu vârsta. Persoanele cu vârsta de 75-79 de ani prevalează printre cei cu nivel mai înalt de încredere, diferențele statistice de gen și de reședință fiind nesemnificative.

Cu referire la reședință, constatăm creșterea neuniformă a numărului de persoane care au indicat că pot avea încredere în majoritatea oamenilor odată cu înaintarea în vârstă, cu unele diferențe rural-urban. În raport cu regiunea, în general, în regiunea centru și în mun.Chîșinău se înregistrează cea mai înaltă proporție a populației (și bărbați, și femei) care are încredere în oameni. În raport cu educația, o prevalență se atestă la femeile și bărbații cu educația primară, rata bărbaților fiind mai mare (cu 6%) comparativ cu cea a femeilor. În raport cu statutul marital, persoanele văduve au un nivel mai mare de încredere în alte persoane, cu prevalența bărbaților (diferența de gen 5,8%). Nivelul cel mai jos se atestă în rândul persoanelor divorțate/separate.

După statutul ocupațional, bărbaților care lucrează pe cont propriu și femeilor pensionare le revine un procent mai ridicat. Totodată, bărbații sunt mai optimiști comparativ cu femeile din chintilele II și III, pe când în raport cu chintilele IV, V situația se inversează. Diferențe rural-urban se mențin în toate chintilele, cu prevalența celor din localitățile rurale.

Se constată că în perioada de restricții Covid-19 a crescut nivelul de încredere în alte persoane și la femeile (cu 4,0%) și la bărbații (cu 1,9%) chestionați, diferențele de gen fiind în diminuare. Indicatorul respectiv a crescut și în localitățile rurale (cu 4,1%) și urbane (cu 1,4%), cu o prevalență în cele rurale.

În continuare vom analiza atitudinea respondenților care au ales opțiunea că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii.

Datele GGS demonstrează că 92,2% din populație consideră că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii (*Tabelul 10.5.2.*). Marea majoritate a femeilor și bărbaților chestionați consideră că trebuie să fie precauți în relațiile cu majoritatea oamenilor. Diferențele de gen, de reședință, educație, statut marital sunt neuniforme în dependență de vârstă.

În raport cu vârsta, se constată ponderea mai mare a celor din grupele de vârstă 25-29 de ani și 30-34 de ani, atât printre bărbați cât și printre femei. La nivel rural, este mai mare numărul celor din grupul de 25-29 de ani, la nivel urban – a celor de 30-34 de ani și 45-49 de ani.

În general, în regiunea de sud se înregistrează cea mai înaltă proporție a persoanelor (și bărbați, și femei) care au indicat că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii.

După nivelul de studii, ponderea crește odată cu avansarea în studii (în special la bărbați), la femeile cu studii post-secundare vocaționale fiind mai mare.

Totodată, persoanele divorțate, în special din localitățile urbane, demonstrează un nivel mai înalt de precauție în relațiile cu alții.

După statutul ocupațional, bărbații șomeri, dar și cei angajați în câmpul muncii, femeile angajate în câmpul muncii, dar și cele lucrătoare pe cont propriu se evidențiază cu un indicator mai înalt, precum și cele din chintilele de bunăstare mai joasă (I și II).

TABELUL 10.5.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că e bine să fie precauți în relațiile cu oamenii, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	91,5	92,8	92,8	91,8	92,2
Grupă de vârstă					
15-19	88,0	90,7	89,4	89,3	89,3
20-24	92,0	94,1	94,1	92,2	93,0
25-29	93,9	94,6	91,7	96,1	94,3
30-34	93,9	95,4	95,3	94,0	94,6
35-39	93,8	93,1	93,1	93,8	93,5
40-44	91,0	93,2	92,8	91,7	92,1
45-49	91,5	90,8	95,3	89,3	91,1
50-54	90,7	93,8	92,1	92,4	92,3
55-59	89,9	92,3	91,6	91,0	91,2
60-64	90,9	91,6	92,1	90,9	91,3
65-69	87,4	91,6	90,1	89,8	89,9
70-74	88,8	91,5	94,2	88,7	90,4
75-79	88,5	88,4	88,2	88,5	88,4
Regiune					
Chișinău	89,7	90,8	89,8	92,4	90,3
Nord	92,9	95,0	93,3	94,7	94,1
Centru	89,8	90,3	96,4	88,6	90,1
Sud	93,6	95,5	94,6	94,5	94,5
Nivel de studii					
Primar	83,4	89,9	94,8	84,2	86,4
Gimnazial	90,8	93,3	92,5	92,0	92,1
Secundar general	91,4	92,0	92,3	91,4	91,7
Secundar vocațional	91,4	93,2	94,0	91,4	92,2
Post-secundar vocațional	92,4	93,7	92,4	93,7	93,2
Superior	93,7	91,9	92,6	92,9	92,7

Statut marital					
Căsătorit/ă	92,3	93,4	93,8	92,4	92,9
Concubinaj	90,9	91,1	91,0	91,0	91,0
Divorțat/ă/separat/ă	92,7	94,0	95,5	91,4	93,4
Singur/ă	90,8	92,2	90,5	92,0	91,4
Văduv/ă	84,2	90,0	92,4	87,4	88,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	92,5	93,2	92,8	92,8	92,8
Lucrător/oare pe cont propriu	86,8	93,5	83,2	90,9	88,1
Pensionar/ă	88,6	91,4	92,0	89,8	90,5
Șomer/ă	92,8	91,8	94,8	91,4	92,4
Altă situație	92,3	93,6	94,2	92,6	93,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	94,0	92,7	95,7	92,4	93,4
Chintila II	90,4	94,7	93,1	92,8	92,9
Chintila III	90,5	93,5	92,1	92,1	92,1
Chintila IV	90,3	89,1	90,3	89,4	89,7
Chintila V	92,7	91,2	92,6	91,2	91,9

Dincolo de impactul negativ al Covid-19, se constată o diminuare a indicatorului respectiv, mai mult între femei (cu 4 p.p.) comparativ cu bărbații (1 p.p.), cu o pondere mai mare printre persoanele de la țară (cu 4 p.p.) comparativ cu cei de la oraș (cu 1,4 p.p.).

Planificarea viitorului reprezintă una dintre strategiile de supraviețuire, dar care conferă și optimism existenței umane și încredere în viitor. Respondenții au fost întrebați dacă obișnuiesc să-și planifice viitorul sau să trăiască cu ziua de azi, respectiv, fiindu-le oferite două opțiuni de răspuns: își fac planuri de viitor cât mai mult posibil sau trăiesc cu ziua de azi.

Astfel, conform GGS, 42,0% din totalul populației a răspuns că își face planuri de viitor cât de mult posibil, cu proporția mai mare a bărbaților și a persoanelor din mediul rural (*Tabelul 10.5.3*).

Cel mai înalt nivel a fost stabilit printre femeile și bărbații din grupa de vârstă de 15-19 ani și 20-24 de ani, dar și printre cei de la sate, numărul celor care își fac planuri de viitor cât mai mult posibil fiind în descreștere semnificativă odată cu avansarea în vârstă.

În plan regional, este mai mare numărul femeilor de la sud, de la țară și al bărbaților din zona de centru și din mediul urban.

O pondere mai înaltă a celor care-și fac planuri de viitor este specifică femeilor și bărbaților care coabitează, dar și celor care lucrează pe cont propriu, din chintila de bunăstare mai înaltă (V).

Respectiv, printre cei care trăiesc cu ziua de azi predomină bărbații și femeile de vârstă înaintată, din Chișinău, văduve, pensionare, din chintila de bunăstare cea mai joasă (I).

TABELUL 10.5.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că își fac planuri de viitor cât mai mult posibil, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	43,4	40,8	39,0	43,8	42,0
Grupă de vârstă					
15-19	52,8	55,1	43,7	60,0	53,9
20-24	52,7	48,4	45,4	54,8	50,6
25-29	48,2	47,4	41,5	52,3	47,8
30-34	41,5	45,0	38,1	47,7	43,2
35-39	48,8	46,3	44,2	50,2	47,6
40-44	49,4	43,0	47,5	45,5	46,2
45-49	44,9	40,8	36,9	45,4	42,8
50-54	40,6	37,9	37,5	39,9	39,2
55-59	34,7	36,9	31,4	38,1	35,9
60-64	34,7	30,2	29,2	33,3	32,1
65-69	31,6	28,9	27,1	31,2	30,0
70-74	30,2	30,5	31,3	30,0	30,3
75-79	25,0	25,9	33,1	22,5	25,6
Regiune					
Chișinău	36,7	35,1	36,3	33,6	35,8
Nord	38,4	40,2	38,9	39,8	39,4
Centru	49,0	39,2	49,8	42,5	43,9
Sud	44,0	47,5	34,4	50,0	45,7

Nivel de studii					
Primar	69,4	43,5	44,3	60,5	57,0
Gimnazial	41,7	40,2	37,9	41,8	40,9
Secundar general	38,2	35,0	35,6	36,9	36,4
Secundar vocațional	44,8	43,3	39,7	46,1	44,2
Post-secundar vocațional	45,1	43,2	40,3	47,0	44,0
Superior	43,8	43,0	40,2	49,5	43,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	43,5	41,8	38,8	44,6	42,6
Concubinaj	49,5	48,2	43,8	52,0	48,8
Divorțat/ă/separat/ă	39,3	39,4	38,6	40,0	39,3
Singur/ă	43,7	37,9	37,6	43,6	41,3
Văduv/ă	24,5	30,9	32,2	28,5	29,4
Statut ocupațional					
Salariat/ă	46,6	43,0	41,1	48,7	44,9
Lucrător/oare pe cont propriu	56,1	45,2	38,4	63,4	54,0
Pensionar/ă	32,6	29,8	31,4	30,4	30,7
Șomer/ă	39,2	30,2	34,3	37,0	36,2
Altă situație	44,0	48,2	42,2	48,6	46,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	33,4	27,4	33,5	29,1	30,4
Chintila II	36,0	34,7	38,1	34,3	35,3
Chintila III	40,7	38,7	38,4	40,4	39,7
Chintila IV	42,2	38,4	31,7	44,4	40,1
Chintila V	54,3	50,6	46,5	57,0	52,3

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

11. MUNCA ȘI VIAȚA DE FAMILIE

11.1. Angajarea în câmpul muncii

Activitatea de muncă are un rol important în viața fiecărui om și a comunităților sociale, asigurând atât crearea de bunuri, cât și de valori ce determină acțiuni transformatoare.

În cadrul GGS, prin întrebarea „Ați putea să ne spuneți mai exact care este activitatea Dvs. în prezent?”, s-a stabilit că mai bine de 2/5 (41,5%) din persoanele cu vârsta de 15-64 de ani au lucrat pentru salariu/plată (venituri bănești și plăți în natură), o pondere mai mare înregistrându-se în rândul celor de 15-49 de ani (44,4%) (Tabelul 11.1.1). O mai mare angajare în munci plătite s-a stabilit în rândul bărbaților de 25-34 de ani, în timp ce în rândul femeilor se înregistrează o pondere mai mare în cazul celor cu vârsta de 40-49 de ani. Per total, implicarea în munci plătite este mai mare în cazul bărbaților (47,4%) decât al femeilor (35,8%).

Datele GGS evidențiază că șansele de a munci remunerat sunt mai mari în mediul urban decât în mediul rural: mai mult de jumătate din respondenții din mediul urban (54,6%) comparativ cu aproximativ a treia parte (33,6%) a celor din rural. Totodată, persoanele cu vârsta de 40-49 de ani de la sat sunt angajate în munci plătite într-o măsură mai mare comparativ cu persoanele din celelalte grupe de vârstă din mediul rural. În schimb, în mediul urban se înregistrează o pondere peste media pe eșantion în rândul persoanelor cu vârsta de 20-59 de ani, cel mai mare număr de persoane angajate în câmpul muncii stabilindu-se în intervalul de vârstă 35-44 de ani (aproximativ 66%).

O vulnerabilitate pe piața muncii este înregistrată în cazul categoriilor de vârstă 15-19 ani (11,5% sunt angajați în munci plătite) și 60-64 de ani (17,2%), în special evidențiindu-se femeile și persoanele din mediul rural. Încadrarea tinerilor cu vârsta de 15-19 ani în procesul educațional explică ponderea scăzută a celor implicați în munci remunerate, iar deținerea statutului de pensionar – în cazul celor de 60-64 de ani.

Oportunități mai mari de afirmare profesională le au persoanele din mun. Chișinău: 3 din 5 persoane (60,5%) sunt implicate în munci remunerate, cu o prevalență în rândul bărbaților.

Studiul GGS stabilește o relație directă dintre implicarea în munci plătite și nivelul de educație. Respondenții cu studii superioare exercită munci remunerate într-o pondere mai mare (69,3%) comparativ cu cei cu niveluri de educație inferioare (învățământ general – 32,5%, spre exemplu), fără diferențe semnificative în funcție de gen și mediul de reședință.

În același timp, o implicare mai mare este înregistrată în rândul celor cu nivel de bunăstare înaltă (chintila V) – 53,3% – și una foarte mică în rândul persoanelor sărace (chintila I) – 8,6%.

În funcție de numărul de copii, persoanele cu 1 copil (46,7%) și cu 2 copii (45,9%) sunt implicate în munci remunerate cu o pondere mai mare în rândul bărbaților și persoanelor din mediul urban.

TABELUL 11.1.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în muncă pentru plată/salariu⁴⁴, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	14,4	8,4	16,5	8,6	11,5
20-24	49,5	29,2	47,8	32,6	39,5
25-29	59,5	29,6	59,8	34,1	44,9
30-34	58,8	36,6	60,9	36,5	47,8
35-39	55,1	44,4	65,6	37,8	49,9
40-44	54,3	51,8	66,3	46,0	53,1
45-49	46,8	53,1	63,5	44,3	50,1
50-54	42,3	46,2	62,4	36,9	44,4
55-59	43,2	37,0	51,1	34,7	39,8
60-64	24,7	11,5	23,8	14,7	17,2
Regiune					
Chișinău	72,3	49,2	62,4	51,6	60,5
Nord	41,2	36,8	49,2	30,9	38,8
Centru	46,2	32,6	58,3	34,5	39,2
Sud	37,6	29,6	41,7	31,0	33,8
Nivel de studii					
Primar	38,4	5,8	21,0	28,7	27,1
Gimnazial	33,5	20,7	37,2	24,2	27,2
Secundar general	41,2	25,3	39,8	28,0	32,5
Secundar vocațional	45,9	34,7	56,5	34,4	40,9
Post-secundar vocațional	55,9	48,2	56,5	47,9	51,7
Superior	78,5	62,0	72,7	61,9	69,3

⁴⁴ Respondenții sunt întrebați dacă au un program de lucru cu normă întreagă sau cu jumătate de normă, punându-li-se și întrebări mai generale despre locul de muncă dacă raportează că au lucrat cu plată în ultima săptămână. Acest lucru diferă în mod semnificativ de statutul de lucrător pe cont propriu, care este folosit ca o covariabilă.

Statut marital					
Căsătorit/ă	58,1	38,2	59,3	40,5	47,0
Concubinaj	49,2	34,9	63,0	28,9	42,1
Divorțat/ă/separate/ă	36,5	44,2	52,2	29,9	40,3
Singur/ă	28,3	27,3	42,2	18,7	27,9
Văduv/ă	22,3	26,4	35,0	22,5	25,5
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	9,2	7,8	15,9	5,4	8,6
Chintila II	29,4	27,6	39,6	24,6	28,4
Chintila III	53,1	42,9	56,9	42,6	47,7
Chintila IV	45,8	28,4	56,5	26,0	36,7
Chintila V	66,3	42,3	66,7	42,3	53,3
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	40,5	32,0	53,2	24,5	37,7
1	57,8	37,2	55,9	38,4	46,7
2	51,9	41,2	56,2	40,3	45,9
3+	43,5	29,7	52,2	29,7	35,1
Covid					
Înainte de lockdown	43,0	36,9	50,9	30,1	40,0
După lockdown	49,2	35,4	56,7	34,7	42,1
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	50,9	37,8	57,0	35,8	44,4
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	47,4	35,8	54,6	33,6	41,5

Stabilitatea locului de muncă este importantă în vederea asigurării familiei cu venituri constante, dar și pentru participarea socială. Datele GGS evidențiază că 7,5% din persoanele cu vârsta de 15-64 de ani consideră că ar putea să își piardă locul de muncă în următoarele 12 luni⁴⁵ (Tabelul 11.1.2). Bărbații și persoanele din mediul urban presupun că ar putea să se confrunte cu acest risc într-o pondere mai mare. De asemenea, fiecare a 10 persoană implicată în câmpul muncii cu vârsta de 60-64 de ani (11,0%), în special femeile, consideră că ar putea rămâne fără locul de muncă în următorul an, opinie care ar putea fi justificată de posibila pensionare.

Totodată, riscul este mai mare în rândul persoanelor cu niveluri inferioare de educație: 9,2% din cei cu studii gimnaziale, 6,9% din cei cu studii superioare și cei din chintilele cele mai sărace (chintila I și II): 19,0% din chintila I și 7,1% din chintila V.

⁴⁵ Datele obținute în baza întrebării „Cât de probabil este că vă veți pierde locul de muncă în următoarele 12 luni?”

TABELUL 11.1.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care cred că și-ar putea pierde locul de muncă în următoarele 12 luni⁴⁶, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Vârsta					
15-19	11,1	11,8	8,2	15,1	11,4
20-24	10,0	3,9	8,0	7,5	7,8
25-29	6,0	5,0	6,5	4,7	5,7
30-34	6,7	9,0	8,6	6,1	7,6
35-39	7,1	5,8	5,0	8,7	6,5
40-44	12,0	5,8	11,3	7,1	9,0
45-49	7,6	8,3	8,4	7,7	8,0
50-54	6,0	8,8	10,8	5,2	7,5
55-59	7,8	5,1	7,5	5,7	6,4
60-64	7,4	16,7	12,0	10,4	11,0
Regiune					
Chișinău	10,5	8,1	9,5	9,6	9,5
Nord	8,8	7,8	7,5	9,1	8,3
Centru	3,0	4,7	2,7	4,1	3,7
Sud	11,8	9,2	12,7	9,8	10,7
Nivel de studii					
Gimnazial	10,5	7,2	11,3	8,2	9,2
Secundar general	9,1	9,1	9,8	8,4	9,1
Secundar vocațional	7,8	8,6	8,6	7,8	8,1
Post secundar vocațional	5,5	5,6	5,2	5,9	5,5
Superior	7,5	6,3	7,8	4,6	6,9

⁴⁶ Respondenții sunt întrebați dacă au un program de lucru cu normă întreagă sau cu jumătate de normă, punându-li-se și întrebări mai generale despre locul de muncă dacă raportează că au lucrat cu plată în ultima săptămână. Acest lucru diferă în mod semnificativ de statutul de lucrător pe cont propriu, care este folosit ca o covariabilă.

Statut marital					
Căsătorit/ă	6,2	7,2	7,2	6,2	6,7
Concubinaj	9,4	7,0	8,7	8,0	8,4
Divorțat/ă/separat/ă	14,1	8,6	11,8	10,0	11,1
Singur/ă	9,1	6,8	8,0	8,8	8,3
Văduv/ă	9,3	6,6	3,5	8,9	7,2
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	17,7	20,3	20,7	16,6	19,0
Chintila II	14,0	7,2	13,3	8,9	10,5
Chintila III	7,8	6,6	8,7	6,2	7,3
Chintila IV	5,2	7,7	5,2	7,4	6,2
Chintila V	7,7	6,3	7,2	7,0	7,1
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	9,1	5,3	7,5	9,0	8,0
1	5,9	7,4	7,5	5,3	6,5
2	8,6	7,9	9,3	7,4	8,2
3+	6,8	6,4	7,5	6,0	6,6
Covid-19					
Înainte de lockdown	9,1	7,2	8,6	7,6	8,2
După lockdown	7,4	7,1	7,9	6,8	7,3
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	8,1	6,7	7,8	7,2	7,5
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	7,9	7,1	8,1	6,9	7,5

Satisfacția în muncă este un factor important în asigurarea randamentului muncii, dar și în armonizarea vieții de familie cu cea profesională. Aproximativ 45,0% din totalul de persoane cu vârsta de 15-64 de ani implicate în câmpul muncii sunt mulțumite de statutul lor ocupațional⁴⁷ (Tabelul 11.1.3.). Starea de mulțumire este într-o măsură mai mare resimțită de către femei și persoanele din mediul urban, în special, din mun. Chișinău.

Studiul GGS a evidențiat că, odată cu înaintarea în vârstă, starea de satisfacție față de statutul ocupațional scade, atât în rândul femeilor, cât și al bărbaților din ambele medii de reședință. Dacă în rândul tinerilor de 15-19 ani ponderea celor satisfăcuți este de 78,5%, atunci în rândul celor de 60-64 de ani aceasta este de 27,6%.

⁴⁷ Date calculate în baza întrebării „Cât de mulțumiți sunteți de acest statut?”

Totodată, s-a stabilit o relație dintre nivelul de bunăstare și satisfacția în raport cu statutul ocupațional. Creșterea bunăstării conduce la o creștere a numărului celor satisfăcuți de statutul ocupațional: aproximativ a cincea parte (22,6%) din cei din chintila celor mai săraci (chintila I) versus mai bine de jumătate (51,3%) din respondenții cu nivel de bunăstare înaltă (chintila V).

În funcție de numărul de copii avuți în îngrijire, se atestă o scădere a numărului celor mulțumiți în raport cu creșterea numărului de copii. Mai mult de jumătate din cei fără copii (53,2%) și aproximativ 2/5 din cei cu 3 și mai mulți copii (39,0%) sunt satisfăcuți de statutul lor ocupațional.

TABELUL 11.1.3. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care sunt mulțumiți de statutul lor ocupațional⁴⁸, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	77,4	79,7	77,3	79,3	78,5
20-24	56,2	63,9	60,0	60,0	60,0
25-29	43,2	54,7	54,1	45,0	48,8
30-34	43,9	51,8	54,8	41,9	47,8
35-39	38,5	50,6	50,8	39,6	44,5
40-44	45,8	40,7	48,2	40,5	43,2
45-49	33,9	41,8	43,2	35,7	38,0
50-54	29,4	37,3	42,6	29,7	33,6
55-59	29,7	32,9	34,5	30,1	31,5
60-64	27,3	27,8	26,3	28,1	27,6
Regiune					
Chișinău	47,4	54,4	53,1	41,1	51,0
Nord	43,6	46,0	47,0	43,4	45,0
Centru	44,6	44,3	53,7	42,2	44,4
Sud	34,8	46,7	45,7	38,4	40,4

⁴⁸ Respondenții sunt întrebați dacă au un program de lucru cu normă întreagă sau cu jumătate de normă, punându-li-se și întrebări mai generale despre locul de muncă dacă raportează că au lucrat cu plată în ultima săptămână. Acest lucru diferă în mod semnificativ de statutul de ucător pe cont propriu, care este folosit ca o covariabilă.

Nivel de studii					
Primar	63,0	60,7	64,5	61,6	62,2
Gimnazial	38,6	45,6	46,2	40,7	42,0
Secundar general	42,0	45,1	50,1	39,8	43,7
Secundar vocațional	35,8	41,8	40,7	37,5	38,5
Post-secundar vocațional	43,4	42,1	47,7	38,7	42,7
Superior	54,9	60,0	58,8	55,6	57,7
Statut marital					
Căsătorit/ă	42,7	46,4	50,9	41,4	44,8
Concubinaj	38,02%	45,1	48,8	37,0	41,6
Divorțat/ă/separat/ă	31,6	42,5	43,7	31,0	37,1
Singur/ă	43,4	52,6	50,4	44,4	46,8
Văduv/ă	18,9	30,8	39,2	24,6	28,2
Nivel de bunăstare					
Chintila I	17,5	28,2	25,4	21,3	22,6
Chintila II	23,0	33,4	31,7	27,3	28,5
Chintila III	47,3	47,8	49,5	46,5	47,6
Chintila IV	52,8	49,3	60,8	45,5	51,0
Chintila V	48,1	54,0	55,5	47,7	51,3
Număr de copii					
0	48,3	62,7	56,8	50,0	53,2
1	44,7	48,0	50,2	43,2	46,5
2	39,1	42,8	46,9	38,0	41,2
3+	33,6	42,5	44,3	37,3	39,0
Covid					
Înainte de lockdown	38,5	44,5	45,4	37,9	41,5
După lockdown	43,7	48,0	53,1	42,3	45,9
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	46,6	53,1	54,7	46,4	49,8
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	42,2	47,1	50,3	41,2	44,7

11.2. Regimul și timpul de muncă

11.2.1. Aranjamentele de muncă cu ore fixe de început și sfârșit

Aranjamentele de muncă cu ore fixe de început și sfârșit⁴⁹ sunt caracteristice pentru aproximativ $\frac{3}{4}$ din persoanele de 15-64 de ani implicate în câmpul muncii (74,5%), cu o pondere mai mare în rândul femeilor (*Tabelul 11.2.1.1.*). Astfel, mai mult de 4 din 5 femei (82,4%) muncesc cu un regim fix de muncă. În cazul bărbaților, proporția acestora este mai mică cu 14,2 p.p. (68,2%).

Frecvența unor astfel de aranjamente de muncă este mai mare în rândul persoanelor implicate în munci remunerate cu vârsta de peste 45 de ani. Ponderea cea mai mare se atestă în rândul persoanelor cu vârsta de 60-64 ani (84,0%).

În funcție de nivelul de bunăstare, se observă o proporție mai mare a persoanelor implicate în câmpul muncii cu regim fix de muncă în rândul celor din chintilele I și II.

Prezența copiilor nu influențează regimul de muncă. Atât respondenții cu copii, cât și fără copii muncesc în aceeași proporție cu ore fixe de început și sfârșit ale zilei de muncă (74,2% respondenți fără copii și 74,3% respondenți cu copii).

Fiecare a patra persoană (25,2%) muncește în afara unui regim de muncă fix. Acest tip de regim de muncă este caracteristic în special bărbaților: mai mult de o treime din aceștia (31,5%) comparativ cu femeile (17,1%), și persoanelor cu vârsta de 15-44 de ani. Diferențe semnificative în funcție de mediul de reședință nu au fost stabilite.

Regimul de muncă cu ore flexibile de început și sfârșit este practicat în special de către persoanele cu niveluri de bunăstare înaltă și medie (chintilele III-V).

De asemenea, prezența copiilor nu determină o creștere a numărului persoanelor ce muncesc cu regim de muncă flexibil (25,3% persoane fără copii și 27,1% cu un copil și aproximativ 24% cu doi și 3+ copii).

⁴⁹ Datele au fost obținute în baza întrebării „Conform programului obișnuit de lucru, de obicei începeți și încheiați ziua de muncă la ore fixe?”

TABELUL 11.2.1.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta de 15-64 de ani implicați în câmpul muncii după regimul de muncă (timpul începerii și terminării lucrului), în %

	Ore fixe de început și sfârșit	Fără ore fixe de început și sfârșit
Grupă de vârstă		
15-19	70,9	29,1
20-24	76,5	23,1
25-29	69,9	29,2
30-34	74,9	24,6
35-39	70,2	29,8
40-44	68,1	31,4
45-49	79,6	20,4
50-54	80,9	18,9
55-59	78,6	21,1
60-64	84,0	15,0
Regiune		
Chișinău	71,2	28,4
Nord	77,1	22,9
Centru	74,7	25,1
Sud	75,6	23,5
Nivel de studii		
Primar	40,2	59,8
Gimnazial	72,3	27,2
Secundar general	72,4	27,1
Secundar vocațional	74,0	25,8
Post-secundar vocațional	79,9	19,9
Superior	75,3	24,3

Statut marital		
Căsătorit/ă	75,4	24,3
Concubinaj	70,5	29,5
Divorțat/ă/separat/ă	75,3	24,7
Singur/ă	73,6	25,9
Văduv/ă	75,5	22,1
Nivel de bunăstare		
Chintila I	81,8	18,2
Chintila II	78,4	21,4
Chintila III	75,6	24,4
Chintila IV	72,4	27,6
Chintila V	75,1	24,6
Număr de copii aflați în îngrijire		
0	74,2	25,3
1	72,7	27,1
2	75,2	24,4
3+	75,1	24,5
Covid		
Înainte de lockdown	74,1	25,6
După lockdown	74,6	25,0
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	72,8	26,9
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	74,5	25,2

Partenerii/partenerile a aproximativ 70% din respondenți au regim de muncă cu ore fixe de început și sfârșit. Acest fapt a fost menționat de către bărbați într-o pondere mai mare (79,6%) comparativ cu femeile (64,1%), ceea ce vine să susțină datele de mai sus care relevă o implicare mai mare a femeilor în activități de muncă cu regim fix.

11.2.2. Munca de noapte

Perioada pandemică a influențat asupra percepției stării de oboseală generată de muncă: numărul persoanelor care au indicat această stare în perioada post-lockdown a scăzut cu 11,1 p.p. (53,3%), cu o diferență semnificativă în rândul femeilor și a persoanelor din mediul rural.

Starea de oboseală generată de muncă poate fi acut resimțită în special de cei care muncesc în orele nocturne. Datele GGS au relevat că munca de noapte (cel puțin 2 ore seara sau în interva-

lul 22.00-6.00) este realizată de 1 din 10 persoane cu vârsta de 15-64 de ani (10,0%), în special fiind bărbații (12,7%) și persoanele din orașe (12,9%)⁵⁰ (Tabelul 11.2.2.1). Totodată, se observă o implicare mai mare în astfel de munci a bărbaților căsătoriți și în uniuni consensuale și a femeilor divorțate.

În funcție de vârstă, se observă o implicare mai mare în munci nocturne a persoanelor cu vârsta de 45-49 de ani (12,7%) și a celor de 40-44 de ani (12,2%). Cel mai frecvent muncesc noaptea bărbații cu vârsta de 25-34 de ani și femeile de 40-49 de ani.

Caracteristic acestui grup de persoane (atât pentru femei, cât și pentru bărbați) este faptul că au un nivel de studii înalt (studii superioare) – 20,6% – și un nivel de bunăstare înalt (chintila V) sau mediu (chintila III).

TABELUL 11.2.2.1. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani cu program de muncă nocturn, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	2,5	2,9	3,9	1,9	2,7
20-24	12,6	4,0	9,7	7,3	8,4
25-29	15,5	5,8	16,1	6,9	10,8
30-34	16,5	7,7	16,3	8,5	12,1
35-39	14,0	9,2	15,6	8,5	11,6
40-44	13,9	10,6	15,9	10,2	12,2
45-49	13,0	11,9	13,6	12,0	12,5
50-54	14,2	9,7	12,4	11,5	11,8
55-59	11,8	8,0	10,1	9,6	9,7
60-64	6,8	3,2	5,6	4,4	4,8
Regiune					
Chișinău	21,8	10,7	17,1	11,4	16,1
Nord	11,4	8,2	10,1	9,3	9,7
Centru	11,6	6,5	11,3	8,4	9,0
Sud	9,3	5,7	9,5	6,9	7,6

⁵⁰ Date obținute în baza întrebării „În mod normal, obișnuiți să lucrați cel puțin 2 ore seara sau în timpul nopții între orele 22.00 și 6.00 dimineața?”

Nivel de studii					
Primar	6,0	1,9	3,1	5,0	4,6
Gimnazial	7,3	3,8	6,7	5,3	5,6
Secundar general	11,4	4,4	9,6	6,4	7,6
Secundar vocațional	12,2	5,1	10,7	8,3	9,0
Post-secundar vocațional	15,6	8,6	11,7	11,8	11,8
Superior	24,4	18,0	20,9	20,6	20,8
Statut marital					
Căsătorit/ă	15,5	7,6	13,3	9,9	11,1
Concubinaj	11,0	7,8	13,1	7,0	9,4
Divorțat/ă/separat/ă	9,1	12,9	16,3	6,2	11,0
Singur/ă	7,3	5,9	8,9	5,4	6,8
Văduv/ă	4,6	5,0	3,6	5,3	4,9
Număr de copii					
0	11,4	6,5	13,8	6,3	9,8
1	14,9	8,3	15,0	8,1	11,3
2	12,7	8,4	11,6	9,6	10,3
3+	13,2	6,3	10,7	8,4	8,9
Covid					
Înainte de lockdown	13,1	7,6	12,3	8,6	10,4
După lockdown	12,6	7,4	13,3	8,2	9,9
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	13,3	7,7	13,9	8,2	10,5
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	12,7	7,5	12,9	8,3	10,0

Munca de noapte de la domiciliu este desfășurată de doar 3,0% dintre persoane, fără diferențe semnificative în rândul femeilor și bărbaților⁵¹. În mediul urban (4,5%), ponderea celor ce muncesc noaptea de acasă este mai mare decât în mediul rural (3,0%), însă diferența este nesemnificativă din punct de vedere statistic.

⁵¹ Datele au fost obținute în baza întrebării „De unde de obicei faceți acest lucru (lucrați cel puțin 2 ore seara sau în timpul nopții între orele 22.00 și 6.00 dimineața), de acasă sau din altă parte?”

Activitatea de muncă în regim nocturn este realizată de partenerii a aproximativ 8% din respondenți, acest fapt fiind raportat mai des de femeile participante la studiu (10,3%) (Tabelul 11.2.2.2). Aceștia sunt mai des partenerii femeilor cu vârsta de 25-44 de ani, cu studii superioare sau post-secundare vocaționale și a celor din mun. Chișinău. Femeile cu copii mai des au indicat că partenerul muncește în orele de noapte. Totodată, este mai mare proporția celor din chintila înaltă (V) și cu studii superioare.

Doar 2,0% din respondenți au menționat că partenerii/ele acestora muncesc noaptea de la domiciliu.

TABELUL 11.2.2.2. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani ai/ale căror parteneri/e au program de muncă în orele de noapte, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	0,5	4,8	3,7	1,9	2,6
20-24	3,1	12,3	8,3	7,1	7,6
25-29	6,0	13,1	12,1	7,6	9,5
30-34	4,0	14,2	11,6	6,8	9,0
35-39	7,1	11,7	13,0	6,6	9,4
40-44	6,0	12,0	10,9	8,0	9,0
45-49	7,4	9,4	8,3	8,5	8,4
50-54	8,6	10,8	10,2	9,6	9,8
55-59	5,4	8,5	7,3	7,0	7,1
60-64	3,8	2,7	2,3	3,5	3,1
Regiune					
Chișinău	7,6	14,8	12,0	8,2	11,3
Nord	4,8	10,7	7,5	8,4	8,0
Centru	5,9	8,9	8,3	7,2	7,4
Sud	3,5	8,7	8,7	4,9	5,9

Nivel de studii					
Primar	0,8	2,1	0,0	1,6	1,2
Gimnazial	4,2	8,7	7,8	6,0	6,4
Secundar general	3,5	8,0	7,4	5,2	6,0
Secundar vocațional	6,4	8,3	6,0	7,8	7,3
Post-secundar vocațional	6,1	11,6	9,6	8,7	9,1
Superior	8,0	16,5	14,3	9,5	12,7
Număr de copii în îngrijire					
0	2,6	5,6	5,7	1,9	3,6
1	6,9	11,9	11,5	8,0	9,6
2	6,9	11,9	11,5	8,6	9,7
3+	6,2	10,0	10,9	7,7	8,5
Covid					
Înainte de lockdown	7,5	11,1	10,0	8,7	9,3
După lockdown	4,4	10,0	9,4	6,2	7,3
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	5,1	11,6	10,4	6,9	8,3
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	5,3	10,3	9,6	6,8	7,8

11.2.3. Munca de weekend

Încadrarea în muncă în zilele de odihnă – sâmbătă și duminică – este caracteristică pentru mai mult de 1 din 10 persoane (12,7%)⁵² (Tabelul 11.2.3.1). În mare parte, munca în weekend este realizată de bărbații cu vârsta 30-34 de ani (15,9%). În cazul femeilor, ponderea este sub 10%, cele mai multe femei fiind de 45-49 de ani. De asemenea, se înregistrează o proporție mai mare a bărbaților cu copii (în medie, 16,9%) care lucrează în weekend comparativ cu cei fără copii (13,8%). Aceeași tendință se păstrează și în cazul femeilor. Datele evidențiază că avansarea nivelului de educație implică o creștere a numărului atât al femeilor, cât și al bărbaților implicați în activități de muncă în zilele de weekend.

În mediul urban se observă o proporție mai mare (16,2%) a celor care muncesc în zilele de sâmbătă și duminică comparativ cu cei din mediul rural (10,6%), cei mai mulți fiind rezidenții mun. Chișinău. Totodată, această formă de organizare a programului de muncă este caracteristică pentru respondenții cu un nivel de bunăstrare mediu (16,4%), atât în cazul bărbaților, cât și al femeilor.

⁵² Datele au fost obținute în baza întrebării „În mod normal, obișnuiți să lucrați sâmbata sau duminica?”

TABELUL 11.2.3.1. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani care lucrează în weekend, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	3,0	4,3	6,4	1,9	3,6
20-24	14,7	7,6	11,6	10,9	11,2
25-29	15,5	8,3	13,7	10,7	12,0
30-34	21,3	8,1	16,8	13,0	14,7
35-39	18,4	11,9	21,8	10,1	15,2
40-44	18,0	13,4	23,3	11,5	15,7
45-49	18,1	14,4	19,9	14,5	16,2
50-54	18,5	13,8	20,7	14,0	16,0
55-59	14,7	10,2	15,2	10,9	12,3
60-64	8,9	2,9	6,5	5,1	5,5
Regiune					
Chișinău	21,0	12,9	17,4	13,9	16,8
Nord	17,0	11,7	16,1	12,6	14,1
Centru	12,0	7,4	12,1	9,0	9,6
Sud	16,7	8,3	17,5	11,0	12,7
Nivel de studii					
Primar	8,4	5,5	16,2	4,9	7,4
Gimnazial	11,1	4,8	10,3	7,3	8,0
Secundar general	15,3	8,0	12,6	10,4	11,3
Secundar vocațional	16,3	10,2	20,4	10,6	13,6
Post-secundar vocațional	21,1	14,3	17,4	17,3	17,4
Superior	22,0	14,2	18,7	15,2	17,6

Statut marital					
Căsătorit/ă	19,9	9,6	16,3	13,1	14,2
Concubinaj	12,6	11,4	22,0	5,7	12,0
Divorțată/ă/separat/ă	12,1	12,1	17,9	7,0	12,1
Singur/ă	10,6	7,2	12,8	7,1	9,3
Văduv/ă	5,3	8,4	13,5	5,9	7,7
Număr de copii					
0	13,8	8,0	15,5	8,7	11,9
1	17,0	10,2	15,5	11,4	13,3
2	17,0	10,6	16,2	11,9	13,4
3+	16,8	8,8	18,4	9,8	11,9
Covid					
Înainte de lockdown	15,6	11,8	17,5	10,2	13,7
După lockdown	16,0	8,8	15,4	10,7	12,3
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	16,5	9,9	16,7	10,8	13,2
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	15,9	9,6	16,2	10,6	12,7

Fiecare a zecea persoană (10,5%) a declarat că partenerul/a ei obișnuiește să muncească în zilele de odihnă, fiind indicat mai des de către femeile participante la studiu și persoanele din mediul urban⁵³. Într-o proporție mai mare partenerii persoanelor de 50-54 de ani și 40-44 de ani muncesc în zilele de weekend (*Tabelul 11.2.3.2.*).

În funcție de zona geografică, se înregistrează o raportare mai frecventă a respondenților din zona de nord și mun. Chișinău. Totodată, femeile care au copii și cele cu studii superioare mai des indică faptul că partenerul muncește în weekend.

⁵³ Datele au fost obținute în baza întrebării „În mod normal, partenerul/a Dvs. obișnuiește să lucreze sâmbăta sau duminica?”

TABELUL 11.2.3.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani, ai căror parteneri au program de muncă în weekend, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	0,0	8,2	4,9	3,4	4,0
20-24	2,6	15,2	7,5	9,8	8,8
25-29	4,5	17,5	14,1	8,6	10,9
30-34	6,4	20,1	16,4	10,4	13,2
35-39	9,5	16,6	16,5	10,3	13,0
40-44	10,5	17,5	16,3	12,8	14,0
45-49	10,7	10,7	10,6	10,7	10,7
50-54	14,5	15,9	15,2	15,3	15,2
55-59	6,6	9,0	7,7	8,0	7,9
60-64	4,7	2,5	3,4	3,5	3,5
Regiune					
Chișinău	7,4	15,9	12,3	9,3	11,8
Nord	8,6	15,6	12,9	12,1	12,5
Centru	7,0	10,8	9,6	8,8	8,9
Sud	6,1	14,9	14,5	8,7	10,2
Nivel de studii					
Primar	0,5	7,8	5,9	2,3	3,1
Gimnazial	6,3	12,9	11,6	8,9	9,6
Secundar general	5,1	11,9	9,9	8,3	8,9
Secundar vocațional	8,4	12,9	10,4	10,4	10,4
Post secundar vocațional	8,1	14,5	11,8	11,4	11,6
Superior	9,4	17,9	15,8	10,8	14,2
Număr de copii					
0	3,0	8,3	6,5	3,3	4,8
1	7,5	15,1	12,5	11,0	11,7
2	10,5	15,6	16,3	11,6	13,3
3+	9,0	13,9	16,0	10,7	12,0

Covid					
Înainte de lockdown	8,7	16,1	13,2	11,6	12,4
După lockdown	6,5	12,9	11,9	8,7	9,8
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	6,7	15,8	13,4	9,7	11,2
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	7,1	13,8	12,3	9,4	10,5

Un număr mic de persoane muncesc în weekend de la domiciliu – 3,6%⁵⁴, cu diferențe nesemnificative în funcție de sex și mediul de reședință. Mai des acest lucru îl practică persoanele cu copii, cu nivel de bunăstare mediu și înalt (chintilele III-V) și cu studii superioare. Totodată, doar 2,4% din respondenți au indicat că partenerii/ele lor muncesc în zilele de odihnă de la domiciliu.

11.2.4. Timpul de muncă

Durata timpului petrecut la serviciu este percepută ca un obstacol în îndeplinirea sarcinilor casnice de către aproximativ 2 din 5 persoane (40,7%), cu o pondere mai mare în rândul celor aflați în concubinaj (47,5%)⁵⁵ (Tabelul 11.2.4.1). Este important să menționăm că mai mult de o treime din populație (30,8%) avea o durată a săptămânii de muncă mai mare de 40 de ore.

Datele GGS au evidențiat o pondere mai mare a femeilor afectate de durata timpului de muncă în realizarea sarcinilor casnice: 46,5% femei versus 36,1% bărbați, pregnant în această categorie încadrându-se femeile de 30-34 de ani și de 50-54 de ani, din mun. Chișinău și din chintila de celor mai sărace persoane (I).

În funcție de mediul de reședință, se observă o pondere mai mare a acestui factor la oraș (45,2%) decât la sat (36,3%), în special, în zona de nord și mun. Chișinău.

Pe grupe de vârstă, realizarea cu dificultate a sarcinilor casnice din cauza timpului îndelungat petrecut la serviciu se atestă în rândul celor de 35-39 de ani (45,9%).

În funcție de nivelul de bunăstare, se înregistrează o pondere mai mare a persoanelor din chintila celor mai sărace (I), cu o pondere mai mare în mediul rural și în chintila celor mai bogate (V), preponderent din mediul urban.

Persoanele cu copii avuți în îngrijire au indicat mai des această dificultate, în special cele cu 3 și mai mulți copii, decât cele fără copii: proporția celor cu copii este de 42,0% (în medie), iar a celor fără copii – 37,8%. Totodată, această dificultate a fost identificată în rândul bărbaților cu 3 și mai mulți copii și al femeilor cu 1-2 copii.

În perioada de până la instituirea lockdown-ului, proporția celor care au indicat un astfel de tip de dificultate a fost mai mare cu 6,6 p.p. comparativ cu perioada post-lockdown (38,9%).

⁵⁴ Datele au fost obținute în baza întrebării „De obicei acest lucru (să lucrezi sâmbătă sau duminică) îl faceți de acasă sau din altă parte?”

⁵⁵ Datele au fost obținute în baza întrebării „În ultimele 3 luni, cât de des v-ați confruntat cu următoarele situații?...Mi-a fost greu să-mi îndeplinesc sarcinile în familie din cauză că petrec prea mult timp la serviciu”.

TABELUL 11.2.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani cărora în ultimele 3 luni, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, le-a fost greu să facă treburi prin casă din cauză că petrec prea mult timp la serviciu, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	25,0	31,3	34,7	18,8	27,1
20-24	43,5	37,2	57,7	21,4	41,2
25-29	30,5	47,6	32,0	41,1	36,0
30-34	35,7	53,8	44,4	40,0	42,6
35-39	45,9	46,9	52,9	37,8	46,3
40-44	31,5	47,6	46,9	33,5	39,4
45-49	36,5	43,3	43,6	38,0	40,2
50-54	35,6	48,5	45,7	40,6	42,7
55-59	33,3	43,6	43,0	35,6	38,6
60-64	33,9	46,5	42,6	36,2	38,7
Regiune					
Chișinău	35,4	51,8	41,2	48,1	42,2
Nord	44,4	49,3	47,2	46,7	47,0
Centru	33,5	45,2	52,9	32,4	38,5
Sud	34,8	38,3	43,8	32,7	36,2
Nivel de studii					
Primar	9,7	62,0	61,4	4,4	13,5
Gimnazial	39,6	43,2	49,4	37,1	41,0
Secundar general	43,9	49,4	44,1	48,0	46,2
Secundar vocațional	33,8	46,6	48,9	31,6	38,7
Post-secundar vocațional	38,6	44,3	50,2	33,3	41,5
Superior	31,8	48,2	40,4	39,4	40,1

Statut marital					
Căsătorit/ă	35,6	47,0	47,1	35,7	40,7
Concubinaj	48,2	46,5	53,8	39,0	47,5
Divorțat/ă/separat/ă	37,7	47,6	43,7	42,2	43,1
Singur/ă	28,3	43,9	33,7	34,0	33,8
Văduv/ă	41,5	39,3	46,3	36,4	39,7
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	29,3	64,0	39,9	49,6	44,3
Chintila II	34,1	47,9	47,6	37,6	41,2
Chintila III	35,8	44,6	43,9	36,9	39,9
Chintila IV	30,5	41,1	41,6	27,0	34,8
Chintila V	41,0	49,2	51,3	35,6	44,5
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	35,6	43,5	40,3	33,4	37,8
1	35,8	47,4	47,6	31,9	40,8
2	33,6	47,1	47,8	34,7	40,3
3+	43,0	46,5	46,0	44,2	44,8
Covid					
Înainte de lockdown	40,6	51,2	49,9	39,0	45,5
După lockdown	34,6	44,6	43,0	35,6	39,0
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	36,6	46,6	45,5	35,8	40,8
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	36,2	46,5	45,2	36,3	40,7

11.2.5. Programul flexibil de muncă

Mecanismele de reconciliere a vieții personale cu cea profesională sunt diverse, oferind libertatea angajaților în organizarea programului și al timpului de muncă în funcție de nevoile individuale. Datele GGS au relevat că aproximativ fiecare a doua persoană cu vârsta de 15-64 de ani (48,2%) a menționat acceptarea de către angajator a programului flexibil de muncă⁵⁶, adaptat nevoilor personale (spre exemplu, program adaptat la orarul copiilor sau îngrijirea unui membru bolnav din familie) (Tabelul 11.2.5.1). În sectorul public, ponderea celor care au această posibilitate este mai mică comparativ cu sectorul privat: 42,3% versus 54,1%.

⁵⁶ Datele au fost obținute în baza întrebării „Angajatorul Dvs. acceptă programul de lucru flexibil din motive personale, cum ar fi, de exemplu, programul adaptat la orarul copiilor sau îngrijirea unui membru bolnav din familie?”

Bărbații au posibilitatea într-o măsură mai mare de a aplica pentru un program de muncă flexibil (49,7%) comparativ cu femeile (46,6%), iar în funcție de vârstă, atât în cazul femeilor cât și al bărbaților, ponderea cea mai mare este înregistrată în grupele de vârstă sub 29 de ani și 35-39 de ani.

Totodată, se evidențiază o pondere mai mare a persoanelor cu studii superioare și a celor din chintila cea mai înaltă (V) ce ar putea opta pentru flexibilizarea programului de muncă.

În funcție de numărul de copii, la programe flexibile ar avea acces mai mare persoanele fără copii (54,5%) decât cele cu copii (în medie, 46,1%). În același timp, creșterea numărului de copii determină o diminuare a numărului celor care indică prezența unei astfel de oportunități la locul de muncă: 47,4% din persoanele cu 1 copil versus 43,7% din cele cu 3 copii.

TABELUL 11.2.5.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și ai căror angajatori acceptă posibilitatea de a activa cu program flexibil de muncă, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	61,5	60,0	63,2	58,4	61,0
20-24	58,7	51,4	58,4	52,3	55,8
25-29	59,0	51,5	56,0	56,5	56,2
30-34	46,9	47,6	49,2	44,2	47,2
35-39	53,7	51,6	57,9	46,1	52,7
40-44	49,2	49,3	49,4	49,1	49,2
45-49	38,5	40,7	42,2	38,3	39,8
50-54	44,7	40,4	45,1	40,4	42,3
55-59	40,0	37,9	39,5	38,5	38,9
60-64	45,9	50,6	46,1	48,7	47,7
Regiune					
Chișinău	54,7	51,2	56,2	37,1	53,2
Nord	45,5	43,4	38,8	51,1	44,4
Centru	45,5	45,9	57,8	40,1	45,7
Sud	53,4	45,8	44,5	52,9	50,1

Nivel de studii					
Gimnazial	46,6	45,6	45,5	46,6	46,3
Secundar general	53,9	45,2	52,8	47,7	50,1
Secundar vocațional	45,2	41,5	47,7	41,0	43,8
Post-secundar vocațional	44,6	43,5	43,7	44,4	44,1
Superior	57,8	52,2	56,5	50,7	54,9
Statut marital					
Căsătorit/ă	47,5	46,8	51,3	43,8	47,2
Concubinaj	54,0	48,9	52,3	51,1	51,8
Divorțat/ă/separat/ă	43,7	50,4	48,1	46,8	47,6
Singur/ă	54,0	42,5	48,8	50,7	49,6
Văduv/ă	57,4	50,2	57,5	48,5	51,6
Nivel de bunăstare					
Chintila I	44,7	57,3	34,6	70,2	50,2
Chintila II	43,7	38,3	39,7	41,6	40,9
Chintila III	40,7	42,3	39,9	42,7	41,5
Chintila IV	54,1	48,0	57,8	42,6	51,5
Chintila V	57,7	51,1	57,5	51,2	54,8
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	56,7	49,4	55,1	53,5	54,5
1	45,9	49,1	45,4	50,1	47,4
2	48,6	45,8	51,5	43,7	47,2
3+	43,4	44,0	49,4	40,7	43,7
Covid					
Înainte de lockdown	52,8	45,7	50,2	48,4	49,5
După lockdown	48,5	46,9	51,3	44,7	47,8
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	51,3	48,5	52,7	47,1	50,1
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	49,7	46,6	50,9	45,5	48,2

Totodată, angajatorii partenerilor/partenerelor a aproximativ 2 din 5 persoane (42,0%) acceptă posibilitatea de a activa cu program de muncă flexibil (Tabelul 11.7.5.), în special evidențiindu-se cei din zona de sud și mun. Chișinău⁵⁷.

Ponderea bărbaților cu copii care au raportat că angajatorul partenerului/ei acceptă programe de muncă adaptate nevoilor individuale este mai mare comparativ cu cea a femeilor cu copii: 46,7% din bărbații cu 1 copil versus 41,5% femei cu 1 copil.

Posibilitatea de flexibilizare a programelor de muncă a parteneriei/partenerului a fost raportată mai des de bărbații și femeile cu nivele de bunăstare înaltă (chintilele IV și V). Partenerii/parteneresele celor din chintila celor mai săraci (I) au oportunitatea dată într-o proporție mai mică: aproximativ 1 din 3 (35,6%).

Totodată, soții/partenerii a aproximativ jumătate din numărul femeilor de 20-24 de ani și soțiile a mai mult de jumătate din bărbații cu vârsta de 30-34 de ani au posibilitatea flexibilizării programelor de muncă. Comparativ cu populația totală, persoanele de vârstă reproductivă (15-49 ani) au indicat într-o pondere nesemnificativ mai mare asupra oportunității partenerului/parteneresei de a activa cu program flexibil.

În perioada post-lockdown se înregistrează o creștere cu 5,8 p.p. (43,6%) a persoanelor ai căror parteneri pot activa cu programe flexibile de muncă, atât în mediul urban cât și rural.

TABELUL 11.7.5. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii care au menționat că angajatorul partenerilor/partenerelor lor acceptă programul de lucru flexibil, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
20-24	43,5	48,9	49,0	46,6	47,7
25-29	40,4	44,0	46,1	39,4	42,8
30-34	51,5	43,4	50,1	41,6	46,1
35-39	41,7	45,3	49,1	37,9	43,8
40-44	37,5	38,3	39,4	37,1	38,0
45-49	42,7	33,8	41,8	36,1	38,0
50-54	41,3	41,1	45,5	39,2	41,2
55-59	38,3	37,7	36,3	38,9	38,0
60-64	40,0	44,9	45,2	40,2	42,1

⁵⁷ Datele au fost obținute în baza întrebării „Angajatorul partenerului/ei Dvs. acceptă programul de lucru flexibil din motive personale, cum ar fi, de exemplu, programul adaptat la orarul copiilor?”

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Regiune					
Chișinău	42,5	45,7	46,3	36,5	44,5
Nord	48,8	38,4	41,6	42,5	42,0
Centru	39,5	37,5	55,4	32,1	38,3
Sud	41,2	48,1	35,1	49,6	45,1
Statut marital					
Căsătorit/ă	41,9	41,2	45,2	38,7	41,5
Concubinaj	43,9	49,4	47,5	46,7	47,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	28,2	45,1	32,9	39,0	36,6
Chintila II	39,2	32,1	41,0	32,9	35,2
Chintila III	34,3	35,4	34,7	35,2	35,0
Chintila IV	49,4	33,9	49,0	32,5	40,5
Chintila V	48,5	50,4	52,4	47,1	49,6
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	45,5	50,2	50,6	42,0	47,7
1	46,7	41,5	40,4	47,2	43,5
2	40,5	41,3	45,6	37,8	41,0
3+	38,7	39,9	47,0	36,1	39,5
Covid					
Înainte de lockdown	35,1	39,6	41,4	33,6	37,8
După lockdown	45,2	42,6	47,5	41,0	43,6
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	43,1	42,1	46,2	39,2	42,5
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	42,2	41,8	45,4	39,2	42,0

11.3. Timpul de deplasare către serviciu

Studiul GGS a permis, în baza întrebării „Într-o zi obișnuită de lucru, cât timp durează să ajungeți de la casa Dvs. la locul de muncă de bază?”, stabilirea duratei medii a timpului de deplasare către serviciu, care a înregistrat valoarea de 31,2 minute (*Tabelul 11.3.1*). Mai mult de a treia parte din bărbați (31,7%) și mai mult de a patra parte din femei (27,6%) au declarat o durată a timpului de deplasare mai mare de jumătate de oră (30 de minute).

Cea mai mare parte din rezidenții urbelenor – 73,0% – au o durată a timpului de navetă spre serviciu de până la 30 de minute, ponderea acestora fiind mai mare decât a celor din mediul rural (65,8%). În același timp, mai mult de o treime din lucrătorii de la sat (33,0%) se deplasează zilnic spre serviciu în mai mult de o jumătate de oră.

Persoanele mai sărace (chintila I) – peste $\frac{3}{4}$ din acestea – au un timp de navetă de până la 30 de minute, înregistrând cea mai mare pondere în comparație cu alte categorii de persoane în funcție de nivelul de bunăstare. Totodată, timpul mediu petrecut în drum spre serviciu este de 25,6 minute, fiind durata cea mai mică comparativ cu durata înregistrată de persoanele cu un nivel de bunăstare mai înalt (chintila V) – 31,2 minute.

TABELUL 11.3.1. Timpul alocat pentru deplasare de la domiciliu spre locul de muncă de bază

	Fără timp de deplasare	1-30 de minute	Mai mult de 31 de minute	Durata medie a timpului de deplasare
	%	%	%	minute
Gen				
Masculin	1,2	67,0	31,7	33,0
Femenin	1,4	71,0	27,6	29,8
Chintilă de bunăstare				
Chintila I	0,0	76,7	23,3	25,6
Chintila II	1,1	63,7	35,2	32,6
Chintila III	0,7	71,3	28,0	30,9
Chintila IV	2,6	70,8	26,6	29,4
Chintila V	1,4	70,2	28,5	31,2
Mediu de reședință				
Rural	1,2	65,8	33,0	33,6
Urban	1,5	73,0	25,5	28,7
Total	1,3	69,3	29,4	31,2

11.4. Starea de oboseală și dificultățile în realizarea sarcinilor de muncă și ale celor familiale

Asigurarea echilibrului dintre viața profesională și cea de familie este un deziderat important în contextul schimbărilor demografice contemporane, dar și a respectării drepturilor femeilor și bărbaților la muncă.

Activitatea de muncă poate influența asupra vieții de familie, în special în cazul exercitării anumitor sarcini casnice. Potrivit studiului GGS, aproximativ fiecare a doua persoană de 15-64 de ani (56,3%), în ultimele 3 luni, a întâmpinat dificultăți în realizarea unor sarcini casnice datorită stării de oboseală după muncă de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, cu o pondere mai înaltă în mediul urban – 61,9%⁵⁸ (Tabelul 11.4.1). Totodată, o proporție mai mare este identificată în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 35-39 de ani, a celor din mun. Chișinău, cu studii medii generale și din chintila de bunăstare mai înaltă (V). Starea de oboseală afectează mai des persoanele cu un număr mai mare de copii avuți în îngrijire decât cele fără copii: 60,0% din cele cu 3 și mai mulți copii față de 55,9% din persoanele fără copii.

TABELUL 11.4.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și care au indicat că în ultimele 3 luni de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună au fost prea obosiți după muncă pentru a face treburi prin casă, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	46,4	3,8	56,7	33,2	45,5
20-24	53,3	64,6	73,1	38,2	57,4
25-29	41,2	61,0	49,9	44,5	47,5
30-34	57,1	62,4	62,3	54,5	59,1
35-39	58,2	64,4	71,5	47,0	60,9
40-44	47,2	60,0	60,4	48,0	53,4
45-49	50,0	65,7	63,0	55,8	58,6
50-54	51,9	64,0	57,8	59,1	58,5
55-59	50,0	61,5	56,4	55,5	55,9
60-64	52,4	65,1	59,3	56,1	57,3

⁵⁸ Datele au fost obținute în baza întrebării „În ultimele 3 luni, cât de des v-ați confruntat cu următoarele situații? ...Am venit prea obosit/ă de la serviciu ca să mai fac treabă în casă”.

Regiune					
Chișinău	56,6	70,3	62,2	62,6	62,3
Nord	59,2	63,2	61,3	61,3	61,3
Centru	44,7	62,3	65,8	46,5	52,2
Sud	48,8	52,8	56,2	47,6	50,4
Nivel de studii					
Primar	16,4	27,6	84,1	4,4	17,2
Gimnazial	53,8	52,2	63,6	48,4	53,2
Secundar general	57,9	63,4	60,1	60,4	60,3
Secundar vocațional	51,4	62,9	67,8	47,5	55,8
Post-secundar vocațional	49,4	65,2	63,0	52,2	57,4
Superior	50,0	65,9	58,9	55,9	58,0
Nivel de bunăstare					
Chintila I	50,0	60,6	58,5	49,6	54,6
Chintila II	45,3	58,0	55,7	49,7	51,9
Chintila III	48,2	60,3	59,7	49,4	53,8
Chintila IV	46,4	61,0	61,0	42,0	52,3
Chintila V	55,5	65,5	67,8	49,2	59,7
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	52,1	65,3	60,0	48,4	55,9
1	48,4	60,5	61,9	42,6	53,6
2	48,8	63,4	64,0	50,1	56,1
3+	58,3	61,5	61,4	59,2	60,0
Covid					
Înainte de lockdown	59,2	70,5	67,3	60,1	64,4
După lockdown	48,5	59,6	59,3	48,2	53,3
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	51,3	62,6	62,9	48,6	56,0
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	51,3	61,9	61,9	50,8	56,3

Femeile au indicat într-o proporție mai mare (62,7%) starea de oboseală generată de activitatea de muncă ca impediment în realizarea sarcinilor casnice, în special, cele din mun. Chișinău. Începând cu grupa de vârstă 20-24 de ani, procentul femeilor care se confruntă cu această problemă este de peste 60 la sută. Totodată, femeile cu niveluri de educație mai înalte (post-secundar vocațional și superior), comparativ cu celelalte categorii de femei, resimt într-o măsură mai mare starea de oboseală după muncă (în medie, 65,6%). O constatare curioasă a studiului este că ponderea femeilor fără copii care au dificultăți în realizarea sarcinilor casnice ca urmare a oboselii de la serviciu este mai mare comparativ cu cea a femeilor cu copii. Această situație poate fi explicată prin durata săptămânală a programului de muncă: femeile fără copii au într-o pondere mai mare un program de muncă de 49 de ore și mai mult comparativ cu celelalte femei. De asemenea, femeile fără copii muncesc mai des în mai multe locuri de muncă, comparativ cu femeile cu copii.

În cazul bărbaților, la acest capitol se atestă o prevalență în rândul celor cu vârsta de 30-39 de ani, din zona de nord a țării și al celor cu 3 și mai mulți copii. În același timp, ponderea cea mai mare a celor ce declară oboseala ca impediment în realizarea sarcinilor casnice este înregistrată în categoria celor cu studii secundare generale (57,9%).

Implicarea în activitatea de muncă în sensul realizării plene a sarcinilor de serviciu este dependentă inclusiv de starea de spirit. Fiecare a cincea persoană (20,3%) a avut dificultăți în ultimele 3 luni în activitatea de muncă generate de starea de oboseală ca urmare a realizării treburilor casnice⁵⁹, fără diferențe statistic semnificative pe medii de reședință (*Tabelul 11.4.2.*). Această situație este caracteristică mai des respondenților cu studii generale sau gimnaziale și cu un nivel scăzut de bunăstare (chintilele I și II).

Datele studiului scot în evidență o pondere mai mare a femeilor (24,4%) decât a bărbaților (17,1%) care declară o astfel de situație. Totodată, atât femeile (în medie, 25,0%), cât și bărbații (în medie, 17,8%) sub 39 de ani se declară oboseți de treburile casnice mai des comparativ cu femeile (în medie, 22,8%) și bărbații (în medie, 14,2%) mai mari de 40 de ani, date care pot fi explicate prin posibila implicare în realizarea sarcinilor casnice și a altor persoane în cazul celor de peste 40 de ani. În același timp, odată cu avansarea în vârstă a femeilor (după 40 de ani) se observă o scădere a numărului celor care își declară starea de oboseală din cauza treburilor casnice. Totuși, fiecare a treia femeie de 15-19 ani (29,4%) este afectată în activitatea profesională de starea de oboseală generată de treburile casnice. În același timp, fiecare a cincea persoană căsătorită, în concubinaj sau celibatară a avut astfel de dificultăți.

În funcție de prezența copiilor, se atestă o diferență în cazul celor ce declară dificultatea sus-numită. Astfel, proporția celor fără copii este mai mică (17,8%) decât a celor cu copii (21,0%), cei mai oboseți de treburile casnice declarându-se cei cu 3 și mai mulți copii, în special, femeile.

⁵⁹ Datele au fost calculate în baza întrebării „În ultimele 3 luni, cât de des v-ați confruntat cu următoarele situații?...Am ajuns la serviciu prea obosit/ă ca să mai pot lucra cum trebuie din cauza treburilor casnice”.

TABELUL 11.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și care au declarat că în ultimele 3 luni au ajuns la serviciu prea oboseți din cauza treburilor casnice ca să poată lucra, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	14,3	29,4	20,4	18,8	19,7
20-24	16,5	16,9	22,9	8,9	16,6
25-29	13,5	26,7	19,0	16,0	17,7
30-34	21,4	26,8	22,5	24,9	23,5
35-39	23,1	25,5	22,6	26,1	24,1
40-44	16,2	25,0	19,0	21,7	20,5
45-49	12,4	24,4	16,2	20,7	19,0
50-54	15,7	25,6	15,9	24,9	21,2
55-59	15,1	21,9	14,1	21,6	18,6
60-64	11,7	17,2	13,0	14,4	13,8
Regiune					
Chișinău	17,7	24,3	19,1	28,2	20,4
Nord	21,3	31,1	22,3	31,2	26,4
Centru	15,2	24,1	17,1	19,7	19,0
Sud	16,1	16,8	20,9	14,2	16,4
Nivel de studii					
Gimnazial	21,0	27,1	25,4	22,3	23,3
Secundar general	19,1	30,7	17,9	29,5	24,1
Secundar vocațional	16,2	30,6	25,8	18,9	21,7
Post-secundar vocațional	15,0	21,1	16,2	19,9	18,1
Superior	16,2	19,3	17,5	18,3	17,7
Statut marital					
Căsătorit/ă	16,8	24,5	20,0	20,4	20,3
Concubinaj	20,1	20,2	18,8	21,9	20,1
Divorțat/ă/separat/ă	24,3	21,8	22,6	23,4	22,9
Singur/ă	16,3	27,6	19,9	20,8	20,3
Văduv/ă	29,2	25,3	21,2	28,5	26,0

Chintilă de bunăstare					
Chintila I	21,5	24,2	24,7	20,2	22,7
Chintila II	21,8	28,5	24,6	25,7	25,3
Chintila III	19,4	24,7	22,8	21,3	22,0
Chintila IV	9,5	26,2	15,7	17,0	16,6
Chintila V	16,9	22,1	19,4	18,7	19,1
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	16,3	21,5	17,6	18,3	17,8
1	17,4	22,1	20,6	17,9	19,4
2	17,3	25,1	19,6	22,4	21,2
3+	17,4	27,1	22,6	22,4	22,5
Covid					
Înainte de lockdown	18,4	25,2	21,9	21,1	21,6
După lockdown	16,6	24,1	18,6	20,9	19,9
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	17,7	24,9	20,7	20,8	20,7
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	17,1	24,4	19,6	21,0	20,3

Responsabilitățile și problemele familiale reprezintă o dificultate de concentrare (de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună) în activitatea de muncă pentru 15,5% din populația cu vârsta de 15-64 de ani, cu o pondere nesemnificativ mai mare (cu 0,8 p.p.) a celor de vârstă reproductivă (Tabelul 11.4.3.)⁶⁰. Totodată, persoanele cu vârsta cuprinsă între 30-39 de ani au indicat astfel de probleme într-o măsură mai mare.

Această dificultate este menționată mai des de către femei (18,6%) decât de către bărbați (13,1%). Fiecare a treia femeie cu vârsta de 15-19 ani și fiecare a patra femeie de 25-29 de ani sunt mai oboseite din cauza treburilor casnice, iar cel mai puțin oboseite sunt femeile din grupa de vârstă 20-24 de ani (9,0%). În funcție de regiunea de reședință, se atestă o frecvență mai mare în rândul celor din zona de nord. Totodată, femeile cu un nivel de educație inferior (primar, gimnazial și general) într-o pondere mai mare indică asupra dificultăților la serviciu din cauza responsabilităților familiale.

În funcție de statutul marital, proporția cea mai mare s-a evidențiat în rândul celor divorțați: fiecare a cincea persoană divorțată (20,2%), cu o diferență nesemnificativă statistic în funcție de sex și mediu de reședință. În cazul femeilor, indiferent de statutul marital, s-a stabilit o cotă mai mare a acestora comparativ cu bărbații în dificultatea de a exercita sarcinile la locul de muncă generată de responsabilitățile și problemele familiale.

⁶⁰ Datele au fost obținute în baza întrebării „În ultimele 3 luni, cât de des v-ați confruntat cu următoarele situații?...Mi-a fost greu să mă concentrez la muncă din cauza responsabilităților și problemelor familiale”.

Respondenții cu un nivel de bunăstare inferior (chitilele I și II) înregistrează o pondere mai mare – aproximativ fiecare a cincea persoană (în medie, 20,9%). Totodată, persoanele din mediul rural din chintila celor mai sărace se confruntă într-o măsură mai mare cu dificultatea de concentrare la serviciu cauzată de realizarea sarcinilor casnice.

În funcție de numărul de copii, studiul evidențiază că persoanele fără copii raportează într-o măsură mai mică dificultatea dată (13,0%) comparativ cu cei cu copii (în medie, 16,2%). În același timp, creșterea numărului de copii în cazul femeilor determină sporirea numărului celor care întâmpină dificultăți la serviciu din cauza responsabilităților familiale: 13,9% din femeile fără copii versus 20,4% din cele cu 3 și mai mulți copii.

Perioada pandemică nu a impactat semnificativ diminuarea influenței negative a responsabilităților familiale asupra activității profesionale.

TABELUL 11.4.3. Distribuția femeilor și bărbaților implicați în câmpul muncii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani care, în ultimele 3 luni, au avut dificultăți de concentrare la muncă din cauza responsabilităților și problemelor familiale, de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	10,7	29,4	20,4	13,9	17,4
20-24	14,1	9,0	13,6	10,7	12,3
25-29	11,0	25,7	15,5	16,1	15,8
30-34	17,0	19,7	20,3	14,6	18,0
35-39	18,9	16,4	18,2	17,3	17,8
40-44	10,6	22,5	14,0	18,2	16,4
45-49	11,6	17,8	12,4	16,6	15,0
50-54	8,9	22,7	13,4	18,8	16,5
55-59	8,7	11,9	6,8	12,7	10,3
60-64	9,5	11,5	12,3	9,0	10,2
Regiune					
Chișinău	13,6	19,9	14,8	24,4	16,2
Nord	15,3	22,4	13,8	25,3	19,1
Centru	10,8	16,6	15,9	12,2	13,3
Sud	14,6	15,3	19,8	12,5	14,9

Nivel de studii					
Primar	6,7	27,6	28,4	4,4	8,3
Gimnazial	13,8	24,4	21,3	16,1	17,8
Secundar general	14,5	25,0	14,9	22,6	19,0
Secundar vocațional	10,9	22,3	14,9	15,4	15,2
Post-secundar vocațional	14,9	14,6	6,6	13,1	14,8
Superior	13,1	13,5	13,5	12,7	13,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	12,4	18,4	15,6	14,8	15,1
Concubinaj	12,0	19,4	16,9	12,7	15,1
Divorțat/ă/separat/ă	19,5	20,7	20,1	20,3	20,2
Singur/ă	13,2	15,9	12,7	16,2	14,1
Văduv/ă	0,0	22,8	8,7	23,2	18,4
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	18,3	25,4	17,4	26,2	21,4
Chintila II	17,2	23,5	20,8	20,2	20,4
Chintila III	14,7	20,4	18,1	16,8	17,4
Chintila IV	7,3	12,8	13,2	5,2	9,5
Chintila V	14,6	18,6	15,1	17,8	16,3
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	12,7	13,9	11,8	15,3	13,0
1	13,0	18,6	17,4	12,7	15,4
2	14,1	19,2	16,3	16,9	16,7
3+	12,3	20,4	18,3	15,5	16,5
Covid					
Înainte de lockdown	14,0	19,2	17,2	15,2	16,4
După lockdown	12,8	18,3	14,6	15,7	15,2
Total grupă de vârstă 15-49 de ani	14,2	19,3	16,6	16,0	16,3
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	13,1	18,6	15,5	15,6	15,5

11.5. Dificultăți de echilibrare a vieții de familie cu cea profesională a persoanelor implicate în câmpul muncii cu copii mici (0-10 ani)

Îmbinarea vieții de familie cu cea profesională este de o importanță deosebită pentru familiile cu copii, în special pentru cele în care cresc și se educă copii mici.

Datele GGS au evidențiat că mai mult de jumătate din femeile angajate cu copii de 0-10 ani (53,4%) au venit acasă prea oboseite de la serviciu ca să facă treburi prin casă (*Tabelul 11.5.6.*). În plan regional, se observă o pondere mai mare a femeilor din mediul urban cu astfel de dificultăți: mai mult de 2 din 3 femei cu copii mici de la oraș (67,4%) versus 1 din 2 femei din rural (54,7%). Totuși, starea de oboseală afectează într-o proporție mai mare bărbații cu copii mici: aproximativ 5 din 8 bărbați (61,7%), evidențiindu-se cei din urban (5 din 8 sau 61,9%). Doar aproximativ 2 din 5 bărbați cu copii mici din rural (45,2%) sunt prea obosiți pentru a putea face anumite treburi prin casă.

Îndeplinirea cu dificultate a sarcinilor familiale din cauza timpului îndelungat petrecut la serviciu este caracteristică pentru fiecare al doilea bărbat cu copii mici (50,3%) și aproximativ pentru 2 din 5 femei cu copii mici (39,2%). În ambele cazuri – femei și bărbați – proporția celor din urban care se confruntă cu astfel de dificultate este mai mare: 46,2% din bărbați și 54,4% din femei.

Starea de oboseală generată de treburile casnice este mai puternic resimțită de către bărbații cu copii mici (mai mult de 1 din 4 sau 27,9%). În cazul femeilor, aproximativ 1 din 5 (19,2%) ajunge la serviciu prea oboseită din cauza treburilor casnice ca să mai poată lucra. Totodată, femeile cu copii mici de la sat într-o măsură mai mare (28,8%) decât femeile de la oraș (27,1%) declară această situație. În cazul bărbaților, situația este inversă: cei de la oraș sunt mai obosiți de treburile casnice (22,3%) comparativ cu cei de la sat (16,2%).

Responsabilitățile și problemele familiale afectează nivelul de concentrare la locul de muncă aproximativ 1 din 4 bărbați (24,0%) și 2 din 13 femei (15,8%). Ponderea femeilor de la sat care se confruntă cu acest gen de dificultate este nesemnificativ mai mare (cu 1,3 p.p. sau 24,7%) decât a celor de la oraș (23,4%). În schimb, în cazul bărbaților, cei mai expuși acestui risc sunt bărbații din mediul urban (19,6%) comparativ cu cei din mediul rural (12,3%).

TABELUL 11.5.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu copii de 0-10 ani și implicați în câmpul muncii care de cel puțin câteva ori pe săptămână/lună, în ultimele 3 luni, s-au confruntat cu următoarele situații, în %

	Femei cu copii de 0-10 ani			Bărbați cu copii 0-10 ani		
	De cel puțin câteva ori pe săptămână/lună			De cel puțin câteva ori pe săptămână/lună		
	Total	Rural ¹	Urban ²	Total	Rural ³	Urban ⁴
Am venit prea obosit/ă de la serviciu ca să mai fac treabă în casă.	53,4	54,7	67,4	61,7	5,2	61,9
Mi-a fost greu să-mi îndeplinesc sarcinile în familie din cauză că petrec prea mult timp la serviciu.	39,2	45,0	54,4	50,3	32,5	46,2
Am ajuns la serviciu prea obosit/ă din cauza treburilor casnice ca să mai pot lucra cum trebuie.	19,2	28,8	27,1	27,9	16,2	22,3
Mi-a fost greu să mă concentrez la muncă din cauza responsabilităților și problemelor familiale.	15,8	24,7	23,4	24,0	12,3	19,6

11.6. Influența pandemiei Covid-19 asupra muncii

Studiul GGS a evidențiat că activitatea de muncă a fost afectată de pandemia Covid-19. Doar 2,0% din totalul respondenților au indicat că perioada pandemică a influențat pozitiv activitatea profesională, inclusiv programul de muncă⁶¹. În special această opinie se proliferază în rândul persoanelor tinere (15-24 de ani), cu o prevalență în rândul femeilor și a celor cu 1 copil sau fără copii.

Totuși, proporția cea mai mare – 45,8% – este cea a persoanelor a căror activitate de muncă a fost influențată negativ de pandemia Covid-19 (Tabelul 11.6.1). Impactul a fost resimțit, în special, de către femei (47,9%) și de către persoanele din mediul urban (49,8%).

Persoanele de 35-49 ani au indicat într-o pondere mai mare ca fiindu-le afectată negativ activitatea de muncă. De asemenea, fiecare a 2 femeie de 60-64 de ani a intrat în categoria persoanelor care au avut de suferit ca urmare a pandemiei (în cazul bărbaților de această vârstă proporția este de doar 1 din 4 [25,0%]).

În plan regional, ponderea este mai înaltă în rândul persoanelor din zona de nord (48,9%), în special al femeilor. De asemenea, persoanele din chintila I și II au resimțit mai intens influențele negative ale pandemiei (în medie, 51,8%) comparativ cu cei cu nivel de bunăstare înalt (chintilele IV și V) (în medie, 44,7%).

⁶¹ Date calculate în baza întrebării „Cum a afectat Covid-19 următoarele aspecte ale vieții Dvs. și ale familiei Dvs.? ... Serviciul, inclusiv programul de muncă”.

TABELUL 11.6.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani implicați în câmpul muncii și a căror muncă, inclusiv programul de muncă, a fost afectat negativ de pandemia Covid-19, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	36,4	30,8	31,7	37,6	34,4
20-24	46,8	50,0	48,3	47,3	47,8
25-29	38,2	50,6	41,0	44,2	42,5
30-34	48,5	43,6	43,8	50,2	46,7
35-39	55,6	46,5	58,5	43,9	51,7
40-44	49,0	51,0	62,9	42,5	50,0
45-49	44,6	51,7	53,9	45,8	48,4
50-54	35,5	49,6	53,7	37,9	43,4
55-59	33,6	43,2	47,7	33,2	38,5
60-64	25,0	50,0	45,7	27,7	33,7
Regiune					
Chișinău	43,1	45,7	45,1	39,8	44,2
Nord	47,4	50,4	52,4	44,6	48,9
Centru	46,1	47,8	65,5	42,0	46,8
Sud	40,5	49,4	46,0	43,8	44,3
Nivel de studii					
Primar	26,0	0,0	34,2	24,6	25,2
Gimnazial	46,1	41,0	57,3	39,7	44,1
Secundar general	50,3	50,0	55,7	46,8	50,2
Secundar vocațional	35,2	51,4	44,2	39,3	41,1
Post-secundar vocațional	50,4	44,6	58,6	38,6	47,5
Superior	45,5	51,0	45,2	55,7	48,2

Statut marital					
Căsătorit/ă	43,4	46,4	47,6	42,9	44,7
Concubinaj	39,3	50,0	53,8	30,9	43,5
Divorțat/ă/separat/ă	54,9	53,9	59,3	48,0	54,3
Singur/ă	46,8	49,3	50,6	43,9	47,7
Văduv/ă	47,8	42,4	53,2	40,0	43,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	38,7	52,4	39,4	56,0	47,1
Chintila II	50,4	61,9	59,9	54,6	56,3
Chintila III	42,3	46,0	48,3	41,5	44,0
Chintila IV	43,9	39,9	38,2	46,2	42,3
Chintila V	45,3	49,4	54,9	38,1	47,0
Număr de copii avuți în îngrijire					
0	46,5	49,9	48,3	46,2	47,5
1	45,0	53,9	50,9	46,4	48,8
2	44,2	44,5	49,4	41,2	44,3
3+	38,7	47,6	52,7	39,5	43,4
Total grupă de vârstă 15-64 de ani	44,2	47,9	49,8	42,5	45,8

11.7. Deciziile legate de timpul dedicat muncii remunerate

Deciziile legate de timpul dedicat muncii remunerate în majoritatea gospodăriilor sunt luate de comun acord (*Tabelul 11.7.1*). Deciziile legate de propriul timp sunt luate în proporții relativ similare atât de bărbați (37,2%), cât și de femei (34,8%). Ponderea femeilor care decid asupra propriului timp pentru muncile remunerate este mai mică pentru grupele de vârstă 20-39 de ani, în special, la apariția primului copil. Pentru grupele de vârstă 39-79 de ani proporțiile pentru bărbați și femei tind să fie similare.

Merită a fi menționat că în perioada pandemică procentul femeilor care decid asupra propriului timp pentru munci remunerate a scăzut cu 2,3 p.p., iar la bărbați ponderea a crescut cu 1 p.p.

În cazul celor care decid asupra modului în care partenerii/soții trebuie să-și petreacă timpul pentru munci remunerate observăm că ponderea acestora este cu mult mai mică și că proporția bărbaților și cea a femeilor este aproape egală – 7,6% în cazul bărbaților și 8,3% în cazul femeilor.

TABELUL 11.7.1. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” decid asupra timpului propriu și al partenerelor/partenerilor pentru munca plătită, în %

	Decid asupra propriului timp petrecut pentru munca plătită		Decid asupra timpului partenerului/parteneriei petrecut pentru munca plătită	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Grupă de vârstă				
15-19	33,3	28,6	0,0	4,8
20-24	47,1	25,7	3,9	6,9
25-29	40,0	31,3	5,7	6,6
30-34	37,4	35,9	10,5	8,8
35-39	39,4	35,1	10,3	6,9
40-44	37,7	35,2	5,9	6,6
45-49	37,6	37,0	6,6	11,5
50-54	43,1	39,9	5,7	9,1
55-59	34,2	36,0	5,5	6,3
60-64	30,2	34,9	9,1	9,7
65-69	29,3	36,1	6,6	12,2
70-74	37,1	34,1	9,6	10,8
75-79	28,1	28,3	7,3	13,3
Regiune				
Chișinău	43,3	37,2	5,4	5,3
Nord	37,1	37,3	10,3	7,6
Centru	44,5	39,0	4,1	7,1
Sud	24,6	23,9	11,2	12,7
Nivel de studii				
Primar	59,1	24,4	5,6	15,1
Gimnazial	29,1	29,7	9,3	10,0
Secundar general	28,2	31,0	11,0	8,3
Secundar vocațional	42,6	37,0	6,6	8,0
Post-secundar vocațional	35,9	41,9	4,8	8,7
Superior	44,9	37,4	6,2	5,6

Statut marital				
Căsătorit/ă	37,2	35,0	7,5	8,4
Concubinaj	36,8	33,2	7,9	7,7
Statut ocupațional				
Salariat/ă	40,1	41,1	6,8	8,8
Lucrător/oare pe cont propriu	53,6	52,3	7,1	5,9
Pensionar/ă	31,0	34,0	7,0	9,8
Șomer/ă	29,3	27,2	10,6	9,1
Altă situație	32,6	30,5	7,9	7,1
Chintilă de bunăstare				
Chintila I	23,4	30,4	10,9	15,2
Chintila II	43,9	38,5	9,0	11,2
Chintila III	44,8	38,8	10,4	8,3
Chintila IV	32,8	34,2	6,8	9,0
Chintila V	30,5	30,2	2,9	6,5
Număr de copii avuți în îngrijire				
0	35,1	33,4	5,9	11,4
1	40,3	32,4	8,6	7,9
2	38,3	36,0	7,6	8,7
3+	34,0	34,7	7,5	7,4
Covid				
Pre-Covid-19	36,5	36,4	5,5	8,7
Post-lockdown	37,5	34,1	8,5	8,1
Total	37,2	34,8	7,6	8,3

11.8. Atitudinile privind implicarea părinților cu copii în câmpul muncii

În pofida existenței cadrului normativ, care încurajează concilierea responsabilităților de familie și a celor profesionale, în societate mai persistă problema abordării impactului angajării mamei în câmpul muncii asupra copilului preșcolar. Acest lucru este confirmat de datele studiului.

Conform datelor GGS, 74,1% de persoane sunt de acord parțial sau total că un copil cu vârstă de până la 3 ani poate să sufere dacă mama lui lucrează, cu o pondere mai înaltă în localitățile rurale și printre femei (*Tabelul 11.8.1*).

În raport cu vârsta, se atestă o pondere mai mică a populației din grupa de vârstă 15-19 ani, mai cu seamă în mediul rural, numărul respondenților fiind în creștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o pondere mai înaltă a persoanelor din zona de nord, în special, din mediul rural, iar cea mai scăzută rată – în mun. Chișinău.

O prevalență a numărului de persoane care împărtășesc această idee, este specifică persoanelor cu un nivel de studii secundar general, cu precădere din mediul rural. După statutul ocupațional al persoanelor, șomerilor le revine un procent mai ridicat, pe când lucrătorilor pe cont propriu – un procent mai mic.

Diferențele de gen fiind de 2,6% cu prevalența femeilor, se manifestă ușor și în raport cu unele variabile specifice. Printre bărbații care susțin această idee, observăm un număr mai mare al celor din grupa de vârstă 30-34 de ani, regiunea de nord, cu studii profesionale post-secundare, divorțați, dar și căsătoriți, șomeri, din chintila I. Printre femeile care susțin această idee, prevalează cele din grupa de vârstă 60-64 de ani, regiunea centru, cu studii secundare generale și secundare vocaționale, căsătorite, șomere, din chintila V. Astfel, și la bărbați, și la femei constatăm relația directă dintre poziția precum că copilul de până la 3 ani suferă dacă mama lui lucrează și statutul ocupațional, nivelul de studii și statutul familial.

Ca urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această idee este în creștere atât printre locuitorii din urbe, cât și printre locuitorii de la țară, în rândul bărbaților și femeilor.

TABELUL 11.8.1. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care au indicat că sunt parțial sau total de acord că un copil cu vârsta de până la 3 ani poate să sufere dacă mama lui lucrează, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	61,5	69,5	70,1	62,6	65,4
20-24	72,6	76,0	70,4	77,5	74,3
25-29	71,1	74,8	70,0	74,9	72,9
30-34	79,2	75,1	74,7	79,2	77,1
35-39	74,7	74,5	72,4	76,3	74,6
40-44	70,1	74,8	74,6	71,3	72,5
45-49	72,1	76,5	71,7	75,6	74,4
50-54	72,5	77,7	68,2	78,3	75,3
55-59	75,1	77,6	79,5	75,1	76,5
60-64	73,7	78,9	75,9	76,9	76,6
65-69	70,9	74,9	75,4	72,4	73,3
70-74	71,2	70,7	75,1	68,9	70,9
75-79	78,0	76,4	80,0	75,7	76,9
Regiune					
Chișinău	70,7	74,1	71,3	78,0	72,5
Nord	76,3	74,2	73,9	76,0	75,1
Centru	70,1	77,5	76,5	73,4	74,0
Sud	74,9	74,6	73,1	75,4	74,8
Nivel de studii					
Primar	41,7	59,6	66,5	45,9	50,2
Gimnazial	73,9	74,3	72,2	74,7	74,1
Secundar general	76,1	77,8	73,4	79,1	77,0
Secundar vocațional	72,8	77,4	73,0	75,6	74,9
Post-secundar vocațional	74,2	74,7	73,9	75,0	74,5
Superior	72,5	76,4	74,2	75,7	74,7

Statut marital					
Căsătorit/ă	74,3	76,8	74,1	76,5	75,7
Concubinaj	67,7	74,9	70,1	72,1	71,4
Divorțat/ă/ separat/ă	74,6	74,5	75,5	73,8	74,6
Singur/ă	69,9	73,5	71,1	71,6	71,4
Văduv/ă	71,9	73,6	75,2	72,5	73,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	74,2	75,7	72,7	77,0	74,9
Lucrător/oare pe cont propriu	63,2	72,4	73,8	59,6	65,0
Pensionar/ă	71,8	76,1	76,4	73,9	74,6
Șomer/ă	80,0	77,3	75,8	80,5	79,1
Altă situație	69,4	74,6	70,9	73,4	72,6
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	76,1	70,6	73,6	73,3	73,4
Chintila II	75,3	76,0	71,5	77,2	75,7
Chintila III	71,0	73,9	71,7	72,9	72,5
Chintila IV	66,8	74,9	71,1	71,3	71,3
Chintila V	72,7	76,8	75,2	74,7	74,9
Total	72,8	75,4	73,2	74,7	74,2

Conform datelor GGS, 75,0% din numărul total al respondenților sunt de acord parțial sau total că mama care lucrează poate asigura o relație caldă și sigură cu copilul său precum o mamă care nu lucrează (Tabelul 11.8.2.).

În raport cu vârsta, se atestă o proporție mai mare a persoanelor din grupa de vârstă 15-19 ani, mai cu seamă în mediul rural, numărul acestora fiind în descreștere odată cu înaintarea în vârstă. Repartizarea pe zonele economico-geografice evidențiază o rată mai înaltă a persoanelor de această opinie în zona de sud.

O prevalență numerică a respondenților care împărtășesc această idee este specifică persoanelor cu un nivel înalt de studii. După statutul ocupațional, persoanelor șomere le revine un procent mai ridicat, pe când pensionarilor – un procent mai mic.

Diferențele de gen fiind în general minime, se manifestă ușor în raport cu unele variabile specifice. Printre persoanele care susțin această idee, prevalează bărbații și femeile din grupa de vârstă de 15-19 ani, bărbații cu precădere din regiunea de sud, iar femeile – din sud/nord/Chișinău, bărbații cu studii primare, iar femeile – cu studii superioare și primare, bărbații căsătoriți, iar

femeile – divorțate, dar și văduve, bărbații – lucrători pe cont propriu, iar femeile – angajate în câmpul muncii, ambele genuri din chintila de bunăstare înaltă (IV). Astfel, și la bărbați, și la femei constatăm relația directă dintre acceptarea faptului că mama care lucrează poate asigura o relație caldă și sigură cu copilul și bunăstarea economică.

Ca urmare a impactului Covid-19, numărul persoanelor care împărtășesc această idee este în creștere, atât printre locuitorii din mediul urban, cât și locuitorii din mediul rural, în rândul bărbaților și femeilor.

TABELUL 11.8.2. Distribuția femeilor și bărbaților cu vârsta cuprinsă între 15 și 79 de ani care sunt „parțial” sau „total de acord” că „mama care lucrează poate asigura o relație caldă și sigură cu copilul său ca și o mamă care nu lucrează”, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	82,1	81,3	80,8	82,3	81,7
20-24	69,8	73,2	67,5	74,8	71,5
25-29	76,5	76,8	74,1	78,5	76,7
30-34	80,8	76,6	80,8	76,8	78,7
35-39	75,0	74,7	75,5	74,3	74,8
40-44	71,5	74,8	71,7	73,9	73,2
45-49	76,2	74,3	76,7	74,6	75,2
50-54	74,8	75,5	74,0	75,7	75,2
55-59	74,5	71,4	75,0	71,8	72,8
60-64	71,1	73,6	71,5	72,9	72,5
65-69	76,1	71,7	72,4	74,0	73,5
70-74	70,2	72,6	72,7	71,2	71,6
75-79	74,2	77,6	79,8	75,1	76,5
Regiune					
Chișinău	71,7	75,4	74,5	70,0	73,7
Nord	73,3	75,4	75,9	73,6	74,5
Centru	75,7	73,6	72,9	75,0	74,6
Sud	78,5	75,5	77,0	77,1	77,1

Nivel de studii					
Primar	92,6	78,1	74,3	88,9	85,8
Gimnazial	77,1	73,3	74,1	75,4	75,1
Secundar general	73,3	73,5	74,8	72,7	73,5
Secundar vocațional	71,7	73,4	71,0	73,1	72,5
Post-secundar vocațional	76,8	75,3	76,2	75,7	75,9
Superior	74,9	79,1	77,4	77,1	77,3
Statut marital					
Căsătorit/ă	76,4	74,7	75,5	75,5	75,5
Concubinaj	72,8	72,8	74,4	71,8	72,8
Divorțat/ă/ separat/ă	68,7	76,6	71,5	73,8	72,7
Singur/ă	75,8	75,0	75,2	75,7	75,5
Văduv/ă	73,6	76,5	77,4	75,3	75,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	75,7	78,0	75,9	77,8	76,8
Lucrător/oare pe cont propriu	76,5	78,0	73,8	78,7	76,8
Pensionar/ă	73,5	72,9	73,1	73,1	73,1
Șomer/ă	77,8	76,4	77,8	77,2	77,4
Altă situație	73,6	73,2	73,9	73,1	73,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	75,7	74,1	73,9	75,3	74,9
Chintila II	74,5	74,7	72,7	75,3	74,6
Chintila III	76,3	75,3	72,8	77,4	75,8
Chintila IV	77,9	76,2	77,3	76,8	77,0
Chintila V	71,3	72,6	76,3	68,5	72,0
Total	75,4	74,8	75,0	75,1	75,1

©UNFPAMoldova2021/NataliaGîrbu

12. LOCUINȚELE ȘI GOSPODĂRIILE CASNICE

12.1. Caracteristici privind locuința și satisfacția de locuință a populației

Conform datelor GGS, din totalul respondenților, 72,3% trăiesc în case de locuit individuale/separate, 3% – în case înșiruite și 23,8% – în apartamente la bloc (*Tabelul 12.1.1*). În mediul urban, cei mai mulți locuiesc în apartamente la bloc, ponderea lor fiind de 60,6%, urmați de 33,1% care trăiesc în case individuale/separate și de 4,6% care locuiesc în case înșiruite. Conform datelor BNS, 68,9% din populația de la oraș locuiește în apartamente la bloc, iar în case individuale/separate – 26,9%.

Potrivit studiului GGS, la sate cei mai mulți trăiesc în case individuale/separate – 95,1%, respectiv, ponderea celor care locuiesc în alt tip de imobile este foarte redusă – 4,9%.

În funcție de vârstă, constatăm un număr mare de respondenți (70%) cu vârsta de 15-19 ani care locuiesc în case individuale/separate, ceea ce înseamnă că ei trăiesc împreună cu părinții. La următoarea categorie de vârstă (20-24 de ani), ponderea este deja cu 10% mai redusă, ulterior se observă tendința de majorare a respondenților care locuiesc în astfel de case. Cei mai mulți respondenți care trăiesc în apartament la bloc au vârsta de până la 39 de ani, după această vârstă se reduce proporția celor care locuiesc în astfel de locuințe. În casele înșiruite locuiesc mai mult persoanele în vârstă (de la 55 de ani).

În funcție de regiune, se atestă decalaje semnificative, cel mai puțin locuiesc în case individuale/separate respondenții din Chișinău – 17,2%. În nordul țării locuiesc în case individuale/separate aproape trei pătrimi din respondenți (72,6%), în centru – 85,2% și în sud – 90,2%. În Chișinău locuiesc în apartamente la bloc $\frac{3}{4}$ din totalul respondenților, în centrul țării – $\frac{1}{4}$, în nordul țării – 13,3% și în sudul țării – 4,6%. În casele înșiruite, cel mai puțin locuiesc respondenții din centrul țării.

În funcție de nivelul de studii, observăm că persoanele cu nivel de instruire redus locuiesc în măsură mai mare în case individuale/separate. Aproape jumătate din respondenții cu studii superioare (48,9%) locuiesc în apartamente la bloc, iar cei cu studii primare, gimnaziale și secundare vocaționale au cele mai reduse proporții la acest capitol.

Analiza după statutul marital reliefează că cel mai mult locuiesc în case individuale/separate respondenții văduvi și căsătoriți. Ponderea văduvilor care locuiesc în apartamente la bloc este de numai 15,3%, iar a celor căsătoriți – de 21,3%. În rândul persoanelor singure și al celor care se află în concubinaj ponderea este de puțin mai mult de un sfert, iar în cazul celor divorțați/separați – 31,6%.

După statutul ocupațional, se evidențiază că salariații sunt cei care locuiesc cel mai puțin în case individuale/separate, aceștia cel mai mult locuiesc la apartamente la bloc.

Studiul după nivelul de bunăstare relevă că, odată cu creșterea acestuia, se majorează și proporția celor care locuiesc în apartament la bloc. Totodată, cei din chintila V se evidențiază prin cea mai redusă pondere a celor care trăiesc în case individuale/separate.

TABELUL 12.1.1. Repartizarea populației după tipul de locuință în care locuiește, în %

	Urban			Rural			Total		
	Casă individuală	Casă înșiruită	Apartament la bloc	Casă individuală	Casă înșiruită	Apartament la bloc	Casă individuală	Casă înșiruită	Apartament la bloc
Total*	33,1	4,6	60,6	95,1	2	2,5	72,3	3	23,8
Grupă de vârstă									
15-19	31,2	2,6	64,1	93,3	2,3	3,8	70	2,4	26,5
20-24	16,1	3,5	74,7	96,2	1,1	2,5	60	2,2	35,2
25-29	20,6	5,6	71,6	94,8	1,8	3,3	63,8	3,4	31,8
30-34	26,1	4,9	67,2	93,8	1	4,7	62,4	2,8	33,7
35-39	29	3,2	66,9	95,4	1,7	2,7	66,6	2,3	30,6
40-44	41,2	4,2	54,2	95,1	1,9	2,2	76,2	2,7	20,5
45-49	41,5	2,8	54,1	95,8	1,2	2,2	79,4	1,7	17,9
50-54	41,1	3,6	54,4	97,7	1,4	0,7	80,8	2,1	16,8
55-59	39,2	7,7	51,7	96,1	2,4	1,1	78,1	4,1	17,1
60-64	47	8,4	44,2	95,7	1,8	2,4	81,9	3,7	14,2
65-69	52,2	5,1	41,9	94,8	3,5	1,4	82,2	4	13,4
70-74	47,2	4,4	48,2	93,2	4	2,4	78,4	4,2	17,2
75-79	43,1	6,1	50,6	91,4	6,8	1,4	77,3	6,6	15,8
Regiune									
Chișinău	7,9	4,3	83,8	59,2	1,3	39,3	17,2	3,8	75,8
Nord	36,8	6,6	56,1	98,9	0,6	0,3	72,6	3,1	24
Centru	31,5	0,2	68,2	97,7	1,3	0,5	85,2	1,1	13,3
Sud	78,2	6,9	14,6	94,7	4,2	0,9	90,2	4,9	4,6

Nivel de studii									
Primar	55	10,1	34,8	55	5,8	0,8	85,2	6,7	8
Gimnazial	43,3	6,1	49,4	43,3	3,1	2,2	82,6	3,8	13
Secundar general	33,2	2,9	62,6	33,2	1,7	2,4	72,9	2,1	24,3
Secundar vocațional	38,8	4,4	55,3	38,8	0,9	2	79,4	1,9	17,9
Post-secundar vocațional	32,9	4,9	59,8	32,9	1,2	2,6	68,1	2,8	27,9
Superior	22,3	4,5	71,4	22,3	1,3	5,5	46,4	3,4	48,9
Statut marital									
Căsătorit/ă	35,5	5,1	58,1	96,1	1,6	2,1	75,3	2,8	21,3
Concubinaj	28,9	5,4	63,3	93,8	1,7	3,2	68,8	3,1	26,4
Divorțat/ă/ separat/ă	31	5,9	62	92,5	3,2	4,1	63,3	4,5	31,6
Singur/ă	30,2	3,2	64	95,6	2,1	1,9	70,3	2,6	25,9
Văduv/ă	44,9	5,2	49,2	91,8	5,1	2,9	79,2	5,2	15,3
Statut ocupațional									
Salariat/ă	27,6	3,7	66,3	94,3	1,2	4,2	61,3	2,4	35
Lucrător/oare pe cont propriu	28,3	4,4	66,2	96,4	1,8	1,4	70,6	2,8	26
Pensionar/ă	48,3	5,9	45,2	94,5	3,2	2,1	81	4	14,7
Șomer/ă	45,6	5,6	47,7	96,2	1,2	2,1	81	2,5	15,8
Altă situație	28,9	5,1	64,5	95,5	2,3	1,8	74,8	3,1	21,3
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	46,7	10,2	42,5	88,5	8,7	1,9	76	9,1	14
Chintila II	46,1	3,6	49,5	95,7	2,7	1,1	82,8	2,9	13,7
Chintila III	37,8	3,6	57,8	96,6	1,6	1,4	75,7	2,3	21,5
Chintila IV	29,2	5,8	63	96,6	0,1	3,1	73,8	2	23,4
Chintila V	22,2	4,8	69,7	95,4	0,3	4,2	62,7	2,3	33,4

* La total nu se cumulează 100% deoarece restul populației locuiește în centre de plasament și alte tipuri de locuințe.

În conformitate cu datele studiului, 6,8% din subiecți au menționat că gospodăriile lor închiriază locuințe, 86,7% au menționat că locuințele în care locuiesc sunt proprietăți private, iar 5,4% dispun de cazare gratuită/locuință oferită gratuit (*Tabelul 12.1.2.*). Potrivit datelor BNS, 95,6% din populație locuiește în propria casă.

Închirierea unei locuințe este mai caracteristică gospodăriilor de la oraș (15,2%) decât celor de la sat (1,9%). Respectiv, proporția respondenților de la sate care au declarat că gospodăriile lor deține o locuință este cu mult mai mare decât a celor de la oraș, fiind de 91,5% și, respectiv, 78,6%. Potrivit datelor BNS, proporția populației de la sat care deține propria locuință este de 99,1%, iar la oraș de 90%.

Persoanele tinere cu vârsta de până la 39 de ani cel mai mult au menționat că gospodăria lor închiriază locuința. Pe parcursul întregii vieți, cei mai mulți oameni reușesc să-și achiziționeze propria locuință, din acest considerent proporția persoanelor care după 50 de ani închiriază locuința este foarte redusă. Deoarece încă la vârsta de 15-19 ani cei mai mulți tineri locuiesc împreună cu părinții, ponderea lor la această categorie de vârstă este mai mare decât la următoarea (20-24 de ani). După vârsta de 25 de ani deja mai mult de 2/3 din respondenți locuiesc în propriile case. În locuințe care le sunt puse la dispoziție pentru a fi închiriate gratuit cel mai mult locuiesc persoanele cu vârsta de 20-34 de ani.

Din totalul populației din mun. Chișinău la mai mult de 1/5 gospodăria lor închiriază locuință, iar în restul regiunilor țării (sud, centru, nord) proporțiile sunt foarte reduse, variind între 3,5-4,3%. În Chișinău locuiesc în propriile case 70,9% din persoanele intervievate, iar în celelalte regiuni proporțiile sunt mai mari cu aproape 10 la sută. În Chișinău, 7,2% din populație utilizează cazare gratuită/locuință oferită gratuit/locuință închiriată gratuit, în centru – 6,2%, în nord – 5,1% și în sud – 3,6%.

Datele în funcție de nivelul de studii al respondenților variază de la o categorie la alta, iar aceste trei situații le sunt caracteristice populației cu nivel de instruire diferit. Analiza după situația maritală evidențiază că cel mai mult închiriază locuințe gospodăriile persoanelor aflate în coabitare – 1/5 din ei, comparativ cu celelalte categorii de respondenți, iar în propria locuință trăiesc preponderent gospodăriile respondenților cu statut de văduvi/e și căsătoriți/te.

În funcție de statutul ocupațional, cel mai mult locuiesc în propria locuință pensionarii, iar cel mai mult închiriază gospodăriile persoanele salariate.

Analiza după nivelul de bunăstare reliefează că gospodăriile populației din chintila V se evidențiază prin faptul că cel mai puțin locuiesc în propria casă și cel mai mult închiriază locuința.

TABELUL 12.1.2. Repartizarea răspunsurilor la întrebarea dacă gospodăria respondenților deține locuința, o închiriază sau o utilizează gratuit, în %

	Urban			Rural			Total		
	Locuință închiriată	Proprietate privată	Cazare gratuită/locuință oferită gratuit	Locuință închiriată	Proprietate privată	Cazare gratuită/locuință oferită gratuit	Locuință închiriată	Proprietate privată	Cazare gratuită/locuință oferită gratuit
Total*	15,2	78,6	5,1	1,9	91,5	5,7	6,8	86,7	5,4
Grupă de vârstă									
15-19	30,3	63,8	5,1	3	88,7	5,8	13,3	79,3	5,6
20-24	46,9	45,3	7,7	2,7	81	13,4	22,6	64,9	10,8
25-29	27,6	66	4,4	4,1	83,1	11,1	13,9	76	8,3
30-34	16,1	74,1	7,7	3,6	84,9	10,5	9,4	79,9	9,2
35-39	12,2	80,7	5,6	4,8	88,4	6,2	8	85,1	5,9
40-44	11,6	81,5	6,2	1,5	91,9	5,5	5	88,2	5,8
45-49	4,4	90,6	3,9	1	93,9	4,8	2	92,9	4,5
50-54	4,3	91,5	3,1	0,2	96,5	3,2	1,4	95	3,2
55-59	2,6	94,1	2,5	0,9	96,5	2	1,4	95,8	2,2
60-64	1	95,8	1,9	0,1	97,5	1,9	0,3	97	1,9
65-69	0,4	96,5	2,9	0,1	98,7	0,9	0,2	98,1	1,5
70-74	0,0	95,9	1,8	0,3	96,6	2,9	0,2	96,4	2,6
75-79	0	94,5	5,4	0	99,1	0,5	0	97,8	2
Regiune									
Chișinău	24,8	68,1	6,3	5,4	83,3	21,3	6,3	70,9	7,2
Nord	8,3	86,9	3,8	1,2	91,8	4,3	3,8	89,7	5,1
Centru	15,5	79	5,2	1,2	91,2	3,9	5,2	88,9	6,2
Sud	5,2	87,5	4,1	2,9	92,9	3,5	4,1	91,5	3,6

Nivel de studii									
Primar	4,2	90,6	5,1	0,8	96,3	2,1	1,5	95,1	2,7
Gimnazial	18,3	73,7	6,3	3,2	88,8	6,8	6,7	85,3	6,7
Secundar general	21,7	73,4	4,2	1,2	92,9	5,1	8,6	85,8	4,8
Secundar vocațional	14,5	79,2	4,9	1,5	91,2	6,6	5,4	87,6	6,1
Post-secundar vocațional	13,2	82,2	4,1	0,9	94,8	4	6,3	89,2	4
Superior	11,9	81,1	5,5	1,1	92,9	4,1	8,2	85,2	5,1
Statut marital									
Căsătorit/ă	8,8	86,5	3,7	1,3	94,1	4,2	3,9	91,5	4
Concubinaj	37,4	53,5	7,6	9,4	76,3	13	20,2	67,5	11
Divorțat/ă/ separat/ă	9,6	81,6	8	1	91,3	6,8	5,1	86,7	7,3
Singur/ă	21,2	72	4,9	1,3	89,6	6,8	9	82,8	6,1
Văduv/ă	0,6	96,4	2,7	0,6	96	2,8	0,6	96,1	2,8
Statut ocupațional									
Salariat/ă	19,4	74,8	5	1,7	92,3	5,2	10,5	83,6	5,1
Lucrător/ oare pe cont propriu	14,7	78,4	6,7	1,8	91,9	6,2	6,7	86,8	6,4
Pensionar/ă	0,5	96,4	2,3	0,3	97,9	1,4	0,3	97,5	1,7
Șomer/ă	10,3	82,4	4,7	2,2	89,5	7,5	4,7	87,3	6,6
Altă situație	18,8	73	6,6	3	87,7	7,8	7,9	83,1	7,4
Chintilă de bunăstare									
Chintila I	7,7	84,8	5	1,4	91,5	6,6	3,3	89,5	6,1
Chintila II	10,4	83,8	3,9	1,7	92,9	4,4	3,9	90,5	4,3
Chintila III	15	79,2	4,3	1,1	93,4	4,9	6	88,4	4,7
Chintila IV	9,1	88	2,3	1,8	93	4,4	4,3	91,3	3,7
Chintila V	20,6	71,7	6,7	3	88,2	8,4	10,9	80,8	7,6

* La total nu se cumulează 100% deoarece restul respondenților au ales alte răspunsuri care au însumat ponderi foarte reduse.

În ansamblu, populația interviuată este mulțumită de locuința în care trăiește, proporția acesteia este de 87,2%. Nivelul de mulțumire s-a măsurat utilizându-se scala de la 0 la 10, unde 0 înseamnă „deloc mulțumit(ă)” și 10 înseamnă „foarte mulțumit(ă)”, iar 5 înseamnă „nici mulțumit, nici nemulțumit(ă)”. Mulțumiți au fost considerați respondenții care au apreciat gardul de mulțumire cu valori de la 8 la 10 de pe scala menționată.

12.2. Schimbarea domiciliului/adresei și mișcarea migratorie

Din totalul respondenților, 14,7% au declarat că și-au schimbat domiciliul/adresa în interiorul țării în ultimii trei ani (Tabelul 12.2.1.). Respondenții din mediul urban s-au evidențiat cu o pondere de aproape un sfert, iar cei din rural cu 9%. Diferența dintre sexul feminin și masculin la acest aspect este neesențială, proporția fiind de 15,1% pentru femei și 14,2% pentru bărbați. La vârsta de 15-19 ani, ponderea celor care și-au schimbat domiciliul în interiorul țării este de 18,8%, iar la următoarea categorie de 20-24 de ani mai mult decât dublă – 41,9%. În mare parte, la aceste vârste tinerii își schimbă domiciliul în interiorul țării în scopul continuării studiilor. Deși ulterior acestei vârste se înregistrează tendința de reducere, proporții mari se atestă și în cazul grupe de vârstă 25-39 de ani. În Chișinău, ponderea respondenților care și-au schimbat domiciliul în interiorul țării este mai mult de o treime, în nord – 13,5%, centru – 11% și sud – 8,3%. Cei mai mulți din Chișinău cu astfel de experiență și-au schimbat domiciliul la o altă adresă din oraș. Respondenții cu studii superioare, cei aflați în coabitare și cei din chintila V s-au remarcat prin cel mai mare număr de respondenți cu astfel de experiență. Pensionarii s-au evidențiat prin cel mai redus număr.

TABELUL 12.2.1. Populația care și-a schimbat domiciliul/adresa în ultimii 3 ani în interiorul țării, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	14,2	15,1	24,5	9	14,7
Grupe de vârstă					
15-19	15,3	22,6	34,6	9,2	18,8
20-24	37,1	46,9	60,6	26,6	41,9
25-29	26,5	33,8	40,7	22,5	30,1
30-34	23,6	26,2	32,8	18	24,9
35-39	15,9	19,1	26,4	10,7	17,5
40-44	10,8	7,6	17,1	5	9,2
45-49	7,6	7,2	11,8	5,5	7,4
50-54	4,3	3,9	7,8	2,4	4,1
55-59	3,1	4	6	2,5	3,6
60-64	2,6	2,6	3,3	2,3	2,6
65-69	1,2	2,8	4	1,3	2,1
70-74	2,1	1,8	3,4	1,2	1,9
75-79	0,6	1,2	2,7	0,2	1

Regiune					
Chișinău	34,4	33,6	37,4	18,3	34
Nord	14,9	12,4	16,6	11,2	13,5
Centru	10,6	11,4	24,1	7,9	11
Sud	6,4	10,4	10,2	7,6	8,3
Nivel de studii					
Primar	9,1	6,1	4,2	8,6	7,7
Gimnazial	12,7	14,6	23	10,9	13,7
Secundar general	15,2	14,1	26	8,1	14,6
Secundar vocațional	10,1	13,4	20,6	7,8	11,6
Post-secundar vocațional	10,3	13,4	19,5	6,1	12
Superior	27,5	21,9	31	11,4	24,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	11,9	13,7	21,8	8,3	12,9
Concubinaj	30,4	36,4	49,7	23,3	33,5
Divorțat/ă/separat/ă	10,7	16,8	19,8	8,4	13,8
Singur/ă	12,9	13,8	23,9	6,6	13,3
Văduv/ă	5,3	2,7	3,7	3,1	3,3
Statut ocupațional					
Salariat/ă	21,1	16,3	28,7	9,1	18,8
Lucrător/oare pe cont propriu	20,8	11,8	25,1	15,4	19,1
Pensionar/ă	1,8	2,5	3,9	1,6	2,3
Șomer/ă	11,4	15,6	20,9	9,3	12,8
Altă situație	11,2	22,5	30,8	12,4	18,1
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	8,1	12,4	17,2	7,2	10,2
Chintila II	10,6	8,6	16,2	7,1	9,5
Chintila III	12,6	15,9	24,8	8,5	14,3
Chintila IV	12,3	12,1	18,9	8,8	12,2
Chintila V	19,6	19,6	31,4	10,1	19,6

Din totalul persoanelor intervievate, 13,7% intenționează să-și schimbe domiciliul în interiorul țării în următorii 3 ani (Tabelul 12.2.2.). Această intenție este mai caracteristică respondenților din mediul urban (22%) decât celor din mediul rural (8,9%). Proporția bărbaților cu astfel de intenție este mai mare decât a femeilor cu aproape 2%. Această intenție este caracteristică pentru aproape o treime din tinerii de 15-19 ani și 20-24 de ani, pentru un sfert din tinerii de 25-29 de ani, pentru o cincime din cei de 30-34 de ani și pentru 15,5% din respondenții de 35-39 de ani. După această vârstă, ponderea respondenților cu intenție de a-și schimba domiciliul în interiorul țării este mai mică de 8%. Este necesar să subliniem că din totalul persoanelor intervievate din mun. Chișinău, 28,8% intenționează să-și schimbe domiciliul în următorii 3 ani, cel mai adesea fiind vorba despre schimbarea doar a adresei, dar nu și a localității.

Respondenții din nord cu intenția de a-și schimba domiciliul/adresa în interiorul țării în următorii 3 ani reprezintă 13,7%, iar din centru și sud – cu ceva mai mult de 9%. Persoanele cu studii superioare, cele aflate în coabitare și cele singure s-au evidențiat prin cele mai mari ponderi în ceea ce privește intenția de schimbare a domiciliului în interiorul țării în următorii 3 ani. Pensionarii s-au remarcat prin cea mai redusă pondere privitor la acest aspect. În funcție de nivelul de bunăstare constatăm că această tendință este caracteristică tuturor categoriilor, cu o pondere mai înaltă remarcându-se cei din chintila V.

TABELUL 12.2.2. Ponderea populației care intenționează să-și schimbe domiciliul/adresa în interiorul țării în următorii 3 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	14,7	12,8	22	8,9	13,7
Grupe de vârstă					
15-19	31	34,3	37,2	29,8	32,6
20-24	34	35,1	43,9	26,9	34,5
25-29	25	23,5	32,5	18,4	24,2
30-34	20,1	19,2	29,1	11,5	19,7
35-39	17,4	13,5	24	9	15,5
40-44	7,8	8,1	15,1	4,1	8
45-49	10,7	5	13,7	5,2	7,7
50-54	4,6	7,1	14	2,5	5,9
55-59	4,4	4,6	8,4	2,7	4,5
60-64	2	2,9	4,7	1,7	2,5
65-69	2,8	2,2	5,5	1,2	2,5
70-74	1,4	2,4	2,9	1,6	2
75-79	2,4	2,4	4,1	1,7	2,4

Regiune					
Chișinău	32,6	25,3	31,1	18,1	28,8
Nord	13,4	13,9	17,2	11,1	13,7
Centru	10,3	8,8	17,4	7,7	9,5
Sud	10,4	8,9	14,6	7,9	9,7
Nivel de studii					
Primar	10,1	8,3	23,6	5,4	9,3
Gimnazial	15	10,3	24,2	9,1	12,6
Secundar general	16,9	12,3	21,5	10,3	14,4
Secundar vocațional	9,3	12,4	18,8	7,2	10,7
Post-secundar vocațional	12,6	12,2	17,5	8,3	12,4
Superior	23,6	19	25,5	12,4	21
Statut marital					
Căsătorit/ă	9,6	9,9	18,4	5,3	9,8
Concubinaj	23,7	19,9	33,2	14,6	21,8
Divorțat/ă/separat/ă	11,6	12,9	17,4	7,7	12,3
Singur/ă	20,1	19,2	24,3	16,9	19,7
Văduv/ă	4,6	3,4	6,2	2,7	3,7
Statut ocupațional					
Salariat/ă	17,7	14,7	23,4	9,3	16,3
Lucrător/oare pe cont propriu	15,4	12,6	31,4	4,8	14,9
Pensionar/ă	1,6	2,6	4,2	1,5	2,3
Șomer/ă	16,9	14,2	23,7	12,7	16
Altă situație	15,7	17,7	27,1	12,3	16,9
Chintila de bunăstare					
Chintila I	12	13,3	21,7	8,8	12,7
Chintila II	10,9	8,1	12,6	8,1	9,3
Chintila III	13,5	12,5	20,7	8,7	13
Chintila IV	14,8	12,9	24,9	8	13,7
Chintila V	17,9	15,4	25,8	9,1	16,6

Ponderea populației care a locuit în străinătate în ultimii trei ani este de numai 0,9% (Tabelul 12.2.3.). Populația din mediul urban care a locuit în străinătate în ultimii trei ani este de 1,6%, iar în mediul rural – de 0,4%. Proporția bărbaților care au locuit în străinătate în ultimii trei ani este de 1,1%, iar a femeilor – de 0,7%. Analiza în funcție de vârstă relevă că după vârsta de 50 de ani se reduce ponderea populației care a locuit în străinătate (în altă țară) în ultimii trei ani. În dependență de regiune, se constată că cele mai multe persoane care au locuit în străinătate (în altă țară) în ultimii trei ani sunt din Chișinău.

TABELUL 12.2.3. Ponderea populației care a locuit în străinătate în ultimii 3 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	1,1	0,7	1,6	0,4	0,9
Grupă de vârstă					
15-19	0,9	0,9	2,5	0,0	0,9
20-24	1,5	0,3	1,7	0,3	0,9
25-29	1,5	1,1	2,8	0,2	1,3
30-34	2,4	1,7	2,9	1,2	2
35-39	1,7	0,9	1,8	0,9	1,3
40-44	1,1	0,7	1,4	0,6	0,9
45-49	1	0,7	0,8	0,8	0,8
50-54	0,3	0,9	1,2	0,3	0,6
55-59	0,2	0	0,3	0	0,1
60-64	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
65-69	0	0,1	0,2	0	0
70-74	0	0,1	0,3	0	0,1
75-79	0	0	0	0	0
Regiune					
Chișinău	3,1	2,4	3,2	1	2,8
Nord	1	0,4	1,1	0,3	0,7
Centru	0,7	0,3	0,4	0,5	0,4
Sud	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3

Din totalul respondenților, 15,5% au subliniat că intenționează să se mute în următorii trei ani într-o altă țară (Tabelul 12.2.4.). Ponderea populației de la oraș cu o astfel de intenție este mai mare decât a celor de la sat, fiind de 21% și, respectiv, 12,3%. De asemenea, bărbații au intenția să emigreze în următorii trei ani în măsură mai mare decât femeile, proporția fiind de 18,8% și respectiv 12,4%. La grupele de vârstă 15-19 ani și 20-24 de ani proporția populației care intenționează să emigreze în următorii trei ani este în jurul valorii de o treime, iar la următoarele două categorii de vârstă (25-29 și 30-34 de ani) – în jurul valorii de un sfert. Deși în intervalul de vârstă 35-44 de ani se înregistrează tendința de reducere, oricum se atestă valori înalte: de 15-17%. După 45 de ani, ponderea celor cu astfel de intenție se reduce sub 9%. Respondenții din mun. Chișinău s-au evidențiat prin cea mai mare pondere (26%) a celor care intenționează să emigreze în următorii trei ani comparativ cu celelalte regiuni unde ponderea este de 12-14%. Persoanele cu studii superioare și cele singure s-au remarcat prin cele mai mari ponderi în ceea ce privește intenția de a emigra în următorii trei ani. În funcție de statutul ocupațional, această intenție este caracteristică tuturor categoriilor, mai puțin pensionarilor. După nivelul de bunăstare, cel mai puțin au această intenție respondenții din chintilele I și II.

TABELUL 12.2.4. Ponderea populației care intenționează să se mute într-o altă țară în următorii 3 ani, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	18,8	12,4	21	12,3	15,5
Grupă de vârstă					
15-19	31,5	32,3	40,4	26,8	31,9
20-24	39,3	30,4	34,8	35	34,9
25-29	27,5	18,4	27,1	20,1	23
30-34	31,4	19,8	28,7	23,1	25,6
35-39	22,2	12,6	23	13,2	17,5
40-44	17,9	13,9	20,6	13,3	15,9
45-49	13,4	5,7	16,8	6,3	9,4
50-54	6,1	7,8	9,8	5,9	7
55-59	6,4	4,3	9,7	3,2	5,2
60-64	2,4	3,3	6,1	1,7	2,9
65-69	1,6	1,8	3,4	1,1	1,8
70-74	0,3	2	2,1	1	1,3
75-79	0,6	1,8	1,3	1,4	1,4

Regiune					
Chișinău	31,5	21,1	27,1	21,1	26
Nord	13,6	10,9	15,6	9,4	12,1
Centru	18,6	10	20	12,7	14,1
Sud	15,2	11,5	17,1	12	13,4
Nivel de studii					
Primar	20,1	9,9	12,8	15,9	15,3
Gimnazial	18,2	9,7	22,9	11	13,7
Secundar general	24,1	14,1	25,8	14,4	18,5
Secundar vocațional	12,6	10,7	16,8	9,6	11,7
Post-secundar vocațional	20,3	11,1	16,6	14,1	15,2
Superior	22,9	18,4	22,8	15,8	20,4
Statut marital					
Căsătorit/ă	15	10,4	17,5	9,9	12,5
Concubinaj	20,2	13,4	23,7	12,4	16,8
Divorțat/ă/separat/ă	12,9	13	16,8	9,4	12,9
Singur/ă	26,7	19	28,4	20,5	23,6
Văduv/ă	0,4	2,4	2,8	1,7	2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	22	13,7	21,3	15	18,1
Lucrător/oare pe cont propriu	21,2	15,7	30,9	13,6	20,2
Pensionar/ă	2,3	2,4	4,3	1,6	2,4
Șomer/ă	23,3	15,1	26,4	18,1	20,6
Altă situație	19,1	17,3	26	14,3	18
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	15,2	9,4	16,7	10,5	12,3
Chintila II	14,6	8,5	11,9	10,9	11,1
Chintila III	18,3	12,5	19	13,2	15,3
Chintila IV	17,6	12,4	22,9	10,6	14,8
Chintila V	22,7	14,1	23,5	13,7	18

* La această întrebare variantele de răspuns au fost – cu siguranță nu, probabil nu, nu sunt sigur(ă), probabil da, cu siguranță da. Cei cu intenția de a emigra au fost considerați cei care au selectat ultimele două variante de răspuns.

Din totalul subiecților, 2,3% (Tabelul 12.2.5.) au parteneri născuți în străinătate (nu s-au **născut în limitele teritoriale actuale ale Republicii Moldova**). În mediul urban, proporția persoanelor ai căror parteneri s-au născut peste hotare este mai mare decât în mediul rural, fiind de 3,2% și respectiv 1,8%. În funcție de sex, constatăm că nu există diferențe semnificative la acest capitol. Analiza în funcție de vârstă relevă că proporția persoanelor ai căror parteneri s-au născut în străinătate după vârsta de 50 de ani este mai mare decât a celor care nu au împlinit vârsta de 50 de ani. În dependență de nivelul de studii, se constată că persoanele cu un nivel de instruire mai înalt (post-secundar vocațional și superior) au parteneri născuți în străinătate în măsură mai mare decât persoanele cu un nivel de instruire mai redus.

TABELUL 12.2.5. Ponderea populației care are parteneri născuți în străinătate, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	2,4	2,2	3,2	1,8	2,3
Grupă de vârstă					
15-19	0,5	0	0,6	0	0,2
20-24	0,5	2,1	0,7	1,7	1,3
25-29	1,5	1,6	1,2	1,8	1,5
30-34	1,2	2,4	1,8	1,7	1,8
35-39	3,4	1,7	3,4	1,9	2,5
40-44	2,2	3,6	4,1	2,2	2,9
45-49	1,3	2,2	2,6	1,4	1,8
50-54	2,4	3,6	5,2	2,2	3,1
55-59	4,6	2,3	6,4	1,9	3,3
60-64	4,3	2,9	6,9	2,2	3,5
65-69	4,5	2,1	4,8	2,3	3,1
70-74	4,3	2,7	6,4	1,9	3,3
75-79	7,1	0,9	2,7	3,1	3
Nivel de studii					
Primar	0,8	0,3	1,1	0,4	0,6
Gimnazial	1,5	1,9	2,6	1,4	1,7
Secundar general	1,3	1,8	2,1	1,2	1,5
Secundar vocațional	2,7	2,2	3,8	1,9	2,4
Post-secundar vocațional	3,6	2,8	3,2	3,2	3,2
Superior	4,5	2,9	4	2,8	3,6

Din totalul populației, 4,1% au declarat că au locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate. Ponderea populației care a locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate este mai mare la oraș decât la sat, constituind 5,5% și, respectiv, 3,3% (Tabelul 12.2.6). Ponderea bărbaților care au locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate este 4,3% pentru bărbați și 3,9% pentru femei. Cel mai mult au locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate persoanele cuprinse în categoria de vârstă 20-44 de ani.

TABELUL 12.2.6. Ponderea populației care până la vârsta de 15 ani a locuit pentru o perioadă mai mare de un an în străinătate, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	4,3	3,9	5,5	3,3	4,1
Grupă de vârstă					
15-19	3,9	3,8	4,5	3,5	3,9
20-24	5,2	6,1	8	3,7	5,6
25-29	7,5	4,7	6,2	6	6,1
30-34	3,6	4,7	5,2	3,2	4,2
35-39	4,4	3,7	6,2	2,4	4
40-44	5,2	3,6	6,8	3,1	4,4
45-49	4	3,9	3,7	4,1	3,9
50-54	2,7	3,2	6,5	1,4	3
55-59	2,7	3	3	2,7	2,8
60-64	4,1	2,7	4,1	3	3,3
65-69	2,6	4	3,5	3,3	3,4
70-74	3,5	2	3,4	2,2	2,6
75-79	5,9	4,5	8,2	3,7	5

12.3. Accesul și utilizarea Internetului

În conformitate cu datele studiului, 69,1% din subiecți au afirmat că locuințele lor au conexiune la rețeaua fixă de Internet (Tabelul 12.3.1). Proporția locuințelor din mediul urban sub acest aspect este mai mare cu 12% decât a celor din rural, fiind de 76,7% și, respectiv, de 64,7%. Potrivit datelor BNS, proporția locuințelor de la sat care au conexiune la rețeaua fixă de Internet este de 56,3%.

Populația de sex feminin în proporție mai mare a menționat că locuința în care locuiește are conexiune la rețeaua fixă de Internet decât bărbații, 71,2% comparativ cu 66,8%. Analiza în funcție de vârstă relevă că în mare parte, odată cu creștea vârstei, se diminuează ponderea respondenților care au menționat că locuința în care locuiesc este cu conexiune la rețeaua fixă

de Internet. Studiul în funcție de regiune a evidențiat că populația din mun. Chișinău are cele mai multe gospodării dotate cu conexiune la rețeaua fixă de Internet (78,7%), iar în celelalte trei regiuni (nord, sud, centru) proporțiile sunt de 66-68%. Cercetarea după nivelul de studii scoate în evidență că persoanele cu studii superioare cel mai mult au locuințe cu conexiune la rețeaua fixă de Internet (86,9%), iar cel mai puțin persoanele cu studii primare (49,3%) și gimnaziale (58,4%). După statutul marital, observăm că respondenții căsătoriți au cel mai mult locuințe cu conexiune la rețeaua fixă de internet – peste 2/3 (78,2%). Corelarea după statutul ocupațional evidențiază că pensionarii au raportat cel mai puțin dotarea propriilor locuințe cu conexiune la rețeaua fixă de internet (45,3%), iar după nivelul de bunăstare s-au remarcat cei din prima și a doua chintilă cu ponderi reduse la acest capitol.

TABELUL 12.3.1. Ponderea populației care a menționat că locuința are conexiune la rețea fixă de Internet, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	66,8	71,2	76,7	64,7	69,1
Grupă de vârstă					
15-19	82,1	85,1	83,9	83,3	83,5
20-24	73,6	78,7	75,9	76,3	76,1
25-29	78,5	83,3	85,9	77,2	80,8
30-34	75,9	82,3	85,3	73,6	79,1
35-39	73,8	80,4	81,1	73,9	77
40-44	67	81	79,7	71	74,1
45-49	64,2	80,1	83,1	67,7	72,4
50-54	62,3	75,6	79,3	65,1	69,4
55-59	60,9	64,2	70	59,3	62,7
60-64	51,9	56,4	64	50,7	54,5
65-69	43,6	48	54,8	42,6	46,2
70-74	41,5	37,1	48,5	34,2	38,7
75-79	24,5	20,8	30,8	18,4	22,1
Regiune					
Chișinău	76,8	80,4	79,1	76,7	78,7
Nord	64,2	67,3	75,6	58,9	66
Centru	65	70,7	79,3	65,3	68
Sud	64,9	69,5	71,2	65,6	67,1

Nivel de studii					
Primar	56,3	41,7	54,4	48	49,3
Gimnazial	57,3	59,4	69,6	55	58,4
Secundar general	71,3	73,1	76,2	70,1	72,3
Secundar vocațional	63,4	70,7	69,4	65,5	66,7
Post-secundar vocațional	73,1	77,1	75,6	75,1	75,3
Superior	83,4	89,2	87,5	85	86,7
Statut marital					
Căsătorit/ă	75,9	80,2	85,5	74,5	78,2
Concubinaj	57,7	61,2	70,3	52,6	59,5
Divorțat/ă/separat/ă	42,8	68,4	63	49	55,6
Singur/ă	60,9	63,2	70,7	56,3	61,8
Văduv/ă	28,8	43,4	51,1	36,3	40,2
Statut ocupațional					
Salariat/ă	76	84	81,8	77,7	79,7
Lucrător/oare pe cont propriu	78,9	84	87,7	75,1	79,9
Pensionar/ă	43	46,5	55,2	41,2	45,3
Șomer/ă	59,7	71,4	70,6	60,6	63,6
Altă situație	67,2	77,1	81,1	69,8	73,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	37,6	47,5	54,3	37,5	42,5
Chintila II	56,1	58,1	65,5	54,3	57,2
Chintila III	72,6	80,3	82,2	73,5	76,6
Chintila IV	73,3	69,5	78,4	67,5	71,2
Chintila V	76,2	78,9	83,3	73,2	77,7

Aproape 2/3 din totalul populației (73,7%) utilizează Internetul (Tabelul 12.3.2). Proporția populației de la oraș sub acest aspect o depășește semnificativ pe cea de la sate, fiind de 84,7% și, respectiv, 67,4%. Ponderea femeilor care utilizează Internetul este cu 2,1% mai mare decât cea a bărbaților, acestea reprezentând 74,7% și 72,6%. În intervalul de vârstă 15-34 de ani, populația care utilizează Internetul depășește 90%. Analiza în funcție de vârstă reliefează tendința că, odată cu majorarea acesteia, se diminuează ponderea populației care utilizează Internetul. În mun. Chișinău cei care utilizează Internetul reprezintă aproape 90%, iar în celelalte

trei regiuni (sud, centru, nord) procentul variază între 67-71%. După nivelul de studii, cei cu studii superioare cel mai mult folosesc Internetul și cel mai puțin cei cu studii primare și gimnaziale. Analiza în funcție de statul marital evidențiază că cel mai puțin folosesc Internetul văduvii. După statutul ocupațional, constatăm că cel mai puțin utilizează Internetul pensionarii, iar după nivelul de bunăstare cei din chintilele I și II utilizează Internetul în proporții reduse.

TABELUL 12.3.2. Ponderea populației care folosește Internetul, în %

	Bărbăți	Femei	Urban	Rural	Total
Total	72,6	74,7	84,7	67,4	73,7
Grupă de vârstă					
15-19	95,5	97	98	95,2	96,2
20-24	96,8	93,8	96,8	94,1	95,3
25-29	90,4	93,2	96,8	88,2	91,8
30-34	91,5	90,4	96,5	86,1	90,9
35-39	83,7	88,4	93,7	80,3	86,1
40-44	75,2	84,3	89	75	79,8
45-49	67,5	82,8	86,9	70,5	75,4
50-54	56,9	75,5	82,6	60,1	66,8
55-59	53,3	64,3	73,1	53	59,3
60-64	43,5	51,8	63,7	42,2	48,2
65-69	35,5	41,6	46,2	36,2	39,1
70-74	34,6	29,3	42,1	26,4	31,3
75-79	17,4	10,9	19,1	10,6	13,1
Regiune					
Chișinău	89,9	89,5	92,2	78	89,7
Nord	69,5	72,5	80,9	64	71,2
Centru	71,3	73,6	83,7	69,9	72,5
Sud	66,2	68,1	75,5	64,2	67,1
Nivel de studii					
Primar	71,6	41,3	57,3	57,3	57,3
Gimnazial	65,5	62,4	77,5	59,9	63,9
Secundar general	76,5	76,1	85,2	71,2	76,3
Secundar vocațional	65,6	73,9	77,6	65,9	69,3
Post-secundar vocațional	76,4	80,9	82,6	76,1	78,9
Superior	91,6	94,1	95,6	88,1	93

Statut marital					
Căsătorit/ă	76,2	82	89	74,4	79,4
Concubinaj	72,9	76	89,9	64,8	74,5
Divorțat/ă/separat/ă	52	73,6	73	53,9	62,9
Singur/ă	72,9	68,7	82,4	64,1	71,2
Văduv/ă	23,3	35,8	46,7	28,2	33,1
Statut ocupațional					
Salariat/ă	85,7	90,5	93,7	82,3	87,9
Lucrător/oare pe cont propriu	86,5	85,9	91,4	83,3	86,4
Pensionar/ă	36	40,3	50,1	34,3	38,9
Șomer/ă	69,3	80,3	82,1	69,2	73
Altă situație	71,6	83,4	89,6	73,9	78,8
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	45,9	51,8	59,9	44,1	48,8
Chintila II	57	60,5	68,8	55,5	59
Chintila III	78,7	83,7	88,8	77,1	81,3
Chintila IV	74,7	68,6	82,3	65,8	71,4
Chintila V	80,5	81,3	91,3	72,5	80,9

12.4. Divizarea sarcinilor casnice

Divizarea echitabilă a sarcinilor de îngrijire, în general, și a celor de îngrijire a copiilor, în special, este o preocupare foarte relevantă pentru demersul de a asigura și promova egalitatea pentru femei și bărbați. Responsabilitatea generalizată pentru îngrijire a femeilor, agravată de criza pandemică, reprezintă una dintre cele mai semnificative bariere legate de participarea, în egală măsură cu bărbații, la piața muncii, la viața politică și cea civică, la oportunitatea de a învăța, de a deschide afaceri și de a avea o viață productivă și independentă din perspectivă economică.

În acest sens, datele și analiza de mai jos se vor axa în mare parte pe elucidarea diferențelor și inegalităților de gen în ceea ce privește sarcinile și obligațiunile de îngrijire pentru femei și bărbați.

Pentru a înțelege nivelul de inegalitate în ceea ce privește rolurile de îngrijire în cadrul gospodăriei este suficient de a analiza ponderea respondenților care sunt responsabili în egală măsură de realizarea acestora. Tabelul 12.4.1. ilustrează această profundă inegalitate. Observăm că ponderea gospodăriilor în care există o divizare egală a acestor sarcini este destul de mică. Acestea variază de la 19,5% în cazul preparării meselor la 11,8% în cazul spălării rufelor.

TABELUL 12.4.1. Distribuția respondenților în căsătorie sau în concubinaj în dependență de divizarea sarcinilor cum ar fi gătitul, curățenia sau spălarea rufelor în cadrul gospodăriei, în %

Sarcini și roluri de îngrijire	Întotdeauna eu/ De obicei eu	Eu și partenerul(a) în egală măsură	De obicei partenerul(a)/ Întotdeauna partenerul(a)	Întotdeauna sau de obicei altcineva
<i>Pregătesc hrana</i>	46,0	19,5	32,9	1,6
<i>Fac curățenie</i>	44,2	23,1	31,0	1,7
<i>Spăl rufe</i>	49,0	11,8	38,0	1,3

Sarcinile domestice legate de îngrijirea gospodăriei sunt o responsabilitate exclusivă pentru majoritatea femeilor din Moldova (Tabelul 12.4.2.). Studiul relevă că 82,6% femei sunt primordial responsabile de pregătirea meselor, 79,6% – de curățenia casei și 88,6% – de spălatul rufelor, ponderea bărbaților care sunt de cele mai multe ori responsabili de aceste sarcini este de zeci de ori mai mică. Altfel spus, ponderea gospodăriilor unde există o divizare echitabilă a acestor sarcini este destul de mică.

Aceste cifre indică asupra unei divizări acut inegale a sarcinilor și muncilor de îngrijire bazate pe criteriul de gen. Genul este factorul determinant care explică această partajare mai mult decât alți factori socio-demografici. Datele legate de grupele de vârstă (atât pentru femei, cât și pentru bărbați) arată cât de persistente sunt diviziunile legate de sarcinile de îngrijire indiferent de generație. Altfel spus, nici în cazul generațiilor mai tinere nu s-a produs o schimbare esențială a rolurilor de gen în gospodărie. Factori precum nivelul de educație, statutul ocupațional și zona de reședință influențează într-un mod nesemnificativ, dar pozitiv, divizarea sarcinilor. În termeni relativi, mai puține femei din Chișinău, cu un statut ocupațional și cu un nivel mai înalt al studiilor tind să fie exclusiv responsabile de sarcinile de îngrijire.

Diviziunea de gen a sarcinilor domestice devine și mai pronunțată odată cu apariția copiilor. Ponderea femeilor responsabile de pregătirea mesei în gospodăriile fără copii este de 69,5%, iar în gospodăriile cu cel puțin un copil proporția acestora este de 82,7%. În cazul bărbaților, relația este inversă. În gospodăriile fără copii sunt mai mulți bărbați responsabili primordial de pregătirea bucatelor, curățenie sau spălatul rufelor decât în gospodăriile cu copii.

Datele mai arată că pandemia Covid-19 a redus ponderea gospodăriilor în care există o oarecare divizare echilibrată a sarcinilor și responsabilităților de îngrijire.

TABELUL 12.4.2. Distribuția femeilor și bărbaților în căsătorie sau în coabitare care „întotdeauna” sau „de obicei” realizează sarcinile cum ar fi gătitul, curățenia, spălarea rufelor, în %

	Femei			Bărbați		
	Pregătesc hrana	Fac curățenie	Spală rufele	Pregătesc hrana	Fac curățenie	Spală rufele
Total	82,6	79,6	88,6	4,7	4,2	4,3
Grupă de vârstă						
15-19	81	66,7	90,5	0	0	0
20-24	74,5	71,7	81,4	9,8	3,9	3,9
25-29	81,1	82,8	89,8	2,9	1	1,9
30-34	82,4	78,1	89,2	2,9	3,5	3,5
35-39	82,3	79,6	91	3,5	3	2,5
40-44	83,2	81,9	87,8	4,7	4,1	4,1
45-49	83,3	83	90,7	5	3,9	3,9
50-54	83,8	81,1	89,9	3,8	2,8	4,3
55-59	85,1	81,8	87,5	6,3	5,2	5,9
60-64	86,5	78,8	88	6,5	8,2	7,3
65-69	82,7	75,2	87,8	4,5	5,2	5,6
70-74	84,5	75	84,5	7,8	8,4	5,4
75-79	75	76,7	81,7	14,5	14,5	14,5
Regiune						
Chișinău	74,7	64,7	79,6	6,3	4,2	2,6
Nord	79,6	77,1	88,4	5,9	6,5	6,1
Centru	86,4	85,2	91,8	3,4	2	2,8
Sud	84,5	82,9	89,5	4,6	5,2	5,6
Nivel de studii						
Primar	83,2	89,2	90,3	3,1	3,1	1,7
Gimnazial	84,9	85,3	91,7	3,7	4,1	4,7
Secundar general	87,7	83	90,5	4,8	5	5,1
Secundar vocațional	80,7	80,9	89,1	5,3	4,8	4,1

Post-secundar vocațional	81,2	75,8	86,7	6	4,3	5
Superior	78,1	70,2	83,9	3,6	3,1	3,1
Statut marital						
Căsătorit/ă	82,9	80	89	4,6	4,4	4,7
Concubinaj	81	77,6	86,2	5,4	2,9	1,6
Statut ocupațional						
Salariat/ă	79,5	74,9	86	3,9	3,4	3,3
Lucrător/oare pe cont propriu	72,8	79	84,5	2,8	2,8	2,1
Pensionar/ă	84,8	77,8	87,7	6,7	7,3	6,9
Șomer/ă	83,9	83,8	90,9	5,6	4,6	5
Altă situație	84,4	83,4	90,9	5,5	3,9	5,3
Chintilă de bunăstare						
Chintila I	79,6	80,5	82,5	5,8	5,6	7,3
Chintila II	85,2	82,9	92,5	4,4	4,5	4,8
Chintila III	83,4	80,6	89,3	4	4	4,4
Chintila IV	82,3	80,6	87	5,8	4,1	3,6
Chintila V	81,1	77,3	87,1	6,1	5,1	4,4
Număr de copii aflați în îngrijire						
0	69,5	62,4	77,4	6,1	5	5,4
1	82,7	77,1	88,2	4,4	4	3,2
2	83,7	81,2	88,9	5	4,6	4,8
3+	83,5	82,1	90,6	4	3,4	3,8
Covid						
Pre-Covid-19	79,2	76,1	88,2	5	4,7	4,8
Post-lockdown	83,9	81	88,8	4,6	4	4

În cazul micilor reparații din cadrul gospodăriei la fel există o divizare de gen a muncii, bărbații fiind într-o pondere mai mare (61,7%) responsabilii primordiali de această sarcină comparativ cu femeile (9,8%). Ținem să observăm că divizarea de gen este mai puțin acută comparativ cu responsabilitățile de îngrijire a gospodăriei, ponderea celor care sunt responsabili în egală măsură fiind un pic mai mare (Tabelul 12.4.3.).

Diviziunea de gen este mai semnificativă în rândul grupelor de vârstă 20-39 de ani comparativ cu grupa de vârstă 50+. O potențială explicație a acestui fenomen este că tipul și frecvența reparațiilor în cadrul gospodăriei diferă între aceste grupuri. Pentru persoanele tinere, muncile de reparație care sunt caracteristice unei gospodării în proces de construcție sunt considerate a fi masculine (construcții, instalații de echipament). Pentru persoanele adulte și vârstnice, natura reparațiilor diferă, în special pentru că pe lângă muncile considerate a fi masculine apar și munci considerate feminine (vopsirea, tencuirea, schimbarea mobilei, amenajarea camerelor).

TABELUL 12.4.3. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” sunt responsabili de a realiza mici reparații în casă și în jurul casei, în %

	Bărbați	Femei
Grupă de vârstă		
15-19	66,7	9,5
20-24	72,6	6,9
25-29	73,3	5,5
30-34	65,5	11,1
35-39	70,4	11,2
40-44	64,7	6,3
45-49	64,6	11,1
50-54	55,0	9,5
55-59	50,7	10,0
60-64	49,6	13,3
65-69	51,2	13,8
70-74	57,5	14,3
75-79	32,5	13,6
Regiune		
Chișinău	69,3	7,2
Nord	63,4	11,1
Centru	63,2	9,5
Sud	54,6	10,9
Nivel de studii		
Primar	74,9	18,4

Gimnazial	58,2	12,2
Secundar general	58,1	10,9
Secundar vocațional	63,0	9,2
Post-secundar vocațional	60,4	9,0
Superior	66,9	6,4
Statut marital		
Căsătorită	61,8	9,3
Concubinaj	61,6	13,2
Statut ocupațional		
Salariat/ă	66,6	9,1
Lucrător/oare pe cont propriu	75,8	9,5
Pensionar/ă	51,5	12,6
Șomer/ă	61,2	13,2
Altă situație	50,2	8,5
Chintila de bunăstare		
Chintila I	45,1	13,4
Chintila II	60,1	8,9
Chintila III	61,0	9,8
Chintila IV	64,4	11,6
Chintila V	63,9	10,5
Număr de copii aflați în îngrijire		
0	65,2	6,5
1	69,8	10,0
2	63,1	9,1
3+	52,9	11,4
Covid		
Pre-Covid-19	63,0	10,4
Post-lockdown	61,2	9,6
Total	61,8	9,8

Majoritatea bărbaților și femeilor sunt mulțumiți de felul în care sunt divizate responsabilitățile în cadrul gospodăriei (Tabelul 12.4.4.). Totuși, mai puține femei sunt mulțumite (59,9%) comparativ cu bărbații (77,7%). Nivelul de satisfacție a femeilor a scăzut cu 7,2 puncte procentuale în urma pandemiei. Acest lucru s-a întâmplat în mare parte deoarece în pandemie a crescut nivelul de implicare a acestora, în special pentru muncile de îngrijire.

Totodată, observăm că gradul de satisfacție privind divizarea responsabilităților în cadrul gospodăriei a femeilor și bărbaților scade în funcție de numărul de copii avuți, cei cu 3+ evidențiindu-se cu o pondere mai scăzută a celor satisfăcuți, respectiv, între bărbați – 75,1% și între femei – 56,8%.

O altă constatare care merită a fi menționată este faptul că nivelul de satisfacție cu diviziunea muncilor și rolurilor în cadrul gospodăriei pentru femei scade odată cu înaintarea în vârstă. O potențială explicație este că divizarea de gen în cadrul gospodăriei este bazată pe înțelegerea că femeile la vârstele tinere au grijă de copii, iar bărbatul are mai puține responsabilități casnice deoarece acesta muncește. Totodată, pentru o parte din gospodăriile din grupa de vârstă mai înaintată unde bărbatul nu mai este activ pe piața muncii, aceste aranjamente au rămas neschimbate. Cel mai probabil, în unele gospodării în care bărbatul nu mai este activ pe piața muncii, acesta nu își asumă mai multe responsabilități pentru muncile casnice.

TABELUL 12.4.4. Distribuția populației „mulțumite” de modul în care se împart sarcinile/muncile în cadrul gospodăriei, pe sexe și medii de reședință, în %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	General Total
Total	77,7	60,0	71,1	66,8	68,3
Grupă de vârstă					
15-19	66,7	76,2	79,6	71,4	74,9
20-24	82,7	70,3	79,6	70,4	74,7
25-29	81,9	66,0	69,3	75,2	72,9
30-34	75,4	61,8	71,7	65,8	68,3
35-39	86,1	60,3	73,8	72,7	73,2
40-44	78,2	56,9	70,3	65,1	66,8
45-49	72,8	56,7	73,5	60,5	64,0
50-54	70,6	58,8	65,3	63,8	64,2
55-59	75,0	54,2	66,0	63,3	64,0
60-64	79,2	56,6	71,2	66,2	67,5
65-69	76,7	59,0	69,9	68,2	68,6
70-74	71,9	49,4	59,7	62,7	61,8
75-79	71,1	56,7	68,6	63,9	65,1

Regiune					
Chișinău	78,6	53,6	65,3	64,3	65,1
Nord	78,5	65,9	77,2	68,2	71,7
Centru	72,6	52,8	66,4	60,7	61,8
Sud	83,1	70,1	78,4	76,1	76,7
Nivel de studii					
Primar	89,3	56,3	76,9	78,9	78,7
Gimnazial	73,0	58,4	70,8	63,2	64,7
Secundar general	75,7	59,3	71,8	64,0	66,4
Secundar vocațional	76,5	61,7	68,0	70,5	69,8
Post-secundar vocațional	79,7	59,5	73,9	65,7	68,9
Superior	83,6	62,3	70,7	73,9	71,9
Statut marital					
Căsătorit/ă	78,3	60,0	71,8	66,9	68,5
Concubinaj	74,1	59,4	67,3	66,4	66,8
Statut ocupațional					
Salariat/ă	79,0	58,6	73,0	66,8	69,6
Lucrător/oare pe cont propriu	83,7	70,1	77,0	82,9	80,9
Pensionar/ă	75,9	57,2	66,8	64,6	65,2
Șomer/ă	76,3	57,7	74,5	67,6	69,5
Altă situație	73,1	62,0	66,3	64,5	65,0
Chintila de bunăstare					
Chintila I	72,3	56,8	66,9	63,6	64,3
Chintila II	77,0	56,0	66,6	65,7	65,9
Chintila III	79,7	56,9	71,4	65,6	67,5
Chintila IV	72,5	59,3	70,2	63,1	65,6
Chintila V	79,5	64,6	71,1	71,1	71,1

Număr de copii avuți în îngrijire					
0	78,9	68,2	77,5	70,6	74,5
1	81,2	62,0	71,1	71,3	71,2
2	77,5	60,2	70,0	67,5	68,3
3+	75,1	56,8	69,4	63,5	64,8
Covid-19					
Pre-Covid-19	77,8	65,1	73,8	69,3	71,4
Post-lockdown	77,6	57,9	69,4	66,0	67,0

Doar 10% din gospodării beneficiază de ajutor regulat la realizarea treburilor casnice (Tabelul 12.4.5.). Ponderea celor care beneficiază de ajutor la treburile casnice este mai mare (atât pentru femei și bărbați) pentru grupa de vârstă 65-79 de ani, cel mai mic ajutor – pentru grupa de vârstă 40-54 de ani și un pic mai mare – pentru grupa de vârstă 15-39 de ani. În perioada pandemică, ponderea generală a gospodăriilor care beneficiau de ajutor constant a scăzut, deși nu într-o măsură semnificativă: de la 11,6% la 9,7% pentru femei.

Ponderea gospodăriilor în care respondenții au plătit pentru a fi ajutați în mod constant este destul de mic, ajungând la 1,6% în cazul bărbaților și 1,8% în cazul femeilor.

Aproximativ 20% bărbați și 16% femei oferă ajutor constat în afara gospodăriei. Ponderea bărbaților tineri este și mai mare la acest capitol. În rezultatul pandemiei, o parte din femei care ofereau ajutor au încetat să o facă, ponderea acestora a scăzut de la 20,0% înaintea pandemiei la 14,5% în perioada pandemiei.

TABELUL 12.4.5. Ponderea celor care au beneficiat de ajutor și au oferit ajutor în mod regulat pentru realizarea treburilor casnice, în %

	Au beneficiat de ajutor în mod regulat în ultimele 12 luni la realizarea treburilor casnice		Au plătit pentru a beneficia de ajutor în mod regulat în ultimele 12 luni la realizarea treburilor casnice		Au ajutat pe cineva din afara gospodăriei în mod regulat în ultimele 12 luni la realizarea treburilor casnice	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Grupă de vârstă						
15-19	13,4	10,5	2	2	28,4	19,1
20-24	9,6	13,9	2,1	2,6	23	18,5
25-29	10	10,8	1	1,4	25,6	16,9
30-34	13,8	7,9	2,8	1,2	22,4	14,8
35-39	10,2	7,8	2,4	0,6	22,5	17,8
40-44	7,5	8,2	0,4	1,7	16,9	15,1

45-49	6,1	4,7	0,7	1,2	17,5	16,4
50-54	7,1	7,8	1,2	0,7	21,4	19,5
55-59	10,1	11,5	1	2,3	18,5	16,6
60-64	9,9	10,4	1	1,7	18,1	16,7
65-69	12,7	14,3	2,2	2,4	11,1	13,3
70-74	19	18,7	2,2	5	12,5	9,4
75-79	12	19,3	0,6	4,8	7,2	6,1
Regiune						
Chișinău	16	12	2,4	0,8	35,9	26,3
Nord	11,7	12,7	3	3,6	22,4	17,9
Centru	8,4	9	0,8	1,8	12,6	11,1
Sud	8,7	8,6	1	0,8	19,4	14,3
Nivel de studii						
Primar	10,2	10,3	1,9	3,4	13,2	5,8
Gimnazial	9,6	10,9	1,5	2,2	19,3	13,9
Secundar general	9,5	9,2	0,8	1,3	20,3	15,7
Secundar vocațional	12,8	10,1	2,7	1,2	19,2	13,2
Post-secundar vocațional	9,4	10,5	1,6	2,6	21,6	18
Superior	10,4	10,3	0,9	1,3	24,5	22,2
Statut marital						
Căsătorit/ă	10,2	8,7	1,2	1,3	18,5	15,3
Concubinaj	11,5	10,9	2,1	2,3	25	18,7
Divorat/ă	6,4	12,4	1,7	1,1	19	19,9
Singur/ă	10,7	10,1	1,8	1,8	21,2	14,8
Văduv/ă	14,1	17,7	1,7	4,3	10,9	13,7
Statut ocupațional						
Salariat/ă	10	8,2	1,5	1	23,6	19,6
Lucrător/oare pe cont propriu	9,7	9,5	2,6	4,2	24,3	20,5
Pensionar/ă	12,6	14	1,5	3	11,5	12,9
Șomer/ă	10,8	13	1,5	2,5	21,3	19
Altă situație	10	8,9	1,5	1,3	19	14,6

Chintilă de bunăstare						
Chintila I	12,2	8,7	0,8	1,8	18,8	16,8
Chintila II	7,8	13	0,9	3	15,7	14
Chintila III	11	10,7	3,2	1,8	22,2	14,6
Chintila IV	8,7	10,4	2,2	1,2	19	14,8
Chintila V	13,1	9	0,6	0,9	23,8	19,5
Număr de copii avuți în îngrijire						
0	11,2	10,4	1,6	2,2	24,2	20,6
1	9,2	9,5	2,4	1,4	21,7	16
2	10	10,1	1,5	1,9	17,7	14,9
3+	10,7	11	1	1,7	17,5	15
Covid						
Pre-Covid-19	11,8	11,7	2,1	2,1	24	20
Post-lockdown	9,8	9,8	1,4	1,7	18,9	14,5
Total	10,4	10,3	1,6	1,8	20,4	16

12.5. Acoperirea necesităților de bază

Ponderea gospodăriilor a căror venituri sunt suficiente pentru acoperirea necesităților de bază este un indicator important care ar putea aproxima expunerea față de riscul de sărăcie. Conform rezultatelor GGS, doar 28,9% din gospodării dispun de venituri pentru a acoperi necesitățile de bază (Tabelul 12.5.1). Cele mai scăzute cifre și, respectiv, cele mai vulnerabile categorii din acest punct de vedere reprezintă gospodăriile din prima chintilă (grupul de 20% cu cel mai scăzut nivel de venituri) din care doar 9,2% de respondenți au afirmat că veniturile lor sunt suficiente pentru acoperirea necesităților de bază (problema respectivă este deosebit de gravă în cazul femeilor (6,7%) și a populației din mediul urban – 6%). Este important să menționăm că diferențe semnificative nu se observă nici față de chintila 2 (următoarele 20% conform nivelului veniturilor). Astfel, ponderea veniturilor suficiente începe să crească vizibil (se dublează) începând cu chintila 3: ceea ce relevă un nivel sporit al inegalității veniturilor, cele mai expuse fiind persoanele din primele 2 chintile.

Anumite contraste se observă în funcție de sexe, acestea confirmând diferențele de abilitare economică dintre bărbați și femei. Chiar dacă indicatorul respectiv nu diferă semnificativ, fiind ceva mai înalt în cazul bărbaților (31,4% față de 29,6% în cazul femeilor), o serie de diferențe majore se observă la diverse categorii de gospodării. Astfel, rata de acoperire a necesităților de bază este mult mai mică în cazul femeilor din grupele de vârstă tânără și al vârstnicilor, fiind net inferioare bărbaților (pentru grupa de vârstă de 15-19 ani: 35,6% femei și 49,5% bărbați, iar pentru grupa de vârstă 75-79 de ani: 6,9% femei și 15% bărbați). Lipsa studiilor necesare pare

să penalizeze mai mult femeile decât bărbații, având în vedere diferențele vizibile în special în cazul studiilor primare (16,4% femei față de 48,7% bărbați) și vocaționale post-secundare (24,5% femei și 31,7% bărbați), ceea ce relevă barierele întâmpinate, în special de către femei, la găsirea unui loc de muncă bine plătit sau a altor oportunități economice în cazul lipsei studiilor superioare. Totodată, chiar și pentru studiile superioare, diferența este sesizabilă: 42,9% femei și 49,4% bărbați, date ce confirmă faptul că femeile se confruntă în mod constant și sistemic cu bariere mai mari în integrarea economică față de bărbați.

Pe măsura înaintării în vârstă, scade gradual ponderea gospodăriilor cu venituri suficiente pentru a acoperi necesitățile de bază. Astfel, dacă pentru vârsta 15-19 ani ponderea respectivă este de 46,3%, fiind și cea mai mare, aceasta scade gradual până la doar 20,3% în cazul persoanelor cu vârsta de 60-64 de ani sau chiar 12,9% pentru grupa de vârstă 75-79 de ani. Aceasta se explică, pe de o parte, prin fragilitatea sistemului economic care nu asigură un nivel suficient al veniturilor și, care, la rândul său, determină și ineficiența sistemului de asigurări sociale (ponderea respectivă este deosebit de mică în cazul pensionarilor (18,4%) sau al șomerilor (14%); pe de altă parte, prin creșterea necesităților odată cu formarea și creșterea familiilor și înaintarea în vârstă (în special, în cazul serviciilor medicale). Expunerea la sărăcie este și mai accentuată în cazul vârstnicilor din mediul urban.

Ponderea gospodăriilor ale căror venituri sunt suficiente pentru acoperirea necesităților de bază este cea mai mare în cazul persoanelor cu studii superioare (44,2%). Populația cu niveluri mai scăzute de studii este, în mod vizibil, mai expusă riscurilor de sărăcie, ponderea respectivă fiind de doar 23,9% în cazul celor cu studii gimnaziale, 25,2% în cazul celor cu studii secundare sau 26% – cu studii vocaționale.

Numărul de copii aflați în întreținerea persoanelor chestionate este corelat pozitiv cu expunerea la sărăcie: cei care au mai mulți copii se confruntă cu cele mai mari dificultăți în acoperirea necesităților de trai. Astfel, ponderea persoanelor ale căror venituri sunt suficiente pentru acoperirea necesităților de bază este cea mai mare în rândul celor fără copii (36%), fiind în scădere pe măsura creșterii numărului de copii, cel mai probabil și din cauza creșterii necesităților de întreținere: 32% cu 1 copil, 26,7% cu 2 copii și 23,3% pentru 3 și mai mulți copii. Cifrele respective nu diferă semnificativ în funcție de sexe sau mediu de reședință și confirmă modelul reproductiv diferit al familiilor cu venituri reduse, care preferă să aibă mai mulți copii în raport cu familiile cu venituri mai mari.

TABELUL 12.5.1. Distribuția populației după suficiența veniturilor pentru a acoperi necesitățile de bază, %

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Grupă de vârstă					
15-19	49,5	42,8	35,6	52,8	46,3
20-24	45,0	36,8	40,8	41,2	41,0
25-29	41,5	29,7	37,4	34,5	35,7
30-34	30,1	32,6	34,1	29,0	31,3
35-39	28,6	30,0	29,2	29,4	29,3
40-44	34,1	25,7	28,6	30,5	29,8
45-49	29,1	23,3	26,1	26,1	26,1
50-54	21,6	23,7	27,0	20,9	22,7
55-59	25,6	25,2	25,5	25,3	25,4
60-64	21,3	19,6	18,1	21,2	20,3
65-69	24,0	17,0	18,8	20,2	19,8
70-74	18,6	15,9	15,4	17,7	17,0
75-79	15,0	11,8	6,9	15,4	12,9
Regiune					
Chișinău	41,5	35,7	39,0	36,1	38,5
Nord	25,2	20,1	23,5	21,5	22,4
Centru	36,1	30,0	29,4	33,7	32,9
Sud	23,9	22,1	19,6	24,3	23,0
Nivel de studii					
Primar	48,7	21,8	16,4	41,2	36,0
Gimnazial	26,4	21,6	23,1	24,1	23,9
Secundar general	25,9	24,7	28,4	23,4	25,2
Secundar vocațional	27,6	24,1	21,3	28,1	26,0
Post-secundar vocațional	31,7	27,0	24,5	32,7	29,1
Superior	49,4	40,2	42,9	46,7	44,2

Statut marital					
Căsătorit/ă	30,8	29,4	31,4	29,3	30,0
Concubinaj	32,5	24,7	30,1	27,7	28,6
Divorțat/ă/separat/ă	23,0	19,7	19,6	22,9	21,3
Singur/ă	32,2	25,5	28,7	29,9	29,4
Văduv/ă	16,0	15,9	16,0	15,9	15,9
Statut ocupațional					
Salariat/ă	39,6	33,0	36,2	36,8	36,5
Lucrător/oare pe cont propriu	52,5	35,5	44,9	51,8	49,2
Pensionar/ă	21,7	16,7	15,1	19,7	18,4
Șomer/ă	13,6	14,8	12,0	14,9	14,0
Altă situație	29,9	30,5	30,9	29,9	30,3
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	11,7	6,7	6,0	10,6	9,2
Chintila II	14,1	11,9	9,5	14,0	12,9
Chintila III	30,2	25,6	24,8	29,5	27,9
Chintila IV	36,5	26,9	35,1	29,2	31,2
Chintila V	43,8	40,4	42,7	41,4	42,0
Număr de copii aflați în îngrijire					
0	37,5	33,1	36,8	35,3	36,0
1	35,6	29,2	30,5	33,3	32,0
2	26,7	26,7	25,7	27,3	26,7
3+	25,8	21,6	23,4	23,2	23,3
Total	31,4	29,6	29,6	28,5	28,9

12.6. Gestiunea finanțelor în cadrul gospodăriei

Rolurile și sarcina cu privire la evidența finanțelor în cadrul gospodăriilor sunt mai difuze, în aproximativ 24,4% din familii această responsabilitate revine bărbaților comparativ cu 28,8% de gospodării în care femeile sunt în principal responsabile de gestiunea financiară și achitarea facturilor (*Tabelul 12.6.1.*). În gospodăriile mai tinere (grupa de vârstă 20-39 de ani) ponderea bărbaților care primordial sunt responsabili de gestionarea finanțelor tinde să fie mai mare, ponderea femeilor fiind mult mai mare pentru grupele de vârstă 40-79 de ani.

După pandemie, ponderea femeilor responsabile de gestiunea resurselor financiare ale familiei a scăzut cu 9,3 puncte procentuale.

TABELUL 12.6.1. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în coabitare care „întotdeauna” sau „de obicei” sunt responsabili de plata facturilor și evidența banilor, în %

	Bărbații	Femeile
Total	24,4	28,2
Grupă de vârstă		
15-19	66,7	0,0
20-24	33,3	18,6
25-29	31,4	23,1
30-34	29,2	27,9
35-39	28,1	26,4
40-44	22,5	29,0
45-49	18,2	28,5
50-54	18,0	31,9
55-59	19,9	29,9
60-64	18,5	35,4
65-69	20,6	36,7
70-74	27,0	34,5
75-79	20,5	33,3
Regiune		
Chișinău	36,5	26,9
Nord	18,5	36,4
Centru	25,0	26,2
Sud	21,6	24,6
Nivel de studii		
Primar	43,4	18,4
Gimnazial	21,2	26,9
Secundar general	24,7	27,9
Secundar vocațional	20,8	29,4
Post-secundar vocațional	17,4	28,4
Superior	37,1	30,1

Statut marital		
Căsătorit/ă	23,6	28,4
Concubinaj	28,8	27,6
Statut ocupațional		
Salariat/ă	26,2	29,9
Lucrător/oare pe cont propriu	38,3	30,1
Pensionar/ă	20,9	34,8
Șomer/ă	20,0	23,8
Altă situație	17,7	24,7
Chintilă de bunăstare		
Chintila I	21,3	28,4
Chintila II	17,8	29,9
Chintila III	27,9	28,5
Chintila IV	22,4	22,6
Chintila V	23,2	31,0
Număr de copii aflați în îngrijire		
0	23,1	17,9
1	29,3	26,1
2	25,3	28,8
3+	19,9	30,6
Covid-19		
Pre-Covid-19	22,7	34,9
Post-lockdown	25,1	25,6

Deoarece cumpărăturile zilnice sunt legate direct de realizarea sarcinilor de îngrijire, deciziile legate de acestea sunt luate de către 41,8% femei comparativ cu 13,4% bărbați (Tabelul 12.6.1). Ponderea femeilor care decid asupra cumpărăturilor zilnice a scăzut în condițiile pandemiei, sporind ponderea familiilor în care această decizie este una mai degrabă comună. Ca și în cazul gestiunii financiare și achitarea facturilor, putem observa că în 7%-10% din gospodării pandemia a determinat o schimbare a rolurilor prin faptul că bărbații au preluat o parte din aceste roluri și decizii. Faptul că pandemia nu a determinat o implicare mai mare a bărbaților în rolurile de îngrijire arată că, pentru unele gospodării, rolurile de gen s-au aliniat și mai mult din perspectiva că mai multe femei au devenit responsabile de obligațiile casnice, iar o parte din bărbați au preluat responsabilități din afara gospodăriei.

În cazul cumpărăturilor de valoare mare, în marea majoritate a gospodăriilor această decizie este luată de comun acord, doar în cazul a 12,3% femeile sunt cele care decid comparativ cu bărbații – 9,4%.

TABELUL 12.6.1. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj care „întotdeauna” sau „de obicei” decid asupra cumpărăturilor în cadrul gospodăriei, în %

	Decid întotdeauna sau de obicei asupra cumpărăturilor zilnice pentru gospodărie		Decid întotdeauna sau de obicei asupra cumpărăturilor ocazionale de o valoare mai mare/mai costisitoare	
	Decid bărbații %	Decid femeile %	Decid bărbații %	Decid femeile %
Total	13,4	41,8	9,4	12,3
Grupă de vârstă				
15-19	0,0	38,1	33,3	4,8
20-24	11,8	33,3	15,7	6,3
25-29	12,4	41,8	10,5	10,9
30-34	18,7	37,2	9,9	9,1
35-39	14,3	42,7	9,4	10,1
40-44	9,4	43,4	9,4	11,2
45-49	8,8	51,1	9,9	17,8
50-54	10,0	41,2	6,2	13,5
55-59	14,3	43,6	8,1	11,2
60-64	12,9	39,9	6,7	16,0
65-69	10,5	45,7	8,4	23,0
70-74	24,0	43,1	11,4	16,2
75-79	26,8	36,7	14,6	16,7
Regiune				
Chișinău	20,0	38,7	15,4	10,0
Nord	10,5	48,5	7,5	12,5
Centru	12,2	43,7	6,9	14,7
Sud	13,8	34,6	10,7	9,6

Nivel de studii				
Primar	22,9	31,0	11,4	15,2
Gimnazial	11,4	46,2	7,7	12,6
Secundar general	11,7	42,8	7,6	16,3
Secundar vocațional	11,5	40,6	8,0	11,6
Post secundar vocațional	13,6	41,1	11,1	12,8
Superior	18,9	37,4	12,8	8,3
Statut marital				
Căsătorit/ă	13,2	42,1	8,8	12,1
Concubinaj	14,7	40,2	12,7	13,6
Statut ocupațional				
Salariat/ă	13,8	42,8	10,5	12,7
Lucrător/oare pe cont propriu	14,0	36,8	9,0	15,6
Pensionar/ă	14,5	43,2	8,8	16,9
Șomer/ă	14,8	42,5	9,5	12,3
Altă situație	10,3	40,7	7,3	9,7
Chintilă de bunăstare				
Chintila I	17,0	39,3	6,6	10,0
Chintila II	10,9	49,9	8,4	14,9
Chintila III	12,2	41,7	9,9	13,6
Chintila IV	13,4	38,8	10,8	13,4
Chintila V	13,2	41,6	8,7	11,0
Număr de copii avuți în îngrijire				
0	9,1	41,5	12,1	12,1
1	14,7	40,5	6,5	13,1
2	13,8	42,1	9,7	11,8
3+	13,5	42,3	9,9	12,4
Covid -19				
Pre-Covid-19	11,7	49,5	12,5	15,1
Post-lockdown	14,2	38,8	8,0	11,1

Raportul decidenților utilizării banilor în cadrul majorității gospodăriilor este destul de echilibrat, doar 3,8% bărbați și 4,6% femei gestionează toți banii gospodăriei (Tabelul 12.6.2). Majoritatea bărbaților (73,2%) și a femeilor (75,1%) sunt în situația în care adună de comun toți banii pentru a fi utilizați de fiecare după necesitate. În alte 15,3% din familii (în cazul bărbaților) și 12,7% (în cazul femeilor) o parte din bani sunt colectați și utilizați în comun, iar altă parte în mod individual.

Banii sunt gestionați în mod individual doar în cazul a 1,9% bărbați și 2,8% femei, o asemenea situație fiind caracteristică mai mult cuplurilor aflate în concubinaj comparativ cu cele aflate în mariaj.

Datele arată că înainte de pandemie, mai multe cupluri gestionau resursele financiare de comun acord. Numărul acestora a scăzut de la 79,1% în cazul bărbaților și 80,8% în cazul femeilor la 70,7% pentru bărbați și 72,8% pentru femei. Astfel, pandemia a determinat aproximativ 10% din cupluri să-și schimbe modul în care gestionează resursele financiare dobândite de la o modalitate comună la una mai individuală – în pandemie a crescut ponderea celor care utilizează o parte din bani în comun, iar alta în mod individual de la 9,6% la 15,7%; la fel a crescut ponderea gospodăriilor care nu utilizează deloc banii în comun de la 1,7% la 2,6% și a celor în care un/o singur/singură partener/parteneră gestionează banii, de la 3,2% la 4,6%.

TABELUL 12.6.2. Distribuția celor căsătoriți sau aflați în concubinaj în dependență de modul în care decid cum sunt utilizați banii în cadrul gospodăriei, în %

	Personal gestionez toți banii și îi dau partenerului(ei) partea care îi revine		Adunăm toți banii împreună și fiecare ia câte are nevoie		Punem împreună o parte din bani și ținem restul separat		Fiecare își ține banii separat	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	3,8	4,6	73,3	75,1	15,3	12,7	1,9	2,8
Grupă de vârstă								
15-19	0,0	14,3	66,7	61,9	0,0	9,5	0,0	4,8
20-24	2,0	4,8	70,0	79,3	14,0	10,3	4,0	3,5
25-29	3,9	9,1	68,6	75,2	16,7	11,0	3,9	1,6
30-34	4,7	5,3	66,3	75,8	18,9	10,6	0,6	3,3
35-39	1,5	3,8	74,3	73,3	16,3	15,8	1,0	2,5
40-44	1,8	4,0	82,8	72,9	13,0	15,6	0,6	2,3
45-49	2,8	5,2	76,8	75,6	13,8	13,0	1,7	3,0
50-54	5,7	3,7	77,7	80,6	10,4	11,2	2,4	1,4
55-59	4,4	3,0	71,6	73,1	15,9	14,4	2,6	3,5
60-64	5,9	1,0	72,9	77,8	16,2	11,7	2,1	4,0
65-69	3,9	3,0	75,1	71,9	15,8	12,3	1,4	3,6

70-74	6,6	3,6	72,5	70,2	10,8	11,3	6,0	3,6
75-79	7,2	3,3	74,7	71,7	12,1	15,0	3,6	1,7
Regiune								
Chișinău	3,3	4,7	66,5	70,8	14,6	13,1	5,4	6,4
Nord	3,5	0,9	84,2	85,1	8,1	7,3	1,7	2,1
Centru	2,3	5,7	80,6	77,4	10,8	11,1	1,5	2,2
Sud	6,2	6,2	59,2	64,6	27,1	20,1	0,7	2,2
Nivel de studii								
Primar	2,2	20,7	66,8	46,3	20,3	12,6	0,7	8,0
Gimnazial	5,1	5,7	77,0	76,2	12,9	9,7	0,4	2,6
Secundar general	5,0	5,8	64,5	70,5	22,2	17,1	2,2	2,3
Secundar vocațional	3,6	3,9	80,3	75,6	10,9	13,8	1,2	2,5
Post-secundar vocațional	3,4	2,9	72,7	78,1	13,7	11,5	3,4	2,4
Superior	2,0	3,2	67,4	76,5	19,6	12,7	3,3	3,9
Statut marital								
Căsătorit/ă	3,8	4,3	74,1	76,6	15,5	12,3	1,5	2,2
Concubinaj	3,7	6,4	69,0	65,4	14,5	14,8	4,2	6,6
Statut ocupațional								
Salariat/ă	4,1	3,5	71,3	74,8	15,1	12,3	2,9	4,4
Lucrător/oare pe cont propriu	2,7	2,5	76,4	80,3	12,7	13,2	0,4	1,4
Pensionar/ă	4,6	1,9	74,4	73,9	14,9	13,2	2,7	3,0
Șomeră/	2,6	5,0	74,9	74,0	17,8	14,2	0,2	3,8
Altă situație	4,1	6,7	74,0	75,7	15,9	12,4	1,2	1,4
Chintilă de bunăstare								
Chintila I	9,1	9,8	59,1	65,1	26,9	20,7	0,0	0,9
Chintila II	5,0	4,4	72,3	75,6	18,7	11,9	1,1	2,7
Chintila III	2,6	4,7	78,9	75,1	12,5	13,6	1,1	2,0
Chintila IV	4,0	4,8	71,1	75,8	17,6	10,8	2,8	3,4
Chintila V	3,4	4,1	72,9	76,5	12,9	11,5	3,7	3,3

Număr de copii avuți în îngrijire								
0	3,3	4,5	63,6	67,0	18,6	13,6	5,1	9,3
1	5,1	4,5	70,1	73,9	17,3	14,3	1,8	2,1
2	3,7	5,1	74,0	75,5	15,3	12,9	1,4	2,0
3+	3,2	4,0	77,7	76,7	12,9	11,3	1,6	3,1
Covid								
Pre-Covid-19	4,1	2,3	79,1	80,8	10,7	8,5	1,4	2,1
Post-lockdown	3,6	5,5	70,7	72,9	17,4	14,3	2,1	3,1

Și cheltuielile sunt efectuate în comun de către ambii parteneri în 88,7% din gospodării fără deosebiri semnificative pentru femei și bărbați (*Tabelul 12.6.3.*). Doar în cazul a 7,2% bărbați și 5,6% femei costurile sunt acoperite totalmente de către ei înșiși. Ponderea bărbaților care acoperă singuri costurile din cadrul gospodăriei este de aproximativ trei ori mai mare comparativ cu femeile pentru grupele de vârstă 20-34 de ani. Situația se inversează în cazul grupei de vârstă 55-79 de ani.

TABELUL 12.6.3. Distribuția respondenților căsătoriți sau aflați în concubinaj în dependență de modul în care decid cum sunt gestionate cheltuielile lunare pe care le au împreună, în %.

	Plătesc totul singur/ă		Împărțim aproximativ egal cheltuielile	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Total	7,2	5,6	89,5	88,1
Grupă de vârstă				
15-19	0,0	4,8	100,0	52,4
20-24	8,0	2,1	92,0	82,6
25-29	10,6	4,7	86,5	88,2
30-34	12,4	4,8	84,6	86,3
35-39	7,4	4,9	90,1	89,1
40-44	6,0	5,7	91,7	90,4
45-49	6,6	6,3	90,1	91,1
50-54	5,7	3,7	91,4	91,2
55-59	4,8	8,7	89,7	87,7

60-64	3,8	7,3	91,2	90,2
65-69	3,2	7,8	91,6	86,8
70-74	4,2	9,5	93,4	85,7
75-79	2,4	10,0	91,6	86,7
Regiune				
Chișinău	15,0	4,8	81,4	83,2
Nord	5,1	5,8	93,1	91,8
Centru	4,5	4,8	91,9	88,9
Sud	7,9	7,5	88,0	86,3
Nivel de studii				
Primar	9,0	17,8	83,9	64,7
Gimnazial	5,7	7,0	89,9	84,9
Secundar general	7,1	6,1	87,8	87,6
Secundar vocațional	5,4	4,2	92,1	91,8
Post-secundar vocațional	6,5	6,0	92,0	89,9
Superior	12,2	3,8	84,9	89,1
Statut marital				
Căsătorit/ă	7,3	5,6	89,5	88,7
Concubinaj	6,7	5,8	89,4	83,7
Statut ocupațional				
Salariat/ă	9,2	5,1	87,8	90,6
Lurător/oare pe cont propriu	10,7	3,8	85,9	93,6
Pensionar/ă	3,3	8,0	92,8	88,1
Șomer/ă	5,7	6,3	91,9	84,2
Altă situație	4,6	5,0	90,6	86,4
Chintilă de bunăstare				
Chintila I	7,3	9,2	85,5	83,5
Chintila II	3,2	7,5	92,9	88,7
Chintila III	7,6	4,6	90,1	87,9
Chintila IV	6,9	4,4	89,5	89,2
Chintila V	8,1	6,3	90,0	88,8

Număr de copii avuți în îngrijire				
0	8,3	7,5	88,8	83,7
1	6,8	6,0	89,9	84,8
2	7,9	5,2	89,0	88,9
3+	5,9	5,7	90,3	89,7
Covid				
Pre-Covid-19	7,4	7,5	89,0	87,8
Post-lockdown	7,1	4,9	89,7	88,2

12.7. Așteptări privind evoluția veniturilor în următorii 3 ani

Cea mai mare parte a populației anticipează că veniturile sale nu se vor modifica în următorii 3 ani: 41% din total respondenți. Această constatare este îngrijorătoare pe fondul nivelului scăzut al veniturilor și, în general, al calității vieții, relatat în capitolele precedente, sugerând așteptările privind perpetuarea stării actuale de lucruri.

Totuși, o bună parte din populație este optimistă: 40,2% se așteaptă la îmbunătățirea situației financiare pentru următorii ani. Cei mai optimiști sunt tinerii: 67,4% din cei cu vârsta între 15-19 ani, și respectiv 63,9%, 55,1% și 51,4% din cei cu vârsta între 20-24 ani, 25-29 ani și 30-34 ani. Acest rezultat este logic, având în vedere așteptările privind începerea carierei profesionale după studii sau avansarea în carieră. Totodată, având în vedere că, potrivit Biroului Național de Statistică, populația din grupa de vârstă de 25-34 de ani reprezintă cea mai mare pondere în total populație aflată la lucru peste hotare, putem deduce că o altă sursă a acestui optimism ține de intențiile pronunțate de emigrare, care sunt cele mai conturate anume pentru populația tânără.

Pe măsura înaintării în vârstă, optimismul se disipează și tranzitează gradual în lipsă de careva așteptări privind modificarea situației financiare sau, pentru persoanele cu vârsta înaintată, acesta tranzitează în pesimism. Astfel, ponderea celor care se așteaptă la îmbunătățirea situației financiare în următorii ani scade pentru grupurile de vârstă mai mari și atinge nivele minime pentru pensionari (grupele de vârstă 60-64, 65-69, 70-74 și 75-79 ani unde ponderile respective scad până la 21,9%, 21,5%, 21,3% și, respectiv, 17,1%). În paralel, crește ponderea celor pesimiști privind perspectivele financiare sau cei care nu se așteaptă la careva schimbări, fapt ce confirmă încă o dată vulnerabilitatea sistemului actual de pensionare.

Cel mai pronunțat pesimism este observat în cazul celor ale căror venituri sunt deja cele mai mici: 19,3% pentru persoanele din chintila 1 și 15,9% pentru cele din chintila 2. Aceasta ar putea releva problema cronicității sărăciei și vulnerabilitatea celor cu venituri reduse. Totodată, persoanele din chintila 5 manifestă, din contra, cel mai mare optimism financiar (48,3% din acestea consideră că situația financiară în următorii 3 ani li se va îmbunătăți). În plus, populația urbană este mai optimistă față de cea rurală (45,1% din cei care locuiesc în orașe anticipează îmbunătățirea situației financiare în următorii 3 ani, comparativ cu 37,4% în cazul populației din sate), fapt ce corelează cu prevalența mai mare a optimismului în rândul persoanelor mai tinere și cu venituri mai mare, care sunt concentrate mai mult în orașe.

Anumite diferențe se atestă și în funcție de gender. Astfel, bărbații tind să fie mai optimiști privind evoluția situației financiare, comparativ cu femeile (42%, comparativ cu 38,5%), fapt ce corelează cu nivelul mai mare de optimism în rândul celor cu venituri mai mari, având în vedere că bărbații tind să dețină o situație financiară mai bună față de femei.

Așteptările privind situația financiară din următorii ani sunt ceva mai optimiste în cazul populației cu studii superioare, care înregistrează cea mai mare pondere a persoanelor cu așteptări pozitive (47,2% față de 36,8% în cazul populației cu studii vocaționale post-secundare și 34,6% în cazul populației cu studii vocaționale secundare). Aceasta coroborează cu afirmația de mai sus privind prevalența optimismului în rândul persoanelor cu venituri mai mari.

Totodată, nu au fost sesizate diferențe majore dintre situația până la pandemie și după pandemie. Acest rezultat, aparent contra-intuitiv, poate fi explicat de faptul că majoritatea populației percepe pandemia drept un fenomen temporar, și, respectiv, irelevant pentru perspectiva medie și lungă.

TABELUL 12.7.1. Așteptări privind îmbunătățirea veniturilor în următorii 3 ani, în%

	Bărbați	Femei	Urban	Rural	Total
Total	42,0	38,5	45,1	37,4	40,2
Grupă de vârstă					
15-19	69,3	65,4	65,8	68,4	26,9
20-24	66,0	61,7	67,3	61,1	30,6
25-29	56,5	53,6	61,6	50,4	37,1
30-34	52,2	50,6	55,3	48,0	41,5
35-39	41,8	45,0	44,3	42,7	46,2
40-44	44,2	37,4	48,4	36,6	49,7
45-49	32,8	35,7	38,5	32,5	56,1
50-54	25,6	26,4	25,4	26,3	62,5
55-59	26,3	23,7	29,6	22,7	66,4
60-64	20,5	23,0	20,1	22,6	68,0
65-69	22,3	21,0	17,4	23,3	70,3
70-74	22,9	20,2	22,8	20,5	71,4
75-79	20,4	15,4	14,4	18,2	74,3

Regiune					
Chișinău	50,0	48,5	49,9	46,2	44,8
Nord	35,8	31,7	42,9	26,6	57,0
Centru	47,5	41,0	53,8	41,8	51,8
Sud	35,1	34,7	30,7	36,5	49,9
Nivel de studii					
Primar	45,3	35,6	31,0	43,3	50,3
Gimnazial	43,9	39,3	43,0	41,1	49,7
Secundar general	43,5	39,5	49,9	36,3	49,0
Secundar vocațional	34,3	35,1	37,4	33,5	56,4
Post-secundar vocațional	40,4	34,0	43,3	31,7	55,1
Superior	50,2	44,8	49,7	42,2	46,1
Statut marital					
Căsătorit/ă	39,1	37,4	42,5	35,9	53,7
Concubinaj	48,2	45,6	54,6	42,1	46,8
Divorțat/ă/separate/ă	31,9	41,8	41,7	32,6	51,5
Singur/ă	47,8	41,1	49,0	42,5	45,7
Văduv/ă	19,6	23,6	20,6	23,5	68,4
Statut ocupațional					
Salariat/ă	46,7	39,1	49,2	37,1	48,6
Lurător/oare pe cont propriu	48,2	33,0	44,6	45,8	47,8
Pensionar/ă	21,9	20,9	19,4	22,1	70,8
Șomer/ă	41,1	42,2	47,2	39,0	45,3
Altă situație	45,3	48,9	52,7	45,1	45,0
Chintilă de bunăstare					
Chintila I	29,1	33,6	32,3	30,9	55,1
Chintila II	32,3	26,4	28,3	29,3	61,0
Chintila III	42,0	38,5	46,5	36,7	52,2
Chintila IV	42,2	41,5	47,5	38,9	54,1
Chintila V	50,5	46,4	52,9	44,6	48,7

Număr de copii avuți în întreținere					
0	52,6	51,5	56,5	48,6	38,6
1	43,9	41,6	44,9	40,5	49,0
2	35,4	35,6	38,3	34,0	56,2
3+	34,5	33,3	38,9	32,3	57,9
Covid					
Pre-Covid-19	40,1	37,1	38,1	39,1	51,6
Post-lockdown	42,8	39,1	49,2	36,8	51,1

GGGS

Chișinău, 2021